

Šis tekstas yra skirtas tik informacijai ir teisinės galios neturi. Europos Sąjungos institucijos nėra teisiškai atsakingos už jo turinį. Autentiškos atitinkamų teisės aktų, įskaitant jų preambules, versijos skelbiamos Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje ir pateikiamos svetainėje „EUR-Lex“. Oficialūs tekstai tiesiogiai prieinami naudojantis šiuo dokumente pateikiamomis nuorodomis

► **B** KOMISIJOS REGLAMENTAS (ES) Nr. 1321/2014

2014 m. lapkričio 26 d.

dėl orlaivių nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti ir aviacijos produktų, dalių bei prietaisų tinkamumo naudoti ir šias užduotis atliekančių organizacijų bei darbuotojų patvirtinimo

(Nauja redakcija)

(Tekstas svarbus EEE)

(OL L 362, 2014 12 17, p. 1)

iš dalies keičiamas:

		Oficialusis leidinys		
		Nr.	puslapis	data
► <u>M1</u>	2015 m. liepos 3 d. Komisijos reglamentas (ES) 2015/1088	L 176	4	2015 7 7
► <u>M2</u>	2015 m. rugsėjo 16 d. Komisijos reglamentas (ES) 2015/1536	L 241	16	2015 9 17
► <u>M3</u>	2017 m. vasario 27 d. Komisijos reglamentas (ES) 2017/334	L 50	13	2017 2 28
► <u>M4</u>	2018 m. gegužės 22 d. Komisijos reglamentas (ES) 2018/750	L 126	1	2018 5 23
► <u>M5</u>	2018 m. rugpjūčio 14 d. Komisijos reglamentas (ES) 2018/1142	L 207	2	2018 8 16
► <u>M6</u>	2019 m. liepos 8 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2019/1383	L 228	1	2019 9 4
► <u>M7</u>	2019 m. liepos 24 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2019/1384	L 228	106	2019 9 4
► <u>M8</u>	2020 m. vasario 25 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2020/270	L 56	20	2020 2 27
► <u>M9</u>	2020 m. rugpjūčio 5 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2020/1159	L 257	14	2020 8 6
► <u>M10</u>	2021 m. balandžio 22 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2021/685	L 143	6	2021 4 27
► <u>M11</u>	2021 m. kovo 26 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2021/700	L 145	20	2021 4 28
► <u>M12</u>	2021 m. lapkričio 8 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2021/1963	L 400	18	2021 11 12
► <u>M13</u>	2022 m. kovo 10 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2022/410	L 84	20	2022 3 11

pataisytas:

- **C1** Klaidų ištaisymas, OL L 123, 2017 5 16, p. 52 (1321/2014)
- **C2** Klaidų ištaisymas, OL L 230, 2019 9 6, p. 7 (2019/1383)

▼B**KOMISIJOS REGLAMENTAS (ES) Nr. 1321/2014****2014 m. lapkričio 26 d.****dėl orlaivių nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti ir aviacijos produktų, dalių bei prietaisų tinkamumo naudoti ir šias užduotis atliekančių organizacijų bei darbuotojų patvirtinimo****(Nauja redakcija)****(Tekstas svarbus EEE)****▼M2***1 straipsnis***Dalykas ir taikymo sritis**

Šiuo reglamentu nustatomi bendri techniniai reikalavimai ir administracinės procedūros, kuriais užtikrinamas:

- a) orlaivių, įskaitant į juos įmontuoti skirtus komponentus, nepertraukiamasis tinkamumas skraidyti, kurie yra:
- i) registruoti valstybėje narėje, išskyrus atvejus, kai jų kontrolinė saugos priežiūra buvo perduota trečiajai šaliai ir ES operatorius jų nenaudoja, arba
 - ii) registruoti trečiojoje šalyje ir juos naudoja ES operatorius, kai jų kontrolinė saugos priežiūra buvo perduota valstybei narei;
- b) laikymasis esminių reikalavimų, kurie Reglamente (EB) Nr. 216/2008 nustatyti trečiojoje šalyje registruotų orlaivių, kuriuos be įgulos išsinuomojo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1008/2008 ⁽¹⁾ išduotas licencijas turintys oro vežėjai, ir į juos įmontuoti skirtų komponentų nepertraukiamajam tinkamumui skraidyti, jei kontrolinė saugos priežiūra nebuvo perduota valstybei narei.

▼B*2 straipsnis***Apibrėžtys**

Reglamento (EB) Nr. 216/2008 taikymo srityje vartojamų terminų apibrėžtys:

- (a) orlaivis – bet kokia mašina, kuri atmosferoje gali laikytis dėl sąveikos su oru, bet ne dėl oro atoveikio nuo žemės paviršiaus;
- (b) už išleidimą atsakingi darbuotojai – už orlaivio arba komponento išleidimą po atlikto techninės priežiūros darbo atsakingi darbuotojai;
- (c) Komponentas – bet koks variklis, oro sraigtas, dalis arba prietaisas;

⁽¹⁾ 2008 m. rugsėjo 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1008/2008 dėl oro susisiekimo paslaugų teikimo Bendrijoje bendrųjų taisyklių (OL L 293, 2008 10 31, p. 3).

▼ B

- (d) nepertraukiamasis tinkamumas skraidyti – visi procesai, užtikrinantys, kad bet kuriuo orlaivio eksploatavimo trukmės momentu orlaivis atitiktų galiojančius tinkamumo skraidyti reikalavimus, o jo būklė – saugaus eksploatavimo reikalavimus;
- (e) JAA – Jungtinė aviacijos administracija;
- (f) JAR – Jungtiniai aviacijos reikalavimai;

▼ M2

- (g) naudojimas komerciniam vežimui oro transportu – orlaivio naudojimas keleiviams, kroviniams arba paštui vežti už užmokestį arba kitą vertingą atlygį;

▼ B

- (h) techninė priežiūra – bet kuris iš išvardytų darbų arba jų derinys: orlaivio arba komponento kapitalinis remontas, remontas, tikrinimas, pakeitimas, keitimas arba defektų šalinimas, išskyrus priešskrydinį tikrinimą;
- (i) Organizacija – fizinis, juridinis asmuo arba juridinio asmens dalis. Šią organizaciją galima įsteigti daugiau nei vienoje vietoje valstybės narės teritorijoje arba ne jos teritorijoje;
- (j) priešskrydinis tikrinimas – prieš skrydį atliekamas patikrinimas, kuriuo siekiama užtikrinti, kad orlaivis būtų tinkamas numatytam skrydžiui.
- (k) orlaivis ELA1 – bet kuris iš toliau išvardytų pilotuojamųjų Europos lengvųjų orlaivių:
 - (i) lėktuvas, kurio didžiausia kilimo masė (MTOM) yra 1 200 kg arba mažesnė ir kuris nepriskirtas prie sudėtingų varikliu varomų orlaivių;
 - (ii) sklandytuvas arba variklinis sklandytuvas, kurio MTOM 1 200 kg arba mažesnė;
 - (iii) oro balionas, kurio didžiausias konstrukcinis dujų arba karšto oro keliamasis tūris yra ne didesnis kaip 3 400 m³, jeigu tai karšto oro balionas, 1 050 m³, jeigu tai dujinis oro balionas, ir 300 m³, jeigu tai pririšamasis dujinis oro balionas;
 - (iv) ne daugiau kaip keturiems keleiviams skirtas dirižablis, kurio didžiausias konstrukcinis dujų arba karšto oro keliamasis tūris yra ne didesnis kaip 3 400 m³, jeigu tai karšto oro dirižablis, ir ne didesnis kaip 1 000 m³, jeigu tai dujinis dirižablis;

▼ M1

- ka) orlaivis ELA2 – bet kuris iš toliau išvardytų pilotuojamųjų Europos lengvųjų orlaivių:
 - i) lėktuvas, kurio didžiausia kilimo masė (MTOM) yra 2 000 kg arba mažesnė ir kuris nepriskirtas prie sudėtingų varikliu varomų orlaivių;
 - ii) sklandytuvas arba variklinis sklandytuvas, kurio MTOM 2 000 kg arba mažesnė;

▼ M1

- iii) oro balionas;
- iv) karšto oro dirizablis;
- v) dujų dirizablis, kuris atitinka šias charakteristikas:
 - didžiausias statinis svarumas – 3 %,
 - nekeičiamo vektoriaus trauka (išskyrus atgalinę trauką),
 - struktūra, kontrolės sistema ir vidinių oro kamerų sistema yra įprastos ir paprastos konstrukcijos ir
 - vairai be papildomo energijos šaltinio,
- vi) labai lengvas sukasparnis;

▼ B

- (l) LSA orlaivis – lengvasis sportinis lėktuvas, turintis visas toliau nurodytas savybes:
 - (i) didžiausia kilimo masė yra ne didesnė kaip 600 kg;
 - (ii) didžiausias tūpimo konfigūracijos smukos greitis (VS0) yra ne didesnis kaip 45 mazgai kalibruotojo oro greičio (CAS), kai orlaivio sertifikuota kilimo masė yra didžiausia ir svorio centras pavojingiausias;
 - (iii) didžiausias sėdimų vietų skaičius – ne daugiau kaip du asmenys, įskaitant pilotą;
 - (iv) vienas neturbininis variklis su sumontuotu oro sraigtu;
 - (v) salonas nehermetizuotas;
- (m) pagrindinė verslo vieta – įmonės pagrindinė buveinė arba registruotoji buveinė, kurioje vykdomos pagrindinės finansinės funkcijos ir šiame reglamente nurodytos veiklos einamoji kontrolė;

▼ M2

- (n) ypatingos svarbos techninės priežiūros užduotis – su sistemos arba orlaivio dalies, variklio arba oro sraigto surinkimu arba trikdymu susijusi techninės priežiūros užduotis, kuri, jei padaryta jos atlikimo klaida, gali būti tiesiogiai pavojinga skrydžio saugai;
- (o) komerciniai specializuoti skrydžiai – skrydžiai, kuriems taikomi Komisijos reglamento (ES) Nr. 965/2012 ⁽¹⁾ III priedo ORO dalies SPO poskyryje nustatyti reikalavimai;
- (p) ribotas naudojimas – kitų nei sudėtingų varikliu varomų orlaivių naudojimas:
 - i) išlaidas pasidalijusių privačių asmenų skrydžiams, jei tiesiogines išlaidas dalijasi visi, bet ne daugiau kaip šeši, orlaiviu skrendantys asmenys, įskaitant pilotą;

⁽¹⁾ 2012 m. spalio 5 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 965/2012, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 216/2008 nustatomi su orlaivių naudojimu skrydžiams susiję techniniai reikalavimai ir administracinės procedūros (OL L 296, 2012 10 25, p. 1).

▼ M2

- ii) konkursiniams skrydžiams arba parodomiesiems skrydžiams, jei už tokius skrydžius gautas užmokestis arba kitas vertingas atlygis apima tik tiesioginių išlaidų ir proporcingą metinių išlaidų įmokos padengimą, taip pat prizus, kurių vertė yra ne didesnė, nei nustatė kompetentinga institucija;
- iii) įvadiniam skrydžiams, šuolių su parašiotu skrydžiams, sklandytuvų vilkimo skrydžiams arba aukštojo pilotažo skrydžiams, kuriuos atlieka pagrindinę verslo vietą valstybėje narėje turinti ir pagal Komisijos reglamentą (ES) Nr. 1178/2011 ⁽¹⁾ patvirtinta mokymo organizacija arba skrydžių sportui ar laisvalaikio aviacijai populiarinti sukurta organizacija, jei orlaivius organizacija naudoja nuosavybės teise arba išsinuomojusi be įgulos, jei skrydžiai neduoda ne organizacijoje paskirstomo pelno ir jei tokie skrydžiai, kai yra susiję su organizacijai nepriklausančių asmenų dalyvavimu, sudaro labai mažą organizacijos veiklos dalį;

Šiame reglamente „ribotas naudojimas“ nelaikomas „naudojimu komerciniam vežimui oro transportu“ arba „komerciniais specializuotais skrydžiais“;

- (q) įvadinis skrydis – įvadinio skrydžio apibrėžtis pateikta Reglamento (ES) Nr. 965/2012 2 straipsnio 9 punkte;
- (r) konkursinis skrydis – konkursinio skrydžio apibrėžtis pateikta Reglamento (ES) Nr. 965/2012 2 straipsnio 10 punkte;
- (s) parodomasis skrydis – parodomąjo skrydžio apibrėžtis pateikta Reglamento (ES) Nr. 965/2012 2 straipsnio 11 punkte;

▼ M13

- (t) valdymo sistemų suderinimas – koordinuotas procesas, per kurį užtikrinant dviejų ar daugiau organizacijų valdymo sistemų sąveiką ir dalijantis informacija bei metodais siekiama bendrų arba nuoseklių saugos ir atitikties stebėsenos tikslų.

▼ M6▼ C2*3 straipsnis***Nepertaukiamąjo tinkamumo skraidyti reikalavimai**

1. 1 straipsnio a punkte nurodytų orlaivių, išskyrus šio straipsnio 2 dalies pirmoje pastraipoje nurodytus orlaivius, kuriems taikomi Vb priedo (ML dalies) reikalavimai, nepertaukiamasis tinkamumas skraidyti ir į juos įmontuoti skirtų komponentų nepertaukiamasis tinkamumas naudoti užtikrinami pagal I priedo (M dalies) reikalavimus.

2. Vb priedo (ML dalies) reikalavimai taikomi šiems kitiems nei sudėtingiems varikliu varomiems orlaiviams:

- a) lėktuvams, kurių didžiausia kilimo masė (MTOM) yra ne didesnė kaip 2 730 kg;
- b) sukasparniams, kurių didžiausia kilimo masė yra ne didesnė kaip 1 200 kg ir kurie yra sertifikuoti vežti ne daugiau kaip 4 žmones;
- c) kitiems orlaiviams ELA2.

⁽¹⁾ 2011 m. lapkričio 3 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 1178/2011, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 216/2008 nustatomi su civilinės aviacijos orlaivių įgula susiję techniniai reikalavimai ir administracinės procedūros (OL L 311, 2011 11 25, p. 1).

▼ C2

Kai pirmos pastraipos a, b ir c punktuose nurodyti orlaiviai yra įtraukti į oro vežėjui, turinčiam pagal Reglamentą (EB) Nr. 1008/2008 išduotą licenciją, priklausančių oro vežėjo pažymėjimą, taikomi I priedo (M dalies) reikalavimai.

3. Kad būtų įtraukti į oro vežėjui, turinčiam pagal Reglamentą (EB) Nr. 1008/2008 išduotą licenciją, priklausančių oro vežėjo pažymėjimą, 2 dalies pirmos pastraipos a, b ir c punktuose nurodyti orlaiviai turi atitikti visus šiuos reikalavimus:

a) a) jo techninės priežiūros programą pagal I priedo (M dalies) M.A.302 dalį turi būti patvirtinusi kompetentinga institucija;

b) turi būti atlikta tinkama techninė priežiūra, kurios reikalaujama pagal a punkte nurodytą techninės priežiūros programą, ir ji turi būti sertifikuota pagal II priedo (145 dalies) 145.A.48 ir 145.A.50 dalis;

c) turi būti atlikta tinkamumo skraidyti patikra ir pagal I priedo (M dalies) M.A.901 dalį išduotas naujas tinkamumo skraidyti patikros pažymėjimas.

4. Nukrypstant nuo šio straipsnio 1 dalies, skrydžio leidimą turinčių 1 straipsnio a punkte nurodytų orlaivių nepertraukiamasis tinkamumas skraidyti užtikrinamas konkrečiomis nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti priemonėmis, nustatytomis skrydžio leidime, kuris išduotas pagal Komisijos reglamento (ES) Nr. 748/2012 ⁽¹⁾ I priedą (21 dalį).

▼ M11

5. 1 straipsnio a punkte nurodytų orlaivių techninės priežiūros programos, atitinkančios I priedo (M dalies) M.A.302 dalies reikalavimus, kurie buvo taikomi iki 2020 m. kovo 24 d., laikomos atitinkančiomis I priedo (M dalies) M.A.302 dalies arba Vb priedo (ML dalies) ML.A.302 dalies reikalavimus, atsižvelgiant į tai, kas taikoma pagal 1 ir 2 dalis.

▼ C2

6. Operatoriai užtikrina 1 straipsnio b punkte nurodytų orlaivių nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti ir į juos įmontuoti skirtų komponentų nepertraukiamąjį tinkamumą naudoti pagal Va priedo (T dalies) reikalavimus.

7. Lėktuvų, kurių didžiausia sertifikuota kilimo masė yra ne didesnė kaip 5 700 kg ir kuriuose įmontuoti keli turbosraigtiniai varikliai, nepertraukiamasis tinkamumas skraidyti užtikrinamas pagal kitiems nei sudėtingiems varikliu varomiems orlaiviams taikomus reikalavimus, nustatytus I priedo (M dalies) M.A.201, M.A.301, M.A.302, M.A.601 ir M.A.803 dalyse, II priedo (145 dalies) 145.A.30 dalyje, III priedo (66 dalies) 66.A.5, 66.A.30, 66.A.70 dalyse ir V bei VI priedėliuose, Vc priedo (CAMO dalies) CAMO.A.315 dalyje, Vd priedo (CAO dalies) CAO.A.010 dalyje ir I priedėlyje, tiek, kiek tie reikalavimai taikomi kitiems nei sudėtingiems varikliu varomiems orlaiviams.

⁽¹⁾ 2012 m. rugpjūčio 3 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 748/2012, kuriuo nustatomos orlaivio tinkamumo skraidyti sertifikavimo, orlaivio ir susijusių gaminių, dalių bei prietaisų aplinkosauginio sertifikavimo, taip pat projektavimo ir gamybinių organizacijų sertifikavimo įgyvendinimo taisyklės (OL L 224, 2012 8 21, p. 1).

▼ **M11***4 straipsnis***Nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti užtikrinančių organizacijų patvirtinimas**

1. Organizacijas, užtikrinančias orlaivių ir į juos įmontuojamų komponentų nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti, taip pat atliekančias jų techninę priežiūrą, tų organizacijų prašymu turėtų tvirtinti kompetentinga institucija pagal toms organizacijoms taikomus II priedo (145 dalies), Vc priedo (CAMO dalies) arba Vd priedo (CAO dalies) reikalavimus.

2. Nukrypstant nuo 1 dalies, iki 2020 m. rugsėjo 24 d. organizacijoms jų prašymu gali būti išduodamas kompetentingos institucijos patvirtinimas pagal I priedo (M dalies) F ir G poskyrius. Visi patvirtinimai, išduoti pagal I priedo (M dalies) F ir G poskyrius, galioja iki 2022 m. kovo 24 d.

3. Laikoma, kad techninės priežiūros organizacijų patvirtinimo pažymėjimai, kuriuos valstybė narė išdavė arba pripažino pagal sertifikavimo specifikacijas JAR-145, nurodytas Tarybos reglamento (EEB) Nr. 3922/91 ⁽¹⁾ II priede, ir kurie galiojo iki 2003 m. lapkričio 29 d., buvo išduoti pagal šio reglamento II priedo (145 dalies) reikalavimus.

4. Organizacijoms, turinčioms galiojančią patvirtinimo pažymėjimą, išduotą pagal I priedo (M dalies) F arba G poskyrį arba II priedą (145 dalį), jų prašymu kompetentinga institucija išduoda CAO 3 formą, nustatytą Vd priedo (CAO dalies) I priedėlyje, ir po to jų priežiūrą pagal Vd priedą (CAO dalį) vykdo kompetentinga institucija.

Tokios organizacijos teisės, kurias ji įgyja gavusi patvirtinimą pagal Vd priedą (CAO dalį), yra tos pačios, kaip ir teisės, kurias ji įgyja gavusi patvirtinimą pagal I priedo (M dalies) F ar G poskyrį arba II priedą (145 dalį). Tačiau tos teisės negali viršyti Vd priedo (CAO dalies) A skyriuje nurodytų organizacijos teisių.

Nukrypstant nuo Vd priedo (CAO dalies) CAO.B.060 dalies, visus pažeidimus, susijusius su Vd priede (CAO dalyje) nustatytų reikalavimų, neįtrauktų į I priedo (M dalies) F ar G poskyrį arba II priedą (145 dalį), nesilaikymu, organizacija gali ištaisyti iki 2022 m. kovo 24 d.

Jei po 2022 m. kovo 24 d. organizacija šių pažeidimų nėra ištaisiusi, patvirtinimo pažymėjimas visiškai ar iš dalies atšaukiamas ar apribojamas arba sustabdomas jo galiojimas.

5. Organizacijoms, turinčioms galiojančią nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti užtikrinančios organizacijos patvirtinimo pažymėjimą, išduotą pagal I priedo (M dalies) G poskyrį, kompetentinga institucija jų prašymu pagal Vc priedą (CAMO dalį) išduoda EASA 14 formos patvirtinimo pažymėjimą, ir po to jų priežiūrą pagal Vc priedą (CAMO dalį) vykdo kompetentinga institucija.

⁽¹⁾ 1991 m. gruodžio 16 d. Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 3922/91 dėl techninių reikalavimų ir administracinės tvarkos suderinimo civilinės aviacijos srityje (OL L 373, 1991 12 31, p 4).

▼ M11

Nukrypstant nuo Vc priedo (CAMO dalies) CAMO.B.350 dalies, visus pažeidimus, susijusius su Vc priede (CAMO dalyje) nustatytų reikalavimų, neįtrauktų į I priedo (M dalies) G poskyrį, nesilaikymu, organizacija gali ištaisyti iki 2022 m. kovo 24 d.

Jei po 2022 m. kovo 24 d. organizacija šių pažeidimų nėra ištaiusi, patvirtinimo pažymėjimas visiškai ar iš dalies atšaukiamas ar apribojamas arba sustabdomas jo galiojimas.

6. Laikoma, kad pažymėjimai ir orlaivių techninės priežiūros programų patvirtinimai, išduoti pagal Reglamentą (ES) Nr. 1321/2014, taikytą iki 2020 m. kovo 24 d., yra išduoti pagal šį reglamentą.

▼ B*5 straipsnis***Už išleidimą atsakingi darbuotojai****▼ M11**

1. Už išleidimą atsakingi darbuotojai turi turėti III priedo (66 dalies) reikalavimus atitinkančią kvalifikaciją, išskyrus I priedo (M dalies) M.A.606 dalies h punkte, M.A.607 dalies b punkte, M.A.801 dalies c punkte ir M.A.803 dalyje, Vb priedo (ML dalies) ML.A.801 dalies c punkte ir ML.A.803 dalyje, Vd priedo (CAO dalies) CAO.A.040 dalies b ir c punktuose ir II priedo (145 dalies) 145.A.30 dalies j punkte ir IV priedėlyje numatytus atvejus.

▼ B

2. Iki Reglamento (EB) Nr. 2042/2003 įsigaliojimo valstybės narės pagal Jungtinės aviacijos administracijos reikalavimus ir procedūras išduotos arba pripažintos visos orlaivio techninės priežiūros licencijos arba nustatyti bei galioję su ta licencija susiję techniniai apribojimai laikomi nustatytais, o licencijos išduotos pagal šį reglamentą.

3. Laikoma, kad už išleidimą atsakingi darbuotojai, turintys pagal III priedą (66 dalį) išduotą tam tikros kategorijos arba pakategorės licenciją, turi to paties priedo 66.A.20 dalies a punkte apibrėžtas teises, atitinkančias tokią kategoriją arba pakategorę. Naujos kategorijos arba pakategorės įtraukimo į tokios licencijos taikymo sritį tikslais laikoma, kad atitiktis reikalaujamos pagrindinėms žinioms, susijusioms su šiomis naujomis teisėmis, yra užtikrinta.

4. Už išleidimą atsakingi darbuotojai, turintys orlaivių, kuriems nereikia atskiros orlaivių tipo kvalifikacijos, licenciją, gali toliau naudotis savo teisėmis iki jų galiojimo atnaujinimo arba pakeitimo, kai licencija keičiama pagal to paties priedo 66.A.45 dalyje nustatytų kategorijų III priedo (66 dalies) 66.B.125 punkto procedūrą.

5. Laikoma, kad iki Reglamento (EB) Nr. 1149/2011 taikymo keliamus reikalavimus atitinkantys pakeitimo protokolai ir papildomų egzaminų balų protokolai atitinka šį reglamentą.

▼ M5

6. Kol į šį reglamentą bus įtraukti specialūs už išleidimą atsakingiems darbuotojams taikomi reikalavimai, susiję su komponentais, toliau taikomi atitinkamoje valstybėje narėje galiojančiuose nacionalinės teisės aktuose nustatyti reikalavimai, išskyrus už Sąjungos ribų esančias techninės priežiūros organizacijas, kurioms taikomus reikalavimus tvirtina Agentūra.

▼ B*6 straipsnis***Mokymo organizacijų reikalavimai**

1. 5 straipsnyje nurodytus darbuotojus mokančios organizacijos patvirtinamos pagal IV priedą (147 dalį) ir joms suteikiama teisė:

- (a) organizuoti pripažintus pagrindinio mokymo kursus ir (arba)
- (b) organizuoti pripažintus orlaivio tipo mokymo kursus; ir
- (c) organizuoti egzaminus; ir
- (d) išduoti mokymo pažymėjimus.

2. Visi valstybės narės pagal Jungtinės aviacijos administracijos reikalavimus ir procedūras techninės priežiūros darbuotojus mokančiai organizacijai suteikti patvirtinimai arba jų pripažinimai, kurie buvo taikomi įsigaliojant Reglamentui (EB) Nr. 2042/2003, laikomi suteiktais pagal šį reglamentą.

3. Orlaivio tipo mokymo kursuose, patvirtintuose anksčiau nei pagal Reglamentą (ES) Nr. 748/2012 patvirtintas už išleidimą atsakingų darbuotojų orlaivio tipo kategorijos mokymo, susijusio su tinkamumo naudoti duomenimis, būtiniausias turinys, yra aktualūs elementai, kurie privalomoje tinkamumo naudoti duomenų dalyje nustatyti iki 2017 m. gruodžio 18 d. arba per dvejus metus po tinkamumo naudoti duomenų patvirtinimo (pasirenkami naujausi aktualūs elementai).

7 straipsnis

Reglamentas (EB) Nr. 2042/2003 panaikinamas.

Nuorodos į panaikintą reglamentą laikomos nuorodomis į šį reglamentą ir skaitomos pagal VI priede pateiktą atitikmenų lentelę.

▼ M6**▼ C2***7a straipsnis***Kompetentingos institucijos**

1. Jei valstybė narė paskiria daugiau kaip vieną kompetentingą instituciją, turinčią būtinus įgaliojimus ir pareigas, susijusius su asmenų ir organizacijų, kuriems taikomas šis reglamentas, sertifikavimu ir priežiūra, laikomasi šių reikalavimų:

- a) aiškiai apibrėžiamos kiekvienos kompetentingos institucijos kompetencijos sritys, visų pirma jos pareigos ir kompetencijos srities geografinės ribos;
- b) šios institucijos tarpusavyje koordinuoja savo veiklą, kad atitinkamose savo kompetencijos srityse užtikrintų veiksmingą visų asmenų ir organizacijų, kuriems taikomas šis reglamentas, sertifikavimą ir priežiūrą.

2. Valstybės narės užtikrina, kad jų kompetentingų institucijų darbuotojai nevykdytų sertifikavimo ir priežiūros veiklos, kai yra požymių, kad dėl to galėtų kilti tiesioginis arba netiesioginis interesų konfliktas, ypač susijęs su šeimos arba finansiniais interesais.

▼ C2

3. Jei reikia vykdyti sertifikavimo arba priežiūros užduotis pagal šį reglamentą, kompetentingos institucijos turi teisę:
- a) tikrinti užrašus, duomenis, darbo tvarkos aprašą ir visus kitus su sertifikavimo ir (arba) priežiūros užduočių vykdymu susijusius dokumentus;
 - b) daryti šių užrašų, duomenų, darbo tvarkos aprašo ir kitų dokumentų kopijas arba išrašus;
 - c) bet kurio tų organizacijų darbuotojo prašyti pateikti žodinį paaiškinimą;
 - d) pateikti į atitinkamas tų asmenų turimas ar jų naudojamas patalpas, skrydžių erdvės dalis ar transporto priemones;
 - e) atlikti tų organizacijų auditus, tyrimus, vertinimus ir patikrinimus, įskaitant patikrinimus, apie kuriuos neįspėjama;
 - f) prireikus imtis vykdymo užtikrinimo priemonių arba jas inicijuoti.
4. 3 dalyje nurodytais įgaliojimais naudojamosi laikantis atitinkamos valstybės narės teisinių nuostatų.

▼ B*8 straipsnis***Įsigaliojimas**

1. Šis reglamentas įsigalioja dvidešimtą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.
2. Nukrypdamos nuo 1 dalies, valstybės narės gali pasirinkti ir netaikyti:
- (a) komerciniam vežimui oro transportu nenaudojamų ne didesnės kaip 2 000 kg kilimo masės nehermetizuotųjų lėktuvų su stūmokliniais varikliais techninei priežiūrai:
- iki 2014 m. rugsėjo 28 d. reikalavimo turėti už išleidimą atsakingus darbuotojus, kurių kvalifikacija atitinka šias III priedo (66 dalies) nuostatas:
- I priedo (M dalies) M.A.606 dalies g punktą ir M.A.801 dalies b punkto 2 papunktį,
 - II priedo (145 dalies) 145.A.30 dalies g ir h punktus;

▼ M5**▼ M2**

- (c) pagal Reglamentą (EB) Nr. 1008/2008 išduotas licencijas turinčių oro vežėjų be įgulos išsinuomotiems trečiojoje šalyje registruotiems orlaiviams iki 2017 m. rugpjūčio 25 d. – Va priedo reikalavimų.

▼ M2

2a. Nukrypstant nuo 1 dalies, komerciniams specializuotiems skrydžiams ir komerciniam vežimui oro transportu naudojamiems orlaiviams, išskyrus orlaivius, kuriuos naudoja pagal Reglamentą (EB) Nr. 1008/2008 išduotas licencijas turintys oro vežėjai, reikalavimai, nustatyti Reglamente (ES) Nr. 965/2012, kuris iš dalies pakeistas Reglamentu (ES) Nr. 379/2014 ⁽¹⁾, taikomi nuo 2017 m. balandžio 21 d.

Iki tos dienos:

- sudėtingiems varikliu varomiems orlaiviams, kurių operatoriai pagal valstybės narės reikalavimus turi turėti kitokį komercinio naudojimo pažymėjimą nei pagal Reglamentą (EB) Nr. 1008/2008 išduotą licenciją turintys oro vežėjai ir komercinės patvirtintos mokymo organizacijos, taikomos I priedo M.A.201 dalies f punkto nuostatos,
- kitiems nei sudėtingiems varikliu varomiems orlaiviams, kurių operatoriai pagal valstybės narės reikalavimus turi turėti kitokį komercinio naudojimo pažymėjimą nei pagal Reglamentą (EB) Nr. 1008/2008 išduotą licenciją turintys oro vežėjai ir komercinės patvirtintos mokymo organizacijos, taikomos I priedo M.A.201 dalies h punkto nuostatos,
- orlaiviams, kuriuos naudoja pagal Reglamentą (EB) Nr. 1008/2008 išduotą licenciją turintys oro vežėjai, ir orlaiviams, kurių operatoriai pagal valstybės narės reikalavimus turi turėti komercinio naudojimo pažymėjimą, taikomos I priedo M.A.306 dalies a punkto nuostatos,
- ELA1 orlaiviams, kurių nenaudoja pagal Reglamentą (EB) Nr. 1008/2008 išduotą licenciją turintys oro vežėjai ir komercinės patvirtintos mokymo organizacijos, taikomos I priedo M.A.801 dalies c punkto nuostatos,
- nesudėtingiems varikliu varomiems orlaiviams, kurių MTOM yra 2 730 kg arba mažesnė, sklandytuvams, varikliniams sklandytuvams arba balionams, kurių nenaudoja pagal Reglamentą (EB) Nr. 1008/2008 išduotą licenciją turintys oro vežėjai arba operatoriai, kurie pagal valstybės narės reikalavimus turi turėti komercinio naudojimo pažymėjimą, arba komercinės patvirtintos mokymo organizacijos, taikomos I priedo M.A.803 dalies b punkto nuostatos,
- ELA1 orlaiviams, kurių nenaudoja pagal Reglamentą (EB) Nr. 1008/2008 išduotą licenciją turintys oro vežėjai arba operatoriai, kurie pagal valstybės narės reikalavimus turi turėti komercinio naudojimo pažymėjimą, arba komercinės patvirtintos mokymo organizacijos, taikomos I priedo M.A.901 dalies g punkto nuostatos.

▼ B

3. Jeigu valstybė narė taiko 2 dalies nuostatas, apie tai ji praneša Komisijai ir Agentūrai.

⁽¹⁾ 2014 m. balandžio 7 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 379/2014, kuriuo iš dalies keičiamas Komisijos reglamentas (ES) Nr. 965/2012, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 216/2008 nustatomi su orlaivių naudojimu skrydžiams susiję techniniai reikalavimai ir administracinės procedūros (OL L 123, 2014 4 24, p. 1).

▼ B

4. Atskaitos taškas, būtinas apskaičiuoti 66.A.25 ir 66.A.30 punktuose, taip pat III priedo (66 dalies) III priedėlyje nustatytiems terminams, susijusiems su teorinių žinių egzaminais, būtina patirti, orlaivio tipo teorijos mokymu ir egzaminais, praktiniu rengimu ir praktinio rengimo egzaminu, orlaivio tipo egzaminais ir praktiniu mokymu darbo vietoje, baigtais iki ►**M1** Reglamento (ES) Nr. 1149/2011 ◀ taikymo, yra ►**M1** Reglamento (ES) Nr. 1149/2011 ◀ taikymo diena.

▼ M5
_____**▼ M1**

6. Nukrypstant nuo 1 dalies:

a) kompetentingos institucijos arba, jeigu taikoma, organizacijos Reglamento (ES) Nr. 1321/2014 I priedo (M dalies) III priedėlyje arba IV priedo (147 dalies) II ir III priedėliuose nustatytus ankstesnės laidos pažymėjimus, kurie galiojo iki 2015 m. liepos 27 d., gali ir toliau išduoti iki 2015 m. gruodžio 31 d.

b) Iki 2016 m. sausio 1 d. išduoti pažymėjimai galioja, kol jie pakeičiami, sustabdomas jų galiojimas arba jie atšaukiami.

▼ M11
_____**▼ M6****▼ C2**
_____**▼ B**

Šis reglamentas yra privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

▼ B*PRIEDAS I***(Part-M)****▼ M6****▼ C2**

TURINYS

M.1

A SKYRIUS. TECHNINIAI REIKALAVIMAI

A POSKYRIS. BENDROSIOS NUOSTATOS

M.A.101 Taikymo sritis

B POSKYRIS. ATSAKOMYBĖ

M.A.201 Įsipareigojimai

M.A.202 Pranešimas apie įvykį

C POSKYRIS. NEPERTRAUKIAMASIS TINKAMUMAS SKRAIDYTI

M.A.301 Nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užduotys

M.A.302 Orlaivių techninės priežiūros programa

M.A.303 Tinkamumo skraidyti nurodymai

M.A.304 Keitimų ir remonto duomenys

M.A.305 Orlaivio nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užrašų sistema

M.A.306 Orlaivio techninių užrašų sistema

M.A.307 Orlaivio nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užrašų perdavimas

D POSKYRIS. TECHNINĖS PRIEŽIŪROS STANDARTAI

M.A.401 Techninės priežiūros duomenys

M.A.402 Techninės priežiūros atlikimas

M.A.403 Orlaivio defektai

E POSKYRIS. KOMPONENTAI

M.A.501 Klasifikavimas ir montavimas

M.A.502 Komponento techninė priežiūra

M.A.503 Ribotos eksploataavimo trukmės dalys ir reguliariai tikrinami komponentai

M.A.504 Komponentų atskyrimas

F POSKYRIS. TECHNINĖS PRIEŽIŪROS ORGANIZACIJA

M.A.601 Taikymo sritis

M.A.602 Paraiška

M.A.603 Patvirtinimo apimtis

M.A.604 Techninės priežiūros organizacijos žinynas

M.A.605 Įrenginiai

M.A.606 Reikalavimai darbuotojams

M.A.607 Už išleidimą atsakingi darbuotojai ir tinkamumo skraidyti patikros darbuotojai

M.A.608 Komponentai, įranga ir įrankiai

M.A.609 Techninės priežiūros duomenys

M.A.610 Techninės priežiūros darbų pavedimai

▼ C2

- M.A.611 Techninė priežiūros standartai
- M.A.612 Orlaivio išleidimo eksploatuoti pažymėjimas
- M.A.613 Komponento išleidimo eksploatuoti pažymėjimas
- M.A.614 Techninės priežiūros ir tinkamumo skraidyti patikros užrašai
- M.A.615 Organizacijos teisės
- M.A.616 Vidinis organizacijos patikrinimas
- M.A.617 Patvirtintos techninės priežiūros organizacijos pakeitimai
- M.A.618 Patvirtinimo galiojimo trukmė
- M.A.619 Pažeidimai

**G POSKYRIS. NEPERTRAUKIAMĄJĮ TINKAMUMĄ SKRAIDYTI UŽTIK-
RINANTI ORGANIZACIJA**

- M.A.701 Taikymo sritis
- M.A.702 Paraiška
- M.A.703 Patvirtinimo apimtis
- M.A.704 Nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimo žinynas
- M.A.705 Įrenginiai
- M.A.706 Reikalavimai darbuotojams
- M.A.707 Tinkamumo skraidyti patikros darbuotojai
- M.A.708 Nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimas
- M.A.709 Dokumentai
- M.A.710 Tinkamumo skraidyti patikra
- M.A.711 Organizacijos teisės
- M.A.712 Kokybės užtikrinimo sistema
- M.A.713 Patvirtintos nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti užtikrinančios organizacijos pakeitimai
- M.A.714 Užrašų tvarkymas
- M.A.715 Patvirtinimo galiojimo trukmė
- M.A.716 Pažeidimai

H POSKYRIS. IŠLEIDIMO EKSPLOATUOTI PAŽYMĖJIMAS (IEP)

- M.A.801 Orlaivio išleidimo eksploatuoti pažymėjimas
- M.A.802 Komponento išleidimo eksploatuoti pažymėjimas
- M.A.803 Pilotų savininko leidimas

I POSKYRIS. TINKAMUMO SKRAIDYTI PATIKROS PAŽYMĖJIMAS

- M.A.901 Orlaivio tinkamumo skraidyti patikra
- M.A.902 Tinkamumo skraidyti patikros pažymėjimo galiojimas
- M.A.903 Orlaivio registracijos perleidimas Europos Sąjungoje
- M.A.904 Į Europos Sąjungą importuoto orlaivio tinkamumo skraidyti patikra
- M.A.905 Pažeidimai

B SKYRIUS. KOMPETENTINGŲ INSTITUCIJŲ DARBO TVARKA**A POSKYRIS. BENDROSIOS NUOSTATOS**

- M.B.101 Taikymo sritis
- M.B.102 Kompetentinga institucija

▼ C2

M.B.103 Pažeidimai ir vykdymo užtikrinimo priemonės. Asmenys

M.B.104 Užrašų tvarkymas

M.B.105 Abipusis keitimasis informacija

B POSKYRIS. ATSAKOMYBĖ

M.B.201 Įsipareigojimai

M.B.202 Agentūros informavimas

C POSKYRIS. NEPERTRAUKIAMASIS TINKAMUMAS SKRAIDYTI

M.B.301 Orlaivių techninės priežiūros programa

M.B.302 Išlygos

M.B.303 Nepertraukiamoji orlaivio tinkamumo skraidyti kontrolė

M.B.304 Atšaukimas, galiojimo sustabdymas ir apribojimas

M.B.305 Orlaivio techninių užrašų sistema

D POSKYRIS. TECHNINĖS PRIEŽIŪROS STANDARTAI**E POSKYRIS. KOMPONENTAI****F POSKYRIS. TECHNINĖS PRIEŽIŪROS ORGANIZACIJA**

M.B.601 Paraiška

M.B.602 Pradinis patvirtinimas

M.B.603 Patvirtinimo suteikimas

M.B.604 Nepertraukiamoji priežiūra

M.B.605 Pažeidimai

M.B.606 Pakeitimai

M.B.607 Patvirtinimo atšaukimas, galiojimo sustabdymas ir apribojimas

**G POSKYRIS. NEPERTRAUKIAMĄJĮ TINKAMUMĄ SKRAIDYTI UŽTIK-
RINANTI ORGANIZACIJA**

M.B.701 Paraiška

M.B.702 Pradinis patvirtinimas

M.B.703 Patvirtinimo suteikimas

M.B.704 Nepertraukiamoji priežiūra

M.B.705 Pažeidimai

M.B.706 Pakeitimai

M.B.707 Patvirtinimo atšaukimas, galiojimo sustabdymas ir apribojimas

H POSKYRIS. IŠLEIDIMO EKSPLOATUOTI PAŽYMĖJIMAS (IEP)**I POSKYRIS. TINKAMUMO SKRAIDYTI PATIKROS PAŽYMĖJIMAS**

M.B.901 Rekomendacijų įvertinimas

M.B.902 Kompetentingos institucijos atliekama tinkamumo skraidyti patikra

M.B.903 Pažeidimai

M.B.904 Keitimasis informacija

I priedėlis. Nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimo sutartis

II priedėlis. Oficialus išleidimo pažymėjimas – EASA 1 forma

III priedėlis. Tinkamumo skraidyti patikros pažymėjimas – EASA 15 forma

▼ C2

IV priedėlis. Klasių ir kategorijų sistema, taikytina patvirtinant techninės priežiūros organizacijas pagal I priedo (M dalies) F poskyrį ir II priedą (145 dalį)

V priedėlis. I priedo (M dalies) F poskyryje nurodytas techninės priežiūros organizacijos patvirtinimas – EASA 3-MF forma

VI priedėlis. I priedo (M dalies) G poskyryje nurodytas nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti užtikrinančios organizacijos patvirtinimas (EASA 14-MG forma)

VII priedėlis. Sudėtingos techninės priežiūros užduotys

VIII priedėlis. Ribota pilotui savininkui priklausanti techninė priežiūra

▼ B**M.1**

Šioje dalyje kompetentinga institucija:

1. registravimo valstybės paskirta institucija – atskiro orlaivio nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti priežiūrai ir periodiškai atliekamos orlaivio tinkamumo skraidyti patikros pažymėjimui išduoti;
2. techninės priežiūros organizacijai prižiūrėti, kaip nustatyta šio priedo (M dalies) A skyriaus F poskyryje:
 - i) institucija, paskirta valstybės narės, kurioje yra tos organizacijos pagrindinė verslo vieta;
 - ii) Agentūra, jeigu organizacija yra įsisteigusi trečiojoje šalyje;

▼ M6**▼ C2**

3. orlaivių techninės priežiūros programoms (toliau – OTPP) tvirtinti:
 - i) orlaivio registravimo valstybės narės paskirta institucija arba
 - ii) jei iki OTPP patvirtinimo susitarta su registravimo valstybe nare:
 - a) valstybės narės, kurioje yra pagrindinė operatoriaus verslo vieta, paskirta institucija arba, jei operatorius pagrindinės verslo vietos neturi, valstybės narės, kurioje operatorius yra įsisteigęs ar gyvena, paskirta institucija, arba

▼ M8

- b) institucija, atsakinga už organizacijos, kuri užtikrina orlaivio nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti arba su kuria savininkas pagal M.A.201 dalies i punkto 3 papunktį sudarė terminuotą sutartį, priežiūrą;
4. nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti užtikrinančios organizacijos priežiūrai, kaip nustatyta šio priedo (M dalies) A skyriaus G poskyryje:
 - i) institucija, paskirta valstybės narės, kurioje yra tos organizacijos pagrindinė verslo vieta, jeigu patvirtinimas neįtrauktas į oro vežėjo pažymėjimą;
 - ii) institucija, paskirta operatoriaus valstybės narės, jeigu patvirtinimas yra įtrauktas į oro vežėjo pažymėjimą;
 - iii) Agentūra, jeigu organizacija yra įsisteigusi trečiojoje šalyje.

▼ M6**▼ C2**

▼ B*A SKYRIUS***TECHNINIAI REIKALAVIMAI****A POSKYRIS***BENDROJI DALIS***▼ M6****▼ C2****M.A.101 Taikymo sritis**

Šiame skyriuje nustatomos priemonės, kurių reikia imtis siekiant, kad būtų užtikrintas orlaivių tinkamumas skraidyti, įskaitant jų techninę priežiūrą. Jame taip pat nustatomos sąlygos, kurių turi laikytis tokia veikla užsiimantys asmenys arba organizacijos.

▼ B**B POSKYRIS***ATSAKOMYBĖ***M.A.201 Įsipareigojimai****▼ M6****▼ C2**

- a) Orlaivio savininkas yra atsakingas už orlaivio nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti ir užtikrina, kad orlaiviui nebūtų leista skristi, jei neįvykdomi visi šie reikalavimai:

1. orlaivis yra tinkamas skraidyti;
2. visa pritaikyta eksploatacinė bei avarinė įranga yra įmontuota laikantis nustatytų reikalavimų ir tinkama naudoti arba yra aiškiai pažymėta kaip netinkama eksploatuoti;
3. tinkamumo skraidyti pažymėjimas galioja;
4. orlaivio techninė priežiūra atliekama pagal M.A.302 dalyje nurodytą OTTP.

▼ B

- b) Orlaivį išnuomavus savininko įsipareigojimai atitenka nuomininkui, jeigu:

1. nuomininkas nurodomas registracijos dokumente arba
2. išsami informacija apie nuomininką pateikta nuomos sutartyje.

Jeigu šioje dalyje daroma nuoroda į „savininką“, terminas „savininkas“ apima savininką arba, jeigu būtina, nuomininką.

- c) Visi techninę priežiūrą atliekantys asmenys arba organizacijos yra atsakingi už atliktas užduotis.

▼ M6**▼ C2**

- d) Įgulos vadas arba, jei orlaivį naudoja pagal Reglamentą (EB) Nr. 1008/2008 išduotas licencijas turintys oro vežėjai, operatorius yra atsakingas už tai, kad pagal nustatytus reikalavimus būtų atliktas priešskrydinis tikrinimas. Tokį tikrinimą atlieka pilotas arba kitas kvalifikuotas asmuo, tačiau jį nebūtinai turi atlikti patvirtinta techninės priežiūros organizacija arba už išleidimą atsakingi darbuotojai.

▼ **M8**

- e) Jei orlaivį naudoja pagal Reglamentą (EB) Nr. 1008/2008 ⁽¹⁾ išduotas licencijas turintys oro vežėjai, operatorius yra atsakingas už orlaivio, kurį jis eksploatuoja, nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti ir:
1. užtikrina, kad orlaiviui nebūtų leista skristi, jei neįvykdytos a punkte nustatytos sąlygos,
 2. imasi reikiamų priemonių užtikrinti, kad jo eksploatuojamam orlaiviui skirtame oro vežėjo pažymėjime būtų nurodyta, kad jis yra pagal Vc priedą (CAMO dalį) arba šio priedo (M dalies) G poskyrį patvirtintas nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti užtikrinančia organizacija (CAMO);
 3. imasi reikiamų veiksmų užtikrinti, kad jis būtų patvirtintas pagal II priedą (145 dalį), arba sudaro rašytinį susitarimą pagal Vc priedo (CAMO dalies) CAMO.A.315 dalies c punktą arba šio priedo (M dalies) M.A.708 dalies c punktą su organizacija, patvirtinta pagal II priedą (145 dalį).

▼ **M13**

- ea) Nukrypstant nuo e punkto 2 papunkčio, bent du operatoriai, priklausantys vienai oro vežėjų verslo grupei, gali kreiptis į tą pačią CAMO prašydami, kad ji būtų atsakinga už visų jų eksploatuojamų orlaivių nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimą, jei laikomasi visų šių reikalavimų:
- 1) CAMO yra pagal Vc priedą (CAMO dalį) patvirtinta atlikti su orlaiviais, kurių nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti reikia užtikrinti, susijusias užduotis;
 - 2) CAMO priklauso tai pačiai oro vežėjų verslo grupei kaip ir atitinkami operatoriai;
 - 3) pagal šio priedo I priedėlį yra sudaryta CAMO ir oro vežėjo pažymėjimo turėtojo, kuris pats nėra patvirtintas kaip CAMO, sutartis;
 - 4) CAMO pagrindinė verslo vieta yra teritorijoje, kuriai taikomos Sutartys;
 - 5) atskiros sutartį sudarančių organizacijų valdymo sistemos yra suderintos tarpusavyje.
- eb) Nukrypstant nuo e punkto 2 papunkčio, jei panaikinus ar atšaukus oro vežėjo pažymėjimą susidaro situacija, kai pagal Reglamentą (EB) Nr. 1008/2008 išduotą licenciją turintis ir oro vežėjų verslo grupei priklausantis oro vežėjas nebeatitinka M.A.201 dalies ea punkto, tas licenciją turintis oro vežėjas kuo greičiau parengia ir įgyvendina kompetentingai institucijai priimtina veiksmų planą, kuriuo užtikrinamas M.A.201 dalies e punkto 2 papunkčio laikymasis.

⁽¹⁾ 2008 m. rugsėjo 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1008/2008 dėl oro susisiekimo paslaugų teikimo Bendrijoje bendrųjų taisyklių (OL L 293, 2008 10 31, p. 3).

▼M8

f) Jei sudėtingas varikliu varomas orlaivis naudojamas komerciniams specializuotiems skrydžiams arba komerciniam vežimui oro transportu, išskyrus komercinį vežimą oro transportu, kurį vykdo vežėjai, turintys pagal Reglamentą (EB) Nr. 1008/2008 išduotas licencijas, arba komercinės patvirtintos mokymo organizacijos (ATO) ir deklaruotosios mokymo organizacijos (DTO), nurodytos Reglamento (ES) Nr. 1178/2011 ⁽¹⁾ 10a straipsnyje, operatorius užtikrina, kad:

1. orlaiviui nebūtų leista skristi, jei neįvykdytos a punkte nustatytos sąlygos;
2. užduotis, susijusias su nepertraukiamuoju tinkamumu skraidyti, atliktų pagal Vc priedą (CAMO dalį) arba šio priedo (M dalies) G poskyrį patvirtinta CAMO; kai operatorius nėra pagal Vc priedą (CAMO dalį) arba šio priedo (M dalies) G poskyrį patvirtinta CAMO, jis sudaro rašytinę sutartį dėl tų užduočių atlikimo pagal šio priedo I priedėlį su organizacija, patvirtinta pagal Vc priedą (CAMO dalį) arba šio priedo (M dalies) G poskyrį;
3. 2 punkte nurodyta CAMO būtų patvirtinta pagal II priedą (145 dalį) kaip organizacija, kvalifikuota suteikti orlaivio ir į jį įmontuojamų komponentų techninės priežiūros patvirtinimą, arba kad CAMO pagal Vc priedo (CAMO dalies) CAMO.A.315 dalies c punktą arba šio priedo (M dalies) M.A.708 dalies c punktą būtų sudariusi rašytinę sutartį su organizacijomis, patvirtintomis pagal II priedą (145 dalį).

g) Į e ir f punktus neįtrauktų sudėtingų varikliu varomų orlaivių savininkai užtikrina, kad:

1. orlaiviui nebūtų leista skristi, jei neįvykdytos a punkte nustatytos sąlygos;
2. užduotis, susijusias su nepertraukiamuoju tinkamumu skraidyti, atliktų pagal Vc priedą (CAMO dalį) arba šio priedo (M dalies) G poskyrį patvirtinta CAMO; kai savininkas nėra CAMO, patvirtinta pagal Vc priedą (CAMO dalį) arba šio priedo (M dalies) G poskyrį, jis sudaro rašytinę sutartį dėl tų užduočių atlikimo pagal šio priedo I priedėlį su organizacija, patvirtinta pagal Vc priedą (CAMO dalį) arba šio priedo (M dalies) G poskyrį;

⁽¹⁾ 2011 m. lapkričio 3 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 1178/2011, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 216/2008 nustatomi su civilinės aviacijos orlaivių įgula susiję techniniai reikalavimai ir administracinės procedūros (OL L 311, 2011 11 25, p. 1).

▼ M8

3. 2 punkte nurodyta CAMO būtų patvirtinta pagal II priedą (145 dalį) kaip organizacija, kvalifikuota suteikti orlaivio ir į jį įmontuojamų komponentų techninės priežiūros patvirtinimą, arba kad CAMO pagal Vc priedo (CAMO dalies) CAMO.A.315 dalies c punktą arba šio priedo (M dalies) M.A.708 dalies c punktą būtų sudariusi rašytinę sutartį su organizacijomis, patvirtintomis pagal II priedą (145 dalį).

h) Jei kitas nei sudėtingas varikliu varomas orlaivis naudojamas komerciniams specializuotiems skrydžiams arba komerciniam vežimui oro transportu, išskyrus komercinį vežimą oro transportu, kurį vykdo oro vežėjai, turintys pagal Reglamentą (EB) Nr. 1008/2008 išduotas licencijas, arba komercinės ATO ir komercinės DTO, nurodytos Reglamento (ES) Nr. 1178/2011 10a straipsnyje, operatorius užtikrina, kad:

1. orlaiviui nebūtų leista skristi, jei neįvykdytos a punkte nustatytos sąlygos;
2. užduotis, susijusias su nepertraukiamuoju tinkamumu skraidyti, atliktų pagal Vc priedą (CAMO dalį) arba šio priedo (M dalies) G poskyrį patvirtinta CAMO arba pagal Vd priedą (CAO dalį) patvirtinta išplėstinių teisių tinkamumą skraidyti užtikrinanti organizacija (CAO); kai operatorius nėra pagal Vc priedą (CAMO dalį) arba šio priedo (M dalies) G poskyrį patvirtinta CAMO arba pagal Vd priedą (CAO dalį) patvirtinta CAO, jis sudaro rašytinę sutartį pagal šio priedo I priedėlį su CAMO, patvirtinta pagal Vc priedą (CAMO dalį) arba šio priedo (M dalies) G poskyrį, arba CAO, patvirtinta pagal Vd priedą (CAO dalį);

▼ M11

3. 2 papunktyje nurodyta CAMO arba CAO būtų patvirtinta pagal II priedą (145 dalį) ar šio priedo (M dalies) F poskyrį arba kaip CAO, turinti teisę atlikti techninę priežiūrą, arba kad CAMO arba CAO būtų sudariusi rašytinę sutartį su organizacijomis, patvirtintomis pagal II priedą (145 dalį), pagal šio priedo (M dalies) F poskyrį arba Vd priedą (CAO dalį), suteikiant teisę atlikti techninę priežiūrą.

▼ M8

i) Jei tai kitas nei sudėtingas varikliu varomas orlaivis, neįrašytas į e ir h punktus arba skirtas naudoti ribotai, savininkas užtikrina, kad orlaiviui nebūtų leista skristi, jei neįvykdytos a punkte nustatytos sąlygos. Šiuo tikslu savininkas:

1. paskiria M.A.301 dalyje nurodytas nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užduotis CAMO arba CAO pagal rašytinę sutartį, sudarytą pagal I priedėlį, arba
2. šias užduotis atlieka pats, arba

▼ M8

3. atlieka minėtas užduotis pats, išskyrus OTTP rengimo ir patvirtinimo įforminimo užduotis – tik tuo atveju, jei šias užduotis atlieka CAMO arba CAO pagal terminuotą sutartį, sudarytą pagal M.A.302 dalį.

▼ M2

- j) Savininkai/operatoriai užtikrina, kad kompetentingos institucijos leidimą turintis asmuo galėtų patekti prie jų įrenginių ar orlaivių arba jam būtų prieinami su jų veikla, įskaitant visą veiklą, dėl kurios sudarytos subrangos sutartys, susiję dokumentai, kad jis galėtų nustatyti, ar laikomasi šios dalies reikalavimų.

▼ M8

- k) Jei į oro vežėjo pažymėjimą įrašytas orlaivis naudojamas nekomerciniams arba specialiesiems skrydžiams pagal Reglamento (ES) Nr. 965/2012 III priedo ORO.GEN.310 dalį arba VII priedo NCO.GEN.104 dalį, vežėjas užtikrina, kad su nepertraukiamuoju tinkamumu skraidyti susijusias užduotis atliktų atitinkamai oro vežėjo pažymėjimo turėtojo pagal Vc priedą (CAMO dalį) arba šio priedo (M dalies) G poskyrį patvirtinta nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti užtikrinanti organizacija arba pagal Vd priedą (CAO dalį) patvirtinta išplėstinių teisių tinkamumą skraidyti užtikrinanti organizacija.

▼ M6▼ C2M.A.202 **Pranešimas apie įvykį**

- a) Nepažeidžiant II priede (145 dalyje) ir Vc priede (CAMO dalyje) išdėstytų ataskaitų teikimo reikalavimų, bet koks pagal M.A.201 dalį atsakingas asmuo ar organizacija apie bet kokią nustatytą skrydžio saugai pavojų keliančią orlaivio arba komponento būklę praneša:
 - 1) orlaivio registravimo valstybės narės paskirtai kompetentingai institucijai, taip pat operatoriaus valstybės narės paskirtai kompetentingai institucijai, jei operatoriaus valstybė narė skiriasi nuo registravimo valstybės narės;
 - 2) už tipo projektą ar papildomą tipo projektą atsakingai organizacijai.
- b) A punkte nurodyti pranešimai teikiami a punkte nurodytos kompetentingos institucijos nustatytu būdu ir juose turi būti nurodoma visa pranešimą teikiančiam asmeniui arba organizacijai žinoma su būkle susijusi informacija.
- c) Jei orlaivio techninė priežiūra ar tinkamumo skraidyti patikra atliekama remiantis rašytine sutartimi, už tą veiklą atsakingas asmuo ar organizacija apie bet kokią a punkte nurodytą būklę praneša ir orlaivio savininkui bei operatoriui, kitu atveju – atitinkamai CAMO ar CAO.
- d) Asmuo ar organizacija a ir c punktuose nurodytus pranešimus pateikia kuo greičiau, bet ne vėliau kaip per 72 valandas nuo to laiko, kai asmuo ar organizacija nustato būklę, dėl kurios teikiamas pranešimas, nebent tai neįmanoma dėl išskirtinių aplinkybių.
- e) Asmuo ar organizacija pateikia pranešimą dėl tolesnių veiksmų, kurių jis (ji) ketina imtis, kad išvengtų panašių įvykių ateityje; ši informacija teikiama iš karto, kai tik tokie veiksmai nustatomi. Šis pranešimas dėl tolesnių veiksmų teikiamas kompetentingos institucijos nustatyta forma ir būdu.

▼ B

C POSKYRIS

*NEPERTRAUKIAMASIS TINKAMUMAS SKRAIDYTI***▼ M6****▼ C2****M.A.301 Nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užduotys**

Orlaivio nepertraukiamasis tinkamumas skraidyti ir eksploatacinės bei avarinės įrangos tinkamumas naudoti turi būti užtikrinami:

- a) atliekant priešskrydinį tikrinimą;
- b) pašalinant saugiam eksploatavimui turinčius įtakos visus defektus ir pažeidimus pagal M.A.304 ir M.A.401 dalyse (atsižvelgiant į tai, kas taikoma) nurodytus duomenis, kartu atsižvelgiant į minimalios įrangos sąrašą ir nuokrypių nuo konfigūracijos sąrašą, jeigu jie sudaryti;
- c) atliekant visą techninę priežiūrą pagal M.A.302 dalyje nurodytą OTPP;
- d) pagal H poskyrį išleidžiant eksploatuoti atlikus visą techninę priežiūrą;
- e) visų sudėtingų varikliu varomų orlaivių arba pagal Reglamentą (EB) Nr. 1008/2008 išduotas licencijas turinčių oro vežėjų naudojamų orlaivių atveju – analizuojant patvirtintos OTPP, nurodytos M.A.302 dalyje, veiksmingumą;
- f) įgyvendinant bet kurią iš šių taikytinų priemonių:
 - 1) tinkamumo skraidyti nurodymus;
 - 2) eksploatavimą užtikrinančius nurodymus, turinčius įtakos nepertraukiamajam tinkamumui skraidyti;
 - 3) Agentūros nustatytus nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti reikalavimus;
 - 4) priemones, kurias kompetentinga institucija pareikalavo taikyti, kad būtų nedelsiant ištaisyti su sauga susiję pažeidimai;
- g) atliekant keitimą ir remontą pagal M.A.304 dalį;
- h) įgulos vadui arba, jei tai – pagal Reglamentą (EB) Nr. 1008/2008 išduotas licencijas turintys oro vežėjai, operatoriui pateikiant pareiškimą dėl masės ir sunkio centro nustatymo, atitinkantį esamą orlaivio konfigūraciją;
- i) atliekant su technine priežiūra susijusius bandomuosius skrydžius, jeigu būtina.

M.A.302 Orlaivių techninės priežiūros programa

- a) Kiekvieno orlaivio techninė priežiūra organizuojama pagal OTPP.
- b) OTPP ir visus jos vėlesnius pakeitimus tvirtina kompetentinga institucija.
- c) ► **M8** Jei orlaivių nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti užtikrina CAMO arba CAO arba jei pagal M.A.201 dalies i punkto 3 papunktį yra sudaryta savininko ir CAMO ar CAO terminuota sutartis, OTPP ir jos pakeitimus galima tvirtinti pagal netiesioginio tvirtinimo procedūrą.

▼ C2

Tokiu atveju netiesioginio tvirtinimo procedūrą atitinkama CAMO ar CAO nustato Vc priedo CAMO.A.300 dalyje arba šio priedo M.A.704 dalyje nurodytame nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimo žinyne arba Vd priedo CAO.A.025 dalyje nurodytame išplėstiniame tinkamumo skraidyti užtikrinimo žinyne ir ją patvirtina už atitinkamą CAMO ar CAO atsakinga kompetentinga institucija. ◀

Netiesioginio tvirtinimo procedūra taikoma tik tuo atveju, jei atitinkamą CAMO ar CAO prižiūri orlaivio registravimo valstybė narė, išskyrus atvejus, kai pagal M.1 dalies 3 punktą sudaryta rašytinė sutartis, pagal kurią atsakomybė už OTPP tvirtinimą perduodama kompetentingai institucijai, atsakingai už CAMO ar CAO.

d) Iš OTPP turi būti matoma, kad laikomasi:

- 1) kompetentingos institucijos nurodymų;
- 2) nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti nurodymų:
 - i) kuriuos parengė tipo pažymėjimų, riboto galiojimo tipo pažymėjimų, papildomų tipo pažymėjimų, esminio remonto projekto patvirtinimo, taikant Europos techninio standarto specifikaciją (ETSO) suteikto leidimo ar kito atitinkamo patvirtinimo, suteikto pagal Reglamento (ES) Nr. 748/2012 I priedą (21 dalį), turėtojai;
 - ii) kurie įtraukti į Reglamento (ES) Nr. 748/2012 I priedo (21 dalies) 21.A.90B arba 21.A.431B dalyje nurodytas sertifikavimo specifikacijas (jei taikoma);

▼ M9

3) taikomų Reglamento (ES) 2015/640 I priedo (26 dalies) nuostatų.

▼ C2

- e) nukrypstant nuo d punkto, savininkas arba orlaivių nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti užtikrinanti organizacija gali nukrypti nuo d punkto 2 papunkčio nurodymų ir OTPP pasiūlyti pailginti intervalus, remdamiesi duomenimis, surinktais pagal h punktą atliekant tinkamas peržiūras. Su sauga susijusių užduočių intervalo ilginimas negali būti tvirtinamas netiesiogiai. Be to, savininkas arba nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti užtikrinanti organizacija gali OTPP pateikti papildomų nurodymų.
- f) OTPP turi būti pateikiama išsami informacija apie visą atliktą techninę priežiūrą, įskaitant jos dažnumą ir visas konkrečias užduotis, susijusias su veiklos tipu ir specifika.
- g) Sudėtingo variklio varomo orlaivio atveju, jeigu OTPP yra pagrįsta techninės priežiūros iniciatyvinės grupės logika arba būklės stebėseną, į OTPP turi būti įtraukta patikimumo programa.
- h) OTPP turi būti periodiškai peržiūrima ir, kai būtina, iš dalies keičiama. Šia peržiūra užtikrinama, kad OTPP ir toliau būtų nuolat atnaujinama ir veiksminga, atsižvelgiant į veiklos patirtį, kompetentingos institucijos nurodymus ir į naujus arba pakeistus techninės priežiūros nurodymus, kuriuos paskelbė tipo pažymėjimo bei papildomo tipo pažymėjimo turėtojai ir bet kuri kita tokiais duomenis pagal Reglamento (ES) Nr. 748/2012 I priedą (21 dalį) skelbianti organizacija.

▼ B**M.A.303 Tinkamumo skraidyti nurodymai**

Visi taikomi tinkamumo skraidyti nurodymai turi būti suderinti su tinkamumo skraidyti reikalavimais, jeigu Agentūra nėra nustačiusi kitaip.

▼ M6**▼ C2****M.A.304 Keitimų ir remonto duomenys**

Orlaivį ar komponentą remontuojantis asmuo ar organizacija įvertina visus pažeidimus. Keitimai ir remontas atliekami, pasinaudojant, jei reikia:

- a) Agentūros patvirtintais duomenimis;
- b) Reglamento (ES) Nr. 748/2012 I priedo (21 dalies) reikalavimus atitinkančios projektavimo organizacijos patvirtintais duomenimis;
- c) Reglamento (ES) Nr. 748/2012 I priedo (21 dalies) 21.A.90B arba 21.A.431B dalyje nurodytuose reikalavimuose pateiktais duomenimis.

M.A.305 Orlaivio nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užrašų sistema

- a) Užbaigus bet kokią techninę priežiūrą, kuo greičiau, bet ne vėliau kaip per 30 dienų nuo techninės priežiūros pabaigos dienos orlaivio nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užrašų sistemoje daromas įrašas apie išleidimo eksploatuoti pažymėjimą (IEP), kurio reikalaujama pagal M.A.801 dalį arba 145.A.50 dalį, atsižvelgiant į tai, kas taikoma.
- b) Orlaivio nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užrašų sistemoje pateikiama ši informacija:
 1. įrašo data, bendra orlaivio, variklio (-ių) ir (arba) oro sraigto (-ų) eksploatavimo pagal taikytinus parametrus trukmė;
 2. c ir d punktuose aprašyti orlaivio nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užrašai, taip pat e punkte aprašyti papildomi išsamūs techninės priežiūros užrašai;
 3. orlaivio techniniai užrašai, jei būtini pagal M.A.306 dalį.
- c) Orlaivio nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užrašuose pateikiamas einamasis pranešimas dėl masės ir sunkio centro nustatymo ir aprašoma su toliau nurodytais elementais susijusi padėtis:
 1. tinkamumo skraidyti nurodymais ir priemonėmis, kurias kompetentinga institucija įpareigojo taikyti, kad būtų nedelsiant ištaisyti su sauga susiję pažeidimai;
 2. pakeitimais ir remontu;
 3. OTTP laikymusi;
 4. atidėtomis techninės priežiūros užduotimis ir atidėtu defektų šalinimu.

▼ C2

- d) Orlaivio nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užrašuose nurodoma dabartinė šių komponentų būklė:
1. ribotos eksploataavimo trukmės dalių, nurodant ir kiekvienos susijusios dalies bendrą eksploataavimo trukmę, palyginti su taikytinu tinkamumo skraidyti apribojimo parametru;
 2. reguliariai tikrinamų komponentų, nurodant bendrą susijusių komponentų eksploataavimo pagal taikytiną parametą trukmę, skaičiuojamą nuo paskutinės planinės techninės priežiūros, nurodytos OTPP, atlikimo dienos.
- e) Savininkas ar operatorius nustato sistemą, pagal kurią kompetentingai institucijai priimtina forma toliau nurodytus laikotarpius saugomi šie dokumentai bei duomenys:
1. orlaivių techninių užrašų sistemoje techniniai užrašai ar kiti lygiavertės taikymo srities ir vienodo išsamumo duomenys saugomi 36 mėnesius, skaičiuojant nuo paskutinio įrašo;
 2. IEP ir išsamūs techninės priežiūros užrašai:
 - (i) parodantys atitiktį tinkamumo skraidyti nurodymams ir kompetentingos institucijos įpareigotoms taikyti priemonėms, kad būtų nedelsiant ištaisyti su atitinkamo orlaivio, variklio (-ių), oro sraigto (-ų) ir juose įmontuotų komponentų sauga susiję pažeidimai, – tol, kol juose įrašyta informacija pakeičiama nauja lygiavertės taikymo srities ir vienodo išsamumo informacija, tačiau ne trumpiau kaip 36 mėnesius;
 - (ii) parodantys atitiktį pagal M.A.304 dalį taikytiniems orlaivio, variklio (-ių), oro sraigto (-ų) ir bet kokių kitų komponentų, kuriems taikytini tinkamumo skraidyti apribojimai, einamųjų keitimų ir remonto duomenims;
 - (iii) visos planinės techninės priežiūros ar kitos techninės priežiūros, reikalingos atitinkamo orlaivio, variklio (-ių), oro sraigto (-ų) nepertraukiamam tinkamumui skraidyti užtikrinti, – tol, kol juose įrašyta informacija pakeičiama nauja lygiavertės taikymo srities ir vienodo išsamumo informacija, tačiau ne trumpiau kaip 36 mėnesius;
 3. duomenys, susiję su tam tikrais komponentais:
 - (i) kiekvienos ribotos eksploataavimo trukmės dalies eksploataavimo laikotarpio užrašai, kuriais remiantis nustatoma dabartinė atitiktis tinkamumo skraidyti apribojimams;
 - (ii) IEP ir išsamūs techninės priežiūros užrašai, susiję su atlikta paskutine planine ar vėlesne neplanine visų ribotos eksploataavimo trukmės dalių ir reguliariai tikrinamų komponentų technine priežiūra, – tol, kol po planinės techninės priežiūros atliekama kita lygiavertės aprėpties ir išsamumo planinė techninė priežiūra, tačiau ne trumpiau kaip 36 mėnesius;

▼ M11

- (iii) IEP ir savininko pateiktas priėmimo pareiškimas, susijęs su bet kuriuo komponentu, į ELA2 orlaivį montuojamu be EASA 1 formos remiantis Reglamento (ES) Nr. 748/2012 I priedo (21 dalies) 21.A.307 dalies b punkto 2 papunkčiu, ir skirtas ne trumpesniai kaip 36 mėnesių laikotarpiui.

▼ C2

4. Užrašų tvarkymo laikotarpiai, kai orlaivį nustota eksploatuoti visam laikui:
 - (i) M.A.305 dalies b punkto 1 papunktyje nurodyti duomenys, susiję su orlaiviu, varikliu (-iais) ir oro sraigtau (-ais), saugomi bent 12 mėnesių;
 - (ii) paskutinės galiojančios būklės įrašai ir pranešimai, nurodyti M.A.305 dalies c ir d punktuose, saugomi bent 12 mėnesių;
 - (iii) naujausias (-i) IEP ir išsamūs techninės priežiūros užrašai, nurodyti M.A.305 dalies e punkto 2 papunkčio ii dalyje ir e punkto 3 papunkčio i dalyje, saugomi bent 12 mėnesių.
- f) Už nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užduočių atlikimą pagal M.A.201 dalį atsakingas asmuo ar organizacija turi atitikti nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užrašų sistemai keliamus reikalavimus ir, gavęs prašymą, šiuos užrašus pateikti kompetentingai institucijai.
- g) Visi įrašai, daromi orlaivio nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užrašų sistemoje, turi būti aiškūs ir tikslūs. Jeigu būtina ištaisyti įrašą, jis ištaisomas taip, kad būtų galima aiškiai matyti pradinį įrašą.

▼ M2

M.A.306 Orlaivio techninių užrašų sistema

▼ M6▼ C2

- a) Komercinį vežimą oro transportu, komercinius specializuotus skrydžius, komercinės ATO skrydžius ar komercinės DTO skrydžius vykdančias operatorius, be M.A.305 dalyje nurodytų reikalavimų, naudoja techninių užrašų sistemą, kurioje pateikiama ši informacija apie kiekvieną orlaivį:

▼ M2

1. nuolatinei skrydžio saugai užtikrinti būtina informacija apie kiekvieną skrydį ir
2. galiojantis orlaivio išleidimo eksploatuoti pažymėjimas ir
3. einamasis pareiškimas apie techninės priežiūros darbus, kuriame nurodoma orlaivio techninės priežiūros būklė atsižvelgiant į atliktinus planinius ir neplaninius darbus, išskyrus tai, kad kompetentinga institucija gali sutikti, kad pareiškimas apie techninės priežiūros darbus būtų laikomas kitur, ir
4. įtakos orlaivio eksploatavimui turintys visi dideli defektai, kurių šalinimas atidėtas, ir
5. visi būtini rekomendaciniai nurodymai dėl pagalbinių techninės priežiūros priemonių.

▼ M8

- b) Pradinę orlaivio techninių užrašų sistemos redakciją patvirtina kompetentinga institucija, nurodyta atitinkamai Vc priedo (CAMO dalies) CAMO.A.105 dalyje arba šio priedo (M dalies) M.1 punkte, arba Vd priedo (CAO dalies) CAO.1 punkto 1 papunktyje. Visi vėlesni sistemos pakeitimai atliekami pagal CAMO.A.300 dalies c punktą arba M.A.704 dalies b ir c punktus, arba CAO.A.025 dalies c punktą.

▼ M6▼ C2▼ B

M.A.307 **Orlaivio nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užrašų perdavimas**

▼ M6▼ C2

- a) „Orlaivį iš vieno savininko arba operatoriaus visam laikui perleidiant kitam savininkui ar operatoriui, perduodantis savininkas ar operatorius užtikrina, kad kartu būtų perduoti M.A.305 dalyje nurodyti nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užrašai ir, jei taikoma, M.A.306 dalyje nurodyta techninių užrašų sistema.
- b) Savininkas, sudarydamas sutartį su CAMO ar CAO dėl nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užduočių atlikimo, užtikrina, kad organizacijai, su kuria sudaroma sutartis, būtų perduoti M.A.305 dalyje nurodyti nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užrašai.
- c) M.A.305 dalies e punkte nustatyti užrašų laikymo laikotarpiai toliau taikomi naujam savininkui, operatoriui, CAMO ar CAO.

▼ B

D POSKYRIS

*TECHNINĖ PRIEŽIŪROS STANDARTAI*M.A.401 **Techninės priežiūros duomenys**

- a) Orlaivį prižiūrintis asmuo arba organizacija, atlikdamas techninę priežiūrą, įskaitant keitimus ir remontus, privalo turėti prieigą prie galiojančių taikomų techninės priežiūros duomenų ir naudoti tik šiuos duomenis.

▼ M11

- b) Šiame priede terminas „taikomi techninės priežiūros duomenys“ apima:
1. kompetentingos institucijos arba Agentūros parengtus visus taikytinus reikalavimus, procedūras, standartus ir informaciją;
 2. visus taikomus tinkamumo skraidyti nurodymus;
 3. taikomus nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti nurodymus ir kitus techninės priežiūros nurodymus, paskelbtus tipo pažymėjimo turėtojo, papildomo tipo pažymėjimo turėtojo ar bet kurios kitos organizacijos, kuri skelbia tokius duomenis pagal Reglamento (ES) Nr. 748/2012 I priedą (21 dalį);
 4. taikomus komponentų, kuriuos kaip tinkamus įmontuoti patvirtino projekto patvirtinimo turėtojas, techninės priežiūros nurodymus, kuriuos paskelbė komponentų gamintojai ir kurie yra priimtini projekto patvirtinimo turėtojui;
 5. visus pagal 145.A.45 dalies d punktą parengtus taikomus duomenis.

▼ B

- c) Orlaivį prižiūrintis asmuo arba organizacija užtikrina, kad visi taikomi techninės priežiūros duomenys būtų galiojantys ir lengvai prieinami naudoti, jeigu būtų reikalingi. Asmuo arba organizacija įdiegia taikytiną technologinių kortelių arba lapų sistemą ir techninės priežiūros duomenis perrašo į tas korteles arba lapus ar padaro tikslias nuorodas į tuose techninės priežiūros duomenyse nurodytą specialią techninės priežiūros užduotį arba užduotis.

▼ M2**M.A.402 Techninės priežiūros atlikimas**

Išskyrus atvejus, kai techninę priežiūrą atlieką pagal II priedą (145 dalį) patvirtinta techninės priežiūros organizacija, visi techninę priežiūrą atliekantys asmenys arba organizacijos:

- a) yra kvalifikuoti atlikti užduotį, kaip reikalaujama šioje dalyje;
- b) užtikrina, kad techninės priežiūros atlikimo vieta būtų gerai sutvarkyta, švari ir neužteršta;
- c) taiko metodus, technologijas, standartus ir instrukcijas, pagal M.A.401 dalį nustatytus techninės priežiūros duomenyse;
- d) naudoja įrankius, įrangą ir medžiagas, pagal M.A.401 dalį nustatytus techninės priežiūros duomenyse. Jeigu būtina, įrankius ir įrangą galima patikrinti ir kalibruoti pagal oficialiai pripažintą standartą;
- e) užtikrina, kad techninė priežiūra būtų atlikta atsižvelgiant į visus su aplinka susijusius apribojimus, pagal M.A.401 dalį nustatytus techninės priežiūros duomenyse;
- f) užtikrina, kad atšiauriomis aplinkos sąlygomis arba ilgai atliekamai techninei priežiūrai būtų naudojami tinkami įrenginiai;
- g) užtikrina kuo mažesnę daugybinių techninės priežiūros atlikimo klaidų riziką ir tokių pačių techninės priežiūros atlikimo klaidų kartojimo riziką;
- h) užtikrina, kad atlikus ypatingos svarbos techninės priežiūros užduotį būtų taikomas klaidų pastebėjimo metodas, ir
- i) užbaigę techninę priežiūrą, atlieka bendrą patikrinimą, kad užtikrintų, kad iš orlaivio arba komponento yra išimti visi įrankiai, įranga ir visos pašalinės dalys arba medžiagos ir kad visos nuimtos priegigos plokštės yra vėl pritvirtintos.

▼ B**M.A.403 Orlaivio defektai**

- a) Visi skrydžio saugai didelį pavojų keliantys orlaivio defektai turi būti pašalinami prieš kitą skrydį.

▼ M12

- b) Tik už išleidimą atsakingi darbuotojai, nurodyti M.A.801 dalies b punkto 1 papunktyje, šio priedo F poskyryje, II priede (145 dalyje) ar Vd priede (CAO dalyje), arba pagal šio priedo M.A.801 dalies c punktą įgaliotas asmuo, atsižvelgdami į šio priedo M.A.401 dalyje nurodytus techninės priežiūros duomenis, gali spręsti, ar orlaivio defektas kelia didelį pavojų skrydžio saugai, ir dėl to sprendžia, kada ir kokių ištaisomųjų veiksmy turi būti imtasi prieš kitą skrydį, o kokių defektų šalinimą galima atidėti. Tačiau šis reikalavimas netaikomas, jei pilotas arba už išleidimą atsakingi darbuotojai naudoja minimalios įrangos sąrašą.

▼ M2

- c) Visi skrydžio saugai didelio pavojaus nekeltantys defektai turi būti pašalinami nedelsiant, kai tą įmanoma padaryti, nuo orlaivio defekto nustatymo pirmą kartą dienos ir atsižvelgiant į visus pagal techninės priežiūros duomenis arba minimalios įrangos sąraše nustatytus apribojimus.

▼ M6▼ C2

- d) Visi prieš skrydį nepašalinti defektai turi būti užregistruoti M.A.305 dalyje nurodytoje orlaivio nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užrašų sistemoje arba, jei taikytina, M.A.306 dalyje nurodytoje orlaivio techninių užrašų sistemoje.

▼ B

E POSKYRIS

KOMPONENTAI

▼ M5M.A.501 **Klasifikavimas ir montavimas**

- a) Visi komponentai suskirstomi į šias kategorijas:

▼ M11

- (1) komponentai, kurių būklė atitinka nustatytus reikalavimus ir kurie išleisti eksploatuoti išdavus EASA I formą ar lygiavertį dokumentą ir paženklinți pagal Reglamento (ES) Nr. 748/2012 I priedo (21 dalies) Q poskyrį, jeigu Reglamento (ES) Nr. 748/2012 I priedo (21 dalies) 21.A.307 dalyje, šiame priede (M dalyje) arba Vd priede (CAO dalyje) nenusatyta kitaip.

▼ M5

- (2) eksploatuoti netinkami komponentai, kurių techninė priežiūra atliekama pagal šį reglamentą;

▼ M6▼ C2

- (3) komponentai, priskiriami prie pakartotinai naudoti netinkamų komponentų kategorijos, nes pasiekta privaloma jų eksploataavimo trukmės riba arba jie yra nepataisomai sugadinti.

▼ M5

- (4) tipinės orlaiviui, varikliui, oro sraigtui arba kitam orlaivio komponentui naudojamos dalys, kurios nurodytos techninės priežiūros duomenyse ir su kuriomis pateikiamas atitikties taikomam standartui įrodymas;
- (5) žaliavos ir medžiagos, naudojamos techninei priežiūrai atlikti, jeigu organizacija yra įsitikinusi, kad tos žaliavos ir medžiagos atitinka nustatytą specifikaciją ir atsekamumo reikalavimus. Su visomis žaliavomis ir medžiagomis turi būti pateikiami dokumentai, kuriuose būtų aiškiai nurodyta konkreti žaliava ar medžiaga, taip pat gamintojas ir tiekėjas ir būtų pateikiama atitikties deklaracija.
- b) Į orlaivį ar komponentą montuojami tik tokie komponentai, tipinės dalys ir medžiagos, kurių būklė atitinka nustatytus reikalavimus, kurie priklauso vienai iš a punkte nurodytų kategorijų ir yra konkrečiai nurodyti taikomuose techninės priežiūros duomenyse.

▼ M11**M.A.502 Komponentų techninė priežiūra**

- a) Kitų nei Reglamento (ES) Nr. 748/2012 I priedo (21 dalies) 21.A.307 dalies b punkto 2–6 papunkčiuose nurodytieji komponentų techninę priežiūrą atlieka techninės priežiūros organizacija, patvirtinta atitinkamai pagal šio priedo F poskyrį, II priedą (145 dalį) arba Vd priedą (CAO dalį).
- b) Nukrypstant nuo a punkto, tais atvejais, kai komponentas įmontuotas orlaivyje, tokio komponento techninę priežiūrą gali atlikti pagal šio priedo F poskyrį, II priedą (145 dalį) arba Vd priedą (CAO dalį) patvirtinta orlaivių techninės priežiūros organizacija arba M.A.801 dalies b punkto 1 papunktyje nurodyti už išleidimą atsakingi darbuotojai. Ši techninė priežiūra atliekama remiantis orlaivio techninės priežiūros duomenimis arba, jei tam pritarė kompetentinga institucija, remiantis komponento techninės priežiūros duomenimis. Tokia orlaivio techninės priežiūros organizacija arba už išleidimą atsakingi darbuotojai gali laikinai išmontuoti komponentą techninei priežiūrai atlikti, jei tai būtina, kad būtų lengviau jį pasiekti, išskyrus atvejus, kai dėl tokio išmontavimo prireikia atlikti papildomą techninę priežiūrą. Atlikus komponento techninę priežiūrą pagal šį punktą, EASA I forma neišduodama ir orlaiviui taikomi M.A.801 dalyje nurodyti išleidimo eksploatuoti reikalavimai.
- c) Nukrypstant nuo a punkto, tais atvejais, kai komponentas yra įmontuotas variklyje arba pagalbinėje jėgainėje (APU), tokio komponento techninę priežiūrą gali atlikti pagal šio priedo F poskyrį, II priedą (145 dalį) arba Vd priedą (CAO dalį) patvirtinta variklių techninės priežiūros organizacija. Ši techninė priežiūra atliekama remiantis variklio ar pagalbinės jėgainės techninės priežiūros duomenimis arba, jei tam pritarė kompetentinga institucija, remiantis komponento techninės priežiūros duomenimis. Tokia B kategorijos organizacija gali laikinai išmontuoti komponentą techninei priežiūrai atlikti, jei tai būtina, kad būtų lengviau jį pasiekti, išskyrus tuos atvejus, kai dėl tokio išmontavimo prireikia atlikti papildomą techninę priežiūrą.
- d) Reglamento (ES) Nr. 748/2012 I priedo (21 dalies) 21.A.307 dalies b punkto 2 papunktyje nurodytų komponentų techninę priežiūrą, kai komponentai yra įmontuoti orlaivyje arba laikinai išmontuoti, kad būtų lengviau juos pasiekti, atlieka pagal atitinkamai šio priedo F poskyrį, II priedą (145 dalį) arba Vd priedą (CAO dalį) patvirtinta orlaivių techninės priežiūros organizacija, M.A.801 dalies b punkto 1 papunktyje nurodyti už išleidimą atsakingi darbuotojai arba M.A.801 dalies b punkto 2 papunktyje nurodytas pilotas savininkas. Atlikus komponento techninę priežiūrą pagal šį punktą, EASA I forma neišduodama ir orlaiviui taikomi M.A.801 dalyje nurodyti išleidimo eksploatuoti reikalavimai.
- e) Reglamento (ES) Nr. 748/2012 I priedo (21 dalies) 21.A.307 dalies b punkto 3–6 papunkčiuose nurodytų komponentų techninę priežiūrą atlieka a punkte nurodyta organizacija arba ją atlieka bet kuris asmuo arba organizacija ir juos išleidžia pateikdamas (-a) savo atliktos techninės priežiūros deklaraciją. Atliktos techninės priežiūros deklaracijoje pateikiama bent pagrindinė informacija apie atliktą techninę priežiūrą, techninės priežiūros atlikimo data ir deklaraciją išdavusio asmens tapatybę arba ją išdavusios organizacijos pavadinimas. Deklaracija laikoma techninės priežiūros įrašu ir komponento, kurio techninė priežiūra atliekama, atžvilgiu yra lygiavertė EASA I formai.

▼ M6▼ C2M.A.503 **Ribotos eksploataavimo trukmės dalys ir reguliariai tikrinami komponentai**▼ M8

- a) Įmontuotos ribotos eksploataavimo trukmės dalys ir reguliariai tikrinami komponentai neeksploatuojami ilgiau nei patvirtintą ribotą eksploataavimo laiką, nurodytą OTPP bei tinkamumo skraidyti nurodymuose, išskyrus M.A.504 dalies b punkte numatytus atvejus.

▼ C2

- b) Pasibaigus patvirtintam ribotam eksploataavimo laikui, komponentas išimamas iš orlaivio ir atliekama jo techninė priežiūra arba, jeigu tai – ribotos eksploataavimo trukmės dalis, jis pašalinamas.

▼ M5M.A.504 **Komponentų atskyrimas**

- a) Eksploatuoti ir pakartotinai naudoti netinkami komponentai atskiriami nuo eksploatuoti tinkamų komponentų, tipinių dalių ir medžiagų.

▼ M6▼ C2

- b) Pakartotinai naudoti netinkami komponentai neturi vėl patekti į komponentų tiekimo sistemą, jei nebuvo išplėsta privaloma jų eksploataavimo trukmės riba arba jei pagal Reglamentą (ES) Nr. 748/2012 nebuvo patvirtintas sprendimas dėl remonto.

▼ B

F POSKYRIS

TECHNINĖS PRIEŽIŪROS ORGANIZACIJA▼ M2M.A.601 **Taikymo sritis**

Šiame poskyryje nustatomi reikalavimai, kuriuos organizacija turi atitikti, kad jai būtų suteiktas arba pratęstas patvirtinimas atlikti kitų nei sudėtingų varikliu varomų orlaivių, jei jų nenaudoja pagal Reglamentą (EB) Nr. 1008/2008 išduotas licencijas turintys oro vežėjai, ir į tuos orlaivius įmontuojamų komponentų techninę priežiūrą.

▼ BM.A.602 **Paraiška**

Paraiška techninės priežiūros organizacijai išduoti patvirtinimą arba jį pakeisti turi būti įteikiama kompetentingos institucijos nustatyta forma ir būdu.

M.A.603 **Patvirtinimo apimtis**▼ M6▼ C2

- a) Organizacijai, kuri dalyvauja vykdant veiklą pagal šį poskyrį, neleidžiama vykdyti veiklos, jeigu kompetentinga institucija nėra suteikusi šiai organizacijai patvirtinimo. Šiuo tikslu kompetentinga institucija naudoja V priedėlyje pateiktą šabloną.
- b) Tvirtinama darbo apimtis nurodoma techninės priežiūros organizavimo žinyne, kaip numatyta M.A.604 dalyje. Klasės bei kategorijos, kuriomis turi būti remiamasi tvirtinant techninės priežiūros organizacijos, išvardytos šios dalies IV priedėlyje.

▼ B

- c) Patvirtinta techninės priežiūros organizacija, atsižvelgdama į techninės priežiūros duomenis, gali gaminti, kaip nurodyta techninės priežiūros organizacijos žinyne, tam tikras dalis, kurias atlikdama darbus gali naudoti savo įrenginiuose.

M.A.604 **Techninės priežiūros organizacijos žinynas**

- a) Techninės priežiūros organizacija pateikia žinyną, kuriame nurodo bent šią informaciją:

▼ M6**▼ C2**

1. pagal M.A.606 dalies a punktą paskirto atsakingo vadovo pasirašytą pareiškimą, kuriuo patvirtinama, kad organizacija visą laiką dirbs pagal šio priedo (M dalies) arba Vb priedo (ML dalies), atsižvelgiant į tai, kas taikoma, ir žinyno reikalavimus;

▼ B

2. organizacijos darbo sritis; ir
3. M.A.606 dalies b punkte nurodyto (-ų) asmens (-ų) pavardę (-es) ir pareigas; ir
4. organizacijos schemą, kurioje apibūdinti M.A.606 dalies b punkte nurodytus asmenis siejantys atsakomybės ryšiai; ir

▼ M8

5. už išleidimą atsakingų darbuotojų ir, jei taikoma, tinkamumo skraidyti patikros darbuotojų sąrašas, kuriame nurodoma jų patvirtinimo taikymo sritis; ir;

▼ M1

6. vietų, kuriose atliekama techninė priežiūra, sąrašą kartu su bendru įrenginių aprašymu; ir

▼ B

7. procedūras, aprašančias, kaip techninės priežiūros organizacija užtikrins šios dalies reikalavimų vykdymą; ir
 8. techninės priežiūros organizacijos žinyno pakeitimo procedūrą (-as).
- b) Techninės priežiūros organizacijos žinyną ir jo pakeitimus patvirtina kompetentinga institucija.
- c) Nepaisant b punkto, nežymius žinyno pakeitimus galima patvirtinti procedūra (toliau – netiesioginis patvirtinimas).

M.A.605 Įrenginiai

Organizacija užtikrina, kad:

- a) visiems numatytiems darbams būtų parūpinami įrenginiai, specialios darbo vietos ir patalpos, jeigu privaloma, atskirtos, kad būtų užkirstas kelias teršimui ir apsaugota aplinka;
- b) būtų skirtos visus numatytus darbus prižiūrintiems pareigūnams, ypač įskaitant tvarkančius techninės priežiūros užrašus, reikalingos patalpos;
- c) būtų numatytos patikimos komponentų, įrangos, įrankių ir medžiagų laikymo priemonės. Laikymo sąlygos turi būti tokios, kad eksploatuoti netinkamus komponentus ir medžiagas būtų galima atskirti nuo visų kitų komponentų, įrangos, įrankių ir medžiagų. Laikymo sąlygos turi atitikti gamintojo nurodymus, o prieiga turi būti apribota tik įgaliotiems asmenims.

M.A.606 Reikalavimai darbuotojams

- a) Organizacija skiria atsakingą vadovą, kuriam suteikiami verslininko įgaliojimai, leidžiantys užtikrinti, kad užsakovo prašomai visai techninei priežiūrai būtų galima skirti lėšų ir kad ji būtų atliekama pagal šioje dalyje nustatytą standartą.
- b) Turi būti paskirtas asmuo arba asmenų grupė, atsakinga už tai, kad organizacija visada atitiktų šio poskyrio reikalavimus. Tas asmuo arba asmenys turi vykdyti atsakingo vadovo nurodymus.

▼ B

- c) Visi b punkte nurodyti asmenys privalo sugebėti įrodyti, kad jie yra įsigiję su orlaivio ir (arba) komponento technine priežiūra susijusių atitinkamų žinių, kvalifikaciją ir įgiję atitinkamos patirties.
- d) Organizacija numanomam darbui, dėl kurio yra sudaryta sutartis, paprastai turi turėti atitinkamų darbuotojų. Laikinus darbuotojus leidžiama samdytis tuo atveju, jeigu sutartis sudaroma dėl didesnės nei įprasta darbų apimtys, ir laikinai samdytis galima tik tuos darbuotojus, kurie neišduoda išleidimo eksploatuoti pažymėjimų.

▼ M8

- e) Visų techninę priežiūrą ir tinkamumo skraidyti patikrą atliekančių darbuotojų kvalifikacija turi būti įrodyta ir užregistruota.

▼ B

- f) Specialias užduotis, pvz., virinimą, neardomuosius bandymus/tikrinimą, išskyrus paviršiaus įtrūkius nustatančius darbuotojus, atliekančių darbuotojų kvalifikacija turi atitikti oficialiai pripažintą standartą.

▼ M5

- g) Techninės priežiūros organizacija turi turėti pakankamai už išleidimą atsakingų darbuotojų, galinčių išduoti M.A.612 ir M.A.613 dalyse nurodytus orlaivio ir komponentų išleidimo eksploatuoti pažymėjimus. Darbuotojai turi atitikti šiuos reikalavimus:

1. III priedo (66 dalies) reikalavimus, jei išduodamas orlaivio išleidimo eksploatuoti pažymėjimas;
2. šio reglamento 5 straipsnio 6 dalies reikalavimus, jei išduodamas komponentų išleidimo eksploatuoti pažymėjimas.

▼ B

- h) Nukrypstant nuo g punkto, organizacija, teikianti techninės priežiūros paslaugas komercinę veiklą vykdančioms orlaivių naudotojams, gali pasitelkti už išleidimą atsakingus darbuotojus, kurių kvalifikacija atitinka toliau pateikiamas nuostatas, remiantis tinkamomis procedūromis, kurios turi būti patvirtinamos organizacijos vadove:

1. Jei tai yra pakartotinę priešskrydinę patikrą nustatantys tinkamumo skraidyti nurodymai, kuriais aiškiai nustatoma, kad skrydžio įgula gali vykdyti tuos tinkamumo skraidyti nurodymus, organizacija, atsižvelgdama į turimą skrydžio įgulos nario licenciją, orlaivio vadui gali suteikti ribotą už išleidimą atsakingam darbuotojui suteikiamą įgaliojimą, jei organizacija užtikrina, kad buvo organizuoti tinkami praktinio mokymo kursai, kad tas asmuo galėtų įvykdyti tinkamumo skraidyti nurodymus pagal reikalaujamą standartą.
2. ► **C1** Jei orlaivis eksploatuojamas toli nuo būtinus išteklius turinčios techninės priežiūros bazės, organizacija, atsižvelgdama į skrydžio įgulos nario licenciją, orlaivio vadui gali suteikti ribotą už išleidimą atsakingam darbuotojui suteikiamą įgaliojimą, jeigu organizacija užtikrina, kad buvo organizuoti tinkami praktinio mokymo kursai, kad tas asmuo nustatytą užduotį galėtų atlikti pagal reikalaujamą standartą. ◀

▼ M8

- i) Jei organizacija pagal Vb priedo (ML dalies) ML.A.903 dalį atlieka ELA1 orlaivių, nenaudojamų komerciniais tikslais, tinkamumo skraidyti patikras ir išduoda atitinkamus tinkamumo skraidyti patikros pažymėjimus, ji turi turėti tinkamumo skraidyti patikros darbuotojus, kurių kvalifikacija ir leidimai atitinka visus šiuos reikalavimus:

1. turėti už išleidimą atsakingo darbuotojo įgaliojimą, susijusį su atitinkamu orlaiviu;

▼ M8

2. turėti bent trejų metų už išleidimą atsakingo darbuotojo patirtį;
3. būti nepriklausomi nuo tikrinamo orlaivio nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti valdymo proceso arba turėti visus įgaliojimus valdyti viso tikrinamo orlaivio nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti valdymo procesą;
4. turėti žinių, susijusių su šio priedo (M dalies) C poskyriu arba Vb priedo (ML dalies) C poskyriu;
5. turi būti įgiję įrodytų žinių, susijusių su techninės priežiūros organizacijos procedūromis, kurias taikant tikrinamas tinkamumas skraidyti ir išduodamas tinkamumo skraidyti patikros pažymėjimas;
6. turi būti oficialiai pripažinti kompetentingos institucijos po to, kai kompetentingos institucijos prižiūrimi arba organizacijos tinkamumo skraidyti patikros darbuotojų pagal kompetentingos institucijos patvirtintą procedūrą prižiūrimi atliko tinkamumo skraidyti patikrą;
7. per pastaruosius dvylika mėnesių turi būti atlikę bent vieną tinkamumo skraidyti patikrą.

▼ M6**▼ C2****▼ M1**

M.A.607 **Už išleidimą atsakingi darbuotojai ir tinkamumo skraidyti patikros darbuotojai**

▼ B

- a) Be M.A.606 dalies g punkto, už išleidimą atsakingi darbuotojai gali naudotis jiems suteikiamomis privilegijomis tik tuomet, jei organizacija yra įsitikinusi, kad už išleidimą atsakingi darbuotojai:

▼ M6**▼ C2**

1. gali įrodyti, kad atitinka III priedo (66 dalies) 66.A.20 dalies b punkto reikalavimus arba, jei tame priede to reikalaujama – valstybės narės teisės aktų reikalavimus;

▼ B

2. pakankamai išmano tam tikrą orlaivį ir (arba) orlaivio komponentą (-us), kurio (-ių) techninę priežiūrą turi būti atlikta, bei su tuo susijusias organizacines procedūras.
- b) Toliau aprašytais nenumatytais atvejais, kai orlaivis nusileidžia ne pagrindinėje stotyje, kurioje nėra tinkamų už išleidimą atsakingų darbuotojų, techninės priežiūros organizacija, su kuria yra sudaryta techninės priežiūros paslaugų teikimo sutartis, gali išduoti vienkartinį įgaliojimą išleisti eksploatuoti:
1. vienam iš savo darbuotojų, turinčiam panašios technologijos, konstrukcijos ir sistemos orlaivio tipo kvalifikaciją; arba
 2. bet kokiam asmeniui, turinčiam ne mažiau kaip trejų metų techninės priežiūros patirtį ir galiojančią ICAO orlaivių techninės priežiūros licenciją orlaivio tipui, kurį reikia išleisti eksploatuoti, su sąlyga, kad toje vietoje nėra tinkamai pagal šią dalį patvirtintos organizacijos ir organizacija, su kuria sudaryta sutartis, yra gavusi ir turi dokumentais patvirtintų šio asmens patirties įrodymų ir licenciją.

▼ B

► **M1** Apie visus tokius atvejus būtina pranešti kompetentingai institucijai per septynias dienas nuo to įgaliojimo išleisti eksploatuoti išdavimo. ◀ Vienkartinį įgaliojimą išleisti eksploatuoti išduodanti patvirtinta techninės priežiūros organizacija užtikrina, kad techninė priežiūra, galinti turėti įtakos skrydžio saugai, būtų pakartotinai tikrinama.

▼ M1

- c) Patvirtinta techninės priežiūros organizacija turi išsamius užrašus apie darbuotojus, atsakingus už išleidimą ir už tinkamumo skraidyti patikrą, ir galiojančių visų už išleidimą ir už tinkamumo skraidytimo patikrą atsakingų darbuotojų sąrašą, kuriuose nurodoma jų patvirtinimo taikymo sritis ir kurie yra įtraukti į organizacijos vadovą pagal M.A.604 dalies a punkto 5 papunktį.

▼ B**M.A.608 Komponentai, įranga ir įrankiai**

- a) Organizacija turi:
1. turėti techninės priežiūros duomenimis, aprašytais M.A.609 dalyje, nustatytą įrangą ir įrankius arba techninės priežiūros organizacijos žinyne nurodytą lygiavertę įrangą ir įrankius, kurie reikalingi kasdienei techninei priežiūrai atlikti atsižvelgiant į patvirtinimo taikymo sritį; ir
 2. įrodyti, kad ji turi prieigą prie visos kitos įrangos ir įrankių, kurie naudojami tik kartais.
- b) Įrankiai ir įranga turi būti tikrinami ir kalibruojami pagal oficialiai pripažintą standartą. Organizacija turi turėti užrašus apie tuos kalibravimus ir naudotą standartą.

▼ M5

- c) Organizacija turi tikrinti, klasifikuoti ir tinkamai vienus nuo kitų atskirti visus gaunamus komponentus, tipines dalis ir medžiagas.

▼ M6**▼ C2****M.A.609 Techninės priežiūros duomenys**

Patvirtinta techninės priežiūros organizacija, atlikdama techninę priežiūrą, įskaitant keitimus ir remontą, turi turėti ir naudoti taikytinus galiojančius šio priedo M.A.401 dalyje arba Vb priedo (ML dalies) ML.A.401 dalyje, atsižvelgiant į tai, kas taikoma, nurodytus techninės priežiūros duomenis. Tačiau, jeigu techninės priežiūros duomenis pateikia užsakovas, organizacija tokius duomenis turi turėti ir naudoti tik tuo metu, kai atliekamas techninės priežiūros darbas.

▼ B**M.A.610 Techninės priežiūros darbų pavidimai**

Prieš pradėdant techninę priežiūrą organizacija ir techninės priežiūros prašanti organizacija suderina raštišką darbo pavidimą, kad būtų aiškiai nustatyti atliekimi techninės priežiūros darbai.

▼ M6**▼ C2****M.A.611 Techninės priežiūros standartai**

Visa techninė priežiūra atliekama pagal šio priedo A skyriaus D poskyrio reikalavimus arba Vb priedo (ML dalies) A skyriaus D poskyrio reikalavimus, kaip nustatyta 3 straipsnio 1 dalyje.

▼ **C2****M.A.612 Orlaivio išleidimo eksploatuoti pažymėjimas**

Pagal šį poskyrį atlikus visą reikiamą orlaivio techninę priežiūrą, pagal šio priedo M.A.801 dalį arba Vb priedo (ML dalies) ML.A.801 dalį išduodamas orlaivio IEP, kaip nustatyta 3 straipsnio 1 dalyje.

M.A.613 Komponento išleidimo eksploatuoti pažymėjimas

a) Pagal šį poskyrį atlikus visą reikiamą komponento techninę priežiūrą, pagal šio priedo M.A.802 dalį arba Vb priedo (ML dalies) ML.A.802 dalį (atsižvelgiant į tai, kas taikoma) išduodamas komponento IEP. EASA 1 forma išduodama komponentams, kurie pagaminti pagal šio priedo M.A.603 dalies c punktą, ir komponentams, dėl kurių Vb priedo (ML dalies) ML.A.502 dalyje nurodyta priešingai, tačiau neišduodama komponentams, kurių techninė priežiūra atliekama pagal M.A.502 dalies b arba d punktus.

b) Komponento IEP dokumentas, EASA 1 forma gali būti parengti kompiuterinėje sistemoje.

▼ **M1****M.A.614 Techninės priežiūros ir tinkamumo skraidyti patikros užrašai**▼ **M8**

a) Patvirtinta techninės priežiūros organizacija turi turėti išsamius užrašus apie atliktus darbus. Turi būti laikomi visi užrašai, kurie įrodo, kad buvo laikytasi visų išleidimo eksploatuoti pažymėjimo išdavimo reikalavimų, įskaitant subrangovo išleidimo dokumentus, ir kad buvo laikytasi visų tinkamumo skraidyti patikros pažymėjimo išdavimo reikalavimų.

b) Patvirtinta techninės priežiūros organizacija orlaivio savininkui ar operatoriui pateikia kiekvieno IEP kopiją ir išsamių techninės priežiūros užrašų, susijusių su atliktu darbu ir būtinų siekiant įrodyti atitikimą šio priedo (M dalies) M.A.305 punktui arba, kai tinkama, Vb priedo (ML dalies) ML.A.305 punktui.

▼ **M1**

c) Patvirtinta techninės priežiūros organizacija visų techninės priežiūros užrašų ir visų susijusių techninės priežiūros duomenų kopiją laiko trejus metus nuo orlaivio arba orlaivio komponento, kuriam buvo taikyta techninė priežiūra, išleidimo iš patvirtintos techninės priežiūros organizacijos dienos. ► **M8** Be to, visų su tinkamumo skraidyti patikros pažymėjimų išdavimu susijusių užrašų kopiją ji laiko trejus metus nuo išdavimo dienos ir jų kopiją pateikia orlaivio savininkui. ◀

1. Užrašai pagal šio punkto reikalavimus laikomi taip, kad jų nebūtų galima sugadinti, pakeisti ir pavogti.

2. Visa duomenų rezervavimui užtikrinti naudojama aparatinė kompiuterio įranga laikoma kitoje vietoje nei darbui naudojamų duomenų laikymo įranga ir tokioje aplinkoje, kad būtų užtikrinta gera tų duomenų būklė.

3. Jeigu patvirtinta techninės priežiūros organizacija nutraukia savo veiklą, visi laikomi paskutinių trejų metų laikotarpio techninės priežiūros užrašai turi būti perduodami paskutiniam atitinkamo orlaivio ar komponento savininkui arba užsakovui ar laikomi kompetentingos institucijos nustatytoje vietoje.

▼ M6**▼ C2****M.A.615 Organizacijos teisės**

Techninės priežiūros organizacija, patvirtinta remiantis šio priedo A skyriaus F poskyriu, gali:

- a) patvirtinimo pažymėjime ir techninės priežiūros organizacijos žinyne nustatytose vietose atlikti visų orlaivių ir (arba) komponentų, kuriuos prižiūrėti ji yra patvirtinta, techninę priežiūrą;
- b) organizuoti specializuotų paslaugų teikimą prižiūrint techninės priežiūros organizacijai kitoje atitinkamą kvalifikaciją turinčioje organizacijoje, kaip aprašyta techninės priežiūros organizacijos žinyne;
- c) atlikti visų orlaivių arba komponentų, kuriuos prižiūrėti ji yra patvirtinta, techninę priežiūrą bet kurioje vietoje, atsižvelgiant į atsiradusią būtinybę atlikti tą priežiūrą, jeigu orlaivis laikomas netinkamu eksploatuoti ar jeigu privaloma atlikti atsitiktinę priešskrydinę orlaivio techninę priežiūrą, laikantis techninės priežiūros organizacijos žinyne nustatytų sąlygų;
- d) užbaigus techninę priežiūrą, pagal šio priedo M.A.612 arba M.A.613 dalį išduoti išleidimo eksploatuoti pažymėjimus;
- e) jei yra konkrečiai patvirtinta atlikti su ELA1 orlaiviais, nenaudojama komerciniais tikslais, susijusias užduotis – atlikti tinkamumo skraidyti patikras ir išduoti atitinkamą tinkamumo skraidyti patikros pažymėjimą pagal Vb priedo (ML dalies) M.A.903 dalyje nustatytas sąlygas.

Organizacija atlieka tik tų orlaivių arba komponentų techninę priežiūrą, kurios prižiūrėti ji yra patvirtinta, jeigu yra prieinami visi būtini įrenginiai, įranga, įrankiai, medžiagos ir techninės priežiūros duomenys ir ji turi už išleidimą atsakingus darbuotojus.

▼ B**M.A.616 Vidinis organizacijos patikrinimas**

Siekiant užtikrinti, kad patvirtinta techninės priežiūros organizacija vis atitiktų šio poskyrio reikalavimus, reguliariai turi būti atliekamas vidinis tos organizacijos patikrinimas.

M.A.617 Patvirtintos techninės priežiūros organizacijos pakeitimai

Siekiant, kad kompetentinga institucija galėtų nustatyti, ar tebesilaikoma šios dalies reikalavimų, patvirtinta techninės priežiūros organizacija kompetentingai institucijai praneša apie visus pasiūlymus keisti toliau išvardytus dalykus pirmiau nei jie pradedami įgyvendinti:

1. organizacijos pavadinimą;
2. organizacijos buveinę;
3. kitas organizacijos buveines;
4. atsakingą vadovą;
5. bet kurį iš M.A.606 dalies b punkte nurodytų asmenų;

▼ M1

6. galinčius turėti įtakos patvirtinimui įrenginius, įrangą, įrankius, medžiagas, procedūras, darbų apimtį, už išleidimą atsakingus darbuotojus ir tinkamumo skraidyti patikros darbuotojus.

▼ B

Jeigu tai yra pasiūlyti darbuotojų pakeitimai, apie kuriuos administracijai nebuvo žinoma iš anksto, apie šiuos pakeitimus turi būti pranešta atsiradus pirmai progai.

▼ B**M.A.618 Patvirtinimo galiojimo trukmė****▼ M11**

- a) Patvirtinimas galioja iki 2022 m. kovo 24 d., jeigu:

▼ B

1. organizacija tebeatitinka šios dalies reikalavimus pagal nuostatas, susijusias su pažeidimų ištaisymu, kaip nurodyta M.A.619 dalyje; ir
 2. kompetentingai institucijai suteikiama prieiga prie organizacijos, kad ta institucija galėtų nustatyti, ar organizacija tebeatitinka šio dalies reikalavimus; ir;
 3. patvirtinimo neatsisakoma arba jis neatšaukiamas.
- b) Atsisakius patvirtinimo pažymėjimo arba jį atšaukus, pažymėjimas grąžinamas kompetentingai institucijai.

M.A.619 Pažeidimai**▼ M6****▼ C2**

- a) Pirmo lygio pažeidimas – nustatytas bet koks esminis šiame priede ir Vb priede (ML dalyje) išdėstytų reikalavimų nesilaikymas, dėl kurio sumažėja saugos standartas ir kyla didelis pavojus skrydžio saugai.
- b) Antro lygio pažeidimas – bet koks šiame priede ir Vb priede (ML dalyje) nustatytų reikalavimų nesilaikymas, dėl kurio gali sumažėti saugos standartas ir gali kilti didelis pavojus skrydžio saugai.

▼ B

- c) Techninės priežiūros organizacijos patvirtinimo turėtojas, gavęs pranešimą apie pažeidimus pagal M.B.605 dalį, turi parengti ištaisomųjų veiksmų planą ir per su kompetentinga institucija sutartą laikotarpį tai institucijai priimtinu būdu imasi tų veiksmų.

G POSKYRIS***NEPERTRAUKIAMĄJĮ TINKAMUMĄ SKRAIDYTI UŽTIKRINANTI ORGANIZACIJA*****M.A.701 Taikymo sritis**

Šiuo poskyriu nustatomi reikalavimai, kuriuos turi atitikti organizacija, kad jai būtų suteiktas patvirtinimas užtikrinti nepertraukiamąjį orlaivio tinkamumą skraidyti arba būtų pratęstas to patvirtinimo galiojimas.

M.A.702 Paraiška

Paraiška suteikti patvirtinimą nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti užtikrinančiai organizacijai arba pakeisti to patvirtinimo galiojimą įteikiama kompetentingos institucijos nustatyta forma ir numatytu būdu.

M.A.703 Patvirtinimo galiojimo sritis

- a) Patvirtinimas nurodomas VI priedėlyje pateiktame pažymėjime, kurį išduoda kompetentinga institucija.

▼ M2

- b) Nepaisant a punkto, pagal Reglamentą (EB) Nr. 1008/2008 išduotas licencijas turintiems oro vežėjams patvirtinimas yra oro vežėjo pažymėjimo, kurį kompetentinga institucija išdavė eksploatuojamam orlaiviui, dalis.

▼ B

- c) Tvirtinama darbo apimtis nurodoma nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimo žinyne, kaip numatyta M.A.704 dalyje.

▼ B**M.A.704 Nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimo žinynas**

- a) Nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti užtikrinanti organizacija pateikia nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimo žinyną, kuriame nurodoma ši informacija:

▼ M8

1. atsakingo vadovo pasirašytas pareiškimas, kuriuo patvirtinama, kad organizacija visą laiką dirbs pagal atitinkamai šį priedą (M dalį) ir Vb priedą (ML dalį);

▼ B

2. organizacijos darbo sritis; ir
3. M.A.706 dalies a punkte, M.A.706 dalies c punkte, M.A.706 dalies d punkte ir M.A.706 dalies i punkte nurodyto (-ų) asmens (-ų) pareigos ir pavardė (-ės); ir
4. organizacijos schema, kurioje apibūdinti M.A.706 dalies a punkte, M.A.706 dalies c punkte, M.A.706 dalies d punkte ir M.A.706 dalies i punkte nurodytus visus asmenis siejantys atsakomybės ryšiai; ir
5. M.A.707 dalyje nurodytų tinkamumo skraidyti patikros darbuotojų sąrašas, kuriame, kai taikoma, išvardijami darbuotojai, įgalioti išduoti skrydžio leidimą pagal M.A.711 dalies c punktą; ir

▼ M8

7. procedūros, kaip organizacija užtikrina atitiktį atitinkamai šiam priedui (M daliai) ir Vb priedui (ML daliai); ir

▼ B

8. nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimo žinyno pakeitimo procedūros; ir

▼ M2

9. patvirtintų techninės priežiūros programų sąrašas arba, jei orlaivio nenaudoja pagal Reglamentą (EB) Nr. 1008/2008 išduotas licencijas turintys oro vežėjai, – „pagrindinių“ ir „bendrijų“ techninių priežiūros programų sąrašas.

▼ B

- b) Nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimo žinyną ir jo pakeitimus patvirtina kompetentinga institucija.
- c) Neatsižvelgiant į b punktą, nedideli žinyno pakeitimai gali būti netiesiogiai tvirtinami taikant netiesioginio tvirtinimo procedūrą. Netiesioginio tvirtinimo procedūroje apibrėžiamas tinkamas nedidelis pakeitimas, jį nustato nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti užtikrinanti organizacija pagal žinyną ir tvirtina už šią nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti užtikrinančią organizaciją atsakinga kompetentinga institucija.

M.A.705 Įrenginiai

Nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti užtikrinanti organizacija M.A.706 dalyje nurodytiems darbuotojams tam tikrose vietose skiria buveinei tinkamas patalpas.

M.A.706 Reikalavimai darbuotojams**▼ M8**

- a) Organizacija skiria atsakingą vadovą, kuriam suteikiami tarnybiniai įgaliojimai užtikrinti, kad būtų skiriama lėšų nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimo darbams ir kad jie būtų atliekami atitinkamai pagal šį priedą (M dalį) ir Vb priedą (ML dalį).

▼ M2

- b) Pagal Reglamentą (EB) Nr. 1008/2008 išduotas licencijas turinčių oro vežėjų atsakingas vadovas, minėtas a punkte, yra asmuo, kuriam taip pat suteikti verslininko įgaliojimai, leidžiantys užtikrinti, kad visas operatoriaus operacijas būtų galima finansuoti ir jas vykdyti pagal standartą, kuris nustatomas, kad būtų išduotas oro vežėjo pažymėjimas.

▼ M8

- c) Paskiriamas asmuo ar asmenų grupė, kurie turi užtikrinti, kad organizacija visada atitiktų šiame priede (M dalyje) ir Vb priede (ML dalyje) išdėstytus taikytinus nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimo, tinkamumo skraidyti patikros ir skrydžio leidimų reikalavimus. Tas asmuo arba asmenys turi vykdyti atsakingo vadovo nurodymus.

▼ M2

- d) Pagal Reglamentą (EB) Nr. 1008/2008 išduotas licencijas turinčių oro vežėjų atsakingas vadovas paskiria vadybininką. Šis asmuo yra atsakingas už nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimo darbų tvarkymą ir priežiūrą pagal c punktą.

▼ B

- e) d punkte nurodyto paskirto vadybininko negali samdyti pagal 145 dalį patvirtinta organizacija, su kuria operatorius yra sudaręs sutartį, jeigu negaunamas specialus kompetentingos institucijos leidimas.
- f) Organizacija numatomam darbui turi turėti pakankamai apmokytų darbuotojų.
- g) Visi c ir d punktuose nurodyti asmenys privalo galėti įrodyti, kad yra įsigiję su orlaivio tinkamumu skraidyti susijusių atitinkamų žinių, kvalifikaciją ir patirties.
- h) Visų nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti užtikrinančių darbuotojų kvalifikacija turi būti įregistruota raštiškai.

▼ M8

- i) Organizacija, pratęsianti tinkamumo skraidyti patikros pažymėjimų galiojimą, kaip numatyta atitinkamai M.A.711 dalies a punkto 4 papunktyje ir šio priedo (M dalies) M.A.901 dalyje arba Vb priedo (ML dalies) ML.A.901 dalies c punkte, skiria tai daryti įgaliotus asmenis, kuriuos tvirtina kompetentinga institucija.

▼ B

- j) Organizacija nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti žinyne nurodo ir nuolat atnaujina asmens (-ų), nurodyto (-ų) M.A.706 dalies a punkte, M.A.706 dalies c punkte, M.A.706 dalies d punkte ir M.A.706 dalies i punkte, pareigas ir pavardę (-es).

▼ M2

- k) Jei sudėtingą varikliu varomą orlaivį naudoja pagal Reglamentą (EB) Nr. 1008/2008 išduotas licencijas turintys oro vežėjai, organizacija nustato ir kontroliuoja darbuotojų, kurie dalyvauja užtikrinant nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti, atliekant tinkamumo skraidyti patikrą ir (arba) kokybės auditą pagal procedūrą ir laikantis standarto, dėl kurio buvo susitarta su kompetentinga institucija, kompetenciją.

▼ B**M.A.707 Tinkamumo skraidyti patikros darbuotojai****▼ M8**

- a) Patvirtinta nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti užtikrinanti organizacija, kuri turi būti patvirtinta, kad galėtų atlikti tinkamumo skraidyti patikras ir, jeigu taikoma, kad galėtų išduoti skrydžio leidimus, turi turėti atitinkamus tinkamumo skraidyti patikros darbuotojus, galinčius išduoti I priedo (M dalies) A skyriaus I poskyryje arba Vb priedo (ML dalies) A skyriaus I poskyryje nurodytus tinkamumo skraidyti patikros pažymėjimus arba rekomendacijas ir, jeigu taikoma, išduoti skrydžio leidimus pagal M.A.711 dalies c punktą.

▼ M2

1. Su visais orlaiviais, kuriuos naudoja pagal Reglamentą (EB) Nr. 1008/2008 išduotas licencijas turintys oro vežėjai, ir orlaiviais, kurių didžiausioji kilimo masė (MTOM) yra didesnė nei 2 730 kg, išskyrus oro balionus, dirbantys darbuotojai privalo:
 - a) turėti bent penkerių metų patirtį užtikrinant nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti ir
 - b) turėti III priede (66 dalyje) nustatytą atitinkamą licenciją arba aviacijos bakalauro laipsnį ar lygiavertį nacionalinį dokumentą ir
 - c) būti išklause oficialų techninės orlaivių priežiūros kursą ir
 - d) patvirtintoje organizacijoje eiti su atitinkama atsakomybe susijusias pareigas,
 - e) M.A.707 dalies a punkto 1 papunkčio b pastraipoje nustatytą reikalavimą, nepaisant a–d punktų, leidžiama pakeisti penkerių metų patirtimi užtikrinant nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti, kuri yra papildoma reikalaujamai M.A.707 dalies a punkto 1 papunkčio a pastraipoje.
2. Su visais orlaiviais, kurių nenaudoja pagal Reglamentą (EB) Nr. 1008/2008 išduotas licencijas turintys oro vežėjai ir kurių MTOM yra 2 730 kg arba mažesnė, taip pat su oro balionais dirbantys darbuotojai privalo:
 - a) turėti bent trejų metų patirtį užtikrinant nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti ir
 - b) turėti III priede (66 dalyje) nustatytą atitinkamą licenciją arba aviacijos bakalauro laipsnį ar lygiavertį nacionalinį dokumentą ir
 - c) būti išklause atitinkamą techninės orlaivių priežiūros kursą, ir
 - d) patvirtintoje organizacijoje eiti su atitinkama atsakomybe susijusias pareigas,
 - e) M.A.707 dalies a punkto 2 papunkčio b pastraipoje nustatytą reikalavimą, nepaisant a–d punktų, leidžiama pakeisti ketverių metų patirtimi užtikrinant nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti, kuri yra papildoma reikalaujamai M.A.707 dalies a punkto 2 papunkčio a pastraipoje.

▼ M1

- b) Patvirtintos nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti organizacijos paskirtiems tinkamumo skraidyti patikros darbuotojams patvirtinta nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti organizacija leidimą gali išduoti tik tada, kai kompetentingos institucijos arba organizacijos tinkamumo skraidyti patikros darbuotojų pagal kompetentingos institucijos patvirtintą procedūrą prižiūrimi tie darbuotojai pagal nustatytus reikalavimus atlieka tinkamumo skraidyti patikrą ir juos oficialiai patvirtina kompetentinga institucija.

▼ B

- c) Organizacija užtikrina, kad orlaivio tinkamumo skraidyti patikros darbuotojai galėtų įrodyti, kad jie yra įgiję naujos atitinkamos nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimo patirties.

▼ B

- d) Tinkamumo skraidyti patikros darbuotojų tapatybė turi būti nurodoma kiekvieną asmenį įrašant į nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimo žinyną bei darant nuorodą į jiems suteiktą leidimą atlikti tinkamumo skraidyti patikrą.
- e) Organizacija apie visus tinkamumo skraidyti patikros darbuotojus turi vesti užrašus, kuriuose pateikiama išsami informacija apie visas įsigytas atitinkamas kvalifikacijas bei nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimo patirties santrauka ir mokymas bei leidimo kopija. Šie užrašai turi būti laikomi dvejus metus tinkamumo skraidyti patikros darbuotojui išėjus iš organizacijos.

M.A.708 Nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimas**▼ M8**

- a) Organizacija užtikrina, kad visi nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimo darbai būtų atliekami pagal atitinkamai šio priedo (M dalies) A skyriaus C poskyrį ir Vb priedo (ML dalies) A skyriaus C poskyrį.

▼ B

- b) Patvirtinta nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti užtikrinanti organizacija kiekvienam prižiūrimam orlaivui:

▼ M8

1. užtikrina, kad būtų parengta orlaivio techninės priežiūros programa, įskaitant bet kokią taikytiną patikimumo programą, kaip reikalaujama atitinkamai šio priedo (M dalies) M.A.302 dalyje arba Vb priedo (ML dalies) ML.A.302 dalyje, ir kad būtų kontroliuojamas jos įgyvendinimas;
2. jei orlaivį naudoja ne pagal Reglamentą (EB) Nr. 1008/2008 licencijuoti oro vežėjai, pateikia orlaivio techninės priežiūros programos kopiją savininkui ar operatoriui, atsakingam pagal atitinkamai šio priedo (M dalies) M.A.201 dalį arba Vb priedo (ML dalies) ML.A.201 dalį;

▼ B

3. tvarko keitimų ir remontų patvirtinimą;

▼ M8

4. užtikrina, kad visa techninė priežiūra būtų atliekama pagal patvirtintą techninės priežiūros programą ir išleidžiama pagal atitinkamai šio priedo (M dalies) A skyriaus H poskyrį arba Vb priedo A skyriaus H poskyrį;

▼ B

5. užtikrina, kad būtų taikomi visi nepertraukiamajam tinkamumui skraidyti turintys įtakos galiojantys tinkamumo skraidyti ir eksploatavimo nurodymai;
6. užtikrina, kad atliekant planinę techninę priežiūrą nustatytus visus defektus arba tuos defektus, apie kuriuos buvo pranešta, atitinkamai pašalintų patvirtinta techninės priežiūros organizacija;
7. užtikrina, kad iškilus būtinybei orlaivis būtų perduodamas atitinkamai patvirtintai techninės priežiūros organizacijai;
8. siekdama, kad darbas būtų atliekamas pagal nustatytus reikalavimus, derina planinę techninę priežiūrą, tinkamumo skraidyti nurodymų taikymą, ribotos eksploatavimo trukmės dalių pakeitimą ir komponentų tikrinimą;

▼B

9. tvarko ir rengia laikyti visus nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užrašus ir (arba) operatoriaus techninių užrašų žurnalą;
10. užtikrina, kad pareiškimas apie masės ir sunkio centro nustatymą atitiktų esamą orlaivio būseną.

▼M8

- c) Jei tai yra sudėtingas varikliu varomas orlaivis arba jei orlaivis yra naudojamas komerciniam vežimui oro transportu arba komerciniams specializuotiems skrydžiams, arba komercinės patvirtintos mokymo organizacijos ar komercinės deklaruotosios mokymo organizacijos skrydžiams, kai CAMO nėra tinkamai patvirtinta pagal II priedą (145 dalį) arba šio priedo (M dalies) F poskyrį ar Vd priedą (CAO dalį), organizacija, konsultuodamasi su operatoriumi, sudaro su organizacija, patvirtinta pagal II priedą (145 dalį) arba šio priedo (M dalies) F poskyrį ar Vd priedą (CAO dalį), arba su kitu operatoriumi rašytinę techninės priežiūros sutartį, kurioje išsamiai nurodo šio priedo (M dalies) M.A.301 dalies b punkte, M.A.301 dalies c punkte, M.A.301 dalies f punkte ir M.A.301 dalies g punkte arba Vb priedo (ML dalies) ML.A.301 dalies b–e punktuose nustatytas funkcijas ir užtikrina, kad visą techninę priežiūrą galiausiai atliktų pagal II priedą (145 dalį) arba šio priedo (M dalies) F poskyrį ar Vd priedą (CAO dalį) patvirtinta techninės priežiūros organizacija, ir nustato kokybės užtikrinimo priemones pagal šio priedo (M dalies) M.A.712 dalies b punktą.
- d) Nepaisant c punkto, sutartimi gali būti laikomi techninės priežiūros organizacijai, patvirtintai pagal II priedą (145 dalį) arba šio priedo (M dalies) F poskyrį ar Vd priedą (CAO dalį), duodami atskiri darbų atlikimo užsakymai, jei:
 1. orlaiviui reikia neplaninės priešskrydinės techninės priežiūros;
 2. atliekama komponento techninė priežiūra, įskaitant variklio techninę priežiūrą.

M.A.709 Dokumentai

- a) Patvirtinta nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti užtikrinanti organizacija, atlikdama šio priedo (M dalies) M.A.708 dalyje nurodytas nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimo užduotis, turi turėti ir naudoti galiojančius naujausius atitinkamai šio priedo (M dalies) M.A.401 dalies arba Vb priedo (ML dalies) ML.A.401 dalies techninės priežiūros duomenis. Tuos duomenis gali teikti savininkas arba operatorius pagal tam tikrą su šiuo savininku ar operatoriumi sudarytą sutartį. Šiuo atveju nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti užtikrinančiai organizacijai tereikia saugoti šiuos duomenis visą sutarties galiojimo laiką, išskyrus atvejus, numatytus šio priedo (M dalies) M.A.714 dalyje.
- b) Jei orlaivį naudoja ne pagal Reglamentą (EB) Nr. 1008/2008 išduotas licencijas turintys oro vežėjai, patvirtinta nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti užtikrinanti organizacija gali parengti „pagrindines“ arba „bendrąsias“ techninės priežiūros programas (arba jas abi), pagal kurias būtų suteikiamas pradinis patvirtinimas ir (arba) išplečiama patvirtinimo taikymo sritis neturint atitinkamai šio priedo (M dalies) I priedėlyje arba Vb priedo (ML dalies) I priedėlyje nurodytų sutarčių. Tačiau tos „pagrindinės“ ir „bendrosios“ techninės priežiūros programos nereiškia, kad nebereikia parengti tinkamos orlaivio techninės priežiūros programos pagal atitinkamai šio priedo (M dalies) M.A.302 dalį arba Vb priedo (ML dalies) ML.A.302 dalį likus pakankamai laiko iki naudojimosi šio priedo (M dalies) M.A.711 dalyje numatytais teisėmis.

▼ M8**M.A.710 Tinkamumo skraidyti patikra**

Pagal šio priedo (M dalies) M.A.711 dalies b punktą patvirtinta organizacija tinkamumo skraidyti patikras atlieka pagal atitinkamai šio priedo (M dalies) M.A.901 dalį arba Vb priedo (ML dalies) ML.A.903 dalį.

▼ B**M.A.711 Organizacijos teisės**

- a) Nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti užtikrinanti organizacija, patvirtinta remiantis šio priedo (M dalies) A skyriaus G poskyriu, gali:

▼ M2

1. užtikrinti patvirtinimo pažymėjime išvardytų orlaivių nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti, išskyrus orlaivius, kuriuos naudoja pagal Reglamentą (EB) Nr. 1008/2008 išduotas licencijas turintys oro vežėjai;
2. užtikrinti orlaivių, kuriuos naudoja pagal Reglamentą (EB) Nr. 1008/2008 išduotas licencijas turintys oro vežėjai, jei tie orlaiviai išvardyti ir jos patvirtinimo pažymėjime, ir oro vežėjo pažymėjime, nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti;

▼ B

3. organizuoti ribotų nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimo užduočių vykdymą su samdoma organizacija, dirbančia pagal kokybės sistemą, kaip numatyta patvirtinimo pažymėjime;

▼ M8

4. pratęsti atitinkamai kompetentingos institucijos arba kitos organizacijos ar asmens išduoto tinkamumo skraidyti patikros pažymėjimo galiojimą laikantis atitinkamai šio priedo (M dalies) M.A.901 dalies f punkte arba Vb priedo (ML dalies) ML.A.901 dalies c punkte nustatytų sąlygų;
5. pagal ML.A.302 dalies b punkto 2 papunktį tvirtinti orlaivio, prižiūrimo pagal Vb priedą (ML dalį), techninės priežiūros programą.

▼ B

- b) Patvirtintai nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti užtikrinančiai organizacijai, registruotai vienoje iš valstybių narių, galima suteikti papildomą patvirtinimą, kad ji galėtų atlikti M.A.710 dalyje nurodytas tinkamumo skraidyti patikras, ir:

▼ M8

1. išduoti atitinkamą tinkamumo skraidyti patikros pažymėjimą, o vėliau pratęsti jo galiojimą laikantis atitinkamai šio priedo (M dalies) M.A.901 dalies c punkto 2 papunktyje ar M.A.901 dalies e punkto 2 papunktyje arba Vb priedo (ML dalies) ML.A.901 dalies c papunktyje nustatytų sąlygų; ir

▼ B

2. pateikti registravimo valstybės narės kompetentingai institucijai rekomendaciją dėl tinkamumo skraidyti patikros.
- c) Nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti užtikrinančiai organizacijai, į kurios patvirtinimą įtrauktos M.A.711 dalies b punkte nurodytos teisės, galima suteikti papildomą patvirtinimą išduoti skrydžio leidimą pagal Reglamento (ES) Nr. 748/2012 I priedo (21 dalies) 21.A.711 dalies d punktą tam tikriems orlaiviams, kuriems organizacija yra patvirtinta išduoti tinkamumo skraidyti patikros pažymėjimą, jeigu nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti užtikrinanti organizacija patvirtina atitiktą patvirtintoms skrydžio sąlygoms pagal atitinkamą patvirtintą M.A.704 dalyje nurodyto žinyno procedūrą.

▼ B**M.A.712 Kokybės užtikrinimo sistema**

- a) Siekiant, kad būtų garantuota, jog patvirtinta nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti užtikrinanti organizacija tebeatitinka šio poskyrio reikalavimus, ji turi įdiegti kokybės užtikrinimo sistemą ir paskirti kokybės užtikrinimo darbuotoją, kuris kontroliuotų, ar laikomasi orlaivio tinkamumą skraidyti užtikrinančių procedūrų ir ar jų pakanka. Atitikties įvertinimas apima grįžtamojo ryšio sistemą su atsakingu darbuotoju, kad būtų užtikrinamas ištaisomųjų veiksmų taikymas, jeigu būtina.
- b) Kokybės užtikrinimo sistema turi kontroliuoti veiklą, vykdomą pagal šio priedo (M dalies) A skyriaus G poskyrį. Ši sistema turi apimti bent šias funkcijas:
1. turi būti kontroliuojama, ar visa veikla, vykdoma pagal šio priedo (M dalies) A skyriaus G poskyrį, yra vykdoma pagal patvirtintas procedūras; ir
 2. turi būti kontroliuojama, ar visi techninės priežiūros darbai, dėl kurių buvo sudaryta sutartis, atliekami pagal sutartį; ir
 3. turi būti kontroliuojama, ar tebesilaikoma šios dalies reikalavimų.
- c) Užrašai apie šią veiklą laikomi bent dvejus metus.
- d) Jeigu patvirtintoji nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti užtikrinanti organizacija yra patvirtinta pagal kitą dalį, kokybės užtikrinimo sistema galima derinti su kita sistema, kurią privaloma taikyti pagal kitą dalį.

▼ M2

- e) Pagal Reglamentą (EB) Nr. 1008/2008 išduotas licencijas turintiems oro vežėjams M dalies A skyriaus G poskyrio kokybės sistema yra sudedamoji operatoriaus kokybės užtikrinimo sistemos dalis.
- f) Jei tai maža organizacija, nesusijusi su orlaivių, kuriuos naudoja pagal Reglamentą (EB) Nr. 1008/2008 išduotas licencijas turintys oro vežėjai, nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimu, kokybės sistemą gali atstoti kompetentingos institucijos patvirtintos reguliariai atliekamos organizacijos patikros, išskyrus atvejus, kai organizacija išduoda tinkamumo skraidyti patikros pažymėjimus orlaiviams, išskyrus oro balionus, kurių MTOM yra didesnė nei 2 730 kg. Jei nėra įdiegtos kokybės sistemos, organizacija negali sudaryti sutarčių dėl nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimo darbų su kitomis šalimis.

▼ B**M.A.713 Patvirtintos nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti užtikrinančios organizacijos pakeitimai**

Siekiant, kad kompetentinga institucija galėtų nustatyti, ar tebesilaikoma šios dalies reikalavimų, patvirtinta nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti užtikrinanti organizacija kompetentingai institucijai praneša apie visus pasiūlymus keisti toliau išvardytus dalykus pirmiau nei jie pradedami įgyvendinti:

1. organizacijos pavadinimą;
2. organizacijos buveinę;
3. kitas organizacijos buveines;
4. atsakingą vadovą;

▼ B

5. bet kokį iš M.A.706 dalies c punkte nurodytų asmenų;
6. įrenginius, procedūras, darbų apimtį ir darbuotojus, kurie gali turėti įtakos patvirtinimui.

Jeigu tai yra pasiūlyti darbuotojų pakeitimai, apie kuriuos administracijai nebuvo žinoma iš anksto, apie šiuos pakeitimus turi būti pranešta atsiradus pirmai progai.

M.A.714 Užrašų tvarkymas**▼ M8**

- a) Nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti užtikrinanti organizacija tvarko išsamius atliekamo darbo užrašus. Pagal atitinkamai šio priedo (M dalies) M.A.305 dalį arba Vb priedo (ML dalies) ML.A.305 dalį, taip pat, jeigu taikoma, šio priedo (M dalies) M.A.306 dalį privalomi užrašai turi būti išlaikomi.

▼ B

- b) Jei nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti užtikrinanti organizacija turi M.A.711 dalies b punkte numatytą teisę, ji turi laikyti visų išduotų arba, jei taikytina, pratęsto galiojimo tinkamumo skraidyti patikros pažymėjimų ir rekomendacijų kopijas bei visus patvirtinamuosius dokumentus. Be to, organizacija išsaugo visų tinkamumo skraidyti patikros pažymėjimų, kurių galiojimą ji pratęsė pasinaudodama M.A.711 dalies a punkto 4 papunktyje numatyta teise, kopijas.
- c) Jeigu nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti užtikrinanti organizacija turi M.A.711 dalies c punkte nurodytą teisę, ji turi išlaikyti visų skrydžio leidimų, kuriuos išdavė pagal Reglamento (ES) Nr. 748/2012 I priedo (21 dalies) 21A.729 dalies nuostatas, kopijas.
- d) Nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti užtikrinanti organizacija visų b ir c punktuose nurodytų užrašų kopijas laiko dvejus metus nuo tos dienos, kai visam laikui nustota eksploatuoti orlaivį.
- e) Užrašai laikomi taip, kad jų nebūtų galima sugadinti, pakeisti ir pavogti.
- f) Visa duomenų rezervavimui užtikrinti naudojama aparatinė kompiuterio įranga laikoma kitoje vietoje nei darbui naudojamų duomenų laikymo įranga ir tokioje aplinkoje, kad būtų užtikrinta gera tų duomenų būklė.
- g) Jeigu pareiga užtikrinti orlaivio nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti perleidžiama kitai organizacijai arba asmeniui, visi laikomi užrašai perduodami minėtai organizacijai arba asmeniui. Nustatyta užrašų laikymo trukmė toliau taikoma minėtai organizacijai arba asmeniui.
- h) Jeigu nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti užtikrinanti organizacija nutraukia savo veiklą, visi laikomi užrašai perduodami orlaivio savininkui.

M.A.715 Patvirtinimo galiojimo trukmė**▼ M11**

- a) Patvirtinimas galioja iki 2022 m. kovo 24 d., jeigu:

▼ B

1. organizacija tebeatitinka šios dalies reikalavimus pagal nuostatas, susijusias su pažeidimų ištaisymu, kaip nurodyta M.A.705 dalyje; ir
2. kompetentingai institucijai suteikiama prieiga prie organizacijos, kad ta institucija galėtų nustatyti, ar organizacija tebeatitinka šio dalies reikalavimus; ir;
3. patvirtinimo neatsisakoma arba jis neatšaukiamas.

▼ B

- b) Atsisakius patvirtinimo pažymėjimo arba jį atšaukus, pažymėjimas gražinamas kompetentingai institucijai.

M.A.716 Pažeidimai**▼ M8**

- a) Pirmo lygio pažeidimas – tai bet koks esminis atitinkamai šio priedo M dalies arba Vb priedo (ML dalies) reikalavimų neatitikimas, dėl kurio sumažėja saugos standartas ir kuris kelia didelį pavojų skrydžio saugai.
- b) Antro lygio pažeidimas – tai bet koks atitinkamai šiame priede (M dalyje) arba Vb priede (ML dalyje) nustatytų reikalavimų neatitikimas, dėl kurio gali sumažėti saugos standartas ir kuris gali kelti pavojų skrydžio saugai.

▼ B

- c) Nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimo organizacijos patvirtinimo turėtojas, gavęs pranešimą apie pažeidimus pagal M.B.705 dalį, turi parengti ištaisomųjų veikslių planą ir per su kompetentinga institucija sutartą laikotarpį tai institucijai priimtinu būdu imtis tų veikslių.

H POSKYRIS*IŠLEIDIMO EKSPLOATUOTI PAŽYMĖJIMAS – CRS***▼ M6****▼ C2****M.A.801 Orlaivio išleidimo eksploatuoti pažymėjimas**

- a) IEP išduodamas pagal šį poskyrį, išskyrus orlaivius, kuriuos eksploatuoti išleidžia pagal II priedą (145 dalį) patvirtinta techninės priežiūros organizacija.
- b) Orlaivis išleidžiamas eksploatuoti tik išdavus IEP, kai yra tinkamai atliktos visos užsakytos techninės priežiūros užduotys. IEP išduoda pagal šio priedo F poskyrį arba Vd priedą (CAO dalį) patvirtintos techninės priežiūros organizacijos įgaliojimai už išleidimą atsakingi darbuotojai; jei atliekamos techninės priežiūros užduotys, kurios nėra šio priedo VII priedėlyje išvardytos sudėtingos techninės priežiūros užduotys, IEP išduoda:
- 1) nepriklausomi už išleidimą atsakingi darbuotojai, laikydamiesi šio reglamento 5 straipsnyje nustatytų reikalavimų, arba
 - 2) pilotas savininkas, remdamasis šio priedo M.A.803 dalimi.
- c) Nukrypstant nuo b punkto, jeigu nenumatytais atvejais orlaiviui draudžiama pakilti iš vietos, kurioje nėra pagal šį priedą, II priedą (145 dalį) arba Vd priedą (CAO dalį) patvirtintos techninės priežiūros organizacijos ir nėra nepriklausomų už išleidimą atsakingų darbuotojų, savininkas gali leisti bet kokiam asmeniui, turinčiam ne trumpesnę nei trejų metų atitinkamos techninės priežiūros patirtį ir ICAO 1 priedo reikalavimus atitinkančią galiojančią techninės priežiūros licenciją, skirtą orlaivio, kurį būtina išleisti eksploatuoti, tipui, arba už išleidimą atsakingo darbuotojo įgaliojimą, suteikiantį teisę atlikti darbą, kuriam būtinas pagal ICAO 6 priedą patvirtintos techninės priežiūros organizacijos išduotas pažymėjimas, atlikti orlaivio techninę priežiūrą pagal šio priedo D poskyryje išdėstytus standartus ir išleisti jį eksploatuoti. Tokiu atveju savininkas turi:

▼ C2

- 1) turėti bei orlaivyje laikyti užrašus su išsamia informacija apie visą atliktą techninę priežiūrą ir IEP išdavusio asmens kvalifikaciją;
- 2) užtikrinti, kad vėliau tokia techninė priežiūra būtų patvirtinta ir tinkamai įgaliotas b punkte nurodytas asmuo arba pagal šio priedo F poskyrį, II priedą (145 dalį) arba Vb priedą (CAO dalį) patvirtinta organizacija išduotų naują IEP; tai turi būti padaryta kuo greičiau ir bet kokių atveju per septynias kalendorines dienas po to, kai IEP išdavė savininko leidimą atlikti techninę priežiūrą gavęs asmuo;
- 3) per septynias dienas nuo tokio pažymėjimo išdavimo apie tai pranešti už orlaivio nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimą atsakingai organizacijai, jeigu su ja sudaryta sutartis, arba, jeigu tokia sutartis nesudaryta, kompetentingai institucijai.

▼ M11

- d) Jeigu eksploatuoti išleidžiama pagal b punkto 1 papunktį, už išleidimą atsakingiems darbuotojams techninės priežiūros užduotis atlikti gali padėti už išleidimą atsakingų darbuotojų nuolatos tiesiogiai prižiūrimas vienas arba daugiau asmenų.

▼ C2

- e) IEP turi būti bent šie duomenys:
 - 1) pagrindinė informacija apie atliktą techninę priežiūrą;
 - 2) techninės priežiūros darbų baigimo data;
 - 3) IEP išdavusios organizacijos ar asmens tapatybė, taip pat:
 - i) techninės priežiūros organizacijos ir IEP išdavusių už išleidimą atsakingų darbuotojų patvirtinimo nuoroda arba;
 - ii) b punkto 2 papunktyje nurodytu atveju – IEP išdavusių už išleidimą atsakingų darbuotojų tapatybė ir, jei taikoma, licencijos numeris;
 - 4) tinkamumo skraidyti ar eksploatacijos apribojimai, jei yra.
- f) Nukrypstant nuo b punkto ir neatsižvelgiant į g punktą, kai reikiamos techninės priežiūros baigti neįmanoma, IEP gali būti išduodamas su patvirtintais orlaivio apribojimais. Tokiu atveju pažymėjime nurodoma, kad techninė priežiūra negalėjo būti baigta, taip pat nurodomi visi taikytini tinkamumo skraidyti ar eksploatavimo apribojimai, apie kuriuos informuoti reikalaujama pagal e punkto 4 papunktį.
- g) IEP neišduodamas, jeigu žinoma apie kokį nors pavojų skrydžio saugai keliantį reikalavimų nesilaikymą.

M.A.802 Komponento išleidimo eksploatuoti pažymėjimas

▼ M11

- a) Išskyrus komponentus, kuriuos eksploatuoti išleidžia pagal II priedą (145 dalį) patvirtinta techninės priežiūros organizacija, ir M.A.502 dalies e punkte nurodytais atvejais IEP išduodamas užbaigus bet kokią pagal M.A.502 dalį atliekamą orlaivio komponento techninę priežiūrą.

▼ C2

- b) Oficialus išleidimo pažymėjimas, t. y. EASA 1 forma – komponento IEP, išskyrus atvejus, kai tokia orlaivio komponentų techninė priežiūra atliekama pagal M.A.502 dalies b arba d punktus ir techninei priežiūrai pagal M.A.801 dalį taikomos orlaivio išleidimo eksploatuoti procedūros.

▼ B**M.A.803 Pilotų savininko leidimas**

- a) Pilotui savininkui keliamus reikalavimus atitinkantis asmuo:
1. turi turėti galiojančią valstybės narės išduotą arba jos patvirtintą atitinkamo orlaivio tipo ar klasės kvalifikacijos piloto licenciją (arba lygiavertį dokumentą); ir
 2. jam turi priklausyti orlaivis kaip vieninteliam savininkui arba jis turi būti jo bendrasavininkis, kuris yra:
 - i) vienas iš registracijos formoje nurodytų fizinių asmenų; arba
 - ii) laisvalaikio organizavimo veiklą vykdančio pelno nesiekiančio juridinio asmens narys, jeigu registracijos dokumente tas juridinis asmuo yra nurodomas kaip savininkas arba naudotojas, o tas narys tiesiogiai dalyvauja priimančiam juridinio asmens sprendimus ir yra paskirtas šio juridinio asmens atlikti piloto savininko techninę priežiūrą.

▼ M6**▼ C2**

- b) Jei tai nėra sudėtingas varikliu varomas orlaivis, kurio didžiausia kilimo masė (MTOM) yra 2 730 kg arba mažesnė, ir jis nenaudojamas komerciniam vežimui oro transportu, komerciniams specializuotiems skrydžiams arba komerciniams ATO ar DTO vykdomiems skrydžiams, pilotas savininkas gali išduoti IEP, atlikęs šio priedo VIII priedėlyje nurodytą pilotui savininkui priklausančią ribotą techninę priežiūrą.

▼ B

- c) Pilotų savininko atliekamos ribotos techninės priežiūros apimtis turi būti nustatoma M.A.302 dalyje nurodytoje orlaivio techninės priežiūros programoje.

▼ M6**▼ C2**

- d) Įrašas apie IEP įtraukiamas į orlaivio nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užrašų sistemą ir jame pateikiama pagrindinė informacija apie atliktą techninę priežiūrą bei naudotus techninės priežiūros duomenis, techninės priežiūros užbaigimo data ir pažymėjimą išdavusio piloto savininko tapatybę, parašas bei piloto licencijos numeris.

▼ B**I POSKYRIS***TINKAMUMO SKRAIDYTI PATIKROS PAŽYMĖJIMAS***▼ M6****▼ C2****M.A.901 Orlaivio tinkamumo skraidyti patikra**

Kad orlaivio tinkamumo skraidyti pažymėjimas galiojotų, turi būti periodiškai atliekama orlaivio tinkamumo skraidyti patikra ir pildomi orlaivio nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užrašai.

- a) Tinkamumo skraidyti patikros pažymėjimas išduodamas pagal šio priedo III priedėlį (EASA 15a arba 15b formą), sėkmingai užbaigus tinkamumo skraidyti patikrą. Tinkamumo skraidyti patikros pažymėjimas galioja vienus metus.

▼ C2

- b) Nepertraukiamai prižiūrimas orlaivis – orlaivis:
- 1) kurio tinkamumą skraidyti paskutinius 12 mėnesių nuolat užtikrino specialią CAMO arba CAO;
 - 2) kurio techninę priežiūrą paskutinius 12 mėnesių atliko pagal šio priedo F poskyrį, II priedą (145 dalį) arba Vb priedą (CAO dalį) patvirtinta techninės priežiūros organizacija, įskaitant atvejus, kai M.A.803 dalies b punkte nurodytos techninės priežiūros užduotys atliekamos ir išleidimas eksploatuoti suteikiamas pagal šio priedo M.A.801 dalies b punkto 1 ar 2 papunktį.
- c) ► **M8** Kiekvienam orlaiviui, kurį naudoja pagal Reglamentą (EB) Nr. 1008/2008 išduotas licencijas turintys oro vežėjai, ir kiekvienam nepertraukiamai prižiūrimam orlaiviui, kurio MTOM yra didesnė nei 2 730 kg, b punkto 1 papunktyje nurodyta organizacija, užtikrinanti orlaivio nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti, pagal atitinkamai Vc priedo CAMO.A.125 dalies e punktą arba šio priedo M.A.711 dalies b punktą ar Vd priedo CAO.A.095 dalies c punkto 1 papunktį ir jei laikomasi j punkto reikalavimų, gali: ◀

- 1) pagal M.A.901 dalį išduoti tinkamumo skraidyti patikros pažymėjimą;
 - 2) ne daugiau kaip du kartus pratęsti tinkamumo skraidyti patikros pažymėjimo, kurį yra išdavusi, galiojimą (kiekvieną kartą vieniems metams), jeigu susijęs orlaivis tebėra nepertraukiamai prižiūrimas.
- d) Tinkamumo skraidyti patikros pažymėjimą kompetentinga institucija išduoda atlikusi vertinimą, kurio rezultatai atitinka nustatytuosius, ir remdamasi kartu su savininko arba operatoriaus paraiška atsiųsta CAMO ar CAO rekomendacija, dėl visų orlaivių, kuriuos naudoja pagal Reglamentą (EB) Nr. 1008/2008 licencijuoti oro vežėjai, ir visų orlaivių, kurių MTOM yra didesnė kaip 2 730 kg ir kurie atitinka šias alternatyvias sąlygas:

- 1) jie nėra nepertraukiamai prižiūrimi;
- 2) jų nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti užtikrina organizacija, neturinti teisės atlikti tinkamumo skraidyti patikrą.

Pirmoje pastraipoje nurodyta rekomendacija grindžiama pagal M.A.901 dalį atlikta tinkamumo skraidyti patikra.

▼ M11

- e) Orlaiviui, kurio MTOM yra ne didesnė kaip 2 730 kg ir kurį naudoja ne pagal Reglamentą (EB) Nr. 1008/2008 išduotą licenciją turintis oro vežėjas, bet kuri savininko ar orlaivio naudotojo pasirinkta CAMO arba CAO pagal atitinkamai Vc priedo CAMO.A.125 dalies e punktą, šio priedo M.A.711 dalies b punktą arba Vd priedo CAO.A.095 dalies c punktą ir jei laikomasi j punkto reikalavimų gali:

▼ C2

- 1) pagal M.A.901 dalį išduoti tinkamumo skraidyti patikros pažymėjimą;
- 2) ne daugiau kaip du kartus pratęsti tinkamumo skraidyti patikros pažymėjimo, kurį yra išdavusi, galiojimą (kiekvieną kartą vieniems metams), jeigu ji užtikrina tolesnę nepertraukiamą orlaivio priežiūrą.

▼ C2

- f) Nukrypstant nuo M.A.901 dalies c punkto 2 papunkčio ir e punkto 2 papunkčio, orlaivio nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti užtikrinanti b punkto 1 papunktyje nurodyta organizacija, laikydama si j punkto, gali ne daugiau kaip du kartus (kiekvieną kartą vieniems metams) pratęsti nepertraukiamai prižiūrimo orlaivio tinkamumo skraidyti patikros pažymėjimo, kurį išdavė kompetentinga institucija arba kita CAMO ar CAO, galiojimą.
- g) Jei dėl tam tikrų aplinkybių kyla galimas pavojus aviacijos saugai, kompetentinga institucija atlieka tinkamumo skraidyti patikrą ir pati išduoda tinkamumo skraidyti patikros pažymėjimą.
- h) Nepažeidžiant g punkto, kompetentinga institucija gali atlikti tinkamumo skraidyti patikrą ir pati išduoti tinkamumo skraidyti patikros pažymėjimą šiais atvejais:
- 1) jei orlaivio nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti užtikrina CAMO arba CAO, kurios pagrindinė veiklos vieta yra trečiojoje šalyje;
 - 2) savininko prašymu – dėl bet kokio kito orlaivio, kurio MTOM yra 2 730 kg ar mažesnė.
- i) Jei kompetentinga institucija pati išduoda tinkamumo skraidyti patikros pažymėjimą pagal g ar h punktą arba įvertinusi rekomendaciją pagal M.B.901 dalį, orlaivio savininkas ar operatorius, jei reikia minėtiems tikslams, kompetentingai institucijai:
- 1) pateikia bet kokius kompetentingos institucijos prašomus dokumentus;
 - 2) suteikia tinkamas patalpas jos darbuotojams tinkamoje vietoje;
 - 3) užtikrina už išleidimą atsakingų darbuotojų pagalbą.
- j) Tinkamumo skraidyti patikros pažymėjimas neišduodamas ir nepratęsiamas, jei yra įrodymų ar požymių, kad orlaivis netinkamas skraidyti.
- k) Per orlaivio tinkamumo skraidyti patikrą atliekamas išsamus dokumentais pagrįstas orlaivio užrašų patikrinimas ir įvertinama, ar įvykdyti šie reikalavimai:
- 1) orlaivio sklandmens, variklio ir oro sraigto skraidytų valandų skaičius ir susiję skrydžio ciklai yra tinkamai užregistruoti;
 - 2) orlaivio konfigūracijai yra taikomas orlaivio naudojimo vadovas ir jame atsispindi padėtis po paskutinio patikrinimo;
 - 3) orlaivyje buvo atlikti visi pagal patvirtintą OTTP privalomi techninės priežiūros darbai;
 - 4) visi žinomi defektai buvo pašalinti arba, jeigu taikoma, apie juos buvo pranešta nustatytu būdu, remiantis M.A.403 dalimi;
 - 5) visi galiojantys tinkamumo skraidyti nurodymai taikyti ir tinkamai užregistruoti;
 - 6) visi orlaivio pakeitimai ir remonto darbai užregistruoti ir atlikti pagal M.A.304 dalį;

▼ C2

- 7) visos orlaivyje įmontuotos ribotos eksploataavimo trukmės dalys ir reguliariai tikrinami komponentai yra tinkamai paženklinti, užregistruoti ir nėra viršyti jiems nustatyti apribojimai;
 - 8) visi techninės priežiūros darbai atlikti pagal šio priedo reikalavimus;
 - 9) einamasis pareiškimas apie masės ir sunkio centro nustatymą atitinka esamą orlaivio konfigūraciją ir yra galiojantis;
 - 10) orlaivis atitinka paskutinius Agentūros patvirtintus jo konstrukcijos tipo pakeitimus;
 - 11) jeigu reikia, orlaivis turi esamą jo konfigūraciją atitinkanti triukšmo pažymėjimą pagal Reglamento (ES) Nr. 748/2012 I priedo (21 dalies) I poskyrį.
- l) Per orlaivio tinkamumo skraidyti patikrą atliekama fizinė orlaivio patikra. Fizinę orlaivio patikrą atliekantiems tinkamumo skraidyti patikros darbuotojams, kurie neturi tinkamos kvalifikacijos pagal III priedą (66 dalį), turi padėti tokią kvalifikaciją turintys darbuotojai.
- m) Atlikdami fizinę orlaivio patikrą, tinkamumo skraidyti patikros darbuotojai turi užtikrinti, kad:
- 1) visi privalomi ženklai ir nurodomieji užrašai būtų tinkamose vietose;
 - 2) orlaivis atitiktų patvirtinto orlaivio naudojimo vadovo reikalavimus;
 - 3) orlaivio konfigūracija atitiktų patvirtintus dokumentus;
 - 4) nebūtų jokių akivaizdžių defektų, dėl kurių nebūtų imtasi veiksmų pagal M.A.403 dalį;
 - 5) per dokumentais pagrįstą k punkte nurodytą užrašų patikrinimą nebūtų nustatyta jokių orlaivio ir užrašų neatitikties atvejų.
- n) Nukrypstant nuo a punkto, tinkamumo skraidyti patikra gali būti paankstinta ne daugiau nei 90 dienų, užtikrinant tinkamumo skraidyti patikros procedūrų tęstinumą, taip sudarant sąlygas per techninės priežiūros darbų patikrą atlikti fizinį patikrinimą.
- o) Šio priedo III priedėlyje nurodytą tinkamumo skraidyti patikros pažymėjimą (EASA 15b formą) arba rekomendaciją išduoti tinkamumo skraidyti patikros pažymėjimą (EASA 15a formą) gali išduoti tik:
- 1) tinkamumo skraidyti patikros darbuotojai patvirtintos organizacijos vardu;
 - 2) jei atlikta visa tinkamumo skraidyti patikra.
- p) Visų orlaiviui išduotų tinkamumo skraidyti patikros pažymėjimų arba pažymėjimų, kurių galiojimas buvo pratęstas, kopija per 10 dienų turi būti nusiųsta to orlaivio registravimo valstybei narei.

▼ C2

- q) Tinkamumo skraidyti patikros užduočių negalima pavesti atlikti pagal subrangos sutartis.
- r) Jeigu tinkamumo skraidyti patikros išvados negalutinės, patikrą atlikusi organizacija apie tai pranešta kompetentingai institucijai kuo greičiau ir bet kuriuo atveju per 72 valandas nuo to momento, kai organizacija nustatė priežastį dėl kurios tinkamumo skraidyti patikros išvados yra negalutinės.
- s) Tinkamumo skraidyti patikros pažymėjimas neišduodamas, kol nepašalinami visi nustatyti pažeidimai.

▼ B**M.A.902 Tinkamumo skraidyti patikros pažymėjimo galiojimas**

- a) Tinkamumo skraidyti patikros pažymėjimas nustoja galioti, jeigu:
 1. jo galiojimas sustabdomas arba jis atšaukiamas; arba
 2. sustabdomas tinkamumo skraidyti pažymėjimo galiojimas arba jis atšaukiamas; arba
 3. orlaivis neįrašytas į valstybės narės orlaivių registrą; arba
 4. sustabdomas tipo pažymėjimo, kuriuo remiantis buvo išduotas tinkamumo skraidyti pažymėjimas, galiojimas arba tipo pažymėjimas atšaukiamas.
- b) Orlaiviui neleidžiama skristi, jeigu jo tinkamumo skraidyti pažymėjimas negalioja arba jeigu:
 1. orlaivio nepertraukiamasis tinkamumas skraidyti arba bet koks orlaivyje įmontuotas komponentas neatitinka šios dalies reikalavimų arba
 2. orlaivis nebeatitinka Agentūros patvirtinto konstrukcijos tipo, arba
 3. orlaivis buvo eksploatuotas ilgiau, nei nustatyta patvirtintame orlaivio naudojimo vadove arba tinkamumo skraidyti pažymėjime, nesimant atitinkamų veiksmų, arba
 4. orlaivį buvo ištikusi avarija arba buvo sutrikęs veikimas ir tai turėjo įtakos jo tinkamumui skraidyti, tačiau po avarijos arba sutrikus veikimui nebuvo imtasi atitinkamų veiksmų, kad būtų atkurtas orlaivio tinkamumas skraidyti, arba

▼ M6**▼ C2**

5. pakeitimas arba remontas neatitinka M.A.304 dalies reikalavimų.

▼ B

- c) Jeigu tinkamumo skraidyti patikros pažymėjimo atsisakoma arba jis atšaukiamas, tas pažymėjimas grąžinamas kompetentingai institucijai.

M.A.903 Orlaivio registracijos perleidimas Europos Sąjungoje

- a) Pareiškėjas, perleisdamas orlaivio registraciją Europos Sąjungoje:
 1. ankstesnės registracijos valstybei narei nurodo būsimos registracijos valstybę narę;
 2. būsimos registracijos valstybei narei įteikia paraišką, kad pagal Reglamentą (ES) Nr. 748/2012 I priedą (21 dalį) būtų išduotas naujas tinkamumo skraidyti pažymėjimas.
- b) Nepaisant M.A.902 dalies a punkto 3 papunkčio, ankstesnis tinkamumo skraidyti patikros pažymėjimas galioja iki jo galiojimo pabaigos.

▼ M6▼ C2

M.A.904 Į ES importuoto orlaivio tinkamumo skraidyti patikra

- a) Įtraukdamas į valstybės narės registrą orlaivį, importuotą iš trečiosios šalies arba perkeltą iš reguliavimo sistemos, kurioje netaikomas Reglamentas (ES) 2018/1139, pareiškėjas:
- 1) registravimo valstybės narės kompetentingai institucijai pateikia paraišką pagal Reglamento (ES) Nr. 748/2012 I priedą (21 dalį) išduoti naują tinkamumo skraidyti pažymėjimą;
 - 2) pasirūpina, kad nenaujiems orlaiviams pagal M.A.901 dalį būtų atlikta tinkamumo skraidyti patikra;
 - 3) pasirūpina, kad, siekiant laikytis pagal M.A.302 patvirtintos OTTP, būtų atlikta visa techninė priežiūra.
- b) Įsitikinusi, kad orlaivis atitinka atitinkamus reikalavimus, tinkamumo skraidyti patikrą atliekanti organizacija registravimo valstybės narės kompetentingai institucijai išsiunčia dokumentais pagrįstą rekomendaciją išduoti tinkamumo skraidyti patikros pažymėjimą.
- c) Orlaivio savininkas registravimo valstybės narės kompetentingai institucijai užtikrina prieigą prie orlaivio, kad ši galėtų atlikti patikrą.
- d) Registravimo valstybės narės kompetentinga institucija tinkamumo skraidyti pažymėjimą išduoda įsitikinusi, kad orlaivis atitinka Reglamento (ES) Nr. 748/2012 I priedo (21 dalies) reikalavimus.
- e) Minėta valstybės narės kompetentinga institucija taip pat išduoda tinkamumo skraidyti patikros pažymėjimą. Pažymėjimas galioja vienus metus, nebent kompetentinga institucija nusprendžia sutrumpinti galiojimo laikotarpį dėl su aviacijos sauga susijusių priežasčių.

▼ B

M.A.905 Pažeidimai

▼ M6▼ C2

- a) Pirmo lygio pažeidimas – nustatytas bet koks esminis šiame priede išdėstytų reikalavimų nesilaikymas, dėl kurio sumažėja saugos standartas ir kyla didelis pavojus skrydžio saugai.
- b) Antro lygio pažeidimas – nustatytas bet koks šiame priede išdėstytų reikalavimų nesilaikymas, dėl kurio gali sumažėti saugos standartas ir kilti didelis pavojus skrydžio saugai.

▼ B

- c) M.A.201 dalyje nurodytas atsakingas asmuo arba organizacija, gavusi pranešimą apie pažeidimus pagal M.B.903 dalį, turi parengti taisomųjų veiksmų planą ir per su kompetentinga institucija sutartą laikotarpį tai institucijai priimtiniu būdu imtis tų veiksmų, įskaitant taisomuosius veiksmus, kuriais užkertamas kelias pakartotiniam pažeidimui ir pašalinama pagrindinė pažeidimo priežastis.

▼ B*B SKYRIUS***KOMPETENTINGOS INSTITUCIJOS DARBO TVARKA****A POSKYRIS***BENDROJI DALIS***M.B.101 Taikymo sritis**

Šiame skyriuje nustatomi administraciniai reikalavimai, kurių turi laikytis už šios dalies A skyriaus taikymą ir diegimą atsakingos kompetentingos institucijos.

M.B.102 Kompetentinga institucija**a) Bendroji dalis**

Valstybė narė skiria kompetentingą instituciją su jai suteiktais išpareigojimais išduoti, pratęsti, keisti pažymėjimus, sustabdyti jų galiojimą arba atšaukti pažymėjimus ir prižiūrėti nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti. Ši kompetentinga institucija turi nustatyti dokumentais pagrįstą darbo tvarką ir organizacijos struktūrą.

b) Ištekliai

Darbuotojų turi būti tiek, kad jie galėtų įvykdyti šiame skyriuje nurodytus reikalavimus.

c) Kvalifikacija ir mokymas

Visi šiame priede nurodytą veiklą vykdančios darbuotojai turi būti atitinkamai apmokyti ir įsigiję reikiamų žinių, įgiję patirties, išklausę pradinio mokymo kursą ir nuolatinio profesinio mokymo kursą, kad galėtų atlikti jiems skirtas užduotis.

d) Procedūros

Kompetentinga institucija turi nustatyti konkrečią darbo tvarką, užtikrinančią šio priedo (M dalies) reikalavimų vykdymą.

Darbo tvarka turi būti patikrinta ir pakeista, kad reikalavimai būtų vykdomi nuolatos.

▼ M6**▼ C2****M.B.103 Pažeidimai ir vykdymo užtikrinimo priemonės. Asmenys**

Jei vykdydama priežiūrą arba kitomis priemonėmis pagal šią dalį už priežiūrą atsakinga kompetentinga institucija nustato įrodymų, patvirtinančių, kad pagal Reglamentą (ES) 2018/1139 išduotą licenciją, pažymėjimą ar liudijimą arba suteiktą reitingą turintis asmuo nesilaiko taikytinų Reglamento (ES) 2018/1139 reikalavimų, neatitiktį nustačiusi kompetentinga institucija imasi visų reikiamų vykdymo užtikrinimo priemonių, būtinų siekiant užkirsti kelią tolesnėms neatitiktims.

M.B.104 Užrašų tvarkymas

a) Kompetentingos institucijos nustato užrašų tvarkymo sistemą, leidžiančią tinkamai sekti kiekvieno pažymėjimo išdavimo, galiojimo pratęsimo, keitimo, galiojimo sustabdymo arba atšaukimo procesą.

b) Užrašai, vedami atliekant pagal šį priedą patvirtintų organizacijų priežiūrą, apima bent:

1) paraišką suteikti organizacijai patvirtinimą;

2) organizacijos patvirtinimo pažymėjimą, įskaitant visus jo pakeitimus;

▼ C2

- 3) audito programos, kurioje nurodytos numatyto atlikti ir atlikto audito datos, kopiją;
 - 4) kompetentingos institucijos vykdomos nepertraukiamosios priežiūros užrašus, įskaitant visus audito užrašus;
 - 5) visos svarbios korespondencijos kopijas;
 - 6) išsamią informaciją apie visas išlygas ir vykdymo užtikrinimo veiksmus;
 - 7) visas su organizacijos priežiūra susijusias kitų kompetentingų institucijų ataskaitas;
 - 8) organizacijos žinyną ir pakeitimus;
 - 9) visų kompetentingos institucijos tiesiogiai patvirtintų dokumentų kopijas.
- c) B punkte nurodyti užrašai laikomi ne trumpiau nei penkerius metus.
- d) Minimalūs kiekvieno orlaivio priežiūros užrašai – bent šių dokumentų kopijos:
- 1) orlaivio tinkamumo skraidyti pažymėjimo;
 - 2) tinkamumo skraidyti patikros pažymėjimo;

▼ M8

- 3) CAO arba CAMO išduotos tinkamumo skraidyti patikros rekomendacijos;

▼ C2

- 4) tiesiogiai kompetentingos institucijos atliktų tinkamumo skraidyti patikrų ataskaitų;
 - 5) visų svarbių su orlaiviu susijusių susirašinėjimo dokumentų;
 - 6) išsamios informacijos apie visas išlygas ir vykdymo užtikrinimo veiksmą (-us);
 - 7) visų dokumentų, kuriuos kompetentinga institucija patvirtino pagal šį priedą arba Reglamento (ES) Nr. 965/2012 II priedą (ARO dalį).
- e) D punkte nurodyti užrašai laikomi dvejus metus nuo tos dienos, kai orlaivį nustota eksploatuoti visam laikui.
- f) Gavus prašymą, visi užrašai pateikiami susipažinti kitai valstybei narei arba Agentūrai.

▼ B**M.B.105 Abipusis pasikeitimas informacija****▼ M8**

- a) Siekdamas prisidėti prie aviacijos saugos gerinimo, kompetentingos institucijos pagal Reglamento (ES) 2018/1139 72 straipsnį keičiasi visa būtina informacija.

▼ B

- b) Nepažeidžiant valstybių narių kompetencijos, jeigu galimas pavojus saugai apima kelias valstybes nares, atitinkamos kompetentingos institucijos padeda vienos kitoms imantis būtinų priežiūros veiksmų.

▼ BB POSKYRIS
*ATSAKOMYBĖ***▼ M6****▼ C2**M.B.201 **Įsipareigojimai**

M.1 dalyje nurodytos kompetentingos institucijos yra atsakingos už audito, tikrinimų ir tyrimų atlikimą, kad būtų nustatyta, ar laikomasi šio priedo reikalavimų.

M.B.202 **Agentūros informavimas**

- a) Kompetentinga institucija Agentūrai nedelsdama praneša apie visas įgyvendinant Reglamentą (ES) 2018/1139 kilusias dideles problemas.
- b) Kompetentinga institucija, remdamasi pagal M.A.202 dalį gautais pranešimais apie įvykius, Agentūrai pateikia saugos atžvilgiu svarbią informaciją.

▼ B

C POSKYRIS

*NEPERTRAUKIAMASIS TINKAMUMAS SKRAIDYTI***▼ M6****▼ C2**M.B.301 **Orlaivių techninės priežiūros programa**

- a) Kompetentinga institucija tikrina, ar OTPP atitinka M.A.302 dalies nuostatas.
- b) Jei M.A.302 dalies c punkte nenurodyta kitaip, OTPP ir jos pakeitimais tiesiogiai tvirtina kompetentinga institucija. Kompetentinga institucija turi turėti prieigą prie visų M.A.302 dalies d, e, f punktuose nurodytų duomenų.

▼ M8

- c) Jei tai yra M.A.302 dalies c punkte numatytas netiesioginis patvirtinimas, kompetentinga institucija CAO ar CAMO OTPP tvirtinimo tvarką patvirtina atsižvelgdama į tos organizacijos tinkamumo skraidyti užtikrinimo žinyną, nurodytą atitinkamai Vd priedo CAO.A.025 dalyje, šio priedo M.A.704 dalyje arba Vc priedo CAMO.A.300 dalyje.

M.B.302 **Išlygos**

Visas pagal Reglamento (ES) 2018/1139 71 straipsnį suteiktas išlygas registruoja ir tuos užrašus laiko kompetentinga institucija.

▼ M2B.303 **Nepertraukiamoji orlaivio tinkamumo skraidyti kontrolė**

- a) Kompetentinga institucija parengia rizikos metodu pagrįstą tikrinimo programą, pagal kurią stebima į jos registrą įrašytų orlaivių tinkamumo skraidyti būseną.
- b) Tikrinimo programa apima atrankinį orlaivio produktų tikrinimą ir visus pagrindinius tinkamumo skraidyti atžvilgiu reikšmingus rizikos elementus.
- c) Atliekant produkto tikrinimą, tinkamumo skraidyti standartų laikymasis tiriamas remiantis taikytiniais reikalavimais ir ieškoma pažeidimų.

▼ M2

- d) Visi pastebėti pažeidimai skirstomi į kategorijas pagal šios dalies reikalavimus ir raštu patvirtinami pagal M.A.201 dalį atsakingam asmeniui arba organizacijai. Kompetentinga institucija turi procesą, kuriuo nagrinėja pažeidimų svarbą saugai.
- e) Kompetentinga institucija registruoja visus pažeidimus ir pažeidimų ištaisymo priemones.
- f) Jeigu atliekant orlaivio tikrinimą randama įrodymų, kad nesilaikoma šios arba bet kurios kitos dalies, pažeidimas tvarkomas atsižvelgiant į atitinkamos dalies reikalavimus.
- g) Jei reikia deramoms reikalavimų vykdymo priemonėms užtikrinti, informacija apie pastebėtą reikalavimų nesilaikymą viena kompetentinga institucija su kitomis kompetentingomis institucijomis keičiasi pagal f punktą.

M.B.304 Atšaukimas ir galiojimo sustabdymas

Kompetentinga institucija:

- a) sustabdo tinkamumo skraidyti patikros pažymėjimo galiojimą atsižvelgiant į pagrįstas priežastis, jeigu išskyla galimas pavojus saugai, arba
- b) tinkamumo skraidyti patikros pažymėjimo galiojimą sustabdo arba jį atšaukia pagal M.B.903 dalies 1 punktą.

▼ M6**▼ C2****M.B.305 Orlaivio techninių užrašų sistema**

- a) Kompetentinga institucija patvirtina pradinę orlaivio techninių užrašų sistemą, kuri būtina pagal M.A.306 dalį.

▼ M8

- b) Siekdama suteikti galimybę organizacijai atlikti orlaivio techninių užrašų sistemos pakeitimus be išankstinio kompetentingos institucijos patvirtinimo, kompetentinga institucija patvirtina atitinkamą Vc priedo CAMO.A.300 dalies c punkte arba šio priedo M.A.704 dalies c punkte ar Vd priedo CAO.A.025 dalies c punkte nurodytą tvarką.

▼ B**D POSKYRIS***TECHNINĖS PRIEŽIŪROS STANDARTAI*

(turi būti parengtas, jei būtina)

E POSKYRIS*KOMPONENTAI*

(turi būti parengtas, jei būtina)

▼ B

F POSKYRIS

*TECHNINĖS PRIEŽIŪROS ORGANIZACIJA*M.B.601 **Paraiška**

Jeigu techninei priežiūrai atlikti būtinos gamybinės patalpos yra keliose valstybėse narėse, patikrinimas ir nepertraukiamoji patvirtinimo priežiūra turi būti atliekama kartu su valstybės narės, kurios teritorijoje yra kitos techninės priežiūros gamybinės patalpos, paskirtomis kompetentingomis institucijomis;

M.B.602 **Pradinis patvirtinimas**

- a) Jeigu laikomasi M.A.606 dalies a ir b punktų reikalavimų, kompetentinga institucija pareiškėjui raštiškai praneša, kad ji patvirtina M.A.606 dalies a ir b punktuose nurodytus darbuotojus.

▼ M6**▼ C2**

- b) „Kompetentinga institucija nustato, ar techninės priežiūros organizacijos žinyne numatytos procedūros atitinka šio priedo F poskyrio reikalavimus, ir užtikrina, kad atsakingas vadovas pasirašytų įsipareigojimų pareiškimą.

- c) Kompetentinga institucija patikrina, ar organizacija laikosi šio priedo F poskyrio reikalavimų.

▼ B

- d) Bent kartą per patvirtinimo tikrinimą turi būti surengtas susitikimas su atsakingu vadovu, kad būtų užtikrinta, jog vadovas (-ė) tinkamai supranta patvirtinimo svarbą ir priežastį, dėl kurios organizacija prisiima įsipareigojimą laikytis žinyne nustatytos tvarkos.

- e) Apie visus pažeidimus turi būti raštiškai pranešama pareiškėjo organizacijai.

- f) Kompetentinga institucija registruoja visus pažeidimus, jų ištaisymo veiksmus ir rekomendacijas.

- g) Jei tai yra pradinis patvirtinimas, organizacija turi ištaisyti visus pažeidimus, ir jeigu juos patvirtina kompetentinga institucija, tada galima suteikti patvirtinimą.

M.B.603 **Patvirtinimo suteikimas****▼ M6****▼ C2**

- a) Jeigu techninės priežiūros organizacija atitinka taikytinų šio priedo punktų reikalavimus, kompetentinga institucija pareiškėjui išduoda patvirtinimo pažymėjimą (EASA 3 formą) (žr. šio priedo V priedėlį), kuriame nurodoma patvirtinimo apimtis.

▼ B

- b) Kompetentinga institucija patvirtinimo pažymėjime (Europos aviacijos saugos agentūros (EASA) 3 formoje) nurodo su patvirtinimu susijusias sąlygas.

- c) Patvirtinimo pažymėjime (Europos aviacijos saugos agentūros (EASA) 3 formoje) pateikiamas nuorodos numeris.

▼ B**M.B.604 Nepertraukiamoji priežiūra****▼ M6****▼ C2**

- a) Kompetentinga institucija sudaro ir atnaujina visų pagal šio priedo B skyriaus F poskyrį patvirtintų ir jos prižiūrimų techninės priežiūros organizacijų sąrašą ir jame nurodo numatomo atlikti bei atlikto audito datas.

▼ B

- b) Ne rečiau nei kartą per 24 mėnesius visose organizacijose turi būti atliekamas auditas.
- c) Apie visus pažeidimus turi būti raštiškai pranešama pareiškėjo organizacijai.
- d) Kompetentinga institucija registruoja visus pažeidimus, jų ištaisymo veiksmus ir rekomendacijas.
- e) Su atsakingu vadovu bent kartą per 24 mėnesius surengiamas susitikimas, kad būtų užtikrinama, jog jai/jam yra pranešami svarbūs klausimai, kurie buvo iškelti atliekant auditą.

M.B.605 Pažeidimai**▼ M6****▼ C2**

- a) Jeigu atliekant auditą arba kitomis priemonėmis nustatoma įrodymų, patvirtinančių, kad nesilaikoma šiame priede arba Vb priede (ML dalyje) nustatyto reikalavimo, kompetentinga institucija imasi šių veiksmų:

▼ B

1. jei tai yra pirmo lygio pažeidimai, kompetentinga institucija nedelsdama imasi veiksmų, kad, atsižvelgiant į pirmo lygio pažeidimų apimtį, techninės priežiūros organizacijos patvirtinimas būtų atšauktas, apribotas arba jo galiojimas būtų iš dalies arba visiškai sustabdytas tol, kol organizacija imsis veiksmingų ištaisomųjų veiksmų.
 2. jei tai yra antro lygio pažeidimai, kompetentinga institucija, atsižvelgdama į pažeidimų pobūdį, nustato ištaisomųjų veiksmų įgyvendinimo laikotarpį, kuris negali būti ilgesnis nei trys mėnesiai. Tam tikromis aplinkybėmis pirmiau minėto laikotarpio pabaigoje ir atsižvelgdama į pažeidimų pobūdį, kompetentinga institucija trijų mėnesių laikotarpį gali pratęsti, jeigu pateikiamas nustatytus reikalavimus atitinkantis ištaisomųjų veiksmų planas.
- b) Kompetentinga institucija imasi veiksmų visiškai arba iš dalies sustabdyti patvirtinimo galiojimą, jeigu nesilaikoma kompetentingos institucijos nustatyto tvarkaraščio.

M.B.606 Pakeitimai

- a) Atliekant bet kokius organizacijos pakeitimus, apie kuriuos pranešama pagal M.A.617 dalį, kompetentinga institucija turi atsižvelgti į taikytinus pradinio patvirtinimo elementus.
- b) Kompetentinga institucija gali nustatyti sąlygas, kuriomis patvirtinta techninės priežiūros organizacija gali vykdyti savo veiklą tuo metu, kai atliekami tie pakeitimai, nebent kompetentinga institucija nusprendžia, kad patvirtinimo galiojimą reikėtų sustabdyti dėl pakeitimų pobūdžio ar masto.

▼ M6▼ C2

- c) Keičiant techninės priežiūros organizacijos žinyną:
- 1) jei pakeitimai tvirtinami tiesiogiai pagal M.A.604 dalies b punktą, kompetentinga institucija, prieš patvirtintai organizacijai oficialiai pranešdama apie patvirtinimą, patikrina, ar žinyne nustatytos procedūros atitinka šio priedo reikalavimus;
 - 2) jei tvirtinant pakeitimus taikoma netiesioginio tvirtinimo procedūra pagal M.A.604 dalies c punktą, kompetentinga institucija užtikrina, kad:
 - i) pakeitimai nebūtų dideli;
 - ii) ji tinkamai kontroliuotų pakeitimų tvirtinimą, kad jie ir toliau atitiktų šio priedo reikalavimus.

▼ B**M.B.607 Patvirtinimo atšaukimas, jo galiojimo sustabdymas ir apribojimas**

Kompetentinga institucija:

- a) atsižvelgdama į pagrįstas priežastis, jeigu kyla galimas pavojus saugai, sustabdo patvirtinimo galiojimą; arba
- b) patvirtinimo galiojimą sustabdo, patvirtinimą atšaukia arba apriboja jo galiojimą pagal M.B.605 dalį.

G POSKYRIS

NEPERTRAUKIAMĄJĮ TINKAMUMĄ SKRAIDYTI UŽTIKRINANTI ORGANIZACIJA

M.B.701 Paraiška▼ M2

- a) Jei tai yra pagal Reglamentą (EB) Nr. 1008/2008 išduotas licencijas turintys oro vežėjai, toliau išvardyti dalykai kompetentingai institucijai pateikiami patvirtinti kartu su kiekvieno orlaivio, kurį ketinama eksploatuoti, tipo pirminiu oro vežėjo pažymėjimo prašymu ir, jei taikoma, visų pakeitimų prašymais:
 1. nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimo žinynas;
 2. operatoriaus orlaivio techninės priežiūros programos;
 3. orlaivio techninis žurnalas;
 4. jei būtina, nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti užtikrinančios organizacijos ir pagal 145 dalį patvirtintos techninės priežiūros organizacijos sudarytų techninės priežiūros sutarčių techninė specifikacija.

▼ B

- b) Jeigu gamybinės patalpos yra keliose valstybėse narėse, patikrinimas ir nepertraukiamoji patvirtinimo priežiūra turi būti atliekama kartu su valstybės narės, kurios teritorijoje yra kitos techninės priežiūros gamybinės patalpos, paskirtomis kompetentingomis institucijomis.

M.B.702 Pradinis patvirtinimas

- a) Jeigu laikomasi M.A.706 dalies a, c ir d punktų bei M.A.707 dalies reikalavimų, kompetentinga institucija pareiškėjui raštiškai praneša, kad ji patvirtina M.A.706 dalies a, c ir d punktuose bei M.A.707 dalyje nurodytus darbuotojus.

▼ B

- b) Kompetentinga institucija turi nustatyti, ar techninės priežiūros užtikrinimo žinyne numatytos procedūros atitinka šio priedo (M dalies) A skyriaus G poskyrį, ir užtikrinti, kad atsakingas vadovas pasirašytų įsipareigojimų pareiškimą
- c) Kompetentinga institucija patikrina, ar organizacija laikosi šio priedo (M dalies) A skyriaus G poskyryje nustatytų reikalavimų.
- d) Bent kartą per patvirtinimo tikrinimą turi būti surengtas susitikimas su atsakingu vadovu, kad būtų užtikrinta, jog vadovas (-ė) tinkamai supranta patvirtinimo svarbą ir priežastį, dėl kurios organizacija prisiima žinyne nustatytą įsipareigojimą laikytis tvarkos, kuri nurodyta nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimo žinyne.
- e) Apie visus pažeidimus turi būti raštiškai pranešama pareiškėjo organizacijai.
- f) Kompetentinga institucija registruoja visus pažeidimus, jų ištaisymo veiksmus ir rekomendacijas.
- g) Jei tai yra pradinis patvirtinimas, organizacija turi ištaisyti visus pažeidimus, ir jeigu juos patvirtina kompetentinga institucija, tada galima suteikti patvirtinimą.

▼ M8**M.B.703 Patvirtinimo suteikimas**

- a) Jeigu nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti užtikrinanti organizacija atitinka šio priedo (M dalies) A skyriaus G poskyrį, kompetentinga institucija pareiškėjui išduoda patvirtinimo pažymėjimą (Europos aviacijos saugos agentūros (EASA) 14-MG formą) (žr. šio priedo VI priedėlį), kuriame nurodoma patvirtinimo galiojimo apimtis.
- b) Kompetentinga institucija patvirtinimo pažymėjime (Europos aviacijos saugos agentūros (EASA) 14-MG formoje) nurodo patvirtinimo galiojimą.
- c) Patvirtinimo pažymėjime (14-MG formoje) Agentūros nustatytu būdu pateikiamas nuorodos numeris.
- d) Jei tai yra pagal Reglamentą (EB) Nr. 1008/2008 išduotas licencijas turintys oro vežėjai, Europos aviacijos saugos agentūros (EASA) 14-MG formoje pateikta informacija bus nurodoma oro vežėjo pažymėjime.

▼ B**M.B.704 Nepertraukiamoji priežiūra**

- a) Kompetentinga institucija turi sudaryti visų pagal šio priedo (M dalies) A skyriaus G poskyrį patvirtintų ir jos prižiūrimų nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti užtikrinančių organizacijų sąrašą ir jį atnaujinti bei jame nurodyti numatomą auditą bei jo atlikimo datas.
- b) Ne rečiau nei kartą per 24 mėnesius visose organizacijose turi būti atliekamas auditas.
- c) Atitinkama orlaivių, kuriuos prižiūri pagal šio priedo (M dalies) B skyriaus G poskyrį patvirtinta organizacija, imtis turi būti tikrinama kas 24 mėnesius. Imties dydį nustato kompetentinga institucija, atsižvelgdama į pirmesnio audito ir ankstesnių gaminio patikrinimų rezultatus.

▼ B

- d) Apie visus pažeidimus turi būti raštiškai pranešama pareiškėjo organizacijai.
- e) Kompetentinga institucija registruoja visus pažeidimus, jų ištaisymo veiksmus ir rekomendacijas.
- f) Su atsakingu vadovu bent kartą per 24 mėnesius surengiamas susitikimas, kad būtų užtikrinama, jog jai/jam yra pranešami svarbūs klausimai, kurie buvo išskelti atliekant auditą.

M.B.705 Pažeidimai**▼ M8**

- a) Jeigu atliekant auditą arba kitomis priemonėmis buvo nustatyta įrodymų, patvirtinančių, kad nesilaikoma kurio nors šiame priede (M dalyje) arba Vb priedo (ML dalyje) nustatyto reikalavimo, kompetentinga institucija imasi šių veiksmų:

▼ B

1. jei tai yra pirmo lygio pažeidimai, kompetentinga institucija nedelsdama imasi veiksmų, kad, atsižvelgiant į pirmo lygio pažeidimų apimtį, nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti užtikrinančios organizacijos patvirtinimas būtų atšauktas, apribotas arba jo galiojimas būtų iš dalies arba visiškai sustabdytas tol, kol organizacija imsis veiksmingų ištaisomųjų veiksmų;
 2. jei tai yra antro lygio pažeidimai, kompetentinga institucija, atsižvelgdama į pažeidimų pobūdį, nustato ištaisomųjų veiksmų įgyvendinimo laikotarpį, kuris negali būti ilgesnis nei trys mėnesiai. Tam tikromis aplinkybėmis pirmiau minėto laikotarpio pabaigoje ir atsižvelgdama į pažeidimų pobūdį, kompetentinga institucija trijų mėnesių laikotarpį gali pratęsti, jeigu pateikiamas nustatytus reikalavimus atitinkantis ištaisomųjų veiksmų planas.
- b) Kompetentinga institucija imasi veiksmų visiškai arba iš dalies sustabdyti patvirtinimo galiojimą, jeigu nesilaikoma kompetentingos institucijos nustatyto tvarkaraščio.

M.B.706 Pakeitimai

- a) Atliekant bet kokius organizacijos pakeitimus, apie kuriuos pranešama pagal M.A.713 dalį, kompetentinga institucija turi atsižvelgti į taikytinus pradinio patvirtinimo elementus.
- b) Kompetentinga institucija gali nustatyti sąlygas, kuriomis patvirtinta nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti užtikrinanti organizacija gali vykdyti savo veiklą tuo metu, kai atliekami tie pakeitimai, nebent kompetentinga institucija nusprendžia, kad patvirtinimo galiojimą reikėtų sustabdyti dėl pakeitimų pobūdžio ar masto.

▼ M8

- c) Keičiant nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti užtikrinančios organizacijos žinyną:
 1. Jei pakeitimai tvirtinami tiesiogiai pagal šio priedo (M dalies) M.A.704 dalies b punktą, kompetentinga institucija, prieš patvirtintai organizacijai oficialiai pranešdama apie patvirtinimą, patikrina, ar žinyne nustatytos procedūros atitinka atitinkamai šio priedo (M dalies) arba Vb priedo (ML dalies) reikalavimus.
 2. Jei tvirtinant pakeitimus taikoma netiesioginio patvirtinimo procedūra pagal šio priedo (M dalies) M.A.704 dalies c punktą, kompetentinga institucija užtikrina, kad:
 - i) pakeitimai nebūtų dideli;

▼ M8

- ii) ji tinkamai kontroliuotų pakeitimų patvirtinimą, kad jie atitiktų atitinkamai šio priedo (M dalies) arba Vb priedo (ML dalies) reikalavimus.

▼ B**M.B.707 Patvirtinimo atšaukimas, jo galiojimo sustabdymas ir apribojimas**

Kompetentinga institucija:

- a) atsižvelgdama į pagrįstas priežastis, jeigu kyla galimas pavojus saugai, sustabdo patvirtinimo galiojimą; arba
- b) patvirtinimo galiojimą sustabdo, patvirtinimą atšaukia arba apriboja jo galiojimą pagal M.B.705 dalį.

H POSKYRIS*IŠLEIDIMO EKSPLOATUOTI PAŽYMĖJIMAS – CRS*

(turi būti parengtas, jei būtina)

I POSKYRIS*TINKAMUMO SKRAIDYTI PATIKROS PAŽYMĖJIMAS***M.B.901 Rekomendacijų įvertinimas**

Gavus paraišką ir susijusių periodiškai atliekamos orlaivio tinkamumo skraidyti patikros pažymėjimo rekomendaciją pagal M.A.901 dalį:

▼ M6**▼ C2**

- 1. Tinkamą kvalifikaciją turintys kompetentingos institucijos darbuotojai tikrina, ar iš rekomendacijoje pateikiamo atitikties pareiškimo matyti, kad buvo atlikta išsami tinkamumo skraidyti patikra pagal M.A.901 dalies reikalavimus.

▼ B

- 2. kompetentinga institucija gali atlikti tyrimą ir prašyti rekomendacijos įvertinimui pagrįsti būtinos kitos informacijos.

M.B.902 Kompetentingos institucijos atliekama tinkamumo skraidyti patikra**▼ M6****▼ C2**

- a) „Jeigu kompetentinga institucija atlieka tinkamumo skraidyti patikrą ir išduoda tinkamumo skraidyti patikros pažymėjimą (šio priedo III priedėlis (EASA 15a forma)), kompetentinga institucija tinkamumo skraidyti patikrą atlieka pagal M.A.901 dalį.
- b) Tinkamumo skraidyti patikroms atlikti kompetentinga institucija turi turėti reikiamus tinkamumo skraidyti patikros darbuotojus.
 - 1) Jei orlaivį naudoja pagal Reglamentą (EB) Nr. 1008/2008 licencijuoti oro vežėjai arba orlaivio MTOM yra didesnė nei 2 730 kg, tokie darbuotojai turi:
 - a) būti įgiję ne trumpesnę nei penkerių metų patirtį užtikrinant nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti;
 - b) turėti pagal III priedo (66 dalies) reikalavimus išduotą atitinkamą licenciją arba šalies pripažintą techninės priežiūros darbuotojo kvalifikaciją, atsižvelgiant į atitinkamą orlaivio kategoriją (kai 5 straipsnio 6 dalyje daroma nuoroda į nacionalines taisykles), arba aviacijos bakalauro ar lygiavertį laipsnį;

▼ C2

c) būti išklause oficialų techninės orlaivių priežiūros kursą;

d) būti ėję su atitinkama atsakomybe susijusias pareigas.

Nepaisant a–d punktų, M.B.902 dalies b punkto 1 papunkčio b dalyje nustatytą reikalavimą leidžiama pakeisti penkerių metų patirtimi užtikrinant nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti, kuri papildytų patirtį, reikalaujamą M.B.902 dalies b punkto 1 papunkčio a dalyje.

2) Jei orlaivį naudoja ne pagal Reglamentą (EB) Nr. 1008/2008 licencijuoti oro vežėjai arba orlaivio MTOM yra 2 730 kg ar mažesnė, tokie darbuotojai turi:

a) turėti ne trumpesnę nei trejų metų patirtį užtikrinant nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti;

b) turėti pagal III priedo (66 dalies) reikalavimus išduotą atitinkamą licenciją arba šalies pripažintą techninės priežiūros darbuotojo kvalifikaciją, atsižvelgiant į atitinkamą orlaivio kategoriją, kai 5 straipsnio 6 dalyje daroma nuoroda į nacionalines taisykles, arba aviacijos bakalauro ar lygiavertį laipsnį;

c) būti išklause tinkamą techninės orlaivių priežiūros kursą;

d) būti ėję su atitinkama atsakomybe susijusias pareigas.

Nepaisant a–d punktų, M.B.902 dalies b punkto 2 papunkčio b dalyje nustatytą reikalavimą leidžiama pakeisti ketverių metų patirtimi užtikrinant nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti, kuri papildytų patirtį, reikalaujamą M.B.902 dalies b punkto 2 papunkčio a dalyje.

▼ B

c) Kompetentinga institucija apie visus tinkamumo skraidyti patikros darbuotojus turi turėti užrašus, kuriuose pateikiama išsami informacija apie visas įgytas atitinkamas kvalifikacijas ir informacijos apie nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimo patirtį bei mokymus santrauka.

d) Kompetentinga institucija, atlikdama tinkamumo skraidyti patikrą, turi turėti prieigą prie M.A.305, M.A.306 ir M.A.401 dalyse nustatytų atitinkamų duomenų.

e) Tinkamumo skraidyti patikrą atliekantys darbuotojai pagal nustatytus reikalavimus užbaigę tinkamumo skraidyti patikrą išduoda 15a formą.

M.B.903 Pažeidimai

Jeigu tikrinant orlaivį arba kitomis priemonėmis buvo nustatyta įrodymų, patvirtinančių, kad nesilaikoma M dalies reikalavimų, kompetentinga institucija imasi šių veiksmų:

1. jei tai yra pirmo lygio pažeidimai, kompetentinga institucija reikalauja, kad prieš kitą skrydį būtų imtasi ištaisomųjų veiksmų, ir kompetentinga institucija nedelsdama imasi veiksmų tinkamumo skraidyti patikros pažymėjimui atšaukti arba sustabdyti jo galiojimą;

2. jei tai yra antro lygio pažeidimai, kompetentingos institucijos reikalaujami ištaisomieji veiksmai turi atitikti pažeidimų pobūdį.

▼ M6

▼ C2

M.B.904 Keitimasis informacija

Gavusi pranešimą apie vienoje valstybėje narėje registruoto orlaivio perleidimą kitai valstybei narei pagal M.A.903 dalį, valstybės narės, kurioje orlaivis šiuo metu registruotas, kompetentinga institucija informuoja valstybės narės, kurioje orlaivis bus užregistruotas, kompetentingą instituciją apie bet kokias žinomas problemas, susijusias su perleidžiamu orlaiviu. Valstybės narės, kurioje orlaivis bus užregistruotas, kompetentinga institucija užtikrina, kad valstybės narės, kurioje orlaivis šiuo metu registruotas, kompetentinga institucija būtų tinkama informuota apie perleidimą.

▼ **C2***I priedelis.***Nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimo sutartis**

1. Kai savininkas ar operatorius pagal M.A.201 dalį sudaro nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimo užduočių atlikimo sutartį su CAMO ar CAO, abiejų sutarties šalių pasirašytos sutarties kopiją kompetentingos institucijos prašymu savininkas ar operatorius nusiunčia registravimo valstybės narės kompetentingai institucijai.
2. Rengiant sutartį atsižvelgiama į šio priedo reikalavimus ir joje nustatomi sutarties šalių įsipareigojimai orlaivio nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti atžvilgiu.
3. Joje nurodoma bent ši informacija:
 - orlaivio registracijos duomenys, tipas ir serijos numeris;
 - orlaivio savininko arba registruoto nuomininko pavadinimas arba išsami informacija apie įmonę, įskaitant adresą;
 - išsami informacija apie CAMO ar CAO, su kuria sudaryta sutartis, įskaitant adresą;
 - operacijos rūšis.

▼ **M13**

4. Joje nustatoma:

Savininkas arba operatorius paveda CAMO arba CAO užtikrinti orlaivio nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti ir, be kitų užduočių, parengti OTTP, kurią tvirtina kompetentinga institucija, kaip nustatyta M.1 dalyje, ir orlaivio techninės priežiūros organizacija pagal minėtą OTTP.

Pagal šią sutartį abi ją pasirašiusios šalys įsipareigoja vykdyti atitinkamus šia sutartimi nustatytus įpareigojimus.

Savininkas arba operatorius pareiškia, kad jų turimomis žiniomis CAMO arba CAO teikiama visa informacija apie orlaivio nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti yra bei toliau bus tiksli ir kad orlaivis nebus remontuojamas ar modifikuojamas be išankstinio CAMO arba CAO patvirtinimo.

Jeigu viena iš sutartį pasirašiusių šalių kaip nors pažeidžia šios sutarties nuostatas, CAMO arba CAO ir savininkas arba operatorius įvertina, ar tai turi įtakos tolesniam sutarties galiojimui, ir apie tai informuoja tų organizacijų kompetentingą (-as) instituciją (-as). Organizacijos, atlikdamos vertinimą, atsižvelgia į pažeidimo svarbą saugai ir tai, ar jis yra kartotinis. Jei po šio įvertinimo kuri nors iš sutartį pasirašiusių šalių padaro išvadą, kad negali vykdyti pareigų dėl savo ribotų galimybių arba dėl pasirašiusiosios šalies įsipareigojimų nevykdymo, sutartis nutraukiama ir apie tai nedelsiant informuojama (-os) organizacijų kompetentinga (-os) institucija (-os). Tokiu atveju savininkas arba operatorius prisiima visą atsakomybę už visas su orlaivio nepertraukiamuoju tinkamumu skraidyti susijusias užduotis ir savininkas arba operatorius apie tokį sutarties nuostatų pažeidimą per dvi savaites informuoja registravimo valstybės narės kompetentingas institucijas. Jei sutartis sudaryta pagal M.A.201 dalies ea punktą, registravimo valstybės narės kompetentinga institucija apie tai informuojama nedelsiant.

▼ **C2**

5. ► **M13** Jeigu savininkas arba operatorius su CAMO arba CAO sudaro sutartį pagal M.A.201 dalį, sutartyje nurodomi šie kiekvienos šalies įsipareigojimai: ◀

- 5.1. CAMO ar CAO įsipareigojimai:

- 1) į savo patvirtinimo sąlygas įtraukti orlaivio tipą;

▼ C2

- 2) laikytis toliau išvardytų su orlaivio nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimu susijusių sąlygų:
 - a) parengti orlaivio OTTP, įskaitant, jeigu taikoma, visas parengtas patikimumo programas;
 - b) OTTP nurodyti techninės priežiūros užduotis, kurias pilotas savininkas gali atlikti pagal M.A.803 dalies c punktą;
 - c) pasirūpinti OTTP patvirtinimu;
 - d) patvirtinus OTTP, jos kopiją pateikti savininkui ar operatoriui;

▼ M13

- e) nustatyti, kokią techninę priežiūrą būtina atlikti, ir nurodyti ją atlikti, kad būtų užtikrinta tinkama sąsaja su ankstesne orlaivių techninės priežiūros programa;

▼ C2

- f) užtikrinti, kad visą techninę priežiūrą atliktų patvirtinta techninės priežiūros organizacija;
- g) užtikrinti, kad būtų taikomi visi taikytini tinkamumo skraidyti nurodymai;
- h) užtikrinti, kad visus atliekant planinę techninę priežiūrą arba tinkamumo skraidyti patikras nustatytus arba savininko praneštus defektus pašalintų patvirtinta techninės priežiūros organizacija;

▼ M13

- i) koordinuoti atliekamą planinę techninę priežiūrą, įskaitant komponentų tikrinimą, ribotos eksploataavimo trukmės dalių keitimą ir visų taikytinų tinkamumo skraidyti nurodymų vykdymą, ir užtikrinti atitiktį eksploataavimo reikalavimams, turintiems įtakos nepertraukiamajam tinkamumui skraidyti, taip pat atitiktį Agentūros nustatytiems nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti reikalavimams ir kompetentingos institucijos reikalaujamos taikyti priemonėmis, kuriomis skubiai reaguojama į saugos problemą;
- j) kiekvieną kartą orlaivio savininkui arba operatoriui pranešti apie tai, kad orlaivis turi būti pristatytas patvirtintai techninės priežiūros organizacijai;
- k) tvarkyti ir archyvuoti orlaivio nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užrašus;
- l) suderinti su orlaivio savininku arba operatoriumi visus atitinkamai kompetentingai institucijai teikiamus prašymus nukrypti nuo orlaivio techninės priežiūros programos;
- m) suteikti operatoriui arba pilotui savininkui pagalbą, susijusią su orlaivio nepertraukiamuoju tinkamumu skraidyti, kai jie vykdo su technine priežiūra susijusius bandomuosius skrydžius.

▼ C2

- 3) užtikrinti, kad visi orlaivio pakeitimai prieš juos įdiegiant būtų patvirtinti pagal Reglamento (ES) Nr. 748/2012 I priedą (21 dalį);
- 4) užtikrinti, kad orlaivio remontas prieš jį atliekant būtų patvirtintas pagal Reglamento (ES) Nr. 748/2012 I priedą (21 dalį);
- 5) registravimo valstybės narės kompetentingai institucijai kas kartą pranešti, jeigu savininkas nepristato orlaivio patvirtintai techninės priežiūros organizacijai, kai ji to paprašo;
- 6) registravimo valstybės narės kompetentingai institucijai kas kartą pranešti, jeigu nesilaikoma sutarties;
- 7) užtikrinti, kad orlaivio tinkamumo skraidyti patikra būtų atlikta, kai būtina, ir užtikrinti, kad būtų išduotas tinkamumo skraidyti patikros pažymėjimas arba kad registravimo valstybės narės kompetentingai institucijai būtų nusiųsta rekomendacija;
- 8) išduoto arba pratęsto galiojimo tinkamumo skraidyti patikros pažymėjimo kopiją per 10 dienų išsiųsti registravimo valstybės narės kompetentingai institucijai;

▼ C2

- 9) teikti pranešimus apie visus įvykius, apie kuriuos privaloma pranešti pagal taikytinus reglamentus;
- 10) jei viena iš šalių nutraukia sutartį, apie tai pranešti registravimo valstybės narės kompetentingai institucijai.

5.2. Savininko ar operatoriaus įsipareigojimai:

- 1) bendrais bruožais suprasti patvirtintą OTTP;
- 2) bendrais bruožais suprasti šio priedo nuostatas;
- 3) CAMO ar CAO prašymu nustatytu laiku orlaivį pristatyti patvirtintai techninės priežiūros organizacijai, dėl kurios susitarta su CAMO ar CAO;
- 4) nekeisti orlaivio iš anksto nepasitarus su CAMO ar CAO;
- 5) CAMO ar CAO pranešti apie visus techninės priežiūros darbus, kurie išimties tvarka buvo atlikti nepranešus CAMO ar CAO ir be jų kontrolės;
- 6) naudojant orlaivio žurnalą, CAMO ar CAO pranešti apie visus vykdančią veiklą nustatytus defektus;
- 7) jei viena iš šalių nutraukia šią sutartį, apie tai pranešti registravimo valstybės narės kompetentingai institucijai;
- 8) CAMO ar CAO ir registravimo valstybės narės kompetentingai institucijai pranešti apie orlaivio pardavimą;
- 9) pranešti apie visus įvykius, apie kuriuos privaloma pranešti pagal taikytinus reglamentus;
- 10) CAMO ar CAO reguliariai informuoti apie orlaivio skraidymo valandas ir teikti kitą su orlaivio naudojimu susijusią informaciją, dėl kurios susitarta su CAMO ar CAO;
- 11) kai, laikantis patvirtintoje OTTP pateikto techninės priežiūros užduočių sąrašo apribojimų (kaip nustatyta M.A.803 dalies c punkte), atliekama pilotui savininkui priklausanti techninė priežiūra, į orlaivio žurnalą įtraukti įrašą apie IEP, kaip nurodyta M.A.803 dalies d punkte;
- 12) ne vėliau nei per 30 dienų nuo bet kokios pilotui savininkui priklausančios techninės priežiūros darbų pabaigos apie ją informuoti CAMO ar CAO pagal M.A.305 dalies a punktą;

▼ M13

- 13) užtikrinti atitiktį patvirtintai techninės priežiūros programai ir suderinti su CAMO ar CAO visus atitinkamai kompetentingai institucijai teikiamus techninės priežiūros programoje numatyto intervalo vienkartinio pratęsimo prašymus;
- 14) informuoti CAMO arba CAO apie visus neatitikties eksploataavimo reikalavimams atvejus, kurie gali turėti įtakos orlaivio nepertraukiamajam tinkamumui skraidyti;
- 15) informuoti CAMO arba CAO apie visus eksploataavimo reikalavimus (pvz., reikalavimus dėl specialių patvirtinimų), kurių reikia laikytis, kad būtų užtikrinta reikiama orlaivio konfigūracija.

▼ C2

6. Kai savininkas ar operatorius sudaro sutartį su CAMO ar CAO pagal M.A.201 dalį, turi būti aiškiai nurodyti kiekvienos šalies įsipareigojimai dėl privalomo ir savanoriško pranešimų apie įvykius teikimo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 376/2014 ⁽¹⁾.

▼ M13

7. Taikant M.A.201 dalies ea punktą keliami papildomi reikalavimai

Kai CAMO ir operatorius sudaro sutartį pagal M.A.201 dalies ea punktą, turi būti užtikrintas ne tik 5.1 ir 5.2 punktuose išvardytų reikalavimų ir įsipareigojimų laikymasis, bet ir nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimo sutarties atitiktis 7.1–7.3 punktų reikalavimams.

Prieš pasirašydamas sutartį, operatorius įvertina CAMO, kad įsitikintų, jog ši geba ir yra pajėgi laikytis sutarties.

7.1. Atitiktis reikalavimams

Nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimo sutartis pagal M.A.201 dalies ea punktą sudaroma tik tuo atveju, jei atitinkamas oro vežėjas turi pagal Reglamentą (EB) Nr. 1008/2008 išduotą licenciją, o CAMO priklauso tai pačiai oro vežėjų verslo grupei. Nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimo sutartyje aiškiai aprašoma, kaip laikomasi M.A.201 dalies ea punkte nurodytų sąlygų. Joje visų pirma aprašoma, kaip tarpusavyje suderinamos atskiros organizacijų valdymo sistemos.

7.2. Papildomi CAMO įsipareigojimai:

1. būti susipažinusiai su operatoriaus procedūra, susijusia su sutarties vykdymo stebėseną;
2. prieš sudarant subrangos sutartį dėl nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimo užduočių gauti operatoriaus sutikimą;
3. registravimo valstybės narės kompetentingai institucijai nedelsiant kas kartą pranešti, jei operatorius nevykdo CAMO prašymo pristatyti orlaivį patvirtintai techninės priežiūros organizacijai, jei nesilaikoma šios sutarties arba jei viena iš šalių šią sutartį nutraukia;
4. rengti mokymus operatoriaus darbuotojams siekiant užtikrinti, kad jie turėtų supratimą apie CAMO:
 - a) politiką ir procedūras, atsakomybę, įsipareigojimus, pareigas ir darbo sritis;
 - b) ryšio palaikymo kanalus (pvz., orlaivio užrašus, laiku (taip pat ir ne įprastu darbo laiku) atliekamą keitimąsi tikslia informacija apie tinkamumą skraidyti);
 - c) konkrečiai su CAMO susijusias procedūras, pavyzdžiui, specializuotos programinės įrangos naudojimo, patikimumo stebėsenos ir orlaivio techninių įrašų žurnalo sistemos naudojimo procedūras ir sąveikos nuostatas.

⁽¹⁾ 2014 m. balandžio 3 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 376/2014 dėl pranešimo apie civilinės aviacijos įvykius, jų analizės ir tolesnės veiklos, kuriuo iš dalies keičiamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 996/2010 ir panaikinama Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2003/42/EB ir Komisijos reglamentai (EB) Nr. 1321/2007 ir (EB) Nr. 1330/2007 (OL L 122, 2014 4 24, p. 18).

▼ M13

7.3. Papildomi operatoriaus įsipareigojimai:

1. parengti ryšio su CAMO palaikymo procedūras, skirtas tinkamumo skraidyti patikros pažymėjimo išdavimo ir atnaujinimo klausimams spręsti;
2. netikėtai prireikus atlikti techninę priežiūrą ten, kur nėra pagal šio reglamento II priedą (145 dalį) patvirtintos techninės priežiūros organizacijos, su kuria būtų sudaryta sutartis, apie tai nedelsiant informuoti CAMO;
3. vienai iš šalių nutraukus sutartį, apie tai nedelsiant pranešti registravimo valstybės narės kompetentingai institucijai;
4. rengti mokymus CAMO darbuotojams siekiant užtikrinti, kad jie turėtų supratimą apie operatoriaus:
 - a) politiką ir procedūras, atsakomybę, įsipareigojimus, pareigas ir darbo sritis;
 - b) ryšio palaikymo kanalus;
 - c) konkrečiai su operatoriumi susijusias procedūras, pavyzdžiui, veiklos, pritaikyto programinės įrangos naudojimo ir orlaivio techninių įrašų žurnalo sistemos naudojimo procedūras ir sąveikos nuostatas.

II priedėlis

Oficialus išleidimo pažymėjimas EASA 1 forma

Šios instrukcijos taikomos tik kai EASA 1 forma naudojama techninės priežiūros tikslais. Reikėtų atkreipti dėmesį į Reglamento (ES) Nr. 748/2012 I priedo (21 dalies) I priedėlį, kuris taikomas EASA 1 formą naudojant gamybos tikslais.

1. PASKIRTIS IR NAUDOJIMAS

- 1.1. Pagrindinė pažymėjimo paskirtis – deklaruoti, kad atliekamais produktų, dalių ir prietaisų (toliau – gaminys (-iai)) techninės priežiūros darbais užtikrinamas tinkamumas skraidyti.
- 1.2. Turi būti nustatyta pažymėjimo ir gaminio (-ių) tarpusavio sąsaja. Pažymėjimo rengėjas privalo pasilikti pažymėjimo kopiją, pagal kurią būtų galima patikrinti originalius duomenis.
- 1.3. Pažymėjimą pripažįsta daugelis tinkamumą skraidyti užtikrinančių institucijų, tačiau šis pripažinimas gali priklausyti nuo galiojančių dvišalių susitarimų ir (arba) tinkamumą skraidyti užtikrinančios institucijos politikos. Tokiu atveju šiame pažymėjime minimi „patvirtinti konstrukciniai duomenys“ yra įvežančios šalies tinkamumą skraidyti užtikrinančios institucijos patvirtinti duomenys.
- 1.4. Pažymėjimas nėra pranešimas apie pristatymą arba važtaraštis.
- 1.5. Orlaivio negalima išleisti eksploatuoti naudojant pažymėjimą.
- 1.6. Pažymėjimas nėra patvirtinimas, kad gaminį galima įmontuoti tam tikrame orlaivyje, variklyje arba oro sraigte; tai dokumentas, galutiniam naudotojui padedantis nustatyti gaminio tinkamumo naudoti patvirtinimo statusą.
- 1.7. Į vieną pažymėjimą negalima įtraukti ir pagal gamybos, ir pagal techninės priežiūros procedūras išleistų gaminių rinkinio.

2. BENDRA FORMA

- 2.1. Pažymėjimas turi atitikti pridėtą formą, įskaitant langelių numerius ir kiekvieno langelio vietą. Kiekvieno langelio dydis gali būti pritaikytas konkrečiai paraiškai, bet ne tiek, kad pažymėjimo nebūtų įmanoma atpažinti.
- 2.2. Pažymėjimas turi būti „gulsčios“ formos, tačiau apskritai jis gali būti gerokai didesnis arba mažesnis su sąlyga, kad išliktų atpažįstamas ir įskaitomas. Jeigu kyla abejonių, pasitarkite su kompetentinga institucija.
- 2.3. Naudotojo ir (arba) montuotojo pareiškimą apie atsakomybę galima pateikti bet kurioje pažymėjimo pusėje.
- 2.4. Visas spausdintas tekstas turi būti aiškus ir įskaitomas, kad jį būtų lengva perskaityti.
- 2.5. Pažymėjimą galima iš anksto išspausdinti arba parengti kompiuteriu, tačiau bet kuriuo atveju išspausdintos linijos ir ženklai turi būti aiškūs ir įskaitomi ir atitikti nustatytą formą.
- 2.6. Pažymėjimas turėtų būti rengiamas anglų kalba ir, jei reikia, kita (-omis) kalba (-omis).

▼ B

- 2.7. Pažymėjime pateiktina informacija gali būti spausdinama rašomąja mašinėle ir (arba) kompiuteriu arba įrašoma ranka didžiosiomis raidėmis ir turi būti lengvai įskaitoma.
- 2.8. Aiškumo sumetimais turi būti naudojama kuo mažiau santrumpų.
- 2.9. Kitoje pažymėjimo pusėje likusiame laisvame plote pažymėjimo rengėjas gali pateikti bet kokią papildomą informaciją, išskyrus sertifikavimo pareiškimą. Jeigu naudojama kita pažymėjimo pusė, tai turi būti nurodyta atitinkamame pažymėjimo pirmosios pusės langelyje.

3. KOPIJOS

- 3.1. Pažymėjimo kopijų, kurios siunčiamos klientui arba kurias pažymėjimo rengėjas pasilieka sau, skaičius neribojamas.

4. PAŽYMĖJIMO KLAIDA (-OS)

- 4.1. Jeigu galutinis naudotojas pažymėjime aptinka klaidą (-ų), jis privalo ją (jas) raštu nurodyti pažymėjimo rengėjui. Pažymėjimo rengėjas naują pažymėjimą gali išduoti tik jeigu klaidą (-as) galima patikrinti ir ištaisyti.
- 4.2. Naujam pažymėjimui turi būti suteiktas naujas kontrolinis numeris, jis iš naujo pasirašomas ir įrašoma nauja data.
- 4.3. Prašymą išduoti naują pažymėjimą galima patenkinti iš naujo netikrinant gaminio (-ių) būklės. Naujasis pažymėjimas nėra pareiškimas apie dabartinę būklę, jo 12 langelyje turi būti pateikta tokia nuoroda į ankstesnį pažymėjimą: „Šiuo pažymėjimu ištaisyta (-os) klaida (-os), padaryta (-os) [įrašykite originalią išdavimo datą] [įrašykite originalų kontrolinį numerį] pažymėjimo [įrašykite pataisyto (-ų) langelio (-ių)] numerį (-ius)] langelyje (-iuose); šis pažymėjimas nėra atitikties, būklės ir (arba) išleidimo eksploatuoti patvirtinimas“. Abu pažymėjimai turėtų būti saugomi iki pirmojo pažymėjimo saugojimo laikotarpio pabaigos.

5. PAŽYMĖJIMO RENGIMO INSTRUKCIJOS PAŽYMĖJIMO RENGĖJUI*1 langelis. Tvirtinanti kompetentinga institucija/Šalis*

Nurodoma kompetentingos institucijos, pagal kurios jurisdikciją išduotas šis pažymėjimas, pavadinimas ir šalis. Jeigu kompetentinga institucija yra Agentūra, turi būti nurodoma tik „EASA“.

*2 langelis. EASA 1 formos antraštė***„OFICIALUS IŠLEIDIMO PAŽYMĖJIMAS****EASA 1 FORMA“***3 langelis. Formos kontrolinis numeris*

Įrašomas unikalus numeris, suteiktas pagal 4 langelyje nurodytos organizacijos numeravimo sistemą arba procedūrą; šis numeris gali būti sudarytas iš raidžių ir (arba) skaitmenų.

4 langelis. Organizacijos pavadinimas ir adresas

Įrašomas patvirtintos organizacijos, atliekančios darbą, kuris įrašomas į šį pažymėjimą, išsamus pavadinimas ir adresas (pagal EASA 3 formą). Galima pateikti logotipus ir panašius ženklus, jei logotipas telpa į langelį.

5 langelis. Darbų užsakymas/Sutartis/Sąskaita faktūra

Kad klientui būtų lengviau atsekti gaminį (-ius), įrašomas darbų užsakymo numeris, sutarties numeris, sąskaitos faktūros numeris arba panašus nuorodos numeris.

▼ **B***6 langelis. Gaminys*

Įrašomi gaminių partijų numeriai, jei gaminių partijų daugiau kaip viena. Šiame langelyje pateiktus duomenis galima nesunkiai susieti su 12 langeliu „Pastabos“.

7 langelis. Aprašas

Įrašomas gaminio pavadinimas arba pateikiamas gaminio aprašas. Pirmenybė turėtų būti teikiama terminams, vartojamiems nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti nurodymuose arba techninės priežiūros duomenyse (pvz., iliustruotasis dalių katalogas, orlaivių techninės priežiūros žinynas, techninis biuletenis, komponentų techninės priežiūros žinynas).

8 langelis. Dalies numeris

Įrašomas dalies numeris, nurodytas ant gaminio arba jo žymens ir (arba) pakuotės. Jei tai variklis arba oro sraigtas, gali būti naudojamas jo tipo žymuo.

9 langelis. Kiekis

Nurodomas gaminių kiekis.

10 langelis. Serijos numeris

Jei pagal taisykles ant gaminio turi būti nurodytas serijos numeris, įrašykite jį. Be to, galima įrašyti bet kokią kitą serijos numerį, kurio pagal taisykles nurodyti nereikalaujama. Jei serijos numeris ant gaminio nenurodytas, įrašykite „Nėra“.

11 langelis. Statusas/Darbas

Toliau aprašomi leidžiami 11 langelio įrašai. Įrašomas tik vienas iš šių terminų – jeigu galima pasirinkti daugiau nei vieną terminą, tada vartojamas didžiąją atliktų darbų dalį ir (arba) gaminio statusą tiksliausiai nusakantis terminas.

i)	Atliktas kapitalinis remontas	.	Tai procesas, kuriuo užtikrinama, kad gaminys visiškai atitiktų visus leidžiamuosius eksploataavimo nuokrypius, nustatytus gaminio tipo pažymėjimo turėtojo arba įrangos gamintojo nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti nurodymuose arba duomenyse, kuriuos yra patvirtinusi arba pripažinusi institucija. Gaminys bent jau išmontuojamas, išvalomas, patikrinamas, jeigu reikia, suremontuojamas, vėl surenkamas ir išbandomas pagal minėtus nustatytus duomenis.
ii)	Suremontuotas	.	Defekto (-ų) pašalinimas naudojant taikomą standartą ⁽¹⁾ .
iii)	Patikrintas/ Išbandytas	.	Patikrinimas, matavimas ir t. t. pagal taikomą standartą ⁽¹⁾ (pvz., apžiūra, veikimo tikrinimas, standinis bandymas, t. t.).
iv)	Modifikuotas	.	Gaminio pertvarkymas, kad jis atitiktų taikomą standartą ⁽¹⁾ .

⁽¹⁾ Taikomas standartas – kompetentingos institucijos patvirtintas ar jai priimtinas gamybos, projektavimo, techninės priežiūros, kokybės standartas, metodas, būdas arba praktika. Taikomas standartas aprašomas 12 langelyje.

12 langelis. Pastabos

Tiesiogiai arba nurodymais pagalbinius dokumentus, kurie naudotojui arba montuotojui būtini norint nustatyti su sertifikuojamu darbu susijusio (-ių) gaminio (-ių) tinkamumą naudoti, apibūdinkite 11 langelyje nurodytą darbą. Prireikus galima naudoti atskirą lapą ir daroma nuoroda į pagrindinę EASA 1 formą. Turi būti aiškiai nurodoma, su koku (-iais) 6 langelyje nurodytu (-ais) gaminiu (-iais) kiekvienas pareiškimas siejamas.

12 langelyje įrašytinos informacijos pavyzdžiai:

- i) naudoti techninės priežiūros duomenys, įskaitant statusą po patikrinimo ir nuorodą;

▼ B

- ii) atitiktis tinkamumo skraidyti nurodymams arba techniniam biuleteniui;
- iii) atlikti remontai;
- iv) atliktos modifikacijos;
- v) įmontuotos atsarginės dalys;
- vi) ribotos eksploataavimo trukmės dalių statusas;
- vii) nukrypimai nuo užsakovo pateikto darbų užsakymo;
- viii) išleidimo pareiškimai – kad būtų laikomasi užsienio valstybės civilinės aviacijos administracijos techninės priežiūros reikalavimų;
- ix) informacija, reikalinga naudojant siuntą su trūkumais arba iš naujo atliekant surinkimą po pristatymo;

▼ M6**▼ C2**

- x) pagal I priedo (M dalies) F poskyrį ar Vd priedą (CAO dalį) patvirtintoms techninės priežiūros organizacijoms – M.A.613 dalyje ir CAO.A.070 dalyje (atsižvelgiant į tai, kas taikoma) nurodytas pareiškimas dėl komponento IEP:

„Patvirtinama, kad, jeigu šiame langelyje nenurodyta kitaip, 11 langelyje nurodytas ir šiame langelyje aprašytas darbas užbaigtas pagal Reglamento (ES) Nr. 1321/2014 I priedo (M dalies) A skyriaus F poskyrio arba Vd priedo (CAO dalies) reikalavimus, todėl laikoma, kad darbo objektas parengtas išleisti eksploatuoti. TAI NĖRA IŠLEIDIMAS EKSPLOATUOTI PAGAL REGLAMENTO (ES) NR. 1321/2014 II PRIEDĄ (145 DALĮ).“

Jeigu duomenys spausdinami iš elektroninės EASA 1 formos, atitinkami duomenys, kurie netelpa į kitus langelius, turėtų būti įrašomi į šį langelį.

▼ B

Jeigu duomenys spausdinami iš elektroninės EASA 1 formos, atitinkami duomenys, kurie netelpa į kitus langelius, turėtų būti įrašomi į šį langelį.

13a–13e langeliai

Bendrieji 13a–13e langelių reikalavimai: šie langeliai nepildomi išleidimo eksploatuoti techninės priežiūros tikslais. Kad šis langelis nebūtų panaudotas per neapdairumą arba neteisėtai, jį užtušuokite, patamsinkite arba kitaip pažymėkite.

▼ M6**▼ C2***14a langelis*

Pažymimas (-i) atitinkamas (-i) kvadratis (-iai), t. y. nurodoma, kokios taisyklės taikomos užbaigiamam darbui. Jeigu pažymimas kvadratis „Kitos taisyklės, nurodytos 12 langelyje“, 12 langelyje turi būti nurodomos kitos (-ų) tinkamumą skraidyti užtikrinančios (-ių) institucijos (-ų) taisyklės. Turi būti pažymimas bent vienas kvadratis arba, jeigu reikia, galima pažymėti abu kvadratus.

Dėl visų techninės priežiūros darbų, kuriuos atliko pagal Reglamento (ES) Nr. 1321/2014 I priedo (M dalies) A skyriaus F poskyrį arba Vd priedą (CAO dalį) patvirtintos techninės priežiūros organizacijos, pažymimas kvadratis „Kitos taisyklės, nurodytos 12 langelyje“ ir į 12 langelį įrašomas pareiškimas dėl IEP. Šiuo atveju su sertifikavimu susijęs pareiškimas „jeigu šiame langelyje nenurodyta kitaip“ skirtas toliau nurodytiems atvejams:

- a) negalima užbaigti techninės priežiūros darbų;
- b) techninės priežiūros darbai neatitinka I priede (M dalyje) ar Vd priede (CAO dalyje) nustatyto standarto;

▼ C2

- c) techninės priežiūros darbai buvo atlikti ne pagal I priedo (M dalies) arba Vb priedo (CAO dalies) reikalavimus; tokiu atveju 12 langelyje nurodomas konkretus nacionalinės teisės aktas.

Dėl visų techninės priežiūros darbų, kuriuos atliko pagal Reglamento (ES) Nr. 1321/2014 II priedo (145 dalies) A skyrių patvirtintos techninės priežiūros organizacijos, su sertifikavimu susijęs pareiškimas „jeigu 12 langelyje nurodyta kitaip“ skirtas toliau nurodytiems atvejams:

- a) negalima užbaigti techninės priežiūros darbų;
- b) techninės priežiūros darbai neatitinka II priede (145 dalyje) nustatyto standarto;
- c) techninės priežiūros darbai buvo atlikti ne pagal II priedo (145 dalies) reikalavimus; tokiu atveju 12 langelyje nurodomas konkretus nacionalinės teisės aktas.

▼ B*14b langelis. Įgalioto asmens parašas*

Šis laukelis skirtas įgalioto asmens parašui. Pasirašyti šiame langelyje gali tik tie asmenys, kurie yra specialiai įgalioti pagal kompetentingos institucijos taisykles ir politiką. Kad būtų lengviau atpažinti asmenį, šalia parašo gali būti nurodomas unikalus įgaliotam asmeniui suteiktas numeris.

14c langelis. Pažymėjimo/Patvirtinimo numeris

Įrašomas pažymėjimo arba patvirtinimo numeris ar nuoroda. Šį numerį arba nuorodą suteikia kompetentinga institucija.

14d langelis. Vardas ir pavardė

Įskaitomai įrašoma asmens, kuris pasirašo 14b langelyje, vardas ir pavardė.

14e langelis. Data

Įrašoma pasirašymo 14b langelyje data; datos formatas turi būti mmmm (keturi metų skaitmenys) mmm (pirmosios trys mėnesio raidės) dd (du dienos skaitmenys).

Naudotojo/montuotojo pareigos

Pažymėjime pateikiamas toliau nurodytas teiginys, kuriuo galutiniai naudotojai būtų įspėti, kad jie neatleidžiami nuo pareigų, susijusių su bet kurio gaminio, prie kurio pridedama ši forma, įmontavimu ir naudojimu:

„ŠIS PAŽYMĖJIMAS NĖRA LEIDIMAS ĮMONTUOTI GAMINĮ (-IUS).

JEI NAUDOTOJAS IR (ARBA) MONTUOTOJAS DARBA ATLIEKA PAGAL TINKAMUMĄ SKRAIDYTI UŽTIKRINANČIOS INSTITUCIJOS, NENURODYTOS I LANGELYJE, TAISYKLES, LABAI SVARBU, KAD NAUDOTOJAS IR (ARBA) MONTUOTOJAS UŽTIKRINTŲ, KAD JO TINKAMUMĄ SKRAIDYTI UŽTIKRINANTI INSTITUCIJA PRIPAŽINTŲ GAMINIUS, KURIUOS PATVIRTINA I LANGELYJE NURODYTA TINKAMUMĄ SKRAIDYTI UŽTIKRINANTI INSTITUCIJA.

13A IR 14A LANGELIŲ PAREIŠKIMAI NĖRA ĮMONTAVIMO PAŽYMĖJIMAS. VIS AIS ATVEJ AIS ORLAIVIO TĒCHNINĒS PRIEŽIŪROS DOKUMENTUOSE TURI BŪTI ĮMONTAVIMO PAŽYMĖJIMAS, KUR I NAUDOTOJAS ARBA MONTUOTOJAS PAGAL NACIONALINĒS TAISYKLES IŠDUODA PRIEŠ TAI, KAI ORLAIVIUI LEIDŽIAMA SKRISTI.“

1. Tvirtinanti kompetentinga institucija/Šalis		2. OFICIALUS IŠLEIDIMO PAŽYMĖJIMAS EASA 1 FORMA			3. Formos kontrolinis numeris
4. Organizacijos pavadinimas ir adresas:				5. Darbų užsakymas/Sutartis / Sąskaita faktūra	
6. Gaminys	7. Aprašas	8. Dalies Nr.	9. Kiekis	10. Serijos Nr.	11. Statusas/Darbas
12. Pastabos					
13a. Patvirtinama, kad pirmiau nurodyti gaminiai pagaminti pagal: ☐ patvirtintus konstrukcinius duomenis ir gaminių būklė atitinka saugaus eksploatavimo reikalavimus ☐ nepatvirtintus konstrukcinius duomenis, nurodytus 12 langelyje			14a. ☐ 145.A.50 dalis. Išleidimas eksploatuoti. ☐ Kitos taisyklės, nurodytos 12 langelyje Patvirtinama, kad, jeigu 12 langelyje nenurodyta kitaip, aprašytas darbas užbaigtas pagal 145 dalies reikalavimus, todėl laikoma, kad darbo objektas parengtas išleisti eksploatuoti.		
13b. Įgalioto asmens parašas		13c. Patvirtinimo/Įgaliojimo numeris	14b. Įgalioto asmens parašas		14c. Pažymėjimo/patvirtinimo nuorodos Nr.
13d. Vardas ir pavardė		13e. Data (metai mėnuo diena)	14d. Vardas ir pavardė		14e. Data (metai mėnuo diena)
<p>NAUDOTOJO IR (ARBA) MONTUOTOJO PAREIGOS</p> <p>Šis pažymėjimas nėra leidimas imontuoti gamini (-ius).</p> <p>Jei naudotojas ir (arba) montuotojas darbą atlieka pagal kitos tinkamumą skraidyti užtikrinančios institucijos, nei nenurodyta 1 langelyje, taisyklės, labai svarbu, kad naudotojas ir (arba) montuotojas užtikrintų, kad jo tinkamumą skraidyti užtikrinanti institucija pripažintų gaminius, kuriuos patvirtina 1 langelyje nurodyta tinkamumą skraidyti užtikrinanti institucija.</p> <p>13a ir 14a langelių pareiškimai nėra imontavimo pažymėjimas. Visais atvejais orlaivio techninės priežiūros dokumentuose turi būti imontavimo pažymėjimas, kuri naudotojas arba montuotojas pagal nacionalines taisykles išduoda prieš tai, kai orlaiviui leidžiama skristi.</p>					

► ⁽¹⁾ ► ⁽²⁾ EASA 1 forma - MF/CAO/145, 3 leidimas ◀ ◀

► ⁽¹⁾ M6

► ⁽²⁾ C2

▼ M6▼ C2

III priedėlis

Tinkamumo skraidyti patikros pažymėjimas – EASA 15 forma

[VALSTYBĖ NARĖ]
Europos Sąjungos valstybė narė (*)

TINKAMUMO SKRAIDYTI PATIKROS PAŽYMĖJIMAS (TSPP)

TSPP Nr.

►⁽¹⁾ Remdamasi Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2018/1139, ši pagal Komisijos reglamento (ES) Nr. 1321/2014 Vc priedo (CAMO dalies) A skyrių arba I priedo (M dalies) A skyriaus G poskyrį ar Vd priedo (CAO dalies) A skyrių patvirtinta organizacija

[PATVIRTINTOS ORGANIZACIJOS PAVADINIMAS IR ADRESAS]
[PATVIRTINIMO NUORODA]

patvirtina, kad pagal Komisijos reglamento (ES) Nr. 1321/2014 I priedo M.A.901 dalį atliko šio orlaivio tinkamumo skraidyti patikrą: ◀

Orlaivio gamintojas

Gamintojo žymuo

Orlaivio registracijos numeris

Orlaivio serijos numeris

ir šis orlaivis patikros metu laikomas tinkamu skraidyti.

Išdavimo data Galioja iki

Sklandmens skrydžio valandų skaičius išdavimo dieną (**)

Pasirašė Įgaliojimo Nr.

Pirmas galiojimo pratęsimas. Orlaivis per pastaruosius metus buvo nepertraukiamai prižiūrimas pagal Komisijos reglamento (ES) Nr. 1321/2014 I priedo (M dalies) M.A.901 dalį. Pažymėjimo išdavimo metu orlaivis laikomas tinkamu skraidyti.

Išdavimo data Galioja iki

Sklandmens skrydžio valandų skaičius išdavimo dieną (**)

Pasirašė Įgaliojimo Nr.

Įmonės pavadinimas Patvirtinimo nuoroda

Antras galiojimo pratęsimas. Orlaivis per pastaruosius metus buvo nepertraukiamai prižiūrimas pagal Komisijos reglamento (ES) Nr. 1321/2014 I priedo (M dalies) M.A.901 dalį. Pažymėjimo išdavimo metu orlaivis laikomas tinkamu skraidyti.

Išdavimo data Galioja iki

Sklandmens skrydžio valandų skaičius išdavimo dieną (**)

Pasirašė Įgaliojimo Nr.

Įmonės pavadinimas Patvirtinimo nuoroda

(*) Išbraukti, jei tai ne ES valstybė narė.

EASA 15b forma, ►⁽¹⁾ 6 leidimas ◀

(*) Išbraukti, jei tai ne ES valstybė narė.

(**) Išskyrus dirizablius.

►⁽¹⁾ M11►⁽²⁾ M8

▼ C2

[VALSTYBĖ NARĖ]

Europos Sąjungos valstybė narė (*)

TINKAMUMO SKRAIDYTI PATIKROS PAŽYMĖJIMAS (TSPP)

TSPP Nr.

Remdamasi Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2018/1139, [VALSTYBĖS NARĖS KOMPETENTINGA INSTITUCIJA] patvirtina, kad šis orlaivis:

Orlaivio gamintojas

Gamintojo žymuo

Orlaivio registracijos numeris

Orlaivio serijos numeris

patikros metu laikomas tinkamu skraidyti.

Išdavimo data Galioja iki

Sklandmens skrydžio valandų skaičius išdavimo dieną (**)

Pasirašė Įgaliojimo Nr.

Pirmas galiojimo pratęsimas. Orlaivis per pastaruosius metus buvo nepertraukiamai prižiūrimas pagal Komisijos reglamento (ES) Nr. 1321/2014 I priedo (M dalies) M.A.901 dalį. Pažymėjimo išdavimo metu orlaivis laikomas tinkamu skraidyti.

Išdavimo data Galioja iki

Sklandmens skrydžio valandų skaičius išdavimo dieną (**)

Pasirašė Įgaliojimo Nr.

Įmonės pavadinimas Patvirtinimo nuoroda

Antras galiojimo pratęsimas. Orlaivis per pastaruosius metus buvo nepertraukiamai prižiūrimas pagal Komisijos reglamento (ES) Nr. 1321/2014 I priedo (M dalies) M.A.901 dalį. Pažymėjimo išdavimo metu orlaivis laikomas tinkamu skraidyti.

Išdavimo data Galioja iki:

Sklandmens skrydžio valandų skaičius išdavimo dieną (**)

Pasirašė Įgaliojimo Nr.

Įmonės pavadinimas Patvirtinimo nuoroda

EASA 15a forma, 5 leidimas

(*) Išbraukti, jei tai ne ES valstybė narė.

(**) Išskyrus diržablius.

*IV priedelis***Klasių ir kategorijų sistema, taikoma patvirtinant techninės priežiūros organizacijas pagal i priedo (m dalies) f poskyrį ir ii priedą (145 dalį)**

1. Išskyrus atvejus, kai 12 punkte nurodytoms mažiausioms organizacijoms nustatoma kitaip, 13 punkte nurodytoje lentelėje pateikiama standartinė techninės priežiūros organizacijos patvirtinimo pagal I priedo (M dalies) F poskyrį ir II priedą (145 dalį) sistema. Organizacijai turi būti suteikiamas patvirtinimas, kurio apimtis – nuo vienos klasės ir kategorijos su apribojimais iki visų klasių ir kategorijų su apribojimais.
2. Be 13 punkte nurodytos lentelės, patvirtinta techninės priežiūros organizacija privalo savo techninės priežiūros organizacijos vadove ir (arba) žinyne nurodyti *darbo apimtį*. Dar žr. 11 punktą.
3. Atsižvelgiant į kompetentingos institucijos suteiktą (-as) patvirtinimo klasę (-es) ir kategoriją (-as), techninės priežiūros organizacijos žinyne nustatyta darbo apimtis tiksliai apibrėžia patvirtinimo ribas. Dėl to svarbu, kad patvirtinimo klasė (-ės) ir kategorija (-os) atitiktų organizacijos darbo apimtį.
4. *A kategorijos klasė* – patvirtinta techninės priežiūros organizacija gali atlikti orlaivio ir visų komponentų (įskaitant variklius ir (arba) pagalbines jėgaines) techninę priežiūrą pagal orlaivio techninės priežiūros duomenis arba, jeigu tam pritarė kompetentinga institucija, pagal komponentų techninės priežiūros duomenis, jeigu tie komponentai nėra išmontuojami iš orlaivio. Vis dėlto tokia A kategorijai priskiriama patvirtinta techninės priežiūros organizacija gali laikinai išmontuoti komponentą, kad būtų lengviau jį pasiekti, išskyrus tuos atvejus, kai dėl tokio išmontavimo prireikia atlikti papildomą techninę priežiūrą, kuri negali būti atliekama pagal šio punkto nuostatas. Tam taikoma kontrolės procedūra, nustatyta techninės priežiūros organizacijos žinyne, kuri turi patvirtinti kompetentinga institucija. Apribojimo skyriuje nustatoma šios techninės priežiūros taikymo sritis, kartu nurodant patvirtinimo apimtį.
5. *B kategorijos klasė* – patvirtinta techninės priežiūros organizacija gali atlikti neįmontuoto variklio ir (arba) pagalbinės jėgainės bei variklio ir (arba) pagalbinės jėgainės komponentų techninę priežiūrą pagal variklio ir (arba) pagalbinės jėgainės techninės priežiūros duomenis arba, jeigu tam pritarė kompetentinga institucija, komponentų techninės priežiūros duomenis, jeigu tie komponentai nėra išmontuojami iš variklio ir (arba) pagalbinės jėgainės. Vis dėlto tokia B kategorijai priskiriama patvirtinta techninės priežiūros organizacija gali laikinai išmontuoti komponentą, kad būtų lengviau jį pasiekti, išskyrus tuos atvejus, kai dėl tokio išmontavimo prireikia atlikti papildomą techninę priežiūrą, kuri negali būti atliekama pagal šio punkto nuostatas. Apribojimo skyriuje nustatoma šios techninės priežiūros taikymo sritis, kartu nurodant patvirtinimo apimtį. Patvirtinta B kategorijos klasei priskirta techninės priežiūros organizacija, jeigu atliekama techninė angare vykdoma orlaivio priežiūra arba priešskrydinė orlaivio techninė priežiūra, taip pat gali atlikti įmontuoto variklio techninę priežiūrą, laikydamosi kontrolės procedūros, nustatytos techninės priežiūros organizacijos žinyne, kuri turi patvirtinti kompetentinga institucija. Techninės priežiūros organizacijos žinyne nustatyta darbo apimtis turi atspindėti šią veiklą, jeigu kompetentinga institucija ją leidžia.
6. *C kategorijos klasė* – patvirtinta techninės priežiūros organizacija gali atlikti neįmontuotų komponentų (išskyrus variklius ir pagalbines jėgaines), skirtų įmontuoti orlaivyje arba variklyje ir (arba) pagalbinėje jėgainėje, techninę priežiūrą. Apribojimo skyriuje nustatoma šios techninės priežiūros taikymo sritis, kartu nurodant patvirtinimo apimtį. Patvirtinta C kategorijos klasei priskirta techninės priežiūros organizacija taip pat gali atlikti įmontuoto komponento techninę priežiūrą, jeigu atliekama techninė angare vykdoma orlaivio priežiūra arba priešskrydinė orlaivio techninė priežiūra arba variklio ir (arba) pagalbinės jėgainės techninės priežiūros patalpose, laikydamosi kontrolės procedūros, nustatytos techninės priežiūros organizacijos žinyne, kuri turi patvirtinti kompetentinga institucija. Techninės priežiūros organizacijos žinyne nustatyta darbo apimtis turi atspindėti šią veiklą, jeigu kompetentinga institucija ją leidžia.

▼ B

7. *D kategorijos klasė* – tai nebūtinai su konkrečiu orlaiviu, varikliu arba kitu komponentu susijusi atskira klasė. D1 – tai neardomųjų bandymų (NDT) klasė, būtina tik patvirtintai techninės priežiūros organizacijai, kuri neardomuosius bandymus kaip tam tikrą užduotį atlieka kitai organizacijai. Patvirtinta A, B arba C kategorijos klasei priskirta techninės priežiūros organizacija produktų, kurių techninę priežiūrą ji atlieka pagal techninės priežiūros organizacijos žinyne nustatytas neardomųjų bandymų procedūras, neardomuosius bandymus gali atlikti neturėdama D1 klasės patvirtinimo.
8. Pagal II priedą (145 dalį) patvirtinamos *A kategorijos* klasės techninės priežiūros organizacijos skirstomos į vykdančias techninę orlaivio priežiūrą angare arba priešskrydinę orlaivio techninę priežiūrą. Tokią organizaciją galima patvirtinti suteikiant teisę vykdyti techninę orlaivio angare arba priešskrydinę orlaivio techninę priežiūrą, arba abiejų šių tipų priežiūrą. Reikėtų pabrėžti, kad tuo atveju, jeigu priešskrydinės orlaivio techninės priežiūros patalpos yra pagrindinėse angare atliekamos techninės orlaivio priežiūros patalpose, privaloma turėti techninės priežiūros patvirtinimą, leidžiantį atlikti priešskrydinę orlaivio techninę priežiūrą.
9. *Apribojimo* skyrius skirtas tam, kad kompetentingos institucijos konkrečiai organizacijai patvirtinimą galėtų suteikti atsižvelgdamos į jos ypatybes. Kategorijos patvirtinime nurodomos tik tuo atveju, jeigu jos yra tinkamai apibrėžtos. 13 punkte nurodytoje lentelėje nustatyti galimi apribojimo tipai. Nors techninė priežiūra nurodoma kiekvienos klasės pabaigoje, leidžiama pabrėžti techninės priežiūros užduotį, o ne orlaivio, variklio tipą arba gamintoją, jeigu tai labiau atitinka organizacijos interesus (pavyzdžiu galėtų būti avionikos sistemos ir jų techninė priežiūra). Toks teiginys apribojimo skyriuje nurodo, kad techninės priežiūros organizacija yra patvirtinta atlikti techninę priežiūrą, įskaitant šio tam tikro tipo darbus ir užduotis.
10. Kai A ir B klasių apribojimo skyriuje pateikiama nuoroda į *seriją, tipą ir grupę*, serija – tai tam tikro tipo serija, pvz., „Airbus 300“, „Airbus 310“ ar „Airbus 319“ arba „Boeing 737-300“ serija arba „RB211-524“ serija, arba „Cessna 150“ ar „Cessna 172“ serija, arba „Beech 55“ serija, arba „Continental O-200“ serija ir t. t.; tipas – tai tam tikras tipas arba modelis, pvz., „Airbus 310-240“ tipas arba „RB 211-524 B“ tipas, arba „Cessna 172RG“ tipas; leidžiama nurodyti bet kokį serijų arba tipų skaičių; grupė – tai, pvz., vieną stūmoklinį variklį turintis „Cessna“ orlaivis arba turbokompresoriaus neturintis stūmoklinis variklis „Lycoming“ ir t. t.
11. Jeigu naudojamas *ilgasis įrangos, kurios techninę priežiūrą gali atlikti remonto įmonė ir už kurios išleidimą eksploatuoti ji yra atsakinga*, sąrašas, kurį leidžiama dažnai keisti, tada šie pakeitimai daromi taikant netiesioginę patvirtinimo procedūrą, kuri nurodyta atitinkamai M.A.604 dalies c punkte ir M.B.606 dalies c punkte arba 145.A.70 dalies c punkte ir 145.B.40 dalyje.
12. *Techninės priežiūros organizacijai*, kuri visiems techninės priežiūros darbams planuoti ir jiems atlikti *sando tik vieną darbuotoją*, galima suteikti tik tam tikros kategorijos patvirtinimą. Didžiausi leistini apribojimai:

KLASĖ	KATEGORIJA	APRIBOJIMAS
ORLAIVIO KLASĖ	A2 KATEGORIJA: 5 700 KG IR MAŽESNĖS MASĖS LĖKTUVAI	STŪMOKLINIS VARIKLIS, 5 700 KG IR MAŽESNĖS MASĖS
ORLAIVIO KLASĖ	A3 KATEGORIJA: SRAIGTASPARNIAI	VIENAS STŪMOKLINIS VARIKLIS, 3 175 KG IR MAŽESNĖS MASĖS
ORLAIVIO KLASĖ	A4 KATEGORIJA: ORLAIVIS, IŠSKYRUS A1, A2 ir A3 KATEGORIJAS	APRIBOJIMŲ NENUSTATYTA
VARIKLIŲ KLASĖS	B2 KATEGORIJA: STŪMOKLINIS	MAŽESNĖS GALIOS NEI 450 AJ

▼ **B**

KLASĖ	KATEGORIJA	APRIBOJIMAS
KOMPONENTŲ KLASĖ: IŠSKYRUS SUKOMPLEK- TUOTUS VARIKLIUS ARBA PAGALBINES JĖGAINES	NUO C1 IKI C22	PAGAL ĮRANGOS, KURIOS TECHNINĘ PRIEŽIŪRĄ GALI ATLIKTI REMONTO ĮMONĖ IR UŽ KURIOS IŠLEI- DIMĄ EKSPLOATUOTI JI YRA ATSAKINGA, SĄRAŠĄ
SPECIALI KLASĖ	D1: NEARDOMIEJI BANDYMAI (NDT)	NEARDOMŪJŲ BANDYMŲ METODAS (-AI) TURI BŪTI NUSTATYTAS (-I)

Turėtų būti pasakyta, kad kompetentinga institucija tos organizacijos patvir-
tinimo apimtį gali dar labiau apriboti, atsižvelgdama į konkrečios organiza-
cijos pajėgumą.

13. Lentelė

KLASĖ	KATEGORIJA	APRIBOJIMAS	TECHNINĖ ORLAIVIO PRIE- ŽIŪRA ANGARE	PRIEŠSKRYDINĖ ORLAIVIO TECH- NINĖ PRIEŽIŪRA
▼ M1 ORLAIVIS	A1 Didesnės nei 5 700 kg masės lėktuvai	[Kategorija skirta pagal II priedą (145 dalį) patvirtintoms techninės priežiūros organizacijoms] [Nurodomas lėktuvo gamintojas arba grupė, serija ar tipas ir (arba) techninės priežiūros užduotys] Pavyzdys: Airbus A320 Series	[TAIP/NE] (*)	[TAIP/NE] (*)
▼ M8	A2 5 700 kg ir mažesnės masės lėktuvai	[Nurodomas lėktuvo gamintojas arba grupė, serija ar tipas ir (arba) techninės priežiūros užduotys] <i>Pavyzdys: DHC-6 Twin Otter Series</i> Nurodyti, ar leidžiama išduoti tinkamumo skraidyti patikros pažymėjimus.	[TAIP/NE] (*)	[TAIP/NE] (*)
▼ M1	A3 Sraigtasparniai	[Nurodomas sraigtasparnių gamin- tojas arba grupė, serija ar tipas ir (arba) techninės priežiūros užduotis (-ys)] Pavyzdys: Robinson R44	[TAIP/NE] (*)	[TAIP/NE] (*)
▼ M8	A4 Orlaiviai, išskyrus A1, A2 ir A3 kategorijas	[Nurodoma orlaivių kategorija (sklandytuvai, oro balionai, diri- žablis ir t. t.), gamintojas arba grupė, serija ar tipas ir (arba) techninės priežiūros užduotis (-ys)] Nurodyti, ar leidžiama išduoti tinkamumo skraidyti patikros pažymėjimus.	[TAIP/NE] (*)	[TAIP/NE] (*)

▼ B

KLASĖ	KATEGORIJA	APRIBOJIMAS	TECHNINĖ ORLAIVIO PRIEŽIŪRA ANGARE	PRIEŠSKRYDINĖ ORLAIVIO TECHNINĖ PRIEŽIŪRA
VARIKLIAI	B1 Turbininiai	[Nurodoma variklio serija arba tipas ir (arba) techninės priežiūros užduotis (-ys)] <i>Pavyzdys: PT6A serija</i>		
	B2 Stūmokliniai	[Nurodomas variklio gamintojas arba grupė, serija ar tipas ir (arba) techninės priežiūros užduotis (-ys)]		
	B3 Pagalbinė jėgainė	[Nurodomas variklio gamintojas arba serija ar tipas ir (arba) techninės priežiūros užduotis (-ys)]		
KOMPO- NENTAI, IŠSKYRUS SUKOM- PLEK- TUOTUS VARIKLIUS ARBA PAGAL- BINES JĖGAINES	C1 Oro kondicionavimo ir hermetizavimo įrenginys	[Nurodoma orlaivio tipas arba orlaivio ar komponento gamintojas arba konkretus komponentas ir (arba) daroma nuoroda į įmonės žinyne pateikiamą įrangos, kurios techninę priežiūrą gali atlikti remonto įmonė ir už kurios išleidimą eksploatuoti ji yra atsakinga, sąrašą ir (arba) techninės priežiūros užduotį (-is).] <i>Pavyzdys: degalų tiekimo valdymo įtaisas PT6A</i>		
	C2 Autopilotas			
	C3 Ryšio ir navigacijos įranga			
	C4 Durys – Liukai			
	C5 Elektros energijos tiekimas ir apšvietimas			
	C6 Įranga			
	C7 Variklis – Pagalbinė jėgainė			
	C8 Vairai			
	C9 Degalai			
	C10 Sraigtasparnis – Rotoriai			
	C11 Sraigtasparnis – Pavara			
	C12 Hidraulinė sistema			
	C13 Būklės rodmenų teikimo ir registravimo sistema			
	C14 Važiuklė			
	C15 Deguonies sistema			
	C16 Oro sraigtai			
	C17 Pneumatinė ir vakuumo sistema			
	C18 Apsauga nuo apledėjimo/lietaus/ugnies			
	C19 Langai			
	C20 Konstrukcijos dalys			

▼ B

KLASĖ	KATEGORIJA	APRIBOJIMAS	TECHNINĖ ORLAIVIO PRIEŽIŪRA ANGARE	PRIEŠSKRYDINĖ ORLAIVIO TECHNINĖ PRIEŽIŪRA
	C21 Vandens balastas			
	C22 Traukos jėgos padidinimas			
SPECIALIOSIOS PASLAUGOS	D1 Neardomieji bandymai	[Nurodomas (-i) konkretus (-ūs) neardomųjų bandymų metodas (-ai)]		

▼ M1

(*) Išbraukti, kas netinka.

▼ **M11***V priedelis***I priedo (M dalies) F poskyryje nurodytas techninės priežiūros organizacijos patvirtinimas – EASA 3-MF forma**

1 puslapis iš 2

[VALSTYBĖ NARĖ (*)]

Europos Sąjungos valstybė narė (**)

TECHNINĖS PRIEŽIŪROS ORGANIZACIJOS PAŽYMĖJIMAS

Nuoroda: [VALSTYBĖS NARĖS KODAS (*)].MF.[XXXX]

Remdamasi Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2018/1139 ir Komisijos reglamentu (ES) Nr. 1321/2014 ir atsižvelgdama į toliau nustatytas sąlygas, [VALSTYBĖS NARĖS KOMPETENTINGA INSTITUCIJA (*)] patvirtina, kad:

[[MONĖS PAVADINIMAS IR ADRESAS]

kaip techninės priežiūros organizacija pagal Komisijos reglamento (ES) Nr. 1321/2014 I priedo (M dalies) A skyriaus F poskyrį yra patvirtinta atlikti produktų, dalių ir prietaisų, išvardytų pridedamose patvirtinimo sąlygose, techninę priežiūrą ir išduoti su ja susijusius išleidimo eksploatuoti pažymėjimus pagal pirmiau pateiktas nuorodas ir, jei numatyta, po tinkamumo skraidyti patikros išduoti tinkamumo skraidyti patikros pažymėjimus pridedamame tvirtinimo apraše išvardytiems orlaiviams, kaip nustatyta Komisijos reglamento (ES) Nr. 1321/2014 Vb priedo (ML dalies) ML.A.903 dalyje.

SĄLYGOS:

1. Šis pažymėjimas taikomas atsižvelgiant į Komisijos reglamento (ES) Nr. 1321/2014 I priedo (M dalies) A skyriaus F poskyryje nurodyto patvirtintos techninės priežiūros organizacijos žinyno darbo apimties skyriuje nurodytus apribojimus ir
2. Pagal šį pažymėjimą privaloma laikytis patvirtintos techninės priežiūros organizacijos žinyne nustatytos tvarkos ir
3. Šis pažymėjimas galioja tol, kol patvirtinta techninės priežiūros organizacija atitinka Komisijos reglamento (ES) Nr. 1321/2014 I priedo (M dalies) ir Vb priedo (ML dalies) reikalavimus.
4. Šis pažymėjimas galioja iki 2022 m. kovo 24 d., jei laikomasi nurodytų sąlygų ir jei iki tos datos pažymėjimo nebuvo atsisakyta, jis nebuvo pakeistas, jo galiojimas nebuvo sustabdytas ar jis nebuvo atšauktas.]

Pirmojo išdavimo data:

Šio pakeitimo data:

Pakeitimo Nr.:

Parašas:

Kompetentingos institucijos vardu: [VALSTYBĖS NARĖS KOMPETENTINGA INSTITUCIJA (*)]

EASA 3-MF forma, 6 leidimas.

(*) Arba „EASA“, jeigu EASA yra kompetentinga institucija.

(**) Išbraukti, jei tai ne ES valstybė narė arba EASA.

▼ **M11**

2 puslapis iš 2

TECHNINĖS PRIEŽIŪROS ORGANIZACIJOS PATVIRTINIMO SĄLYGOS

Nuoroda: [VALSTYBĖS NARĖS KODAS (*).MF.XXXX

Organizacija: [IMONĖS PAVADINIMAS IR ADRESAS]

KLASĖ	KATEGORIJA	APRIBOJIMAS
ORLAIVIAI (**)	(***)	(***)
	(***)	(***)
VARIKLIAI (**)	(***)	(***)
	(***)	(***)
KOMPONENTAI, IŠSKYRUS SUKOMPLEKTUOTUS VARIKLIUS ARBA PAGALBINES JĖGAINES (**)	(***)	(***)
	(***)	(***)
	(***)	(***)
	(***)	(***)
	(***)	(***)
	(***)	(***)
SPECIALIOSIOS PASLAUGOS (**)	(***)	(***)
	(***)	(***)

Šios patvirtinimo sąlygos taikomos tik patvirtinto techninės priežiūros organizacijos žinyno darbo apimties skyriuje nurodytiems produktams, dalims, prietaisams ir veiklos rūšims.

Techninės priežiūros organizacijos žinyno nuoroda:

Pirmojo išdavimo data:

Paskutinio patvirtinto pakeitimo data:Pakeitimo Nr.:

Parašas:

Kompetentingos institucijos vardu: [VALSTYBĖS NARĖS KOMPETENTINGA INSTITUCIJA (*)]

EASA 3-MF forma, 6 leidimas.

(*) Arba „EASA“, jeigu EASA yra kompetentinga institucija.

(**) Išbraukti, jei organizacija nėra patvirtinta.

(***) Įrašyti atitinkamą kategoriją ir apribojimą.

(****) Įrašyti atitinkamą apribojimą ir nurodyti, ar leidžiama teikti rekomendacijas ir išduoti tinkamumo skraidyti patikros pažymėjimus (tik ELA1 orlaiviams, nenaudojamiems komerciniais tikslais, jei organizacija tinkamumo skraidyti patikrą atlieka kartu su OTPP nustatytu metiniu patikrinimu).

▼ **M11**

VI priedelis

I priedo (M dalies) G poskyryje nurodytas nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti užtikrinančios organizacijos patvirtinimas – EASA 14-MG forma

[VALSTYBĖ NARĖ (*)]

Europos Sąjungos valstybė narė (**)

NEPERTRAUKIAMĄJĮ TINKAMUMĄ SKRAIDYTI UŽTIKRINANČIOS ORGANIZACIJOS

PAŽYMĖJIMAS

Nuoroda: [VALSTYBĖS NARĖS KODAS (*)].MG.XXXX (Nr. AOC XX.XXXX)

Remdamasi Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2018/1139 ir galiojančia Komisijos reglamento (ES) Nr. 1321/2014 redakcija ir atsižvelgdama į toliau nustatytas sąlygas, [VALSTYBĖS NARĖS KOMPETENTINGA INSTITUCIJA (*)] patvirtina, kad:

[ĮMONĖS PAVADINIMAS IR ADRESAS]

kaip nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti užtikrinanti organizacija pagal Reglamento (ES) Nr. 1321/2014 I priedo (M dalies) A skyriaus G poskyrį yra patvirtinta užtikrinti orlaivių, išvardytų pridedamose patvirtinimo sąlygose, nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti ir, jei numatyta, po tinkamumo skraidyti patikros, nustatytos I priedo (M dalies) M.A.901 dalyje arba Vb priedo (ML dalies) ML.A.901 dalyje, išduoti rekomendacijas ir tinkamumo skraidyti patikros pažymėjimus, taip pat, jei numatyta, išduoti skrydžio leidimus, nustatytus to reglamento I priedo (M dalies) M.A.711 dalies c punkte.

SĄLYGOS

- Šio pažymėjimo taikymo sritis apribota taikymo sritimi, nustatyta Reglamento (ES) Nr. 1321/2014 I priedo (M dalies) A skyriaus G poskyryje nurodyto patvirtinto nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimo žinyno darbo apimties skyriuje.
- Pagal šį pažymėjimą privaloma laikytis pagal Reglamento (ES) Nr. 1321/2014 I priedo (M dalies) G poskyrį patvirtintame nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimo žinyne nurodytų procedūrų.
- Šis pažymėjimas galioja tol, kol patvirtinta nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti užtikrinanti organizacija atitinka Reglamento (ES) Nr. 1321/2014 I priedą (M dalį) ir, jei taikytina, Vb priedą (ML dalį).
- Jeigu nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti užtikrinanti organizacija, remdamasi savo įdiegta kokybės sistema, sudaro sutartį su viena ar keliomis organizacijomis dėl paslaugų teikimo, šis pažymėjimas toliau galioja su sąlyga, kad tokia organizacija (-os) vykdytų taikomus sutartinius įsipareigojimus.
- Jeigu laikomasi 1–4 punktuose nurodytų sąlygų, šis pažymėjimas galioja iki 2022 m. kovo 24 d., jeigu anksčiau pažymėjimo nebuvo atsisakyta, jis nebuvo pakeistas, jo galiojimas nebuvo sustabdytas arba jis nebuvo atšauktas.

Jeigu ši forma taip pat taikoma pagal Reglamentą (EB) Nr. 1008/2008 išduotas licencijas turintiems oro vežėjams, be standartinio numerio kartu su nuoroda pateikiamas oro vežėjo pažymėjimo (OVP) numeris, o 5 sąlyga pakeičiama 6, 7 ir 8 papildomomis sąlygomis:

- Šis pažymėjimas nesuteikia teisės eksploatuoti 1 sąlygoje nurodytų tipų orlaivių. Leidimas eksploatuoti orlaivį yra OVP.
- Jeigu kompetentinga institucija aiškiai nenurodo kitaip, nutraukus, sustabdžius OVP galiojimą arba jį atšaukus, šis pažymėjimas iš karto netenka galios OVP nurodytų orlaivių registracijai.
- Jeigu laikomasi 1–4 ir 6 bei 7 punktuose nurodytų sąlygų, šis pažymėjimas galioja iki 2022 m. kovo 24 d., jeigu anksčiau pažymėjimo nebuvo atsisakyta, jis nebuvo pakeistas, jo galiojimas nebuvo sustabdytas arba jis nebuvo atšauktas.

Pirmojo išdavimo data:

Parašas:

Šio pakeitimo data: Pakeitimo Nr.:

Kompetentingos institucijos vardu: [VALSTYBĖS NARĖS KOMPETENTINGA INSTITUCIJA (*)]

1 puslapis iš 2

▼ **M11**

2 puslapis iš 2

**NEPERTRAUKIAMĄJĮ TINKAMUMĄ SKRAIDYTI UŽTIKRINANČIOS ORGANIZACIJOS
PATVIRTINIMO SĄLYGOS**

Nuoroda: [VALSTYBĖS NARĖS KODAS (*).MG.XXXX

(Nr. AOC XX.XXXX)

Organizacija: [[MONĖS PAVADINIMAS IR ADRESAS]

Orlaivio tipas / serija / grupė	Leidžiama atlikti tinkamumo skraidyti patikrą	Leidžiama išduoti skrydžio leidimą	Kokybės užtikrinimo sistemą įdiegusi organizacija (-os)
	[TAIP/NE] (***)	[TAIP/NE] (***)	
	[TAIP/NE] (***)	[TAIP/NE] (***)	
	[TAIP/NE] (***)	[TAIP/NE] (***)	
	[TAIP/NE] (***)	[TAIP/NE] (***)	

Šios patvirtinimo sąlygos taikytinos tik patvirtinto nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimo žinyno skyriuje nurodytai darbo apimčiai

Nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimo žinyno nuoroda:

Pirmojo išdavimo data:

Parašas:

Šio pakeitimo data: Pakeitimo Nr.:

Kompetentingos institucijos vardu: [VALSTYBĖS NARĖS KOMPETENTINGA INSTITUCIJA *]

EASA 14-MG forma, 6 leidimas.

(*) Arba „EASA“, jeigu EASA yra kompetentinga institucija.

(**) Išbraukti, jei tai ne ES valstybė narė arba EASA.

(***) Išbraukti, jei organizacija nėra patvirtinta.;

▼ B*VII priedėlis***Sudėtingi techninės priežiūros darbai****▼ M12**

Toliau išvardyti darbai priskiriami prie M.A.801 dalies b punkto nurodytų sudėtingų techninės priežiūros darbų:

▼ B

1. Bet koks toliau nurodytų orlaivio sklandmens dalių keitimas, remontas arba pakeitimas kniedijimu, klįjavimu, laminavimu arba virinimu:

- a) dėžinio lonžerono;
- b) sparno stringerio arba stygos elemento;
- c) lonžerono;
- d) lonžerono juostos;
- e) santvarinio lonžerono elemento;
- f) lonžerono sienelės;
- g) skraidančiosios valtės korpuso arba plūdinio lėktuvo plūdės kilio arba šoninės briaunos;
- h) gofruotojo skardos lakšto suspaustojo elemento sparno arba uodegos paviršiuje;
- i) sparno pagrindinės briaunos;
- j) sparno arba uodegos paviršiaus atramos;
- k) variklio tvirtinimo;
- l) liemens lonžerono arba rėmo;
- m) šoninės, išilginės santvaros arba pertvaros elemento;
- n) sėdynės atramos sankabos arba laikiklio;
- o) sėdynės kreipiamųjų keitimas;
- p) važiuoklės spyrio arba atramos;
- q) ašies;
- r) rato ir
- s) slidinės važiuoklės arba jos atramos, išskyrus mažo trinties koeficiento dangos keitimą.

2. Toliau išvardytų dalių keitimas arba remontas:

- a) orlaivio arba plūdinio lėktuvo dangos, jeigu atliekant darbus turi būti naudojama atrama, pastoliai arba laikikliai;
- b) orlaivio dangos, kurią veikia slėginės apkrovos, jeigu dangos pažeidimas bet kokia kryptimi viršija 15 cm (6 colius);
- c) apkrovos veikiamų valdymo sistemos dalių, įskaitant vairalazdę, pedalą, veleną, kvadrantą, kreipiamąją svirtį, sukamąjį momentą perduodantį vamzdį, valdymo svirtį ir kaltinę arba lietinę laikančiąją atramą, tačiau išskyrus:

▼ B

- i) remontojamos sandūros arba kabelio jungties iškalimą ir
 - ii) trauklių antgalių, kurie pritvirtinti kniedėmis, keitimą; ir ir
 - d) visų šio priedėlio 1 dalyje neišvardytų konstrukcijos elementų, kuriuos gamintojas techninės priežiūros žinyne, konstrukcijos remonto žinyne arba nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti nurodymuose yra apibrėžęs kaip pirminę konstrukciją.
3. Šių stūmoklinio variklio techninės priežiūros darbų atlikimas:
- a) stūmoklinio variklio išmontavimas ir sumontavimas iš naujo, išskyrus atvejus, kai tuo siekiama: i) prieiti prie stūmoklių ir (arba) cilindų sąrankos; arba ii) nuimti užpakalinės orlaivio dalies papildomą dangtį, norint patikrinti ir (arba) pakeisti alyvos siurblio sąranką, jeigu į tokį darbą neįeina vidaus įrenginių išmontavimas ir sumontavimas iš naujo;
 - b) žeminančių pavarų išardymas ir surinkimas iš naujo;
 - c) sandūrų virinimas arba litavimas, kiti nereikšmingi išmetimo elementų sujungimo remonto darbai, atliekami tinkamai patvirtinto ir turinčio tam teisę suvirintojo, išskyrus komponentų keitimą;
 - d) atskirų elementų dalių ardymas, kurie yra tiekiami juos išbandžius ant stendo, išskyrus elementų, kurie paprastai yra keičiami ir derinami techninio aptarnavimo vietoje, keitimą ir pritaikymą.
4. Oro sraigto balansavimas, išskyrus:
- a) statinės pusiausvyros sertifikavimą, jeigu to reikalaujama techninės priežiūros vadove;
 - b) sumontuotų oro sraigtų dinaminę pusiausvyrą, naudojant elektroninę balansavimo įrangą, jeigu tai leidžiama remiantis techninės priežiūros vadovu arba kitais patvirtintais tinkamumo skraidyti duomenimis.
5. Visi papildomi darbai, kuriems reikia:
- a) specialių įrankių, įrangos arba įrenginių; arba
 - b) reikšmingų suderinimo procedūrų, susijusių su ilga darbų trukme ir keleto asmenų dalyvavimu.

▼ B*VIII priedelis***Ribota piloto savininko atliekama techninė priežiūra**

Be I priede (M dalyje) nustatytų reikalavimų, atlikdami techninės priežiūros darbus, pilotai savininkai turi laikytis šių pagrindinių principų:

a) Kompetencija ir atsakomybė

1. Pilotas savininkas visada atsakingas už visus techninės priežiūros darbus, kuriuos jis atlieka.
2. Prieš imdamasis bet kokių piloto savininko techninės priežiūros darbų pilotas savininkas privalo įsitikinti, kad jis kompetentingas atlikti darbą. Pilotai savininkai turi patys susipažinti su standartine orlaivio techninės priežiūros praktika ir orlaivio techninės priežiūros programa. Jeigu pilotas savininkas neturi darbui atlikti reikalingos kompetencijos, jis to darbo atlikti negali.

▼ M8

3. Pilotas savininkas (arba CAMO ar CAO, su kuria jis sudarė sutartį) atsako už piloto savininko užduočių nustatymą pagal šiuos pagrindinius principus techninės priežiūros programoje ir užtikrina, kad dokumentas būtų laiku atnaujinamas.

▼ B

4. Techninės priežiūros programa tvirtinama pagal M.A.302 dalį.

b) Darbai

Pilotas savininkas gali atlikti paprastas vizualines patikras arba bendros būklės patikrą, patikrinti, ar nėra padaryta akivaizdžios žalos, tikrinti įprastinį orlaivio sklandmenų, variklių, sistemų ir komponentų veikimą.

Pilotui savininkui draudžiama atlikti techninės priežiūros darbus, jeigu:

▼ M2

1. tai yra ypatingos svarbos techninės priežiūros užduotis;

▼ B

2. darbui atlikti reikia išmontuoti pagrindinius komponentus arba sąrankas ir (arba);
3. darbas atliekamas pagal tinkamumo skraidyti nurodymą arba tinkamumo skraidyti apribojimus, išskyrus atvejus, kai tą daryti konkrečiai leidžia tinkamumo skraidyti direktyva arba tinkamumo skraidyti apribojimai ir (arba);
4. darbui atlikti naudojami specialūs įrankiai, kalibruoti įrankiai (išskyrus dinamiškinį veržliaraktį ir apspaudimo įrankius) ir (arba);
5. darbui atlikti reikalinga bandymų įranga arba reikia atlikti specialius testus (pavyzdžiui, neardomieji bandymai, sistemos testai arba avionikos veikimo patikrinimas) ir (arba);
6. į darbų apimtį įeina bet kokie nenumatyti patikrinimai (pavyzdžiui, sunkaus nusileidimo patikrinimas) ir (arba);
7. darbas yra susijęs su esminėmis IFR veikimo sistemomis ir (arba);
8. darbas yra nurodytas šio priedo (VII priedėlyje) arba tai yra komponento techninės priežiūros darbas pagal M.A.502 dalies a, b, c arba d punktą.

▼ M6**▼ C2**

▼ M1

1–9 kriterijų negali panaikinti ne tokios griežtos instrukcijos, paskelbtos pagal M.A.302 dalies d punktą (Techninės priežiūros programa).

▼ B

Visi skrydžių vykdymo vadove aprašyti orlaivio parengimo skrydžiui darbai (pavyzdžiui, sklandytuvo sparnų montavimas arba priešskrydis) yra laikomi piloto darbais ir nėra laikomi piloto savininko techninės priežiūros darbais, todėl jų atžvilgiu išleidimo eksploatuoti pažymėjimo nereikia.

c) Piloto savininko techninės priežiūros darbų atlikimas ir įrašai

Atliekant piloto savininko techninės priežiūros darbus, visada turi būti priemami techninės priežiūros duomenys, nurodyti M.A.401 dalyje, ir jų turi būti laikomasi. Duomenys, kuriais atlikdamas techninę priežiūrą remiasi pilotas savininkas, turi būti įtraukti į Išleidimo eksploatuoti pažymėjimą pagal M.A.803 dalies d punktą.

Ne vėliau kaip per 30 dienų pilotas savininkas privalo informuoti patvirtintą nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti užtikrinančią organizaciją, atsakingą už orlaivio nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimą (jei taikoma), apie piloto savininko techninės priežiūros darbų atlikimo pabaigą pagal M.A.305 dalies a punktą.

▼ B*II PRIEDAS***(145 dalis)**

TURINYS

145.1 **Bendrosios nuostatos**

A SKYRIUS. TECHNINIAI REIKALAVIMAI

145.A.10 Taikymo sritis

145.A.15 Paraiška

145.A.20 Patvirtinimo sąlygos

145.A.25 Patalpoms taikomi reikalavimai

145.A.30 Reikalavimai darbuotojams

145.A.35 Už išleidimą atsakingi darbuotojai ir pagalbinių darbuotojai

▼ M1

145.A.36 Tinkamumo skraidyti patikros darbuotojų užrašai

▼ M5

145.A.40 Įranga ir įrankiai

145.A.42 Komponentai

▼ B

145.A.45 Techninės priežiūros duomenys

145.A.47 Gamybos planavimas

▼ M2

145.A.48 Techninės priežiūros atlikimas

▼ B

145.A.50 Techninės priežiūros sertifikavimas

▼ M1

145.A.55 Techninės priežiūros ir tinkamumo skraidyti patikros užrašai

▼ B

145.A.60 Pranešimas apie ypatingus įvykius

145.A.65 Sauga ir kokybės politika, techninės priežiūros procedūros ir kokybės užtikrinimo sistema

145.A.70 Techninės priežiūros organizacijos žinynas

145.A.75 Organizacijos teisės

145.A.80 Organizacijos apribojimai

145.A.85 Organizacijos pakeitimai

145.A.90 Patvirtinimo galiojimo trukmė

145.A.95 Pažeidimai

B SKYRIUS. KOMPETENTINGŲ INSTITUCIJŲ DARBO TVARKA

145.B.1 Taikymo sritis

145.B.10 Kompetentinga institucija

145.B.15 Keliuose valstybėse narėse įsisteigusios organizacijos

145.B.20 Pradinis patvirtinimas

145.B.25 Patvirtinimo suteikimas

145.B.30 Patvirtinimo galiojimo pratęsimas

145.B.35 Pakeitimai

145.B.40 Techninės priežiūros organizacijos žinyno pakeitimai

145.B.45 Patvirtinimo atšaukimas, patvirtinimo galiojimo sustabdymas ir apribojimas

145.B.50 Pažeidimai

▼B

145.B.55 Užrašų tvarkymas

145.B.60 Išlygos

I priedėlis. EASA 1 formos naudojimas atliekant techninę priežiūrą

II priedėlis. Klasių ir kategorijų sistema, taikoma patvirtinant techninės priežiūros organizacijas, nurodyta I priedo (M dalies) F poskyryje ir II priede (145 dalyje)

III priedėlis. Techninės priežiūros organizacijos pažymėjimas – EASA 3-145 forma

IV priedėlis. Naudojimosi 145.A.30 dalies j punkto 1 ir 2 papunkčiuose nurodyto pagal III priedą (66 dalį) ne kvalifikuoto personalo paslaugomis sąlygos

145.1 Bendroji dalis

Šioje dalyje kompetentinga institucija – tai:

1. jei tai yra organizacijos, kurių pagrindinė komercinės veiklos vieta yra valstybėje narėje – tos valstybės narės paskirta institucija; arba
2. jei tai yra organizacijos, kurių pagrindinė komercinės veiklos vieta yra trečiojoje šalyje – Agentūra.

A SKYRIUS

TECHNINIAI REIKALAVIMAI

145.A.10 Taikymo sritis

Šiame skyriuje nustatomi reikalavimai, kuriuos turi atitikti organizacija, siekianti būti pripažinta tinkama suteikti patvirtinimą atlikti orlaivio ir komponentų techninę priežiūrą arba pratęsti jo galiojimą.

145.A.15 Paraiška

Paraiška išduoti patvirtinimą arba jį pakeisti kompetentingai institucijai įteikiama tos institucijos nustatyta forma ir numatytu būdu.

145.A.20 Patvirtinimo sąlygos

Organizacija savo žinyne nurodo darbo, kurį galima atlikti atsižvelgiant į patvirtinimą, apimtį (I priedo (M dalies) IV priedėlyje pateikiama visų klasių ir kategorijų lentelė).

145.A.25 Patalpoms taikomi reikalavimai

Organizacija užtikrina, kad:

- a) Visiems numatytiems darbams būtų tinkamos patalpos, ypač kad būtų užtikrinta apsauga nuo aplinkos oro sąlygų. Specialios darbo vietos ir patalpos, jeigu privaloma, atskirtos, kad nebūtų teršiama aplinka ir darbo patalpos:
 1. jei tai yra angare atliekama techninė orlaivio priežiūra, orlaiviams turi būti paskirti angarai ir jie turi būti pakankamai dideli orlaiviams įvažiuoti, kad būtų galima atlikti numatytą techninę angare atliekamą orlaivio priežiūrą;
 2. jei tai yra techninė komponento priežiūra, komponento priežiūros darbo vietos turi būti pakankamai erdvios, kad jose tilptų techniškai prižiūrimi komponentai.

▼B

- b) Būtų skirtos patalpos numatytus a punkte nurodytus darbus prižiūrintiems pareigūnams ir už išleidimą atsakingiems darbuotojams, kad darbuotojai galėtų atlikti jiems skirtas užduotis ir taip prisidėtų prie orlaivio techninės priežiūros privalomo standarto užtikrinimo.
- c) Darbo aplinkos sąlygos, įskaitant orlaivio angarus, komponentų priežiūros darbo vietas ir buveinės patalpas, būtų tinkamos atsižvelgiant į atliekamas užduotis, ypač kad būtų laikomasi specialių reikalavimų. Jeigu atsižvelgiant į užduoties atlikimo aplinką nenusatomi specialūs reikalavimai, darbo aplinkos sąlygos turi būti tokios, kad neturėtų įtakos darbuotojų darbingumui:
1. turi būti palaikoma tokia temperatūra, kad nustatytas užduotis darbuotojai galėtų atlikti nepatirdami pernelyg didelių nepatogumų;
 2. ore turi būti kuo mažesnis dulkių ir kitų ore pasklidusių teršalų kiekis ir neturi būti leidžiama jų kiekiui darbo patalpose pasiekti tokį lygį, kad būtų aiškiai matyti, jog orlaivio/komponento paviršius yra užterštas. Jeigu dulkių/kitų ore pasklidusių teršalų yra tiek, kad jie kaupiasi ant paviršių, visos tiems teršalams jautrios sistemos sandariai apdengiamos ir taip laikomos tol, kol vėl atkuriamos priimtinos sąlygos;
 3. apšvietimas turi būti toks, kad visus patikrinimus ir techninės priežiūros užduotis būtų galima atlikti veiksmingai;
 4. triukšmas neturi kliudyti darbuotojams atlikti tikrinimo užduočių. Jeigu neįmanoma daryti įtakos triukšmo šaltiniui, tie darbuotojai turi būti aprūpinti asmenine įranga, apsaugančia nuo pernelyg didelio triukšmo poveikio, kuris atitraukia užduotis atliekančių darbuotojų dėmesį;
 5. jei tam tikra techninės priežiūros užduotis reikalauja taikyti specialias aplinkos sąlygas, kitokias, negu pirmiau paminėtos, jų turi būti laikomasi. Specialios sąlygos nurodomos techninės priežiūros informacijoje;
 6. darbo aplinkos sąlygos atliekant priešskrydinę orlaivio techninę priežiūrą turi būti tokios, kad be reikalo nebūtų atitraukiamas techninės priežiūros arba tikrinimo užduotis atliekančių darbuotojų dėmesys. Todėl jeigu darbo vietos sąlygos dėl temperatūros, drėgmės, krušos, ledo, sniego, vėjo, apšvietimo, dulkių/kitų ore pasklidusių teršalų suprastėja tiek, kad tų sąlygų negalima laikyti priimtynomis, tam tikros techninės priežiūros arba tikrinimo užduotys turi būti nutraukiamos, kol bus atkurtos nustatytas reikalavimus atitinkančios darbo aplinkos sąlygos.
- d) Būtų numatytos patikimos komponentų, įrangos, įrankių ir medžiagų laikymo priemonės. Laikymo sąlygos turi būti tokios, kad eksploatuoti tinkamus komponentus ir medžiagas būtų galima atskirti nuo eksploatuoti netinkamų orlaivio komponentų, medžiagų, įrangos ir įrankių. Laikymo sąlygos turi atitikti gamintojo nurodymus, kad laikomi dirbiniai nebūtų apgadinti ir kad nesuprastėtų jų būseną. Prieiga prie laikymo priemonių turi būti suteikiama tik įgaliotiems asmenims.

145.A.30 Reikalavimai darbuotojams

- a) Organizacija skiria atsakingą vadovą, kuriam suteikiami verslininko įgaliojimai, leidžiantys užtikrinti, kad užsakovo prašomai visai techninei priežiūrai būtų galima skirti lėšų ir kad ji būtų atliekama pagal šioje dalyje nustatytą standartą. Atsakingas vadovas:

▼ B

1. užtikrina, kad būtų prieinami visi techninei priežiūrai pagal 145.A.65 dalies b punkto nuostatas ir organizacijos patvirtinimą atlikti reikalingi ištekliai;
 2. parengia ir įgyvendina 145.A.65 dalies a punkte nustatytą saugos ir kokybės politiką;
 3. įrodo, kad iš esmės yra susipažinęs su šiuo priedu (145 dalimi).
- b) Organizacija skiria asmenį arba asmenų grupę, atsakingą už tai, kad organizacija visada atitiktų šios dalies reikalavimus. Tas asmuo arba asmenys turi vykdyti atsakingo vadovo nurodymus.
1. Paskirtas asmuo arba asmenys turi atstovauti organizacijos techninės priežiūros valdymo padalinii ir būti atsakingi už visas šioje dalyje nurodytas užduotis.
 2. Paskirtas asmuo arba asmenys turi būti atpažįstami ir jų tapatybę patvirtinantys dokumentai pateikiami kompetentingos institucijos nustatyta forma ir būdu.
 3. Paskirtas asmuo arba asmenys privalo sugebėti įrodyti, kad jie yra įgiję su orlaivio ir (arba) komponento technine priežiūra susijusių atitinkamų žinių, kvalifikaciją, įgiję atitinkamos patirties ir įrodyti, kad išmano šios dalies reikalavimus.
 4. Procedūromis turi būti aiškiai nustatyta, kas pavaduoja tam tikrą asmenį, jeigu ilgą laiką jis būtų išvykęs.
- c) a punkte nurodytas atsakingas vadovas skiria asmenį kokybės užtikrinimo sistemai prižiūrėti, įskaitant 145.A.65 dalies c punkte nurodytą susijusių grįžtamojo ryšio sistemą. Paskirtasis asmuo privalo turėti tiesioginį ryšį su atsakingu vadovu, kad būtų užtikrinama, jog atsakingas vadovas būtų tinkamai informuojamas apie kokybės ir atitikties dalykus.
- d) Organizacija privalo turėti techninei priežiūrai atlikti būtino darbo laiko tvarkaraštį, patvirtinantį, kad organizacija turi pakankamai darbuotojų organizacijos veiklai bei kokybės sistemai pagal patvirtinimo nuostatas planuoti, vykdyti prižiūrėti ir tikrinti. Be to, organizacija turi parengti sistemą atliktinam darbui iš naujo įvertinti, jeigu kokiai nors darbo pamainai arba laikotarpiui iš tikrųjų būtų galima skirti mažiau darbuotojų nei buvo planuota.
- e) ► **M8** Organizacija nustatyta tvarka ir pagal standartą, dėl kurio buvo susitarta su kompetentinga institucija, nustato ir kontroliuoja techninę priežiūrą, tinkamumo skraidyti patikrą, valdymą ir (arba) kokybės auditą atliekančių darbuotojų kompetenciją. ◀ Be su darbu užduotimis susijusios būtiniosios patirties, kompetencijai turi būti priskiriama nuovoka, atsižvelgiant į asmens organizacijoje atliekamas užduotis, apie žmogiškųjų veiksnių taikymą ir žmogaus našumo klausimus. „Žmogiškieji veiksniai“ – tai aviaciniam projektavimui, sertifikavimui, mokymui, operacijoms ir techninei priežiūrai taikomi principai, kuriais, tinkamai atsižvelgiant į žmogaus našumą, siekiama užtikrinti saugią žmogaus ir kitų sistemos komponentų sąsają. „Žmogaus našumas“ – tai aviacijos operacijoms turintys įtakos žmogaus sugebėjimai ir ribotos jo galimybės.

▼ M5

- f) Organizacija pasirūpina, kad su orlaivio konstrukcijomis arba komponentais neardomuosius bandymus, kuriais užtikrinamas nepertraukiamasis orlaivio tinkamumas skraidyti, atliekantys ar tų bandymų atlikimą prižiūrintys arba abi šias užduotis atliekantys darbuotojai pagal Agentūros pripažintą Europos ar jam lygiavertį standartą būtų įgiję atitinkamą kvalifikaciją tam tikriems neardomiesiems bandymams atlikti. Bet kokias kitas specialias užduotis atliekantys darbuotojai turi būti įgiję oficialiai pripažintus standartus atitinkančią kvalifikaciją. Nukrypstant nuo šio punkto, g punkte ir h punkto 1 bei 2 papunkčiuose nurodyti darbuotojai, kurie pagal III priedą (66 dalį) yra įgiję B1, B3 arba L kategoriją, gali atlikti paviršiaus įtrūkių nustatymo bandymus ir (arba) prižiūrėti tų bandymų atlikimą.
- g) Visos organizacijos, atliekančios orlaivių priešskrydinę techninę priežiūrą, išskyrus atvejus, kai j punkte nustatyta kitaip, turi turėti atitinkamam orlaivių tipui parengtus už išleidimą atsakingus darbuotojus, pagal III priedą (66 dalį) ir 145.A.35 dalį įgijusius atitinkamai B1, B2, B2L, B3 ir L kategorijas.

Be to, nedidelei planinei priešskrydinei orlaivių techninei priežiūrai atlikti ir paprastiems defektams pašalinti tos organizacijos taip pat gali pasitelkti 66.A.20 dalies a punkto 1 papunktyje bei tos dalies a punkto 3 papunkčio ii papunktyje nustatytas teises turinčius ir pagal III priedą (66 dalį) bei 145.A.35 dalį kvalifikuotus ir toms užduotims atlikti tinkamai parengtus už išleidimą atsakingus darbuotojus. Jeigu turima tokių už išleidimą atsakingų darbuotojų, vis tiek būtina turėti atitinkamai B1, B2, B2L, B3 ir L kategorijų už išleidimą atsakingų darbuotojų.

- h) Bet kuri techninę orlaivio priežiūrą atliekanti organizacija, išskyrus atvejus, kai j punkte nustatyta kitaip, turi turėti:

1. jei angare atliekama sudėtingų varikliu varomų orlaivių techninė priežiūra – atitinkamam orlaivio tipui parengtus už išleidimą atsakingus darbuotojus, pagal III priedą (66 dalį) ir 145.A.35 dalį įgijusius C kategoriją. Be to, organizacija turi turėti pakankamą skaičių su atitinkamu orlaivio tipu susijusią kvalifikaciją turinčių ir pagal III priedą (66 dalį) ir 145.A.35 dalį atitinkamai B1 ir B2 kategorijas įgijusių darbuotojų, kurie padėtų už išleidimą atsakingiems C kategorijos darbuotojams:

i) B1 ir B2 kategorijos pagalbiniai darbuotojai užtikrina, kad prieš tai, kai už išleidimą atsakingi C kategorijos darbuotojai išduoda išleidimo eksploatuoti pažymėjimą, pagal nustatytą standartą būtų atliktos visos atitinkamos užduotys arba patikrinimai,

ii) organizacija tvarko visų tų B1 ir B2 kategorijos pagalbinių darbuotojų sąrašą,

iii) už išleidimą atsakingi C kategorijos darbuotojai užtikrina, kad būtų laikomasi i punkto ir kad visi užsakovo prašyti darbai būtų atlikti angare per tam tikrą orlaivio techninės priežiūros darbų patikrą arba atliekant darbų rinkinį, taip pat įvertina bet kokio neatlikto darbo poveikį ir sprendžia, ar reikalauti, jog tas darbas būtų atliktas, ar, susitarus su operatoriumi, tą darbą galima atidėti iki kitos konkrečios patikros arba termino;

2. jei angare atliekama kitų nei sudėtingų varikliu varomų orlaivių techninė priežiūra, organizacija turi turėti:

i) su atitinkamu orlaivių tipu susijusią kvalifikaciją turinčius už išleidimą atsakingus darbuotojus, pagal III priedą (66 dalį) ir 145.A.35 dalį įgijusius atitinkamai B1, B2, B2L, B3 ir L kategorijas, arba

▼ M5

- ii) su atitinkamu orlaivių tipu susijusią kvalifikaciją ir C kategoriją turinčius už išleidimą atsakingus darbuotojus, kuriems padeda 145.A.35 dalies a punkto i papunktyje nurodyti pagalbiniai darbuotojai.
- i) Už komponentų išleidimą atsakingi darbuotojai kvalifikaciją turi būti įgiję pagal 5 straipsnio 6 dalį ir 145.A.35 dalį.

▼ B

- j) Organizacija, nukrypdamą nuo g ir h punktų nuostatų dėl III priedo (66 dalies) nuostatų laikymosi, gali pasitelkti už išleidimą atsakingus darbuotojus, kurių kvalifikacija atitinka toliau pateikiamas nuostatas
 1. Jei organizacijos gamybinės patalpos yra ne Bendrijos teritorijoje – už išleidimą atsakingi darbuotojai kvalifikaciją gali būti įgiję pagal nacionalinius valstybės, kurioje yra registruotos organizacijos gamybinės patalpos, nacionalinius aviacijos reglamentus ir atsižvelgiant į šios dalies IV priedėlyje nustatytas sąlygas.
 2. Jei tai yra organizacijai, kuri įsisteigusi ne Bendrijos teritorijoje, priklausančioje priešskrydinės orlaivio techninės priežiūros stotyje atliekama priešskrydinė orlaivio techninė priežiūra, už išleidimą atsakingi darbuotojai kvalifikaciją gali būti įgiję pagal nacionalinius valstybės, kurioje yra priešskrydinės orlaivio techninės priežiūros stotis, nacionalinius aviacijos reglamentus ir atsižvelgiant į šios dalies IV priedėlyje nustatytas sąlygas.
 3. Jei tai yra pakartotinę priešskrydinę patikrą nustatantys tinkamumo skraidyti nurodymai, kuriais aiškiai numatoma, kad skrydžio įgula gali įgyvendinti tuos skraidyti tinkamumo nurodymus, organizacija, atsižvelgdama į skrydžio įgulos turimą licenciją, orlaivio vadui ir (arba) skraidančiajam inžinieriui gali suteikti ribotą įgaliojimą išleisti eksploatuoti. Tačiau organizacija turi užtikrinti, kad būtų organizuojami atitinkami praktinio mokymo kursai, leidžiantys orlaivio vadui ir (arba) skraidančiajam inžinieriui tinkamumo skraidyti nurodymus įgyvendinti pagal nustatytą standartą.
 4. ► **C1** Jei orlaivis eksploatuojamas toli nuo būtinus išteklius turinčios techninės priežiūros bazės, organizacija, atsižvelgdama į skrydžio įgulos turimą licenciją, orlaivio vadui ir (arba) skraidančiajam inžinieriui, gali suteikti ribotą įgaliojimą atlikti išleidimą, jeigu organizacija yra įsitikinusi, kad orlaivio vadas ir (arba) skraidantysis inžinierius nustatytą užduotį gali atlikti pagal privalomą standartą. Šio punkto nuostatos išsamiai apibūdinamos taikant žinyno procedūrą. ◀
 5. Toliau nurodytais nenumatytais atvejais, jeigu orlaiviui uždraudžiama pakilti ne iš pagrindinės jo buveinės, o iš kitos vietos, kurioje nedirba atitinkami už išleidimą atsakingi darbuotojai, techninės priežiūros organizacija, su kuria sudaryta sutartis dėl šios priežiūros, vienkartinį įgaliojimą išleisti eksploatuoti gali suteikti:
 - i) vienam iš savo darbuotojų, turinčių lygiaverčio tipo leidimus dirbti su panašios technologijos, konstrukcijos ir sistemų orlaiviu; arba
 - ii) bet kokiam asmeniui, turinčiam ne trumpesnę nei penkerių metų techninės priežiūros patirtį ir galiojančią orlaivio techninės priežiūros ICAO licenciją, skirtą orlaivio, kurį būtina išleisti eksploatuoti, tipui, jeigu toje vietoje nėra pagal šios dalies nuostatas atitinkamai patvirtintos organizacijos ir jeigu organizacija, su kuria yra sudaryta sutartis, gauna bei laiko dokumentus, patvirtinančius to asmens patirtį ir licenciją.

▼ B

► **M1** Apie visus šiame punkte nurodytus atvejus būtina pranešti kompetentingai institucijai per septynias dienas nuo to įgaliojimo išleisti eksploatuoti išdavimo. ◀ Vienkartinį įgaliojimą išleisti eksploatuoti suteikianti organizacija turi užtikrinti, kad visus skrydžio saugai galinčius turėti įtakos darbus dar kartą patikrintų atitinkamai patvirtinta organizacija.

▼ M8

k) Jei organizacija pagal Vb priedo (ML dalies) ML.A.903 dalį atlieka tinkamumo skraidyti patikras ir išduoda atitinkamus tinkamumo skraidyti patikros pažymėjimus, ji turi turėti tinkamumo skraidyti patikros darbuotojus, kurių kvalifikacija ir leidimai atitinka visus šiuos reikalavimus:

1. turėti už išleidimą atsakingo darbuotojo įgaliojimą, susijusį su atitinkamu orlaiviu;
2. turėti bent trejų metų už išleidimą atsakingo darbuotojo patirtį;
3. būti nepriklausomi nuo tikrinamo orlaivio nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti valdymo proceso arba turėti visus įgaliojimus valdyti viso tikrinamo orlaivio nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti valdymo procesą;
4. turėti žinių, susijusių su šio priedo (M dalies) C poskyriu arba Vb priedo (ML dalies) C poskyriu;
5. turi būti įgiję įrodytų žinių, susijusių su techninės priežiūros organizacijos procedūromis, kurias taikant tikrinamas tinkamumas skraidyti ir išduodamas tinkamumo skraidyti patikros pažymėjimas;
6. turi būti oficialiai pripažinti kompetentingos institucijos po to, kai kompetentingos institucijos prižiūrimi arba organizacijos tinkamumo skraidyti patikros darbuotojų pagal kompetentingos institucijos patvirtintą procedūrą prižiūrimi atliko tinkamumo skraidyti patikrą;
7. per pastaruosius dvylika mėnesių turi būti atlikę bent vieną tinkamumo skraidyti patikrą.

▼ M6**▼ C2****▼ B**

145.A.35 Už išleidimą atsakingi darbuotojai ir pagalbinių darbuotojai

▼ M5

a) Be 145.A.30 dalies g ir h punktų reikalavimų, organizacija užtikrina, kad už išleidimą atsakingi darbuotojai ir pagalbinių darbuotojai turėtų tinkamų žinių apie atitinkamą orlaivį ar komponentus arba tiek apie orlaivį, tiek apie komponentus, kurių techninę priežiūrą turi atlikti, ir apie susijusių organizacijos darbo tvarką. Už išleidimą atsakingų darbuotojų atitiktis minėtam reikalavimui užtikrinama prieš suteikiant įgaliojimą išleisti eksploatuoti arba jį atnaujinant.

1. *Pagalbiniai darbuotojai* – angare atliekant techninę orlaivių priežiūrą dalyvaujantys ir pagal III priedą (66 dalį) B1, B2, B2L, B3 ir (arba) L kategorijos orlaivių techninės priežiūros licenciją su atitinkamo orlaivio kvalifikacija turintys darbuotojai, galintys neturėti teisės išleisti eksploatuoti.
2. *Atitinkami orlaiviai ir (arba) komponentai* – tam tikrame įgaliojime išleisti eksploatuoti nurodyti orlaiviai ar komponentai.

▼ M5

3. *Igaliojimas išleisti eksploatuoti* – įgaliojimas, kurį organizacija suteikia už išleidimą atsakingiems darbuotojams ir kuriame nurodoma, kad tie darbuotojai, atsižvelgdami į tame įgaliojime nustatytus apribojimus, patvirtintos organizacijos vardu gali pasirašyti išleidimo eksploatuoti pažymėjimus.

- b) Išskyrus 145.A.30 dalies j punkte ir 66.A.20 dalies a punkto 3 papunkčio ii punkte nurodytus atvejus, organizacija įgaliojimą išleisti eksploatuoti už išleidimą atsakingiems darbuotojams gali suteikti tik atsižvelgdama į III priede (66 dalyje) reikalaujamoje orlaivių techninės priežiūros licencijoje nustatytas pagrindines kategorijas ar pakategores ir, išskyrus A kategorijos licenciją, visas orlaivių tipų kvalifikacijas, jeigu licencija galioja visą laiką, kuriam suteikti įgaliojimai, o už išleidimą atsakingi darbuotojai visą tą laiką atitinka III priedo (66 dalies) nuostatas.

▼ B

- c) Organizacija užtikrina, kad už išleidimą atsakingi darbuotojai ir pagalbiniai darbuotojai per kiekvienus dvejus iš eilės metus bent šešis mėnesius būtų faktiškai vykdę tam tikro orlaivio arba sudedamosios dalies techninės priežiūros darbus.

Šiame punkte „faktiškai vykdantis tam tikro orlaivio arba sudedamosios dalies techninės priežiūros darbus“ reiškia tai, kad asmuo dirbo užtikrindamas orlaivio arba sudedamosios dalies techninę priežiūrą ir naudojosi suteiktu įgaliojimu išleisti eksploatuoti ir (arba) faktiškai atliko bent tam tikrų jo įgaliojime išleisti eksploatuoti nurodytų orlaivio tipo ar orlaivių grupės sistemų techninę priežiūrą.

- d) Organizacija užtikrina, kad visi už išleidimą atsakingi darbuotojai ir pagalbiniai darbuotojai kas dvejus metus būtų deramai nuolatos mokomi, siekiant, jog tie darbuotojai deramai išmanytų atitinkamą technologiją, organizacijos procedūras ir su žmogiškaisiais faktoriais susijusius klausimus.

- e) Organizacija parengia už išleidimą atsakingų darbuotojų ir pagalbiniai darbuotojai kvalifikacijos kėlimo programą, įskaitant procedūrą, kuri užtikrina, kad būtų laikomasi atitinkamų 145A.35 dalies punktų, į kurias atsižvelgiant būtų galima už išleidimą atsakingiems darbuotojams pagal šią dalį suteikti įgaliojimą išleisti eksploatuoti, ir procedūrą, užtikrinančią, jog būtų laikomasi III priedo (66 dalies) reikalavimų.

- f) Išskyrus, jei tai nėra vienas iš 145.A.30 dalies j punkto 5 papunktyje numatytų atvejų, organizacija, prieš suteikdama įgaliojimą išleisti eksploatuoti arba tą įgaliojimą suteikdama iš naujo, įvertina visų būsimų už išleidimą atsakingų darbuotojų kompetenciją, kvalifikaciją ir sugebėjimą atlikti numatytas išleidimo eksploatuoti pareigas pagal organizacijos žinyne nurodytą procedūrą.

- g) Jeigu už išleidimą atsakingi darbuotojai atitinka a, b, d, f ir, jeigu taikoma, c punktų sąlygas, organizacija suteikia įgaliojimą išleisti eksploatuoti, kuriame aiškiai nustatoma jo taikymo sritis ir apribojimai. Įgaliojimo išleisti eksploatuoti nepertraukiamasis galiojimas neatšaukiamas tol, kol tebesilaikoma a, b, d ir, jeigu taikoma, c punktų nuostatų.

▼B

- h) Įgaliojimas išleisti eksploatuoti turi būti parengtas taip, kad už išleidimą atsakingi darbuotojai ir bet kurie įgaliotieji asmenys, kurie gali prašyti patikrinti įgaliojimą, galėtų lengvai suprasti to įgaliojimo taikymo sritį. Jeigu taikymo sritis apibrėžiama kodais, organizacija turi užtikrinti, kad tie kodai būtų lengvai prieinami. „Įgaliotasis asmuo“ – tai už orlaivio arba komponento techninės priežiūros atlikimo kontrolę atsakingos kompetentingos institucijos, Agentūros ir valstybės narės pareigūnai.
- i) Asmuo, atsakingas už kokybės užtikrinimo sistemą, organizacijos vardu taip pat yra atsakingas už įgaliojimų išleisti eksploatuoti suteikimą už išleidimą atsakingiems darbuotojams. Šis asmuo gali paskirti kitus asmenis, kurie organizacijos žinyne nustatyta tvarka suteikia įgaliojimus išleisti eksploatuoti arba tuos įgaliojimus atšaukia.
- j) Organizacija tvarko visiems už išleidimą atsakingiems darbuotojams ir pagalbiniam darbuotojams skirtus įrašus, kuriuose nurodoma:
1. išsami informacija apie visas orlaivių techninės priežiūros pagal III priedą (66 dalį) licencijas; ir
 2. visi išklaustyti atitinkami mokymo kursai; ir
 3. jeigu būtina, suteiktų įgaliojimų išleisti eksploatuoti taikymo sritis; ir
 4. išsami informacija apie darbuotojus, kuriems suteiktas ribotas arba vienkartinis įgaliojimas išleisti eksploatuoti.
- Organizacija įrašus laiko bent trejus metus nuo tos dienos, kai šiame punkte nurodyti darbuotojai baigia eiti pareigas organizacijoje, arba bent nuo tos dienos, kai buvo atšauktas jų įgaliojimas. Be to, jeigu pateikiamas prašymas, techninės priežiūros organizacija šiame punkte nurodytiems darbuotojams išduoda jiems skirtų įrašų kopiją, kai jie nustoja dirbti šioje organizacijoje.
- Šiame punkte nurodytiems darbuotojams, jeigu jie pateikia prašymą, suteikiama prieiga prie pirmiau nurodytų jiems skirtų įrašų.
- k) Už išleidimą atsakingiems darbuotojams organizacija įteikia jiems suteikto įgaliojimo išleisti eksploatuoti dokumentą arba elektroninę kopiją.
- l) Už išleidimą atsakingi darbuotojai jiems suteiktą įgaliojimą išleisti eksploatuoti visiems įgaliotiesiems asmenims pateikia per 24 valandas.
- m) Už išleidimą atsakingi darbuotojai ir pagalbiniai darbuotojai neturi būti jaunesni nei 21 metų.
- n) A kategorijos orlaivių techninės priežiūros licencijos turėtojas išleidimo eksploatuoti tam tikro tipo orlaivį pažymėjimą gali išduoti tik sėkmingai baigęs atitinkamos A kategorijos orlaivių priežiūros užduočių mokymus, kuriuos rengia organizacija, tinkamai patvirtinta pagal II priedą (145 dalį) arba IV priedą (147 dalį). Šie mokymai turi apimti praktinius ir teorinius kiekvienos leidžiamos atlikti užduoties mokymus. Sėkmingas mokymų baigimas įrodomas laikant organizacijos rengiamus teorijos arba praktinio parengimo egzaminus.

▼ B

- o) B2 kategorijos orlaivių techninės priežiūros licencijos turėtojas III priedo (66 dalies) 66.A.20 dalies a punkto 3 papunkčio ii papunktyje nurodytą išleidimo eksploatuoti pažymėjimą gali išduoti tik sėkmingai baigęs i) atitinkamos A kategorijos orlaivių priežiūros užduočių mokymus ir ii) turėdamas dokumentais patvirtintą šešių mėnesių praktinę patirtį srityje, atitinkančioje išduodamą išleidimo eksploatuoti pažymėjimą. Šie priežiūros užduočių mokymai turi apimti kiekvienos leidžiamos atlikti užduoties praktinius ir teorijos mokymus. Sėkmingas mokymų baigimas įrodomas laikant organizacijos rengiamus teorijos arba praktinio parengimo egzaminus. Priežiūros užduočių mokymus ir teorijos/praktinius egzaminus turi rengti techninės priežiūros organizacija, suteikianti įgaliojimą už išleidimą atsakingiems darbuotojams. Praktinė patirtis taip pat turi būti įgyjama šioje techninės priežiūros organizacijoje.

▼ M1**145.A.36 Tinkamumo skraidyti patikros darbuotojų užrašai**

Organizacija turi išsamius užrašus apie tinkamumo skraidyti patikros darbuotojus ir galiojančią visų tinkamumo skraidyti patikros darbuotojų sąrašą, nurodant jų patvirtinimo taikymo sritį, kurie būtų įtraukti į organizacijos žinyną pagal 145.A.70 dalies a punkto 6 papunktį.

Organizacija užrašus laiko bent trejus metus nuo tos dienos, kai šiame punkte nurodyti darbuotojai baigia eiti pareigas (arba įvykdo savo kaip rangovų arba savanorių įsipareigojimus) organizacijoje, arba nuo tos dienos, kai buvo atšauktas jų įgaliojimas. Be to, jeigu pateikiamas prašymas, techninės priežiūros organizacija šiame punkte nurodytiems darbuotojams išduoda jiems skirtų užrašų kopiją, kai jie nustoja dirbti šioje organizacijoje.

Šiame punkte nurodytiems darbuotojams, jeigu jie pateikia prašymą, suteikiama prieiga prie jiems skirtų užrašų.

▼ M5**145.A.40 Įranga ir įrankiai**

- a) Organizacija turi turėti ir naudoti reikiamą įrangą ir įrankius, kad galėtų atlikti jos patvirtintoje darbo srityje numatytus darbus.
- i) Jeigu gamintojas nurodo naudoti konkretų įrankį arba įrangą, organizacija turi tą įrankį arba įrangą naudoti, jei su kompetentinga institucija organizacijos žinyne nustatyta tvarka nebuvo susitarta dėl kitokių įrankių ar įrangos naudojimo.
- ii) Įranga ir įrankiais turi būti galima naudotis visą laiką, išskyrus visus gana retai naudojamus įrankius ar įrangą, kurių nebūtina nuolatos turėti. Tokie atvejai nurodomi žinyne nustatytos tvarkos apraše.
- iii) Organizacija, patvirtinta atlikti techninę orlaivio priežiūrą angare, turi turėti pakankamą įrangą ir apžiūros / prisitvirtinimo platformas, kurios padėtų užtikrinti prieigą prie orlaivio ir kurių reikia deramam orlaivio patikrinimui atlikti.

▼ B

- b) Organizacija užtikrina, kad visi įrankiai, įranga, ypač bandymo įranga, jei būtina, pagal oficialiai pripažintą standartą būtų tikrinama ir kalibruojama taip dažnai, kad būtų užtikrinamas jos tinkamumas eksploatuoti ir tikslumas. Įrašus apie šiuos kalibravimus ir naudotą standartą užtikrinančius įrašus tvarko organizacija.

▼ M5

145.A.42 Komponentai

- a) Komponentų klasifikavimas. Visi komponentai priskiriami prie toliau nurodytų kategorijų.

▼ M11

- i) Komponentai, kurių būklė atitinka nustatytus reikalavimus ir kurie išleisti eksploatuoti išdavus EASA I formą ar lygiavertį dokumentą ir paženklinėti pagal Reglamento (ES) Nr. 748/2012 I priedo (21 dalies) Q poskyrį, jeigu Reglamento (ES) Nr. 748/2012 I priedo (21 dalies) 21.A.307 dalyje, šio reglamento I priedo (M dalies) M.A.502 dalyje, III priedo (ML dalies) ML.A.502 dalyje arba šiame priede (145 dalyje) nenusatyta kitaip.

▼ M5

- ii) Eksploatuoti netinkami komponentai, kurių techninė priežiūra atliekama pagal šį reglamentą.

▼ M6▼ C2

- iii) Komponentai, priskiriami prie pakartotinai naudoti netinkamų komponentų kategorijos, nes pasiekta privaloma jų eksploataavimo trukmės riba arba jie yra nepataisomai sugadinti.

▼ M5

- iv) Tipinės orlaiviui, varikliui, oro sraigtui arba kitam orlaivio komponentui naudojamos dalys, kurios nurodytos techninės priežiūros duomenyse ir su kuriomis pateikiamas atitiktas taikomam standartui įrodymas.

- v) Žaliavos ir medžiagos, naudojamos techninei priežiūrai atlikti, jeigu organizacija yra įsitikinusi, kad tos žaliavos ir medžiagos atitinka nustatytą specifikaciją ir atsekamumo reikalavimus. Su visomis žaliavomis ir medžiagomis pateikiami dokumentai, kuriuose aiškiai nurodoma konkreti žaliava ar medžiaga, taip pat gamintojas ir tiekėjas ir pateikiama atitiktas deklaracija.

- b) Montuoti skirti komponentai, tipinės dalys ir medžiagos

- i) Organizacija nustato montuoti skirtų komponentų, tipinių dalių ir medžiagų priėmimo procedūras, kurių tikslas – užtikrinti, kad komponentai, tipinės dalys ir medžiagos atitiktų taikomus a punkto reikalavimus, o jų būklė – nustatytus konkrečius reikalavimus.

- ii) Organizacija nustato procedūras, kurių tikslas – užtikrinti, kad į orlaivį ar komponentą būtų montuojami tik tokie komponentai, tipinės dalys ir medžiagos, kurie atitinka taikomus a punkto reikalavimus ir yra konkrečiai nurodyti taikomuose techninės priežiūros duomenyse, o jų būklė atitinka nustatytus reikalavimus.

- iii) Organizacija gali gaminti tam tikrų tipų dalis, naudotinas jos patalpose atliekant darbus, jeigu organizacijos žinyne yra nustatytos atitinkamos procedūros.

▼ M11

- iv) Reglamento (ES) Nr. 748/2012 I priedo (21 dalies) 21.A.307 dalies b punkto 2 papunktyje nurodyti komponentai įmontuojami tik jei pripažįstami atitinkančiais reikalavimus, kad juos savo orlaivyje galėtų įmontuoti orlaivio savininkas.

▼ M5

c) Komponentų atskyrimas

- i) Eksploatuoti ir pakartotinai naudoti netinkami komponentai atskiriami nuo eksploatuoti tinkamų komponentų, tipinių dalių ir medžiagų.

▼ M6▼ C2

- ii) Pakartotinai naudoti netinkami komponentai neturi vėl patekti į komponentų tiekimo sistemą, jei nebuvo išplėsta privaloma jų eksploatavimo trukmės riba arba jei pagal Reglamentą (ES) Nr. 748/2012 nebuvo patvirtintas sprendimas dėl remonto.

▼ B

145.A.45 Techninės priežiūros duomenys

- a) Organizacija, atlikdama techninę priežiūrą, įskaitant keitimus ir remontus, turi turėti ir naudoti taikomus einamuosius techninės priežiūros duomenis. „Taikomas“ – tai susijęs su bet koku orlaiviu, komponentu arba procesu, nurodytu organizacijos patvirtinimo klasėje ir visuose susijusiose įrangos, kurios techninę priežiūrą gali atlikti remonto įmonė ir už kurios išleidimą ji yra atsakinga, sąrašuose.

Jei tai yra operatoriaus arba užsakovo pateikti techninės priežiūros duomenys, organizacija turi turėti šiuos duomenis pradėjusi darbus, išskyrus būtinybę laikytis 145.A.55 dalies c punkto nuostatų.

▼ M11

- b) Taikomi techninės priežiūros duomenys – duomenys, nurodyti atitinkamai I priedo (M dalies) M.A.401 dalies b punkte arba Vb priedo (ML dalies) ML.A.401 dalies b punkte.

▼ B

- c) Organizacija nustato procedūras, kurios užtikrintų, kad, jeigu būtų nustatyta, visos netikslios, neišsamios arba dviprasmiškos procedūros, praktika, informacija arba techninės priežiūros nurodymai, kuriais naudoja techninę priežiūrą atliekantys darbuotojai, būtų užregistruojami ir apie tai būtų pranešama techninės priežiūros duomenų autoriui.

- d) Organizacija techninės priežiūros nurodymus gali keisti tik techninės priežiūros organizacijos žinyno nurodymuose nustatyta tvarka. Organizacija turi įrodyti, kad jeigu būtų taikomi tie pakeitimai, būtų sukuriami lygiaverčiai arba tobulesni techninės priežiūros standartai, ir tipo pažymėjimo turėtojui praneša apie tuos pakeitimus. Šiame punkte „techninės priežiūros nurodymai“ – tai tam tikrų techninės priežiūros užduočių atlikimo nurodymai: jie neapima techninio remontų ir keitimų planavimo.

▼ B

- e) Organizacija numato atitinkamuose jos skyriuose naudotinas technologines korteles arba technologinių lapų sistemas. Be to, organizacija b ir d punktuose pateikiamus techninės priežiūros duomenis tiksliai perrašo į tas technologines korteles arba technologinius lapus ar daro aiškų nuorodą į tuose techninės priežiūros duomenyse nustatytą tam tikrą techninės priežiūros užduotį ar užduotis. Galima parengti technologinių kortelių arba technologinių lapų elektronines versijas ir jas laikyti elektroninėje duomenų bazėje, jeigu šioms kortelėms ir lapo versijoms užtikrinama atitinkama apsauga, neleidžianti jų pakeisti neįgaliojiems asmenims arba kopijuoti elektroninės duomenų bazės, kuri atnaujinama per 24 valandas po kiekvieno įrašo pagrindinėje elektroninėje duomenų bazėje. Sudėtingos techninės priežiūros užduotys turi būti surašomos technologinėse kortelėse arba technologiniuose lapuose ir suskirstomos aiškiais etapais tam, kad būtų daromas įrašas apie visos techninės priežiūros užduoties užbaigimą.

Jeigu organizacija rūpinasi operatoriaus, kuris reikalauja, kad ji naudotų technologinių kortelių arba technologinių lapų sistemą, orlaivio technine priežiūra, technologinių kortelių arba technologinių lapų sistemą gali būti naudojama. Šiuo atveju organizacija nustato tvarką, kuria būtų užtikrinama, kad orlaivio operatoriaus techninės priežiūros kortelės ir technologiniai lapai būtų pildomi teisingai.

- f) Organizacija užtikrina, kad visi taikomi techninės priežiūros duomenys būtų lengvai prieinami, jeigu jų prašytų techninę priežiūrą atliekantys darbuotojai.
- g) Organizacija parengia tvarką, kuria užtikrinama, kad organizacijos tvarkomi techninės priežiūros duomenys būtų atnaujinami. Tuo atveju, jei tai yra operatoriaus/užsakovo tvarkomi ir pateikiami techninės priežiūros duomenys, organizacija turi sugebėti įrodyti, kad ji turi raštišką operatoriaus/užsakovo patvirtinimą, jog visi techninės priežiūros duomenys yra atnaujinti arba jog ji turi užsakymus atlikti darbą, kuriuose nurodoma naudotinių techninės priežiūros duomenų pakeitimų būseną, arba kad ji gali įrodyti, jog tie duomenys yra operatoriaus/užsakovo techninės priežiūros duomenų pakeitimo sąrašė.

145.A.47 Gamybos planavimas

- a) Organizacija turi turėti sistemą, kad atsižvelgdama į darbų kiekį ir jų sudėtingumą galėtų planuoti visų būtinų darbuotojų, įrankių, įrangos, medžiagų, techninės priežiūros duomenų ir įrenginių prieinamumą, siekdama, jog būtų užtikrintas saugus techninės priežiūros darbų atlikimas.
- b) Planuojant techninės priežiūros užduotis ir organizuojant pamainas būtina atsižvelgti į žmogaus našumo apribojimus.
- c) Jeigu techninės priežiūros užduočių atlikimą arba jų užbaigimą būtina perduoti dėl to, kad keičiasi darbo pamaina, ar dėl to, kad darbą baigiantys ir darbą pradėdantys darbuotojai atitinkamai turi pasikeisti informacija.

▼ M2**145.A.48 Techninės priežiūros atlikimas**

Organizacija parengia procedūras, kuriomis užtikrina, kad:

- a) užbaigus visus techninės priežiūros darbus būtų atliktas bendras patikrinimas siekiant užtikrinti, kad iš orlaivio arba komponento būtų išimti visi įrankiai, įranga ir visos pašalinės dalys arba medžiagos ir kad vėl būtų pritvirtintos visos nuimtos priegios plokštės,
- b) atlikus ypatingos svarbos techninės priežiūros užduotį būtų taikomas klaidų pastebėjimo metodas,

▼ M2

- c) būtų kuo mažesnė daugybinių techninės priežiūros atlikimo klaidų rizika ir tokių pačių techninės priežiūros atlikimo klaidų kartojimo rizika ir

▼ M8

- d) pažeidimai būtų įvertinami, o pakeitimai ir remontas atliekami naudojantis atitinkamai I priedo (M dalies) M.A.304 dalyje arba Vb priedo (ML dalies) ML.A.304 dalyje nurodytais duomenimis.

▼ B

145.A.50 Techninės priežiūros sertifikavimas

- a) Išleidimo eksploatuoti pažymėjimą išduoda tinkamai įgalioti už išleidimą atsakingi darbuotojai organizacijos vardu, kai patikrinta, kad visi užsakyti techninės priežiūros darbai yra tinkamai atlikti organizacijos 145.A.70 dalyje nustatyta tvarka, atsižvelgiant į tai, ar yra ir ar naudojami 145.A.45 dalyje išvardyti techninės priežiūros duomenys ir ar nėra neatitikimų, dėl kurių kyla pavojus skrydžio saugai.
- b) Išleidimo eksploatuoti pažymėjimas išduodamas prieš skrydį užbaigus bet kokią techninę priežiūrą.
- c) Apie naujus defektus arba neužbaigtus užsakymus atlikti techninės priežiūros darbus, kurie buvo nustatyti pirmiau minėta technine priežiūra, pranešama orlaivio operatoriui, kad būtų gautas sutikimas pašalinti tuos defektus arba užbaigti trūkstamas užsakymo atlikti techninės priežiūros darbus dalis. Jeigu orlaivio operatorius nesutinka, kad ta techninė priežiūra būtų atlikta pagal šį punktą, taikomas e punktas.

▼ M6▼ C2

- d) Išleidimo eksploatuoti pažymėjimas išduodamas užbaigus reikalaujamą iš orlaivio išmontuoto komponento techninę priežiūrą. ► **M8** I priedo (M dalies) II priedėlyje nurodytas oficialus išleidimo pažymėjimas (EASA 1 forma) laikomas komponento išleidimo eksploatuoti pažymėjimu, išskyrus kai atitinkamai I priedo (M dalies) M.A.502 dalyje arba Vb priedo (ML dalies) ML.A.502 dalyje nurodyta kitaip. ◀ Jeigu organizacija atlieka komponento techninę priežiūrą savo reikmėms, atsižvelgiant į organizacijos žinyne nustatytas vidaus išleidimo procedūras, EASA 1 formos gali nereikėti.

▼ B

- e) Nukrypstant nuo a punkto nuostatų, jeigu organizacija negali užbaigti visų užsakytų techninės priežiūros darbų, ji gali išduoti išleidimo pažymėjimą, kuriame nustatomi patvirtinti orlaivio apribojimai. Organizacija įrašo tą faktą orlaivio išleidimo eksploatuoti pažymėjime prieš išduodama tą pažymėjimą.
- f) Nukrypstant nuo 145.A.42 dalies a punkto nuostatų, jeigu orlaiviui pakilti iš kitos, o ne iš tos vietos, kurioje yra pagrindinė priešskrydinės orlaivio techninės priežiūros stoties arba pagrindinė techninės priežiūros stotis, uždrausta dėl to, kad nėra prieinamo atitinkamą išleidimo pažymėjimą turinčio komponento, leidžiama ne ilgiau nei 30 skrydžio valandų arba tol, kol orlaivis pirmą kartą parsikris į pagrindinę priešskrydinę orlaivio techninės priežiūros stotį arba pagrindinę techninės priežiūros stotį (taikoma pirmesnė data), laikinai įmontuoti atitinkamo išleidimo pažymėjimo neturintį komponentą, jeigu tokiam įmontavimui pritaria orlaivio operatorius ir jeigu minėtas komponentas turi tinkamą išleidimo pažymėjimą, tačiau kitais atžvilgiais atitinkantį visus taikomus techninės priežiūros ir eksploatavimo reikalavimus. Šie komponentai turi būti išmontuojami praėjus pirmiau nustatytam laikotarpiui, jeigu atitinkamas išleidimo pažymėjimas kol kas nėra gautas pagal a punkto ir 145.A.42 dalies nuostatas.

▼ **M1**145.A.55 **Techninės priežiūros ir tinkamumo skraidyti patikros užrašai**▼ **M8**

- a) Organizacija turi turėti išsamius užrašus apie atliekamus techninės priežiūros darbus. Organizacija turi laikyti bent jau užrašus, būtinus įrodyti, kad išduodant išleidimo eksploatuoti pažymėjimą, įskaitant subrangovo turimus išleidimo dokumentus, ir išduodant visus tinkamumo skraidyti patikros pažymėjimus buvo laikytasi visų reikalavimų.
- b) Organizacija orlaivio savininkui ar operatoriui pateikia kiekvieno išleidimo eksploatuoti pažymėjimo kopiją ir visų su atliktu darbu susijusių išsamių techninės priežiūros užrašų, būtinų atitikčiai I priedo (M dalies) M.A.305 punktui arba, kai tinkama, Vb priedo (ML dalies) ML.A.305 punktui įrodyti, kopijas.

▼ **M6**▼ **C2**

- c) ► **M8** Organizacija visų išsamių techninės priežiūros užrašų ir su jais susijusių techninės priežiūros duomenų kopijas laiko trejus metus nuo dienos, kurią buvo išduotas orlaivio arba komponento, su kuriuo susijęs atliktas darbas, išleidimo eksploatuoti pažymėjimas. Be to, visų su tinkamumo skraidyti patikros pažymėjimų išdavimu susijusių užrašų kopiją ji laiko trejus metus nuo išdavimo dienos ir jų kopiją pateikia orlaivio savininkui. ◀

1. Šiame punkte nurodyti užrašai laikomi taip, kad jie nebūtų apgadinti, pakeisti ar pavogti.
2. Visa atsarginei kopijai laikyti naudojama aparatinė įranga laikoma kitoje vietoje nei darbui naudojamų duomenų laikymo įranga ir tokioje aplinkoje, kad būtų užtikrinta gera tų duomenų būklė.
3. Jeigu pagal šį priedą patvirtinta organizacija nutraukia savo veiklą, visi laikomi paskutinių trejų metų laikotarpio iki organizacijos veiklos nutraukimo techninės priežiūros užrašai perduodami paskutiniam atitinkamo orlaivio ar komponento savininkui ar užsakovui arba laikomi kompetentingos institucijos nustatytu būdu.

▼ **B**145.A.60 **Pranešimas apie ypatingus įvykius**

- a) Organizacija kompetentingai institucijai, registravimo valstybei ir už orlaivio arba komponento projektavimą atsakingai organizacijai praneša apie visas organizacijos nustatytas orlaivio arba komponento būsenas, kurios sukūrė ar galėjo sukurti pavojingą būseną, keliančią didelę grėsmę skrydžio saugai.
- b) Organizacija nustato, kaip nurodyta organizacijos žinyne, vidinę pranešimo apie ypatingus atvejus sistemą, leidžiančią rinkti ir vertinti pirmiau minėtas ataskaitas, įskaitant tų įvykių, apie kuriuos turi būti pranešta pagal a punktą, įvertinimą ir rinkimą. Šia procedūra turi būti nustatomos nepageidautinos tendencijos, ištaisomieji veiksmai, kurių ėmėsi arba kurių turi imtis organizacija trūkumams pašalinti, ir ji turi apimti visos žinomos su tais įvykiais susijusios svarbios informacijos bei tos informacijos skleidimo metodo, jei būtina, įvertinimą.
- c) Organizacija tas ataskaitas rengia Agentūros nustatyta forma bei būdu ir užtikrina, kad jose būtų pateikiama visa atitinkama informacija apie organizacijai žinomą būklę ir įvertinimo rezultatus.

▼ B

- d) Jeigu komercinis operatorius su organizacija yra sudaręs sutartį, kad ji atliktų techninę priežiūrą, organizacija taip pat praneša operatoriui apie visas tas būsenas, kurios turi įtakos operatoriaus orlaiviui arba komponentui.
- e) Organizacija tas ataskaitas parengia ir pateikia kiek galima greičiau, tačiau bet kuriuo atveju per 72 valandas nuo to laiko, kai organizacija nustato būseną, kuriai yra skiriama ataskaita.

145.A.65 Sauga ir kokybės politika, techninės priežiūros procedūros ir kokybės užtikrinimo sistema

- a) Organizacija parengia organizacijos saugos ir kokybės politiką, kuri turi būti pateikiama organizacijos žinyne pagal 145.A.70 dalį.

▼ M2

- b) Kad būtų laikomasi geros techninės priežiūros praktikos ir 145.A.25–145.A.95 dalyse nustatytų taikomų reikalavimų, organizacija, atsižvelgdama į žmogiškuosius veiksnius ir žmogaus galimybes, nustato su kompetentinga institucija sutartas procedūras. Šio punkto procedūromis:

1. užtikrinama, kad organizacija ir techninę priežiūrą užsakiusi organizacija susitartų dėl aiškių darbo instrukcijų arba sutarties, siekdamos aiškiai nustatyti, kokia techninė priežiūra turi būti atlikta, kad orlaivį ir komponentus būtų galima išleisti eksploatuoti pagal 145.A.50 dalį, ir
2. aprėpiami visi techninės priežiūros atlikimo aspektai, įskaitant specialiujų paslaugų teikimą ir kontrolę, ir nustatomi standartai, pagal kuriuos organizacija ketina dirbti.

▼ B

- c) Organizacija įdiegia kokybės sistemą, apimančią:
 1. nepriklausomą auditą siekiant kontroliuoti, ar laikomasi nustatytų orlaivio/orlaivio komponentų standartų ir procedūrų pakankamumo, kad būtų užtikrinamas geros techninės priežiūros praktikos taikymas ir tinkamų skraidyti orlaivių/tinkamų naudoti komponentų rengimas. Mažiausiose organizacijose dėl nepriklausomo audito, kuris yra kokybės sistemos dalis, sutartį galima sudaryti su kita pagal šią dalį patvirtinta organizacija arba su atitinkamų techninių žinių turinčiu asmeniu, įrodžiusiu, kad jis turi patirties atliekant auditą; ir
 2. su kokybės klausimais susijusios informacijos grįžtamąjį ryšį su 145.A.30 dalies b punkte nurodytu asmeniu arba asmenimis ir galiausiai su atsakingu vadovu, užtikrinantį, kad tinkamu laiku būtų imamasi deramų ištaisomųjų veikslių atsižvelgiant į atlikus nepriklausomą auditą, kurio imtasi pagal 1 punkto reikalavimus, parengtas ataskaitas.

145.A.70 Techninės priežiūros organizacijos žinynas

- a) Techninės priežiūros organizacijos žinynas – tai dokumentas arba dokumentai, kuriuose yra medžiaga, nustatanti darbo, kuriuo grindžiamas patvirtinimas, apimtį ir įrodanti, kaip organizacija numato laikytis šio priedo (145 dalies) nuostatų. Organizacija įteikia kompetentingai institucijai techninės priežiūros organizacijos žinyną, kuriame nurodoma ši informacija:

▼ B

1. atsakingo vadovo pasirašytas pareiškimas, patvirtinantis, kad techninės priežiūros organizacijos žinynas ir visi susiję žinynai, į kuriuos buvo padaryta nuoroda, apibrėžia organizacijos atitiktį šio priedo (145 dalies) nuostatomis ir nustato, jog organizacijų jų laikysis visą laiką. Jeigu atsakingas vadovas nėra vyriausiasis vykdomasis organizacijos pareigūnas, tada pareiškimą taip pat pasirašo tas vyriausiasis vykdomasis pareigūnas;
2. 145.A.65 dalyje nurodyta organizacijos saugos ir kokybės politika;
3. pagal 145.A.30 dalies b punktą paskirtų asmenų pareigos ir pavardės;
4. pagal 145.A.30 dalies b punktą paskirtų asmenų pareigos ir įsipareigojimai, įskaitant klausimus, dėl kurių organizacijos vardu tie asmenys gali tiesiogiai kreiptis į kompetentingą instituciją;
5. organizacijos schema, kurioje nurodoma pagal 145.A.30 dalies b punktą paskirtų asmenų tarpusavio atsakomybės sistema;

▼ M6**▼ C2**

6. už išleidimą atsakingų darbuotojų, pagalbinių darbuotojų ir, jei taikoma, tinkamumo skraidyti patikros darbuotojų sąrašas, kuriame nurodoma jų patvirtinimo taikymo sritis;

▼ B

7. bendras turimų darbo jėgos išteklių aprašymas;
8. bendras skirtingose vietose, kurių adresai nurodyti organizacijos patvirtinimo pažymėjime, esančių gamybinių patalpų aprašymas;
9. su patvirtinimo apimtimi susijusio atliekamo darbo specifikacija;
10. 145.A.85 dalyje nurodyta pranešimo apie organizacijos pakeitimus procedūra;
11. techninės priežiūros organizacijos žinyno pakeitimo procedūra;

▼ M8

12. procedūros ir kokybės sistema, kurią organizacija nustatė pagal šio priedo (145 dalies) 145.A.25–145.A.90 dalis, ir visos papildomos procedūros, kurių laikomasi atitinkamai pagal I priedą (M dalį) ir Vb priedą (ML dalį);

▼ B

13. komercinių operatorių, jeigu taikoma, kuriems organizacija teikia orlaivio techninės priežiūros paslaugas, sąrašas;
 14. 145.A.75 dalies b punkte nustatytas, jeigu taikoma, organizacijų, su kuriomis buvo sudaryta subrangos sutartis, sąrašas;
 15. 145.A.75 dalies d punkte nustatytas, jeigu taikoma, priešskrydinės orlaivio techninės priežiūros stočių sąrašas;
 16. organizacijų, su kuriomis sudaryta, sutartis sąrašas, jeigu taikoma.
- b) Organizacijos žinynas, jeigu būtina, turi būti keičiamas siekiant, kad jame visa laiką būtų naujausi duomenys apie organizaciją. Žinyną ir visus vėlesnius organizacijos keitimus patvirtina kompetentinga institucija.
- c) Nepaisant b punkto reikalavimų, nedideli pakeitimai gali būti patvirtinti žinyne numatytą tvarka (toliau – netiesioginis patvirtinimas).

▼ B**145.A.75 Organizacijos teisės**

Atsižvelgiant į organizacijos žinyną, organizacija turi teisę atlikti šias užduotis:

- a) patvirtinimo pažymėjime ir organizacijos žinyne nustatytose vietose prižiūrėti visus orlaivius ir (arba) komponentus, kuriuos prižiūrėti ji yra patvirtinta;
- b) dėl visų orlaivių arba komponentų, kuriuos prižiūrėti ji yra patvirtinta, techninės priežiūros susitarti su kita organizacija, kuri dirba pagal organizacijos kokybės sistemą. Turimas omenyje darbas, kurį atlieka organizacija, kuri pagal šią dalį nėra atitinkamai patvirtinta atlikti tą techninę priežiūrą ir kurios veiklos apimtis apribota 145.A.65 dalies b punkte nustatytais procedūromis. Šiai darbo apimčiai nepriskiriama techninės angare atliekamos orlaivio priežiūros patikra arba išsami dirbtuvėse atliekamos techninės priežiūros patikra ar variklio arba variklio modulio kapitalinis remontas;
- c) atlikti visų orlaivių arba komponentų, kuriuos prižiūrėti ji yra patvirtinta, techninę priežiūrą visose vietose, atsižvelgiant į atsiradusią būtinybę atlikti tą priežiūrą, jeigu orlaivis laikomas netinkamu eksploatuoti ar jeigu privaloma atlikti atsitiktinę priešskrydinę orlaivio techninę priežiūrą organizacijos žinyne nustatytais sąlygomis;
- d) atlikti visų orlaivių ir (arba) komponentų, kuriuos prižiūrėti ji yra patvirtinta, techninę priežiūrą toje vietoje, kuri laikoma priešskrydinės orlaivio techninės priežiūros atlikimo vieta ir kurioje galima atlikti smulkius techninės priežiūros darbus, tačiau tik tada, jeigu ta veikla ir tų vietų sąrašas yra nurodomas organizacijos žinyne;
- e) jeigu pagal 145.A.50 dalį buvo atlikta techninė priežiūra, išduoti išleidimo eksploatuoti pažymėjimą;

▼ M6**▼ C2**

- f) jei tai konkrečiai patvirtinta, atlikti orlaivių, kuriems taikomas Vb priedas (ML dalis), tinkamumo skraidyti patikras ir išduoti atitinkamą tinkamumo skraidyti patikros pažymėjimą pagal šio reglamento Vb priedo (ML dalies) ML.A.903 dalyje nustatytas sąlygas;

▼ B**145.A.80 Organizacijos apribojimai**

Organizacija atlieka tik tų orlaivių arba komponentų techninę priežiūrą, kuriuos prižiūrėti ji yra patvirtinta, jeigu yra prieinami visi būtini įrenginiai, įranga, įrankiai, medžiagos, techninės priežiūros duomenys ir už išleidimą atsakingi darbuotojai.

145.A.85 Organizacijos pakeitimai

Organizacija kompetentingai institucijai praneša apie visus pasiūlymus atlikti bet kokius toliau išvardytus pakeitimus dar prieš jų įgyvendinimą, kad kompetentinga institucija galėtų nustatyti, ar organizacija tebeatitinka šios dalies reikalavimus ir, jeigu būtina, pakeisti patvirtinimo pažymėjimą, išskyrus pasiūlymus, apie kuriuos vadovybė iš anksto nežinojo ir apie kuriuos turi būti pranešama atsiradus pirmai progai, keisti darbuotojus:

1. organizacijos pavadinimo;

▼ B

2. organizacijos pagrindinės buveinės;
3. kitų organizacijos buveinių;
4. atsakingo vadovo;
5. visų pagal 145.A.30 dalies b punktą paskirtų asmenų;

▼ M1

6. galinčius turėti įtakos patvirtinimui įrenginius, įrangą, įrankius, medžiagas, procedūras, darbų apimtį, už išleidimą atsakingus darbuotojus ir tinkamumo skraidyti patikros darbuotojus.

▼ B**145.A.90 Patvirtinimo galiojimo trukmė**

- a) Išduoto patvirtinimo galiojimo trukmė neribojama. Jis galioja, jeigu:
 1. organizacija tebeatitinka II priedo (145 dalies) reikalavimus pagal nuostatas, susijusias su pažeidimų procedūromis, kaip nurodyta 145.B.50 dalyje; ir
 2. kompetentingai institucijai suteikiama galimybė patikrinti, ar mokymo organizacija laikosi šioje dalyje numatytų reikalavimų; ir
 3. patvirtinimo nebuvo atsisakyta ir jis nebuvo atšauktas.
- b) Atsisakius patvirtinimo arba jį atšaukus, patvirtinimas grąžinamas kompetentingai institucijai.

145.A.95 Pažeidimai**▼ M6****▼ C2**

- a) Pirmo lygio pažeidimas – bet koks esminis šio priedo reikalavimų nesilaikymas, dėl kurio sumažėja saugos standartas ir kuris kelia didelį pavojų skrydžio saugai.
- b) Antro lygio pažeidimas – bet koks šio priedo reikalavimų nesilaikymas, dėl kurio gali sumažėti saugos standartas ir kuris gali kelti pavojų skrydžio saugai.

▼ B

- c) Techninės priežiūros organizacijos patvirtinimo turėtojas, gavęs pranešimą apie pažeidimus pagal 145.B.50, turi parengti ištaisomųjų veiksmų planą ir per su kompetentinga institucija sutartą laikotarpį tai institucijai priimtiniu būdu imasi tų veiksmų.

*B SKYRIUS***KOMPETENTINGOS INSTITUCIJOS DARBO TVARKA****145.B.01 Taikymo sritis**

Šiuo skirsniu nustatomos administracinės procedūros, kurių kompetentinga institucija turi laikytis imdamasi užduočių ir vykdydama savo įsipareigojimus, susijusius su šiame priede (145 dalyje) nurodytų techninės priežiūros organizacijos patvirtinimų suteikimu, jų galiojimo pratęsimu, keitimu, patvirtinimų galiojimo sustabdymu arba atšaukimu.

▼B**145.B.10 Kompetentinga institucija**

1. Bendroji dalis

Valstybė narė skiria kompetentingą instituciją su jai suteiktais įsipareigojimais išduoti, pratęsti, keisti techninės priežiūros patvirtinimus, sustabdyti jų galiojimą arba atšaukti patvirtinimus. Ši kompetentinga institucija turi nustatyti dokumentais pagrįstą darbo tvarką ir organizacijos struktūrą.

2. Ištekliai

Darbuotojų turi būti tiek, kad jie galėtų įvykdyti šiame skirsnyje nurodytus reikalavimus.

3. Kvalifikacija ir mokymas

Visi su šiame priede (145 dalyje) nurodytais patvirtinimais susiję darbuotojai turi:

- a) būti atitinkamai parengti ir įgiję visų reikiamų žinių, įgiję patirties ir išklaušę su jiems skiriamomis užduotimis susijusį mokymo kursą;
- b) pagal šio priedo (145 dalies) nuostatas, jeigu būtina, būti parengti/išklaušę kvalifikacijos kėlimo kursą, įskaitant joje pateikiamus apibrėžimus ir standartą.

4. Procedūros

Kompetentinga institucija nustato procedūras, kuriomis išsamiai nurodo, kaip turi būti užtikrinamas B skyriaus reikalavimų laikymasis.

Procedūros turi būti papildomai tikrinamos ir iš dalies keičiamos, kad būtų užtikrinama nepertraukiamoji atitiktis.

145.B.15 Keliose valstybėse narėse įsisteigusios organizacijos

Jeigu techninei priežiūrai atlikti būtinos gamybinės patalpos yra keliose valstybėse narėse, patvirtinimo tikrinimas ir nepertraukiamoji jo priežiūra turi būti atliekama kartu su valstybės narės, kurios teritorijoje yra kitos gamybinės patalpos, kompetentingomis institucijomis.

145.B.20 Pradinis patvirtinimas

1. Jeigu laikomasi 145.A.30 dalies a ir b punktų reikalavimų, kompetentinga institucija pareiškėjui raštiškai praneša, kad ji patvirtina 145.A.30 dalies a ir b punktuose nurodytus darbuotojus.
2. Kompetentinga institucija turi nustatyti, ar techninės priežiūros organizacijos žinyne numatytos procedūros atitinka šio priedo (145 dalies) nuostatas ir užtikrinti, kad atsakingas vadovas pasirašytų įsipareigojimų pareiškimą.
3. Kompetentinga institucija patikrina, ar organizacija laikosi šio priedo (145 dalies) reikalavimų.
4. Bent kartą per patvirtinimo tikrinimą turi būti surengtas susitikimas su atsakingu vadovu siekiant, kad būtų užtikrinta, jog vadovas (-ė) tinkamai supranta patvirtinimo svarbą ir priežastį, dėl kurios organizacija pasirašo žinyne pateikiamą organizacijos įsipareigojimą laikytis žinyne nustatytos tvarkos.
5. Apie visus pažeidimus turi būti raštiškai pranešama pareiškėjo organizacijai.

▼B

6. Kompetentinga institucija registruoja visus pažeidimus, jų ištaisymo veiksmus ir rekomendacijas.
7. Jei tai yra pradinis patvirtinimas, prieš suteikiant patvirtinimą visi pažeidimai turi būti ištaisyti.

145.B.25 Patvirtinimo suteikimas

1. Kompetentinga institucija oficialiai patvirtina organizacijos žinyną ir pareiškėjui išduoda 3 formos patvirtinimo pažymėjimą, kuriame nurodomos patvirtinimo kategorijos. Kompetentinga institucija pažymėjimą išduoda tada, jeigu organizacija atitinka šio priedo (145 dalies) nuostatas.
2. Kompetentinga institucija 3 formos patvirtinimo pažymėjime nurodo patvirtinimo sąlygas.
3. Patvirtinimo pažymėjime (3 formoje) Agentūros nustatytu būdu pateikiamas nuorodos numeris.

145.B.30 Patvirtinimo galiojimo pratęsimas

Patvirtinimo galiojimo pratęsimas kontroliuojamas 145.B.20 dalyje nustatytu taikomu „pradinio patvirtinimo“ procesu. Be to:

1. Kompetentinga institucija įgyvendina ir atnaujina programą, kurioje išvardijamos kompetentingos institucijos prižiūrimos patvirtintos techninės priežiūros organizacijos, atliktino audito datos ir audito atlikimo datos.
2. Visos organizacijos ne rečiau nei kartą per 24 mėnesius turi būti išsamiai tikrinamos, ar jos atitinka šio priedo (145 dalies) nuostatas.
3. Bent kartą per 24 mėnesius turi būti rengiamas susitikimas su atsakingu vadovu siekiant, kad vadovas (-ė) būtų informuotas apie svarbius klausimus, kurie iškilo atliekant auditą.

145.B.35 Pakeitimai

1. Organizacija kompetentingai institucijai turi pranešti apie visus siūlomus 145.A.85 dalyje išvardytus pakeitimus.

Kompetentinga institucija turi laikytis pradinio proceso punktų galiojančių dalių atlikdama visus organizacijos pakeitimus.

2. Kompetentinga institucija gali nustatyti sąlygas, kuriomis organizacija gali vykdyti savo veiklą įgyvendindama tuos pakeitimus, jeigu kompetentinga institucija nenusprendžia, kad patvirtinimo galiojimas turėtų būti sustabdytas.

145.B.40 Techninės priežiūros organizacijos žinyno pakeitimai

Iš dalies keičiant techninės priežiūros organizacijos žinyną:

1. Kompetentinga institucija, jeigu pakeitimai pagal 145.A.70 dalies b punktą tvirtinami tiesiogiai, prieš oficialiai pranešdama patvirtintai organizacijai apie patvirtinimą, tikrina, ar žinyne nustatytos procedūros atitinka II priedo (145 dalies) nuostatas.

▼ B

2. Jeigu pakeitimai tvirtinami taikant netiesioginę procedūrą pagal 145.A.70 dalies c punktą, kompetentinga institucija užtikrina: i) kad pakeitimai būtų nedideli ir ii) kad ji pakankamai kontroliuotų pakeitimų patvirtinimą siekiant užtikrinti tolesnę jų atitiktį II priedo (145 dalies) reikalavimams.

145.B.45 Patvirtinimo atšaukimas, patvirtinimo galiojimo sustabdymas ir apribojimas

Kompetentinga institucija turi:

- a) jeigu iškyla pavojus saugai, dėl pagrįstų priežasčių sustabdyti patvirtinimo galiojimą; arba
- b) pagal 145.B.50 dalį sustabdyti patvirtinimo galiojimą, atšaukti jį arba apriboti patvirtinimo galiojimą.

145.B.50 Pažeidimai

- a) Jeigu atliekant auditą arba kitomis priemonėmis buvo nustatyta įrodymų, patvirtinančių, kad nesilaikoma šio priedo (145 dalies) reikalavimų, kompetentinga institucija imasi šių veiksmų:
 1. jei tai yra pirmo lygio pažeidimai, kompetentinga institucija nedelsdama imasi veiksmų, kad, atsižvelgiant į pirmo lygio pažeidimų apimtį, techninės priežiūros organizacijos patvirtinimas būtų atšauktas, apribotas arba jo galiojimas būtų iš dalies arba visiškai sustabdytas tol, kol organizacija imsis veiksmingų ištaisomųjų veiksmų;
 2. jei tai yra antro lygio pažeidimai, kompetentinga institucija, atsižvelgdama į pažeidimų pobūdį, nustato ištaisomųjų veiksmų įgyvendinimo laikotarpį, kuris negali būti ilgesnis nei trys mėnesiai. Tam tikromis aplinkybėmis pirmiau minėto laikotarpio pabaigoje ir atsižvelgdama į pažeidimų pobūdį kompetentinga institucija trijų mėnesių laikotarpį gali pratęsti, jeigu pateikiamas nustatytus reikalavimus atitinkantis ištaisomųjų veiksmų planas.
- b) Kompetentinga institucija imasi veiksmų visiškai arba iš dalies sustabdyti patvirtinimo galiojimą, jeigu nesilaikoma kompetentingos institucijos nustatyto tvarkaraščio.

145.B.55 Užrašų tvarkymas

1. Kompetentinga institucija nustato užrašų tvarkymo sistemą, kuriai nustato minimalius laikymo kriterijus, leidžiančius tinkamai sekti kiekvieno atskirojo organizacijos patvirtinimo išdavimo, patvirtinimo galiojimo pratęsimo, keitimo, patvirtinimo galiojimo sustabdymo arba atšaukimo procesą.
2. Užrašuose turi būti nurodoma bent:
 - a) paraiška suteikti organizacijos patvirtinimą, įskaitant paraišką pratęsti jo galiojimą;
 - b) nepertraukiamosios priežiūros programa, kurią atlieka kompetentinga institucija, įskaitant visus audito užrašus;
 - c) organizacijos patvirtinimo pažymėjimas, įskaitant visus jo pakeitimus;
 - d) audito programos, kurioje nurodomos atliktino audito ir jo atlikimo datos, kopija;

▼B

- e) visos oficialios korespondencijos, įskaitant 4 formą arba jai lygiavertę formą, kopijos;
 - f) išsami informacija apie visas išlygas ir įgyvendinimo veiksmus;
 - g) visų kitų kompetentingų institucijų audito ataskaitų formos
 - h) techninės priežiūros organizacijos žinynai;
3. Pirmiau minėti užrašai laikomi ne trumpiau nei ketverius metus.
4. Kompetentinga institucija gali pasirinkti naudoti popierinių dokumentų arba kompiuterio laikmenų sistemą ar kokį nors pastarųjų derinį, jeigu taikomos atitinkamos kontrolės priemonės.

▼M6**▼C2****145.B.60 Išlygos**

Jei valstybė narė, vadovaudamasi Reglamento (ES) 2018/1139 71 straipsniu, suteikia išlygą, pagal kurią leidžiama netaikyti šio priedo reikalavimų, kompetentinga institucija šią išlygą užregistruoja. Šiuos užrašus ji laiko 145.B.55 dalies 3 punkte nurodytą laikotarpį.

▼B

I priedėlis

Oficialus išleidimo pažymėjimas – EASA 1 forma

Taikomos I priedo (M dalies) II priedėlio nuostatos.

▼B

II priedėlis

Klasių ir kategorijų sistema, taikoma patvirtinant techninės priežiūros organizacijas pagal I priedo (M dalies) F poskyrį ir II priedą (145 dalį)

Taikomos I priedo (M dalies) IV priedėlio nuostatos.

▼ M6▼ C2

III priedelis

Techninės priežiūros organizacijos pažymėjimas – EASA 3-145 forma

1 puslapis iš 2

[VALSTYBĖ NARĖ (*)]

Europos Sąjungos valstybė narė (**)

TECHNINĖS PRIEŽIŪROS ORGANIZACIJOS PAŽYMĖJIMAS

Nuoroda [VALSTYBĖS NARĖS KODAS (*)].145.XXXX

►⁽¹⁾ Remdamasi Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2018/1139 ir Komisijos reglamentu (ES) Nr. 1321/2014 ir atsižvelgdama į toliau nustatytas sąlygas, [VALSTYBĖS NARĖS KOMPETENTINGA INSTITUCIJA (*)] patvirtina, kad:

[[MONĖS PAVADINIMAS IR ADRESAS]]

kaip techninės priežiūros organizacija pagal Reglamento (ES) Nr. 1321/2014 II priedo (145 dalies) A skyrių yra patvirtinta atlikti produktų, dalių ir prietaisų, išvardytų pridedamose patvirtinimo sąlygose, techninę priežiūrą ir išduoti su ja susijusius išleidimo eksploatuoti pažymėjimus pagal pirmiau pateiktas nuorodas ir, jei numatyta, po to reglamento Vb priedo (ML dalies) ML.A.903 dalyje nurodytos tinkamumo skraidyti patikros išduoti tinkamumo skraidyti patikros pažymėjimus pridedamose patvirtinimo sąlygose išvardytiems orlaiviams. ◀

SĄLYGOS

1. Šis patvirtinimas taikomas laikantis II priedo (145 dalies) A skyriuje nurodyto patvirtintos techninės priežiūros organizacijos žinyno darbo apimties skyriuje nurodytų apribojimų.
2. Pagal šį patvirtinimą privaloma laikytis patvirtintos techninės priežiūros organizacijos žinyne nustatytos tvarkos.
3. Šis patvirtinimas galioja tol, kol patvirtinta techninės priežiūros organizacija atitinka Reglamento (ES) Nr. 1321/2014 II priedą (145 dalį).
4. Šis patvirtinimas galioja neribotą laiką, jei laikomasi nurodytų sąlygų ir jei anksčiau patvirtinimo nebuvo atsisakyta, jis nebuvo pakeistas, jo galiojimas nebuvo sustabdytas arba jis nebuvo atšauktas.

Pirmojo išdavimo data

Šio pakeitimo data

Pakeitimo Nr.

Pasirašė

Kompetentingos institucijos vardu [VALSTYBĖS NARĖS KOMPETENTINGA INSTITUCIJA (*)]

EASA 3-145 forma, 4 leidimas.

(*) Arba EASA, jeigu EASA yra kompetentinga institucija.

(**) Išbraukti, jei tai ne ES valstybė narė arba EASA.

►⁽¹⁾ M8

▼ C2

2 puslapis iš 2

**TECHNINĖS PRIEŽIŪROS ORGANIZACIJOS
PATVIRTINIMO SĄLYGOS**

Nuoroda [VALSTYBĖS NARĖS KODAS (*).145.[XXXX]

Organizacija [[MONĖS PAVADINIMAS IR ADRESAS]

KLASĖ	KATEGORIJA	APRIBOJIMAS	TECHNINĖ ORLAIVIO PRIEŽIŪRA ANGARE	PRIEŠKRYDINĖ ORLAIVIO TECHNINĖ PRIEŽIŪRA
ORLAIVIAI (**)	(***)	► ⁽¹⁾ (****)	[TAIP / NE] (**)	[TAIP / NE] (**)
	(***)	(****)	[TAIP / NE] (**)	[TAIP / NE] (**)
	(***)	(****)	[TAIP / NE] (**)	[TAIP / NE] (**)
	(***)	(****) ◀	[TAIP / NE] (**)	[TAIP / NE] (**)
VARIKLIAI (**)	(***)	(***)		
	(***)	(***)		
KOMPONENTAI, IŠSKYRUS SUKOMPLEKTUOTUS VARIKLIUS ARBA PAGALBINES JĖGAINES (**)	(***)	(***)		
	(***)	(***)		
	(***)	(***)		
	(***)	(***)		
	(***)	(***)		
	(***)	(***)		
SPECIALIZUOTOS PASLAUGOS (**)	(***)	(***)		
	(***)	(***)		

Šios patvirtinimo sąlygos taikomos tik patvirtintos techninės priežiūros organizacijos žinyno darbo apimties skyriuje nurodytiems produktams, dalims, prietaisams ir veiklos rūšims.

Techninės priežiūros organizacijos žinyno nuoroda

Pirmojo išdavimo data

Paskutinio patvirtinto pakeitimo data Pakeitimo Nr.

Pasirašė

Kompetentingos institucijos vardu [VALSTYBĖS NARĖS KOMPETENTINGA INSTITUCIJA (*)]

EASA 3-145 forma, 4 leidimas.

(*) Arba EASA, jeigu EASA yra kompetentinga institucija.

(**) Išbraukti, jei organizacija nėra patvirtinta.

(***) Įrašyti atitinkamą kvalifikaciją ir apribojimą.

(****) Įrašyti atitinkamą apribojimą ir nurodyti, ar leidžiama išduoti tinkamumo skraidyti patikros pažymėjimus.

►⁽¹⁾ M8

▼B*IV priedėlis***Naudojimosi 145.a.30 dalies J punkto 1 ir 2 papunkčiuose nurodyto pagal III priedą (66 dalį) nekvalifikuoto personalo paslaugomis sąlygos**

1. Visas toliau išvardytas sąlygas atitinkantys už išleidimą atsakingi darbuotojai laikomi atitinkančiais 145.A.30 dalies j punkto 1 ir 2 papunkčių nuostatas:

- a) Asmuo turi turėti licenciją arba už išleidimą atsakingo darbuotojo įgaliojimą, išduotą pagal nacionalines taisykles visiškai laikantis ICAO I priedo.
- b) To asmens atliekamų darbų apimtis neturi viršyti nacionalinėje licencijoje arba už išleidimą atsakingo darbuotojo įgaliojime apibrėžtos darbų apimties (taikomas griežtesnysis apribojimas).
- c) Asmuo turi įrodyti baigęs žmogiškųjų veiksnių ir aviacijos teisės aktų srities mokymą, nurodytą III priedo (66 dalies) I priedėlio 9 ir 10 moduluose.
- d) Asmuo turi įrodyti turįs penkerių metų techninės priežiūros patirtį, jei yra priešskrydinės techninės priežiūros už išleidimą atsakingas darbuotojas, ir aštuonerių metų patirtį, jei yra angare atliekamos techninės priežiūros už išleidimą atsakingas darbuotojas. Tačiau asmenys, kuriems leidžiama vykdyti užduotis neviršijančias 66 dalyje numatytų A kategorijos už išleidimą atsakingų darbuotojų užduočių, turi įrodyti tik trejų metų techninės priežiūros patirtį.
- e) Priešskrydinės techninės priežiūros už išleidimą atsakingi darbuotojai ir angare atliekamos techninės priežiūros darbuotojai turi įrodyti baigę orlaivio tipo mokymus ir išlaikę atitinkamai B1, B2 arba B3 lygio kategorijos egzaminus, kaip nurodyta III priedo (66 dalies) III priedėlyje, pagal kiekvieną orlaivių tipą, kuriam taikomi b punkte nurodytos apimties darbai. Tačiau tie asmenys, kurių darbo apimtis neviršija A kategorijos už išleidimą atsakingų darbuotojų darbų apimties, gali būti baigę priežiūros užduočių mokymą, o ne visą orlaivio tipo mokymo kursą.
- f) Angare atliekamos techninės priežiūros už išleidimą atsakingi darbuotojai turi įrodyti baigę orlaivio tipo mokymą ir išlaikę C kategorijos egzaminus, kaip nurodyta III priedo (66 dalies) III priedėlyje, pagal kiekvieną orlaivių tipą, kuriam taikomi b punkte nurodytos apimties darbai, išskyrus tai, kad pirmajam orlaivių tipui būtina baigti III priede nurodytos B1, B2 arba B3 kategorijos mokymą ir išlaikyti egzaminus.

2. Teisių apsauga

- a) Darbuotojai, turėję teises prieš įsigaliojant atitinkamiems III priedo (66 dalies) reikalavimams, gali toliau jomis naudotis nesilaikydami 1 punkto c–f papunkčių reikalavimų.
- b) Tačiau tiems reikalavimams įsigaliojus, už išleidimą atsakingi darbuotojai, norintys išplėsti savo įgaliojimų taikymo sritį įgydami papildomų teisių, turi laikytis 1 punkto.
- c) Nepaisant 2 punkto b papunkčio, papildomų orlaivių tipų mokymo kursų atveju nebūtina laikytis 1 punkto c ir d papunkčių.

▼ B*III PRIEDAS***(66 dalis)**

TURINYS

66.1. Kompetentinga institucija

A SKYRIUS. TECHNINIAI REIKALAVIMAI

A POSKYRIS. ORLAIVIŲ TECHNINĖS PRIEŽIŪROS LICENCIJA

66.A.1 Taikymo sritis

66.A.3 Licencijų kategorijos ir pakategorės

66.A.5 Orlaivių grupės

66.A.10 Paraiška

66.A.15 Paraiškos pateikimo reikalavimai

66.A.20 Teisės

66.A.25 Reikalaujamos pagrindinės žinios

66.A.30 Reikalaujama patirtis

66.A.40 Orlaivių techninės priežiūros licencijos galiojimo trukmė

66.A.45 Patvirtinimas orlaivių kategorijoms

66.A.50 Apribojimai

66.A.55 Kvalifikacijos įrodymas

66.A.70 Kvalifikacijos pakeitimo nuostatos

B SKYRIUS. KOMPETENTINGŲ INSTITUCIJŲ DARBO TVARKA

A POSKYRIS. BENDROSIOS NUOSTATOS

66.B.1 Taikymo sritis

66.B.10 Kompetentinga institucija

66.B.20 Užrašų tvarkymas

66.B.25 Keitimasis informacija

66.B.30 Išlygos

B POSKYRIS. ORLAIVIŲ TECHNINĖS PRIEŽIŪROS LICENCIJOS IŠDAVIMAS

66.B.100 Orlaivių techninės priežiūros licencijos išdavimo tvarka, kai licenciją išduoda kompetentinga institucija

66.B.105 Orlaivių techninės priežiūros licencijos išdavimo tvarka, kai licenciją išduoda pagal 145 dalį patvirtinta techninės priežiūros organizacija

66.B.110 Orlaivių techninės priežiūros licencijos pakeitimo, įtraukiant papildomą kategoriją ar pakategorę, tvarka

▼ B

- 66.B.115 Orlaivių techninės priežiūros licencijos pakeitimo, įtraukiant orlaivių kategoriją arba pašalinant apribojimus, tvarka
- 66.B.120 Orlaivių techninės priežiūros licencijos galiojimo pratęsimo tvarka
- 66.B.125 Licencijų kvalifikacijos pakeitimo, įtraukiant grupių kategorijas, tvarka
- 66.B.130 Orlaivių tipo mokymo kurso tiesioginio patvirtinimo tvarka

C POSKYRIS. EGZAMINAI

- 66.B.200 Kompetentingos institucijos rengiamas egzaminas

D POSKYRIS. UŽ IŠLEIDIMĄ ATSAKINGŲ DARBUOTOJŲ KVALIFIKACIJOS PAKEITIMAS

- 66.B.300 Bendrosios nuostatos
- 66.B.305 Nacionalinių kvalifikacijų pakeitimo pranešimas
- 66.B.310 Patvirtintų techninės priežiūros organizacijų pažymėjimų pakeitimo pranešimas

E POSKYRIS. EGZAMINŲ ĮSKAITYMAS

- 66.B.400 Bendrosios nuostatos
- 66.B.405 Egzaminų įskaitymo pranešimas
- 66.B.410 Įskaitytų egzaminų galiojimas

F POSKYRIS. TĘSTINĖ PRIEŽIŪRA

- 66.B.500 Orlaivių techninės priežiūros licencijos atšaukimas, jos galiojimo sustabdymas arba apribojimas

PRIEDĖLIAI

I priedėlis. Reikalaujamos pagrindinės žinios (išskyrus L kategorijos licencijas)

II priedėlis. Pagrindinių egzaminų standartas (išskyrus L kategorijos licencijas)

III priedėlis. Orlaivio tipo mokymo kurso ir egzaminų tvarkos reikalavimai. Mokymas darbo vietoje

IV priedėlis. Patirties reikalavimai norint išplėsti orlaivių techninės priežiūros licencijos pagal 66 dalį taikymo sritį

V priedėlis. Paraiškos forma. EASA 19 forma

VI priedėlis. III priede (66 dalyje) nurodyta orlaivio techninės priežiūros licencija – EASA 26 forma

▼ M5

VII priedėlis. L kategorijos orlaivių techninės priežiūros licencijai gauti keliami pagrindinių žinių reikalavimai

VIII priedėlis. L kategorijos orlaivių techninės priežiūros licencijai gauti taikomi pagrindinių egzaminų standartai

▼ B**66.1 Kompetentinga institucija**

a) Šiame priede (66 dalyje) kompetentinga institucija yra:

1. valstybės narės paskirta įstaiga, į kurią pirmą kartą kreipiasi asmuo, siekiantis gauti orlaivių techninės priežiūros licenciją, arba

▼ B

2. kitos valstybės narės paskirta įstaiga, jeigu ji yra kitoje valstybėje narėje, pritarus 1 punkte nurodytai įstaigai. Tokiu atveju 1 punkte nurodyta licencija atšaukiama, visi 66.B.20 dalyje minimi įrašai perkeliama ir jais remiantis išduodama nauja licencija.

b) Agentūra atsako už:

1. orlaivių tipų sąrašo sudarymą ir
2. nustatymą, kurie sklandmens/variklio deriniai įtraukiami į kiekvieną konkrečią orlaivių tipų kategoriją.

A SKYRIUS

TECHNINIAI REIKALAVIMAI A POSKYRIS.

A POSKYRIS

ORLAIVIO TECHNINĖS PRIEŽIŪROS LICENCIJA

66.A.1 Taikymo sritis

Šiame skyriuje apibrėžiama orlaivių techninės priežiūros licencija ir nustatomi paraiškos ją gauti, jos išdavimo ir jos galiojimo pratęsimo reikalavimai.

▼ M5

66.A.3 Licencijų kategorijos ir pakategorės

Orlaivių techninės priežiūros licencijos skirstomos pagal šias kategorijas bei, jei taikoma, pakategores ir sistemos kvalifikacijas:

a) A kategoriją, kuri skirstoma į šias pakategores:

- A1. Lėktuvai su turbininiais varikliais,
- A2. Lėktuvai su stūmokliniais varikliais,
- A3. Sraigasparniai su turbininiais varikliais,
- A4. Sraigasparniai su stūmokliniais varikliais;

b) B1 kategoriją, kuri skirstoma į šias pakategores:

- B1.1. Lėktuvai su turbininiais varikliais,
- B1.2. Lėktuvai su stūmokliniais varikliais,
- B1.3. Sraigasparniai su turbininiais varikliais,
- B1.4. Sraigasparniai su stūmokliniais varikliais;

c) B2 kategoriją

B2 kategorijos licencija taikoma visiems orlaiviams;

d) B2L kategoriją

B2L kategorijos licencija taikoma visiems orlaiviams, išskyrus prie 66.A.5 dalies 1 punkte nustatytos 1 grupės priskiriamus orlaivius, ir skirstoma pagal šias sistemos kvalifikacijas:

- ryšių / navigacijos,
- prietaisų,
- automatinio skrydžio,

▼ **M5**

— stebėjimo,

— sklandmens sistemų.

B2L kategorijos licencijoje nurodoma bent viena sistemos kvalifikacija;

e) B3 kategoriją

B3 kategorijos licencija taikoma ne didesnės kaip 2 000 kg MTOM nehermetizuotiesiems lėktuvams su stūmokliniais varikliais;

f) L kategoriją, kuri skirstoma į šias pakategores:

— L1C. Kompozitiniai sklandytuvai,

— L1. Sklandytuvai,

— L2C. Kompozitiniai varikliniai sklandytuvai ir kompozitiniai ELA1 tipo lėktuvai,

— L2. Varikliniai sklandytuvai ir ELA1 tipo lėktuvai,

— L3H. Karšto oro balionai,

— L3G. Dujiniai oro balionai,

— L4H. Karšto oro dirizabliai,

— L4G. ELA2 tipo dujiniai dirizabliai,

— L5. Dujiniai dirizabliai, išskyrus ELA2 tipo dujinius dirizablius;

g) C kategoriją

C kategorijos licencija taikoma lėktuvams ir sraigatarniams.

66.A.5 Orlaivių grupės

Taikant orlaivių techninės priežiūros licencijose nurodytas kvalifikacijas, orlaiviai skirstomi į šias grupes:

- 1) 1 grupė. Sudėtingi varikliniai orlaiviai, sraigatarniai su keliais varikliais, lėktuvai, kurių didžiausia sertifikuota skrydžio altitudė viršija FL290, orlaiviai, kuriuose įrengtos skrydžio nuotolinio valdymo sistemos, kiti nei ELA2 tipo dujiniai dirizabliai ir kiti orlaiviai, kuriems Agentūros sprendimu būtina orlaivio tipo kvalifikacija.

Agentūra gali nuspręsti pirmoje pastraipoje nustatytas sąlygas atitinkančią orlaivį priskirti prie atitinkamai 2, 3 arba 4 grupės, jei ji mano, kad tai pateisinama dėl konkretaus orlaivio mažesnio sudėtingumo;

- 2) 2 grupė. Prie 1 grupės nepriskiriami orlaiviai, kurie skirstomi į šiuos pogrupius:

i) 2a pogrupis:

— lėktuvai su vienu turbosraigtinu varikliu,

▼ M5

- prie šio pogrupio Agentūros priskiriami mažesnio sudėtingumo turboreaktyviniai lėktuvai ir lėktuvai su keliais turbosraigtiniais varikliais;
- ii) 2b pogrupis:
 - sraigtasparniai su vienu turbininiu varikliu,
 - prie šio pogrupio Agentūros priskiriami mažesnio sudėtingumo sraigtasparniai su keliais turbininiais varikliais;
- iii) 2c pogrupis:
 - sraigtasparniai su vienu stūmokliniu varikliu,
 - prie šio pogrupio Agentūros priskiriami mažesnio sudėtingumo sraigtasparniai su keliais stūmokliniais varikliais;
- 3) 3 grupė. Lėktuvai su stūmokliniais varikliais, nepriskirti prie 1 grupės;
- 4) 4 grupė. Skaldytuvai, varikliniai sklandytuvai, oro balionai ir diržabliai, nepriskirti prie 1 grupės.

▼ B**66.A.10 Paraiška**

- a) Paraiška išduoti orlaivių techninės priežiūros licenciją arba pakeisti jau išduotą licenciją pateikiama kompetentingai institucijai jos nustatyta tvarka užpildžius EASA 19 formą (žr. V priedą).
- b) Paraiška pakeisti orlaivių techninės priežiūros licenciją pateikiama valstybės narės, kuri išdavė orlaivių techninės priežiūros licenciją, kompetentingai institucijai.
- c) Be 66.A.10 dalies a ir b punktuose ir 66.B.105 dalyje reikalaujamų dokumentų, pareiškėjas, siekiantis įtraukti į orlaivių techninės priežiūros licenciją papildomų pagrindinių kategorijų ar pakategorijų, kompetentingai institucijai pateikia savo turimą orlaivių techninės priežiūros licenciją ir EASA 19 formą.
- d) Jei pareiškėjui, siekiančiam pakeisti pagrindines kategorijas, tai leidžiama daryti 66.B.100 dalyje nurodyta tvarka ne licenciją išdavusioje valstybėje narėje, paraiška siunčiama 66.1 dalyje nurodytai kompetentingai institucijai.
- e) Jei pareiškėjui, siekiančiam pakeisti pagrindines kategorijas, 66.B.105 dalyje nurodyta tvarka leidžiama tai daryti ne licenciją išdavusioje valstybėje narėje, pagal II priedą (145 dalį) patvirtinta techninės priežiūros organizacija 66.1 dalyje nurodytai kompetentingai institucijai siunčia orlaivių techninės priežiūros licenciją ir EASA 19 formą, kad antspaudu ir parašu būtų patvirtintas licencijos pakeitimas ar pakartotinis išdavimas.
- f) Kartu su kiekviena paraiška pateikiami patvirtinamieji dokumentai, kuriais įrodoma, kad laikomasi tuo metu galiojančių teorijos žinių, praktinio parengimo ir patirties reikalavimų.

66.A.15 Paraiškos pateikimo reikalavimai

Pareiškėjas, siekiantis gauti orlaivių techninės priežiūros licenciją, turi būti ne jaunesnis kaip 18 metų.

▼ B**66.A.20 Teisės**

a) Suteikiamos šios teisės:

1. A kategorijos orlaivių techninės priežiūros licencija jos turėtojui suteikiama teisė išduoti išleidimo eksploatuoti pažymėjimą atlikus nedidelę planinę priešskrydinę techninę priežiūrą ir pašalinus smulkius defektus vykdant II priedo (145 dalies) 145.A.35 dalyje nurodytame įgaliojime išleisti eksploatuoti patvirtintas konkrečias užduotis. Teisė išduoti pažymėjimą taikoma tik tiems darbams, kuriuos licencijos turėtojas pats atliko įgaliojimą išleisti eksploatuoti išdavusioje techninės priežiūros organizacijoje.

2. B1 kategorijos orlaivių techninės priežiūros licencija jos turėtojui suteikiama teisė išduoti išleidimo eksploatuoti pažymėjimą ir dirbti B1 kategorijos pagalbinio darbuotoju:

— atliekant orlaivio sklandmens, jėgainės, mechaninių ir elektrinių sistemų techninę priežiūrą,

— dirbti su avionikos sistemomis, kurioms reikalingi tik paprasti patikrinimai, skirti jų prižiūrimumui įrodyti, ir nereikia šalinti trikčių.

B1 kategorija apima atitinkamą A pakategorę.

3. B2 kategorijos orlaivių techninės priežiūros licencija jos turėtojui suteikiama teisė:

i) išduoti išleidimo eksploatuoti pažymėjimą ir dirbti B2 kategorijos pagalbinio darbuotoju:

— atliekant avionikos ir elektrinių sistemų techninę priežiūrą ir

— vykdyti jėgainės ir mechaninių sistemų, kurioms reikalingi tik paprasti patikrinimai, skirti jų prižiūrimumui įrodyti, elektros ir avionikos užduotis; ir

ii) išduoti išleidimo eksploatuoti pažymėjimą atlikus nedidelę planinę priešskrydinę techninę priežiūrą ir pašalinus smulkius defektus vykdant II priedo (145 dalies) 145.A.35 dalyje nurodytame įgaliojime išleisti eksploatuoti patvirtintas konkrečias užduotis. Teisė išduoti pažymėjimą taikoma tik tiems darbams, kuriuos licencijos turėtojas pats atliko įgaliojimą išleisti eksploatuoti išdavusioje techninės priežiūros organizacijoje, ir tik B2 licencijoje patvirtintoms kvalifikacijoms.

B2 kategorijos licencija netaikoma A pakategorėms.

▼ M5

4. B2L kategorijos orlaivių techninės priežiūros licencijos turėtojui suteikiama teisė išduoti išleidimo eksploatuoti pažymėjimus ir dirbti B2L kategorijos pagalbinio darbuotoju, kai atliekama:

— elektrinių sistemų techninė priežiūra,

— avionikos sistemų techninė priežiūra, atsižvelgiant į licencijoje patvirtintas konkrečias sistemos kvalifikacijas, ir

▼ M5

- su jėgaine ir mechaninėmis sistemomis, kurių tinkamumui eksploatuoti įrodyti užtenka atlikti paprastus bandymus, susiję elektros ir avionikos (sistemų priežiūros) darbai, jei tas pagalbinis darbuotojas turi sklandmens sistemų kvalifikaciją.
5. B3 kategorijos orlaivių techninės priežiūros licencijos turėtojai suteikiama teisė išduoti išleidimo eksploatuoti pažymėjimus ir dirbti B3 kategorijos pagalbinio darbuotoju, kai:
- atliekama lėktuvo konstrukcijos, jėgainės, mechaninių ir elektrinių sistemų techninė priežiūra ir
 - atliekami avionikos sistemų priežiūros darbai, kurių tinkamumui eksploatuoti įrodyti užtenka atlikti paprastus bandymus, ir nereikia šalinti triukščių.
6. L kategorijos orlaivių techninės priežiūros licencijos turėtojai suteikiama teisė išduoti išleidimo eksploatuoti pažymėjimus ir dirbti L kategorijos pagalbinio darbuotoju, kai:
- atliekama orlaivio konstrukcijos, jėgainės, mechaninių ir elektrinių sistemų techninė priežiūra,
 - dirbama su radijo, avarinių vietos nustatymo siųstuvų (ELT) ir atsakiklių sistemomis ir
 - dirbama su kitomis avionikos sistemomis, kurių tinkamumui eksploatuoti įrodyti užtenka atlikti paprastus bandymus.

L2 pakategorė apima L1 pakategorę. Bet koks L2 pakategorei pagal 66.A.45 dalies h punktą taikomas apribojimas taikomas ir L1 pakategorei.

L2C pakategorė apima L1C pakategorę.

7. C kategorijos orlaivių techninės priežiūros licencijos turėtojai suteikiama teisė išduoti išleidimo eksploatuoti pažymėjimus atlikus orlaivio techninę priežiūrą angare. Ši teisė taikoma visam orlaiviui.

▼ B

- b) Orlaivių techninės priežiūros licencijos turėtojas gali naudotis suteikta teise tik tada, kai:

▼ M11

1. laikomasi taikomų I priedo (M dalies), II priedo (145 dalies), Vb priedo (ML dalies) ir Vd priedo (CAO dalies) reikalavimų; ir

▼ B

2. per pastaruosius dvejus metus sukaupė šešių mėnesių techninės priežiūros patirtį pagal orlaivių techninės priežiūros licencijoje nurodytas teises arba atitinka reikalavimus, būtinus šioms teisėms suteikti; ir
3. turi pakankamai kompetencijos, kad patvirtintų atitinkamo orlaivio techninę priežiūrą; ir
4. pakankamai gerai moka rašyti, skaityti ir susikalbėti kalba (-omis), kuria (-iomis) surašyta techninė dokumentacija ir išdėstyta išleidimo eksploatuoti orlaivį pažymėjimo išdavimo tvarka.

▼ **B**

66.A.25 Reikalaujamos pagrindinės žinios

▼ **M5**

- a) ► **M11** Pareiškėjas, siekiantis įgyti kitų nei L kategorijos orlaivių techninės priežiūros licenciją arba papildyti turimą licenciją kita kategorija ar pakategore, turi įrodyti žinių lygį išlaikydamas atitinkamą III priedo (66 dalies) I priedėlyje nurodytų mokymo modulių egzaminus. ◀ Egzaminai turi atitikti III priedo (66 dalies) II priedėlyje nustatytą standartą, o juos turi rengti pagal IV priedą (147 dalį) tinkamai patvirtinta mokymo organizacija arba kompetentinga institucija.
- b) Pareiškėjas, siekiantis įgyti L kategorijos tam tikros pakategorės orlaivių techninės priežiūros licenciją arba papildyti turimą licenciją kita pakategore, turi įrodyti žinių lygį išlaikydamas atitinkamą III priedo (66 dalies) VII priedėlyje nurodytų mokymo modulių egzaminus. Egzaminai turi atitikti III priedo (66 dalies) VIII priedėlyje nustatytą standartą, o juos turi rengti pagal IV priedą (147 dalį) tinkamai patvirtinta mokymo organizacija ar kompetentinga institucija arba jie turi būti rengiami gavus kompetentingos institucijos pritarimą.

Laikoma, kad B1.2 pakategorės arba B3 kategorijos orlaivio techninės priežiūros licencijos turėtojas atitinka pagrindinių žinių reikalavimus, keliamus siekiant įgyti L1C, L1, L2C ir L2 pakategorių licenciją.

L4H pakategorės licencijai gauti keliami pagrindinių žinių reikalavimai apima L3H pakategorės licencijai gauti keliamus pagrindinių žinių reikalavimus.

L4G pakategorės licencijai gauti keliami pagrindinių žinių reikalavimai apima L3G pakategorės licencijai gauti keliamus pagrindinių žinių reikalavimus.

- c) Pareiškėjas, siekiantis įgyti konkrečios sistemos kvalifikacijos B2L kategorijos orlaivių techninės priežiūros licenciją arba papildyti turimą licenciją kita sistemos kvalifikacija, turi įrodyti žinių lygį išlaikydamas atitinkamą III priedo (66 dalies) I priedėlyje nurodytų mokymo modulių egzaminus. Egzaminai turi atitikti III priedo (66 dalies) II priedėlyje nustatytą standartą, o juos turi rengti pagal IV priedą (147 dalį) tinkamai patvirtinta mokymo organizacija arba kompetentinga institucija.
- d) Mokymo kursai ir egzaminai turi būti baigti ne seniau kaip prieš dešimt metų iki paraiškos įgyti orlaivių techninės priežiūros licenciją ar papildyti ją kita kategorija ar pakategore pateikimo. Jei taip nėra, egzaminai gali būti įskaityti pagal e punkto nuostatas.
- e) Pareiškėjas, siekdamas įvykdyti pagrindinių žinių reikalavimus, gali prašyti kompetentingos institucijos įskaityti visus ar dalį egzaminų, jei:
- i) yra išlaikęs pagrindinių žinių egzaminus, kurie neatitinka d punkte nurodyto reikalavimo;
 - ii) turi bet kokią kitą techninę kvalifikaciją, kurią kompetentinga institucija prilygina III priede (66 dalyje) nustatytam žinių standartui.

Egzaminai įskaitomi pagal šio priedo (66 dalies) B skyriaus E poskyrį.

- f) Kompetentingos institucijos pareiškėjui įskaityti egzaminai galioja dešimt metų. Terminui praėjus pareiškėjas gali vėl prašyti įskaityti egzaminus.

▼ B**66.A.30 Reikalaujama patirtis**

a) Pareiškėjas, siekiantis gauti orlaivių techninės priežiūros licenciją, turi būti įgijęs tokią patirtį:

1. A kategorijai, B1.2 ir B1.4 pakategorėms ir B3 kategorijai:
 - i) trejų metų praktinę eksploatuojamų lėktuvų techninės priežiūros patirtį, jeigu pareiškėjas anksčiau nebuvo įgijęs atitinkamo techninio parengimo; arba
 - ii) dvejų metų praktinę eksploatuojamų lėktuvų techninės priežiūros patirtį ir baigtą profesinį mokymą, kurį kompetentinga institucija pripažįsta tinkamu; arba
 - iii) vienerių metų praktinę eksploatuojamų lėktuvų techninės priežiūros patirtį ir baigtą pagrindinį mokymo kursą, patvirtintą pagal IV priedą (147 dalį).
2. B2 kategorijai ir B1.1 ir B1.3 pakategorėms:
 - i) penkerių metų praktinę eksploatuojamų lėktuvų techninės priežiūros patirtį, jeigu pareiškėjas anksčiau nebuvo įgijęs atitinkamo techninio parengimo; arba
 - ii) trejų metų praktinę eksploatuojamų lėktuvų techninės priežiūros patirtį ir baigtą profesinį mokymą, kurį kompetentinga institucija pripažįsta tinkamu; arba
 - iii) dvejų metų praktinę eksploatuojamų lėktuvų techninės priežiūros patirtį ir baigtą pagrindinį mokymo kursą, patvirtintą pagal IV priedą (147 dalį).

▼ M5

2a. B2L kategorijai:

- i) trejų metų praktinę eksploatuojamų orlaivių techninės priežiūros patirtį, susijusią su atitinkama (-omis) sistemos kvalifikacija (-omis), jeigu pareiškėjas anksčiau nebuvo įgijęs atitinkamo techninio parengimo, arba
- ii) dvejų metų praktinę eksploatuojamų orlaivių techninės priežiūros patirtį, susijusią su atitinkama (-omis) sistemos kvalifikacija (-omis), ir turi būti baigęs profesinį kvalifikuotų darbuotojų mokymo kursą, kurį kompetentinga institucija pripažįsta tinkamu, arba
- iii) vienerių metų praktinę eksploatuojamų orlaivių techninės priežiūros patirtį, susijusią su atitinkama (-omis) sistemos kvalifikacija (-omis), ir turi būti baigęs pagrindinio mokymo kursą, patvirtintą pagal 147 dalį.

Norint turimą B2L kategorijos licenciją papildyti nauja (-omis) sistemos kvalifikacija (-omis), reikalaujama turėti su kiekviena nauja sistemos kvalifikacija, kuria norima papildyti turimą licenciją, susijusią trijų mėnesių techninės priežiūros patirtį.

2b. L kategorijai:

- i) dvejų metų praktinę eksploatuojamų orlaivių techninės priežiūros patirtį, apimančią atitinkamai pakategorei tipinį techninės priežiūros užduočių rinkinį;

▼ M5

- ii) nukrypstant nuo i papunkčio, vienu metų praktinę eksploatauojamų orlaivių techninės priežiūros patirtį, apimančią atitinkamai pakategorei tipinį techninės priežiūros užduočių rinkinį, jeigu taikomas 66.A.45 dalies h punkto ii papunkčio 3 dalyje nustatytas apribojimas.

Norint į turimą L kategorijos licenciją įtraukti papildomą pakategorę, pagal i ir ii punktus reikalaujama patirtis yra atitinkamai 12 ir 6 mėnesiai.

Laikoma, kad B1.2 pakategorės arba B3 kategorijos orlaivio techninės priežiūros licencijos turėtojas atitinka būtinąsias patirties reikalavimus, keliamus siekiant įgyti L1C, L1, L2C ir L2 pakategorių licenciją.

▼ M2

3. C kategorijai, sudėtingiems varikliu varomiems orlaiviams:
 - i) trejų metų praktinę sudėtingų varikliu varomų orlaivių techninės priežiūros patirtį pagal kategorijas B1.1, B1.3 ar B2 arba dirbant pagalbinio darbuotoju pagal 145.A.35 dalį, arba derinant abi šias galimybes, arba
 - ii) penkerių metų praktinę sudėtingų varikliu varomų orlaivių techninės priežiūros patirtį pagal kategorijas B1.2 ar B1.4 arba dirbant pagalbinio darbuotoju pagal 145.A.35 dalį, arba derinant abi šias galimybes.
4. C kategorijai, kitiems nei sudėtingiems varikliu varomiems orlaiviams: trejų metų praktinę kitų nei sudėtingų varikliu varomų orlaivių techninės priežiūros patirtį pagal kategorijas B1 ar B2 arba dirbant pagalbinio darbuotoju pagal 145.A.35 dalį, arba derinant abi šias galimybes.

▼ B

5. C kategorijai, įgytai baigiant aukštąją mokyklą: pareiškėjui, turinčiam kompetentingos institucijos pripažintą universitete ar kitoje aukštojoje mokykloje įgytą techninių dalykų mokslinį laipsnį, trejų metų patirtis atliekant tipinius civilinės aviacijos orlaivių techninės priežiūros darbus, įskaitant šešių mėnesių stebėjimą, kaip vykdoma techninė priežiūra angare.
 - b) Pareiškėjas, norintis išplėsti orlaivių techninės priežiūros licencijos taikymo sritį, turi būti įgijęs būtinąją papildomos kategorijos ar pakategorės civilinės aviacijos orlaivių techninės priežiūros patirtį, nurodytą IV priedėlyje (66 dalyje).
 - c) Patirtis turi būti praktinė ir apimti tipinį orlaivio techninės priežiūros užduočių rinkinį.
 - d) Iš reikalaujamos patirties bent vienerių metų patirtis turi būti įgyta pastaruju metu vykdant techninės priežiūros darbus pagal tą kategoriją ar pakategorę, kuriai taikomą pirmąją licenciją siekiama gauti. Siekiant išplėsti turimos orlaivių techninės priežiūros licencijos taikymo sritį įtraukiant į ją naujas kategorijas/pakategores papildomai reikalaujama techninės priežiūros patirtis gali būti trumpesnė nei vieneri metai, bet ne trumpesnė kaip trys mėnesiai. Kokios patirties reikalaujama, priklauso nuo skirtumo tarp turimos ir norimos gauti kategorijos/pakategorės. Ši papildoma patirtis turi atitikti norimą gauti licencijos kategoriją/pakategorę.

▼B

- e) Nepaisant a punkte nurodytų reikalavimų, techninės priežiūros patirtis, įgyta atliekant ne civilinės aviacijos orlaivių techninės priežiūros darbus, pripažįstama tuo atveju, jeigu šią techninės priežiūros patirtį kompetentinga institucija pripažįsta lygiaverte pagal šio priedo (66 dalies) reikalavimus. Tačiau būtina įgyti papildomos civilinės aviacijos orlaivių techninės priežiūros patirties, kad būtų užtikrinta pakankama pareiškėjo kompetencija civilinės aviacijos orlaivių techninės priežiūros srityje.
- f) Patirtis turi būti įgyta ne seniau kaip prieš dešimt metų iki pateikiant paraišką gauti orlaivių techninės priežiūros licenciją ar papildyti ją kita kategorija ar pakategore.

66.A.40 Orlaivių techninės priežiūros licencijos galiojimo trukmė

- a) Orlaivių techninės priežiūros licencija netenka galios praėjus penkeriems metams nuo jos paskutinio išdavimo ar pakeitimo, nebent turėtojas techninės priežiūros licenciją pateiktų ją išdavusiai kompetentingai institucijai patikrinti, ar licencijoje nurodyta informacija atitinka kompetentingos institucijos įrašus pagal 66.B.120 dalį.
- b) Orlaivių techninės priežiūros licencijos turėtojas turi užpildyti atitinkamas EASA 19 formos (žr. V priedėlį) dalis ir su turima licencijos kopija pateikti licenciją išdavusiai kompetentingai institucijai, nebent licencijos turėtojas dirbtų pagal II priedą (145 dalį) patvirtintoje techninės priežiūros organizacijoje, kurioje pagal nustatytą tvarką būtinus dokumentus orlaivių techninės priežiūros licencijos turėtojo vardu gali pateikti organizacija.
- c) Orlaivių techninės priežiūros licencija suteikta teisė išduoti išleidimo eksploatuoti orlaivį pažymėjimą nebetaikoma, kai tik orlaivių techninės priežiūros licencija netenka galios.
- d) Orlaivių techninės priežiūros licencija galioja tik tuo atveju, jeigu 1) ją išdavė ir (arba) pakeitė kompetentinga institucija ir 2) šį dokumentą pasirašė jos turėtojas.

▼M5**66.A.45 Patvirtinimas orlaivių kvalifikacijoms**

- a) Kad orlaivių techninės priežiūros licencijos turėtojas galėtų naudotis pažymėjimų išdavimo konkretais tipo orlaiviams teisėmis, jo licencijoje turi būti patvirtintos atitinkamos orlaivių kvalifikacijos:

— B1, B2 arba C kategorijas atitinka šios orlaivių kvalifikacijos:

- i) jei tai 1 grupės orlaiviai – atitinkama orlaivio tipo kvalifikacija;
- ii) jei tai 2 grupės orlaiviai – atitinkama orlaivio tipo kvalifikacija, gamintojo pogrupio kvalifikacija arba viso pogrupio kvalifikacija;
- iii) jei tai 3 grupės orlaiviai – atitinkama orlaivio tipo kvalifikacija arba visos grupės kvalifikacija;
- iv) jei tai 4 grupės orlaiviai – B2 kategorijos licenciją atitinka visos grupės kvalifikacija;

— B2L kategoriją atitinka šios orlaivių kvalifikacijos:

▼ **M5**

- i) jei tai 2 grupės orlaiviai – atitinkama gamintojo pogrupio kvalifikacija arba viso pogrupio kvalifikacija;
 - ii) jei tai 3 grupės orlaiviai – visos grupės kvalifikacija;
 - iii) jei tai 4 grupės orlaiviai – visos grupės kvalifikacija;
- B3 kategoriją atitinka kvalifikacija „ne didesnės kaip 2 000 kg MTOM nehermetizuotieji lėktuvai su stūmokliniais varikliais“;
- L kategoriją atitinka šios orlaivių kvalifikacijos:
- i) L1C pakategorę – kvalifikacija „kompozitiniai sklandytuvai“;
 - ii) L1 pakategorę – kvalifikacija „sklandytuvai“;
 - iii) L2C pakategorę – kvalifikacija „kompozitiniai varikliniai sklandytuvai ir kompozitiniai ELA1 tipo lėktuvai“;
 - iv) L2 pakategorę – kvalifikacija „varikliniai sklandytuvai ir ELA1 tipo lėktuvai“;
 - v) L3H pakategorę – kvalifikacija „karšto oro balionai“;
 - vi) L3G pakategorę – kvalifikacija „dujiniai oro balionai“;
 - vii) L4H pakategorę – kvalifikacija „karšto oro dirizabliai“;
 - viii) L4G pakategorę – kvalifikacija „ELA2 tipo dujiniai dirizabliai“;
 - ix) L5 pakategorę – atitinkama dirizablio tipo kvalifikacija;
- A kategorijai kvalifikacijos nereikalaujama, jei laikomasi II priedo (145 dalies) 145.A.35 dalies reikalavimų.
- b) Kad būtų patvirtintos orlaivio tipo kvalifikacijos, būtina sėkmingai baigti vieną iš šių mokymo kursų:
- III priedo (66 dalies) III priedėlyje nustatytą atitinkamos B1, B2 arba C kategorijos orlaivio tipo mokymo kursą;
 - B2 arba L5 kategorijos licencijoje tvirtinant dujinių dirizablių tipo kvalifikacijas – kompetentingos institucijos pagal 66.B.130 dalį patvirtintą tipo mokymo kursą.
- c) Kitų nei C kategorijos licencijų atveju, siekiant pirmosios tam tikros kategorijos / pakategorės orlaivių tipo kvalifikacijos patvirtinimo, be b punkte išdėstytų reikalavimų, būtina sėkmingai baigti atitinkamą mokymą darbo vietoje. Šis mokymas darbo vietoje turi atitikti III priedo (66 dalies) III priedėlio reikalavimus; kita vertus, dujinių dirizablių atveju jį turi tiesiogiai patvirtinti kompetentinga institucija.

▼ M6▼ C2

d) Nukrypstant nuo b ir c punktų, 2 ir 3 grupių orlaivio tipo kvalifikacijos licencijoje taip pat gali būti tvirtinamos įvykdžius šias sąlygas:

- pagal šio priedo (66 dalies) III priedėlio reikalavimus sėkmingai išlaikius atitinkamos B1, B2 arba C kategorijos orlaivio tipo egzaminus;
- B1 ir B2 kategorijų atveju įrodžius su orlaivio tipu susijusią praktinę patirtį. Tokiu atveju praktinė patirtis turi apimti atitinkamai licencijos kvalifikacijai tipinį techninės priežiūros užduočių rinkinį.

Jei C kategorijos kvalifikacija suteikiama asmeniui, kuris kvalifikaciją įgijo aukštojoje mokykloje, kaip nurodyta 66.A.30 dalies 5 punkto 5 papunktyje, pirmas laikomas orlaivio tipo egzaminas yra B1 arba B2 kategorijos lygio.

▼ M5

e) 2 grupės orlaivių atveju:

- i) B1 ir C kategorijų licencijų turėtojai, siekiantys gamintojo pogrupių kvalifikacijos patvirtinimo, turi tenkinti orlaivių tipo kvalifikacijos reikalavimus, taikomus bent dviem to paties gamintojo orlaivių tipams, kurių derinys yra tipinis tam gamintojo pogrupiui;
- ii) B1 ir C kategorijų licencijų turėtojai, siekiantys viso pogrupio kvalifikacijos patvirtinimo, turi atitikti orlaivio tipo kvalifikacijos reikalavimus, taikomus bent trimis skirtingų gamintojų orlaivių tipams, kurių derinys yra tipinis tam pogrupiui;
- iii) B2 ir B2L kategorijų licencijos turėtojai, siekiantys gamintojo pogrupio ir viso pogrupio kvalifikacijų patvirtinimo, turi įrodyti praktinę patirtį, apimančią atitinkamai licencijos kategorijai ir atitinkamam orlaivių pogrupiui – o B2L kategorijos atveju – atitinkamai (-oms) sistemos kvalifikacijai (-oms) – tipinį techninės priežiūros užduočių rinkinį;
- iv) nukrypstant nuo e punkto iii papunkčio, B2 arba B2L kategorijos licencijos turėtojas, kuriam suteiktas viso 2b pogrupio patvirtinimas, turi teisę gauti viso 2c pogrupio patvirtinimą.

f) 3 ir 4 grupių orlaivių atveju:

- i) B1, B2, B2L ir C kategorijų licencijų turėtojai, siekiantys visos 3 grupės kvalifikacijos patvirtinimo, ir B2 ir B2L kategorijų licencijų turėtojai, siekiantys visos 4 grupės kvalifikacijos patvirtinimo, turi įrodyti turį praktinės patirties, apimančios atitinkamai licencijos kategorijai ir 3 arba 4 grupei tipinį techninės priežiūros užduočių rinkinį;
- ii) jei B1 kategorijos licenciją turintis pareiškėjas neįrodo turįs atitinkamos patirties, 3 grupės kvalifikacijai taikomi šie licencijoje nurodomi apribojimai:

- hermetizuotieji lėktuvai,

▼ M5

- metalinės konstrukcijos lėktuvai,
 - kompozitinės konstrukcijos lėktuvai,
 - medinės konstrukcijos lėktuvai,
 - audiniu aptrauktos metalinių vamzdelių konstrukcijos lėktuvai;
- iii) nukrypstant nuo f punkto i papunkčio, B2L kategorijos licencijos turėtojas, kuriam suteiktas viso 2a arba 2b pogrupio patvirtinimas, turi teisę gauti 3 ir 4 grupių patvirtinimą.
- g) B3 licencijos atveju:
- i) siekiant kvalifikacijos „ne didesnės kaip 2 000 kg MTOM nehermetizuotieji lėktuvai su stūmokliniais varikliais“ patvirtinimo, būtina įrodyti praktinę patirtį, apimančią atitinkamai licencijos kategorijai tipinį techninės priežiūros užduočių rinkinį;
 - ii) jei pareiškėjas neįrodo turįs atitinkamos patirties, i punkte nurodytai kvalifikacijai taikomi šie licencijoje nurodomi apribojimai:
 - medinės konstrukcijos lėktuvai,
 - audiniu aptrauktos metalinių vamzdelių konstrukcijos lėktuvai,
 - metalinės konstrukcijos lėktuvai,
 - kompozitinės konstrukcijos lėktuvai.
- h) Visų L kategorijos licencijos pakategorių, išskyrus L5 pakategorę, atveju:
- i) siekiant kvalifikacijų patvirtinimo būtina įrodyti praktinę patirtį, apimančią atitinkamai licencijos pakategorei tipinį techninės priežiūros užduočių rinkinį;
 - ii) jei pareiškėjas neįrodo turįs atitinkamos patirties, kvalifikacijoms taikomi šie licencijoje nurodomi apribojimai:
 - 1) kvalifikacijoms „sklandytuvai“ ir „varikliniai sklandytuvai ir ELA1 tipo lėktuvai“:
 - audiniu aptrauktos medinės konstrukcijos orlaiviai,
 - audiniu aptrauktos metalinių vamzdelių konstrukcijos orlaiviai,
 - metalinės konstrukcijos orlaiviai,
 - kompozitinės konstrukcijos orlaiviai;
 - 2) kvalifikacijai „dujiniai oro balionai“:
 - kiti nei ELA1 tipo dujiniai oro balionai ir

▼ M5

- 3) jei pareiškėjas, pasinaudodamas 66.A.30 dalies a punkto 2b papunkčio ii punkte nurodyta išimtimi, įrodė turįs vienų metų patirtį, licencijoje nurodomas šis apribojimas:

„I priedo (M dalies) VII priedėlyje nurodyti sudėtingi techninės priežiūros darbai, Reglamento (ES) Nr. 748/2012 I priedo (21 dalies) 21.A.90B dalyje nurodyti standartiniai pakeitimai ir Reglamento (ES) Nr. 748/2012 I priedo (21 dalies) 21.A.431B dalyje nurodytas standartinis remontas“.

Laikoma, kad B1.2 pakategorės orlaivio techninės priežiūros licencijos turėtojas, kuriam suteiktas 3 grupės kvalifikacijos patvirtinimas, arba B3 kategorijos orlaivio techninės priežiūros licencijos turėtojas, kuriam suteiktas kvalifikacijos „ne didesnės kaip 2 000 kg MTOM nehermetizuotieji lėktuvai su stūmokliniais varikliais“ patvirtinimas, atitinka L1 ir L2 pakategorių licencijos, kurioje nurodomos visos atitinkamos kvalifikacijos ir tokie patys apribojimai, kokie nurodyti B1.2 / B3 kategorių licencijoje, išdavimo reikalavimus.

▼ B**66.A.50 Apribojimai****▼ M5**

- a) Orlaivių techninės priežiūros licencijoje nurodomi apribojimai yra teisės išleisti eksploatuoti išimtys, o 66.A.45 dalyje nurodyti apribojimai taikomi visam orlaiviui.

▼ B

- b) 66.A.45 dalyje nurodyti apribojimai panaikinami:

1. įrodžius atitinkamą patirtį arba
2. sėkmingai išlaikius praktinį kompetentingos institucijos rengiamą egzaminą.

- c) 66.A.70 dalyje nurodyti apribojimai panaikinami sėkmingai išlaikius 66.B.300 dalyje nurodytame atitinkamame pakeitimo pranešime nustatytų modulių/dalykų egzaminus.

66.A.55 Kvalifikacijos įrodymas

Įgaliotam asmeniui paprašius, teisę išleisti eksploatuoti turintys ir pagalbiniai darbuotojai per 24 val. turi pateikti savo licenciją kaip kvalifikacijos įrodymą.

66.A.70 Kvalifikacijos pakeitimo nuostatos

- a) Asmeniui, turinčiam už išleidimą atsakingo darbuotojo kvalifikaciją, galiojusią valstybėje narėje iki III priedo (66 dalies) įsigaliojimo, tos valstybės narės kompetentinga institucija išduoda orlaivių techninės priežiūros licenciją be papildomų egzaminų pagal B skyriaus D poskyrio reikalavimus.
- b) Asmuo, kuris prieš įsigaliojant III priedui (66 daliai) pradėjo valstybėje narėje galiojantį už išleidimą atsakingo darbuotojo kvalifikacijos kėlimo procesą, gali jį tęsti. Asmeniui, per šį procesą įgijusiam už išleidimą atsakingo darbuotojo kvalifikaciją, tos valstybės narės kompetentinga institucija orlaivių techninės priežiūros licenciją išduoda be papildomų egzaminų pagal B skyriaus D poskyrio reikalavimus.

▼ M5

- c) Jeigu reikia, orlaivių techninės priežiūros licencijoje įrašomi 66.A.50 dalyje numatyti apribojimai, kad būtų galima atskirti:
- i) už išleidimą atsakingų darbuotojų kvalifikacijos, galiojusios valstybėje narėje prieš įsigaliojant šiame priede (66 dalyje) nurodytai taikytinai licencijos kategorijai arba pakategorei, taikymo sritį;
 - ii) šio priedo (66 dalies) I ir II priedėliuose nustatytus pagrindinių žinių reikalavimus ir pagrindinių egzaminų standartus.
- d) Nukrypstant nuo c punkto, licenciją pagal Reglamentą (EB) Nr. 1008/2008 turinčių oro vežėjų nenaudojamų orlaivių, išskyrus sudėtingus varikliu varomus orlaivius, ir oro balionų, sklaidytuvų, variklinių sklaidytų ir diržablių techninės priežiūros licencijoje nurodomi 66.A.50 dalyje numatyti apribojimai, siekiant užtikrinti, kad liktų nepakitusios prieš įsigaliojant pagal 66 dalį taikytinai licencijos kategorijai / pakategorei valstybėje narėje galiojusios už išleidimą atsakingų darbuotojų teisės ir pagal 66 dalį pakeista orlaivių techninės priežiūros licencija suteikiamos teisės.

▼ B*B SKYRIUS***KOMPETENTINGŲ INSTITUCIJŲ DARBO TVARKA****A POSKYRIS***BENDROSIOS NUOSTATOS***66.B.1 Taikymo sritis**

Šiame skyriuje išdėstyta darbo tvarka, įskaitant administracinio darbo reikalavimus, kurių turi laikytis kompetentinga institucija, atsakinga už šio priedo (66 dalies) A skyriaus įgyvendinimą ir vykdymo užtikrinimą.

66.B.10 Kompetentinga institucija**a) Bendrosios nuostatos**

Valstybė narė paskiria kompetentingą instituciją, atsakingą už orlaivių techninės priežiūros licencijų išdavimą, pratęsimą, pakeitimą, jų galiojimo sustabdymą ar atšaukimą.

Ši kompetentinga institucija turi nustatyti tinkamą organizacijos struktūrą siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi šio priedo (66 dalies) reikalavimų.

b) Išteklių

Kompetentingoje institucijoje turi dirbti pakankamai darbuotojų siekiant užtikrinti šio priedo (66 dalies) reikalavimų vykdymą.

c) Darbo tvarka

Kompetentinga institucija turi nustatyti dokumentais pagrįstą darbo tvarką, kuria išsamiai apibrėžiama, kaip užtikrinama, kad būtų laikomasi šio priedo (66 dalies) reikalavimų. Ši darbo tvarka turi būti persvarstoma ir iš dalies keičiama siekiant užtikrinti, kad reikalavimų būtų laikomasi nuolat.

66.B.20 Užrašų tvarkymas

- a) Kompetentinga institucija nustato užrašų tvarkymo sistemą, kuri užtikrintų galimybę tinkamai atsekti kiekvienos techninės priežiūros licencijos išdavimo, atnaujinimo, pakeitimo, jos galiojimo sustabdymo ar atšaukimo procesą.

▼ B

- b) Tokius įrašus apie kiekvieną licenciją sudaro:
1. paraiška, įskaitant visus reikiamus papildomus dokumentus, išduoti arba pakeisti orlaivių techninės priežiūros licenciją;
 2. orlaivių techninės priežiūros licencijos, įskaitant visus jos pakeitimus, kopija;
 3. svarbios korespondencijos kopijos;
 4. duomenys apie visas išlygas ir priemones, kurių imtasi reikalavimų vykdymui užtikrinti;
 5. visi kitų kompetentingų institucijų pranešimai apie orlaivių techninės priežiūros licencijos turėtoją;
 6. įrašai apie laikytus kompetentingos institucijos surengtus egzaminus;
 7. taikytas pakeitimo pranešimas;
 8. taikytas patirties įskaitymo pranešimas.
- c) Baigus galioti licencijai, b punkto 1–5 papunkčiuose nurodytus įrašus ir dokumentus būtina saugoti bent penkerius metus.
- d) b punkto 6–8 papunkčiuose nurodyti įrašai ir dokumentai saugomi neribotą laiką.

66.B.25 Keitimasis informacija**▼ M6****▼ C2**

- a) Kompetentingos institucijos tarpusavyje keičiasi informacija pagal Reglamento (ES) 2018/1139 72 straipsnio 1 dalį.

▼ B

- b) Nepažeidžiant valstybių narių kompetencijos, iškilus galimam pavojui, susijusiam su keliomis valstybėmis narėmis, visos susijusios kompetentingos institucijos turi padėti viena kitai atlikti reikiamus priežiūros veiksmus.

▼ M6**▼ C2****66.B.30 Išlygos**

Visas pagal Reglamento (ES) 2018/1139 71 straipsnio 1 dalį suteiktas išlygas registruoja ir tuos užrašus laiko kompetentinga institucija.

▼ B**B POSKYRIS****ORLAIVIŲ TECHNINĖS PRIEŽIŪROS LICENCIJOS IŠDAVIMAS**

Šiame poskyryje nustatyta tvarka, kurios turi laikytis kompetentinga institucija, išduodama, pakeisdama orlaivių techninės priežiūros licenciją ar pratęsdama jos galiojimą.

66.B.100 Orlaivių techninės priežiūros licencijos išdavimo tvarka, kai licenciją išduoda kompetentinga institucija

- a) Gavusi užpildytą EASA 19 formą ir kitus reikalingus dokumentus, kompetentinga institucija patikrina, ar visiškai užpildyta EASA 19 forma ir ar pateikti patirties duomenys atitinka šio priedo (66 dalies) reikalavimus.

▼ M5

- b) Kompetentinga institucija patikrina, kokius egzaminus yra išlaikęs pareiškėjas ir (arba) patvirtina įskaitytus egzaminus, kad, atsižvelgiant į šio priedo (66 dalies) reikalavimus, būtų užtikrinta atitiktis visiems I arba VII priedėlyje nurodytiems modulių reikalavimams.

▼ B

- c) Patikrinusi pareiškėjo tapatybę ir gimimo datą ir nustačiusi, kad jis atitinka žinių ir patirties reikalavimus pagal šį priedą (66 dalį), kompetentinga institucija pareiškėjui išduoda atitinkamą orlaivių techninės priežiūros licenciją. Ta pati informacija saugoma kompetentingos institucijos užrašuose.
- d) Kai orlaivių tipai ar grupės patvirtinami išduodant pirmąją orlaivių techninės priežiūros licenciją, kompetentinga institucija patikrina atitiktį 66.B.115 daliai.

66.B.105 Orlaivių techninės priežiūros licencijos išdavimo tvarka, kai licenciją išduoda pagal II priedą (145 dalį) patvirtinta techninės priežiūros organizacija

- a) Pagal II priedą (145 dalį) patvirtinta techninės priežiūros organizacija, kuriai leidimą užsiimti šia veikla išdavė kompetentinga institucija, gali i) kompetentingos institucijos vardu parengti orlaivių techninės priežiūros licenciją arba ii) kompetentingai institucijai pateikti rekomendaciją dėl pareiškėjo pateiktos orlaivių techninės priežiūros licencijos paraiškos, kad kompetentinga institucija galėtų parengti ir išduoti tokią licenciją.
- b) a punkte nurodytos patvirtintos techninės priežiūros organizacijos užtikrina, kad būtų laikomasi 66.B.100 dalies a ir b punktuose išdėstytų reikalavimų.
- c) Visais atvejais orlaivių techninės priežiūros licenciją pareiškėjui gali išduoti tik kompetentinga institucija.

▼ M5**66.B.110 Orlaivių techninės priežiūros licencijos pakeitimo, įtraukiant papildomą pagrindinę kategoriją ar pakategorę, tvarka**

- a) Atlikus 66.B.100 arba 66.B.105 dalyje nurodytas procedūras, kompetentinga institucija papildomą pagrindinę kategoriją, pakategorę ar, jei tai B2L kategorijos licencija, sistemos kvalifikaciją (-as) orlaivio techninės priežiūros licencijoje patvirtina antspaudu ir parašu arba išduoda naują licenciją.
- b) Atitinkamai pakeičiami įrašai kompetentingos institucijos sistemoje.
- c) Pareiškėjo prašymu kompetentinga institucija B2L kategorijos licenciją pakeičia B2 kategorijos licencija, kurioje nurodoma ta pati orlaivio kvalifikacija (-os), jei licencijos turėtojas įrodo, kad tenkina abi šias sąlygas:
 - i) yra išlaikęs egzaminus, iš kurių matyti I priedėlyje nustatytų pagrindinių žinių, susijusių su turima B2L kategorijos licencija, ir pagrindinių žinių, susijusių su B2 kategorijos licencija, skirtumas;
 - ii) turi pagal IV priedėlį reikalaujamą praktinę patirtį.
- d) Gavusi B1.2 pakategorės orlaivio techninės priežiūros licencijos turėtojo, kuriam suteiktas 3 grupės kvalifikacijos patvirtinimas, arba B3 kategorijos orlaivio techninės priežiūros licencijos turėtojo, kuriam suteiktas kvalifikacijos „ne didesnės kaip 2 000 kg MTOM nehermetizuotieji lėktuvai su stūmokliniais varikliais“ patvirtinimas, paraišką, kompetentinga institucija išduoda L1 ir L2 pakategorių licenciją, kurioje nurodomos visos kvalifikacijos ir tokie patys apribojimai, kokie nurodyti B1.2 / B3 kategorijų licencijoje.

▼ B**66.B.115 Orlaivių techninės priežiūros licencijos pakeitimo, įtraukiant orlaivių kategoriją arba pašalinant apribojimus, tvarka**

- a) Gavusi tinkamai užpildytą EASA 19 formą, visus reikalingus dokumentus, įrodančius atitiktį norimos gauti kvalifikacijos reikalavimams, ir orlaivių techninės priežiūros licenciją, kompetentinga institucija:
1. į pareiškėjo techninės priežiūros licenciją papildomai įrašo atitinkamą orlaivio kvalifikaciją; arba
 2. išduoda naują techninės priežiūros licenciją su įrašyta atitinkama orlaivio kvalifikacija; arba
 3. panaikina pagal 66.A.50 dalį taikytus apribojimus.
- Atitinkamai pakeičiami įrašai kompetentingos institucijos apskaitos sistemoje.
- b) Jei pareiškėjas nebaigęs viso pagal IV priedą (147 dalį) tinkamai patvirtintos techninės priežiūros mokymo organizacijos rengiamo orlaivio tipo mokymo kurso, kompetentinga institucija, prieš suteikdami tipo kvalifikaciją, įsitikina, kad yra įvykdyti visi tipo mokymo reikalavimai.
- c) Tuo atveju, kai mokymo darbo vietoje nereikalaujama, orlaivio tipo kvalifikacija patvirtinama remiantis pripažinimo sertifikatu, kurį išdavė techninės priežiūros mokymo organizacija, patvirtinta pagal IV priedą (147 dalį).
- d) Jei orlaivio tipo mokymą sudaro daugiau kaip vienas kursas, prieš suteikdama tipo kvalifikaciją kompetentinga institucija įsitikina, kad kursų turinys ir trukmė visiškai atitinka licencijos kategorijos taikymo sritį ir tinkamai aprėpia reikiamas darbo sritis.
- e) Papildomo mokymo atveju kompetentinga institucija įsitikina, kad i) pareiškėjo ankstesnė kvalifikacija, papildyta ii) pagal IV priedą (147 dalį) patvirtintu kursu arba kompetentingos institucijos tiesiogiai patvirtintu kursu, yra priimtina tipo kvalifikacijai suteikti.

▼ M5

- f) Kompetentinga institucija užtikrina, kad atitiktis praktinių tipo mokymo kurso elementų reikalavimams būtų įrodyta vienu iš šių būdų:
- i) pateikiant pagal 66.B.130 dalį kompetentingos institucijos tiesiogiai patvirtintus išsamius kursą rengusios organizacijos praktinio mokymo užrašus ar registracijos žurnalą;
 - ii) pateikiant (jei turimas) pagal IV priedą (147 dalį) tinkamai patvirtintos techninės priežiūros mokymo organizacijos išduotą mokymo pažymėjimą, kuriame nurodyti praktiniai mokymo elementai.

▼ B

- g) Patvirtinant orlaivių tipus taikomos Agentūros nustatytos orlaivio tipo kvalifikacijos.

66.B.120 Orlaivių techninės priežiūros licencijos galiojimo pratęsimo tvarka

- a) Kompetentinga institucija pagal savo turimus įrašus patikrina, ar pareiškėjo orlaivių techninės priežiūros licencija neatšaukta, nesustabdytas jos galiojimas ir ji nepakeista pagal 66.B.500 dalį. Jeigu dokumentai sutampa ir neatliekama jokių veiksmų pagal 66.B.500 dalį, licencija pratęsiama penkeriems metams, o įrašai atitinkamai pakeičiami.

▼ B

b) Jeigu kompetentingos institucijos ir pareiškėjo orlaivių techninės priežiūros licencijos įrašai nesutampa:

1. kompetentinga institucija išsiaiškina šio nesutapimo priežastis ir gali priimti sprendimą neatnaujinti orlaivių techninės priežiūros licencijos;

▼ M11

2. kompetentinga institucija šį faktą praneša licencijos turėtojui ir visoms žinomoms pagal I priedo (M dalies) F poskyrį, II priedą (145 dalį) arba Vd priedą (CAO dalį) patvirtintoms techninės priežiūros organizacijoms, kurios gali būti su tuo tiesiogiai susijusios;

▼ B

3. kompetentinga institucija imasi atitinkamų veiksmų pagal 66.B.500 dalį, jei šią techninės priežiūros licenciją reikia atšaukti, sustabdyti jos galiojimą arba ją pakeisti.

66.B.125 Licencijų pakeitimo įtraukiant grupių kvalifikacijas tvarka

a) Atskiros 5 straipsnio 4 punkte nurodytoje orlaivių techninės priežiūros licencijoje įrašytos orlaivio tipo kvalifikacijos išlieka ir naujomis kvalifikacijomis nekeičiamos, nebent licencijos turėtojas visiškai atitiktų atitinkamų grupių/ pogrupių kvalifikacijų patvirtinimo reikalavimus, nustatytus šio priedo (66 dalies) '66.A.45 dalyje.

b) Licencijos pakeitimas atliekamas pagal šią schemą:

▼ M5

1. B1 arba C kategorijos:

— sraigtasparniai su stūmokliniu varikliu, visa grupė: keičiama į „visą 2c pogrupį“ ir nurodomos sraigtasparnių su vienu stūmokliniu varikliu, kurie priskiriami prie 1 grupės, tipo kvalifikacijos,

— sraigtasparniai su stūmokliniu varikliu, gamintojo grupė: keičiama į „gamintojo 2c pogrupį“ ir nurodomos to gamintojo sraigtasparnių su vienu stūmokliniu varikliu, kurie priskiriami prie 1 grupės, tipo kvalifikacijos,

— sraigtasparniai su turbininiu varikliu, visa grupė: keičiama į „visą 2b pogrupį“ ir nurodomos sraigtasparnių su vienu turbininiu varikliu, kurie priskiriami prie 1 grupės, tipo kvalifikacijos,

— sraigtasparniai su turbininiu varikliu, gamintojo grupė: keičiama į „gamintojo 2b pogrupį“ ir nurodomos to gamintojo sraigtasparnių su vienu turbininiu varikliu, kurie priskiriami prie 1 grupės, tipo kvalifikacijos,

— metalinės konstrukcijos lėktuvai su vienu stūmokliniu varikliu, visa grupė arba gamintojo grupė: keičiama į „visą 3 grupę“. B1 kategorijos licencijai taikomi šie apribojimai: kompozitinės konstrukcijos lėktuvai, medinės konstrukcijos lėktuvai ir audiniu aptrauktos metalinių vamzdelių konstrukcijos lėktuvai,

— metalinės konstrukcijos lėktuvai su keliais stūmokliniais varikliais, visa grupė arba gamintojo grupė: keičiama į „visą 3 grupę“ ir nurodomos atitinkamos visos grupės arba gamintojų grupės lėktuvų su keliais stūmokliniais varikliais, kurie priskiriami prie 1 grupės, tipo kvalifikacijos. B1 kategorijos licencijai taikomi šie apribojimai: kompozitinės konstrukcijos lėktuvai, medinės konstrukcijos lėktuvai ir audiniu aptrauktos metalinių vamzdelių konstrukcijos lėktuvai,

▼ **M5**

- medinės konstrukcijos lėktuvai su vienu stūmokliniu varikliu, visa grupė arba gamintojo grupė: keičiama į „visą 3 grupę“. B1 kategorijos licencijai taikomi šie apribojimai: hermetizuotieji lėktuvai, metalinės konstrukcijos lėktuvai, kompozitinės konstrukcijos lėktuvai ir audiniu aptrauktos metalinių vamzdelių konstrukcijos lėktuvai,
- medinės konstrukcijos lėktuvai su keliais stūmokliniais varikliais, visa grupė arba gamintojo grupė: keičiama į „visą 3 grupę“. B1 kategorijos licencijai taikomi šie apribojimai: hermetizuotieji lėktuvai, metalinės konstrukcijos lėktuvai, kompozitinės konstrukcijos lėktuvai ir audiniu aptrauktos metalinių vamzdelių konstrukcijos lėktuvai,
- kompozitinės konstrukcijos lėktuvai su vienu stūmokliniu varikliu, visa grupė arba gamintojo grupė: keičiama į „visą 3 grupę“. B1 kategorijos licencijai taikomi šie apribojimai: hermetizuotieji lėktuvai, metalinės konstrukcijos lėktuvai, medinės konstrukcijos lėktuvai ir audiniu aptrauktos metalinių vamzdelių konstrukcijos lėktuvai,
- kompozitinės konstrukcijos lėktuvai su keliais stūmokliniais varikliais, visa grupė arba gamintojo grupė: keičiama į „visą 3 grupę“. B1 kategorijos licencijai taikomi šie apribojimai: hermetizuotieji lėktuvai, metalinės konstrukcijos lėktuvai, medinės konstrukcijos lėktuvai ir audiniu aptrauktos metalinių vamzdelių konstrukcijos lėktuvai,
- lėktuvai su vienu turbininiu varikliu, visa grupė: keičiama į „visą 2a pogrupį“ ir nurodomos lėktuvų su vienu turbosraigtiniu varikliu, kurie priskiriami prie 1 grupės ir kuriems pagal ankstesnę sistemą nereikėjo orlaivio tipo kvalifikacijos, tipo kvalifikacijos,
- lėktuvai su vienu turbininiu varikliu, gamintojo grupė: keičiama į „gamintojo 2a pogrupį“ ir nurodomos to gamintojo lėktuvų su vienu turbosraigtiniu varikliu, kurie priskiriami prie 1 grupės ir kuriems pagal ankstesnę sistemą nereikėjo orlaivio tipo kvalifikacijos, tipo kvalifikacijos,
- lėktuvai su keliais turbininiais varikliais, visa grupė: keičiama į lėktuvų su keliais turbosraigtiniais varikliais, kuriems pagal ankstesnę sistemą nereikėjo orlaivio tipo kvalifikacijos, tipo kvalifikacijos.

▼ **B**

2. B2 kategorija:

- lėktuvai: keičiama į „visą 2a pogrupį“ ir „visą 3 grupę“, pridant lėktuvų, kurie priskiriami prie 1 grupės ir kuriems pagal ankstesnę sistemą nereikėjo orlaivio tipo kvalifikacijos, tipo kvalifikacijos,
- sraigatasparniai: keičiama į „visus 2b ir 2c pogrupius“, pridant sraigatasparnių, kurie priskiriami prie 1 grupės ir kuriems pagal ankstesnę sistemą nereikėjo orlaivio tipo kvalifikacijos, tipo kvalifikacijos.

▼ B

3. C kategorija:

- lėktuvai: keičiama į „visą 2a pogrupį“ ir „visą 3 grupę“, pridodant lėktuvų, kurie priskiriami prie 1 grupės ir kuriems pagal ankstesnę sistemą nereikėjo orlaivio tipo kvalifikacijos, tipo kvalifikacijos,
 - sraigtasparniai: keičiama į „visus 2b ir 2c pogrupius“, pridodant sraigtasparnių, kurie priskiriami prie 1 grupės ir kuriems pagal ankstesnę sistemą nereikėjo orlaivio tipo kvalifikacijos, tipo kvalifikacijos.
- c) Jei po 66.A.70 dalyje nurodyto pakeitimo proceso licencijai taikomi apribojimai, jie ir toliau taikomi licencijai, nebent būtų panaikinti pagal 66.B.300 dalyje nurodyto atitinkamo pakeitimo pranešimo reikalavimus.

▼ M566.B.130 **Orlaivių tipo mokymo kurso tiesioginio patvirtinimo tvarka**

- a) Kompetentinga institucija pagal šio priedo (66 dalies) III priedėlio 1 punktą gali patvirtinti orlaivio, išskyrus dirizablius, tipo mokymo kursus, kuriuos rengia ne techninės priežiūros mokymo organizacija, patvirtinta pagal IV priedą (147 dalį). Tokiu atveju kompetentinga institucija turi turėti darbo tvarką, kuria užtikrinama, kad orlaivio tipo mokymo kursas atitiktų šio priedo (66 dalies) III priedėlį.
- b) Prie 1 grupės priskiriamų dirizablių tipo mokymo kursus visais atvejais tiesiogiai tvirtina kompetentinga institucija. Kompetentinga institucija turi turėti darbo tvarką, kuria užtikrinama, kad į dirizablio tipo mokymo kurso programą būtų įtraukti visi projekto patvirtinimo turėtojo techninės priežiūros duomenų elementai.

▼ B

C POSKYRIS

EGZAMINAI

Šiame poskyryje nustatoma kompetentingos institucijos rengiamų egzaminų tvarka.

66.B.200 **Kompetentingos institucijos rengiamas egzaminas**

- a) Prieš egzaminą visi egzamino klausimai turi būti laikomi saugiai, kad egzaminuojamieji nesužinotų, kokie konkretūs klausimai sudaro egzamino pagrindą.
- b) Kompetentinga institucija paskiria:
1. asmenis, kurie tikrina kiekvieno egzamino klausimus;
 2. egzaminuotojus, kurie dalyvauja visuose egzaminuose ir užtikrina, kad egzaminas būtų vykdomas sąžiningai.

▼ M5

- c) Pagrindiniai egzaminai turi atitikti šio priedo (66 dalies) I ir II arba VII ir VIII priedėliuose nustatytus taikomus standartus.

▼ B

- d) Orlaivio tipo mokymo egzaminai ir tipo egzaminai turi atitikti šio priedo (66 dalies) III priedėlyje nustatytus reikalavimus.

▼ B

- e) Nauji klausimai raštu turi būti sudaromi kas šešis mėnesius, o anksčiau naudoti klausimai turi būti sunaikinti arba nebenaudojami. Panaudoti klausimai registruojami.
- f) Visi egzamino lapai egzaminuojamiesiems išdalijami egzamino pradžioje ir surenkami pasibaigus egzaminui skirtam laikui. Per egzaminą jokie egzamino lapai negali būti išnešami iš patalpos, kurioje laikomas egzaminas.
- g) Per egzaminą egzaminuojamieji gali naudotis tik egzamino lapais, išskyrus tam tikrus dokumentus, būtinus laikant orlaivio tipo egzaminą.
- h) Per egzaminą egzaminuojamieji turi būti atskirti taip, kad negalėtų skaityti vieni kitų egzamino lapų. Jie negali kalbėtis su niekuo, išskyrus egzaminuotoją.
- i) Egzaminuojamajam, kurio nesąžiningas elgesys buvo įrodytas, draudžiama laikyti egzaminus 12 mėnesių nuo nesąžiningai laikyto egzamino dienos.

D POSKYRIS***UŽ IŠLEIDIMĄ ATSAKINGŲ DARBUOTOJŲ KVALIFIKACIJOS PAKEITIMAS***

Šiame poskyryje nustatoma 66.A.70 dalyje nurodyto už išleidimą atsakingų darbuotojų orlaivių techninės priežiūros licencijos kvalifikacijų pakeitimo tvarka.

66.B.300 Bendrosios nuostatos

- a) Kompetentinga institucija gali pakeisti kvalifikacijas tik tuo atveju, jei jos i) įgytos valstybėje narėje, kurioje institucija yra kompetentinga, nepažeidžiant dvišalių susitarimų, ir ii) galiojo prieš įsigaliojant taikytiniams šio priedo (66 dalies) reikalavimams.
- b) Kompetentinga institucija gali atlikti pakeitimą tik pagal pakeitimo pranešimą, parengtą atitinkamai pagal 66.B.305 arba 66.B.310 dalį.
- c) Pakeitimo pranešimai turi būti i) parengti kompetentingos institucijos arba ii) jos patvirtinti, kad būtų laikomasi šio priedo (66 dalies).
- d) Pakeitimo pranešimus su visais jų pakeitimais kompetentinga institucija registruoja pagal 66.B.20 dalį.

66.B.305 Nacionalinių kvalifikacijų pakeitimo pranešimas

- a) Už išleidimą atsakingų darbuotojų nacionalinių kvalifikacijų pakeitimo pranešime aprašoma kiekvieno tipo kvalifikacijos taikymo sritis, įskaitant susijusią nacionalinę licenciją (jei turima), susijusios teisės ir pridėdama susijusių nacionalinių taisyklių, kuriomis tos teisės nustatomos, kopija.
- b) Pakeitimo pranešime kiekvienam a punkte nurodytam kvalifikacijos tipui turi būti nurodyta:
 1. į kurią orlaivių techninės priežiūros licenciją bus keičiama; ir
 2. kokie apribojimai turi būti nustatyti atitinkamai pagal 66.A.70 dalies c arba d punktą; ir

▼ B

3. apribojimų panaikinimo reikalavimai, nurodant modulius/dalykus, kurių egzaminus būtina išlaikyti, kad apribojimai būtų panaikinti ir įgytos visos teisės pagal orlaivių techninės priežiūros licenciją arba į licenciją įtraukta papildoma kategorija (pakategorė). Nurodomi šio priedo (66 dalies) ► **M5** I priedėlyje ◀ apibrėžti moduliai, kurių neapima nacionalinė kvalifikacija.

66.B.310 Patvirtintų techninės priežiūros organizacijų pažymėjimų pakeitimo pranešimas

- a) Pakeitimo pranešime aprašoma kiekvienos patvirtintos techninės priežiūros organizacijos išduodamo kiekvienos rūšies įgaliojimo taikymo sritis ir pridedama atitinkamos patvirtintos techninės priežiūros organizacijos tvarkos, pagal kurią kvalifikuojami ir tvirtinami už išleidimą atsakingi darbuotojai ir kuria remiantis vykdomas pakeitimo procesas, dokumentų kopija.
- b) Pakeitimo pranešime kiekvienam a punkte nurodytam įgaliojimo tipui nurodoma:
 1. į kurią orlaivių techninės priežiūros licenciją bus keičiama;
 2. kokie apribojimai nustatomi atitinkamai pagal 66.A.70 dalies c arba d punktą;
 3. apribojimų panaikinimo reikalavimai, nurodant modulius/dalykus, kurių egzaminus būtina išlaikyti, kad apribojimai būtų panaikinti ir įgytos visos teisės pagal orlaivių techninės priežiūros licenciją arba į licenciją įtraukta papildoma kategorija (pakategorė). Nurodomi šio priedo (66 dalies) III priedėlyje apibrėžti moduliai, kurių neapima nacionalinė kvalifikacija.

E POSKYRIS*EGZAMINŲ ĮSKAITYMAS***▼ M11**

Šiame poskyryje nustatyta 66.A.25 dalies e punkte nurodyto egzaminų įskaitymo tvarka.

▼ B**66.B.400 Bendrosios nuostatos**

- a) Kompetentinga institucija egzaminus gali įskaityti tik remdamasi egzaminų įskaitymo pranešimu, parengtu pagal 66.B.405 dalį.
- b) Egzaminų įskaitymo pranešimas turi būti i) parengtas kompetentingos institucijos arba ii) jos patvirtintas, kad būtų laikomasi šio priedo (66 dalies).
- c) Egzaminų įskaitymo pranešimus su visais pakeitimais kompetentinga institucija datuoja ir registruoja pagal 66.B.20 dalį.

▼ M5**66.B.405 Egzaminų įskaitymo pranešimas**

- a) Egzaminų įskaitymo pranešime palyginami šie elementai:
 - i) taikomi moduliai, modulių dalys, dalykai ir žinių lygis, nurodyti šio priedo (66 dalies) I arba VII priedėlyje;
 - ii) atitinkamos techninės kvalifikacijos programa, susijusi su konkrečia siekiama įgyti kategorija.

▼ M5

Atliekant šį palyginimą nurodoma, ar įrodyta atitiktis, o kiekvienas teiginys pagrindžiamas.

- b) Egzaminus, išskyrus pagal IV priedą (147 dalį) patvirtintose techninės priežiūros mokymo organizacijose laikomus pagrindinių žinių egzaminus, gali įskaityti tik valstybės narės, kurioje įgyta kvalifikacija, kompetentinga institucija, jei su tokia kompetentinga institucija nėra sudaryta oficialaus susitarimo, kuriame būtų nustatyta kitaip.
- c) Egzaminus įskaityti galima tik pagal atitikties kiekvienam moduliui ir modulio daliai patvirtinimo pranešimą, kuriame nurodoma, kur techninės kvalifikacijos apraše galima rasti lygiavertį standartą.
- d) Kompetentinga institucija reguliariai tikrina, ar nepasikeitė:
 - i) nacionalinis kvalifikacijos standartas;
 - ii) taikomas šio priedo (66 dalies) I arba VII priedėlis.

Be to, kompetentinga institucija tikrina, ar dėl to reikia keisti egzaminų įskaitymo pranešimą. Tokie pakeitimai patvirtinami dokumentais, datuojami ir registruojami.

▼ B**66.B.410 Įskaitytų egzaminų galiojimas**

- a) Kompetentinga institucija raštu praneša pareiškėjui apie visus įskaitytus egzaminus ir nurodo taikytą egzaminų įskaitymo pranešimą.
- b) Įskaityti egzaminai galioja dešimt metų.

▼ M5

- c) Pasibaigus įskaitytų egzaminų galiojimui, pareiškėjas gali vėl prašyti juos įskaityti. Kompetentinga institucija pratęsia jų galiojimą dar dešimčiai metų be papildomo vertinimo, jei nepasikeitė taikomame šio priedo (66 dalies) I arba VII priedėlyje nustatyti pagrindinių žinių reikalavimai.

▼ B**F POSKYRIS*****NEPERTRAUKIAMOJI PRIEŽIŪRA***

Šiame poskyryje aprašoma orlaivių techninės priežiūros licencijos nepertraukiamoji priežiūra, ypač jos atšaukimas, jos galiojimo sustabdymas ar apribojimas.

66.B.500 Orlaivių techninės priežiūros licencijos atšaukimas, jos galiojimo sustabdymas arba apribojimas

Kompetentinga institucija techninės priežiūros licencijos galiojimą turi sustabdyti, ją apriboti ar atšaukti, jeigu nustatomas saugos pažeidimas arba turima aiškių įrodymų, kad asmuo atliko ar dalyvavo atliekant vieną arba keletą šių veiksmų:

1. techninės priežiūros licencija ir (arba) teisė išleisti eksploatuoti orlaivį įgyti suklastojus pagrindžiamuosius dokumentus;
2. neatlikti būtini techninės priežiūros darbai ir apie šį faktą nepranešta organizacijai ar asmeniui, kurio(s) prašymu ši techninė priežiūra turėjo būti atlikta;

▼ B

3. neatlikti būtini techninės priežiūros darbai, kuriuos reikėjo atlikti pagal patikrinimo rezultatus, ir apie šį faktą nepranešta organizacijai ar asmeniui, kuris paskyrė atlikti šią techninę priežiūrą;
4. nerūpestingai atlikta techninė priežiūra;
5. suklastoti techninės priežiūros įrašai;
6. pažymėjimas išleisti eksploatuoti orlaivį išduotas žinant, kad pažymėjime nurodyta techninė priežiūra nebuvo atlikta, arba nepatikrinus, ar ji buvo atlikta;
7. techninės priežiūros darbai atlikti arba pažymėjimas išleisti eksploatuoti orlaivį išduotas apsvaigus nuo alkoholio ar narkotikų;

▼ M11

8. išleidimo eksploatuoti pažymėjimas išduotas nesilaikant šio reglamento reikalavimų.

▼ M5*I priedėlis***Reikalaujamos pagrindinės žinios****(išskyrus L kategorijos licencijas)****1. A, B1, B2, B2L, B3 ir C kategorijų orlaivių techninės priežiūros licencijoms gauti reikalaujamas žinių lygis**

Kiekvieno taikomo dalyko A, B1, B2, B2L ir B3 kategorijų pagrindinės žinios vertinamos lygiais (1, 2 arba 3). C kategorijos pareiškėjai turi atitikti B1 arba B2 kategorijos pagrindinių žinių lygį.

▼ B

Žinių lygio rodikliai skirstomi į šiuos tris lygius:

— *1 LYGIS: bendras susipažinimas su pagrindiniais dalyko elementais.*

Tikslai:

- a) Pareiškėjas turėtų būti susipažinęs su pagrindiniais dalyko elementais.
- b) Pareiškėjas turėtų gebėti paprastai apibūdinti dalyko esmę bendrais žodžiais ir pavyzdžiais.
- c) Pareiškėjas turėtų gebėti vartoti tipinius terminus.

— *2 LYGIS: bendros teorinių ir praktinių dalyko aspektų žinios ir gebėjimas taikyti šias žinias.*

Tikslai:

- a) Pareiškėjas turėtų gebėti suprasti dalyko teorijos pagrindus.
- b) Pareiškėjas turėtų gebėti bendrais bruožais apibūdinti dalyką vartodamas reikiamus tipinius pavyzdžius.
- c) Pareiškėjas turėtų gebėti naudotis dalyką apibūdinančiomis matematinėmis formulėmis ir fizikos dėsniais.
- d) Pareiškėjas turėtų gebėti skaityti ir suprasti dalyką apibūdinančius eskizus, brėžinius ir schemas.
- e) Pareiškėjas turėtų gebėti taikyti savo žinias praktiškai, laikydamasis išsamios darbo tvarkos.

— *3 LYGIS: išsamios teorinių ir praktinių dalyko aspektų žinios ir gebėjimas logiškai ir visapusiškai derinti ir taikyti atskirus žinių elementus.*

Tikslai:

- a) Pareiškėjas turėtų išmanyti dalyko teoriją ir sąsajas su kitais dalykais.
- b) Pareiškėjas turėtų gebėti išsamiai apibūdinti dalyką remdamasis teoriniais pagrindais ir konkrečiais pavyzdžiais.
- c) Pareiškėjas turėtų suprasti ir gebėti taikyti su dalyku susijusias matematinės formules.

▼ B

- d) Pareiškėjas turėtų gebėti skaityti, suprasti ir rengti dalyką apibūdinančius eskizus, paprastus brėžinius ir schemas.
- e) Pareiškėjas turėtų gebėti praktiškai taikyti savo žinias pagal gamintojo instrukcijas.
- f) Pareiškėjas turėtų gebėti aiškinti įvairių šaltinių ir matavimų rezultatus ir atlikti reikiamus taisomuosius veiksmus.

▼ M5**2. Skirstymas į modulius**

Kiekvienos orlaivių techninės priežiūros licencijos kategorijos arba pakategorės pagrindinių dalykų kvalifikacija turi atitikti šią matricą, kurioje taikytini dalykai pažymėti kryželiu.

A, B1 ir B3 kategorijos:

Teminis modulis	A arba B1 lėktuvas su:		A arba B1 sraigtasparnis su:		B3 Ne didesnės kaip 2 000 kg MTOM nehermetizuotieji lėktuvai su stūmokliniais varikliais
	Turbininiu (-iais) varikliu (-iais)	Stūmokliniu (-iais) varikliu (-iais)	Turbininiu (-iais) varikliu (-iais)	Stūmokliniu (-iais) varikliu (-iais)	
1	X	X	X	X	X
2	X	X	X	X	X
3	X	X	X	X	X
4	X	X	X	X	X
5	X	X	X	X	X
6	X	X	X	X	X
7A	X	X	X	X	
7B					X
8	X	X	X	X	X
9A	X	X	X	X	
9B					X
10	X	X	X	X	X
11A	X				
11B		X			
11C					X
12			X	X	
13					
14					
15	X		X		
16		X		X	X
17A	X	X			
17B					X

▼ **M5**

B2 ir B2L kategorijos:

Teminis modulis / modulio dalys	B2	B2L
1	X	X
2	X	X
3	X	X
4	X	X
5	X	X
6	X	X
7A	X	X
7B		
8	X	X
9A	X	X
9B		
10	X	X
11A		
11B		
11C		
12		
13.1 ir 13.2	X	X
13.3 a)	X	X (taikoma sistemos kvalifikacijai „Automatinis skrydis“)
13.3 b)	X	
13.4 a)	X	X (taikoma sistemos kvalifikacijai „Ryšiai / navigacija“)
13.4 b)	X	X (taikoma sistemos kvalifikacijai „Stebėjimas“)
13.4 c)	X	
13.5	X	X
13.6	X	
13.7	X	X (taikoma sistemos kvalifikacijai „Automatinis skrydis“)
13.8	X	X (taikoma sistemos kvalifikacijai „Prietaisai“)
13.9	X	X
13.10	X	
13.11–13.18	X	X (taikoma sistemos kvalifikacijai „Sklandmens sistemos“)
13.19–13.22	X	
14	X	X (taikoma sistemos kvalifikacijoms „Prietaisai“ ir „Sklandmens sistemos“)
15		
16		
17A		
17B		

▼ B

1 MODULIS. MATEMATIKA

	LYGIS			
	A	B1	► M5 B2 B2L ◀	B3
1.1 <i>Aritmetika</i> Aritmetikos sąvokos ir ženklai, daugybos ir dalybos būdai, paprastos ir dešimtainės trupmenos, daugikliai ir kartotiniai, svartinio įvertinimo koeficientai, matai ir perskaičiavimo koeficientai, santykis ir proporcija, vidurkiai ir procentinės dalys, plotai ir tūriai, kvadratai, kubai, kvadratinės ir kubinės šaknys.	1	2	2	2
1.2 <i>Algebra</i> a) Paprastų algebrinių išraiškų pertvarkymas, sudėtis, atimtis, daugyba ir dalyba, skliaustų vartojimas, paprastos algebrinės trupmenos; b) Tiesinės lygtys ir jų sprendiniai; Indeksai ir laipsniai, neigiami ir trupmeniniai indeksai; Dvejetainė ir kitos taikomos skaičiavimo sistemos; Lygčių sistemos ir antrojo laipsnio lygtys su vienu nežinomuoju; Logaritmai.	1 —	2 1	2 1	2 1
1.3 <i>Geometrija</i> a) Paprastos geometrinės figūros; b) Grafinis vaizdavimas; grafikų rūšys ir taikymas, lygčių/funkcijų grafikai; c) Paprastoji trigonometrija; trigonometriniai sąryšiai, lentelių naudojimas, Dekarto ir polinė koordinatinių sistemų.	— 2 —	1 2 2	1 2 2	1 2 2

2 MODULIS. FIZIKA

	LYGIS			
	A	B1	► M5 B2 B2L ◀	B3
2.1 <i>Medžiaga</i> Medžiagos rūšys: cheminiai elementai, atomų ir molekulių sandara; Cheminiai junginiai. Būviai: kietasis, skystasis ir dujinis; Perėjimas iš vieno būvio į kitą.	1	1	1	1
2.2 <i>Mechanika</i> 2.2.1 <i>Statika</i> Jėgos, momentai ir jėgų poros, vaizdavimas vektoriais; Sunkio centras; Įtempių, santykinės deformacijos ir tamprumo teorijos elementai: tempimas, gniuždymas, šlytis ir sukimas; Kietosios medžiagos, skysčiai ir dujos, jų savybės; Slėgis ir plūdrumas skysčiuose (barometrai).	1	2	1	1
2.2.2 <i>Kinetika</i> Tiesiaegis judėjimas: tolygus tiesiaegis judėjimas, judėjimas su pastoviu pagreičiu (judėjimas dėl sunkio jėgos); Sukamasis judėjimas: tolygus apskritiminis judėjimas (išcentrinė/įcentrinė jėgos);	1	2	1	1

▼ B

	LYGIS			
	A	B1	► M5 B2 B2L ◀	B3
Periodinis judėjimas: švytuoklinis judėjimas; Paprasoji virpesių teorija, harmonikos ir rezonansas; Perdavimo santykis, mechaninė nauda ir naudingumo koeficientas.				
2.2.3 <i>Dinamika</i>				
a) Masė; Jėga, inercija, darbas, galia, energija (potencinė, kinetinė ir bendroji energija), šiluma, naudingumo koeficientas;	1	2	1	1
b) Judesio kiekis, judesio kiekio tvermė; Impulsas; Girokopiniai reiškiniai; Trintis: rūšys ir poveikis, trinties koeficientas (pasipriešinimas riedėjimui).	1	2	2	1
2.2.4 <i>Skysčių dinamika</i>				
a) Lyginamasis svoris ir lyginamasis tankis;	2	2	2	2
b) Klampa, skysčio pasipriešinimas, aptakumo poveikis; Skysčių spūdimas; Statinis, dinaminis ir visuminis slėgis; Bernulio teorema, difuzorius.	1	2	1	1
2.3 <i>Termodinamika</i>				
a) Temperatūra: termometrai ir temperatūros skalės: Celsijaus, Farenheito ir Kelvino; šilumos apibrėžtis;	2	2	2	2
b) Šiluminė talpa, savitoji šiluminė talpa; Šilumos perdava: konvekcija, spinduliavimas ir laidumas; Tūrinis plėtimasis; Pirmasis ir antrasis termodinamikos dėsniai; Dujos: idealiųjų dujų dėsniai; savitoji šiluminė talpa esant pastoviam tūriui ir slėgiui, besiplečiančių dujų atliekamas darbas; Izoterminis, adiabatinis plėtimasis ir spaudimas; variklio darbo ciklai, pastovus tūris ir pastovus slėgis, šaldytuvai ir šilumos siurbiai; Lydimosi ir garavimo fazinio virsmo šiluma, šiluminė energija, degimo šiluma.	—	2	2	1
2.4 <i>Optika (šviesa)</i>	—	2	2	—
Šviesos prigimtis; šviesos greitis; Atspindžio ir lūžio dėsniai: atspindys nuo plokščių paviršių, atspindys nuo sferinio veidrodžio, refrakcija, lęšiai; Šviesolaidžiai.				
2.5 <i>Bangų sklidimas ir garsas</i>	—	2	2	—
Bangų sklidimas: mechaninės bangos, sinusoidinės bangos, interferencija, stovinčiosios bangos; Garsas: garso greitis, garso šaltiniai, intensyvumas, tonas ir kokybė, Doplerio efektas.				

3 MODULIS. ELEKTROTECHNIKOS PAGRINDAI

		LYGIS			
		A	B1	►M5 B2L ◀	B2 B3
3.1	<p><i>Elektronų teorija</i></p> <p>Elektros krūvio sandara ir pasiskirstymas atomuose, molekulėse, jonuose ir junginiuose;</p> <p>Laidininkų, puslaidininkų ir izoliatorių molekulinė sandara.</p>	1	1	1	1
3.2	<p><i>Statinė elektra ir laidumas</i></p> <p>Statinė elektra ir elektrostatiųjų krūvių pasiskirstymas;</p> <p>Elektrostatinės traukos ir stūmos dėsniai;</p> <p>Krūvio vienetai, Kulono dėsnis;</p> <p>Kietųjų medžiagų, skysčių, dujų ir vakuumo elektrinis laidumas.</p>	1	2	2	1
3.3	<p><i>Elektrotechnikos terminija</i></p> <p>Terminai, jų vienetai ir poveikį turintys veiksniai: potencialų skirtumas, elektros varos jėga, įtampa, srovė, varža, laidumas, krūvis, elektros srovė, elektronų srautas.</p>	1	2	2	1
3.4	<p><i>Elektros srovės generavimas</i></p> <p>Elektros gamyba panaudojant šiuos reiškinius: šviesą, šilumą, trintį, slėgį, cheminius procesus, magnetizmą ir judėjimą.</p>	1	1	1	1
3.5	<p><i>Nuolatinės srovės šaltiniai</i></p> <p>Konstrukcija ir pagrindiniai cheminiai procesai: pirminių elementų, antrinių elementų, švino rūgšties elementų, nikelio kadmio elementų, kitų šarminių elementų;</p> <p>Nuoseklusis ir lygiagretusis elementų jungimas;</p> <p>Vidinė varža ir jos poveikis baterijai;</p> <p>Termoelementų konstrukcija, medžiagos ir veikimas;</p> <p>Fotoelementų veikimas.</p>	1	2	2	2
3.6	<p><i>Nuolatinės srovės grandinės</i></p> <p>Omo dėsnis, Kirchofo įtampos ir srovės dėsniai;</p> <p>Varžos, įtampos ir srovės stiprio apskaičiavimas pagal minėtus dėsnius;</p> <p>Maitinimo šaltinio vidinės varžos svarba.</p>	—	2	2	1
3.7	<p><i>Varža/varžas</i></p> <p>a) Varža ir jai poveikį turintys veiksniai;</p> <p>Savitoji elektrinė varža;</p> <p>Varžų spalvinis kodas, vertės ir nuokrypos, tinkamiausios vertės, vardinė galia;</p> <p>Nuoseklusis ir lygiagretusis varžų jungimas;</p> <p>Bendros varžos apskaičiavimas naudojant nuosekliojo, lygiagrečiojo ir mišraus jungimo derinius;</p> <p>Potenciometrų ir reostatų veikimas ir naudojimas;</p> <p>Vitstono tiltelio veikimas;</p>	—	2	2	1

▼ B

		LYGIS			
		A	B1	► M5 B2 B2L ◀	B3
	b) Teigiamasis ir neigiamasis laidžio temperatūrinis koeficientas; Pastovieji varžai, stabilumas, nuokrypa ir apribojimai, konstrukcijos tipai; Kintamieji varžai, termistoriai, varistoriai; Potenciometrų ir reostatų konstrukcija; Vitstono tiltelio konstrukcija.	—	1	1	—
3.8	<i>Galia</i> Galia, darbas ir energija (kinetinė ir potencinė); Galios sklaida dėl varžos; Galios formulė; Galios, darbo ir energijos skaičiavimai.	—	2	2	1
3.9	<i>Elektrinė talpa/kondensatorius</i> Kondensatoriaus veikimas ir paskirtis; Veiksniai, nuo kurių priklauso plokštelių efektyvusis plotas, atstumas tarp plokštelių, plokštelių skaičius, dielektrikai ir dielektrinė konstanta, darbinė įtampa, vardinė įtampa; Kondensatorių tipai, konstrukcija ir veikimas; Kondensatorių spalvinis kodas; Elektrinės talpos ir įtampos nuosekliosiose ir lygiagrečioiose grandinėse skaičiavimas; Kondensatoriaus eksponentinė įkrova ir iškrova, laiko konstantos; Kondensatorių tikrinimas.	—	2	2	1
3.10	<i>Magnetizmas</i> a) Magnetizmo teorija; Magneto savybės; Žemės magnetiniame lauke pakabintas magnetas; Įmagnetinimas ir išmagnetinimas; Magnetinis ekranavimas; Įvairios magnetinių medžiagų rūšys; Elektromagnetų konstrukcija ir veikimo principai; Rankos taisyklės magnetiniam laukui aplink laidininką, kuriuo teka srovė, nustatyti; b) Magnetovaros jėga, lauko stipris, magnetinio srauto tankis, magnetinė skvarba, histerezės kilpa, liekamasis įmagnetėjimas, magnetinė varža, magnetinis įsotinimas, sukurinės srovės; Atsargumo priemonės, susijusios su magnetų priežiūra ir laikymu.	—	2	2	1
3.11	<i>Induktyvumas/induktorius</i> Faradėjaus dėsnis; Įtampos indukavimas laidininkui judant magnetiniame lauke; Indukcijos principai; Indukuojamos įtampos dydžio priklausomybė nuo šių veiksnių: magnetinio lauko stiprumo, srauto kitimo spartos, laidininko apvijų skaičiaus; Abipusė indukcija; Pirminės srovės kitimo spartos ir abipusės indukcijos poveikis indukuojamai įtampai;	—	2	2	1

▼ B

	LYGIS			
	A	B1	► M5 B2 B2L ◀	B3
<p>Abipusei indukcijai poveikį turintys veiksniai: ritės vijų skaičius, ritės fizinis dydis, ritės magnetinė skvarba, ričių tarpusavio padėtis;</p> <p>Lenco dėsnis ir poliškumo nustatymo taisyklės;</p> <p>Grįžtamoji elektrovara, saviindukcija;</p> <p>Magnetinis įsotinimas;</p> <p>Induktorių naudojimo sritys.</p>				
<p>3.12 <i>Nuolatinės srovės variklio/generatoriaus teorija</i></p> <p>Variklio ir generatoriaus teorijos pagrindai;</p> <p>Nuolatinės srovės generatoriaus sudedamųjų dalių konstrukcija ir paskirtis;</p> <p>Nuolatinės srovės generatorių veikimas ir veiksniai, turintys poveikį galiai ir srovės srauto kryptims;</p> <p>Nuolatinės srovės variklių veikimas ir veiksniai, turintys poveikį išėjimo galiai, sukimo momentui, sukimosi dažniui ir kryptims;</p> <p>Nuosekliojo, lygiagrečiojo ir mišriojo žadinimo varikliai.</p> <p>Paleidimo generatoriaus konstrukcija</p>	—	2	2	1
<p>3.13 <i>Kintamosios srovės teorija</i></p> <p>Sinusoidinės bangos: fazė, periodas, dažnis, ciklas;</p> <p>Momentinės, vidutinės, vidutinės kvadratinės, didžiausiosios srovės stiprio vertės, srovės stiprio amplitudė ir jų skaičiavimas pagal įtampą, srovės stiprį ir galia;</p> <p>Trikampiai/stačiakampiai impulsai;</p> <p>Vienfazės/trifazės srovės principai.</p>	1	2	2	1
<p>3.14 <i>Varžinės (R), talpinės (C) ir indukcinės (L) grandinės</i></p> <p>Įtampos ir srovės fazių ryšys lygiagrečiojoje, nuosekliojoje ir mišrioje L, C ir R grandinėse;</p> <p>Galios sklaida L, C ir R grandinėse;</p> <p>Pilnutinės varžos, fazių skirtumo, galios koeficiento ir srovės stiprio skaičiavimai;</p> <p>Tikrosios galios, pilnutinės galios ir reaktyviosios galios skaičiavimai.</p>	—	2	2	1
<p>3.15 <i>Transformatoriai</i></p> <p>Transformatoriaus konstrukcijos principai ir veikimas;</p> <p>Transformatoriaus nuostoliai ir jų mažinimo būdai;</p> <p>Transformatoriaus veikimas su apkrova ir be jos;</p> <p>Galios perdavimas, naudingumo koeficientas, poliškumo ženklavimas;</p> <p>Linijos ir fazinės įtampos ir srovės stiprio skaičiavimas;</p> <p>Trifazės sistemos galios skaičiavimas;</p> <p>Pirminė ir antrinė srovė, įtampa, vijų santykis, galia, naudingumo koeficientas;</p> <p>Autotransformatoriai.</p>	—	2	2	1

▼ **B**

	LYGIS			
	A	B1	► M5 B2 B2L ◀	B3
3.16 <i>Filtrai</i> Išvardytų filtrų veikimas, taikymas ir naudojimas: žemutinių dažnių, aukštutinių dažnių, juostinio, užtvarinio.	—	1	1	—
3.17 <i>Kintamosios srovės generatoriai</i> Kilpos sukimasis magnetiniame lauke ir indukuotosios įtampos forma; Besisukančio inkaro ir sukamojo lauko kintamosios srovės generatorių konstrukcija ir veikimas; Vienfaziai, dvifaziai ir trifaziai generatoriai; Trifazių sistemų sujungimo žvaigžde ir trikampiui privalumai ir naudojimas; Generatoriai su nuolatiniais magnetais.	—	2	2	1
3.18 <i>Kintamosios srovės varikliai</i> Kintamosios srovės sinchroninių ir asinchroninių vienfazių ir daugiafazių variklių konstrukcija, veikimo principai ir charakteristikos; Sukimosi dažnio ir krypties valdymo būdai; Besisukančio lauko sudarymo būdai: kondensatoriumi, rite, papildoma apviją ar papildomu poliumi.	—	2	2	1

4 MODULIS. ELEKTRONIKOS PAGRINDAI

	LYGIS			
	A	B1	► M5 B2 B2L ◀	B3
4.1 <i>Puslaidininkiai</i>				
4.1.1 <i>Diodai</i>				
a) Diodų simboliai; Diodų charakteristikos ir savybės; Diodų nuoseklusis ir lygiagretusis jungimas; Valdomųjų silicio lygintuvų (tiristorių), šviesos diodų, fotodiodų, varistorių ir diodų srovės lygintuvų pagrindinės charakteristikos ir naudojimas; Diodų funkcinis tikrinimas;	—	2	2	1
b) Medžiagos, elektronų konfigūracija, elektrinės savybės; P ir N tipo medžiagos: priemaišų poveikis laidumui, pagrindiniai ir šalutiniai krūvio nešikliai; PN sandūra puslaidininkyje, potencialų pasiskirstymas PN sandūroje be poslinkio įtampos, su tiesiogine ir atgaline įtampa; Diodų parametrai: didžiausia atgalinė įtampa, didžiausia tiesioginė srovė, temperatūra, dažnis, nuotėkio srovė, galios sklaida; Diodų veikimas ir paskirtis šiose grandinėse: ribotuvoose, fiksatoriuose, visos bangos ir pusės bangos lygintuvuose, tiltiniuose lygintuvuose, įtampos dvigubintuvuose ir trigubintuvuose; Išsamus šių įtaisų veikimas ir charakteristikos: valdomojo silicio lygintuvo (tiristoriaus), šviesos diodo, Šotkio diodo, fotodiodo, varaktoriaus, varistoriaus, diodo srovės lygintuvo, Zinerio diodo.	—	—	2	—

▼ **B**

	LYGIS			
	A	B1	► M5 B2 B2L ◀	B3
4.1.2 <i>Tranzistoriai</i>				
a) Tranzistorių simboliai; Komponentų žymėjimas ir orientacija; Tranzistoriaus charakteristikos ir savybės;	—	1	2	1
b) PNP ir NPN tranzistorių konstrukcija ir veikimas; Bazės, kolektoriaus ir emiterio konfigūracijos; Tranzistorių tikrinimas; Bendras supratimas apie kitus tranzistorių tipus ir jų naudojimą; Tranzistorių taikymas: stiprintuvų klasės (A, B, C); Paprastos poslinkio, atskyrimo, grįžtamojo ryšio ir stabilizavimo grandinės; Daugiapakopių grandinių principai: pakopinės, dvitaktės, generatorių, multivibratorių, trigerių grandinės.	—	—	2	—
4.1.3 <i>Integriniai grandynai</i>				
a) Loginių grandinių ir tiesinių grandinių/operacinių stiprintuvų apibūdinimas ir veikimas;	—	1	—	1
b) Loginių grandinių ir tiesinių grandinių apibūdinimas ir veikimas; Bendros žinios apie operacinio stiprintuvo, naudojamo kaip integratorius, diferenciatorius, kartotuvus ar komparatorius, veikimą ir paskirtį; Stiprinimo pakopų veikimo principas ir jungimo būdai: varžinis talpinis, indukcinis (transformatorinis), indukcinis varžinis (IR), tiesioginis; Teigiamojo ir neigiamojo grįžtamojo ryšio privalumai ir trūkumai.	—	—	2	—
4.2 <i>Spausdintinės plokštės</i>	—	1	2	—
Spausdintinių plokščių apibūdinimas ir naudojimas.				
4.3 <i>Servomechanizmai</i>				
a) Šių sąvokų samprata: atvirojo ir uždarojo kontūro sistemos, grįžtamasis ryšys, sekimas, analoginiai keitliai; Šių sinchroninių sistemų sudedamųjų dalių/funkcijų, veikimo principai ir naudojimas: selsinų, diferencialo, valdymo ir sukimo momento, transformatorių, indukcinų ir talpinių daviklių;	—	1	—	—
b) Šių sąvokų samprata: atvirasis ir uždarusis kontūras, sekimas, servomechanizmas, analoginis keitlys, nulis, slopinimas, grįžtamasis ryšys, nejautrumo zona; Šių sinchroninių sistemų sudedamųjų dalių veikimo principai ir naudojimas: selsinų, diferencialo, valdymo ir sukimo momento, E ir I transformatorių, indukcinų daviklių, talpinių daviklių, sinchroninių daviklių; Servomechanizmų defektai, sinchronizavimo laidų sukeitimas, svyravimai.	—	—	2	—

5 MODULIS. SKAITMENINĖS TECHNOLOGIJOS/ELEKTRONINIŲ PRIETAISŲ SISTEMOS

		LYGIS				
		A	B1-1 B1-3	B1-2 B1-4	► <u>M5</u> B2 B2L ◀	B3
5.1	<i>Elektroninių prietaisų sistemos</i> Tipinis sistemų išdėstymas ir elektroninių prietaisų išdėstymas įgulos kabinoje.	1	2	2	3	1
5.2	<i>Skaičiavimo sistemos</i> Skaičiavimo sistemos: dvejetainė, aštuntainė ir šešioliktainė; Perėjimo iš dešimtainės į dvejetainę, aštuntainę ir šešioliktainę skaičiavimo sistemą ir atvirkščiai demonstravimas.	—	1	—	2	—
5.3	<i>Duomenų vertimas</i> Analoginiai duomenys, skaitmeniniai duomenys; Analoginio–skaitmeninio ir skaitmeninio–analoginio keitiklių veikimo principas ir naudojimas, įėjimai ir išėjimai, įvairių tipų apribojimai.	—	1	—	2	—
5.4	<i>Duomenų magistralės</i> Duomenų magistralių veikimas orlaivio sistemose, įskaitant žinias apie ARINC ir kitas specifikacijas; Orlaivio tinklas/eternetas.	—	2	—	2	—
5.5	<i>Loginės grandinės</i> a) Įprastų loginių elementų simbolių, lentelių ir lygiaverčių grandinių atpažinimas; Taikymas orlaivių sistemose, schemas; b) Loginių schemų aiškinimas.	—	2	—	2	► <u>M5</u> — ◀
5.6	<i>Kompiuterio sandaros pagrindai</i> a) Kompiuterinė terminija (įskaitant terminus „bitas“, „baitas“, „programinė įranga“, „techninė įranga“, „procesorius“, „integrinis grandynas“ ir įvairius atminties įrenginių terminus, pvz., RAM, ROM, PROM); Kompiuterinė technologija (taikoma orlaivio sistemose); b) Su kompiuteriais susijusi terminija; Pagrindinių mikrokompiuterių sistemų sudedamųjų dalių, įskaitant atitinkamas magistralių sistemas, veikimas, išdėstymas ir sąsajos; Informacija, perduodama vieno ar kelių adresų komandiniais žodžiais; Su atmintimi susiję terminai; Tipinių atminties įrenginių veikimas; Įvairių duomenų saugojimo sistemų veikimas, privalumai ir trūkumai.	1	2	—	—	—
5.7	<i>Mikroprocesoriai</i> Mikroprocesoriaus atliekamos funkcijos ir veikimo principas; Kiekvieno iš šių mikroprocesoriaus elementų veikimo pagrindai: valdymo įrenginio ir procesoriaus, laikrodžio, registro, aritmetinio loginio įrenginio.	—	—	—	2	—

▼ **B**

	LYGIS				
	A	B1-1 B1-3	B1-2 B1-4	► M5 B2 B2L ◀	B3
5.8 <i>Integriniai grandynai</i> Koderių ir dekoderių veikimas; Koderių tipai; Vidutinio, didelio ir labai didelio masto integravimo naudojimas.	—	—	—	2	—
5.9 <i>Tankinimas</i> Tankintuvų ir išskirtuvų veikimo principas, taikymas ir atpažinimas loginėse schemose.	—	—	—	2	—
5.10 <i>Šviesolaidžiai</i> Duomenų perdavimo šviesolaidžiais privalumai ir trūkumai palyginti su perdavimu elektros laidais; Šviesolaidinė duomenų magistralė; Su šviesolaidžiais susiję terminai; Galinės apkrovos; Šakotuvai, valdymo terminalai, nuotoliniai terminalai; Šviesolaidžių naudojimas orlaivių sistemose.	—	1	1	2	—
5.11 <i>Elektroniniai ekranai</i> Šiuolaikiniame orlaivyje naudojamų įprasto tipo ekranų, įskaitant elektroninio vamzdžio, šviesos diodų ir skystųjų kristalų ekranus, veikimo principai.	—	2	1	2	► <u>M5</u> — ◀
5.12 <i>Elektrostatinėms iškvovoms jautriūs prietaisai</i> Speciali elektrostatinėms iškvovoms jautrių sudedamųjų dalių priežiūra; Pavojaus ir galimos žalos suvokimas, sudedamųjų dalių ir personalo antistatinės saugos priemonės.	1	2	2	2	► <u>M5</u> — ◀
5.13 <i>Programinės įrangos tvarkymo kontrolė</i> Žinojimas apie apribojimus, tinkamumo skraidyti reikalavimus ir galimus katastrofinius neleistinų programinės įrangos pakeitimų padarinius.	—	2	1	2	► <u>M5</u> — ◀
5.14 <i>Elektromagnetinė aplinka</i> Išvardytų reiškinų poveikis elektroninės sistemos techninei priežiūrai: EMC – elektromagnetinio suderinamumo; EMI – elektromagnetinių trukdžių; HIRF – didelio intensyvumo spinduliuotės lauko; Žaibo/apsaugos nuo žaibo.	—	2	2	2	► <u>M5</u> — ◀
5.15 <i>Tipinės elektroninės/skaitmeninės orlaivių sistemos</i>	—	2	2	2	► <u>M5</u> — ◀

▼ **B**

	LYGIS				
	A	B1-1 B1-3	B1-2 B1-4	► M5 B2 B2L ◀	B3
<p>Bendras tipinių elektroninių/skaitmeninių orlaivio sistemų ir susijusių ITĮ (integruotosios tikrinimo įrangos) išdėstymas, pvz.:</p> <p>a) Tik B1 ir B2:</p> <p>ACARS-ARINC ryšio, adresavimo ir pranešimų sistema;</p> <p>EICAS variklio darbo kontrolės ir įgulos perspėjimo sistema;</p> <p>FBW skrydžio nuotolinio valdymo sistema;</p> <p>FMS skrydžio valdymo sistema;</p> <p>IRS inercinė atskaitos sistema;</p> <p>b) B1, B2 ir B3:</p> <p>ECAM centralizuota elektroninė orlaivio kontrolė;</p> <p>EFIS elektroninė skrydžio prietaisų sistema;</p> <p>GPS palydovinė padėties nustatymo sistema;</p> <p>TCAS susidūrimo ore pavojaus įspėjimo ir vengimo sistema;</p> <p>Integruotoji modulinė avionika;</p> <p>Kabinos sistemos;</p> <p>Informacinės sistemos.</p>					

6 MODULIS. MEDŽIAGOS IR TECHNINĖ ĮRANGA

	LYGIS				
	A	B1	► M5 B2 B2L ◀	B3	
6.1 <i>Aviacinės medžiagos, kuriose yra geležies</i>					
a) Orlaiviuose naudojamo įprasto legiruotojo plieno charakteristikos, savybės ir identifikavimas; Legiruotojo plieno terminis apdorojimas ir naudojimas;	1	2	1	2	
b) Geležies turinčių medžiagų kietumo, tempiamojo stiprio, varginamojo stiprio ir atsparumo smūgiams bandymas.	—	1	1	1	
6.2 <i>Aviacinės medžiagos, kuriose nėra geležies</i>					
a) Orlaiviuose naudojamų įprastų geležies neturinčių medžiagų charakteristikos, savybės ir identifikavimas; Geležies neturinčių medžiagų terminis apdorojimas ir naudojimas;	1	2	1	2	
b) Geležies neturinčių medžiagų kietumo, tempiamojo stiprio, varginamojo stiprio ir atsparumo smūgiams bandymas.	—	1	1	1	
6.3 <i>Kompozitinės ir nemetalinės aviacinės medžiagos</i>					
6.3.1 <i>Kompozitinės ir nemetalinės medžiagos, išskyrus medieną ir audinį</i>					
a) Orlaiviuose naudojamų įprastų kompozitinių ir nemetalinių medžiagų, išskyrus medieną ir audinį, charakteristikos, savybės ir identifikavimas; Sandarikliai ir rišamosios medžiagos;	1	2	2	2	

▼ B

	LYGIS			
	A	B1	► M5 B2 B2L ◀	B3
b) Kompozitinių ir nemetalinių medžiagų defektų/nusidėvėjimo aptikimas; Kompozitinių ir nemetalinių medžiagų remontas.	1	2	—	2
6.3.2 <i>Medinės konstrukcijos</i>	1	2	—	2
Medinių sklandmens konstrukcijų sudarymo būdai;				
Lėktuvuose naudojamos medienos ir klijų charakteristikos, savybės ir tipai;				
Medinės konstrukcijos apsauga ir priežiūra;				
Medienos ir medinių konstrukcijų defektų tipai;				
Medinės konstrukcijos defektų aptikimas;				
Medinės konstrukcijos remontas.				
6.3.3 <i>Audinio danga</i>	1	2	—	2
Lėktuvuose naudojamo audinio charakteristikos, savybės ir tipai;				
Audinio tikrinimo metodai;				
Audinio defektų tipai;				
Audinio dangos taisymas.				
6.4 <i>Korozija</i>				
a) Cheminių procesų pagrindai; Atsiradimas dėl galvaninių procesų, mikrobiologinių priežasčių, įtempių;	1	1	1	1
b) Korozijos rūšys ir jų atpažinimas; Korozijos priežastys; Medžiagų rūšys, polinkis į koroziją.	2	3	2	2
6.5 <i>Tvirtinimo detalės</i>				
6.5.1 <i>Sraigčių sriegiai</i>	2	2	2	2
Sraigčių nomenklatūra;				
Standartinių orlaiviuose naudojamų sriegių formos, matmenys ir nuokrypos;				
Sraigčių sriegių matavimas.				
6.5.2 <i>Varžtai, smeigės ir sraigčiai</i>	2	2	2	2
Varžtų tipai: aviacinių varžtų specifikacija, identifikacija ir ženklinimas, tarptautiniai standartai;				
Veržlės: savistabdės, inkarinės, standartinio tipo;				
Sraigčiai: aviacinės specifikacijos;				
Smeigės: tipai ir paskirtis, įsukimas ir išsukimas;				
Savisriegiai sraigčiai, kaiščiai.				

▼ B

	LYGIS			
	A	B1	► M5 B2 B2L ◀	B3
6.5.3 <i>Fiksavimo įtaisai</i> Fiksuojamosios ir spyruoklinės poveržlės, fiksavimo kaiščiai, fiksavimo plokštelės, vieliniai fiksatoriai, greito atlaisvinimo fiksatoriai, pleištai, fiksavimo žiedai, spyruokliniai kaiščiai.	2	2	2	2
6.5.4 <i>Aviacinės kniedės</i> Pilnavidurės kniedės ir kniedės su šerdimi: specifikacijos ir atpažinimas, terminis apdorojimas.	1	2	1	2
6.6 <i>Vamzdžiai ir jungiamosios detalės</i> a) Orlaiviuose naudojamų standžiųjų bei lanksčiųjų vamzdžių ir jų jungiamųjų detalių atpažinimas ir tipai; b) Orlaivių hidraulinių, degalų, alyvos, pneumatinių ir oro sistemų standartinės jungiamosios detalės.	2	2	2	2
6.7 <i>Spyruoklės</i> Spyruoklių tipai, medžiagos, charakteristikos ir naudojimas.	—	2	1	1
6.8 <i>Guoliai</i> Guolių paskirtis, apkrovos, medžiaga, konstrukcija; Guolių tipai ir jų naudojimas.	1	2	2	1
6.9 <i>Pavaros</i> Pavarų tipai ir jų naudojimas; Perdavimo skaičius, reduktorių ir greitinamųjų pavarų sistemos, varomasis ir varantysis krumpliaraciai, tarpinis krumpliaratis, krumplinių pavarų schemas; Diržai ir skriemuliai, grandinės ir žvaigždutės.	1	2	2	1
6.10 <i>Valdymo lynai</i> Lynų tipai; Lynų galų aptaisai, suveržiamosios movos ir kompensavimo įtaisai; Skriemuliai ir lynų sistemos sudedamosios dalys; Lankstieji velenai; Lanksčiosios orlaivio valdymo sistemos.	1	2	1	2
6.11 <i>Elektros laidai ir jungtys</i> Laidų tipai, konstrukcija ir charakteristikos; Didelės įtampos laidai ir bendraašiai kabeliai; Užspaudimas; Jungčių tipai, smaigai, kištukai, lizdai, izoliatoriai, vardinis srovės stipris ir įtampa, jungimas, atpažinimo kodai.	1	2	2	2

7A MODULIS. TECHNINĖS PRIEŽIŪROS PRAKTIKA

Pastaba. Šis modulis netaikomas B3 kategorijai. Atitinkami B3 kategorijai skirti teminiai dalykai apibrėžti 7B modulyje.

	LYGIS		
	A	B1	► M5 B2 B2L ◀
7.1 <i>Atsargumo priemonės. Orlaivis ir dirbtuvės</i> Saugaus darbo praktiniai aspektai, įskaitant atsargumo priemones, kurių reikia imtis dirbant su elektra, dujomis, ypač deguonimi, alyvomis ir cheminėmis medžiagomis; Instrukcijos dėl veiksmų, kurių reikia imti kilus gaisrui ar kitam nelaimingam atsitikimui dėl vieno ar kelių minėtų pavojų, įskaitant žinias apie gesinimo medžiagas.	3	3	3
7.2 <i>Darbas dirbtuvėse</i> Įrankių priežiūra, jų kontrolė, dirbtuvėse esančių medžiagų naudojimas; Matmenys, užlaidos ir nuokrypos, darbo standartai; Įrankių ir įrangos kalibravimas, kalibravimo standartai.	3	3	3
7.3 <i>Įrankiai</i> Įprastų rankinių įrankių tipai; Įprastų mechanizuotų įrankių tipai; Tikslųjų matavimo įrankių veikimas ir naudojimas; Tepimo įranga ir būdai; Bendrųjų elektrinių kontrolės prietaisų veikimas, funkcijos ir naudojimas.	3	3	3
7.4 <i>Bendrieji avionikos kontrolės prietaisai</i> Bendrųjų avionikos kontrolės prietaisų veikimas, funkcijos ir naudojimas.	—	2	3
7.5 <i>Inžineriniai brėžiniai, schemas ir standartai</i> Brėžinių tipai ir schemas, juose naudojami simboliai, matmenys, nuokrypos ir projekcijos; Pagrindinės brėžinio lentelės informacijos atpažinimas; Mikrofilmai, mikrofišos ir kompiuterinis vaizdavimas; JAV oro transporto asociacijos (ATA) specifikacija Nr. 100; Aviacijos ir kiti taikomi standartai, įskaitant ISO, AN, MS, NAS ir MIL; Elektrinės ir principinės schemas.	1	2	2
7.6 <i>Suleidimai ir tarpai</i> Kiaurymių varžtams dydžiai, suleidimo klasės; Bendroji suleidimų ir tarpų sistema; Orlaivių ir variklių suleidimų ir tarpų sistema; Išlinkio, sąsūkos ir nusidėvėjimo ribos; Standartiniai velenų, guolių ir kitų dalių tikrinimo metodai.	1	2	1

▼ **B**

		LYGIS		
		A	B1	► M5 B2 B2L ◀
7.7	<i>Elektros laidų jungimo sistema (EWIS)</i> Tolydumas, izoliavimas ir sujungimo būdai, tikrinimas; Rankinių ir hidraulinių apspaudimo įrankių naudojimas; Apspaustinių jungčių tikrinimas; Jungties kontaktų ištraukimas ir įkišimas; Bendrašiai kabeliai: tikrinimo ir įrengimo atsargumo priemonės; Laidų tipų atpažinimas, jų kontrolės kriterijai ir pažeidimo ribos; Laidų apsaugos metodika: laidų pynė ir apipynimas, laidų fiksavimo apkabos, apsauginių apvalkalų naudojimo būdai, įskaitant apvilkimą karštyje susitraukiančiais apvalkalais, ekranavimas; EWIS instaliacijos, kontrolės, remonto, techninės priežiūros ir švarumo standartai.	1	3	3
7.8	<i>Kniedijimas</i> Kniedinės jungtys, atstumai tarp kniedžių ir siūlės žingsnis; Kniedijimo ir duobutės formavimo įrankiai; Kniedinių sujungimų tikrinimas.	1	2	—
7.9	<i>Vamzdžiai ir žarnos</i> Aviacinių vamzdžių lenkimas ir išvalcavimas/kraštų užrietas; Aviacinių vamzdžių ir žarnų tikrinimas ir bandymas; Vamzdžių montavimas ir apspaudimas.	1	2	—
7.10	<i>Spyruoklės</i> Spyruoklių tikrinimas ir bandymas.	1	2	—
7.11	<i>Guoliai</i> Guolių bandymas, valymas ir tikrinimas; Guolių tepimo reikalavimai; Guolių defektai ir jų priežastys.	1	2	—
7.12	<i>Pavaros</i> Krumpliaračių tikrinimas, tarpeliai; Diržų ir skriemulių, grandinių ir žvaigždučių tikrinimas; Sraigtnių keltuvų, svirtų, trauklių sistemų kontrolė.	1	2	—

▼ **B**

		LYGIS		
		A	B1	►M5 B2 B2L ◀
7.13	<i>Valdymo lynai</i> Antgalių apspaudimas; Valdymo lynų tikrinimas ir bandymas; Lankstieji velenai; lanksčiosios orlaivio valdymo sistemos.	1	2	—
7.14	<i>Medžiagų apdirbimas</i>			
7.14.1	<i>Skarda</i> Lenkiamųjų užlaidų ženklavimas ir skaičiavimas; Skardos apdirbimas, įskaitant lenkimą ir formavimą; Skardos dirbinių tikrinimas.	—	2	—
7.14.2	<i>Kompozitinės ir nemetalinės medžiagos</i> Jungimo metodika; Aplinkosaugos sąlygos; Tikrinimo būdai.	—	2	—
7.15	<i>Suvirinimas, minkštasis ir kietasis litavimas bei kljajimas</i>			
	a) Minkštojo litavimo būdai; lituotųjų sujungimų tikrinimas;	—	2	2
	b) Suvirinimo ir kietojo litavimo būdai; Virintinių ir lituotųjų sujungimų tikrinimas; Kljajavimo būdai ir kljuotinių sujungimų tikrinimas.	—	2	—
7.16	<i>Orlaivio svoris ir pusiausvyra</i>			
	a) Sunkio centro/pusiausvyros ribų skaičiavimas: naudojimasis reikiamais dokumentais;	—	2	2
	b) Orlaivio paruošimas sverti; Orlaivio svėrimas.	—	2	—
7.17	<i>Orlaivio priežiūra ir saugojimas</i> Orlaivio ridenimas/vilkimas į stovėjimo vietą ir susijusios atsargumo priemonės; Orlaivio kėlimas keltuvu, stabdymo trinkelio pakišimas, apsaugojimas ir susijusios atsargumo priemonės; Orlaivių saugojimo būdai; Degalų pripildymo/išleidimo procedūros; Ledo pašalinimo/apsaugos nuo apledėjimo procedūros; Antžeminis aprūpinimas elektra, hidrauliniu ir pneumatiniu slėgiu; Aplinkos sąlygų poveikis orlaivio priežiūrai ir naudojimui.	2	2	2

▼ **B**

		LYGIS		
		A	B1	►M5 B2 B2L ◀
7.18	<i>Išmontavimo, tikrinimo, remonto ir sumontavimo metodika</i>			
	a) Defektų tipai ir apžiūros metodika; Korozijos pašalinimas, įvertinimas ir apsauginio sluoksnio atkūrimas;	2	3	3
	b) Bendrieji remonto būdai, konstrukcijos remonto žinynas; Senėjimo, nuovargio ir korozijos kontrolės programos;	—	2	—
	c) Neardomosios kontrolės metodikos, įskaitant, skvarbiųjų dažalų, radiografinį, sūkurinių srovių, ultragarso ir boroskopinį metodus;	—	2	1
	d) Išmontavimo ir sumontavimo metodika;	2	2	2
	e) Trikčių paieškos ir šalinimo metodika.	—	2	2
7.19	<i>Neįprasti įvykiai</i>			
	a) Tikrinimas po žaibo smūgių ir didelio intensyvumo spinduliuotės (HIRF) poveikio;	2	2	2
	b) Tikrinimas po neįprastų įvykių, pvz., kietojo nusileidimo ir skrydžio per turbulencijos zonas.	2	2	—
7.20	<i>Techninė priežiūra</i>	1	2	2
	Techninės priežiūros planavimas;			
	Keitimo tvarka;			
	Saugojimo tvarka;			
	Sertifikavimo/tinkamumo skraidyti pripažinimo tvarka;			
	Sąsaja su orlaivio eksploatacija;			
	Techninės priežiūros kontrolė/kokybės kontrolė/kokybės užtikrinimas;			
	Papildomos techninės priežiūros procedūros;			
	Ribotos naudojimo trukmės sudedamųjų dalių kontrolė.			

7B MODULIS. TECHNINĖS PRIEŽIŪROS PRAKTIKA

Pastaba. Šio modulio taikymo sritis apima B3 kategorijos lėktuvų technologiją.

		LYGIS
		B3
7.1	<i>Atsargumo priemonės. Orlaivis ir dirbtuvės</i>	3
	Saugaus darbo praktiniai aspektai, įskaitant atsargumo priemones, kurių reikia imti dirbant su elektra, dujomis, ypač deguonimi, alyvomis ir cheminėmis medžiagomis;	
	Instrukcijos dėl veiksmų, kurių reikia imti kilus gaisrui ar kitam nelaimingam atsitikimui dėl vieno ar kelių minėtų pavojų, įskaitant žinias apie gesinimo medžiagas.	

▼ **B**

		LYGIS
		B3
7.2	<i>Darbas dirbtuvėse</i>	3
	Įrankių priežiūra, jų kontrolė, dirbtuvėse esančių medžiagų naudojimas;	
	Matmenys, užlaidos ir nuokrypos, darbo standartai;	
	Įrankių ir įrangos kalibravimas, kalibravimo standartai.	
7.3	<i>Įrankiai</i>	3
	Įprastų rankinių įrankių tipai;	
	Įprastų mechanizuotų įrankių tipai;	
	Tikslųjų matavimo įrankių veikimas ir naudojimas;	
	Tepimo įranga ir būdai;	
	Bendrųjų elektrinių kontrolės prietaisų veikimas, funkcijos ir naudojimas.	
7.4	<i>Bendrieji avionikos kontrolės prietaisai</i>	► M5 1 ◀
	Bendrųjų avionikos kontrolės prietaisų veikimas, funkcijos ir naudojimas.	
7.5	<i>Inžineriniai brėžiniai, schemas ir standartai</i>	2
	Brėžinių tipai ir schemas, juose naudojami simboliai, matmenys, nuokrypos ir projekcijos;	
	Pagrindinės brėžinio lentelės informacijos atpažinimas;	
	Mikrofilmai, mikrofišos ir kompiuterinis vaizdavimas;	
	JAV oro transporto asociacijos (ATA) specifikacija Nr. 100;	
	Aviacijos ir kiti taikomi standartai, įskaitant ISO, AN, MS, NAS ir MIL;	
	Elektrinės ir principinės schemas.	
7.6	<i>Suleidimai ir tarpai</i>	2
	Kiaurymių varžtams dydžiai, suleidimo klasės;	
	Bendroji suleidimų ir tarpų sistema;	
	Orlaivių ir variklių suleidimų ir tarpų sistema;	
	Išlinkio, sąsūkos ir nusidėvėjimo ribos;	
	Standartiniai velenų, guolių ir kitų dalių tikrinimo metodai.	

▼ **B**

		LYGIS
		B3
7.7	<p><i>Elektros laidai ir jungtys</i></p> <p>Tolydumas, izoliavimas ir sujungimo būdai, tikrinimas;</p> <p>Rankinių ir hidraulinių apspaudimo įrankių naudojimas;</p> <p>Apspaustinių jungčių tikrinimas;</p> <p>Jungties kontaktų ištraukimas ir įkišimas;</p> <p>Bendraašiai kabeliai: tikrinimo ir įrengimo atsargumo priemonės;</p> <p>Laidų apsaugos metodika: laidų pynė ir apipynimas, laidų fiksavimo apkabos, apsauginių apvalkalų naudojimo būdai, įskaitant apvilkimą karštyje susitraukiančiais apvalkalais, ekranavimas.</p>	2
7.8	<p><i>Kniedijimas</i></p> <p>Kniedinės jungtys, atstumai tarp kniedžių ir siūlės žingsnis;</p> <p>Kniedijimo ir duobutės formavimo įrankiai;</p> <p>Kniedinių sujungimų tikrinimas.</p>	2
7.9	<p><i>Vamzdžiai ir žarnos</i></p> <p>Aviacinių vamzdžių lenkimas ir išvalcavimas/kraštų užrietas;</p> <p>Aviacinių vamzdžių ir žarnų tikrinimas ir bandymas;</p> <p>Vamzdžių montavimas ir apspaudimas.</p>	2
7.10	<p><i>Spyruoklės</i></p> <p>Spyruoklių tikrinimas ir bandymas.</p>	► M5 2 ◀
7.11	<p><i>Guoliai</i></p> <p>Guolių bandymas, valymas ir tikrinimas;</p> <p>Guolių tepimo reikalavimai;</p> <p>Guolių defektai ir jų priežastys.</p>	2
7.12	<p><i>Pavaros</i></p> <p>Krumpliaračių tikrinimas, tarpeliai;</p> <p>Diržų ir skriemulių, grandinių ir žvaigždučių tikrinimas;</p> <p>Sraigtnių keltuvų, svirtų, trauklių sistemų kontrolė.</p>	2
7.13	<p><i>Valdymo lynai</i></p> <p>Antgalių apspaudimas;</p> <p>Valdymo lynų tikrinimas ir bandymas;</p> <p>Lankstieji velenai; lanksčiosios orlaivio valdymo sistemos.</p>	2
7.14	<p><i>Medžiagų apdirbimas</i></p>	
7.14.1	<p><i>Skarda</i></p> <p>Lenkiamųjų užlaidų ženklinimas ir skaičiavimas;</p> <p>Skardos apdirbimas, įskaitant lenkimą ir formavimą;</p> <p>Skardos dirbinių tikrinimas.</p>	2

▼ **B**

	LYGIS
	B3
7.14.2 <i>Kompozitinės ir nemetalinės medžiagos</i>	2
Jungimo metodika;	
Aplinkosaugos sąlygos;	
Tikrinimo būdai.	
7.15 <i>Suvirinimas, minkštasis ir kietasis litavimas bei kljvimas</i>	
a) Minkštojo litavimo būdai; lituotųjų sujungimų tikrinimas;	2
b) Suvirinimo ir kietojo litavimo būdai; Virintinių ir lituotųjų sujungimų tikrinimas; Kljavimo būdai ir kljuotinių sujungimų tikrinimas.	2
7.16 <i>Orlaivio svoris ir pusiausvyra</i>	
a) Sunkio centro/pusiausvyros ribų skaičiavimas: naudojimasis reikiamaiais dokumentais;	2
b) Orlaivio paruošimas sverti; Orlaivio svėrimas.	2
7.17 <i>Orlaivio priežiūra ir saugojimas</i>	2
Orlaivio ridenimas/vilkimas į stovėjimo vietą ir susijusios atsargumo priemonės;	
Orlaivio kėlimas keltuvu, stabdymo trinkelį pakišimas, apsaugojimas ir susijusios atsargumo priemonės;	
Orlaivių saugojimo būdai;	
Degalų pripildymo/išleidimo procedūros;	
Ledo pašalinimo/apsaugos nuo apledėjimo procedūros;	
Antžeminis aprūpinimas elektra, hidrauliniu ir pneumatiniu slėgiu;	
Aplinkos sąlygų poveikis orlaivio priežiūrai ir naudojimui.	
7.18 <i>Išmontavimo, tikrinimo, remonto ir sumontavimo metodika</i>	
a) Defektų tipai ir apžiūros metodika; Korozijos pašalinimas, įvertinimas ir apsauginio sluoksnio atkūrimas;	3
b) Bendrieji remonto būdai, konstrukcijos remonto žinynas; Senėjimo, nuovargio ir korozijos kontrolės programos;	2
c) Neardomosios kontrolės metodikos, įskaitant, skvarbiųjų dažalų, radiografinį, sūkurinių srovių, ultragarso ir boroskopinį metodus;	2
d) Išmontavimo ir sumontavimo metodika;	2
e) Trikčių paieškos ir šalinimo metodika.	2
7.19 <i>Neįprasti įvykiai</i>	
a) Tikrinimas po žaibo smūgių ir didelio intensyvumo spinduliuotės (HIRF) poveikio;	2
b) Tikrinimas po neįprastų įvykių, pvz., kietojo nusileidimo ir skrydžio per turbulencijos zonas.	2

▼ B

		LYGIS
		B3
7.20	<p><i>Techninė priežiūra</i></p> <p>Techninės priežiūros planavimas;</p> <p>Keitimo tvarka;</p> <p>Saugojimo tvarka;</p> <p>Sertifikavimo/tinkamumo skraidyti pripažinimo tvarka;</p> <p>Sąsaja su orlaivio eksploatacija;</p> <p>Techninės priežiūros kontrolė/kokybės kontrolė/kokybės užtikrinimas;</p> <p>Papildomos techninės priežiūros procedūros;</p> <p>Ribotos naudojimo trukmės sudedamųjų dalių kontrolė.</p>	2

8 MODULIS. AERODINAMIKOS PAGRINDAI

		LYGIS			
		A	B1	► M5 B2L ◀	B3
8.1	<p><i>Atmosferos fizika</i></p> <p>Tarptautinė standartinė atmosfera (ISA), jos taikymas aerodinamikoje.</p>	1	2	2	1
8.2	<p><i>Aerodinamika</i></p> <p>Oro tekėjimas apie kūną;</p> <p>Paribio sluoksnis, sluoksninis ir sukurinis tekėjimas, laisvojo srauto tekėjimas, santykinis oro srautas, srauto nulenkinimas aukštyn ir žemyn, sukuriai, sąstingis;</p> <p>Sąvokos: profilio kreivumas, sparno styga, vidutinė aerodinaminė styga, profilio (parazitinis) oro pasipriešinimas, induktyvinis oro pasipriešinimas, slėgio centras, atakos kampas, teigiamasis ir neigiamasis sparno užlinkis, santykinis ilgumas, sparno forma ir formos koeficientas;</p> <p>Trauka, svoris, aerodinaminė atstojamoji;</p> <p>Keliamosios jėgos ir oro pasipriešinimo atsiradimas: atakos kampas, keliamasis koeficientas, oro pasipriešinimo koeficientas, polinė kreivė, srauto atitrūkimas;</p> <p>Sparno paviršiaus nešvarumai, įskaitant ledą, sniegą, šerkšną.</p>	1	2	2	1
8.3	<p><i>Skrydžio teorija</i></p> <p>Ryšys tarp keliamosios jėgos, svorio, traukos ir pasipriešinimo;</p> <p>Aerodinaminė kokybė;</p> <p>Stabilus skrydis, charakteristikos;</p> <p>Posūkių teorija;</p> <p>Perkrovos poveikis: srauto atitrūkimas, skrydžio gaubtinė ir konstrukciniai apribojimai;</p> <p>Keliamosios jėgos padidinimas.</p>	1	2	2	1
8.4	<p><i>Skrydžio stabilumas ir dinamika</i></p> <p>Išilginis, skersinis ir krypties stabilumas (statinis ir dinaminis).</p>	1	2	2	1

9A MODULIS. ŽMOGIŠKIEJI VEIKSNIAI

Pastaba. Šis modulis netaikomas B3 kategorijai. Atitinkami B3 kategorijai skirti teminiai dalykai apibrėžti 9B modulyje.

	LYGIS		
	A	B1	► M5 B2 B2L ◀
9.1 <i>Bendrieji dalykai</i>	1	2	2
Būtinybė atsižvelgti į žmogiškuosius veiksnius;			
Dėl žmogiškųjų veiksnių/klaidų įvykstantys incidentai;			
Merfio dėsniai.			
9.2 <i>Žmogaus galimybės ir jų ribos</i>	1	2	2
Rega;			
Klausa;			
Informacijos apdorojimas;			
Atidumas ir suvokimas;			
Atmintis;			
Klaustrofobija ir fizinis veiksnumas.			
9.3 <i>Socialinė psichologija</i>	1	1	1
Atsakomybė: individuali ir grupinė;			
Motyvacija ir motyvacijos praradimas;			
Grupinis spaudimas;			
Kultūriniai aspektai;			
Komandinis darbas;			
Vadyba, kontrolė ir lyderystė.			
9.4 <i>Žmogaus galimybės poveikį turintys veiksniai</i>	2	2	2
Fizinė būklė ir sveikata;			
Įtampa: šeimoje ir darbe;			
Laiko stoka ir terminai;			
Darbo krūvis: per didelis ir per mažas;			
Miegas ir nuovargis, pamaininis darbas;			
Piktnaudžiavimas alkoholiu, vaistais, narkotikais.			
9.5 <i>Fizinė aplinka</i>	1	1	1
Triukšmas ir kenksmingos dujos;			
Apšvietimas;			
Klimatas ir temperatūra;			
Judėjimas ir virpesiai;			
Darbinė aplinka.			
9.6 <i>Užduotys</i>	1	1	1
Fizinis darbas;			
Monotoniškos užduotys;			
Vizualinis tikrinimas;			
Sudėtingos sistemos.			

▼ **B**

	LYGIS		
	A	B1	► M5 B2 B2L ◀
9.7 <i>Bendravimas</i> Komandoje ir tarp komandų; Darbo protokolavimas ir registravimas; Aktualijos, nuolatinis informuotumas; Informacijos skleidimas.	2	2	2
9.8 <i>Žmogaus klaidos</i> Klaidų modeliai ir teorijos; Klaidos atliekant techninės priežiūros darbus; Klaidų padariniai (t. y. nelaimingi atsitikimai); Klaidų išvengimas ir padarinių likvidavimas.	1	2	2
9.9 <i>Pavojai darbo vietoje</i> Pavojaus atpažinimas ir išvengimas; Veiksmai nelaimingo atsitikimo atveju.	1	2	2

9B MODULIS. ŽMOGIŠKIEJI VEIKSNIAI

Pastaba. Šio modulio taikymo sritis atitinka mažiau reiklį B3 licencijos turėtojų techninės priežiūros darbo aplinką.

	LYGIS
	B3
9.1 <i>Bendrieji dalykai</i> Būtinybė atsižvelgti į žmogiškuosius veiksnius; Dėl žmogiškųjų veiksmių/klaidų įvykstantys incidentai; Merfio dėsniai.	2
9.2 <i>Žmogaus galimybės ir jų ribos</i> Rega; Klausa; Informacijos apdorojimas; Atidumas ir suvokimas; Atmintis; Klaustrofobija ir fizinis veiksnumas.	2
9.3 <i>Socialinė psichologija</i> Atsakomybė: individuali ir grupinė; Motyvacija ir motyvacijos praradimas; Grupinis spaudimas; Kultūriniai aspektai; Komandinis darbas; Vadyba, kontrolė ir lyderystė.	1
9.4 <i>Žmogaus galimybės poveikį turintys veiksniai</i> Fizinė būklė ir sveikata; Įtampa: šeimoje ir darbe; Laiko stoka ir terminai; Darbo krūvis: per didelis ir per mažas;	2

▼ **B**

		LYGIS
		B3
	Miegas ir nuovargis, pamaininis darbas; Piktnaudžiavimas alkoholiu, vaistais, narkotikais.	
9.5	<i>Fizinė aplinka</i> Triukšmas ir kenksmingos dujos; Apšvietimas; Klimatas ir temperatūra; Judėjimas ir virpesiai; Darbinė aplinka.	1
9.6	<i>Užduotys</i> Fizinis darbas; Monotoniškos užduotys; Vizualinis tikrinimas; Sudėtingos sistemos.	1
9.7	<i>Bendravimas</i> Komandoje ir tarp komandų; Darbo protokolavimas ir registravimas; Aktualijos, nuolatinis informuotumas; Informacijos skleidimas.	2
9.8	<i>Žmogaus klaidos</i> Klaidų modeliai ir teorijos; Klaidos atliekant techninės priežiūros darbus; Klaidų padariniai (t. y. nelaimingi atsitikimai); Klaidų išvengimas ir padarinių likvidavimas.	2
9.9	<i>Pavojai darbo vietoje</i> Pavojaus atpažinimas ir išvengimas; Veiksmai nelaimingo atsitikimo atveju.	2

▼ **M8**

10 MODULIS. AVIACIJOS TEISĖS AKTAI

		LYGIS			
		A	B1	B2 B2L	B3
10.1	<i>Reguliavimo sistema</i> Tarptautinės civilinės aviacijos organizacijos (ICAO) vaidmuo; Europos Komisijos vaidmuo; EASA vaidmuo; Valstybių narių ir nacionalinių aviacijos institucijų vaidmuo; Reglamentas (ES) 2018/1139, Reglamentas (ES) Nr. 748/2012, Reglamentas (ES) Nr. 1321/2014 ir Reglamentas (ES) Nr. 376/2014; Įvairių Reglamento (ES) Nr. 748/2012, Reglamento (ES) Nr. 1321/2014 ir Reglamento (ES) Nr. 965/2012 priedų (dalių) sąsajos.	1	1	1	1
10.2	<i>Už išleidimą atsakingi darbuotojai. Techninė priežiūra</i> Išsamus 66 dalies supratimas.	2	2	2	2

▼ M8

	LYGIS			
	A	B1	B2 B2L	B3
10.3 <i>Patvirtintos techninės priežiūros organizacijos</i> Išsamus 145 dalies ir M dalies F poskyrio supratimas.	2	2	2	2
10.4 <i>Orlaivių naudojimas skrydžiams</i> Bendras Reglamento (ES) Nr. 965/2012 supratimas; Oro vežėjų pažymėjimai; Vežėjų pareigos, ypač susijusios su nepertraukiamuoju tinkamumu skraidyti ir technine priežiūra; Orlaivio techninės priežiūros programa; MEL/CDL; Orlaivyje turėtini dokumentai; Orlaivių ženklavimas.	1	1	1	1
10.5 <i>Orlaivių, dalių ir prietaisų sertifikavimas</i>				
a) Bendroji dalis Bendras 21 dalies ir EASA sertifikavimo specifikacijų CS-23, 25, 27, 29 supratimas.	—	1	1	1
b) Dokumentai Tinkamumo skraidyti pažymėjimas; riboto galiojimo tinkamumo skraidyti pažymėjimai ir skrydžio leidimas; Registravimo pažymėjimas; Triukšmo pažymėjimas; Svėrimo protokolas; Radijo ryšio licencija ir leidimas.	—	2	2	2
10.6 <i>Nepertraukiamasis tinkamumas skraidyti</i> Išsamus su nepertraukiamuoju tinkamumu skraidyti susijusių 21 dalies nuostatų supratimas; Išsamus M dalies supratimas.	2	2	2	2
10.7 <i>Galiojantys nacionaliniai ir tarptautiniai reikalavimai (jeigu nepakeisti ES reikalavimais)</i>				
a) Techninės priežiūros programos, techninės priežiūros patikrinimai ir apžiūros; Tinkamumo skraidyti nurodymai; Techninės priežiūros biuleteniai, gamintojų informacija; Pakeitimai ir remontas; Techninės priežiūros dokumentai: techninės priežiūros žinynas, struktūrinio remonto žinynas, iliustruotas dalių katalogas ir kt.; Tik A–B2 licencijoms: Pagrindinės būtinos įrangos sąrašai, būtinos įrangos sąrašai, paruošimo išskirti neatitikimų sąrašas;	1	2	2	2
b) Nepertraukiamasis tinkamumas skraidyti; Būtinos įrangos reikalavimai. Bandomieji skrydžiai; Tik B1 ir B2 licencijoms: ETOPS, techninės priežiūros ir paruošimo išskirti reikalavimai; Skrydžiai bet koku oru, 2/3 kategorijos skrydžiai ir būtinos įrangos reikalavimai.	—	1	1	1

▼ **B**

11A MODULIS. LĒKTUVŲ SU TURBININIAIS VARIKLIAIS AERODINAMIKA, KONSTRUKCIJOS IR SISTEMOS

	LYGIS	
	A1	B1.1
11.1 <i>Skrydžio teorija</i>		
11.1.1. <i>Lėktuvo aerodinamika ir vairai</i>	1	2
Veikimo principas ir poveikis:	—	—
— posvyrio valdymas: eleronai ir spoileriai,		
— polinkio valdymas: aukščio vairai, stabilizatoriai, reguliuojamo atakos kampo stabilizatoriai ir priekiniai elementai,		
— pokrypio valdymas, vairų ribotuvai;		
Valdymas naudojant elevonus ir krypties vairus;		
Keliamosios jėgos didinimo įrenginiai, plyšiai, priešsparniai, užsparniai, skydeliai;		
Pasipriešinimo didinimo įrenginiai, spoileriai, keliamosios jėgos slopintuvai, oro stabdžiai;		
Sparno aerodinaminių briaunų, pjūklinės priekinės briaunos poveikis;		
Paribio sluoksnio valdymas naudojant sukurių generatorius, pleištus ir įsiurbimo angų priekinės briaunos įrangą;		
Trimerių, kompensatorių ir antikompensatorių, servotrimerių, spyruoklinių servo-kompensatorių, masės pusiausvyros, valdymo plokštumų nuokrypio, aerodinaminių kompensatorių valdymas ir poveikis.		
11.1.2. <i>Skrydis dideliu greičiu</i>	1	2
Garso greitis, skrydis ikigarsiniu, transgarsiniu ir viršgarsiniu greičiu;		
Macho skaičius, kritinis Macho skaičius, baftingas dėl oro spūdumo, smūginė banga, aerodinaminis įkaitimas, plotų taisyklė;		
Veiksniai, turintys poveikį oro srauto tekėjimui didelių greičių orlaivio variklio oro įsiurbimo difuzoriuose;		
Kritinio Macho skaičiaus priklausomybė nuo strėliškumo.		
11.2 <i>Sklandmens konstrukcijos. Bendrosios sąvokos</i>		
a) Tinkamumo skraidyti reikalavimai konstrukcijos stiprumui;	2	2
Konstrukcijos klasifikacija: pirminė, antrinė ir tretinė;		
Patikimumas, saugus eksploatavimo laikas, nejautrumo pažeidimams koncepcija;		
Zonų ir skyrių nustatymo sistemos;		
Įtempis, apkrova, lenkimas, gniuždymas, šlytis, sukimas, tempimas, įtempiai dėl išcentrinų jėgų, nuovargis;		

▼ **B**

	LYGIS	
	A1	B1.1
<p>Nuotėkio ir vėdinimo priemonės;</p> <p>Sistemos įrengimo priemonės;</p> <p>Apsauga nuo žaibo iškrovos;</p> <p>Orlaivio metalizacija;</p> <p>b) Konstravimo būdai: monokokinės konstrukcijos, špantų, stringerių, lonžeronų, pertvarų, rėmų, sutvirtinimų, spyrių, atotampų, sparno lonžeronų, grindų konstrukcijų, sustiprinimų, išorinės dangos, antikorozinės apsaugos, sparno, uodegos ir variklio tvirtinimo įranga;Konstrukcijos surinkimo metodika: kniedijimas, jungimas varžtais, prijungimas;</p> <p>Paviršių apsaugos būdai, tokie kaip chromavimas, anodavimas, dažymas;</p> <p>Paviršiaus valymas;</p> <p>Sklandmens simetrija: balansavimo būdai ir simetriškumo tikrinimas.</p>	1	2
11.3 <i>Sklandmens konstrukcijos. Lėktuvai</i>		
11.3.1 <i>Liemuo (ATA 52/53/56)</i>	1	2
<p>Konstrukcija ir viršslėgio sudarymas;</p> <p>Sparno, stabilizatoriaus, pilono ir važiuoklės tvirtinimo įranga;</p> <p>Sėdynių įrengimas ir krovinių pakrovimo sistema;</p> <p>Durys ir avariniai išėjimai: konstrukcija, mechanizmai, valdymo ir saugos įranga;</p> <p>Langų ir priekinio lango konstrukcija bei mechanizmai.</p>		
11.3.2 <i>Sparnai (ATA 57)</i>	1	2
<p>Konstrukcija;</p> <p>Degalų talpyklos;</p> <p>Važiuoklės, pilono, valdymo plokštumų ir keliamąją jėgą didinančių/pasipriešinimo jėgą sukeliančių įrenginių tvirtinimo įranga.</p>		
11.3.3 <i>Stabilizatoriai (ATA 55)</i>	1	2
<p>Konstrukcija;</p> <p>Valdymo plokštumų tvirtinimas.</p>		
11.3.4 <i>Orlaivio valdymo plokštumos (ATA 55/57)</i>	1	2
<p>Konstrukcija ir tvirtinimas;</p> <p>Masės ir aerodinaminis balansavimas.</p>		
11.3.5 <i>Gondolos/pilonai (ATA 54)</i>	1	2

▼ B

	LYGIS	
	A1	B1.1
Gondolos/pilonai:	—	—
— konstrukcija,		
— priešgaisrinės pertvaros,		
— variklio tvirtinimo įtaisai.		
11.4 <i>Oro kondicionavimo ir kabinos viršslėgio sudarymo sistema (ATA 21)</i>		
11.4.1 <i>Oro tiekimas</i>	1	2
Oro tiekimo šaltiniai, įskaitant variklį, pagalbinę jėgainę ir antžeminį automobilį.		
11.4.2 <i>Oro kondicionavimas</i>	1	3
Oro kondicionavimo sistemos;		
Oro cirkuliavimo sistema ir recirkuliaciniai garo aušintuvai;		
Paskirstymo sistemos;		
Srauto, temperatūros ir drėgmės reguliavimo sistemos.		
11.4.3 <i>Kabinos viršslėgio sudarymas</i>	1	3
Viršslėgio sudarymo sistemos;		
Valdymas ir rodmenys, įskaitant reguliavimo ir apsauginius vožtuvus;		
Kabinos oro slėgio valdikliai.		
11.4.4 <i>Saugos ir įspėjamoji įranga</i>	1	3
Apsaugos ir įspėjamoji įranga.		
11.5 <i>Prietaisai/avionikos sistemos</i>		
11.5.1 <i>Prietaisų sistemos (ATA 31)</i>	1	2
Dinaminio slėgio prietaisai: aukštimalis, greičio ore matuoklis, variometras;		
Girokopiniai prietaisai: girokopinis horizontas, orlaivio padėties rodklis, krypties rodklis, aviahorizontas (HSI), posūkio ir slydimo rodklis, posūkio koordinavimo įrenginys;		
Kompasai: magnetinis, distancinis;		
Atakos kampo indikatorius, smukos įspėjamoji sistema;		
Prietaisai ant kabinos stiklo;		
Kitų orlaivio sistemų rodmenys.		
11.5.2 <i>Avionikos sistemos</i>	1	1

▼ **B**

	LYGIS	
	A1	B1.1
Sistemų prietaisų išdėstymo ir veikimo principų pagrindai; — automatinis skrydžio valdymas (ATA 22), — ryšio sistemos (ATA 23), — navigacijos sistemos (ATA 34).	—	—
11.6 <i>Elektros energija (ATA 24)</i>	1	3
Akumuliatorių įmontavimas ir naudojimas; Nuolatinės srovės tiekimas; Kintamosios srovės tiekimas; Avarinės elektros energijos tiekimas. Įtampos reguliavimas; Energijos paskirstymas; Keitikliai, transformatoriai, lygintuvai; Grandinių apsauga; Išorinis/antžeminis energijos tiekimas.		
11.7 <i>Prietaisai ir įranga (ATA 25)</i>		
a) Avarinės įrangos reikalavimai; Sėdynės, pritvirtinimo įranga ir saugos diržai.	2	2
b) Keleivių salono išdėstymas; Įrangos išdėstymas; Keleivių salono įranga; Keleivių salono pramogų įranga; Virtuvės įranga; Krovinio pakrovimo ir tvirtinimo įranga; Keleivių trapas.	1	1
11.8 <i>Priešgaisrinė apsauga (ATA 26)</i>	1	3
a) Gaisro ir dūmų aptikimo ir išpėjimo sistemos; Gaisro gesinimo sistemos; Sistemų patikrinimas.		
b) Nešiojamieji gesintuvai.	1	► M5 2 ◀
11.9 <i>Vairai (ATA 27)</i>	1	3

▼ **B**

		LYGIS	
		A1	B1.1
	Pagrindinis valdymas: eleronas, aukščio vairas, krypties vairas, spoileris; Valdymas trimeriais; Aktyvus valdymo sistemos apkrovos keitimas; Keliamosios jėgos didinimo įrenginiai; Keliamosios jėgos mažinimo įrenginiai, oro stabdžiai; Sistemos valdymas: rankinis, hidraulinis, pneumatinis, elektrinis, nuotolinis; Valdymo svertų apkrovimas, kryptinėjimo slopintuvas, balansavimas pagal Macho skaičių, krypties vairo ribotuvus, vairų fiksatorius; Balansavimas ir reguliavimas; Smukos išvengimo/įspėjamoji sistema.		
11.10	<i>Degalų sistemos (ATA 28)</i> Sistemos išdėstymas; Degalų talpyklos; Degalų tiekimo sistemos; Degalų nupylimas ore, vėdinimas, išpylimas savitaka; Kryžminis degalų perpylimas ir tiekimas; Rodmenys ir įspėjimai; Degalų pripylimas ir išpylimas; Išilginio balansavimo degalų sistemos.	1	3
11.11	<i>Hidraulinė sistema (ATA 29)</i> Sistemos išdėstymas; Hidrauliniai skysčiai; Hidrauliniai rezervuarai ir akumulatoriai; Slėgio sudarymas: elektrinis, mechaninis, pneumatinis; Avarinio slėgio sudarymas; Filtrai; Slėgio ribojimas; Energijos paskirstymas;	1	3

▼ **B**

	LYGIS	
	A1	B1.1
Rodmenų ir įspėjimo sistema; Sąsajos su kitomis sistemomis.		
11.12 <i>Apsauga nuo ledo ir lietaus (ATA 30)</i> Ledo susidarymas, klasifikavimas ir aptikimas; Apsaugos nuo apledėjimo sistemos: elektrinė, karšto oro ir cheminė; Ledo pašalinimo sistemos: elektrinė, karšto oro, pneumatinė ir cheminė; Lietaus vandenį atstumiančios medžiagos; Zondų ir drenų šildymas; Valytuvų sistemos.	1	3
11.13 <i>Važiuklė (ATA 32)</i> Konstrukcija, smūgio slopinimas; Važiuklės išleidimo ir įtraukimo sistemos: įprasta ir avarinė; Rodmenų ir įspėjimo sistema; Ratai, stabdžiai, ratų antiblokavimo sistema ir automatinė stabdžių sistema; Padangos; Vairavimas; Pakilimo ir nutūpimo jutikliai.	2	3
11.14 <i>Žibintai (ATA 33)</i> Išoriniai: navigaciniai žiburiai, susidūrimo vengimo, tūpimo ir riedėjimo žibintai, ledodaros signalizacija; Vidaus: keleivių salono, įgulos kabinos, krovinių skyriaus; Avarinis apšvietimas.	2	3
11.15 <i>Deguonies sistema (ATA 35)</i> Sistemos išdėstymas: įgulos kabinoje, keleivių salone; Šaltiniai, saugojimas, pripildymas ir paskirstymas; Tiekimo reguliavimas; Rodmenys ir įspėjimai.	1	3
► M5 11.16 <i>Pneumatinė / vakuumo sistema (ATA 36)</i> ◀ ► M5 Sistemos išdėstymas; ◀ ► M5 Šaltiniai: variklis / pagalbinė jėgainė (APU), kompresoriai, rezervuarai, antžeminis tiekimas; ◀	1	3

▼ **B**

		LYGIS	
		A1	B1.1
	<p>► M5 Slėgio ir vakuumo siurbliai; ◀</p> <p>► M5 Slėgio reguliavimas; ◀</p> <p>► M5 Paskirstymas; ◀</p> <p>► M5 Rodmenys ir įspėjimai; ◀</p> <p>► M5 Sąsajos su kitomis sistemomis. ◀</p>		
11.17	<p><i>Vandens tiekimo/atliekų sistemos (ATA 38)</i></p> <p>Vandens sistemos išdėstymas, tiekimas, paskirstymas, įrangos priežiūra ir išpylimas;</p> <p>Tualetų sistemos išdėstymas, plovimas ir priežiūra;</p> <p>Korozijos aspektai.</p>	2	3
11.18	<p><i>Vidinės orlaivio techninės priežiūros sistemos (ATA 45)</i></p> <p>Centriniai techninės priežiūros kompiuteriai;</p> <p>Duomenų įvedimo sistema;</p> <p>Elektroninės bibliotekos sistema;</p> <p>Spausdinimas;</p> <p>Konstrukcijos stebėjimas (leistinų paklaidų stebėjimas).</p>	1	2
11.19	<p><i>Integruotoji modulinė avionika (ATA 42)</i></p> <p>Integruotosios modulinės avionikos (IMA) moduluose paprastai gali būti integruotos šios ir kitos funkcijos:</p> <p>oro tiekimo iš variklio valdymo, oro slėgio valdymo, oro vėdinimo ir valdymo, avionikos ir įgulos kabinos vėdinimo valdymo, temperatūros reguliavimo, oro eismo ryšio, avionikos ryšio maršrutizatoriaus, elektros apkrovos valdymo, saugiklių stebėjimo, elektros sistemos BITE, degalų valdymo, stabdymo valdymo, vairavimo valdymo, važiuoklės išleidimo ir įtraukimo, oro slėgio padangose rodymo, alyvos slėgio rodymo, stabdžių temperatūros stebėjimo ir kt.</p> <p>Pagrindinė sistema; tinklo sudedamosios dalys.</p>	1	2
	<p>► M5 11.20 <i>Keleivių salono sistemos (ATA 44)</i> ◀</p> <p>► M5 Įrenginiai ir komponentai, teikiantys keleiviams pramogas ir užtikrinantys ryšį orlaivyje (ryšio su keleivių salonu duomenų sistema, CIDS) ir tarp orlaivio keleivių salono bei antžeminių stočių (ryšio su keleivių salonu sistema, CNS). Jie skirti pokalbiams, duomenims, muzikai ir vaizdui perduoti. ◀</p> <p>► M5 CIDS užtikrina ryšį tarp įgulos kabinos / keleivių salono įgulos ir keleivių salono sistemų. Šios sistemos palaiko keitimąsi duomenimis tarp įvairių susijusių keičiamųjų modulių (LRU) ir paprastai yra valdomos iš skrydžio palydovų pultų (FAP). ◀</p>	1	2

▼ **B**

	LYGIS	
	A1	B1.1
<p>► M5 CNS paprastai sudaro serveris, susietas su šiomis bei kitomis sistemomis:</p> <ul style="list-style-type: none"> — duomenų perdavimo / radijo ryšio sistema; — keleivių salono pagrindine sistema (CCS); — skrydžio pramogų sistema (IFES); — išorinio ryšio sistema (ECS); — keleivių salono atmintinės sistema (CMMS); — keleivių salono stebėjimo sistema (CMS); — įvairios paskirties keleivių salono sistemomis (MCS). ◀ <p>► M5 CNS gali turėti tokias funkcijas:</p> <ul style="list-style-type: none"> — priegos prie pasiruošimo išvykti / išvykimo ataskaitų; — priegos prie e. pašto / vidaus tinklo / interneto; keleivių duomenų bazės. ◀ <p>Keleivių salono pagrindinė sistema;</p> <p>Skrydžio pramogų sistema;</p> <p>Išorinio ryšio sistema;</p> <p>Keleivių salono atmintinės sistema;</p> <p>Keleivių salono stebėjimo sistema;</p> <p>Įvairios paskirties keleivių salono sistema.</p>	—	—
<p>11.21 <i>Informacijos sistemos (ATA 46)</i></p> <p>Įrenginiai ir sudedamosios dalys, suteikiančios skaitmeninės informacijos, kuri paprastai pateikiama popieriuje, mikrofilmuose ar mikrofišose, laikymo, atnaujinimo ir išrinkimo priemonėse. Tai yra įrenginiai, skirti informacijai saugoti ir išrinkti, pvz., elektroninės bibliotekos atmintinė ir valdiklis. Tai neapima įrenginių ar kitų sudedamųjų dalių, įrengtų dėl kitos paskirties ir naudojamų kitų sistemų, pvz., įgulos kabinos spausdintuvo ar bendrosios paskirties monitoriaus.</p> <p>Tipiniai pavyzdžiai yra oro eismo ir informacijos valdymo sistemos ir tinklo serverio sistemos;</p> <p>Orlaivio bendroji informacijos sistema;</p> <p>Įgulos kabinos informacijos sistema;</p> <p>Techninės priežiūros informacijos sistema;</p> <p>Keleivių salono informacijos sistema;</p> <p>Įvairios informacijos sistema.</p>	1	2

11B MODULIS. LĖKTUVŲ SU STŪMOKLINIAI VARIKLIAIS AERODINAMIKA, KONSTRUKCIJOS IR SISTEMOS

1 pastaba. Šis modulis netaikomas B3 kategorijai. Atitinkami B3 kategorijai skirti teminiai dalykai apibrėžti 11C modulyje.

2 pastaba. Šis modulis atitinka orlaivių technologiją, susijusią su A2 kategorija ir B1.2 pakategore.

▼ **B**

		LYGIS	
		A2	B1.2
11.1	<i>Skrydžio teorija</i>		
11.1.1	<i>Lėktuvo aerodinamika ir vairai</i>	1	2
	Veikimo principas ir poveikis:	—	—
	— posvyrio valdymas: eleronai ir spoileriai,		
	— polinkio valdymas: aukščio vairai, stabilizatoriai, reguliuojamo atakos kampo stabilizatoriai ir priekiniai elementai,		
	— pokrypio valdymas, vairų ribotuvai;		
	Valdymas naudojant aukščio vairs (elevonus) ir krypties vairs;		
	Keliamosios jėgos didinimo įrenginiai, plyšiai, priešsparniai, užsparniai, skydeliai;		
	Pasipriešinimo didinimo įrenginiai, spoileriai, keliamosios jėgos slopintuvai, oro stabdžiai;		
	Sparno aerodinaminių briaunų, pjūklinės priekinės briaunos poveikis;		
	Paribio sluoksnio valdymas naudojant sukurių generatorius, pleištus ir įsiurbimo angų priekinės briaunos įrangą;		
	Trimerių, kompensatorių ir antikompensatorių, servotrimerių, spyruoklinių servo-kompensatorių, masės pusiausvyros, valdymo plokštumų nuokrypio, aerodinaminių kompensatorių valdymas ir poveikis.		
11.1.2.	<i>Skrydis dideliu greičiu – netaikoma</i>	—	—
11.2	<i>Sklandmens konstrukcijos. Bendrosios sąvokos</i>		
	a) Tinkamumo skraidyti reikalavimai konstrukcijos stiprumui;	2	2
	Konstrukcijos klasifikacija: pirminė, antrinė ir tretinė;		
	Patikimumas, saugus eksploatavimo laikas, nejautrumo pažeidimams koncepcija;		
	Zonų ir skyrių nustatymo sistemos;		
	Įtempis, apkrova, lenkimas, gniuždymas, šlytis, sukimas, tempimas, įtempiai dėl išcentrinių jėgų, nuovargis;		
	Nuotėkio ir vėdinimo priemonės;		
	Sistemos įrengimo priemonės;		
	Apsauga nuo žaibo iškvos;		
	Orlaivio metalizacija;		
	b) Konstravimo būdai: monokokinės konstrukcijos, špantų, stringerių, lonžeronų, pertvarų, rėmų, sutvirtinimų, spyrių, atotampų, sparno lonžeronų, grindų konstrukcijų, sustiprinimų, išorinės dangos, antikorozinės apsaugos, sparno, uodegos ir variklio tvirtinimo įranga;	1	2
	Konstrukcijos surinkimo metodika: kniedijimas, jungimas varžtais, prijungimas;		
	Paviršių apsaugos būdai, tokie kaip chromavimas, anodavimas, dažymas;		
	Paviršiaus valymas;		
	Sklandmens simetrija: balansavimo būdai ir simetriškumo tikrinimas.		

▼ **B**

	LYGIS	
	A2	B1.2
11.3 <i>Sklandmens konstrukcijos. Lėktuvai</i>		
11.3.1 <i>Liemuo (ATA 52/53/56)</i>	1	2
Konstrukcija ir viršslėgio sudarymas;		
Sparno, stabilizatoriaus, pilono ir važiuoklės tvirtinimo įranga;		
Sėdynių įrengimas;		
Durys ir avariniai išėjimai: konstrukcija ir valdymas;		
Langų ir priekinio lango tvirtinimas.		
11.3.2 <i>Sparnai (ATA 57)</i>	1	2
Konstrukcija;		
Degalų talpyklos;		
Važiuoklės, pilono, valdymo plokštumų ir keliamąją jėgą didinančių/pasipriešinimo jėgą sukeliančių įrenginių tvirtinimo įranga.		
11.3.3 <i>Stabilizatoriai (ATA 55)</i>	1	2
Konstrukcija;		
Valdymo plokštumų tvirtinimas.		
11.3.4 <i>Orlaivio valdymo plokštumos (ATA 55/57)</i>	1	2
Konstrukcija ir tvirtinimas;		
Masės ir aerodinaminis balansavimas.		
11.3.5 <i>Gondolos/pilonai (ATA 54)</i>	1	2
Gondolos/pilonai:	—	—
— konstrukcija,		
— priešgaisrinės pertvaros,		
— variklio tvirtinimo įtaisai.		
11.4 <i>Oro kondicionavimo ir kabinos viršslėgio sudarymo sistema (ATA 21)</i>	1	3
Viršslėgio sudarymo ir oro kondicionavimo sistemos;		
Slėgio kabinoje valdikliai, apsaugos ir išpėjamieji įtaisai;		
Šildymo sistemos.		
11.5 <i>Prietaisai/avionikos sistemos</i>		
11.5.1 <i>Prietaisų sistemos (ATA 31)</i>	1	2
Dinaminio slėgio prietaisai: aukštumatis, greičio ore matuoklis, variometras;		
Girokopiniai prietaisai: girokopinis horizontas, orlaivio padėties rodiklis, krypties rodiklis, aviahorizontas (HSI), posūkio ir slydimo rodiklis, posūkio koordinavimo įrenginys;		

▼ **B**

	LYGIS	
	A2	B1.2
Kompasai: magnetinis, distancinis;		
Atakos kampo indikatorius, smukos įspėjamoji sistema;		
Prietaisai ant kabinos stiklo;		
Kitų orlaivio sistemų rodmenys.		
11.5.2 <i>Avionikos sistemos</i>	1	1
Sistemų prietaisų išdėstymo ir veikimo principų pagrindai;	—	—
— automatiniš skydžio valdymas (ATA 22),		
— ryšio sistemos (ATA 23),		
— navigacijos sistemos (ATA 34).		
11.6 <i>Elektros energija (ATA 24)</i>	1	3
Akumuliatorių įmontavimas ir naudojimas;		
Nuolatinės srovės tiekimas;		
Įtampos reguliavimas;		
Energijos paskirstymas;		
Grandinių apsauga;		
Keitikliai, transformatoriai.		
11.7 <i>Prietaisai ir įranga (ATA 25)</i>		
a) Avarinės įrangos reikalavimai;	2	2
Sėdynės, pritvirtinimo įranga ir saugos diržai;		
b) Keleivių salono išdėstymas;	1	1
Įrangos išdėstymas;		
Keleivių salono įranga;		
Keleivių salono pramogų įranga;		
Virtuvės įranga;		
Krovinių pakrovimo ir tvirtinimo įranga;		
Keleivių trapas.		
11.8 <i>Priešgaisrinė apsauga (ATA 26)</i>		
a) Gaisro ir dūmų aptikimo ir įspėjimo sistemos;	1	3
Gaisro gesinimo sistemos;		
Sistemų patikrinimas.		
b) Nešiojamieji gesintuvai.	1	► M5 2 ◀
11.9 <i>Vairai (ATA 27)</i>	1	3

▼ B

		LYGIS	
		A2	B1.2
	Pagrindinis valdymas: eleronas, aukščio vairas, krypties vairas; Trimeriai; Keliamosios jėgos didinimo įrenginiai; Sistemos valdymas: rankinis; Vairų fiksatoriai; Balansavimas ir reguliavimas; Smukos įspėjamoji sistema.		
11.10	<i>Degalų sistemos (ATA 28)</i> Sistemos išdėstymas; Degalų talpyklos; Degalų tiekimo sistemos; Kryžminis degalų perpylimas ir tiekimas; Rodmenų ir įspėjimo sistema; Degalų pripylimas ir degalų išpylimas.	1	3
11.11	<i>Hidraulinė sistema (ATA 29)</i> Sistemos išdėstymas; Hidrauliniai skysčiai; Hidrauliniai rezervuarai ir akumulatoriai; Slėgio sudarymas: elektrinis, mechaninis; Filtrai; Slėgio ribojimas; Energijos paskirstymas; Rodmenų ir įspėjimo sistema.	1	3
11.12	<i>Apsauga nuo ledo ir lietaus (ATA 30)</i> Ledo susidarymas, klasifikavimas ir aptikimas; Ledo pašalinimo sistemos: elektrinė, karšto oro, pneumatinė ir cheminė; Zondų ir drenų šildymas; Valytuvų sistemos.	1	3
11.13	<i>Važiuklė (ATA 32)</i>	2	3

▼ **B**

		LYGIS	
		A2	B1.2
	<p>Konstrukcija, smūgio slopinimas;</p> <p>Važiuklės išleidimo ir įtraukimo sistemos: įprasta ir avarinė;</p> <p>Rodmenų ir įspėjimo sistema;</p> <p>Ratai, stabdžiai, ratų antiblokavimo sistema ir automatinė stabdžių sistema;</p> <p>Padangos;</p> <p>Vairavimas;</p> <p>Pakilimo ir nutūpimo jutikliai.</p>		
11.14	<p><i>Žibintai (ATA 33)</i></p> <p>Išoriniai: navigaciniai žiburiai, susidūrimo vengimo, tūpimo ir riedėjimo žibintai, ledodaros signalizacija;</p> <p>Vidaus: keleivių salono, įgulos kabinos, krovinių skyriaus;</p> <p>Avarinis apšvietimas.</p>	2	3
11.15	<p><i>Deguonies sistema (ATA 35)</i></p> <p>Sistemos išdėstymas: įgulos kabinoje, keleivių salone;</p> <p>Šaltiniai, saugojimas, pripildymas ir paskirstymas;</p> <p>Tiekimo reguliavimas;</p> <p>Rodmenų ir įspėjimo sistema.</p>	1	3
► M5	<p>11.16 <i>Pneumatinė / vakuumo sistema (ATA 36)</i> ◀</p> <p>► M5 Sistemos išdėstymas; ◀</p> <p>► M5 Šaltiniai: variklis / pagalbinė jėgainė (APU), kompresoriai, rezervuarai, antžeminis tiekimas; ◀</p> <p>► M5 Slėgio ir vakuumo siurbiai; ◀</p> <p>► M5 Slėgio reguliavimas; ◀</p> <p>► M5 Paskirstymas; ◀</p> <p>► M5 Rodmenys ir įspėjimai; ◀</p> <p>► M5 Sąsajos su kitomis sistemomis. ◀</p>	1	3
11.17	<p><i>Vandens tiekimo/atliekų sistemos (ATA 38)</i></p> <p>Vandens sistemos išdėstymas, tiekimas, paskirstymas, įrangos priežiūra ir išpylimas;</p> <p>Tualetų sistemos išdėstymas, plovimas ir priežiūra;</p> <p>Korozijos aspektai.</p>	2	3

▼ **B**

11C MODULIS. LĒKTUVŲ SU STŪMOKLINIAIS VARIKLIAIS AERODINAMIKA, KONSTRUKCIJOS IR SISTEMOS

Pastaba. Šis modulis atitinka orlaivių technologiją, susijusią su B3 kategorija.

		LYGIS
		B3
11.1	<p><i>Skrydžio teorija</i></p> <p><i>Lėktuvo aerodinamika ir vairai</i></p> <p>Veikimo principas ir poveikis:</p> <ul style="list-style-type: none"> — posvyrio valdymas: eleronai, — polinkio valdymas: aukščio vairai, stabilizatoriai, reguliuojamo atakos kampo stabilizatoriai ir priekiniai elementai, — pokrypio valdymas, vairų ribotuvai; <p>Valdymas naudojant aukščio vairs (elevonus) ir krypties vairs;</p> <p>Keliamosios jėgos didinimo įrenginiai, plyšiai, priešsparniai, užsparniai, skydeliai;</p> <p>Pasipriešinimo didinimo įrenginiai, keliamosios jėgos slopintuvai, oro stabdžiai;</p> <p>Sparno aerodinaminių briaunų, pjūklinės priekinės briaunos poveikis;</p> <p>Paribio sluoksnio valdymas naudojant sūkurių generatorius, pleištus ir įsiurbimo angų priekinės briaunos įrangą;</p> <p>Trimerių, kompensatorių ir antikompensatorių, servotrimerių, spyruoklinių servokompensatorių, masės pusiausvyros, valdymo plokštumų nuokrypio, aerodinaminių kompensatorių valdymas ir poveikis.</p>	1
11.2	<p><i>Sklandmens konstrukcijos. Bendrosios sąvokos</i></p> <p>a) Tinkamumo skraidyti reikalavimai konstrukcijos stiprumui;</p> <p>Konstrukcijos klasifikacija: pirminė, antrinė ir tretinė;</p> <p>Patikimumas, saugus eksploatavimo laikas, nejautrumo pažeidimams koncepcija;</p> <p>Zonų ir skyrių nustatymo sistemos;</p> <p>Įtempis, apkrova, lenkimas, gniuždymas, šlytis, sukimas, tempimas, įtempiai dėl išcentrinių jėgų, nuovargis;</p> <p>Nuotėkio ir vėdinimo priemonės;</p> <p>Sistemos įrengimo priemonės;</p> <p>Apsauga nuo žaibo iškvovos;</p> <p>Orlaivio metalizacija.</p>	2

▼ **B**

		LYGIS
		B3
	<p>b) Konstravimo būdai: monokokinės konstrukcijos, špantų, stringerių, lonžeronų, pertvarų, rėmų, sutvirtinimų, spyrių, atotampų, sparno lonžeronų, grindų konstrukcijų, sustiprinimų, išorinės dangos, antikorozinės apsaugos, sparno, uodegos ir variklio tvirtinimo įranga;</p> <p>Konstrukcijos surinkimo metodika: kniedijimas, jungimas varžtais, prijungimas;</p> <p>Paviršių apsaugos būdai, tokie kaip chromavimas, anodavimas, dažymas;</p> <p>Paviršiaus valymas;</p> <p>Sklandmens simetrija: balansavimo būdai ir simetriškumo tikrinimas.</p>	2
11.3	<i>Sklandmens konstrukcijos. Lėktuvai</i>	
11.3.1	<i>Liemuo (ATA 52/53/56)</i>	1
	<p>Konstrukcija;</p> <p>Sparno, stabilizatoriaus, pilono ir važiuoklės tvirtinimo įranga;</p> <p>Sėdynių įrengimas;</p> <p>Durys ir avariniai išėjimai: konstrukcija ir valdymas;</p> <p>Langų ir priekinio lango tvirtinimas.</p>	
11.3.2	<i>Sparnai (ATA 57)</i>	1
	<p>Konstrukcija;</p> <p>Degalų talpyklos;</p> <p>Važiuoklės, pilono, valdymo plokštumų ir keliamąją jėgą didinančių/pasipriešinimo jėgą sukeliančių įrenginių tvirtinimo įranga.</p>	
11.3.3	<i>Stabilizatoriai (ATA 55)</i>	1
	<p>Konstrukcija;</p> <p>Valdymo plokštumų tvirtinimas.</p>	
11.3.4	<i>Orlaivio valdymo plokštumos (ATA 55/57)</i>	1
	<p>Konstrukcija ir tvirtinimas;</p> <p>Masės ir aerodinaminis balansavimas.</p>	
11.3.5	<i>Gondolos/pilonai (ATA 54)</i>	
	<p>Gondolos/pilonai:</p> <p>— konstrukcija,</p> <p>— priešgaisrinės pertvaros,</p> <p>— variklio tvirtinimo įtaisai.</p>	1

▼ **B**

		LYGIS
		B3
11.4	<i>Oro kondicionavimas (ATA 21)</i>	
	Šildymo ir vėdinimo sistemos.	1
11.5	<i>Prietaisai/avionikos sistemos</i>	
11.5.1	<i>Prietaisų sistemos (ATA 31)</i>	1
	Dinaminio slėgio prietaisai: aukštumatis, greičio ore matuoklis, variometras;	
	Giroskopiniai prietaisai: giroskopinis horizontas, orlaivio padėties rodiklis, krypties rodiklis, aviahorizontas (HSI), posūkio ir slydimo rodiklis, posūkio koordinavimo įrenginys;	
	Kompasai: magnetinis, distancinis;	
	Atakos kampo indikatorius, smukos įspėjamoji sistema;	
	Prietaisai ant kabinos stiklo;	
	Kitų orlaivio sistemų rodmenys.	
11.5.2	<i>Avionikos sistemos</i>	1
	Sistemų prietaisų išdėstymo ir veikimo principų pagrindai;	—
	— automatinis skrydžio valdymas (ATA 22),	
	— ryšio sistemos (ATA 23),	
	— navigacijos sistemos (ATA 34).	
11.6	<i>Elektros energija (ATA 24)</i>	2
	Akumuliatorių įmontavimas ir naudojimas;	
	Nuolatinės srovės tiekimas;	
	Įtampos reguliavimas;	
	Energijos paskirstymas;	
	Grandinių apsauga;	
	Keitikliai, transformatoriai.	
11.7	<i>Prietaisai ir įranga (ATA 25)</i>	2
	Avarinės įrangos reikalavimai;	
	Sėdynės, pritvirtinimo įranga ir saugos diržai.	

▼ **B**

		LYGIS
		B3
11.8	<i>Priešgaisrinė apsauga (ATA 26)</i> Nešiojamieji gesintuvai.	2
11.9	<i>Vairai (ATA 27)</i> Pagrindinis valdymas: eleronas, aukščio vairas, krypties vairas; Trimeriai; Keliamosios jėgos didinimo įrenginiai; Sistemos valdymas: rankinis; Vairų fiksatoriai; Balansavimas ir reguliavimas; Smukos įspėjamoji sistema.	3
11.10	<i>Degalų sistemos (ATA 28)</i> Sistemos išdėstymas; Degalų talpyklos; Degalų tiekimo sistemos; Kryžminis degalų perpylimas ir tiekimas; Rodmenų ir įspėjimo sistema; Degalų pripylimas ir degalų išpylimas.	2
11.11	<i>Hidraulinė sistema (ATA 29)</i> Sistemos išdėstymas; Hidrauliniai skysčiai; Hidrauliniai rezervuarai ir akumulatoriai; Slėgio sudarymas: elektrinis, mechaninis; Filtrai; Slėgio ribojimas; Energijos paskirstymas; Rodmenų ir įspėjimo sistema.	2
11.12	<i>Apsauga nuo ledo ir lietaus (ATA 30)</i> Ledo susidarymas, klasifikavimas ir aptikimas; Ledo pašalinimo sistemos: elektrinė, karšto oro, pneumatinė ir cheminė; Zondų ir drenų šildymas; Valytuvų sistemos.	1
11.13	<i>Važiuklė (ATA 32)</i>	2

▼ **B**

		LYGIS	
		B3	
	<p>Konstrukcija, smūgio slopinimas;</p> <p>Važiuklės išleidimo ir įtraukimo sistemos: įprasta ir avarinė;</p> <p>Rodmenų ir įspėjimo sistema;</p> <p>Ratai, stabdžiai, ratų antiblokavimo sistema ir automatinė stabdžių sistema;</p> <p>Padangos;</p> <p>Vairavimas.</p>		
11.14	<p><i>Žibintai (ATA 33)</i></p> <p>Išoriniai: navigaciniai žiburiai, susidūrimo vengimo, tūpimo ir riedėjimo žibintai, ledodaros signalizacija;</p> <p>Vidaus: keleivių salono, įgulos kabinos, krovinių skyrius;</p> <p>Avarinis apšvietimas.</p>	2	
11.15	<p><i>Deguonies sistema (ATA 35)</i></p> <p>Sistemos išdėstymas: įgulos kabinoje, keleivių salone;</p> <p>Šaltiniai, saugojimas, papildymas ir paskirstymas;</p> <p>Tiekimo reguliavimas;</p> <p>Rodmenų ir įspėjimo sistema.</p>	2	
11.16	<p><i>Pneumatinė/vakuumo sistemos (ATA 36)</i></p> <p>Sistemos išdėstymas;</p> <p>Šaltiniai: variklis/pagalbinė jėgainė, kompresoriai, rezervuarai, antžeminis tiekimas;</p> <p>Slėgio ir vakuumo siurbliai;</p> <p>Slėgio ribojimas;</p> <p>Paskirstymas;</p> <p>Rodmenų ir įspėjimo sistema;</p> <p>Sąsajos su kitomis sistemomis.</p>	2	

12 MODULIS. SRAIGTASPARNIŲ AERODINAMIKA, KONSTRUKCIJOS IR SISTEMOS

		LYGIS	
		A3 A4	B1.3 B1.4
12.1	<p><i>Skrydžio teorija. Keliamojo sraigto aerodinamika</i></p> <p>Terminija;</p> <p>Giroskopo precesijos poveikis;</p> <p>Sukimo reakcija ir krypties valdymas;</p> <p>Keliamosios jėgos asimetrija, mentės galo smuka;</p> <p>Slenkamojo judesio tendencija ir jos koregavimas;</p>	1	2

▼ **B**

		LYGIS	
		A3 A4	B1.3 B1.4
	<p>Koriolio efektas ir kompensavimas;</p> <p>Sūkurinio žiedo režimas, galios reguliavimas, per didelis pikiravimas ar kabravimas;</p> <p>Savisuka;</p> <p>Žemės efektas.</p>		
12.2	<p><i>Orlaivio valdymo sistemos</i></p> <p>Ciklinio žingsnio valdymas;</p> <p>Bendrojo žingsnio valdymas;</p> <p>Pokrypio automato lėkštė;</p> <p>Krypties valdymas: reaktyvinio momento kompensavimas, uodegos sraigtas, suspausto oro išmetimas;</p> <p>Keliamojo sraigto stebulė: projektavimo ir veikimo ypatybės;</p> <p>Menčių vibracijos slopintuvai: veikimas ir konstrukcija;</p> <p>Sraigto mentės: keliamojo ir uodegos sraigto menčių konstrukcija ir tvirtinimas;</p> <p>Trimerio valdymas, fiksuotas ir reguliuojamas stabilizatoriai;</p> <p>Sistemos valdymas: rankinis, hidraulinis, elektrinis ir nuotolinis;</p> <p>Dirbtinė valdymo svertų apkrova;</p> <p>Balansavimas ir reguliavimas.</p>	2	3
12.3	<p><i>Menčių bendrakūgiškumas ir virpesių analizė</i></p> <p>Sraigto menčių padėties nustatymas;</p> <p>Keliamojo ir uodegos sraigto menčių bendrakūgiškumas;</p> <p>Statinis ir dinaminis balansavimas;</p> <p>Virpesių tipai, virpesių mažinimo būdai;</p> <p>Žemės paviršiaus rezonansas.</p>	1	3
12.4	<p><i>Pavaros</i></p> <p>Pavarų dėžės, keliamasis ir uodegos sraigčiai;</p> <p>Sankabos, laisvosios eigos mova ir sraigto stabdis;</p> <p>Uodegos sraigčių pavaros velenai, lanksčiosios movos, guoliai, virpesių slopintuvai ir guolių laikikliai.</p>	1	3
12.5	<p><i>Sklandmens konstrukcijos</i></p> <p>a) Tinkamumo skraidyti reikalavimai konstrukcijos stiprumui;</p> <p>Konstrukcijos klasifikacija: pirminė, antrinė ir tretinė;</p> <p>Patikimumas, saugus eksploatavimo laikas, nejautrumo pažeidimams koncepcija;</p> <p>Zonų ir skyrių nustatymo sistemos;</p>	2	2

▼ **B**

	LYGIS	
	A3A4	B1.3 B1.4
<p>Įtempis, apkrova, lenkimas, gniuždymas, šlytis, sukimas, tempimas, įtempiai dėl išcentrinių jėgų, nuovargis;</p> <p>Nuotėkio ir vėdinimo priemonės;</p> <p>Sistemos įrengimo priemonės;</p> <p>Apsauga nuo žaibo iškrovos;</p> <p>b) Konstravimo būdai: monokokinės konstrukcijos, špantų, stringerių, lonžeronų, pertvarų, rėmų, sutvirtinimų, spyrių, atotampų, sparno lonžeronų, grindų konstrukcijų, sustiprinimų, išorinės dangos, antikorozinės apsaugos; Pilonų, stabilizatoriaus ir važiuoklės tvirtinimas;</p> <p>Sėdynių įrengimas;</p> <p>Durys: konstrukcija, mechanizmai, valdymo ir saugos įranga;</p> <p>Langų ir priekinio lango konstrukcija;</p> <p>Degalų talpyklos;</p> <p>Priešgaisrinės pertvaros;</p> <p>Variklio tvirtinimo elementai;</p> <p>Konstrukcijos surinkimo metodika: kniedijimas, jungimas varžtais, prijungimas;</p> <p>Paviršių apsaugos būdai, tokie kaip chromavimas, anodavimas, dažymas;</p> <p>Paviršiaus valymas.</p> <p>Sklandmens simetrija: balansavimo būdai ir simetriškumo tikrinimas.</p>	1	2
12,6 <i>Oro kondicionavimas (ATA 21)</i>		
12.6.1 <i>Oro tiekimas</i>	1	2
Oro tiekimo šaltiniai, įskaitant variklį ir antžeminį automobilį.		
12.6.2 <i>Oro kondicionavimas</i>	1	3
Oro kondicionavimo sistemos;		
Paskirstymo sistemos;		
Srauto ir temperatūros valdymo sistemos;		
Apsaugos ir išpėjamoji įranga.		
12.7 <i>Prietaisai/avionikos sistemos</i>		
12.7.1 <i>Prietaisų sistemos (ATA 31)</i>	1	2
Dinaminio slėgio prietaisai: aukštimalis, greičio ore matuoklis, variometras;		
Girokopiniai prietaisai: girokopinis horizontas, orlaivio padėties rodiklis, krypties rodiklis, aviahorizontas (HSI), posūkio ir slydimo rodiklis, posūkio koordinavimo įrenginys;		
Kompasai: magnetinis, distancinis;		
Virpesių indikavimo sistemos – HUMS;		
Prietaisai ant kabinos stiklo;		

▼ **B**

		LYGIS	
		A3 A4	B1.3 B1.4
	Kitų orlaivio sistemų rodmenys.		
12.7.2	<i>Avionikos sistemos</i> Sistemų prietaisų išdėstymas ir veikimo principų pagrindai: automatinis skrydžio valdymas (ATA 22), ryšio sistemos (ATA 23), navigacijos sistemos (ATA 34).	1	1
12.8	<i>Elektros energija (ATA 24)</i> Akumuliatorių įmontavimas ir naudojimas; Nuolatinės srovės tiekimas, kintamosios srovės tiekimas; Avarinės elektros energijos tiekimas; Įtampos reguliavimas, grandinių apsauga; Energijos paskirstymas; Keitikliai, transformatoriai, lygintuvai; Išorinis/antžeminis energijos tiekimas.	1	3
12.9	<i>Prietaisai ir įranga (ATA 25)</i> a) Avarinės įrangos reikalavimai; Sėdynės, pritvirtinimo įranga ir saugos diržai; Pakėlimo sistemos. b) Avarinės plūdriosios sistemos; Keleivių salono išdėstymas, krovinio tvirtinimo įranga; Įrangos išdėstymas; Keleivių salono įranga.	2 1	2 1
12.10	<i>Priešgaisrinė apsauga (ATA 26)</i> Gaisro ir dūmų aptikimo ir išpėjimo sistemos; Gaisro gesinimo sistemos; Sistemų patikrinimas.	1	3
12.11	<i>Degalų sistemos (ATA 28)</i> Sistemos išdėstymas; Degalų talpyklos; Degalų tiekimo sistemos; Degalų nupylimas ore, vėdinimas, išpylimas savitaka; Kryžminis degalų perpylimas ir tiekimas; Rodmenų ir išpėjimo sistema; Degalų pripylimas ir degalų išpylimas.	1	3
12.12	<i>Hidraulinė sistema (ATA 29)</i>	1	3

▼ **B**

		LYGIS	
		A3 A4	B1.3 B1.4
	<p>Sistemos išdėstymas;</p> <p>Hidrauliniai skysčiai;</p> <p>Hidrauliniai rezervuarai ir akumulatoriai;</p> <p>Slėgio sudarymas: elektrinis, mechaninis, pneumatinis;</p> <p>Avarinio slėgio sudarymas;</p> <p>Filtrai;</p> <p>Slėgio ribojimas;</p> <p>Energijospaskirstymas;</p> <p>Rodmenų ir įspėjimo sistema;</p> <p>Sąsajos su kitomis sistemomis.</p>		
12.13	<p><i>Apsauga nuo ledo ir lietaus (ATA 30)</i></p> <p>Ledo susidarymas, klasifikavimas ir aptikimas;</p> <p>Apsaugos nuo apledėjimo sistema ir (arba) ledo šalinimo sistemos: elektrinė, karšto oro ir cheminė;</p> <p>Lietaus vandenį atstumiančios medžiagos ir vandens šalinimas;</p> <p>Zondų ir drenų šildymas;</p> <p>Valytuvų sistema.</p>	1	3
12.14	<p><i>Važiuklė (ATA 32)</i></p> <p>Konstrukcija, smūgio slopinimas;</p> <p>Važiuklės išleidimo ir įtraukimo sistemos: įprasta ir avarinė;</p> <p>Rodmenų ir įspėjimo sistema;</p> <p>Ratai, padangos, stabdžiai;</p> <p>Vairavimas;</p> <p>Pakilimo ir nutūpimo jutikliai;</p> <p>Slidės, plūdės.</p>	2	3
12.15	<p><i>Žibintai (ATA 33)</i></p> <p>Išorės: navigaciniai žiburiai, susidūrimo vengimo, tūpimo ir riedėjimo žibintai, ledodaros signalizacija;</p> <p>Vidaus: keleivių salono, įgulos kabinos, krovinių skyrius;</p> <p>Avarinis apšvietimas.</p>	2	3
► M5	<p>12.16 <i>Pneumatinė / vakuumo sistemos (ATA 36)</i> ◀</p> <p>► M5 Sistemos išdėstymas; ◀</p>	1	3

▼ **B**

		LYGIS	
		A3 A4	B1.3 B1.4
	<p>► M5 Šaltiniai: variklis / pagalbinė jėgainė (APU), kompresoriai, rezervuarai, antžeminis tiekimas; ◀</p> <p>► M5 Slėgio ir vakuumo siurbliai; ◀</p> <p>► M5 Slėgio reguliavimas; ◀</p> <p>► M5 Paskirstymas; ◀</p> <p>► M5 Rodmenys ir įspėjimai; ◀</p> <p>► M5 Sąsajos su kitomis sistemomis. ◀</p>		
12.17	<p><i>Integruotoji modulinė avionika (ATA 42)</i></p> <p>Integruotosios modulinės avionikos (IMA) moduluose paprastai gali būti integruotos šios ir kitos funkcijos: oro tiekimo iš variklio valdymo, oro slėgio valdymo, oro vėdinimo ir valdymo, avionikos ir įgulos kabinos vėdinimo valdymo, temperatūros reguliavimo, oro eismo ryšio, avionikos ryšio maršrutizatoriaus, elektros apkrovos valdymo, saugiklių stebėjimo, elektros sistemos BITE, degalų valdymo, stabdymo valdymo, vairavimo valdymo, važiuoklės išleidimo ir įtraukimo, oro slėgio padangose rodymo, alyvos slėgio rodymo, stabdžių temperatūros stebėjimo ir kt.</p> <p>Pagrindinė sistema;</p> <p>Tinklo sudedamosios dalys.</p>	1	2
12.18	<p><i>Vidinės orlaivio techninės priežiūros sistemos (ATA 45)</i></p> <p>Centriniai techninės priežiūros kompiuteriai;</p> <p>Duomenų įvedimo sistema;</p> <p>Elektroninės bibliotekos sistema;</p> <p>Spausdinimas;</p> <p>Konstrukcijos stebėjimas (leistinų paklaidų stebėjimas).</p>	1	2
12.19	<p><i>Informacijos sistemos (ATA 46)</i></p> <p>Įrenginiai ir sudedamosios dalys, suteikiančios skaitmeninės informacijos, kuri paprastai pateikiama popieriuje, mikrofilmuose ar mikrofišose, laikymo, atnaujinimo ir išrinkimo priemonės. Tai yra įrenginiai, skirti informacijai saugoti ir išrinkti, pvz., elektroninės bibliotekos atmintinė ir valdiklis. Tai neapima įrenginių ar kitų sudedamųjų dalių, įrengtų dėl kitos paskirties ir naudojamų kitų sistemų, pvz., įgulos kabinos spausdintuvo ar bendrosios paskirties monitoriaus.</p> <p>Tipiniai pavyzdžiai yra oro eismo ir informacijos valdymo sistemos ir tinklo serverio sistemos</p> <p>Orlaivio bendroji informacijos sistema;</p> <p>Įgulos kabinos informacijos sistema;</p> <p>Techninės priežiūros informacijos sistema;</p> <p>Keleivių salono informacijos sistema;</p> <p>Įvairios informacijos sistema.</p>	1	2

▼ M5

13 MODULIS. ORLAIVIŲ AERODINAMIKA, KONSTRUKCIJOS IR SISTEMOS

	LYGIS
	B2 B2L
13.1. <i>Skrydžio teorija</i>	
<p>(a) <i>Lėktuvo aerodinamika ir vairai</i></p> <p>Veikimo principas ir poveikis:</p> <ul style="list-style-type: none"> — posvyrio valdymas: eleronai ir spoileriai, — polinkio valdymas: aukščio vairai, stabilizatoriai, reguliuojamo atakos kampo stabilizatoriai ir priekiniai elementai ir — pokrypio valdymas: vairų ribotuvai; <p>Valdymas naudojant elevonus ir krypties vairs;</p> <p>Keliamosios jėgos didinimo įrenginiai: plyšiai, priešsparniai, užsparniai;</p> <p>Pasipriešinimo didinimo įrenginiai: spoileriai, keliamosios jėgos slopintuvai, oro stabdžiai;</p> <p>Trimerių, servotrimerių ir valdymo plokštumų nuokrypio valdymas ir poveikis.</p>	1
<p>(b) <i>Skrydis dideliu greičiu</i></p> <p>Garso greitis, skrydis ikigarsiniu, transgarsiniu ir viršgarsiniu greičiu;</p> <p>Macho skaičius, kritinis Macho skaičius.</p>	1
<p>(c) <i>Keliamojo sraigto aerodinamika</i></p> <p>Terminija;</p> <p>Ciklinio žingsnio, bendrojo žingsnio ir reaktyvinio momento kompensavimo veikimo principas ir poveikis.</p>	1
13.2. <i>Konstruktijos. Bendrosios sąvokos</i>	
Konstruktinių sistemų pagrindai;	1
Zonų ir skyrių nustatymo sistemos;	2
Orlaivio metalizacija;	2
Apsauga nuo žaibo iškvos.	2
13.3. <i>Automatinis skrydis (ATA 22)</i>	
<p>a)</p> <p>Orlaivio automatinio valdymo pagrindai, įskaitant veikimo režimą ir vartojamą terminiją;</p> <p>Valdymo signalų apdorojimas;</p> <p>Darbo režimai: posvyrio, polinkio ir pokrypio kanalai;</p> <p>Pokrypio slopintuvai;</p> <p>Stabilumo didinimo sistemos sraigtasparniuose;</p> <p>Automatinis trimerių valdymas;</p> <p>Autopiloto pagalbinės navigacijos priemonės;</p>	3

▼ M5

	LYGIS
	B2 B2L
<p>b)</p> <p>Automatinės traukos reguliavimo sistemos;</p> <p>Automatinės tūpimo sistemos: veikimo principai ir kategorijos, darbo režimas, artėjimas, tūptinės nuolydis, tūpimas, pakilimas pakartotiniam bandymui, sistemos stebėjimas ir gedimų sąlygos.</p>	3
<p>13.4. <i>Ryšiai / navigacija (ATA 23/34)</i></p>	
<p>a)</p> <p>Perdavimo radijo bangomis pagrindai, antenos, perdavimo kanalai, ryšys, imtuvas ir siųstuvas;</p> <p>Šių sistemų veikimo režimas:</p> <ul style="list-style-type: none"> — labai aukšto dažnio (VHF) radijo ryšio, — aukšto dažnio (HF) radijo ryšio, — audiosistemos, — avarinio vietos nustatymo siųstuvo (ELT), — kabinos pokalbių savirašio (CVR), — labai aukšto dažnio visakrypčio (radaro) siekio (VOR), — automatinio krypties ieškojimo (ADF), — tūpimo pagal prietaisus sistemos (ILS), — komandinio prietaiso sistemų (FDS); tolimačio įrangos (DME), — zoninės navigacijos sistemos, RNAV sistemos, — skrydžio valdymo sistemos (FMS), — pasaulinės padėties nustatymo sistemos (GPS), pasaulinės palydovinės navigacijos sistemos (GNSS), — duomenų ryšio. 	3
<p>b)</p> <ul style="list-style-type: none"> — Oro eismo kontrolės atsakiklis, antrinis apžvalgos radaras, — oro eismo pavojaus ir susidūrimo vengimo sistema (TCAS), — meteorologinis radaras, — radijo aukštimitatis, — transliavimo automatinė priklausomoji apžvalga (ADS-B). 	3
<p>c)</p> <ul style="list-style-type: none"> — Mikrobangė tūpimo sistema (MLS), — labai žemo dažnio ir hiperbolinės navigacijos sistema (VLF / Omega), — doplerinė navigacijos sistema, — inercinės navigacijos sistema (INS), — ARINC (angl. <i>Aircraft Radio Incorporated</i>) ryšio ir pranešimo sistema. 	3
<p>13.5. <i>Elektros energija (ATA 24)</i></p> <p>Akumuliatorių įmontavimas ir naudojimas;</p> <p>Nuolatinės srovės gamyba;</p> <p>Kintamosios srovės gamyba;</p> <p>Avarinė elektros energijos gamyba;</p>	3

▼ M5

	LYGIS
	B2 B2L
<p>Įtampos reguliavimas; Energijos paskirstymas; Keitikliai, transformatoriai, lygintuvai; Grandinių apsauga; Išorinis / antžeminis energijos tiekimas.</p>	
<p>13.6. <i>Prietaisai ir įranga (ATA 25)</i> Elektroninės avarinės įrangos reikalavimai; Keleivių salono pramogų įranga.</p>	3
<p>13.7. <i>Vairai (ATA 27)</i></p> <p>a)</p> <p>Pagrindinis valdymas: eleronas, aukščio vairas, krypties vairas, spoileris; Valdymas trimeriais; Aktyvus apkrovos reguliavimas; Keliamosios jėgos didinimo įrenginiai; Keliamosios jėgos slopintuvai, oro stabdžiai; Sistemos valdymas: rankinis, hidraulinis, pneumatinis; Dirbtinė valdymo svertų apkrova, pokrypio slopintuvai, balansavimas pagal Macho skaičių, krypties vairo ribotuvai, vairų fiksatorius; Smukos išvengimo sistemos.</p>	2
<p>b)</p> <p>Sistemos valdymas: elektrinis, nuotolinis.</p>	3
<p>13.8. <i>Prietaisai (ATA 31)</i></p> <p>Klasifikacija; Atmosfera; Terminija; Slėgio matavimo įranga ir sistemos; Pito-statinės sistemos; Aukštimačiai; Variometrai; Oro greičio matuokliai; Machometrai; Aukščio pranešimo / įspėjimo sistemos; Oro duomenų kompiuteriai; Pneumatinių prietaisų sistemos; Tiesioginio matavimo slėgio ir temperatūros matuokliai; Temperatūros rodymo sistemos; Degalų kiekio rodymo sistemos; Girokopiniai reiškiniai; Aviahorizontai; Slydimo rodikliai; Krypties girokopai; Žemės artumo įspėjimo sistemos (GPWS);</p>	3

▼ M5

	LYGIS
	B2 B2L
<p>Kompasų sistemos; Skrydžio duomenų įrašymo sistemos (FDRS); Elektroninės skrydžio prietaisų sistemos (EFIS); Įspėjimo prietaisų sistemos, įskaitant pagrindines įspėjimo sistemas ir centralizuotus įspėjimo prietaisų skydus; Smukos įspėjimo sistemos ir atakos kampo rodymo sistemos; Virpesių matavimas ir rodymas; Prietaisai ant kabinos stiklo.</p>	
13.9. <i>Žibintai (ATA 33)</i>	3
<p>Išorės: navigaciniai žiburiai, tūpimo ir riedėjimo žibintai, ledodaros signalizacija; Vidaus: keleivių salono, įgulos kabinos, krovinių skyriaus; Avarinis apšvietimas.</p>	
13.10. <i>Vidinės techninės priežiūros sistemos (ATA 45)</i>	3
<p>Centriniai techninės priežiūros kompiuteriai; Duomenų įkelties sistema; Elektroninės bibliotekos sistema; Spausdinimo sistema; Konstrukcijos stebėjimo sistema (atsparumo pažeidimams stebėjimas).</p>	
13.11. <i>Oro kondicionavimo ir kabinos hermetizacijos sistema (ATA 21)</i>	
13.11.1. <i>Oro tiekimas</i>	2
<p>Oro tiekimo šaltiniai, įskaitant variklį, pagalbinę jėgainę ir antžeminį automobilį.</p>	
13.11.2. <i>Oro kondicionavimas</i>	
<p>Oro kondicionavimo sistemos;</p>	2
<p>Oro cirkuliavimo sistema ir garo aušintuvai;</p>	3
<p>Paskirstymo sistemos;</p>	1
<p>Srauto, temperatūros ir drėgmės reguliavimo sistemos.</p>	3
13.11.3. <i>Hermetizacija</i>	3
<p>Hermetizacijos sistemos; Valdymas ir rodmenys, įskaitant reguliavimo ir apsauginius vožtuvus; Kabinos oro slėgio valdikliai.</p>	
13.11.4. <i>Saugos ir įspėjamoji įranga</i>	3
<p>Apsaugos ir įspėjamoji įranga.</p>	
13.12. <i>Gaisrinė sauga (ATA 26)</i>	
a)	3
<p>Gaisro ir dūmų aptikimo ir įspėjimo sistemos; Gaisro gesinimo sistemos; Sistemų patikrinimas.</p>	
b)	1
<p>Nešiojamieji gesintuvai.</p>	

▼ M5

	LYGIS
	B2 B2L
13.13. <i>Degalų sistemos (ATA 28)</i>	
Sistemos išdėstymas;	1
Degalų bakai;	1
Degalų tiekimo sistemos;	1
Degalų nupylimas, išleidimas ir išpylimas savitaka;	1
Kryžminis degalų tiekimas ir perdavimas;	2
Rodmenys ir įspėjimai;	3
Degalų pripylimas ir išpylimas;	2
Išilginio balansavimo degalų sistemos.	3
13.14. <i>Hidraulinė sistema (ATA 29)</i>	
Sistemos išdėstymas;	1
Hidrauliniai skysčiai;	1
Hidrauliniai rezervuarai ir akumulatoriai;	1
Slėgio sudarymas: elektrinis, mechaninis, pneumatinis;	3
Avarinio slėgio sudarymas;	3
Filtrai;	1
Slėgio reguliavimas;	3
Energijos paskirstymas;	1
Rodmenų ir įspėjimo sistemos;	3
Sąsajos su kitomis sistemomis.	3
13.15. <i>Apsauga nuo ledo ir lietaus (ATA 30)</i>	
Ledo susidarymas, klasifikavimas ir aptikimas;	2
Apsaugos nuo apledėjimo sistemos: elektrinė, karšto oro ir cheminė;	2
Ledo pašalinimo sistemos: elektrinė, karšto oro, pneumatinė ir cheminė;	3
Lietaus vandenį atstumiančios medžiagos;	1
Zondų ir drenų šildymas;	3
Valytuvų sistemos.	1
13.16. <i>Važiuklė (ATA 32)</i>	
Konstrukcija, smūgio slopinimas;	1
Važiuklės išleidimo ir įtraukimo sistemos: įprasta ir avarinė;	3
Rodmenys ir įspėjimai;	3
Ratai, stabdžiai, ratų antiblokavimo sistema ir automatinė stabdžių sistema;	3
Padangos;	1
Vairavimas;	3
Pakilimo ir nutūpimo jutikliai.	3
13.17. <i>Deguonies sistema (ATA 35)</i>	
Sistemos išdėstymas: įgulos kabinoje, keleivių salone;	3
Šaltiniai, saugojimas, pripildymas ir paskirstymas;	3

▼ M5

	LYGIS
	B2 B2L
Tiekimo reguliavimas;	3
Rodmenys ir įspėjimai.	3
13.18. <i>Pneumatinė / vakuumo sistema (ATA 36)</i>	
Sistemos išdėstymas;	2
Šaltiniai: variklis / pagalbinių jėgainė (APU), kompresoriai, rezervuarai, antžeminis tiekimas;	2
Slėgio reguliavimas;	3
Paskirstymas;	1
Rodmenys ir įspėjimai;	3
Sąsajos su kitomis sistemomis.	3
13.19. <i>Vandens tiekimo / atliekų sistemos (ATA 38)</i>	2
Vandens sistemos išdėstymas, vandens tiekimas, paskirstymas bei nutekėjimas ir sistemos priežiūra;	
Tualetų sistemos išdėstymas, nuplovimas ir priežiūra;	
13.20. <i>Integruotoji modulinė avionika (IMA) (ATA 42)</i>	3
Pagrindinė sistema;	
Tinklo komponentai.	
<i>Pastaba. Į integruotosios modulines avionikos modulius, be kitų, paprastai gali būti įtrauktos šios funkcijos:</i>	
— oro tiekimo valdymo;	
— oro slėgio reguliavimo;	
— oro vėdinimo ir valdymo;	
— avionikos ir įgulos kabinos vėdinimo valdymo; temperatūros reguliavimo;	
— oro eismo ryšio;	
— avionikos ryšio maršrutizatoriaus;	
— elektros apkrovos valdymo;	
— srovės pertraukiklio stebėjimo;	
— elektros sistemos integruotosios tikrinimo įrangos (BITE);	
— degalų valdymo;	
— stabdymo valdymo;	
— vairavimo valdymo;	
— važiuoklės išleidimo ir įtraukimo;	
— oro slėgio padangose rodymo;	
— alyvos slėgio rodymo;	
— stabdžių temperatūros stebėjimo.	
13.21. <i>Keleivių salono sistemos (ATA 44)</i>	3
Įrenginiai ir komponentai, teikiantys keleiviams pramogas ir užtikrinantys ryšį orlaivyje (ryšio su keleivių salonu duomenų sistema, CIDS) ir tarp orlaivio keleivių salono bei antžeminių stočių (ryšio su keleivių salonu sistema, CNS). Jie skirti pokalbiams, duomenims, muzikai ir vaizdui perduoti.	

▼ M5

	LYGIS
	B2 B2L
<p>CIDS užtikrina ryšį tarp įgulos kabinos / keleivių salono įgulos ir keleivių salono sistemų. Šios sistemos palaiko keitimąsi duomenimis tarp įvairių susijusių keičiamųjų modulių (LRU) ir paprastai yra valdomos iš skrydžio palydovų pultų (FAP).</p> <p>CNS paprastai sudaro serveris, susietas su šiomis bei kitomis sistemomis:</p> <ul style="list-style-type: none"> — duomenų perdavimo / radijo ryšio sistema; — keleivių salono pagrindine sistema (CCS); — skrydžio pramogų sistema (IFES); — išorinio ryšio sistema (ECS); — keleivių salono atmintinės sistema (CMMS); — keleivių salono stebėjimo sistema (CMS); — įvairios paskirties keleivių salono sistemomis (MCS). <p>CNS gali turėti tokias funkcijas:</p> <ul style="list-style-type: none"> — prieigos prie pasiruošimo išvykti / išvykimo ataskaitų; — prieigos prie e. pašto / vidaus tinklo / interneto; — keleivių duomenų bazės. <p>13.22. <i>Informacijos sistemos (ATA 46)</i></p> <p>Įrenginiai ir komponentai, naudojami kaip priemonė skaitmeninei informacijai, kuri paprastai pateikiama popieriuje, mikrofilmuose ar mikrokortose, saugoti, atnaujinti ir atrinkti. Jiems priskiriami įrenginiai, skirti informacijai saugoti ir atrinkti, pvz., elektroninės bibliotekos kaupiklis ir valdiklis, tačiau jiems nepriskiriami kitais tikslais įrengti įtaisai ar kiti komponentai, kurie kartu naudojami ir kitoms sistemoms, pvz., įgulos kabinos spausdintuvas ar bendrosios paskirties monitorius.</p> <p>Tipiniai pavyzdžiai –</p> <ul style="list-style-type: none"> — oro eismo ir informacijos valdymo sistemos, tinklo serverio sistemos. — Bendroji orlaivio informacijos sistema; — Įgulos kabinos informacijos sistema; — Techninės priežiūros informacijos sistema; — Keleivių salono informacijos sistema; — Įvairios informacijos sistemos 	3

▼ B

14 MODULIS. VARIKLIAI

▼ M5▼ B

	LYGIS
	B2 B2L
<p>14.1 <i>Turbininiai varikliai</i></p> <p>a) Turboreaktyvinių, turboventiliatorinių, turboveleninių ir turbosraigtinių variklių konstrukcija ir veikimo principas;</p> <p>b) Elektroninės variklio valdymo ir degalų dozavimo sistemos (FADEC).</p> <p>14.2 <i>Variklio rodmenų sistemos</i></p> <p>Dujų temperatūra už turbinos/turbinos dujų tarpakopinė temperatūra;</p> <p>Variklio sukimosi dažnis;</p>	1 2 2

▼ B▼ M5▼ B

		LYGIS
		B2 B2L
14.3	<p>Variklio traukos rodmenys: variklio slėgimo laipsnis, dujų slėgio už turbinos ar dujų slėgio reaktyvinėje tūtoje sistemos;</p> <p>Alyvos slėgis ir temperatūra;</p> <p>Degalų slėgis, temperatūra ir sąnaudos;</p> <p>Įsiurbimo slėgis;</p> <p>Variklio sukimo momentas;</p> <p>Propelerio greitis.</p> <p><i>Paleidimo ir uždegimo sistemos</i></p> <p>Variklio paleidimo sistemos ir jos sudedamųjų dalių veikimas;</p> <p>Uždegimo sistema ir jos sudedamosios dalys;</p> <p>Techninės priežiūros saugos reikalavimai.</p>	2

15 MODULIS. DUJŲ TURBININIS VARIKLIS

		LYGIS	
		A	B1
15.1	<p><i>Pagrindai</i></p> <p>Potencinė energija, kinetinė energija, Niutono dėsniai, izobarinis procesas;</p> <p>Jėgos, darbo, galios, energijos, greičio, pagreičio sąryšis;</p> <p>Turboreaktyvinių, turboventiliatorinių, turboveleninių ir turbosraigtinių variklių konstrukcija ir veikimas.</p>	1	2
15.2	<p><i>Variklio veikimo charakteristikos</i></p> <p>Bendroji trauka, grynoji trauka, kritinio skerspjūvio reaktyvinės tūtos trauka, traukos paskirstymas, atstojamoji trauka, arklio jėgomis išreikšta trauka, lygiavertė veleno galia arklio jėgomis, savitosios degalų sąnaudos;</p> <p>Variklio naudingumo koeficientas;</p> <p>Dvikontūriškumo laipsnis ir variklio slėgimo laipsnis;</p> <p>Dujų srauto slėgis, temperatūra ir greitis;</p> <p>Variklio vardinė trauka, statinė trauka, greičio, aukščio ir karšto klimato poveikis, nuo temperatūros ir slėgio mažai priklausanti trauka, apribojimai.</p>	—	2
15.3	<p><i>Oro įsiurbimo difuzorius</i></p> <p>Kompresoriaus oro įsiurbimo kanalai;</p> <p>Įvairių įsiurbimo difuzorių konfigūracijų poveikis;</p> <p>Apsauga nuo apledėjimo.</p>	2	2
15.4	<p><i>Kompresoriai</i></p> <p>Ašinis ir išcentrinis kompresoriai;</p> <p>Konstrukcijos ypatumai ir veikimo principas bei pritaikymas;</p>	1	2

▼ B

		LYGIS	
		A	B1
	Ventiliatoriaus balansavimas;		
	Veikimas;		
	Srauto atitrūkimo nuo kompresoriaus mentelių ir pompažo priežastys ir poveikis;		
	Oro srauto reguliavimo būdai: išleidimo vožtuvai, reguliuojamos įsiurbimo difuzoriaus mentelės, reguliuojamos statoriaus mentelės, besisukančio statoriaus mentelės;		
	Kompresoriaus slėgimo laipsnis.		
15.5	<i>Degimo kamera</i>	1	2
	Konstrukcijos ypatumai ir veikimo principas.		
15.6	<i>Turbina</i>	2	2
	Skirtingų tipų turbinų mentelių veikimo principas ir charakteristikos;		
	Mentelių tvirtinimas prie rotoriaus;		
	Turbinos nukreipiamosios mentelės;		
	Turbinos mentelių įtempių ir valkšnumo priežastys ir poveikis.		
15.7	<i>Išmetimo tūta</i>	1	2
	Konstrukcijos ypatumai ir veikimo principas;		
	Siaurėjanti, plėtėjanti ir kintamo skerspjūvio tūtos;		
	Variklio triukšmo slopinimas;		
	Traukos reverso įrenginiai.		
15.8	<i>Guoliai ir sandarikliai</i>	—	2
	Konstrukcijos ypatumai ir veikimo principas.		
15.9	<i>Tepalai ir degalai</i>	1	2
	Savybės ir specifikacijos;		
	Degalų priedai;		
	Saugos priemonės.		
15.10	<i>Tepimo sistema</i>	1	2
	Sistemos veikimas, išdėstymas ir sudedamosios dalys.		
15.11	<i>Degalų sistemos</i>	1	2
	Variklio valdymo ir degalų dozavimo sistemų, įskaitant elektroninę variklio valdymo sistemą (FADEC), veikimas.		
	Sistemų išdėstymas ir sudedamosios dalys.		
15.12	<i>Oro sistemos</i>	1	2
	Variklio oro paskirstymo ir apsaugos nuo apledėjimo sistemų, įskaitant vidaus vėdinimą, sandarinimą ir išorinį oro tiekimą, veikimas.		

▼ B

		LYGIS	
		A	B1
15.13	<i>Paleidimo ir uždegimo sistemos</i> Variklio paleidimo sistemos ir jos sudedamųjų dalių veikimas; Uždegimo sistema ir jos sudedamosios dalys; Techninės priežiūros saugos reikalavimai.	1	2
15.14	<i>Variklio rodmenų sistemos</i> Dujų temperatūra už turbinos/turbinos dujų tarpakopinė temperatūra; Variklio traukos rodmenys: variklio slėgimo laipsnis, dujų slėgio už turbinos ar dujų slėgio reaktyvinėje tūtoje sistemos; Alyvos slėgis ir temperatūra; Degalų slėgis ir srautas; Variklio sukimosi dažnis; Virpesių matavimas ir rodymas; Sukimo momentas; Galia.	1	2
15.15	<i>Galios didinimo sistemos</i> Veikimo principas ir pritaikymas; Vandens įpurškimas, vandens ir metanolio mišinys; Forsažo sistemos.	—	1
15.16	<i>Turbosraigtiniai varikliai</i> Aerodinaminio ryšio/laisvos turbinos ir pavara sujungtos turbinos; Reduktoriai; Integruotas variklio ir propelerio reguliatorius; Viršgreičio ribotuvai.	1	2
15.17	<i>Turboveleniniai varikliai</i> Išdėstymas, pavarų sistemos, reduktoriai, sankabos, valdymo sistemos.	1	2
15.18	<i>Pagalbinės jėgainės (APU)</i> Paskirtis, veikimo principas, apsaugos sistemos.	1	2
15.19	<i>Jėgainių įrengimas</i> Priešgaisrinių pertvarų konstrukcija, variklių gaubtai, triukšmo slopinimo plokštės, variklio tvirtinimo elementai, antivibraciniai tvirtinimo elementai, žarnos, vamzdžiai, maitinimo linijos, jungtys, laidų pynės, valdymo lynai ir traukės, kėlimo įtaisai ir nuotakai.	1	2
15.20	<i>Priešgaisrinės sistemos</i> Ugnies aptikimo ir gesinimo sistemų veikimas.	1	2

▼ **B**

		LYGIS	
		A	B1
15.21	<i>Variklio priežiūra ir antžeminis veikimas</i> Paleidimas ir antžeminis išbandymas; Variklio galingumo ir parametrų aiškinimas; Tendencijų (įskaitant tepalo analizę, virpesius ir slėgio kitimą) stebėjimas; Variklio ir jo sudedamųjų dalių tikrinimas pagal variklio gamintojo nurodytus kriterijus, leidžiamąsias nuokrypas ir duomenis; Kompresoriaus plovimas/valymas; Pašalinių objektų sukelti pažeidimai.	1	3
15.22	<i>Variklio laikymas ir konservavimas</i> Variklio ir pagalbinių įrenginių/sistemų konservavimas ir iškonservavimas.	—	2

16 MODULIS. STŪMOKLINIS VARIKLIS

		LYGIS		
		A	B1	B3
16.1	<i>Pagrindai</i> Mechaninis, šiluminis ir tūrinis naudingumo koeficientas; Veikimo principai – dvitaktis, keturtaktis, benzininis, dyzelinis; Darbinis tūris ir slėgimo laipsnis; Variklio konfigūracija ir uždegimo eiliškumas.	1	2	2
16.2	<i>Variklio veikimo charakteristikos</i> Galios apskaičiavimas ir matavimas; Variklio galiai poveikį turintys veiksniai; Mišiniai/liesinimas, uždegimo ankstinimas.	1	2	2
16.3	<i>Variklio konstrukcija</i> Cilindrų blokas, alkūninis velenas, paskirstymo velenai, karteris; Papildomų agregatų pavaros; Stūmoklinė grupė; Švaistikliai, įsiurbimo ir išmetimo kolektoriai; Vožtuvų mechanizmai; Propelerio reduktorius.	1	2	2
16.4	<i>Variklio degalų sistemos</i>			
16.4.1	<i>Karbiuratoriai</i> Tipai, konstrukcija ir veikimo principas; Apledėjimas ir šildymas.	1	2	2

▼ **B**

		LYGIS		
		A	B1	B3
16.4.2	<i>Degalų įpurškimo sistemos</i> Tipai, konstrukcija ir veikimo principas.	1	2	2
16.4.3	<i>Elektroninė variklio valdymo sistema</i> Variklio valdymo ir degalų dozavimo sistemų, įskaitant elektroninę variklio valdymo sistemą (FADEC), veikimas. Sistemų išdėstymas ir sudedamosios dalys.	1	2	2
16.5	<i>Paleidimo ir uždegimo sistemos</i> Paleidimo sistemos, pašildymo sistemos; Magnetų tipai, konstrukcija ir veikimo principas; Aukštos įtampos laidai, uždegimo žvakės; Žemos ir aukštos įtampos sistemos.	1	2	2
16.6	<i>Įsiurbimo, išmetimo ir aušinimo sistemos</i> Įsiurbimo sistemų, įskaitant oro įsiurbimo sistemas, konstrukcija ir veikimo principas; Išmetimo sistemos ir variklio aušinimo sistemos – aušinimas oru ir vandeniu.	1	2	2
16.7	<i>Įpūtimas/turboįpūtimas</i> Įpūtimo principas ir tikslas bei jo poveikis variklio parametrams; Įpūtimo/turboįpūtimo sistemų konstrukcija ir veikimo principas; Sistemos terminija; Valdymo sistemos; Sistemos apsauga.	1	2	2
16.8	<i>Tepalai ir degalai</i> Savybės ir specifikacijos; Degalų priedai; Saugos priemonės.	1	2	2
16.9	<i>Tepimo sistema</i> Sistemos veikimas, išdėstymas ir sudedamosios dalys.	1	2	2
16.10	<i>Variklio rodmenų sistemos</i> Variklio sukimosi dažnis; Cilindro galvutės temperatūra; Aušalo temperatūra; Alyvos slėgis ir temperatūra; Išmetamų dujų temperatūra; Degalų slėgis ir srautas;	1	2	2

▼ **B**

		LYGIS		
		A	B1	B3
	Įpūtimo slėgis.			
16.11	<i>Jėginių įrengimas</i> Priešgaisrinių pertvarų konstrukcija, variklių gaubtai, triukšmo slopinimo plokštės, variklio tvirtinimo elementai, antivibraciniai tvirtinimo elementai, žarnos, vamzdžiai, maitinimo linijos, jungtys, laidų pynės, valdymo lynai ir traukės, kėlimo įtaisai ir nuotakai.	1	2	2
16.12	<i>Variklio priežiūra ir antžeminis veikimas</i> Paleidimas ir antžeminis išbandymas; Variklio galingumo ir parametrų aiškinimas; Variklio ir jo sudedamųjų dalių tikrinimas pagal variklio gamintojo nurodytus kriterijus, leidžiamąsias nuokrypas ir duomenis.	1	3	2
16.13	<i>Variklio laikymas ir konservavimas</i> Variklio ir pagalbinių įrenginių/sistemų konservavimas ir iškonservavimas.	—	2	1

17A MODULIS. PROPELERIS

Pastaba. Šis modulis netaikomas B3 kategorijai. Atitinkami B3 kategorijai skirti teminiai dalykai apibrėžti 17B modulyje.

		LYGIS	
		A	B1
17.1	<i>Pagrindai</i> Mentės elemento teorija; Didelis/mažas mentės kampas, reverso kampas, atakos kampas, sukimosi dažnis; Propelerio slydimas; Aerodinaminė, išcentrinė ir traukos jėgos; Sukimo momentas; Santykinis oro srauto tekėjimas mentės atakos kampo atžvilgiu; Virpesiai ir rezonansas.	1	2
17.2	<i>Propelerio konstrukcija</i> Medinių, kompozitinių ir metalinių propelerių konstravimo būdai ir naudojamos medžiagos; Mentės padėtis, mentės šaknis, mentės pilvelis, mentės nugarėlė ir stebulė; Fiksuoto žingsnio, keičiamo žingsnio, pastovaus sukimosi dažnio propeleriai; Propelerio/propelerio aptako įrengimas.	1	2
17.3	<i>Propelerio žingsnio keitimo mechanizmas</i> Propelerio sukimosi dažnio valdymo ir žingsnio keitimo būdai, mechaninis ir elektrinis/elektroninis; Pasukimas pasraučiu ir stabdymo padėtis;	1	2

▼ **B**

	LYGIS	
	A	B1
Apsaugos nuo per didelio sukimosi dažnio sistema.		
17.4 <i>Propelerio sinchronizavimas</i> Sinchronizavimas ir fazių sinchronizavimo įranga.	—	2
17.5 <i>Propelerio apsauga nuo apledėjimo</i> Ledo šalinimo skysčiu ir elektra įranga.	1	2
17.6 <i>Propelerio techninė priežiūra</i> Statinis ir dinaminis balansavimas; Mentės bendrakūgiškumo reguliavimas; Mentės pažeidimo, erozijos, korozijos, pažeidimo nuo smūgio, išsisluoksniavimo įvertinimas; Propelerio priežiūros/remonto planas; Propelerio variklinis režimas.	1	3
17.7 <i>Propelerio laikymas ir konservavimas</i> Propelerio konservavimas ir iškonservavimas.	1	2

17B MODULIS. PROPELERIS

Pastaba. Šis modulis atitinka orlaivių propelerių technologiją, susijusią su B3 kategorija.

	LYGIS
	B3
17.1 <i>Pagrindai</i> Mentės elemento teorija; Didelis/mažas mentės kampas, reverso kampas, atakos kampas, sukimosi dažnis; Propelerio slydimas; Aerodinaminė, išcentrinė ir traukos jėgos; Sukimo momentas; Santykinis oro srauto tekėjimas mentės atakos kampo atžvilgiu; Virpesiai ir rezonansas.	2
17.2 <i>Propelerio konstrukcija</i> Medinių, kompozitinių ir metalinių propelerių konstravimo būdai ir naudojamos medžiagos; Mentės padėtis, mentės šaknis, mentės pilvelis, mentės nugarėlė ir stebulė; Fiksuoto žingsnio, keičiamo žingsnio, pastovaus sukimosi dažnio propeleriai; Propelerio/propelerio aptako įrengimas.	2
17.3 <i>Propelerio žingsnio keitimo mechanizmas</i> Propelerio sukimosi dažnio valdymo ir žingsnio keitimo būdai, mechaninis ir elektrinis/ elektroninis; Pasukimas pasraučiu ir stabdymo padėtis; Apsaugos nuo per didelio sukimosi dažnio sistema.	2

▼ B

	LYGIS
	B3
17.4 <i>Propelerio sinchronizavimas</i> Sinchronizavimas ir fazių sinchronizavimo įranga.	2
17.5 <i>Propelerio apsauga nuo apledėjimo</i> Ledo šalinimo skysčiu ir elektra įranga.	2
17.6 <i>Propelerio techninė priežiūra</i> Statinis ir dinaminis balansavimas; Mentės bendrakūgiškumo reguliavimas; Mentės pažeidimo, erozijos, korozijos, pažeidimo nuo smūgio, išsisluoksniavimo įvertinimas; Propelerio priežiūros/remonto planas; Propelerio variklinis režimas.	2
17.7 <i>Propelerio laikymas ir konservavimas</i> Propelerio konservavimas ir iškonservavimas.	2

▼ M5*II priedėlis***Pagrindinių egzaminų standartas****(išskyrus L kategorijos licencijas)****▼ B****1. Bendrosios nuostatos**

- 1.1. Visi pagrindiniai egzaminai vyksta pateikiant klausimus su atsakymų variantais (testus) ir tekstinius klausimus, kaip nurodyta toliau. Nemokančiajam dalyko netinkamos alternatyvos turi atrodyti vienodai tikėtinos. Visos alternatyvos turi būti aiškiai susijusios su klausimu ir sudarytos iš panašių žodžių, gramatinių konstrukcijų ir būti panašaus ilgio. Klausimuose su skaičiais neteisingi atsakymai turi atitikti procedūrines klaidas, pvz., netinkamą prasmę ar netinkamą vienetų perskaičiavimą: tai neturi būti tiesiog atsitiktiniai skaičiai.
- 1.2. Kiekvienam klausimui su atsakymų variantais pateikiami 3 atsakymo variantai, iš kurių vienas yra teisingas, ir pagal kiekvieną modulį pareiškėjui skiriamos vidutiniškai 75 sekundės atsakyti į kiekvieną klausimą.
- 1.3. Atsakymas į kiekvieną tekstinį klausimą turi būti pateiktas raštu ir pareiškėjui skiriama vidutiniškai 20 minučių atsakyti į kiekvieną klausimą.
- 1.4. Tinkami tekstiniai klausimai pateikiami ir įvertinami naudojant 66 dalies I priede nurodytų 7A, 7B, 9A, 9B ir 10 modulių programą.
- 1.5. Į kiekvieną klausimą turi būti pateiktas standartinis atsakymas, apimantis visus žinomus alternatyvius atsakymus, tinkančius kitiems poskyriams.
- 1.6. Standartinis atsakymas suskirstomas į svarbių aspektų, vadinamųjų esminių punktų, sąrašą.
- 1.7. Modulių egzaminų teigiamas įvertinimas pagal klausimus su atsakymų variantais yra 75 %.
- 1.8. Kiekvieno tekstinio klausimo teigiamas įvertinimas yra 75 %, t. y. pareiškėjo atsakyme turi būti 75 % reikalaujamų tame klausime minimų esminių punktų ir negali būti padaryta esminės klaidos būtino esminio punkto atžvilgiu.
- 1.9. Jeigu neišlaikoma klausimų su atsakymų variantais arba tekstinių klausimų egzamino dalis, perlaikyti reikia tik atitinkamą egzamino dalį.
- 1.10. Sprendžiant, ar pareiškėjas išlaikė egzaminą, neigiamų taškų sistemos naudoti neleidžiama.
- 1.11. Neišlaikytą tam tikro modulio egzaminą galima perlaikyti ne anksčiau kaip po 90 dienų nuo šio modulio neišlaikyto egzamino datos, išskyrus tuos atvejus, kai pagal IV priedą (147 dalį) licencijuota techninės priežiūros mokymo organizacija rengia neišlaikyto modulio egzamino atitinkamų dalykų kurso kartojimą ir neišlaikyto modulio egzaminas gali būti perlaikytas po 30 dienų.
- 1.12. 66.A.25 dalyje reikalaujami laikotarpiai taikomi kiekvienam atskiram modulio egzaminui, išskyrus tuos, kurie buvo išlaikyti gaunant kitos kategorijos licenciją, ir jei ta licencija jau išduota.

▼ B

- 1.13. Egzaminus iš kiekvieno modulio galima laikyti tris kartus iš eilės. Kitus tris kartus bandyti galima tik po metų.

Pareiškėjas turi raštu patvirtinti techninės priežiūros mokymo organizacijai ar kompetentingai institucijai, kuriai teikia paraišką laikyti egzaminą, bandymų laikyti egzaminą skaičių per pastaruosius metus ir datas bei organizaciją ar kompetentingą instituciją, kurioje tai buvo daryta. Techninės priežiūros mokymo organizacija ar kompetentinga institucija turi patikrinti bandymų laikyti egzaminą skaičių per nustatytą laikotarpį.

2. **Moduliui skirtų klausimų skaičius**

2.1. 1 MODULIS. MATEMATIKA

A kategorija. 16 klausimų su atsakymų variantais ir 0 tekstinių klausimų. Skirtas laikas – 20 min.

B1 kategorija. 32 klausimai su atsakymų variantais ir 0 tekstinių klausimų. Skirtas laikas – 40 min.

► **M5** B2 ir B2L kategorijos ◄. 32 klausimai su atsakymų variantais ir 0 tekstinių klausimų. Skirtas laikas – 40 min.

B3 kategorija. 28 klausimai su atsakymų variantais ir 0 tekstinių klausimų. Skirtas laikas – 35 min.

2.2. 2 MODULIS. FIZIKA

A kategorija. 32 klausimai su atsakymų variantais ir 0 tekstinių klausimų. Skirtas laikas – 40 min.

B1 kategorija. 52 klausimai su atsakymų variantais ir 0 tekstinių klausimų. Skirtas laikas – 65 min.

► **M5** B2 ir B2L kategorijos ◄. 52 klausimai su atsakymų variantais ir 0 tekstinių klausimų. Skirtas laikas – 65 min.

B3 kategorija. 28 klausimai su atsakymų variantais ir 0 tekstinių klausimų. Skirtas laikas – 35 min.

2.3. 3 MODULIS. ELEKTROTECHNIKOS PAGRINDAI

A kategorija. 20 klausimai su atsakymų variantais ir 0 tekstinių klausimų. Skirtas laikas – 25 min.

B1 kategorija. 52 klausimai su atsakymų variantais ir 0 tekstinių klausimų. Skirtas laikas – 65 min.

► **M5** B2 ir B2L kategorijos ◄. 52 klausimai su atsakymų variantais ir 0 tekstinių klausimų. Skirtas laikas – 65 min.

B3 kategorija. 24 klausimai su atsakymų variantais ir 0 tekstinių klausimų. Skirtas laikas – 30 min.

2.4. 4 MODULIS. ELEKTRONIKOS PAGRINDAI

B1 kategorija. 20 klausimų su atsakymų variantais ir 0 tekstinių klausimų. Skirtas laikas – 25 min.

► **M5** B2 ir B2L kategorijos ◄. 40 klausimų su atsakymų variantais ir 0 tekstinių klausimų. Skirtas laikas – 50 min.

B3 kategorija. 8 klausimai su atsakymų variantais ir 0 tekstinių klausimų. Skirtas laikas – 10 min.

▼ B**2.5. 5 MODULIS. SKAITMENINĖS TECHNOLOGIJOS/ELEKTRONINIŲ PRIETAISŲ SISTEMOS**

A kategorija. 16 klausimų su atsakymų variantais ir 0 tekstinių klausimų. Skirtas laikas – 20 min.

B1.1 ir B1.3 kategorijos. 40 klausimų su atsakymų variantais ir 0 tekstinių klausimų. Skirtas laikas – 50 min.

B1.2 ir B1.4 kategorijos. 20 klausimų su atsakymų variantais ir 0 tekstinių klausimų. Skirtas laikas – 25 min.

► **M5** B2 ir B2L kategorijos ◀. 72 klausimai su atsakymų variantais ir 0 tekstinių klausimų. Skirtas laikas – 90 min.

B3 kategorija. 16 klausimų su atsakymų variantais ir 0 tekstinių klausimų. Skirtas laikas – 20 min.

2.6. 6 MODULIS. MEDŽIAGOS IR TECHNINĖ ĮRANGA

A kategorija. 52 klausimai su atsakymų variantais ir 0 tekstinių klausimų. Skirtas laikas – 65 min.

B1 kategorija. 72 klausimai su atsakymų variantais ir 0 tekstinių klausimų. Skirtas laikas – 90 min.

► **M5** B2 ir B2L kategorijos ◀. 60 klausimų su atsakymų variantais ir 0 tekstinių klausimų. Skirtas laikas – 75 min.

B3 kategorija. 60 klausimų su atsakymų variantais ir 0 tekstinių klausimų. Skirtas laikas – 75 min.

2.7. 7A MODULIS. TECHNINĖS PRIEŽIŪROS PRAKTIKA

A kategorija. 72 klausimai su atsakymų variantais ir 2 tekstiniai klausimai. Skirtas laikas – 90 min. ir 40 min.

B1 kategorija. 80 klausimų su atsakymų variantais ir 2 tekstiniai klausimai. Skirtas laikas – 100 min. ir 40 min.

► **M5** B2 ir B2L kategorijos ◀. 60 klausimų su atsakymų variantais ir 2 tekstiniai klausimai. Skirtas laikas – 75 min. ir 40 min.

7B MODULIS. TECHNINĖS PRIEŽIŪROS PRAKTIKA

B3 kategorija. 60 klausimų su atsakymų variantais ir 2 tekstiniai klausimai. Skirtas laikas – 75 min. ir 40 min.

2.8. 8 MODULIS. AERODINAMIKOS PAGRINDAI

A kategorija. 20 klausimų su atsakymų variantais ir 0 tekstinių klausimų. Skirtas laikas – 25 min.

B1 kategorija. 20 klausimų su atsakymų variantais ir 0 tekstinių klausimų. Skirtas laikas – 25 min.

► **M5** B2 ir B2L kategorijos ◀. 20 klausimų su atsakymų variantais ir 0 tekstinių klausimų. Skirtas laikas – 25 min.

B3 kategorija. 20 klausimų su atsakymų variantais ir 0 tekstinių klausimų. Skirtas laikas – 25 min.

2.9. 9A MODULIS. ŽMOGIŠKIEJI VEIKSNIAI

A kategorija. 20 klausimų su atsakymų variantais ir 1 tekstinis klausimas. Skirtas laikas – 25 min. ir 20 min.

▼ B

B1 kategorija. 20 klausimų su atsakymų variantais ir 1 tekstinis klausimas. Skirtas laikas – 25 min. ir 20 min.

► **M5** B2 ir B2L kategorijos ◀. 20 klausimų su atsakymų variantais ir 1 tekstinis klausimas. Skirtas laikas – 25 min. ir 20 min.

9B MODULIS. ŽMOGIŠKIEJI VEIKSNIAI

B3 kategorija. 16 klausimų su atsakymų variantais ir 1 tekstinis klausimas. Skirtas laikas – 20 min. ir 20 min.

2.10. 10 MODULIS. AVIACIJOS TEISĖ

A kategorija. 32 klausimai su atsakymų variantais ir 1 tekstinis klausimas. Skirtas laikas – 40 min. ir 20 min.

B1 kategorija. 40 klausimų su atsakymų variantais ir 1 tekstinis klausimas. Skirtas laikas – 50 min. ir 20 min.

► **M5** B2 ir B2L kategorijos ◀. 40 klausimų su atsakymų variantais ir 1 tekstinis klausimas. Skirtas laikas – 50 min. ir 20 min.

B3 kategorija. 32 klausimai su atsakymų variantais ir 1 tekstinis klausimas. Skirtas laikas – 40 min. ir 20 min.

2.11. 11A MODULIS. LĖKTUVŲ SU TURBININIAIS VARIKLIAIS AERODINAMIKA, KONSTRUKCIJOS IR SISTEMOS

A kategorija. 108 klausimai su atsakymų variantais ir 0 tekstinių klausimų. Skirtas laikas – 135 min.

B1 kategorija. 140 klausimų su atsakymų variantais ir 0 tekstinių klausimų. Skirtas laikas – 175 min.

11B MODULIS. LĖKTUVŲ SU STŪMOKLINIAIS VARIKLIAIS AERODINAMIKA, KONSTRUKCIJOS IR SISTEMOS

A kategorija. 72 klausimai su atsakymų variantais ir 0 tekstinių klausimų. Skirtas laikas – 90 min.

B1 kategorija. 100 klausimų su atsakymų variantais ir 0 tekstinių klausimų. Skirtas laikas – 125 min.

11C MODULIS. LĖKTUVŲ SU STŪMOKLINIAIS VARIKLIAIS AERODINAMIKA, KONSTRUKCIJOS IR SISTEMOS

B3 kategorija. 60 klausimų su atsakymų variantais ir 0 tekstinių klausimų. Skirtas laikas – 75 min.

2.12. 12 MODULIS. SRAIGTASPARNIŲ AERODINAMIKA, KONSTRUKCIJOS IR SISTEMOS

A kategorija. 100 klausimų su atsakymų variantais ir 0 tekstinių klausimų. Skirtas laikas – 125 min.

B1 kategorija. 128 klausimai su atsakymų variantais ir 0 tekstinių klausimų. Skirtas laikas – 160 min.

▼ M5

2.13. 13 MODULIS. ORLAIVIŲ AERODINAMIKA, KONSTRUKCIJOS IR SISTEMOS

B2 kategorija. 180 klausimų su keliais atsakymų variantais ir 0 tekstinių klausimų. Skirtas laikas – 225 min. Prereikūs klausimai ir skirtas laikas gali būti padalyti surengiant du egzaminus.

▼ M5

B2L kategorija

Sistemos kvalifikacija	Klausimų su keliais atsakymų variantais skaičius	Skirtas laikas (min.)
Pagrindiniai reikalavimai (13.1, 13.2, 13.5 ir 13.9 modulio dalys)	28	35
RYŠIAI / NAVIGACIJA (13.4 modulio dalies a punktas)	24	30
PRIETAISAI (13.8 modulio dalis)	20	25
AUTOMATINIS SKRYDIS (13.3 modulio dalies a punktas ir 13.7 modulio dalis)	28	35
STEBĖJIMAS (13.4 modulio dalies b punktas)	8	10
SKLANDMENS SISTEMOS (13.11–13.18 modulio dalys)	32	40

2.14. 14 MODULIS. TRAUKA

B2 ir B2L kategorijos. 24 klausimai su keliais atsakymų variantais ir 0 tekstinių klausimų. Skirtas laikas – 30 min.

PASTABA. Pagal 14 modulį rengiamas B2L kategorijos egzaminas skirtas tik kvalifikacijoms „Prietaisai“ ir „Sklandmens sistemos“.

▼ B

2.15. 15 MODULIS. DUJŲ TURBININIS VARIKLIS

A kategorija. 60 klausimų su atsakymų variantais ir 0 tekstinių klausimų. Skirtas laikas – 75 min.

B1 kategorija. 92 klausimai su atsakymų variantais ir 0 tekstinių klausimų. Skirtas laikas – 115 min.

2.16. 16 MODULIS. STŪMOKLINIS VARIKLIS

A kategorija. 52 klausimai su atsakymų variantais ir 0 tekstinių klausimų. Skirtas laikas – 65 min.

B1 kategorija. 72 klausimai su atsakymų variantais ir 0 tekstinių klausimų. Skirtas laikas – 90 min.

B3 kategorija. 68 klausimai su atsakymų variantais ir 0 tekstinių klausimų. Skirtas laikas – 85 min.

2.17. 17A MODULIS. PROPELERIS

A kategorija. 20 klausimų su atsakymų variantais ir 0 tekstinių klausimų. Skirtas laikas – 25 min.

B1 kategorija. 32 klausimai su atsakymų variantais ir 0 tekstinių klausimų. Skirtas laikas – 40 min.

17B MODULIS. PROPELERIS

B3 kategorija. 28 klausimai su atsakymų variantais ir 0 tekstinių klausimų. Skirtas laikas – 35 min.

▼ B*III priedėlis***Orlaivio tipo mokymo kurso ir egzamino standartas.***Stażuotė***1. Bendrosios nuostatos**

Orlaivio tipo mokymą turi sudaryti teorijos kursas, egzaminas ir, išskyrus C kategorijos kvalifikacijas, praktinis mokymas ir egzaminas.

a) Teorijos kursas ir egzaminai turi atitikti šiuos reikalavimus:

i) Juos turi vykdyti techninės priežiūros mokymo organizacija, tinkamai patvirtinta pagal IV priedą (147 dalį), arba, jei tai kitos organizacijos, – tiesiogiai patvirtintos kompetentingos institucijos.

▼ M5

ii) Turi atitikti, išskyrus leidžiamas c punkte aprašyto skirtumų mokymo išlygas, šio priedėlio 3.1 dalyje nustatytą standartą ir, jei yra, susijusius elementus, apibrėžtus pagal Reglamentą (ES) Nr. 748/2012 nustatytą tinkamumo naudoti duomenų privalomoje dalyje.

▼ B

iii) Jei asmuo turi C kategorijos kvalifikaciją ir universitetinį išsilavinimą, kaip aprašyta 66.A.30 dalies a punkto 5 papunktyje, pirmasis atitinkamas orlaivio tipo teorijos kursas turi būti B1 arba B2 kategorijos lygio.

iv) Turi būti pradėti ir pabaigti ne seniau kaip prieš trejus metus iki orlaivio tipo kvalifikacijos patvirtinimo paraiškos pateikimo.

b) Praktinis mokymas ir egzaminas turi atitikti šiuos reikalavimus:

i) Juos turi vykdyti techninės priežiūros mokymo organizacija, tinkamai patvirtinta pagal IV priedą (147 dalį), arba, jei tai kitos organizacijos, – tiesiogiai patvirtintos kompetentingos institucijos.

▼ M5

ii) Turi atitikti, išskyrus leidžiamas c punkte aprašyto skirtumų mokymo išlygas, šio priedėlio 3.2 dalyje nustatytą standartą ir, jei yra, susijusius elementus, apibrėžtus pagal Reglamentą (ES) Nr. 748/2012 nustatytą tinkamumo naudoti duomenų privalomoje dalyje.

▼ B

iii) Turi aprėpti tipinį atitinkamo orlaivio tipo techninės priežiūros veiklos rinkinį.

iv) Turi būti praktiškai patikrinamas naudojant įrangą, sudedamąsias dalis, imituoklius, kitus treniruoklius ar orlaivį.

v) Turi būti pradėti ir pabaigti ne seniau kaip prieš trejus metus iki orlaivio tipo kvalifikacijos patvirtinimo paraiškos pateikimo.

c) Skirtumų mokymas

i) Skirtumų mokymas – tai mokymas, būtinas norint apimti Agentūros nustatytus skirtumus tarp dviejų to paties gamintojo orlaivio tipo kvalifikacijų.

▼ B

ii) Skirtumų mokymas turi būti skiriamas konkrečiais atvejais, atsižvelgiant į šio III priedėlio reikalavimus dėl orlaivio tipo kvalifikacijos mokymo teorinių ir praktinių elementų.

iii) Baigus skirtumų mokymą orlaivio tipo kvalifikacija licencijoje patvirtinama tik tada, jei pareiškėjas dar atitinka ir vieną iš šių reikalavimų:

— jo licencijoje patvirtinta orlaivio tipo kvalifikacija, dėl skirtumų su kuria nustatytas skirtumų mokymas, arba

— jis įvykdė orlaivio tipo mokymo reikalavimus, skirtus orlaiviui, dėl skirtumų, su kuriais nustatytas skirtumų mokymas.

2. Orlaivio tipo mokymo lygiai

Toliau išvardyti trys lygiai apibrėžia tikslus, mokymo nuodugnumą ir žinių lygį, kurio siekiama tuo mokymu.

— *1 lygis. Trumpa sklandmens, sistemų ir jėgainės apžvalga, pateikta orlaivio techninės priežiūros žinyno/tinkamumo skraidyti užtikrinimo instrukcijų sistemų aprašo skyriuje.*

Kurso tikslai. Baigęs 1 lygio mokymus mokinsys sugebės:

- a) bendrais žodžiais ir pavyzdžiais paprastai apibūdinti dalyko esmę, vartoti būdingus terminus ir žinos saugos priemones, susijusias su sklandmeniu, jo sistemomis ir jėgaine;
- b) nustatyti orlaivio žinynus, techninio aptarnavimo tvarką, kuri yra svarbi sklandmeniui, jo sistemoms ir jėgainei;
- c) apibūdinti bendrą svarbiausių orlaivio sistemų išdėstymą;
- d) apibūdinti orlaivio jėgainės išdėstymą ir jos charakteristikas;
- e) atpažinti kartu su orlaiviu naudojamus specialius įrankius ir kontrolės prietaisus.

— *2 lygis. Sistemų pagrindų apžvalga: valdymo elementai, rodikliai, pagrindinės sudedamosios dalys, įskaitant jų vietą ir paskirtį, priežiūra ir nesudėtingų trikčių šalinimas. Bendros žinios apie teorinius ir praktinius dalyko aspektus.*

Kurso tikslai. Be žinių, įgytų išklausus 1 lygio kursą, mokinsys, baigęs 2 lygio kursą, papildomai gali:

- a) suprasti teorinius pagrindus; taikyti žinias praktiškai, laikydamasis išsamių procedūrų;
- b) prisiminti saugos priemones, būtinas atliekant darbus su orlaiviu, jėgaine ir sistemomis arba netoli jų;
- c) apibūdinti orlaivio ir jo sistemų priežiūrą, ypač priėjimą prie jų, energijos tiekimą ir šaltinius;

▼ B

- d) nustatyti pagrindinių sudedamųjų dalių vietas;
- e) paaiškinti įprastą pagrindinių sistemų darbą, įskaitant jų pavadinimus ir sąvokas;
- f) atlikti toliau išvardytų orlaivio sistemų priežiūros darbus: degalų, jėgainės, hidraulinės, važiuoklės, vandens/atliekų ir deguonies sistemų;
- g) įrodyti savo sugebėjimą naudotis įgulos įrašais skrydžio apskaitos žurnaluose ir vidinės gedimų kontrolės sistemos duomenimis (nesudėtingų trikčių šalinimas) bei nustatyti orlaivio tinkamumą skraidyti pagal MEL/CDL;
- h) parodyti, kaip naudojasi, supranta ir taiko atitinkamus dokumentus, įskaitant tinkamumo skraidyti užtikrinimo, techninės priežiūros žinyną, iliustruotą dalių katalogą ir kt.

— 3 lygis. Išsamus sudedamųjų dalių, jų veikimo, įrengimo vietos, išmontavimo ir įmontavimo bei BITE ir trikčių šalinimo metodų apibūdinimas pagal techninės priežiūros žinyną.

Kurso tikslai. Be žinių, įgytų išklausus 1 ir 2 lygio kursus, mokinys, baigęs 3 lygio kursą, papildomai gali:

- a) parodyti teorijos žinias apie orlaivio sistemas ir konstrukcijas bei sąryšį su kitomis sistemomis, išsamiai apibūdinti dalyką remdamasis teoriniais pagrindais ir konkrečiais pavyzdžiais, suprasti įvairių šaltinių bei matavimų rezultatus ir prireikus taikyti reikiamus taisomuosius veiksmus;
- b) atlikti sistemų, jėgainės, sudedamųjų dalių ir jų veikimo patikrinimą kaip nurodyta orlaivio techninės priežiūros žinyne;
- c) parodyti, kaip naudojasi, supranta ir taiko atitinkamus dokumentus, įskaitant konstrukcijos remonto žinyną, trikčių šalinimo žinyną ir kt.;
- d) sukaupias žinias panaudoti priimant sprendimus dėl gedimų diagnostikos ir jų šalinimo techninės priežiūros žinyne nustatytu lygiu;
- e) apibūdinti orlaivio tipui būdingų sudedamųjų dalių keitimo eigą.

3. Orlaivio tipo mokymo standartas

Nors orlaivio tipo mokymai apima tiek teorinį, tiek praktinį elementus, kursai gali būti patvirtinti pagal teorinį elementą, praktinį elementą arba jų derinį.

3.1. Teorinis elementas

a) Tikslas:

Baigęs teorijos kursą mokinys turi III priedėlio programoje nurodytu lygiu pademonstruoti išsamias teorijos žinias apie atitinkamas orlaivių sistemas, konstrukciją, veikimą, techninę priežiūrą, remontą ir nesklandumų šalinimą pagal patvirtintus techninės priežiūros duomenis. Mokinys turi gebėti pademonstruoti gebėjimą naudotis žinytais ir patvirtintomis procedūromis, įskaitant žinias apie atitinkamas kontroles ir apribojimus.

▼ B

b) Mokymo lygis:

Mokymo lygiai tokie patys, kaip apibrėžti ankstesniame 2 punkte.

Po pirmojo orlaivio tipo mokymo kurso už išleidimą atsakingų darbuotojų C kategorijai įgyti visi kiti kursai turi būti apriboti pirmu lygiu.

3 lygio teorijos mokymams gali būti naudojamosi 1 ir 2 lygių mokoma medžiaga, jei prireikia išmokyti pagal visą skyrių. Tačiau mokant dauguma kurso medžiagos ir mokymo trukmės turi būti aukštesnio lygio.

c) Trukmė

Mažiausias teorijos mokymo valandų skaičius nurodytas šioje lentelėje.

Kategorija	Valand-os
<i>Lėktuvai, kurių didžiausioji kilimo masė viršija 30 000 kg:</i>	
B1.1	150
B1.2	120
B2	100
C	30
<i>Lėktuvai, kurių didžiausioji kilimo masė viršija 5 700 kg ir neviršija 30 000 kg:</i>	
B1.1	120
B1.2	100
B2	100
C	25
<i>Lėktuvai, kurių didžiausioji kilimo masė neviršija 5 700 kg ⁽¹⁾</i>	
B1.1	80
B1.2	60
B2	60
C	15
<i>Sraigataspurniai ⁽²⁾</i>	
B1.3	120
B1.4	100
B2	100
C	25

▼ M5

⁽¹⁾ Mažesnės nei 2 000 kg MTOM nehermetizuotųjų lėktuvų su stūmokliniais varikliais mokymo kurso mažiausia trukmė gali būti sumažinta 50 %.

⁽²⁾ 2 grupės sraigataspurnių (apibrėžtų 66.A.5 dalyje) mokymo kurso mažiausia trukmė gali būti sumažinta 30 %.

▼ B

Šioje lentelėje mokymo valanda reiškia 60 minučių mokymo, neįskaitant pertraukų, egzaminų, kartojimo, pasirengimo ir lankymosi orlaiviuose.

Šios valandos taikomos tik teorijos kursams, skirtiems viso orlaivio/variklio deriniams pagal Agentūros apibrėžtą orlaivio tipo kvalifikaciją.

d) Kurso trukmės pagrindimas:

Mokymo kursų, vykstančių pagal IV priedą (147 dalį) patvirtintoje techninės priežiūros organizacijoje, ir kompetentingos institucijos tiesiogiai patvirtintų kursų valandinė trukmė ir visos programos aprėptis turi būti pagrįsta mokymo poreikių analize, paremta:

- orlaivio tipo konstrukcija, jos techninės priežiūros poreikiais ir veikimo tipais,
- išsamia taikomų skyrių analize – žr. 3.1 punkto e papunktyje pateiktą turinio lentelę,
- išsamia kompetencijos analize, rodančia, kad visiškai pasiekiami 3.1 punkto a papunktyje nurodyti tikslai.

Jei mokymo poreikių analizė rodo, kad reikia daugiau valandų, kursas turi būti ilgesnis nei lentelėje nurodytos mažiausiosios trukmės.

Skirtumų mokymo kursų ar kitų mokymo kursų derinių (pvz., suderintų B ir B2 kursų) mokymo valandų skaičius ir trumpesnių nei 3.1 punkto c papunktyje nurodytų teorijos orlaivio tipo kursų valandų skaičių kompetentinga institucija turi pagrįsti pirmiau aprašyta mokymo poreikių analize.

Be to, nustatant kursą turi būti apibūdinti ir pagrįsti šie dalykai:

- mažiausias mokomajam būtinas išklausti skaičius paskaitų, kad būtų laikomasi kurso tikslų,
- didžiausias mokymo valandų skaičius per dieną, atsižvelgiant į pedagoginius ir žmogiškųjų veiksnių principus.

Jei mažiausio būtinų išklausti paskaitų skaičiaus nesilaikoma, pripažinimo pažymėjimas neišduodamas. Kad būtų išklaustas reikiamas skaičius paskaitų, mokymo organizacija gali rengti papildomus mokymus.

e) Turinys:

Būtina apimti visus toliau nurodytos programos elementus, skirtus konkrečiam orlaivio tipui. Turi būti įtraukti ir papildomi elementai, atsirandantys dėl orlaivio tipo variantų, technologinių pokyčių ir kt.

Mokomosios programos dėmesys B1 kategorijos darbuotojams sutelkiamas ties mechaniniais ir elektrotechnikos aspektais, o B2 kategorijos darbuotojams – ties elektrotechnikos ir avionikos aspektais.

▼B

Lygis Skyriai	Lėktuvai su turbiniais varikliais		Lėktuvai su stūmokliniais varikliais		Sraigatasparniai su turbiniais varikliais		Sraigatasparniai su stūmokliniais varikliais		Avionika
	B1	C	B1	C	B1	C	B1	C	
Licencijos kategorija									B2
Įvadinis modulis:									
05 Laikotarpiai/techninės priežiūros tikrinimai	1	1	1	1	1	1	1	1	1
06 Matmenys/plotai (MTOM ir kt.)	1	1	1	1	1	1	1	1	1
07 Kėlimas ir tvirtinimas	1	1	1	1	1	1	1	1	1
08 Niveliavimas ir svėrimas	1	1	1	1	1	1	1	1	1
09 Vilkimas ir riedėjimas	1	1	1	1	1	1	1	1	1
10 Statymas į vietą, saugojimas ir grąžinimas eksploatuoti	1	1	1	1	1	1	1	1	1
11 Skelbimai ir ženkliniai	1	1	1	1	1	1	1	1	1
12 Priežiūra	1	1	1	1	1	1	1	1	1
20 Standartinė praktika – skirta tik konkrečiam tipui	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Sraigatasparniai									
18 Virpesių ir triukšmo analizė (menčių bendrakūgiškumas)	—	—	—	—	3	1	3	1	—
60 Standartinė praktika. Sraigatasparniai	—	—	—	—	3	1	3	1	—
62 Sraigatasparniai	—	—	—	—	3	1	3	1	1
62A Sraigatasparniai. Stebėjimas ir rodmenys	—	—	—	—	3	1	3	1	3
63 Sraigto pavaros	—	—	—	—	3	1	3	1	1
63A Sraigto pavaros. Stebėjimas ir rodmenys	—	—	—	—	3	1	3	1	3
64 Uodegos sraigatasparniai	—	—	—	—	3	1	3	1	1
64A Uodegos sraigatasparniai. Stebėjimas ir rodmenys	—	—	—	—	3	1	3	1	3
65 Uodegos sraigto pavaros	—	—	—	—	3	1	3	1	1

▼B

Lygis Skyriai	Lėktuvai su turbiniais varikliais		Lėktuvai su stūmokliniais varikliais		Sraigatasporniai su turbiniais varikliais		Sraigatasporniai su stūmokliniais varikliais		Avionika
65A Uodegos sraigto pavara. Stebėjimas ir rodmenys	—	—	—	—	3	1	3	1	3
66 Sulankstomos mentės/atrama	—	—	—	—	3	1	3	1	—
67 Sraigčių valdymas skrendant	—	—	—	—	3	1	3	1	—
53 Sklandmens konstrukcija (sraigataspornio)	—	—	—	—	3	1	3	1	—
25 Avarinio plūduriavimo įranga	—	—	—	—	3	1	3	1	1
Sklandmens konstrukcijos									
51 Standartinė praktika ir konstrukcijos (pažeidimų klasifikacija, įvertinimas ir remontas)	3	1	3	1	—	—	—	—	1
53 Liemuo	3	1	3	1	—	—	—	—	1
54 Gondolos/pilonai	3	1	3	1	—	—	—	—	1
55 Stabilizatoriai	3	1	3	1	—	—	—	—	1
56 Langai	3	1	3	1	—	—	—	—	1
57 Sparnai	3	1	3	1	—	—	—	—	1
27A Orlaivio valdymo plokštumos (visos)	3	1	3	1	—	—	—	—	1
52 Durys	3	1	3	1	—	—	—	—	1
Zonų ir skyrių identifikavimo sistemos	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Sklandmens sistemos									
21 Oro kondicionavimo	3	1	3	1	3	1	3	1	3
21A Oro tiekimo	3	1	3	1	►M5 3◀	►M5 1◀	3	1	2
21B Viršslėgio sudarymo	3	1	3	1	3	1	3	1	3
21C Saugos ir įspėjamųjų įrenginių	3	1	3	1	3	1	3	1	3
22 Autopiloto	2	1	2	1	2	1	2	1	3

▼B

Lygis Skyriai	Lėktuvai su turbiniais varikliais		Lėktuvai su stūmokliniais varikliais		Sraigasparniai su turbiniais varikliais		Sraigasparniai su stūmokliniais varikliais		Avionika
	2	1	2	1	2	1	2	1	
23 Ryšio	2	1	2	1	2	1	2	1	3
24 Elektros energijos tiekimas	3	1	3	1	3	1	3	1	3
25 Prietaisai ir įranga	3	1	3	1	3	1	3	1	1
25A Elektroninė įranga, įskaitant avarinę įrangą	1	1	1	1	1	1	1	1	3
26 Priešgaisrinė apsauga	3	1	3	1	3	1	3	1	3
27 Vairai	3	1	3	1	3	1	3	1	2
27A Sistemų valdymas: elektrinis/ nuotolinis	3	1	—	—	—	—	—	—	3
28 Degalų sistemos	3	1	3	1	3	1	3	1	2
28A Degalų sistemos. Stebėjimas ir rodmenys	3	1	3	1	3	1	3	1	3
29 Hidraulika	3	1	3	1	3	1	3	1	2
29A Hidraulika. Stebėjimas ir rodmenys	3	1	3	1	3	1	3	1	3
30 Apsauga nuo apledėjimo ir lietaus	3	1	3	1	3	1	3	1	3
31 Rodmenų/įrašymo sistemos	3	1	3	1	3	1	3	1	3
31A Prietaisų sistemos	3	1	3	1	3	1	►M5 3◀	►M5 1◀	3
32 Važiuklė	3	1	3	1	3	1	3	1	2
32A Važiuklė. Stebėjimas ir rodmenys	3	1	3	1	3	1	3	1	3
33 Žibintai	3	1	3	1	3	1	3	1	3
34 Navigacija	2	1	2	1	2	1	2	1	3
35 Deguonies sistemos	3	1	3	1	—	—	—	—	2

▼B

Lygis Skyriai	Lėktuvai su turbiniais varikliais		Lėktuvai su stūmokliniais varikliais		Sraigatasparniai su turbiniais varikliais		Sraigatasparniai su stūmokliniais varikliais		Avionika
36 Pneumatika	3	1	3	1	3	1	3	1	2
36A Pneumatika. Stebėjimas ir rodmenys	3	1	3	1	3	1	3	1	3
37 Vakuumo sistemos	3	1	3	1	3	1	3	1	2
38 Vandens tiekimo/atliekų sistemos	3	1	3	1	—	—	—	—	2
41 Vandens balastas	3	1	3	1	—	—	—	—	1
42 Integruotoji modulinė avionika	2	1	2	1	2	1	2	1	3
44 Keleivių salono sistemos	2	1	2	1	2	1	2	1	3
45 Vidinė techninės priežiūros sistema (arba aprėpta 31 punkte)	3	1	3	1	3	1	—	—	3
46 Informacijos sistemos	2	1	2	1	2	1	2	1	3
50 Krovinių ir reikmenų skyrius	3	1	3	1	3	1	3	1	1
Turbininis variklis									
70 Standartinė praktika. Varikliai	3	1	—	—	3	1	—	—	1
70A Konstrukcinis išdėstymas ir veikimas (oro įsiurbimo difuzorius, kompresorius, degimo kamera, turbina, guoliai ir sandarikliai, tepimo sistemos).	3	1	—	—	3	1	—	—	1
70B Variklio veikimo charakteristikos	3	1	—	—	3	1	—	—	1
71 Jėgainė	3	1	—	—	3	1	—	—	1
72 Turbininis/turbosraigtinis/turboventiliatorinis/ventiliatorinis variklis	3	1	—	—	3	1	—	—	1
73 Variklio degalai ir valdymas	3	1	—	—	3	1	—	—	1
75 Oro sistemos	3	1	—	—	3	1	—	—	1
76 Variklio valdytuvai	3	1	—	—	3	1	—	—	1

▼B

Lygis Skyriai	Lėktuvai su turbiniais varikliais		Lėktuvai su stūmokliniais varikliais		Sraigatasporniai su turbiniais varikliais		Sraigatasporniai su stūmokliniais varikliais		Avionika
78 Išmetimo sistema	3	1	—	—	3	1	—	—	1
79 Alyvos sistema	3	1	—	—	3	1	—	—	1
80 Užvedimas	3	1	—	—	3	1	—	—	1
82 Vandens įpurškimas	3	1	—	—	3	1	—	—	1
83 Pagalbinės pavarų dėžės	3	1	—	—	3	1	—	—	1
84 Galios didinimo sistemos	3	1	—	—	3	1	—	—	1
73A FADEC	3	1	—	—	3	1	—	—	3
74 Uždegimas	3	1	—	—	3	1	—	—	3
77 Variklio rodmenų sistemos	3	1	—	—	3	1	—	—	3
49 Pagalbinės jėgainės (APU)	3	1	—	—	—	—	—	—	2
Stūmoklinis variklis									
70 Standartinė praktika. Varikliai	—	—	3	1	—	—	3	1	1
70A Konstrukcinis išdėstymas ir veikimas (oro įsiurbimo difuzorius, kompresorius, degimo kamera, turbina, guoliai ir sandarikliai, tepimo sistemos).	—	—	3	1	—	—	3	1	1
70B Variklio veikimo charakteristikos	—	—	3	1	—	—	3	1	1
71 Jėgainė	—	—	3	1	—	—	3	1	1
73 Variklio degalai ir valdymas	—	—	3	1	—	—	3	1	1
76 Variklio valdymas	—	—	3	1	—	—	3	1	1
79 Alyvos sistema	—	—	3	1	—	—	3	1	1
80 Užvedimas	—	—	3	1	—	—	3	1	1
81 Turbinos	—	—	3	1	—	—	3	1	1

▼ B

Lygis Skyriai	Lėktuvai su turbiniais varikliais		Lėktuvai su stūmokliniais varikliais		Sraigataspurniai su turbiniais varikliais		Sraigataspurniai su stūmokliniais varikliais		Avionika
82 Vandens įpurškimas	—	—	3	1	—	—	3	1	1
83 Pagalbinės pavarų dėžės	—	—	3	1	—	—	3	1	1
84 Galios didinimo sistemos	—	—	3	1	—	—	3	1	1
73A FADEC	—	—	3	1	—	—	3	1	3
74 Uždegimas	—	—	3	1	—	—	3	1	3
77 Variklio rodmenų sistemos	—	—	3	1	—	—	3	1	3
Propeleriai									
60A Standartinė praktika. Propeleris	3	1	3	1	—	—	—	—	1
61 Propeleriai/varomoji galia	3	1	3	1	—	—	—	—	1
61A Propelerio konstrukcija	3	1	3	1	—	—	—	—	—
61B Propelerio žingsnio keitimas	3	1	3	1	—	—	—	—	—
61C Propelerio sinchronizavimas	3	1	3	1	—	—	—	—	1
61D Propelerio elektroninis valdymas	2	1	2	1	—	—	—	—	3
61E Propelerio apsauga nuo apledėjimo	3	1	3	1	—	—	—	—	—
61F Propelerio techninė priežiūra	3	1	3	1	—	—	—	—	1

f) Teorijos mokymo elemento reikalavimams įvykdyti galima taikyti daugialypės terpės mokymo (MBT) metodus klasėje arba virtualioje aplinkoje, jei tam pritaria mokymo kursą tvirtinanti kompetentinga institucija.

3.2 Praktinis elementas

a) Tikslas:

Praktinio mokymo tikslas – įgyti reikiamą kompetenciją saugiai atlikti techninės priežiūros, kontrolės ir kasdienes darbus pagal techninės priežiūros žinyną ir kitas susijusias instrukcijas ir užduotis pagal orlaivio tipą, pvz., trikčių šalinimą, remontą, reguliavimą, keitimą, įrengimą ir funkcinius patikrinimus. Tai apima mokėjimą naudotis visa orlaivio technine literatūra ir dokumentais, specializuotais/specialiais įrankiais ir kontrolės prietaisais konkretaus tipo sudedamosioms dalims ir moduliams išmontuoti ir pakeisti, įskaitant visus ant sparno atliekamus techninės priežiūros veiksmus.

▼B

b) Turinys:

Praktinis mokymas turi apimti ne mažiau kaip 50 % toliau pateiktoje lentelėje nurodytų kryželiu pažymėtų punktų, susijusių su konkrečiu orlaivio tipu.

Kryželiu pažymėtos užduotys yra svarbios praktiniam mokymui, siekiant užtikrinti, kad būtų tinkamai išnagrinėtas pagrindinių techninės priežiūros užduočių svarba eksploatavimui, veikimui, įrengimui ir saugai; ypač kai tie dalykai negali būti visiškai paaiškinti vien teorijos mokymu. Nors sąraše pateikiami būtiniausia praktinio mokymo dalykai, gali būti pridėta kitų punktų, taikomų konkrečiam orlaivio tipui.

Užduotys, kurias reikia atlikti, turi atitikti orlaivį ir sistemas tiek savo sudėtingumu, tiek tai užduočiai atlikti būtinu techniniu indėliu. Nors gali būti įtrauktos ir palyginti lengvos užduotys, turi būti parinktos bei atliktos ir kitos, sudėtingesnės techninės priežiūros užduotys, atitinkančios orlaivio tipą.

Lentelės santrumpų paaiškinimas: LOC – vieta; FOT – funkcinis/veikimo patikrinimas; SGH – priežiūra ir antžeminis aprūpinimas; R/I – išmontavimas/įrengimas; MEL – būtinos įrangos sąrašas; TS – triukšmų šalinimas.

Skyriai	B1/B2	B1					B2				
	LOC	FOT	SGH	R/I	MEL	TS	FOT	SGH	R/I	MEL	TS
Įvadinis modulis:											
5 Laikotarpiai/techninės priežiūros tikrinimai	X/X	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6 Matmenys/plotai (MTOM ir kt.)	X/X	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7 Kėlimas ir tvirtinimas	X/X	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8 Niveliavimas ir svėrimas	X/X	—	X	—	—	—	—	X	—	—	—
9 Vilkimas ir riedėjimas	X/X	—	X	—	—	—	—	X	—	—	—
10 Statymas į vietą, saugojimas ir gražinimas eksploatuoti	X/X	—	X	—	—	—	—	X	—	—	—
11 Skelbimai ir ženkliniai	X/X	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12 Priežiūra	X/X	—	X	—	—	—	—	X	—	—	—
20 Standartinė praktika – skirta tik konkrečiam tipui	X/X	—	X	—	—	—	—	X	—	—	—
Sraigtasparniai:											
18 Virpesių ir triukšmo analizė (menčių bendrakūgiškumas)	X/—	—	—	—	—	X	—	—	—	—	—

▼ **B**

Skyriai	B1/B2	B1					B2				
	LOC	FOT	SGH	R/I	MEL	TS	FOT	SGH	R/I	MEL	TS
27 Vairai	X/X	X	X	X	X	X	X	—	—	—	—
27A Sistemų valdymas: elektrinis/nuotolinis	X/X	X	X	X	X	—	X	—	X	—	X
28 Degalų sistemos	X/X	X	X	X	X	X	X	X	—	X	—
28A Degalų sistemos. Stebėjimas ir rodmenys	X/X	X	—	—	—	—	X	—	X	—	X
29 Hidraulika	X/X	X	X	X	X	X	X	X	—	X	—
29A Hidraulika. Stebėjimas ir rodmenys	X/X	X	—	X	X	X	X	—	X	X	X
30 Apsauga nuo apledėjimo ir lietaus	X/X	X	X	—	X	X	X	X	—	X	X
31 Rodmenų/įrašymo sistemos	X/X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
31A Prietaisų sistemos	X/X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
32 Važiuklė	X/X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	—
32A Važiuklė. Stebėjimas ir rodmenys	X/X	X	—	X	X	X	X	—	X	X	X
33 Žibintai	X/X	X	X	—	X	—	X	X	X	X	—
34 Navigacija	X/X	—	X	—	X	—	X	X	X	X	X
35 Deguonies sistemos	X/—	X	X	X	—	—	X	X	—	—	—

▼ B

Skyriai	B1/B2	B1					B2				
	LOC	FOT	SGH	R/I	MEL	TS	FOT	SGH	R/I	MEL	TS
36 Pneumatika	X/—	X	—	X	X	X	X	—	X	X	X
36A Pneumatika. Stebėjimas ir rodmenys	X/X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
37 Vakuumo sistemos	X/—	X	—	X	X	X	—	—	—	—	—
38 Vandens tiekimo/atliekų sistemos	X/—	X	X	—	—	—	X	X	—	—	—
41 Vandens balastas	X/—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
42 Integruotoji modulinė avionika	X/X	—	—	—	—	—	X	X	X	X	X
44 Keleivių salono sistemos	X/X	—	—	—	—	—	X	X	X	X	X
45 Vidinė techninės priežiūros sistema (arba aprėpta 31 punkte)	X/X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
46 Informacijos sistemos	X/X	—	—	—	—	—	X	—	X	X	X
50 Krovinių ir reikmenų skyrius	X/X	—	X	—	—	—	—	—	—	—	—
Turbininio/stūmoklinio variklio modulis:											
70 Standartinė praktika. Varikliai (skirta tik konkrečiam tipui)	—	—	X	—	—	—	—	X	—	—	—
70A Konstrukcinis išdėstymas ir veikimas (oro įsiurbimo difuzorius, kompresorius, degimo kamera, turbina, guoliai ir sandarikliai, tepimo sistemos).	X/X	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Turbininiai varikliai:											
70B Variklio veikimo charakteristikos	—	—	—	—	—	X	—	—	—	—	—

▼ B

Skyriai	B1/B2	B1					B2				
	LOC	FOT	SGH	R/I	MEL	TS	FOT	SGH	R/I	MEL	TS
71 Jėgainė	X/—	X	X	—	—	—	—	X	—	—	—
72 Turbininis/turbosraigtinis/turboventiliatorinis/ventiliatorinis variklis	X/—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
73 Variklio degalai ir valdymas	X/X	X	—	—	—	—	—	—	—	—	—
73A FADEC sistemos	X/X	X	—	X	X	X	X	—	X	X	X
74 Uždegimas	X/X	X	—	—	—	—	X	—	—	—	—
75 Oro sistemos	X/—	—	—	X	—	X	—	—	—	—	—
76 Variklio valdymas	X/—	X	—	—	—	X	—	—	—	—	—
77 Variklio rodmenų sistemos	X/X	X	—	—	X	X	X	—	—	X	X
78 Išmetimo sistema	X/—	X	—	—	X	—	—	—	—	—	—
79 Alyvos sistema	X/—	—	X	X	—	—	—	—	—	—	—
80 Užvedimas	X/—	X	—	—	X	X	—	—	—	—	—
82 Vandens įpurškimas	X/—	X	—	—	—	—	—	—	—	—	—
83 Pagalbinės pavarų dėžės	X/—	—	X	—	—	—	—	—	—	—	—
84 Galios didinimo sistemos	X/—	X	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pagalbinės jėgainės (APU):											
49 Pagalbinės jėgainės (APU)	X/—	X	X	—	—	X	—	—	—	—	—

▼B

Skyriai	B1/B2	B1					B2				
	LOC	FOT	SGH	R/I	MEL	TS	FOT	SGH	R/I	MEL	TS
Stūmokliniai varikliai:											
70 Standartinė praktika. Varikliai (skirta tik konkrečiam tipui)	—	—	X	—	—	—	—	X	—	—	—
70A Konstrukcinis išdėstymas ir veikimas (oro įsiurbimo difuzorius, kompresorius, degimo kamera, turbina, guoliai ir sandarikliai, tepimo sistemos).	X/X	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
70B Variklio veikimo charakteristikos	—	—	—	—	—	X	—	—	—	—	—
71 Jėgainė	X/—	X	X	—	—	—	—	X	—	—	—
73 Variklio degalai ir valdymas	X/X	X	—	—	—	—	—	—	—	—	—
73A FADEC sistemos	X/X	X	—	X	X	X	X	X	X	X	X
74 Uždegimas	X/X	X	—	—	—	—	X	—	—	—	—
76 Variklio valdymas	X/—	X	—	—	—	X	—	—	—	—	—
77 Variklio rodmenų sistemos	X/X	X	—	—	X	X	X	—	—	X	X
78 Išmetimo sistema	X/—	X	—	—	X	X	—	—	—	—	—
79 Alyvos sistema	X/—	—	X	X	—	—	—	—	—	—	—

▼B**4. Orlaivio tipo mokymo teorijos ir praktikos egzamino standartas****4.1. Teorinio elemento egzamino standartas**

Baigus teorinę orlaivio tipo mokymo dalį turi būti laikomas egzaminas raštu, atitinkantis šiuos reikalavimus:

- a) Egzamino forma – klausimai su atsakymų variantais (testas). Kiekvienas testo klausimas turi turėti 3 skirtingus atsakymus, iš kurių tik vienas teisingas. Bendra egzamino trukmė priklauso nuo bendro klausimų skaičiaus, o atsakyti į vieną klausimą vidutiniškai skiriama 90 sekundžių.
- b) Nemokančiam dalyko netinkamos alternatyvos turi atrodyti vienodai tikėtinos. Visos alternatyvos turi būti aiškiai susijusios su klausimu ir sudarytos iš panašių žodžių, gramatinių konstrukcijų ir būti panašaus ilgio.
- c) Klausimuose su skaičiais neteisingi atsakymai turi atitikti procedūrinės klaidas, pvz., netinkamą ženklą (+ vietoj –) ar netinkamus matavimo vienetus. Tai neturi būti tiesiog atsitiktiniai skaičiai.
- d) Kiekvieno skyriaus ⁽¹⁾ egzamino lygis turi būti toks, koks nustatytas 2 punkte „Orlaivio tipo mokymo lygiai“. Tačiau leidžiama naudoti šiek tiek klausimų iš žemesnio lygio.
- e) Per egzaminą neleidžiama naudotis knygomis ir jokia pagalbine medžiaga. Išimtis leidžiama egzaminuojant kandidato gauti B1 arba B2 kategoriją gebėjimą suprasti techninius dokumentus.
- f) Klausimų skaičius turi būti lygus bent vienam klausimui vienai mokymo valandai. Klausimų skaičius iš kiekvieno skyriaus ir lygio turi būti proporcingas:

— faktiniam to skyriaus ir lygio mokymosi valandų skaičiui,

— mokymo tikslams, nustatytiems pagal mokymo poreikių analizę.

Valstybės narės kompetentinga institucija įvertins klausimų skaičių ir lygį tvirtindama kursą.

- g) Mažiausias teigiamas egzamino įvertinimas yra 75 %. Kai orlaivio tipo mokymo egzaminas suskirstomas į keletą egzaminų, kiekviename turi būti surenkama ne mažiau kaip 75 % balų. Tam, kad būtų galima pasiekti tiksliai 75 % ribą, egzamino klausimų skaičius turi būti 4 kartotinis.
- h) Nuobaudos balai (neigiami balai už neatsakytus klausimus) neturi būti naudojami.
- i) Modulio baigiamojo etapo egzaminai negali būti naudojami kaip galutinio egzamino dalis, nebent juose yra reikiamas skaičius reikalaujamo lygio klausimų.

4.2. Praktinio elemento egzamino standartas

Baigus praktinį orlaivio tipo mokymo elementą, turi būti laikomas egzaminas, kuris turi atitikti šiuos reikalavimus:

- a) Egzaminuoti turi tinkamos kvalifikacijos paskirtieji egzaminuotojai.
- b) Egzaminu turi būti įvertintos mokomojo žinios ir įgūdžiai.

⁽¹⁾ Šiame punkte „skyrius“ reiškia kiekvieną iš 3.1 punkto e papunktyje pateiktos lentelės eilučių, kurios prasideda skaičiumi.

▼ B**5. Orlaivio tipo egzaminų standartas**

Orlaivio tipo egzaminą turi rengti pagal 147 dalį tinkamai patvirtinta mokymo organizacija arba kompetentinga institucija.

Egzaminas turi būti laikomas žodžiu, raštu arba remiantis praktiniu egzaminu arba mišrus ir turi atitikti šiuos reikalavimus:

- a) Egzaminas žodžiu turi būti atviras.
- b) Egzaminą raštu turi sudaryti klausimai su atsakymų variantais (testai) arba tekstiniai klausimai.
- c) Per praktinį egzaminą turi būti nustatytas asmens sugebėjimas atlikti nurodytą užduotį.
- d) Egzaminą turi sudaryti skyriaus⁽¹⁾ imtis iš nurodyto lygio 3 punkte pateiktos mokymo/egzaminų programos.
- e) Nemokančiam dalyko netinkamos alternatyvos turi atrodyti vienodai tikėtinos. Visos alternatyvos turi būti aiškiai susijusios su klausimu ir sudarytos iš panašių žodžių, gramatinių konstrukcijų ir būti panašaus ilgio.
- f) Klausimuose su skaičiais neteisingi atsakymai turi atitikti procedūrinės klaidas, pvz., netinkamą prasmę ar netinkamą vienetų perskaičiavimą; tai neturi būti tiesiog atsitiktiniai skaičiai.
- g) Egzaminas turi užtikrinti, kad bus pasiekti šie tikslai:
 1. Patikimai išmanomas orlaivis ir jo sistemos.
 2. Saugus techninės priežiūros, patikrinimo ir kasdinių darbų pagal techninės priežiūros žinyną ir kitų tiesiogiai susijusių su tam tikru orlaivio tipu nurodymų ir užduočių atlikimas, jeigu reikia, pvz.: trikčių šalinimas, remontas, reguliavimas, keitimas, įrengimas ir funkcinis patikrinimas (pvz., variklio darbo ir kt.).
 3. Tinkamas visų orlaivio dokumentų ir techninės literatūros naudojimas.
 4. Tinkamas specializuotų/specialių įrankių ir kontrolės prietaisų naudojimas, konkretaus tipo sudedamųjų dalių ir modulių išmontavimas ir pakeitimas, įskaitant visus ant sparno atliekamus techninės priežiūros veiksmus.
- h) Egzaminui taikomi šie reikalavimai:
 1. Egzaminus galima laikyti tris kartus iš eilės. Kitus tris kartus bandyti galima tik po metų. Po pirmojo nesėkmingo trijų kartų serijos bandymo turi praėti 30 dienų, o po antrojo – 60 dienų.

Pareiškėjas turi raštu patvirtinti techninės priežiūros mokymo organizacijai ar kompetentingai institucijai, kuriai teikia paraišką laikyti egzaminą, bandymų laikyti egzaminą skaičių per pastaruosius metus ir datas bei organizaciją ar kompetentingą instituciją, kurioje tai buvo daryta. Techninės priežiūros mokymo organizacija ar kompetentinga institucija turi patikrinti bandymų laikyti egzaminą skaičių per nustatytą laikotarpį.

⁽¹⁾ Šiame 5 punkte „skyrius“ reiškia kiekvieną 3.1 punkto e papunktyje ir 3.2 punkto b papunktyje pateiktą lentelių eilučių, kurios prasideda skaičiumi.

▼B

2. Orlaivio tipo egzaminas turi būti išlaikytas ir reikiama praktinė patirtis įgyta ne seniau kaip prieš trejus metus iki orlaivio tipo kvalifikacijos patvirtinimo orlaivio techninės priežiūros licencijoje paraiškos pateikimo.
3. Orlaivio tipo egzaminai turi vykti esant bent vienam egzaminuotojui. Egzaminuotojas (-ai) neturi būti dalyvavęs (-ę) mokant pareiškėją.
- i) Egzaminuotojas (-ai) parengia rašytinę ataskaitą, kurioje paaiškinama, kodėl kandidatas išlaikė egzaminą arba jo neišlaikė, ir ją patvirtina parašu.

6. Stažuotė

Stazuotė turi patvirtinti licenciją išdavusi kompetentinga institucija.

Stazuotė turi vykti techninės priežiūros organizacijoje, tinkamai pavirtintoje konkretaus orlaivio tipo techninei priežiūrai, arba jai kontroliuojant ir turi būti vertinama tinkamos kvalifikacijos paskirtų egzaminuotojų.

Ji turi būti pradėta ir pabaigta ne seniau kaip prieš trejus metus iki orlaivio tipo kvalifikacijos patvirtinimo paraiškos pateikimo.

a) Tikslas:

Stazuotės tikslas – įgyti reikiamą kompetenciją ir patirtį atlikti saugią techninę priežiūrą.

b) Turinys:

Stazuotė turi aprėpti kompetentingai institucijai priimtina užduočių rinkinį. Stazuotės užduotys turi atitikti orlaivį ir sistemas tiek savo sudėtingumu, tiek tai užduočiai atlikti būtinu techniniu indėliu. Nors gali būti įtrauktos ir palyginti lengvos užduotys, turi būti parinktos bei atliktos ir kitos, sudėtingesnės techninės priežiūros užduotys, atitinkančios orlaivio tipą.

Kiekvienos užduoties atlikimą turi parašu patvirtinti mokinys ir papildomai patvirtinti paskirtas vadovas. Išvardytos užduotys turi atitikti tikrąjį darbo žiniaraštį/darbalapį ir kt.

Baigus stazuotę būtinas galutinis egzaminas, kurį vertina paskirtas reikiamos kvalifikacijos egzaminuotojas.

Stazuotės darbalapiuose/registracijos žurnale turi būti nurodyti šie duomenys:

1. Mokinio vardas ir pavardė;
2. Gimimo data;
3. Patvirtinta techninės priežiūros organizacija;
4. Vieta;
5. Vadovo (-ų) ir vertintojo vardai ir pavardės (jei reikia, nurodant licencijos numerį);
6. Užduoties atlikimo data;

▼B

7. Užduoties ir darbo žiniaraščio/darbo užsakymo/techninio žurnalo ar kt. aprašas;
8. Orlaivio tipas ir orlaivio registracija;
9. Orlaivio tipo kvalifikacija, kurios patvirtinimo siekiama.

Kad būtų lengviau tikrinti kompetentingai institucijai, stažuotę turi įrodyti i) išsamūs darbalapiai/registracijos žurnalas ir ii) atitikties ataskaita, rodanti, kad stažuotė atitinka šios dalies reikalavimus.

▼ **M5***IV priedelis***Patirties reikalavimai norint išplėsti orlaivių techninės priežiūros licencijos pagal 66 dalį taikymo sritį**

Toliau pateiktoje lentelėje nurodyta patirtis, kurią reikia sukaupti norint į turimą techninės priežiūros licenciją pagal 66 dalį papildomai įrašyti naują kategoriją arba pakategorę.

Patirtis – praktinė eksploatuojamų orlaivių, atitinkančių paraiškos formoje nurodytą pakategorę, techninės priežiūros patirtis.

Reikalaujama patirtis sumažinama 50 %, jeigu pareiškėjas yra baigęs pakategorę atitinkantį pagal 147 dalį patvirtintą kursą.

Iš	A1	A2	A3	A4	B1.1	B1.2	B1.3	B1.4	B2	B2L	B3
A1	—	6 mėn.	6 mėn.	6 mėn.	2 metai	6 mėn.	2 metai	1 metai	2 metai	1 metai	6 mėn.
A2	6 mėn.	—	6 mėn.	6 mėn.	2 metai	6 mėn.	2 metai	1 metai	2 metai	1 metai	6 mėn.
A3	6 mėn.	6 mėn.	—	6 mėn.	2 metai	1 metai	2 metai	6 mėn.	2 metai	1 metai	1 metai
A4	6 mėn.	6 mėn.	6 mėn.	—	2 metai	1 metai	2 metai	6 mėn.	2 metai	1 metai	1 metai
B1.1	Nėra	6 mėn.	6 mėn.	6 mėn.	—	6 mėn.	6 mėn.	6 mėn.	1 metai	1 metai	6 mėn.
B1.2	6 mėn.	Nėra	6 mėn.	6 mėn.	2 metai	—	2 metai	6 mėn.	2 metai	1 metai	Nėra
B1.3	6 mėn.	6 mėn.	Nėra	6 mėn.	6 mėn.	6 mėn.	—	6 mėn.	1 metai	1 metai	6 mėn.
B1.4	6 mėn.	6 mėn.	6 mėn.	Nėra	2 metai	6 mėn.	2 metai	—	2 metai	1 metai	6 mėn.
B2	6 mėn.	6 mėn.	6 mėn.	6 mėn.	1 metai	1 metai	1 metai	1 metai	—	—	1 metai
B2L	6 mėn.	6 mėn.	6 mėn.	6 mėn.	1 metai	1 metai	1 metai	1 metai	1 metai	—	1 metai
B3	6 mėn.	Nėra	6 mėn.	6 mėn.	2 metai	6 mėn.	2 metai	1 metai	2 metai	1 metai	—

▼ **M5**

V priedėlis

Paraiškos forma – EASA 19 forma

1. Šiame priedėlyje pateikiamas III priede (66 dalyje) nurodytos orlaivių techninės priežiūros licencijos paraiškos pavyzdys.

▼ **M11**

2. Valstybės narės kompetentinga institucija gali pakeisti EASA 19 formą tik taip, kad į ją būtų įtraukta papildoma informacija, reikalinga tuo atveju, kai pagal nacionalinius reikalavimus leidžiama arba reikalaujama, kad pagal III priedą (66 dalį) išduota orlaivių techninės priežiūros licencija būtų naudojama ne pagal šio reglamento reikalavimus.

▼ M5

ORLAIVIŲ TECHINĖS PRIEŽIŪROS LICENCIJOS (TPL) PAGAL 66 DALĮ IŠDAVIMO / PAKEITIMO / GALIOJIMO PRATĖSIMO PARAIŠKA	EASA 19 FORMA						
PAREIŠKĖJO DUOMENYS							
Vardas, pavardė							
Adresas							
Telefonas	E. paštas						
Pilietybė: Gimimo data ir vieta							
TPL PAGAL 66 DALĮ DUOMENYS (jei taikoma)							
Licencijos Nr	Išdavimo data						
DARBOVIETĖS DUOMENYS							
Pavadinimas							
Adresas							
.....							
Techninės priežiūros organizacijos patvirtinimo nuoroda							
Telefonas	Faksas						
PRAŠAU: (reikiamą pažymėti varnele)							
Išduoti TPL ☐	Pakeisti TPL ☐	Pratęsti TPL galiojimą ☐					
Kategorijos / pakategorės	A	B1	B2	B2L	B3	C	L (žr. toliau)
Lėktuvai su turbininiais varikliais	☐	☐					
Lėktuvai su stūmokliniais varikliais	☐	☐					
Sraigatarniai su turbininiais varikliais	☐	☐					
Sraigatarniai su stūmokliniais varikliais	☐	☐					
Avionika			☐				☐ Žr. toliau pateikiamas sistemos kvalifikacijos
Ne didesnės kaip 2 t MTOM nehermetizuotieji lėktuvai su stūmokliniais varikliais					☐		
Sudėtingi varikliu varomi orlaiviai						☐	
Kiti nei sudėtingi varikliu varomi orlaiviai							☐
B2L kategorijos licencijai taikomos sistemos kvalifikacijos							
1. Automatinio skrydžio				☐			
2. Prietaisų				☐			
3. Ryšių / navigacijos				☐			
4. Stebėjimo				☐			
5. Sklandmens sistemų				☐			
L kategorijos licencijos pakategorės:							
L1C. Kompozitiniai sklandytuvai							☐
L1. Sklandytuvai							☐
L2C. Kompozitiniai varikliniai sklandytuvai ir kompozitiniai ELA1 tipo lėktuvai							☐
L2. Varikliniai sklandytuvai ir ELA1 tipo lėktuvai							☐
L3H. Karšto oro balionai							☐
L3G. Dujiniai oro balionai							☐
L4H. Karšto oro dirižabliai							☐
L4G. ELA2 tipo dujiniai dirižabliai							☐
L5. Dujiniai dirižabliai, išskyrus ELA2 tipo dujinius dirižablius							☐
Orlaivio tipo patvirtinimas / kvalifikacijos patvirtinimas / apribojimo panaikinimas (jei taikoma)							
.....							

▼ M5

Prašau išduoti / pakeisti TPL pagal 66 dalį / pratęsti jos galiojimą ir patvirtinu, kad šioje formoje esanti informacija teikiant paraišką buvo teisinga.

Patvirtinu, kad:

1. neturiu jokios kitoje valstybėje narėje išduotos TPL pagal 66 dalį;
2. jokioje kitoje valstybėje narėje nepateikiau TPL pagal 66 dalį paraiškos ir
3. niekada neturėjau kitoje valstybėje narėje išduotos TPL pagal 66 dalį, kuri kitoje valstybėje narėje buvo panaikinta arba kurios galiojimas buvo sustabdytas.

Suprantu, kad patekęs neteisingą informaciją galiu netekti teisės gauti TPL pagal 66 dalį.

Parašas Vardas, pavardė

Data

Prašau įskaityti šiuos egzaminus (jei taikoma):

.....

Įgyta praktinė patirtis, susijusi su 147 dalyje nurodytu mokymu

.....

Lygiaverčių egzaminų pažymėjimams gauti išlaikyti egzaminai

.....

Prašome pridėti visus atitinkamus pažymėjimus

Rekomendacija (jei taikoma). Patvirtinama, kad pareiškėjas atitinka taikomus 66 dalyje nustatytus orlaivio techninės priežiūros teorinių žinių ir praktinės patirties reikalavimus, ir rekomenduojama, kad kompetentinga institucija išduotų arba patvirtintų TPL pagal 66 dalį.

Parašas Vardas, pavardė

Pareigos..... Data

▼ **M5***VI priedelis***III priede (66 dalyje) nurodyta orlaivio techninės priežiūros licencija – EASA 26 forma**

1. III priede (66 dalyje) nurodytos orlaivio techninės priežiūros licencijos pavyzdys pateiktas toliau.
2. Spausdintas dokumentas turi būti pateiktos standartinės formos, tačiau, kad jį būtų galima parengti kompiuteriu, jo dydis gali būti sumažintas. Sumažinus dydį reikia užtikrinti, kad liktų pakankamai vietos laukuose, kuriuose turi būti dedami oficialūs antspaudai arba spaudai. Kompiuteriu parengtuose dokumentuose gali būti ne visi laukai, jei tokie laukai lieka tušti, o dokumentas yra aiškiai atpažįstamas kaip orlaivio techninės priežiūros licencija, išduota pagal III priedą (66 dalį).
3. Dokumentas gali būti pildomas anglų arba oficialiąja valstybės narės, kurioje yra kompetentinga institucija, kalba. Antruoju atveju visiems licencijos turėtojams, kurie ją turi naudoti už valstybės narės ribų, prie oficialiąja valstybės narės kalba parengto dokumento pridedama licencija anglų kalba, kad būtų užtikrintas supratimas ir atitinkamas abipusis pripažinimas.
4. Kiekvienas licencijos turėtojas turi turėti unikalų licencijos turėtojo numerį, sudarytą iš nacionalinio identifikavimo numerio ir raidinio skaitmeninio kodo.
5. Dokumento puslapiai gali būti išdėstyti kita nei šiame pavyzdyje tvarka ir jame gali nebūti kai kurių arba visų skiriamųjų linijų, jei informacija pateikta taip, kad kiekvieno puslapio išdėstymas aiškiai atitinka pateikto orlaivio techninės priežiūros licencijos pavyzdžio formą.
6. Dokumentą turi parengti kompetentinga institucija. Tačiau, jei kompetentinga institucija sutinka ir jei dokumentas rengiamas laikantis II priedo (145 dalies) 145.A.70 dalyje nurodytame techninės priežiūros organizacijos žinyne nustatytos tvarkos, jį gali rengti ir bet kuri pagal II priedą (145 dalį) patvirtinta techninės priežiūros organizacija. Visais atvejais dokumentą išduoda kompetentinga institucija.
7. Visus galiojančios orlaivio techninės priežiūros licencijos pakeitimus turi rengti kompetentinga institucija. Tačiau, jei kompetentinga institucija sutinka ir jei pakeitimai rengiami laikantis II priedo (145 dalies) 145.A.70 dalyje nurodytame techninės priežiūros organizacijos žinyne nustatytos tvarkos, juos gali rengti ir bet kuri pagal II priedą (145 dalį) patvirtinta techninės priežiūros organizacija. Visais atvejais dokumentą keičia kompetentinga institucija.
8. Orlaivio techninės priežiūros licencijos turėtojas licenciją turi išlaikyti geros būklės ir užtikrinti, kad joje nebūtų padaryta neteisėtų įrašų. Jei šios taisyklės nesilaikoma, licencija gali būti pripažinta negaliojančia arba turėtojui gali būti panaikinta bet kokia teisė išleisti eksploatuoti. Dėl to pagal nacionalinius įstatymus taip pat gali būti patraukiama baudžiamojoje atsakomybėn.
9. Pagal III priedą (66 dalį) išduota orlaivio techninės priežiūros licencija turi būti pripažįstama visose valstybėse narėse ir dirbant kitoje valstybėje narėje jos keisti nereikalaujama.
10. EASA 26 formos priedas gali būti naudojamas pasirinktinai ir tik įrašams apie suteiktas nacionalines teises, jeigu tokios teisės nacionalinės teisės aktais yra nustatytos ne III priedo (66 dalies) taikymo srityje.

▼ M5

11. Kompetentinga institucija gali nuspręsti orlaivio techninės priežiūros licencijos orlaivio tipo kvalifikacijos puslapį išduoti tik tada, kai reikia patvirtinti pirmąjį orlaivio tipo kvalifikaciją, ir priklausomai nuo įtrauktinų tipo kvalifikacijų skaičiaus tokių puslapių gali reikėti išduoti daugiau nei vieną.
12. Nepaisant 11 punkto, kiekvienas puslapis turi būti išduodamas laikantis šio pavyzdžio formos ir jame turi būti tame puslapyje reikalaujama pateikti informacija.
13. Orlaivio techninės priežiūros licencijoje turi būti aiškiai nurodyta, kad apribojimai yra teisių išleisti eksploatuoti išimtys. Jeigu apribojimų nėra, puslapyje „APRIBOJIMAI“ turi būti įrašyta „Apribojimų nėra“.
14. Jei išduodant orlaivių techninės priežiūros licenciją naudojama iš anksto išspausdinta forma, visi kategorijų, pakategorių ar orlaivio tipo kvalifikacijos laukai, kuriuose įrašų apie kvalifikaciją nėra, turi būti pažymėti taip, kad būtų matoma, jog kvalifikacija nesuteikta.

▼ M5

I.
EUROPOS SAJUNGA (*)
[VALSTYBĖ]
[INSTITUCIJOS PAVADINIMAS IR ŽENKLAS]

II.
ORLAIVIO TECHNINĖS PRIEŽIŪROS
LICENCIJA
pagal 66 dalį

III.
Licencijos Nr. [VALSTYBĖS NARĖS
KODAS].66.[XXXX]

EASA 26 FORMA, 5 laida

IVa. Turėtojo vardas ir pavardė

IVb. Gimimo data ir vieta

V. Turėtojo adresas

VI. Turėtojo pilietybė

VII. Turėtojo parašas

III. Licencijos Nr.

VIII. SĄLYGOS

Šią licenciją turėtojas pasirašo ir pateikia kartu su asmens dokumentu, kuriame yra licencijos turėtojo nuotrauka.

Tik puslapyje „KATEGORIJOS pagal 66 dalį“ patvirtintos kategorijos turėtojai nesuteikia teisės išduoti orlaivio išleidimo eksploatuoti pažymėjimą.

Jeigu šioje licencijoje patvirtinta orlaivio tipo kvalifikacija, licencija atitinka ICAO 1 priedą.

Šios licencijos turėtojo teisės nustatytos Reglamente (ES) Nr. 1321/2014, visų pirma jo III priede (66 dalyje).

Ši licencija galioja iki datos, nurodytos apribojimo puslapyje, jeigu jos galiojimas prieš tai nebuvo sustabdytas arba ji nebuvo atšaukta.

Šia licencija suteiktomis teisėmis galima naudotis tik tada, jei jos turėtojas per paskutinius dvejus metus įgijo šešių mėnesių techninės priežiūros patirtį, susijusią su licencija suteiktomis teisėmis, arba atitinka suteikiant šias teises keliamus reikalavimus.

III. Licencijos Nr.

IX. KATEGORIJOS pagal 66 dalį

GALIOJIMAS	A	B1	B2	B2L	B3	L	C
Lėktuvai su turbininiais varikliais			netaik.	netaik.	netaik.	netaik.	netaik.
Lėktuvai su stūmokliniais varikliais			netaik.	netaik.	netaik.	netaik.	netaik.
Sraigatarniai su turbininiais varikliais			netaik.	netaik.	netaik.	netaik.	netaik.
Sraigatarniai su stūmokliniais varikliais			netaik.	netaik.	netaik.	netaik.	netaik.
Avionika	netaik.	netaik.			netaik.	netaik.	netaik.
Sudėtingi varikliu varomi orlaiviai	netaik.	netaik.	netaik.	netaik.	netaik.		
Kiti nei sudėtingi varikliu varomi orlaiviai	netaik.	netaik.	netaik.	netaik.	netaik.		
Sklandytuvai, varikliniai sklandytuvai, ELA1 tipo lėktuvai, oro balionai ir	netaik.	netaik.	netaik.	netaik.			netaik.
Ne didesnės kaip 2 000 kg MTOM nehermetizuotieji lėktuvai su stūmokliniais varikliais	netaik.	netaik.	netaik.			netaik.	netaik.

X. Išduodančiojo pareigūno parašas ir data

XI. Išduodančiosios institucijos spaudas arba antspaudas

III. Licencijos Nr.

▼ M5

XII. KVALIFIKACIJOS pagal 66 dalį		
Orlaivio tipo kvalifikacija / Sistemos kvalifikacija	Kategorija / pakategorė	Antspaud as ir data
III. Licencijos Nr.		

XIII. APRIBOJIMAI pagal 66 dalį
Galioja iki
III. Licencijos Nr.

EASA 26 FORMOS priedas
XIV. NACIONALINĖS TEISĖS, nepatenkančios į 66 dalies taikymo sritį, pagal [nacionalinis teisės aktas] (galioja tik [valstybė narė])
Oficialus antspaudas ir data
III. Licencijos Nr.

SPECIALIAI PALIKTAS TUŠČIAS

▼ **M5***VII priedėlis***L kategorijos orlaivių techninės priežiūros licencijai gauti keliami pagrindinių žinių reikalavimai**

Šiame priedėlyje reikalaujamų žinių įvairių lygių apibrėžtys pateiktos III priedo (66 dalies) I priedėlio 1 punkte.

Pakategorės	Kiekvienai pakategorei gauti reikalaujami moduliai (žr. toliau pateiktą programos lentelę)
L1C. Kompozitiniai sklandytuvai	1L, 2L, 3L, 5L, 7L ir 12L
L1. Sklandytuvai	1L, 2L, 3L, 4L, 5L, 6L, 7L ir 12L
L2C. Kompozitiniai varikliniai sklandytuvai ir kompozitiniai ELA1 tipo lėktuvai	1L, 2L, 3L, 5L, 7L, 8L ir 12L
L2. Varikliniai sklandytuvai ir ELA1 tipo lėktuvai	1L, 2L, 3L, 4L, 5L, 6L, 7L, 8L ir 12L
L3H. Karšto oro balionai	1L, 2L, 3L, 9L ir 12L
L3G. Dujiniai oro balionai	1L, 2L, 3L, 10L ir 12L
L4H. Karšto oro dirižabliai	1L, 2L, 3L, 8L, 9L, 11L ir 12L
L4G. ELA2 tipo dujiniai dirižabliai	1L, 2L, 3L, 8L, 10L, 11L ir 12L
L5. Didesni nei ELA2 tipo dujiniai dirižabliai	Visoms B1 pakategorėms keliami pagrindinių žinių reikalavimai ir 8L (B1.1 ir B1.3 pakategorėms), 10L, 11L ir 12L

TURINYS

Modulio pavadinimas

1L „Pagrindinės žinios“

2L „Žmogiškieji veiksniai“

3L „Aviacijos teisės aktai“

4L „Medinės / audiniu aptrauktos metalinių vamzdelių konstrukcijos sklandmuo“

5L „Kompozitinės konstrukcijos sklandmuo“

6L „Metalinės konstrukcijos sklandmuo“

7L „Bendrieji sklandmens aspektai“

8L „Jėgainė“

9L „Karšto oro balionas / dirižablis“

10L „Dujinis oro balionas / dirižablis (laisvasis / pririšamasis)“

11L „Karšto oro / dujinis dirižablis“

12L „Radijo ryšys / ELT / atsakiklis / prietaisai“

▼ **M5**

1L MODULIS. PAGRINDINĖS ŽINIOS

	Lygis
<p>1L.1. Matematika</p> <p>Aritmetika</p> <ul style="list-style-type: none"> — Aritmetikos sąvokos ir ženklai — Daugybos ir dalybos būdai — Paprastos ir dešimtainės trupmenos — Daugikliai ir kartotiniai — Svoriniai daugikliai, matai ir perskaičiavimo koeficientai — Santykis ir proporcija — Vidurkiai ir procentinės dalys — Plotai ir tūriai, kvadratai, kubai <p>Algebra</p> <ul style="list-style-type: none"> — Paprastų algebrinių išraiškų pertvarkymas: sudėtis, atimtis, daugyba ir dalyba — Skliaustų naudojimas — Paprastos algebrinės trupmenos <p>Geometrija</p> <ul style="list-style-type: none"> — Paprastos geometrinės figūros — Grafinis vaizdavimas: grafikų rūšys ir naudojimas 	1
<p>1L.2 Fizika</p> <p>Medžiaga</p> <ul style="list-style-type: none"> — Medžiagos rūšys: cheminiai elementai — Cheminiai junginiai — Būviai: kietasis, skystasis ir dujinis — Perėjimas iš vieno būvio į kitą <p>Mechanika</p> <ul style="list-style-type: none"> — Jėgos, momentai ir jėgų poros, vaizdavimas vektoriais — Sunkio centras — Tempimas, gniuždymas, šlytis ir sukimas — Kietosios medžiagos, skysčiai ir dujos, jų savybės <p>Temperatūra</p> <ul style="list-style-type: none"> — Termometrai ir temperatūros skalės: Celsijaus, Farenheito ir Kelvino — Šilumos apibrėžtis 	1
<p>1L.3 Elektros įranga</p> <p>Nuolatinės srovės grandinės</p> <ul style="list-style-type: none"> — Omo dėsnis, Kirchofo įtampos ir srovės dėsniai — Maitinimo šaltinio vidinės varžos svarba — Varža / varžas — Varžų spalvinis kodas, vertės ir nuokrypos, tinkamiausios vertės, vardinė naudojamoji galia — Nuoseklūs ir lygiagretūs varžų jungimas 	1
<p>1L.4 Aerodinamika / aerostatika</p> <p>Tarptautinė standartinė atmosfera (ISA), jos taikymas aerodinamikoje ir aerostatikoje.</p>	1

▼ **M5**

	Lygis
<p>Aerodinamika</p> <ul style="list-style-type: none"> — Oro tekėjimas apie kūną — Paribio sluoksnis, sluoksninis ir turbulentinis srautas — Trauka, svoris, aerodinaminė atstojamoji — Keliamosios jėgos ir oro pasipriešinimo atsiradimas: atakos kampas, polinė kreivė, srauto atitrūkimas <p>AerostatikaPoveikis gaubtinei, vėjo, aukščio ir temperatūros poveikis</p>	
<p>1L.5 Darbo vietos sauga ir aplinkos apsauga</p> <ul style="list-style-type: none"> — Saugaus darbo praktika ir dirbant su elektra, dujomis (ypač deguonimi), alyvomis ir cheminėmis medžiagomis naudotinos atsargumo priemonės — Pavojingųjų (pavojų saugai ir aplinkai keliančių) medžiagų ženklavimas, laikymas ir šalinimas — Veiksmai, kurių reikia imti kilus gaisrui ar įvykus kitam nelaimingam atsitikimui, dėl kurio kyla vienas ar daugiau pavojų, ir, be kita ko, žinios apie gesinimo medžiagas 	2

2L MODULIS. ŽMOGIŠKIEJI VEIKSNIAI

	Lygis
<p>2L.1 Bendroji dalis</p> <ul style="list-style-type: none"> — Būtinybė atsižvelgti į žmogiškuosius veiksnius — Dėl žmogiškųjų veiksnių / žmogaus klaidos įvykstantys incidentai — Merfio dėsniai 	1
<p>2L.2 Žmogaus galimybės ir jų ribos</p> <p>Rega, klausa, informacijos apdorojimas, dėmesys, suvokimas, atmintis</p>	1
<p>2L.3 Socialinė psichologija</p> <p>Atsakomybė, motyvacija, tarpusavio spaudimas, grupinis darbas</p>	1
<p>2L.4 Žmogaus galimybės poveikį turintys veiksniai</p> <p>Tinkama fizinė būklė / sveikata, stresas, miegas, nuovargis, alkoholio, vaistų, narkotikų vartojimas</p>	1
<p>2L.5 Fizinė aplinka</p> <p>Darbo aplinka (klimatas, triukšmas, apšvietimas)</p>	1

3L MODULIS. AVIACIJOS TEISĖS AKTAI

	Lygis
<p>3L.1 Reguliavimo sistema</p> <ul style="list-style-type: none"> — Europos Komisijos, EASA ir nacionalinių aviacijos institucijų vaidmuo — M dalies ir 66 dalies taikomos dalys 	1
<p>3L.2 Remontas ir keitimai</p> <ul style="list-style-type: none"> — Pakeitimų (remonto ir keitimų) tvirtinimas — Standartiniai pakeitimai ir standartinis remontas 	2
<p>3L.3 Techninės priežiūros duomenys</p> <ul style="list-style-type: none"> — Tinkamumo skraidyti nurodymai, nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti nurodymai (orlaivio techninės priežiūros žinynas, iliustruotasis dalių katalogas ir kt.) — Orlaivio naudojimo vadovas — Techninės priežiūros duomenys 	2

▼ **M5****4L MODULIS. MEDINĖS / AUDINIŲ APTRAUKTOS METALINIŲ VAMZDELIŲ KONSTRUKCIJOS SKLANDMUO**

	Lygis
<p>4L.1 Medinės konstrukcijos / iš metalinių vamzdelių ir audinio sudarytos konstrukcijos sklandmuo</p> <ul style="list-style-type: none"> — Mediena, fanera, lipniosios medžiagos, impregnavimas, maitinimo tinklas, savybės, mechaninis apdirbimas — Dengiamasis sluoksnis (dengiamosios medžiagos, lipniosios medžiagos ir apdaila, natūralios ir sintetinės dengiamosios medžiagos ir klijai) — Dažymo, surinkimo ir remonto būdai — Žalos, kurią daro per dideli medinių / audinių aptrauktų metalinių vamzdelių konstrukcijų įtempiai, atpažinimas — Medinių komponentų ir dengiamųjų sluoksnių būklės blogėjimas — Metalinių komponentų įtrūkių tikrinimas (optinis metodas, pvz., naudojant didinamąjį stiklą). Korozija ir jos prevencijos metodai. Sveikatos apsauga ir gaisrinė sauga 	2
<p>4L.2 Medžiagos</p> <ul style="list-style-type: none"> — Medienos rūšys, stabilumas ir mechaninio apdirbimo savybės — Plieniniai ir lengvo lydinio vamzdeliai ir detalės, suvirintų siūlių įtrūkių patikrinimas — Plastikai (apžvalga, savybių išmanymas) — Dažai ir jų šalinimas — Klijai ir lipniosios medžiagos — Dengiamosios medžiagos ir dengimo technologijos (naudojant natūralius ir sintetinius polimerus) 	2
<p>4L.3 Žalos nustatymas</p> <ul style="list-style-type: none"> — Per dideli medinių / audinių aptrauktų metalinių vamzdelių konstrukcijų įtempiai — Apkrovos perskirstymas — Nuovargio ribos bandymas ir įtrūkių tikrinimas 	3
<p>4L.4 Praktinių užduočių atlikimas</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kaiščių, sraigčių, vainikinių veržlių ir sraigčių suveržiamųjų movų fiksavimas — Sujungimas antgaliais — Sujungiamųjų sistemų „Nicopress“ ir „Talurit“ remontas — Dengiamųjų sluoksnių remontas — Stiklinių dalių remontas — Remonto pratybos (fanera, stringeris, turėklai, orlaivio danga) — Orlaivio įrengimas. Valdymo plokštumų masės pusiausvyros ir judėjimo amplitudės apskaičiavimas, veikimo jėgų matavimas — Medinės konstrukcijos arba iš metalinių vamzdelių ir audinio sudarytos konstrukcijos sklandmens patikrinimas kas 100 valandų / metinis patikrinimas 	2

5L MODULIS. KOMPOZITINĖS KONSTRUKCIJOS SKLANDMUO

	Lygis
<p>5L.1 Armuoto plastiko (FRP) sklandmuo</p> <ul style="list-style-type: none"> — Pagrindiniai armuoto plastiko konstrukcijos principai — Dervos (epoksidinė, poliesterinė, fenolinė, vinilesterinė dervos) — Armavimo medžiagos: stiklas, aramidinis ir anglies pluoštai, jų savybės — Užpildai — Atraminiai karkasai (kūginės balsos mediena, aktyieji karkasai, putplastis) — Konstrukcijos, apkrovos perskirstymas (kietas armuoto plastiko karkasas, sluoksniniai elementai) 	2

▼ **M5**

	Lygis
<ul style="list-style-type: none"> — Žalos, kurią daro per dideli komponentų įtempiai, nustatymas — Armuoto plastiko projektams taikoma procedūra, įskaitant medžiagos laikymo sąlygas (pagal techninės priežiūros organizacijos žinyną) 	
<p>5L.2 Medžiagos</p> <ul style="list-style-type: none"> — Termoreaktyvieji plastikai, termoplastiniai polimerai, katalizatoriai — Savybių ir mechaninio apdirbimo technologijų išmanymas, mokėjimas atskirti, sujungti ir suvirinti — Armuotam plastikui naudojamos dervos: epoksidinė, poliesterinė, vinilesterinė ir fenolinė — Armavimo medžiagos — Nuo plaukelių iki gijų (antiadhezinės medžiagos, apdaila), audimo raštai — Atskirų armavimo medžiagų (E stiklo pluošto, aramidinio ir anglies pluoštų) savybės — Problemos, susijusios su iš kelių medžiagų sudarytomis sistemomis, rišamosios medžiagos — Priekiba / sankiba, skirtingos pluoštinių medžiagų savybės — Užpildų medžiagos ir pigmentai — Užpildų medžiagoms keliami techniniai reikalavimai — Dervos sudėties savybių keitimas, naudojant E tipo stiklą, mikrosferas, aerozolius, medvilnę, mineralus, metalo miltelius, organines medžiagas — Dažai, surinkimo ir remonto technologijos — Tvirtinimo medžiagos — Akytosios medžiagos (popierius, armuotas plastikas, metalas), kūginės balsos mediena, „Divinycell“ („Contizell“), medžiagų gerinimo tendencijos 	2
<p>5L.3 Pluoštu armuotos kompozitinės konstrukcijos sklandmenų sąranka</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kietas karkasas — Sluoksniniai elementai — Aerodinaminių mentės profilių, liemens, valdymo plokštumų sąranka 	2
<p>5L.4 Žalos nustatymas</p> <ul style="list-style-type: none"> — Armuoto plastiko komponentų savybės esant per dideliems įtempiams — Išsisluoksniavimo, atsilaisvinusių sankibų nustatymas — Aerodinaminių mentės profilių lenkimo virpesių dažnis — Apkrovos perskirstymas — Frikcinis jungimas ir standusis fiksavimas — Metalinių dalių nuovargio riba ir korozija — Metalų suvirinimas, plieno ir aliuminio komponentų paviršiaus apdaila surišant armuotu plastiką 	3
<p>5L.5 Liejimo formų gamyba</p> <ul style="list-style-type: none"> — Gipsinės, keraminės formos — Stiklo pluošto formos, gelinis sluoksnis, armavimo medžiagos, standumo problemos — Metalinės formos — Pozityvinė ir negatyvinė formos 	2
<p>5L.6 Praktinių užduočių atlikimas</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kaiščių, sraigtų, vainikinių veržlių ir sraigtinių suveržiamųjų movų fiksavimas — Sujungimas antgaliais — Sujungiamųjų sistemų „Nicopress“ ir „Talurit“ remontas — Dengiamųjų sluoksnių remontas — Kietų armuoto plastiko karkasų remontas 	2

▼ **M5**

	Lygis
<ul style="list-style-type: none"> — Formų gamyba / komponento (pvz., liemens priekinės dalies, važiuoklės aptako, sparno galo, vertikalios sparnelės) liejimas — Sluoksninio karkaso su pažeistais vidiniu ir išoriniu sluoksniais remontas — Sluoksninio karkaso remontas slegiant vakuuminį maišą — Stiklinių dalių (PMMA) remontas naudojant vienkomponentes ir dvikomponentes lipniasias medžiagas — Stiklinių dalių sujungimas su gaubto rėmu — Stiklinių dalių ir kitų komponentų grūdinimas — Sluoksninio karkaso remontas (nereikšmingas, mažesnis kaip 20 cm sluoksnio) — Orlaivio įrengimas. Valdymo plokštumų masės pusiausvyros ir judėjimo amplitudės apskaičiavimas, veikimo jėgų matavimas — Armuoto plastiko sklandmens patikrinimas kas 100 valandų / metinis patikrinimas 	

6L MODULIS. METALINĖS KONSTRUKCIJOS SKLANDMUO

	Lygis
<p>6L.1 Metalinės konstrukcijos sklandmuo</p> <ul style="list-style-type: none"> — Metalinės medžiagos, pusgaminiai, mechaninio apdirbimo būdai — Nuovargio ribos bandymas ir įtrūkių tikrinimas — Metalinės konstrukcijos komponentų, kniedinių jungčių, klijuotinių sujunginių sąranka — Žalos komponentams, kuriuos veikia per didelis įtempis, nustatymas, korozijos poveikis — Sveikatos ir gaisrinė sauga 	2
<p>6L.2 Medžiagos</p> <ul style="list-style-type: none"> — Plienas ir jo lydiniai — Lengvieji metalai ir jų lengvieji lydiniai — Kniedžių medžiagos — Plastikai — Spalvos ir dažai — Metalui skirtos lipniosios medžiagos — Korozijos rūšys — Dengiamosios medžiagos ir dengimo technologijos (naudojant natūralias ir sintetines medžiagas) 	2
<p>6L.3 Žalos nustatymas</p> <ul style="list-style-type: none"> — Per didelio įtempio veikiami metalinės konstrukcijos sklandmenys, niveliavimas, simetrijos nustatymas — Apkrovos perskirstymas — Nuovargio ribos bandymas ir įtrūkių tikrinimas — Atsilaisvintųjų kniedinių jungčių nustatymas 	3
<p>6L.4 Metalinės ir kompozitinės konstrukcijos sklandmenų sąranka</p> <ul style="list-style-type: none"> — Orlaivio danga — Rėmai — Stringeriai ir lonžeronai — Rėmų konstrukcija — Problemos, susijusios su iš kelių medžiagų sudarytomis sistemomis 	2
<p>6L.5 Tvirtinimo detalės</p> <ul style="list-style-type: none"> — Sąlaidų ir tarpų klasifikacija — Metrinė ir imperinė matavimo sistemos — Remontinių matmenų varžtai 	2

▼ M5

	Lygis
<p>6L.6 Praktinių užduočių atlikimas</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kaiščių, sraigčių, vainikinių veržlių ir sraigčių suveržiamųjų movų fiksavimas — Sujungimas antgaliais — Sujungiamųjų sistemų „Nicopress“ ir „Talurit“ remontas — Dengiamųjų sluoksnių, pažeistų paviršių remontas, įtrūkių stabdymo gręžiant metodai — Stiklinių dalių remontas — Lakštinio metalo (aliuminio ir lengvųjų lydinių, plieno ir lydinių) išpjovimas — Išlinkių lankstymas, šoninis apspaudimas, mušimas, paviršiaus lyginimas, kraštavimas — Metalinės konstrukcijos sklandmenų kniedytojo sujunginio remontas pagal remonto instrukcijas arba brėžinius — Kniedžių naudojimo klaidų vertinimas — Orlaivio įrengimas. Valdymo plokštumų masės pusiausvyros ir judėjimo amplitudės apskaičiavimas, veikimo jėgų matavimas — Metalinės konstrukcijos sklandmens patikrinimas kas 100 valandų / metinis patikrinimas 	2

7L MODULIS. BENDRIEJI SKLANDMENS ASPEKTAI

	Lygis
<p>7L.1 Vairų sistema</p> <ul style="list-style-type: none"> — Pilotų kabinos valdymo įtaisai: pilotų kabinoje įrengti valdymo įtaisai, žymėjimas spalvomis, valdymo mygtukų formos — Vairų paviršiai, užsparniai, aerodinaminių stabdžių paviršiai, valdymo įtaisai, lankstai, pelengai, gembės, trauklės, alkūninės svirtys, sirenos, skriemuliai, lynai, grandinės, vamzdžiai, ritinėliai, kreipiančiosios dalys, sraigtiniai kėlikliai, paviršiai, judėjimas, tepimas, stabilizatoriai, valdymo įtaisų balansavimas — Valdymo įtaisų derinimas: užsparnių eleronai, užsparnių aerodinaminiai stabdžiai — Balansavimo sistemos 	3
<p>7L.2 Sklandmuo</p> <ul style="list-style-type: none"> — Važiuklė: važiuoklių ir amortizatorių atramų savybės, važiuoklės išleidimas, stabdžiai, būgnas, diskai, ratai, padangos, važiuoklės įtraukimo mechanizmas, elektrinis įtraukimas, avarinė padėtis — Sparnų tvirtinimo prie orlaivio liemens taškai, uodegos (kilio ir stabilizatoriaus) tvirtinimo prie orlaivio liemens taškai, valdymo plokštumų tvirtinimo taškai — Leidžiamos techninės priežiūros priemonės — Vilkimas: vilkimo / kėlimo įranga / mechanizmas — Salonas: sėdynės ir saugos diržai, salono išdėstymas, priekiniai stiklai, langai, lentelės, bagažo skyrius, pilotų kabinos valdymo įtaisai, oro tiekimo į saloną sistema, orpūtė — Vandens balastas: vandens talpyklos, vamzdiniai, vožtuvai, kanalizacijos vamzdžiai, ventiliacijos angos, bandymai — Degalų sistema: bakai, vamzdžiai, filtrai, ventiliacijos angos, išleidimo vamzdžiai, užpildymas, skirstytuvai, siurbiai, rodmenys, bandymai, sujungimas — Hidraulika: sistemos išdėstymas, akumuliatoriai, slėgio ir galios paskirstymas, rodmenys — Skysčiai ir dujos: hidraulinis skystis, kiti skysčiai, lygiai, talpykla, vamzdžiai, vožtuvai, filtras — Apsaugos sistemos: ugniasienės, gaisrinė sauga, apsauga nuo žaibo smūgio, sraigtinės sąvaržos, fiksavimo įtaisai, iškrovikliai 	2
<p>7L.3 Tvirtinimo detalės</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kaiščių, kniedžių, sraigčių patikimumas — Kontroliniai kabeliai, sraigtinės sąvaržos — Greito atleidimo sujungimai („L'Hotellier“, SZD, „Poland“) 	2

▼ M5

	Lygis
7L.4 Fiksavimo įranga — Priimtini fiksavimo metodai, fiksavimo kaiščiai, spyruoklinio plieno kaiščiai, fiksavimo vielos, fiksavimo veržlės, dažai — Greito atleidimo sujungimai	2
7L.5 Svorio ir pusiausvyros niveliavimas	2
7L.6 Gelbėjimo sistemos	2
7L.7 Orlaivių moduliai — Pito statinė sistema, vakuuminė / dinaminė sistema, hidraulinis bandymas — Skrydžio prietaisai: oro greičio matuoklis, aukščiamedis, variometras, sujungimas ir veikimas, žymėjimas — Išdėstymas ir monitorius, skydas, elektros laidai — Girokopas, filtrai, matuokliai, veikimo kontrolė — Magnetinis kompasas: įrengimas ir nuokrypių pataisymas — Sklandytuvai: akustinis variometras, skrydžių savirašiai, susidūrimo vengimo priemonės — Deguonies sistema	2
7L.8 Orlaivių modulių įrengimas ir sujungimas — Skrydžio prietaisai, įrengimo reikalavimai (CS-22 avarinio tūpimo sąlygos) — Elektros instaliacija, maitinimo šaltiniai, akumuliatorių rūšys, elektros parametrai, elektros generatorius, srovės pertraukiklis, energijos balansas, įžeminimas, jungtys, gnybtai, įspėjamieji signalai, lydieji saugikliai, žibintai, apšvietimo įranga, perjungikliai, voltmetrai, ampermetrai, elektros matuokliai	2
7L.9 Stūmoklinių variklių trauka Jėgainės ir sklandmens sąsaja	2
7L.10 Oro sraigtas — Patikrinimas — Keitimas — Balansavimas	2
7L.11 Įtraukimo sistema — Oro sraigto padėties valdymas — Variklio ir (arba) oro sraigto įtraukimo sistema	2
7L.12 Fizinio patikrinimo procedūros — Valymas, apšvietimo įrangos ir veidrodžių naudojimas — Matuokliai — Valdymo įtaisų nuokrypio matavimas — Sraigtų ir varžtų sukimo momentas — Guolių nusidėvėjimas — Patikrinimo įranga — Matuoklių kalibravimas	2
8L MODULIS. JĖGAINĖ	
	Lygis
8L.1 Triukšmo ribos — Sąvokos „triukšmo lygis“ paaiškinimas — Triukšmo pažymėjimas — Geresnė garso izoliacija — Galimas skleidžiamo garso mažinimas	1

▼ **M5**

	Lygis
<p>8L.2 Stūmokliniai varikliai</p> <ul style="list-style-type: none"> — Keturtaktis kibirkštinio uždegimo variklis, oru aušinamas variklis, skysčiu aušinamas variklis — Dvitaktis variklis — Rotorinis stūmoklinis variklis — Efektyvumas ir įtaką darantys veiksniai (slėgio ir tūrio diagrama, galios kreivė) — Triukšmo valdymo įtaisai 	2
<p>8L.3 Oro sraigtas</p> <ul style="list-style-type: none"> — Mentė, aptakas, užpakalinis skydelis, akumulatoriaus slėgis, stebulė — Oro sraigtų veikimas — Keičiamojo žingsnio oro sraigtai, mechaniniu, elektriniu ir hidrauliniu būdais ant žemės ir skrydžio metu reguliuojami oro sraigtai — Balansavimas (statinis, dinaminis) — Triukšmo problemos 	2
<p>8L.4 Variklio valdymo įtaisai</p> <ul style="list-style-type: none"> — Mechaniniai valdymo įtaisai — Elektriniai valdymo įtaisai — Bako rodmenys — Funkcijos, savybės, įprastos klaidos ir klaidų rodymas 	2
<p>8L.5 Žarnos</p> <ul style="list-style-type: none"> — Degalų ir alyvos žarnų medžiaga ir mechaninis apdirbimas — Naudojimo trukmės kontrolė 	2
<p>8L.6 Pagalbiniai reikmenys</p> <ul style="list-style-type: none"> — Magnetinio uždegimo sistemos veikimas — Techninės priežiūros ribų kontrolė — Karbiuratorių veikimas — Tipinių elementų techninės priežiūros instrukcijos — Elektriniai degalų siurbiai — Oro sraigto valdymo įtaisų veikimas — Elektrinio oro sraigto kontrolė — Hidraulinio oro sraigto kontrolė 	2
<p>8L.7 Uždegimo sistema</p> <ul style="list-style-type: none"> — Konstrukcijos: ritinis, magnetinis ir tiristorinis uždegimas — Uždegimo ir šildymo sistemos efektyvumas — Uždegimo ir šildymo sistemos moduliai — Uždegimo žvakės tikrinimas ir bandymas 	2
<p>8L.8 Įsiurbimo ir išmetimo sistemos</p> <ul style="list-style-type: none"> — Veikimas ir sąranka — Duslintuvai ir šildymo įrenginiai — Gondolos ir aptakai — Patikrinimas ir bandymas — Išmetamo CO tikrinimas 	2

▼ M5

	Lygis
<p>8L.9 Degalai ir tepalai</p> <ul style="list-style-type: none"> — Degalų savybės — Ženklinimas, aplinkai nekenksmingas laikymas — Mineralinės ir sintetinės tepamosios alyvos ir jų savybės: ženklinimas ir savybės, naudojimas — Aplinkai nekenksmingas laikymas ir tinkamas panaudotos alyvos pašalinimas 	2
<p>8L.10 Dokumentai</p> <ul style="list-style-type: none"> — Gamintojo parengti variklio ir oro sraigto dokumentai — Nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti nurodymai — Orlaivio naudojimo vadovai ir orlaivio techninės priežiūros žurnalai — Laikotarpis tarp dviejų kapitalinių remontų — Tinkamumo skraidyti nurodymai, techninės pastabos ir techniniai biuleteniai 	2
<p>8L.11 Iliustracinė medžiaga</p> <ul style="list-style-type: none"> — Cilindro modulis su vožtuvu — Karbiuratorius — Aukštosios įtampos magneta — Cilindrų slėgio diferencialinis tikrintuvas — Perkaitę / sugadinti stūmokliai — Kitaip eksploatuotų variklių uždegimo žvakės 	2
<p>8L.12 Praktinė patirtis</p> <ul style="list-style-type: none"> — Darbo sauga / nelaimingų atsitikimų prevencija (darbas su degalais ir tepalais, variklių paleidimas) — Įrangos ir variklio valdymo sistemos traukės ir Boudeno lynai — Sukimosi dažnio tuščiąja eiga nustatymas — Uždegimo taško tikrinimas ir nustatymas — Magnetų veikimo tikrinimas — Uždegimo sistemos tikrinimas — Uždegimo žvakių tikrinimas ir valymas — Su varikliu susijusių užduočių atlikimas atliekant lėktuvo patikrinimą kas 100 valandų / metinį patikrinimą — Cilindro slėgio bandymas — Variklio veikimo statinis bandymas ir vertinimas — Techninės priežiūros darbų, įskaitant komponentų keitimą, dokumentavimas 	2
<p>8L.13 Dujų apytaka vidaus degimo varikliuose</p> <ul style="list-style-type: none"> — Keturtaktis slankiųjų stūmoklių variklis ir valdymo įtaisai — Energijos nuostoliai — Uždegimo nustatymas — Tiesiasrovis valdymo įtaisų režimas — Vankelio variklis ir valdymo įtaisai — Dvitaktis variklis ir valdymo įtaisai — Prapūtimas — Prapučiantis pūstuvus — Tuščiaėgis ir galios intervalas 	2

▼ **M5**

	Lygis
8L.14 Uždegimas, degimas ir karbiuracija <ul style="list-style-type: none"> — Uždegimas — Uždegimo žvakės — Uždegimo sistema — Degimo procesas — Įprastas degimas — Efektyvumas ir vidutinis slėgis — Variklio bildesys ir oktominio skaičiaus nustatymas — Degimo kameros formos — Degalų / oro mišinys karbiuratoriuje — Karbiuratoriaus veikimo principas ir lygtis — Paprastas karbiuratorius — Su paprastu karbiuratoriumi susijusios problemos ir jų sprendimo būdai — Karbiuratorių modeliai — Įpurškiant degalus susidarantis degalų / oro mišinys — Mechaniškai valdomas įpurškimas — Elektroniniu būdu valdomas įpurškimas — Nuolatinis įpurškimas — Karbiuratoriaus ir įpurškimo palyginimas 	2
8L.15 Orlaivių su degalų įpurškimo varikliais skrydžio prietaisai <ul style="list-style-type: none"> — Specialieji skrydžio prietaisai (degalų įpurškimo variklis) — Atliekant statinį bandymą gautų rodmenų aiškinimas — Rodmenų skrendant įvairiais skrydžio lygiais aiškinimas 	2
8L.16 Orlaivių su degalų įpurškimo varikliais techninė priežiūra <ul style="list-style-type: none"> — Techninė informacija, gamintojo dokumentai ir pan. — Bendrosios techninės priežiūros instrukcijos (valandiniai patikrinimai) — Naudojimo bandymai — Antžeminiai bandymai — Skrydžio bandymai — Gedimo paieška ir šalinimas trikčių degalų įpurškimo sistemoje atveju 	2
8L.17 Darbo vietos sauga ir saugos nuostatos Darbo sauga ir saugos nuostatos dirbant su degalų įpurškimo sistemomis	2
8L.18 Vaizdinės priemonės <ul style="list-style-type: none"> — Karbiuratorius — Degalų įpurškimo sistemos komponentai — Orlaiviai su degalų įpurškimo varikliais — Darbo su degalų įpurškimo sistemomis įrankiai 	2
8L.19 Elektrinė trauka <ul style="list-style-type: none"> — Energijos sistema, akumulatoriai, įrenginiai — Elektros variklis — Šilumos, triukšmo ir virpesių tikrinimas — Apvijų tikrinimas — Elektros instaliacija ir valdymo sistemos 	2

▼ M5

	Lygis
<ul style="list-style-type: none"> — Pilonas, važiuoklės išleidimo ir įtraukimo sistemos — Variklio / oro sraigto stabdžių sistemos — Variklio vėdinimo sistemos — Praktinė patikrinimo kas 100 valandų / metinio patikrinimo patirtis 	
<p>8L.20 Reaktyvinė trauka</p> <ul style="list-style-type: none"> — Variklio montavimas — Pilonas, važiuoklės išleidimo ir įtraukimo sistemos — Gaisrinė sauga — Degalų sistemos, įskaitant tepimo sistemą — Variklio paleidimo sistemos, dujų panaudojimas — Variklio gedimo vertinimas — Variklio priežiūra — Variklio išėmimas / remontas ir bandymas — Praktinė sąlyginių / einamųjų / metinių patikrinimų patirtis — Sąlyginiai patikrinimai 	2
<p>8L.21 Visiškai nepriklausomas skaitmeninis variklio režimų reguliatorius (FADEC)</p>	2
9L MODULIS. ORO BALIONAS / KARŠTO ORO DIRIŽABLIŠ	
	Lygis
<p>9L.1 Pagrindiniai karšto oro balionų / dirižablių veikimo principai ir sąranka</p> <ul style="list-style-type: none"> — Sąranka ir atskiros dalys — Kupolai — Kupolų medžiagos — Kupolų sistemos — Tradicinės ir specialios formos — Degalų sistema — Degiklis, degiklio sandara ir degiklio tvirtinamieji strypai — Suslėgtųjų dujų cilindrai ir suslėgtųjų dujų žarnos — Krepšys ir pasirenkami įtaisai (sėdynės) — Lynams sujungti naudojami pagalbiniai reikmenys — Techninės ir kitokios priežiūros darbai — Metinis / kas 100 valandų atliekamas patikrinimas — Žurnalai — Orlaivio naudojimo vadovai ir orlaivio techninės priežiūros žurnalai — Lynų sujungimas ir pasiruošimas paleisti (sulaikymas prieš paleidžiant) — Paleidimas 	3
<p>9L.2 Praktinis mokymas</p> <p>Valdymo įtaisai, techninės ir kitokios priežiūros darbai (pagal orlaivio naudojimo vadovą)</p>	3
<p>9L.3 Kupolas</p> <ul style="list-style-type: none"> — Audinys — Siūlės — Apkrovos juostos, įtrūkių fiksatoriai — Viršūnės žiedai 	3

▼ **M5**

	Lygis
<ul style="list-style-type: none"> — Parašiuoto vožtuvas ir greito oro išleidimo sistemos — Nuplėšiamo audinio skydas — Posūkio vožtuvas — Diafragmos / laikantieji lynai (specialių formų oro balionai ir dirižabliai) — Velenai, skriemuliai — Kontroliniai ir prie kupolo tvirtinami parašiuoto lynai — Mazgai — Temperatūros rodytuvas, signalinė temperatūros vėliavėlė, kupolo termometras — Pakabos lynai — Įtaisai, karabinai 	
<p>9L.4 Degiklis ir degalų sistema</p> <ul style="list-style-type: none"> — Degiklių ritės — Išmetimo, skysčio ir valdymo vožtuvai — Degikliai / tūtos — Kontrolinės lemputės / garintuvai / tūtos — Degiklio sandara — Degalų vamzdeliai / žarnos — Degalų balionai, vožtuvai ir detalės 	3
<p>9L.5 Krepšys ir jo pakaba (įskaitant pasirenkamuosius įtaisus)</p> <ul style="list-style-type: none"> — Krepšių tipai (įskaitant pasirenkamuosius įtaisus) — Krepšių medžiagos: cukranendrės, gluosnių vytelės, oda, mediena, apdailos medžiagos, pakabos lynai — Sėdynės, ritininiai guoliai — Karabinai, kilpos ir kaiščiai — Degiklio tvirtinamieji strypai — Degalų baliono sąvaržos — Pagalbiniai reikmenys 	3
<p>9L.6 Įranga</p> <ul style="list-style-type: none"> — Gesintuvas, gaisro gesinimo antklodė — Prietaisai (atskiri prietaisai arba jų rinkiniai) 	3
<p>9L.7 Neesminis remontas</p> <ul style="list-style-type: none"> — Siuvimas — Sukabinimas — Krepšio odos / apdailos remontas 	3
<p>9L.8 Fizinio patikrinimo procedūros</p> <ul style="list-style-type: none"> — Valymas, apšvietimo įrangos ir veidrodžių naudojimas — Matuokliai — Valdymo įtaisų nuokrypio vertinimas (tik dirižabliams) — Sraigčių ir varžtų sukimo momentas — Guolių nusidėvėjimas (tik dirižabliams) — Patikrinimo įranga — Matuoklių kalibravimas — Audinio tempimo bandymas 	2

▼ **M5**

10L MODULIS. DUJINIS ORO BALIONAS / DIRIŽABLIS (LAISVASIS / PRIRIŠAMASIS)

	Lygis
10L.1 Pagrindiniai dujinių oro balionų / dirižablių veikimo principai ir sąranka <ul style="list-style-type: none"> — Atskirų dalių sąranka — Kupolas ir tinklinis audeklas — Kupolas, nuplėšiamo audinio skydas, avarinė anga, virvės ir diržai — Nelankstus dujų vožtuvas — Lankstus dujų vožtuvas (parašiuo) — Tinklas — Apkrovos juosta — Krepšys ir pagalbiniai reikmenys (įskaitant pasirenkamuosius įtaisus) — Elektrostatinio išlydžio keliai — Pririšimo ir vilkimo lynai — Techninė ir kitokia priežiūra — Metinis patikrinimas — Skrydžio dokumentai — Orlaivio naudojimo vadovai ir orlaivio techninės priežiūros žurnalai — Lynų sujungimas ir pasiruošimas paleisti — Paleidimas 	3
10L.2 Praktinis mokymas <ul style="list-style-type: none"> — Valdymo įtaisai — Techninės ir kitokios priežiūros darbai (pagal orlaivio techninės priežiūros žurnalą ir orlaivio naudojimo vadovą) — Saugos taisyklės, naudojant vandenilį kaip keliamąsias dujas 	3
10L.3 Kupolas <ul style="list-style-type: none"> — Audinys — Viršūnė ir apačia, viršūnės sutvirtinimas — Nuplėšiamo audinio skydas ir virvė — Parašiuotas ir prie kupolo tvirtinami parašiuoti lynai — Vožtuvai ir virvės — Pildymo anga, viršūnės žiedas ir virvės — Elektrostatinio išlydžio keliai 	3
10L.4 Vožtuvas <ul style="list-style-type: none"> — Spyruoklės — Tarpikliai — Srieginės jungtys — Kontroliniai lynai — Elektrostatinio išlydžio keliai 	3
10L.5 Tinklas arba jungiamieji lynai (be tinklo) <ul style="list-style-type: none"> — Tinklo ir kitų lynų rūšys — Tinklo akių dydis ir kampai — Tinklo juosta — Mazgų rišimo būdai — Elektrostatinio išlydžio keliai 	3

▼ **M5**

	Lygis
10L.6 Apkrovos juosta	3
10L.7 Krepšys (įskaitant pasirenkamuosius įtaisus) — Krepšių rūšys (įskaitant pasirenkamuosius įtaisus) — Stropai ir alkūnės — Balasto sistema (krepšiai ir atramos) — Elektrostatinio išlydžio keliai	3
10L.8 Plėšiamoji virvė ir vožtuvo virvės	3
10L.9 Priirišimo ir vilkimo lynai	3
10L.7 Neesminis remontas — Sukabinimas — Kanapinių lynų sudūrimas	3
10L.11 Įranga Prietaisai (atskiri prietaisai arba jų rinkiniai)	3
10L.12 Priirišimo lynas (tik priirišamiesiems dujiniams oro balionams) — Lynų rūšys — Priištinas lyno pažeidimas — Lyno sukutis — Lyno gnybtai	3
10L.13 Gervė (tik priirišamiesiems dujiniams oro balionams) — Gervių rūšys — Mechaninės sistema — Elektros sistema — Avarinė sistema — Draudimas pakilti / gervės balastavimas	3
10L.14 Fizinio patikrinimo procedūros — Valymas, apšvietimo įrangos ir veidrodžių naudojimas — Matuokliai — Valdymo įtaisų nuokrypio vertinimas (tik dirižabliams) — Sraigčių ir varžtų sukimo momentas — Guolių nusidėvėjimas (tik dirižabliams) — Patikrinimo įranga — Matuoklių kalibravimas — Audinio tempimo bandymas	2
11L MODULIS. KARŠTO ORO / DUJINIAI DIRIŽABLIAI	
	Lygis
11L.1 Pagrindiniai mažų dirižablių veikimo principai ir sąranka — Kupolas, vidiniai balionai (oro pūslės) — Vožtuvai, angos — Gondola — Trauka — Orlaivio naudojimo vadovai ir orlaivio techninės priežiūros žurnalai — Lynų sujungimas ir pasiruošimas paleisti	3

▼ M5

	Lygis
11L.2 Praktinis mokymas — Valdymo įtaisai — Techninės ir kitokios priežiūros darbai (pagal orlaivio techninės priežiūros žurnalą ir orlaivio naudojimo vadovą)	3
11L.3 Kupolas — Audinys — Nuplėšiamo audinio skydas ir virvė — Vožtuvai — Laikančiųjų lynų sistema	3
11L.4 Gondola (įskaitant pasirenkamuosius įtaisus) — Gondolų rūšys (įskaitant pasirenkamuosius įtaisus) — Sklandmenų rūšys ir medžiagos — Gedimo nustatymas	3
11L.5 Elektros sistema — Dirizablio elektros grandinių pagrindai — Elektros šaltiniai (akumulatoriai, tvirtinimas, vėdinimas, korozija) — Švino, nikelio ir kadmio (NiCd) arba kiti akumulatoriai, sausosios baterijos — Generatoriai — Elektros instaliacija ir elektrinės jungtys — Saugikliai — Išorės maitinimo šaltinis — Energijos balansas	3
11L.6 Trauka — Degalų sistema: bakai, vamzdžiai, filtrai, ventiliacijos angos, išleidimo angos, užpildymas, skirstytuvai, siurbliai, rodmenys, bandymai, sujungimas — Traukos prietaisai — Matavimo pagrindai ir pagrindiniai prietaisai — Sūkių matavimas — Slėgio matavimas — Temperatūros matavimas — Turimų degalų / galios matavimas	3
11L.7 Įranga — Gesintuvas, gaisro gesinimo antklodė — Prietaisai (atskiri prietaisai arba jų rinkiniai)	3
12L MODULIS. RADIO RYŠYS / ELT / ATSAKIKLIS / PRIETAISAI	
	Lygis
12L.1 Radijo ryšys / ELT — Kanalų išskirstymas — Bazinis naudojimo bandymas — Akumulatoriai — Bandymo ir techninės priežiūros reikalavimai	2

▼ **M5**

	Lygis
12L.2 Atsakiklis	2
— Veikimo pagrindai	
— Įprastinė nešiojamojo atsakiklio (įskaitant anteną) konfigūracija	
— A, C, S režimų paaiškinimas	
— Bandymo ir techninės priežiūros reikalavimai	
12L.3 Prietaisai	2
— Rankinis aukščiamatis / variometrai	
— Akumulatoriai	
— Bazinis naudojimo bandymas	

▼ **M5***VIII priedėlis***L kategorijos orlaivių techninės priežiūros licencijai gauti taikomi pagrindinių egzaminų standartai**

- (a) Egzaminai, susiję su VII priedėlyje išdėstytais pagrindinių žinių reikalavimais, grindžiami šiais standartais:
- i) per visus egzaminus turi būti naudojami ii punkte nurodyti klausimai su keliais atsakymų variantais. Nemokančiajam dalyko netinkamos alternatyvos turi atrodyti vienodai tikėtinos. Visos alternatyvos turėtų būti aiškiai susijusios su klausimu ir sudarytos iš panašių žodžių, gramatinių konstrukcijų ir būti panašaus ilgio. Matematinio pobūdžio klausimuose neteisingi atsakymai turėtų atitikti procedūrines klaidas, pvz., netinkamą prasmę ar netinkamą vienetų perskaičiavimą; juose neturi būti pateikiami tiesiog atsitiktiniai skaičiai;
 - ii) prie kiekvieno tokios rūšies klausimo turi būti pateikti 3 atsakymų variantai, iš kurių tik vienas turi būti teisingas, o kandidatui skiriamas laikas atsakyti į kiekvieno modulio klausimus turi būti apskaičiuojamas atsižvelgiant į vidutinį kiekvienam klausimui skiriamą laiką – 75 sekundes;
 - iii) pagal kiekvieną modulį turi būti surinkta ne mažiau kaip 75 proc. balų;
 - iv) neigiami taškai (neigiami balai už neatsakytus klausimus) neturi būti skaičiuojami;
 - v) žinių lygis, kurio reikia pateiktiems klausimams atsakyti, turi būti proporcingas orlaivių kategorijos technologijos lygiui.
- (b) Kiekvieną modulį turi sudaryti toks klausimų skaičius:
- i) 1L modulis. „Pagrindinės žinios“ – 12 klausimų. Skirtas laikas – 15 min.;
 - ii) 2L modulis. „Žmogiškieji veiksniai“ – 8 klausimai. Skirtas laikas – 10 min.;
 - iii) 3L modulis. „Aviacijos teisės aktai“ – 24 klausimai. Skirtas laikas – 30 min.;
 - iv) 4L modulis. „Medinės / audiniu aptrauktos metalinių vamzdelių konstrukcijos sklandmuo“ – 32 klausimai. Skirtas laikas – 40 min.;
 - v) 5L modulis. „Kompozitinės konstrukcijos sklandmuo“ – 32 klausimai. Skirtas laikas – 40 min.;
 - vi) 6L modulis. „Metalinės konstrukcijos sklandmuo“ – 32 klausimai. Skirtas laikas – 40 min.;
 - vii) 7L modulis. „Bendrieji sklandmens aspektai“ – 64 klausimai. Skirtas laikas – 80 min.;
 - viii) 8L modulis. „Jėgainė“ – 48 klausimai. Skirtas laikas – 60 min.;
 - ix) 9L modulis. „Karšto oro balionas / dirižablis“ – 36 klausimai. Skirtas laikas – 45 min.;
 - x) 10L modulis. „Dujinis oro balionas / dirižablis (laisvasis / pririšamasis)“ – 40 klausimų. Skirtas laikas – 50 min.;
 - xi) 11L modulis. „Karšto oro / dujiniai dirižabliai“ – 36 klausimai. Skirtas laikas – 45 min.;
 - xii) 12L modulis. „Radijo ryšys / ELT / atsakiklis / prietaisai“ – 16 klausimų. Skirtas laikas – 20 min.

▼ B*IV PRIEDAS***(147 dalis)**

TURINYS

147.1

A SKYRIUS. TECHNINIAI REIKALAVIMAI

A POSKYRIS. BENDROSIOS NUOSTATOS

147.A.05 Taikymo sritis

147.A.10 Bendrosios nuostatos

147.A.15 Paraiška

B POSKYRIS. REIKALAVIMAI MOKYMO ORGANIZACIJAI

147.A.100 Reikalavimai mokymo organizacijos įrangai

147.A.105 Reikalavimai personalui

147.A.110 Įrašai apie teorinės dalies ir praktinio rengimo dėstytojus bei egzaminuotojus

147.A.115 Mokymo priemonės

147.A.120 Techninės priežiūros mokymo medžiaga

147.A.125 Įrašai

147.A.130 Mokymo tvarka ir kokybės kontrolės sistema

147.A.135 Egzaminai

147.A.140 Techninės priežiūros mokymo organizacijos žinynas

147.A.145 Techninės priežiūros mokymo organizacijos teisės

147.A.150 Techninės priežiūros mokymo organizacijos pakeitimai

147.A.155 Patvirtinimo pažymėjimo galiojimo trukmė

147.A.160 Pažeidimai

C POSKYRIS. PATVIRTINTAS PAGRINDINIS MOKYMO KURSAS

147.A.200 Patvirtintas pagrindinis mokymo kursas

147.A.205 Pagrindinio kurso teorinės dalies egzaminas

147.A.210 Praktinių gebėjimų egzaminas

D POSKYRIS. ORLAIVIO TIPO MOKYMO KURSAS/MOKOMOSIOS UŽDUOTYS

147.A.300 Orlaivio tipo mokymo kursas ir (arba) mokomosios užduotys

147.A.305 Orlaivio tipo mokymo kurso ir mokomųjų užduočių egzaminai

▼B**B SKYRIUS. KOMPETENTINGŲ INSTITUCIJŲ DARBO TVARKA****A POSKYRIS. BENDROSIOS NUOSTATOS**

- 147.B.05 Taikymo sritis
- 147.B.10 Kompetentinga institucija
- 147.B.20 Užrašų tvarkymas
- 147.B.25 Išlygos

B POSKYRIS. PATVIRTINIMO SUTEIKIMAS

- 147.B.110 Patvirtinimo suteikimo ir patvirtinimo keitimo tvarka
- 147.B.120 Pratęsimo tvarka
- 147.B.125 Techninės priežiūros mokymo organizacijos patvirtinimo pažymėjimas
- 147.B.130 Pažeidimai

C POSKYRIS. TECHNINĖS PRIEŽIŪROS MOKYMO ORGANIZACIJOS PATVIRTINIMO ATŠAUKIMAS, SUSTABDYMAS ARBA APRIBOJIMAS

- 147.B.200 Techninės priežiūros mokymo organizacijos patvirtinimo atšaukimas, sustabdymas arba apribojimas

I priedėlis. Pagrindinio mokymo kurso trukmė

II priedėlis. Techninės priežiūros mokymo organizacijos patvirtinimas – EASA 11 forma

III priedėlis. IV priede (147 dalyje) nurodyti pripažinimo pažymėjimai – EASA 148 ir 149 formos

147.1

Šioje dalyje kompetentinga institucija:

1. tai organizacija, kurios pagrindinė buveinė yra valstybės narės teritorijoje ir kurios statusą nustato valstybė narė;
2. organizacija, kurios pagrindinė buveinė yra trečiojoje šalyje, vadinama Agentūra.

*A SKYRIUS***TECHNINIAI REIKALAVIMAI A POSKYRIS.****A POSKYRIS***BENDROSIOS NUOSTATOS***147.A.05 Taikymo sritis**

Šiame skyriuje nustatyti reikalavimai, kuriuos turi tenkinti organizacijos, siekiančios būti patvirtintos mokyti ir egzaminuoti specialistus pagal III priedą (66 dalį).

147.A.10 Bendrosios nuostatos

Mokymo organizacija yra organizacija ar organizacijos dalis, turinti juridinio asmens statusą.

▼ B**147.A.15 Paraiška**

- a) Patvirtinimo paraiška arba esamo patvirtinimo pakeitimo paraiška pateikiama kompetentingai institucijai jos nustatyta tvarka užpildžius atitinkamą formą.
- b) Patvirtinimo arba pakeitimo paraiškoje pateikiama ši informacija:
 1. registruotas pareiškėjo pavadinimas ir adresas,
 2. organizacijos, prašančios suteikti patvirtinimą ar padaryti pakeitimą, adresas,
 3. numatyta patvirtinimo apimtis arba numatytas patvirtinimo apimties pakeitimas,
 4. atsakingo vadovo pavardė ir parašas,
 5. paraiškos data.

B POSKYRIS*REIKALAVIMAI MOKYMO ORGANIZACIJAI***147.A.100 Reikalavimai mokymo organizacijos įrangai**

- a) Mokymo organizacijos įrangos apimtis ir struktūra turi užtikrinti apsaugą bet kokiomis oro sąlygomis ir tinkamą mokymą bei egzaminavimą bet kurią pasirinktą dieną.
- b) Teoriniam mokymui ir egzaminų laikymui turi būti skirtos uždarnos ir nuo kitų organizacijos įrenginių atskirtos patalpos.
 1. Maksimalus mokinių, dalyvaujančių bet kurių mokymo kursų teoriniuose užsiėmimuose, skaičius neturi viršyti 28.
 2. Egzaminams skirtos patalpos turi būti tokio dydžio, kad egzaminų metu nė vienas iš mokinių negalėtų įskaityti kito mokinio dokumentų ar matyti kompiuterio ekrano.
- c) Kaip numatyta b punkte, patalpos turi būti tokio dydžio, kad nebūtų atitraukiamas mokinių dėmesys nuo mokymosi ar egzaminų ir nebūtų sudaryta nepatogumų.
- d) Pagrindinio mokymo kurso metu praktiniams užsiėmimams pagal numatytą programą turi būti skirtos nuo mokymo patalpų atskirtos dirbtuvės ir (arba) techninės priežiūros įranga. Jeigu mokymo organizacija tokių patalpų ar įrangos neturi, ji gali susitarti dėl dirbtuvių ir (arba) techninės priežiūros įrangos suteikimo mokymo tikslams su kita mokymo organizacija; šiuo atveju su kita mokymo organizacija sudaromas raštiškas susitarimas, kuriame apibrėžiamos panaudos galimybės. Kompetentinga institucija turi turėti galimybę patekti į abi mokymo organizacijas ir tai turi būti numatyta susitarime.
- e) Orlaivio tipo mokymo kurso arba mokomųjų užduočių atlikimo metu turi būti skirta atitinkamo orlaivio įranga pagal 147.A.115 dalies d punktą.

▼ B

- f) Maksimalus mokinių, dalyvaujančių bet kokio mokymo kurso praktiniame užsiėmime, skaičius neturi viršyti 15 kiekvienam prižiūrėtojui arba egzaminuotojui.
- g) Mokymo personalui bei teorinių žinių ir praktinio parengimo egzaminuotojams turi būti skirtos tinkamos patalpos, kuriose jie galėtų patogiai ir neblaškomi pasirošti darbui.
- h) Patikimam egzaminų darbų ir dokumentacijos saugojimui turi būti numatytos atitinkamos patalpos. Saugojimo patalpos aplinkos sąlygos turi būti tokios, kad dokumentai laikymo laikotarpiu, numatytu 147.A.125 dalyje, išliktų geros būklės. Siekiant užtikrinti reikiamą patalpos saugumą, ji gali būti įrengta mokymo organizacijos patalpose.
- i) Turi būti sudaryta galimybė naudotis techninės literatūros, atitinkančios dėstomų kurso lygį ir mokymo apimtį, biblioteka.

147.A.105 Reikalavimai personalui

- a) Mokymo organizacija paskiria atsakingą vadovą, kuriam suteikti reikiami įgaliojimai rūpintis mokymo organizacijos finansavimu ir užtikrinti šioje dalyje numatyto mokymo proceso reikalavimų vykdymą.
- a) Turi būti paskiras asmuo ar asmenų grupė, atsakingas (-a) už šioje dalyje techninės priežiūros mokymo organizacijai numatytų reikalavimų vykdymą. Šis asmuo (-ys) turi būti atskaitingas mokymo organizacijos atsakingam vadovui. Šis asmuo arba asmenų grupės vadovas gali būti ir atsakingas organizacijos vadovas, tačiau tik tuo atveju, jei jis vykdytų a punkte numatytus reikalavimus.
- c) Techninės priežiūros mokymo organizacijoje turi dirbti pakankamai darbuotojų, kurie galėtų planuoti/atlikti teorinį ir praktinį mokymą bei vadovauti teorijos egzaminui ir praktinio pasirengimo įvertinimui, kaip numatyta patvirtinime.
- d) Nukrypstant nuo c punkto, praktiniam rengimui ir egzaminavimui gali būti paskirti kitos mokymo organizacijos dėstytojai, jeigu kitai mokymo organizacijai buvo pavesta atlikti praktinį rengimą ir egzaminavimą.
- e) Jeigu asmuo atitinka f punkte išdėstytus reikalavimus, jis gali dirbti teorinės dalies dėstytoju ir praktinio rengimo instruktoriumi ir (arba) teorinių žinių bei praktinio rengimo egzaminuotoju.
- f) Teorinės dalies ir praktinio rengimo dėstytojo ir egzaminuotojo patirtis bei kvalifikacija nustatoma atsižvelgiant į paskelbtus kriterijus arba laikantis tvarkos ar standarto, dėl kurio susitarta su kompetentinga institucija.
- g) Teorinių žinių ir praktinio rengimo egzaminuotojai turi būti įrašyti į mokymo organizacijos žinyną kaip pripažintas mokymo organizacijos personalas.

▼ B

- h) Teorinės dalies dėstytojai ir egzaminuotojai turi ne rečiau kaip kas 24 mėnesius dalyvauti šiuolaikinių technologijų, praktinių sugebėjimų, žmogiškųjų veiksnių ir naujausių mokomojo bei egzaminuojamo dalyko dėstytojų kvalifikacijos kėlimo kursuose.

147.A.110 Įrašai apie teorinės dalies ir praktinio rengimo dėstytojus bei egzaminuotojus

- a) Mokymo organizacija privalo saugoti įrašus apie visus dėstytojus ir teorinių žinių bei praktinio rengimo egzaminuotojus. Šie įrašai turi atspindėti tų asmenų patirtį ir kvalifikaciją, mokymo eigą ir baigtus papildomus mokymus.
- b) Visų dėstytojų ir teorinių žinių bei praktinio rengimo egzaminuotojų kompetencija turi būti patvirtinta raštiškai.

147.A.115 Mokymo priemonės

- a) Visose mokymo klasėse turi būti tinkamos vaizdinės priemonės, kad mokiniai iš bet kurios klasės vietos galėtų nesunkiai įskaityti/ižtiūrėti rodomą tekstą/brėžinius/ diagramas ir paveikslus.

Vaizdinėse priemonėse turi būti įmontuota tipinė vaizdinio mokymo įranga, kuri padėtų mokiniams suprasti dėstomo dalyko medžiagą, jeigu manoma, kad ši įranga tinkama tokiam tikslui.

- b) Pagrindiniam mokymui skirtos dirbtuvės ir (arba) techninės priežiūros įranga pagal 147.A.100 dalies d punktą turi būti aprūpintos visais įrankiais ir prietaisais, reikalingais mokyti pagal patvirtintą mokymo kurso apimtį.
- c) Pagrindiniam mokymui skirtos dirbtuvės ir (arba) techninės priežiūros įranga pagal 147.A.100 dalies d punktą turi būti aprūpintos pakankamu orlaivių, variklių, orlaivių mazgų ir avionikos kiekiu.
- d) Orlaivių tipo mokymo kursas pagal 147.A.100 dalies e punktą rengiančios organizacijos turi suteikti galimybę pasinaudoti atitinkamo tipo orlaiviais. Galima naudoti vaizdinio mokymo įrangą, jeigu tik ji užtikrina tinkamą mokymo lygį.

147.A.120 Techninės priežiūros mokymo medžiaga

- a) Mokymo kursų medžiaga turi būti pateikta mokiniams ir turi atitikti:
 1. atitinkamos techninės priežiūros licencijos kategorijos ar pakategorės III priede (66 dalyje) nurodytą pagrindinio mokymo planą;
 2. atitinkamos techninės priežiūros licencijos kategorijos ar pakategorės bei atitinkamo orlaivio tipo III priede (66 dalyje) nurodytą orlaivio tipo mokymo kursų turinį.
- b) Mokiniais turi būti sudaryta galimybė naudotis bibliotekoje esančia techninės priežiūros dokumentacija ir kita technine informacija, kaip nurodyta 147.A.100 dalies i punkte.

147.A.125 Įrašai

Organizacija *neribotą laikotarpį* privalo saugoti visus įrašus apie kiekvieno mokinio mokymą, egzaminus ir įvertinimą.

▼ B**147.A.130 Mokymo tvarka ir kokybės kontrolės sistema**

- a) Mokymo organizacija turi nustatyti mokymo tvarką, atitinkančią kompetentingos institucijos ir šios dalies reikalavimus, bei užtikrinančią gerą mokymo lygį.
- b) Mokymo organizacija turi įdiegti kokybės kontrolės sistemą, susidedančią iš:
 1. nepriklausomo audito, kontroliuojančio mokymo lygį, teorinių žinių ir praktinio rengimo egzaminų integralumą ir mokymo turinio atitikimą bei tinkamumą; ir
 2. sistemos, užtikrinančios nepriklausomo audito išvadų perdavimą 147.A.105 dalies a punkte nurodytiems asmenims ir galiausiai atsakingam mokymo organizacijos vadovui, galintiems, jeigu reikia, atlikti reikiamus pakeitimus.

147.A.135 Egzaminai

- a) Egzaminuotojai turi užtikrinti, kad visų egzaminų klausimai saugomi patikimai.
- b) Jeigu nustatoma, kad bet kuris mokinys teorinių žinių egzamino metu bando apgaudinėti arba turi su egzaminuojamu dalyku susijusius dokumentus, kurie nėra egzaminų dokumentų arba su jais susijusios leistinos dokumentacijos dalis, jis turi būti pašalintas iš egzamino ir perlaikyti egzaminą gali praėjus ne mažiau kaip 12 mėnesių po šio įvykio. Apie pašalinimą iš egzamino per mėnesį reikia pranešti kompetentingai institucijai nurodant su pašalinimu susijusias aplinkybes, reikalingas galimam tyrimui.
- c) Jeigu nustatoma, kad teorinių žinių egzamino metu egzaminuotojas pateikia mokiniui atsakymus į egzamino klausimus, egzaminuotojas turi būti nušalintas nuo šio darbo, o teorinių žinių egzaminas paskelbtas negaliojančiu. Apie šį įvykį per mėnesį reikia pranešti kompetentingai institucijai.

147.A.140 Techninės priežiūros mokymo organizacijos žinynas

- a) Mokymo organizacija turi pateikti vidinio naudojimo žinyną, kuriame aprašyta mokymo organizacija, jos darbo tvarka ir nurodyta ši informacija:
 1. atsakingo mokymo organizacijos vadovo pasirašytas patvirtinimas, kad šis techninės priežiūros mokymo organizacijos žinynas ir visi kiti susiję vadovėliai ar žinynai nustato, kad techninės priežiūros mokymo organizacija atitinka šią dalį ir atitiks ją visą laiką;
 2. 147.A.105 dalies b punkte nurodyto (-ų) asmens (-ų) pavardė (-s) ir titulas (-ai);
 3. 2 punkte minėto (-ų) asmens (-ų) pareigos ir atsakomybė, įskaitant klausimus, kuriuos šis asmuo (-ys) techninės priežiūros mokymo organizacijos vardu gali spręsti su kompetentinga institucija;
 4. techninės priežiūros mokymo organizacijos struktūros schema, kurioje būtų apibrėžta a punkto 2 papunktyje nurodyto asmens (-ų) atsakomybė;
 5. dėstytojų ir teorinių žinių bei praktinio rengimo egzaminuotojų sąrašas;

▼ B

6. bendras paskaitų ir egzaminų patalpų, esančių kiekvienu techninės priežiūros mokymo organizacijos patvirtinimo pažymėjime nurodytu adresu ar kiekvienoje kitoje vietoje, jeigu to reikalaujama 147.A.145 dalies b punkte;
 7. patvirtinimo pažymėjime nurodytų leistinių mokymo kursų sąrašas;
 8. techninės priežiūros mokymo organizacijos žinyno pakeitimo tvarka;
 9. techninės priežiūros mokymo organizacijos mokymo tvarka, kaip reikalaujama 147.A.130 dalies a punkte;
 10. techninės priežiūros mokymo kontrolės būdas, kaip reikalaujama 147.A.145 dalies c punkte, jeigu mokymas ir teorinių žinių bei praktinio rengimo egzaminai vyksta kitose patalpose, nei reikalaujama 147.A.145 dalies b punkte;
 11. patalpų sąrašas pagal 147.A.145 dalies b punktą;
 12. organizacijų sąrašas, jeigu reikia, pagal 147.A.145 dalies d punktą.
- b) Techninės priežiūros mokymo organizacijos žinyną ar galimus jo pakeitimus turi patvirtinti kompetentinga institucija.
- c) Nepaisant b punkto reikalavimų, nedideli pakeitimai gali būti patvirtinti žinyne numatyta tvarka (toliau – netiesioginis patvirtinimas).

147.A.145 Techninės priežiūros mokymo organizacijos teisės**▼ M5**

- a) Techninės priežiūros mokymo organizacija pagal savo žinyną gali vykdyti šią tame žinyne nurodytą veiklą:
- i) pagal III priedo (66 dalies) mokymo programą arba jos dalį rengti pagrindinius mokymo kursus;
 - ii) pagal III priedą (66 dalį) rengti orlaivio tipo mokymo kursus ir mokomąsias užduotis;
 - iii) egzaminuoti studentus, šioje organizacijoje lankiusius pagrindinį arba orlaivio tipo mokymo kursą;
 - iv) egzaminuoti studentus, šioje organizacijoje nelankiusius orlaivio tipo mokymo kurso;
 - v) egzaminuoti studentus, šioje organizacijoje nelankiusius pagrindinio mokymo kurso, jei:
 - 1) egzaminas rengiamas vienoje iš patvirtinimo pažymėjime nurodytų vietų arba
 - 2) egzaminas rengiamas patvirtinimo pažymėjime nenurodytose, tačiau pagal b ir c punktus leidžiamose vietose, jei:

▼ M5

- jis rengiamas pasinaudojant Centrinio Europos klausimų banku (ECQB) arba
 - jei ECQB nėra, egzaminų klausimus atrenka kompetentinga institucija;
- vi) kandidatui sėkmingai baigus atitinkamai a punkto i, ii, iii, iv ir v papunkčiuose nurodytus patvirtintus pagrindinius arba orlaivio tipo mokymo kursus ir išlaikius egzaminus, pagal III priedėlį išduoti kurso pažymėjimus.

▼ B

- b) Mokymas ir teorinių žinių bei praktinio rengimo egzaminai gali vykti tik patalpose, nurodytose patvirtinimo pažymėjime, ir/ar kitose patalpose, nurodytose techninės priežiūros mokymo organizacijos žinyne.
- c) Nukrypstant nuo b punkto, techninės priežiūros mokymo organizacija mokymą ir teorinių žinių bei praktinio rengimo egzaminus gali vykdyti kitose patalpose, nei reikalaujama b punkte, tačiau tik užtikrinant reikiamą kontrolę, nurodyta techninės priežiūros mokymo organizacijos žinyne. Šių patalpų techninės priežiūros mokymo organizacijos žinyne nurodyti nereikia.
- d) 1. Techninės priežiūros mokymo organizacija pagrindinio mokymo kurso teorinę dalį, tipo mokymo kursą ir su jais susijusius egzaminus gali vykdyti kitoje organizacijoje, kuri nėra techninės priežiūros mokymo organizacija, tik tuo atveju, jei ji tikrinama pagal techninės priežiūros mokymo organizacijos kokybės kontrolės sistemą.
2. Pagrindinio mokymo kurso teorinę dalį ir jos egzaminą galima perduoti kitai techninės priežiūros mokymo organizacijai remiantis tarpusavio sutartimi, tačiau šiuo atveju dėstomų dalykų apimtis ribojama 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9 ir 10 moduliais pagal 66 dalies I priedą.
3. Orlaivio tipo kvalifikacijos mokymo kursą ir jos egzaminą galima perduoti kitai techninės priežiūros mokymo organizacijai remiantis tarpusavio sutartimi, tačiau šiuo atveju dėstomų dalykų apimtis ribojama orlaivio jėgaine ir avionikos sistemomis.
- e) Organizacija gali būti patvirtinta egzaminuoti tik tada, jeigu ji yra patvirtinta ir mokyti.
- f) Nukrypstant nuo e punkto nuostatų, organizacija, patvirtinta teikti pagrindinių žinių mokymą arba orlaivio tipo mokymą, gali būti patvirtinta rengti orlaivio tipo egzaminus tuo atveju, jei orlaivio tipo mokymas nebūtinai.

147.A.150 Techninės priežiūros mokymo organizacijos pakeitimai

- a) Techninės priežiūros mokymo organizacija turi pranešti kompetentingai institucijai apie bet kokius siūlomus organizacijos pakeitimus, susijusius su patvirtinimo pakeitimu. Kompetentingai institucijai reikia pranešti iš anksto, kad ji galėtų nustatyti, ar organizacijos pakeitimai atitinka šios dalies reikalavimus, ir padaryti, jei būtina, techninės priežiūros mokymo organizacijos patvirtinimo pažymėjimo pakeitimus.
- b) Kompetentinga institucija gali nustatyti reikalavimus, kurių techninės priežiūros mokymo organizacija privalės laikytis pakeitimų įgyvendinimo metu, net jeigu kompetentinga institucija nuspręstų sustabdyti patvirtinimo galiojimą.

▼ B

- c) Jeigu kompetentingai institucijai apie tokius pakeitimus nebus pranešta, techninės priežiūros mokymo organizacijos patvirtinimas užsiimti šia veikla gali būti sustabdytas arba atšauktas atgaline data, kai šie pakeitimai buvo padaryti faktiškai.

147.A.155 Patvirtinimo pažymėjimo galiojimo trukmė

- a) Išduoto patvirtinimo galiojimo trukmė neribojama. Jis galioja, jeigu:
1. organizacija laikosi šios dalies reikalavimų pagal nuostatas, susijusias su pažeidimų nagrinėjimu, kaip apibrėžta 147.B.130 dalyje; ir
 2. kompetentingai institucijai suteikiama galimybė patikrinti, ar mokymo organizacija laikosi šiame priede (147 dalyje) numatytų reikalavimų; ir
 3. patvirtinimo nebuvo atsisakyta ir jis nebuvo atšauktas.
- b) Atsisakius patvirtinimo arba jį atšaukus, patvirtinimas grąžinamas kompetentingai institucijai.

147.A.160 Pažeidimai

- a) 1 lygio pažeidimu laikoma viena ar kelios iš toliau išvardytų aplinkybių:
1. akivaizdus egzaminų tvarkos nesilaikymas, dėl kurio anuliuojami egzaminų rezultatai;
 2. nesutikimas išleisti kompetentingos institucijos atstovų į mokymo organizaciją įprastu darbo laiku po dviejų kompetentingos institucijos raštiškų reikalavimų;
 3. nėra atsakingo vadovo;
 4. akivaizdus mokymo proceso reikalavimų nesilaikymas.
- b) 2 lygio pažeidimu laikomas bet koks mokymo proceso reikalavimų nesilaikymas, išskyrus 1 lygio pažeidimus.
- c) Gavusi pranešimą apie nustatytą pažeidimą pagal 147.B.130 dalį, techninės priežiūros mokymo organizacija, kaip patvirtinimo turėtoja, turi sudaryti pažeidimų šalinimo veiksmų planą ir jį įvykdyti per su kompetentinga institucija suderintą laikotarpį.

C POSKYRIS*PATVIRTINTAS PAGRINDINIS MOKYMO KURSAS***147.A.200 Patvirtintas pagrindinis mokymo kursas**

- a) Patvirtintas pagrindinis mokymo kursas turi būti sudarytas iš teorinio mokymo, teorinių žinių egzamino, praktinio rengimo ir praktinio rengimo egzamino.
- b) Žinių mokymo elementas turi apimti orlaivio techninės priežiūros licencijos kategorijos ar pakategorės teminius dalykus, kaip nurodyta III priede (66 dalyje).
- c) Teorinių žinių egzaminas turi tinkamai atspindėti mokomosios medžiagos turinį, nurodytą b punkte.

▼ B

- d) Praktinis rengimas turi apimti įprastų įrankių/prietaisų praktinį naudojimą, tipišku orlaivio mazgų išardymą ir surinkimą, bei dalyvavimą būdingiausiuose techninės priežiūros darbuose pagal atitinkamą mokymo modulį, kaip nurodyta 66 dalyje.
- e) Praktinis egzaminas turi apimti praktinį rengimą ir įvertinti, ar mokinys sugeba kvalifikuotai naudoti įrankius bei prietaisus ir atlikti savo darbą, kaip nurodyta techninės priežiūros žinynuose.
- f) Pagrindinio mokymo kurso trukmė turi būti tokia, kokia yra nurodyta I priedėlyje.
- g) Mokymo kurso trukmė norint pakeisti kategoriją ar pakategorę turi būti nustatoma atsižvelgiant į pagrindinio mokymo kurso metu išdėstytą mokomąją medžiagą ir praktinio rengimo poreikius.

147.A.205 Pagrindinio kurso teorinės dalies egzaminas

Teorinių žinių egzaminas:

- a) turi būti vykdomas pagal III priedo (66 dalies) reikalavimus;
- b) turi būti laikomas nesinaudojant mokomąja medžiaga;
- c) turi tinkamai atspindėti atitinkamo modulio pagal III priedą (66 dalį) išdėstytus dalykus.

147.A.210 Praktinių gebėjimų egzaminas

- a) Praktinius pareiškėjų gebėjimus turi įvertinti techninės priežiūros mokymo metu paskirti praktikos egzaminuotojai. Gebėjimai įvertinami egzaminų metu užbaigus kiekvieną mokomosios veiklos etapą dirbtuvėse ar su techninės priežiūros įranga.
- b) Mokinys egzaminą turi išlaikyti pagal 147.A.200 dalies e punkto reikalavimus.

D POSKYRIS**ORLAIVIO TIPO MOKYMO KURSAS/MOKOMOSIOS UŽDUOTYS****147.A.300 Orlaivio tipo mokymo kursas/mokomosios užduotys**

Techninės priežiūros mokymo organizacija, norinti dėstyti orlaivio tipo mokymo kursą ar mokomąsias užduotis pagal III priedą (66 dalį), turi tenkinti 66.A.45 dalyje pateiktus reikalavimus.

147.A.305 Orlaivio tipo mokymo kurso ar mokomųjų užduočių egzaminai

Techninės priežiūros mokymo organizacija, pagal 147.A.300 dalį galinti organizuoti orlaivio tipo mokymo kursus, turi surengti III priede (66 dalyje) numatytus orlaivio tipo arba mokomųjų užduočių egzaminus pagal išdėstytą kursą, laikantis šių egzaminų reikalavimų, nurodytų III priedo (66 dalies) 66.A.45 dalyje.

*B SKYRIUS***KOMPETENTINGŲ INSTITUCIJŲ DARBO TVARKA****A POSKYRIS***BENDROSIOS NUOSTATOS***147.B.05 Taikymo sritis**

Šiame skyriuje išdėstyti administraciniai reikalavimai, kurių turi laikytis kompetentinga institucija, taikanti ir vykdanči A skyriuje numatytus įpareigojimus.

147.B.10 Kompetentinga institucija**a) Bendrosios nuostatos**

Valstybė narė turi paskirti kompetentingą instituciją, kuri būtų atsakinga už nurodytų pažymėjimų išdavimą, pratęsimą, pakeitimą, sustabdymą ar atšaukimą pagal šį priedą (147 dalį). Ši kompetentinga institucija turi nustatyti dokumentais pagrįstą darbo tvarką ir organizacijos struktūrą.

b) Išteklių

Kompetentingoje institucijoje turi dirbti pakankamai darbuotojų, kad būtų įvykdyti šios dalies reikalavimai.

c) Darbo tvarka

Kompetentinga institucija turi nustatyti konkrečią darbo tvarką, užtikrinančią šio priedo (147 dalies) reikalavimų vykdymą.

Darbo tvarka turi būti patikrinta ir pakeista, kad reikalavimai būtų vykdomi nuolatos.

d) Kvalifikacija ir mokymas

Visi darbuotojai, dalyvaujantys suteikiant su šiuo priedu susijusius patvirtinimus, privalo:

1. turėti tinkamą kvalifikaciją, būtinų žinių ir patirties ir būti baigę mokymus, kad galėtų atlikti jiems pavestas užduotis;
2. jei reikia, būti baigę mokymus ir tęstinius mokymus, susijusius su III priedu (66 dalimi) ir IV priedu (147 dalimi), įskaitant jų paskirtį ir standartus.

147.B.20 Užrašų tvarkymas

a) Kompetentinga institucija nustato užrašų tvarkymo sistemą, kuri užtikrintų galimybę tinkamai atsekti kiekvieno patvirtinimo išdavimo, atnaujinimo, pratęsimo, pakeitimo, jo galiojimo sustabdymo ar atšaukimo procesą.

b) Įrašus apie techninės priežiūros mokymo organizacijos kontrolę turėtų sudaryti bent:

1. paraišką suteikti organizacijai patvirtinimą;
2. mokymo organizacijos patvirtinimo pažymėjimas, įskaitant visus jo pakeitimus;
3. audito programos kopija su terminų, kada auditas turi būti atliekamas ir kada buvo atliktas, sąrašu;
4. visi priežiūros įrašai, įskaitant visus audito įrašus;

▼ B

5. svarbios korespondencijos kopijos;
 6. duomenys apie visas lengvatas ir reikalavimus vykdyti nurodymus;
 7. visos kitų kompetentingų institucijų ataskaitos apie organizacijos priežiūrą;
 8. organizacijos žinynas ir jo pakeitimai.
- c) b punkte nurodytus įrašus ir dokumentus būtina saugoti mažiausiai 4 metus.

147.B.25 Išlygos

- a) Kompetentinga institucija gali atleisti valstybinę mokymo įstaigą nuo:
1. reikalavimo turėti organizacijos statusą, kaip apibrėžta 147.A.10 dalyje;
 2. reikalavimo turėti atsakingą vadovą, išskyrus apribojimą, kad valstybinė institucija paskiria mokymo organizacijai vadovauti asmenį ir skiria jam pakankamai lėšų šiai mokymo organizacijai vadovauti pagal šio priedo (147 dalies) reikalavimus;
 3. nepriklausomo audito, kaip kokybės sistemos dalies, tačiau valstybinėje institucijoje turi būti nepriklausomas kontrolierius, šioje dalyje nurodytu dažnumu tikrinantis techninės priežiūros mokymo organizaciją.

▼ M6**▼ C2**

- b) Visas pagal Reglamento (ES) 2018/1139 71 straipsnio 1 dalį suteiktas išlygas registruoja ir šiuos užrašus saugo kompetentinga institucija.

▼ B**B POSKYRIS***PATVIRTINIMO SUTEIKIMAS*

Šiame poskyryje išdėstyti patvirtinimo išdavimo techninės priežiūros mokymo organizacijai reikalavimai.

147.B.110 Patvirtinimo suteikimo ir patvirtinimo keitimo tvarka

- a) Gavusi paraišką, kompetentinga institucija:
1. peržiūri techninės priežiūros mokymo organizacijos žinyną ir
 2. patikrina, ar organizacija atitinka IV priedo (147 dalies) reikalavimus.
- b) Visi nustatyti pažeidimai registruojami ir patvirtinti raštu pateikiami pareiškėjui.
- c) Visi pažeidimai turi būti pašalinti pagal 147.B.130 dalį prieš išduodant patvirtinimą.
- d) Patvirtinimo pažymėjime turi būti nurodytas nuorodos numeris, užrašytas Agentūros nurodytu būdu.

147.B.120 Pratęsimo tvarka

- a) Kiekvienoje organizacijoje ne rečiau kaip kas 24 mėnesius turi būti atliktas išsamus atitikties šiam priedui (147 daliai) auditas. Jis turi apimti bent vieną techninės priežiūros mokymo organizacijos rengiamą mokymo kursą ir vieną jos rengiamą egzaminą.

▼B

b) Pažeidimai turi būti pašalinti pagal 147.B.130 dalį.

147.B.125 Techninės priežiūros mokymo organizacijos patvirtinimo pažymėjimas

Techninės priežiūros mokymo organizacijos patvirtinimo pažymėjimas turi atitikti II priedėlyje pateiktą formą.

147.B.130 Pažeidimai

- a) Jeigu per tris dienas nuo raštiško pranešimo apie 1 lygio pažeidimą gavimo jis nepašalinamas, techninės priežiūros mokymo organizacijos patvirtinimą kompetentinga institucija turi visiškai arba iš dalies atšaukti, sustabdyti arba apriboti.
- b) Jeigu per kompetentingos institucijos nustatytą laikotarpį nebuvo pašalintas 2 lygio pažeidimas, techninės priežiūros mokymo organizacijos patvirtinimą kompetentinga institucija turi visiškai arba iš dalies atšaukti, sustabdyti arba apriboti.

C POSKYRIS***TECHNINĖS PRIEŽIŪROS MOKYMO ORGANIZACIJOS PATVIRTINIMO ATŠAUKIMAS, SUSTABDYMAS ARBA APRIBOJIMAS*****147.B.200 Techninės priežiūros mokymo organizacijos patvirtinimo atšaukimas, sustabdymas arba apribojimas**

Kompetentinga institucija turi:

- a) jeigu iškyla pavojus saugai, dėl pagrįstų priežasčių sustabdyti patvirtinimo galiojimą; arba
- b) patvirtinimą sustabdyti, atšaukti ar apriboti, kaip numatyta 147.B.300 dalyje.

▼ **M5***I priedėlis***Pagrindinio mokymo kurso trukmė**

Toliau pateikiama mažiausia viso pagrindinio mokymo kurso trukmė.

Pagrindinis kursas	Trukmė (valandomis)	Teorinė mokymo dalis (%)
A1	800	30–35
A2	650	30–35
A3	800	30–35
A4	800	30–35
B1.1	2 400	50–60
B1.2	2 000	50–60
B1.3	2 400	50–60
B1.4	2 400	50–60
B2	2 400	50–60
B2L	1 500 (*)	50–60
B3	1 000	50–60

(*) Pasirinkus papildomas sistemos kvalifikacijas, minėtas valandų skaičius padidinamas taip:

Sistemos kvalifikacija	Trukmė (valandomis)	Teorinė mokymo dalis (%)
RYŠIAI / NAVIGACIJA	90	50–60
PRIETAISAI	55	
AUTOMATINIS SKRYDIS	80	
PRIEŽIŪRA	40	
SKLANDMENS SISTEMOS	100	

▼ M6▼ C2

II priedelis

Techninės priežiūros mokymo organizacijos patvirtinimas – EASA 11 forma

1 puslapis iš 2

[VALSTYBĖ NARĖ (*)]

Europos Sąjungos valstybė narė (**)

TECHNINĖS PRIEŽIŪROS MOKYMO IR EGZAMINAVIMO ORGANIZACIJOS PATVIRTINIMO PAŽYMĖJIMAS

Nuoroda [VALSTYBĖS NARĖS KODAS (*)].147.[XXXX]

Remdamasi Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2018/1139 ir Komisijos reglamentu (ES) Nr. 1321/2014 ir atsižvelgdama į toliau nustatytą sąlygą, [VALSTYBĖS NARĖS KOMPETENTINGA INSTITUCIJA (*)] patvirtina, kad:

[[IMONĖS PAVADINIMAS IR ADRESAS]

kaip techninės priežiūros mokymo organizacija pagal Reglamento (ES) Nr. 1321/2014 IV priedo (147 dalies) A skyrių yra patvirtinta rengti mokymus ir egzaminus, išvardytus pridedamoje patvirtinimo specifikacijoje, ir pagal pirmiau pateiktas nuorodas studentams išduoti atitinkamus pripažinimo pažymėjimus.

SĄLYGOS

1. Šis patvirtinimas taikomas atsižvelgiant į IV priedo (147 dalies) A skyriuje nurodyto patvirtintos techninės priežiūros mokymo organizacijos žinyno darbo apimties skyriuje nurodytus apribojimus.
2. Pagal šį patvirtinimą privaloma laikytis patvirtintos techninės priežiūros mokymo organizacijos žinyne nustatytos tvarkos.
3. Šis patvirtinimas galioja tol, kol patvirtinta techninės priežiūros mokymo organizacija atitinka Reglamento (ES) Nr. 1321/2014 IV priedą (147 dalį).
4. Šis patvirtinimas galioja neribotą laiką, jei laikomasi nurodytų sąlygų ir jei anksčiau patvirtinimo nebuvo atsisakyta, jis nebuvo pakeistas, jo galiojimas nebuvo sustabdytas arba jis nebuvo atšauktas.

Pirmojo išdavimo data

Šio pakeitimo data

Pakeitimo Nr.

Pasirašė

Kompetentingos institucijos vardu [VALSTYBĖS NARĖS KOMPETENTINGA INSTITUCIJA (*)]

EASA 11 forma, 6 leidimas

(*) Arba EASA, jeigu EASA yra kompetentinga institucija.

(**) Išbraukti, jei tai ne ES valstybė narė arba EASA.

▼ **C2**

2 puslapis iš 2

TECHNINĖS PRIEŽIŪROS MOKYMO IR EGZAMINAVIMO ORGANIZACIJOS PATVIRTINIMO SPECIFIKACIJA

Nuoroda [VALSTYBĖS NARĖS KODAS (*).147.[XXXX]

Organizacija [IMONĖS PAVADINIMAS IR ADRESAS]

KLASĖ	LICENCIJOS KATEGORIJA	APRIBOJIMAS	
PAGRINDINĖ (**)	B1 (**)	TB1.1 (**)	LĖKTUVAI SU TURBININIAIS VARIKLIAIS (**)
		TB1.2 (**)	LĖKTUVAI SU STŪMOKLINIAIS VARIKLIAIS (**)
		TB1.3 (**)	SRAIGTASPARNIAI SU TURBININIAIS VARIKLIAIS (**)
		TB1.4 (**)	SRAIGTASPARNIAI SU STŪMOKLINIAIS VARIKLIAIS (**)
	B2 (**) / (****)	TB2 (**)	AVIONIKA (**)
	B2L (**)	TB2L (**)	AVIONIKA (nurodyti sistemos kvalifikaciją) (**)
	B3 (**)	TB3 (**)	NE DIDESNĖS KAIP 2 000 KG MTOM NEHERMETIZUOTIEJI LĖKTUVAI SU STŪMOKLINIAIS VARIKLIAIS (**)
	A (**)	TA.1 (**)	LĖKTUVAI SU TURBININIAIS VARIKLIAIS (**)
		TA.2 (**)	LĖKTUVAI SU STŪMOKLINIAIS VARIKLIAIS (**)
		TA.3 (**)	SRAIGTASPARNIAI SU TURBININIAIS VARIKLIAIS (**)
TA.4 (**)		SRAIGTASPARNIAI SU STŪMOKLINIAIS VARIKLIAIS (**)	
L (**) (Tik egzaminas)	TL (**)	NURODYTI KONKREČIĄ LICENCIJOS PAKATEGORĘ (**)	
ORLAIVIO TIPO / UŽDUOČIŲ (**)	C (**)	T4 (**)	[NURODYTI ORLAIVIO TIPA] (***)
	B1 (**)	T1 (**)	[NURODYTI ORLAIVIO TIPA] (***)
	B2 (**)	T2 (**)	[NURODYTI ORLAIVIO TIPA] (***)
	A (**)	T3 (**)	[NURODYTI ORLAIVIO TIPA] (***)

Ši patvirtinimo specifikacija taikoma tik tiems mokymo kursams ir egzaminams, kurie nurodyti patvirtintos techninės priežiūros mokymo organizacijos žinyno darbo apimties skyriuje.

Nuoroda į techninės priežiūros mokymo organizacijos žinyną

Pirmojo išdavimo data

Paskutinio patvirtinto pakeitimo data Pakeitimo Nr.

Pasirašė

Kompetentingos institucijos vardu [VALSTYBĖS NARĖS KOMPETENTINGA INSTITUCIJA (*)]

EASA 11 forma, ►⁽¹⁾ 6 leidimas ◀

(*) Arba EASA, jeigu EASA yra kompetentinga institucija.

(**) Išbraukti, jei organizacija nėra patvirtinta.

(***) Įrašyti atitinkamą kvalifikaciją ir apribojimą.

(****) Suteikiant pagrindinio B2 kurso / egzamino patvirtinimą, patvirtinamas visų sistemos kvalifikacijų B2L kursas / egzaminas.

▼ M1

III priedėlis

▼ M6▼ C2

1. Pagrindinis mokymas ir egzaminas

Pagrindinio mokymo pažymėjimo modelis naudojamas patvirtinti, kad baigtas pagrindinis mokymas, išlaikytas pagrindinis egzaminas arba tiek viena, tiek kita.

Mokymo pažymėjime turi būti aiškiai nurodytas kiekvienas atskiras modulio egzaminas, jo išlaikymo data ir atitinkama III priedo (66 dalies) I priedėlio versija.

1 puslapis iš 1

PRIPAŽINIMO PAŽYMĖJIMAS

Nuoroda [VALSTYBĖS NARĖS KODAS (*).147.[XXXX].[YYYYY]

Pripažinimo pažymėjimą

[kam – VARDAS, PAVARDĖ]

[GIMIMO DATA IR VIETA]

išdavė

[[MONĖS PAVADINIMAS IR ADRESAS]

Nuoroda [VALSTYBĖS NARĖS KODAS (*).147.[XXXX]

techninės priežiūros mokymo organizacija, pagal Reglamento (ES) Nr. 1321/2014 IV priedą (147 dalį) patvirtinta rengti mokymus ir egzaminus, išvardytus patvirtinimo specifikacijoje.

Šiuo pažymėjimu patvirtinama, kad pirmiau nurodytas asmuo sėkmingai baigė toliau nurodytą patvirtintą pagrindinio mokymo kursą (**) arba išlaikė pagrindinį egzaminą (**) pagal tuo metu galiojusį Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2018/1139 ir Komisijos reglamentą (ES) Nr. 1321/2014.

[PAGRINDINIO MOKYMO KURSAS (**)] ir (arba) [PAGRINDINIS EGZAMINAS (**)]

[66 DALIES MODULIŲ SĄRAŠAS / EGZAMINO IŠLAIKYMO DATA]

Data

Pasirašė

[monės vardu [[MONĖS PAVADINIMAS]

EASA 148 forma, 3 leidimas

(*) Arba EASA, jeigu EASA yra kompetentinga institucija.

(**) Išbraukti, kas netinka.

▼ **C2****2. Orlaivio tipo mokymas ir egzaminas**

Orlaivio tipo mokymo pažymėjimo pavyzdys naudojamas patvirtinti, kad baigti orlaivio tipo kvalifikacijos mokymo kurso teoriniai ar praktiniai elementai arba tiek viena, tiek kita.

Pažymėjime nurodomas sklandmens ir variklio derinys, kuriam buvo skirtas mokymas.

Atitinkamos nuorodos išbraukiamos, o kurso tipo langelyje nurodoma, ar tai buvo praktinis, teorinis ar abu mokymo elementai.

Mokymo pažymėjime aiškiai nurodoma, ar kursas buvo visas, dalinis (pvz., sklandmens, jėgainės ar avionikos / elektrotechnikos kursas) ar skirtumų mokymo kursas, atsižvelgiant į pareiškėjo ankstesnę patirtį, pvz., A340 (CFM) kursas, skirtas A320 technikams. Jei kursas buvo ne visas, pažymėjime nurodoma, ar sandūros sritys buvo aprėptos, ar ne.

1 puslapis iš 1

PRIPAŽINIMO PAŽYMĖJIMAS

Nuoroda [VALSTYBĖS NARĖS KODAS (*).147.[XXXX].[YYYYY]

Pripažinimo pažymėjimą

[kam – VARDAS, PAVARDĖ]

[GIMIMO DATA IR VIETA]

išdavė

[IMONĖS PAVADINIMAS IR ADRESAS]

Nuoroda [VALSTYBĖS NARĖS KODAS (*).147.[XXXX]

techninės priežiūros mokymo organizacija, pagal Reglamento (ES) Nr. 1321/2014 IV priedą (147 dalį) patvirtinta rengti mokymus ir egzaminus, išvardytus patvirtinimo specifikacijoje.

Šiuo pažymėjimu patvirtinama, kad pirmiau nurodytas asmuo sėkmingai baigė toliau nurodytus patvirtinto orlaivio tipo mokymo kurso teorinius elementus (**) ir (arba) praktinius elementus (***) ir išlaikė atitinkamus egzaminus pagal tuometu galiojusį Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2018/1139 ir Komisijos reglamentą (ES) Nr. 1321/2014.

[ORLAIVIO TIPO MOKYMO KURSAS (**)]

[PRADŽIOS ir PABAIGOS DATOS]

[NURODYTI TEORINIUS IR (ARBA) PRAKTINIUS ELEMENTUS]

arba

[ORLAIVIO TIPO EGZAMINAS (**)]

[EGZAMINO DATA]

Data

Pasirašė

[monės vardu [IMONĖS PAVADINIMAS]]

EASA 149 forma, 4 leidimas

(*) Arba EASA, jeigu EASA yra kompetentinga institucija.

(**) Išbraukti, kas netinka.

*V PRIEDAS***Panaikinamas reglamentas ir jo vėlesni pakeitimai**

Komisijos reglamentas (EB) Nr. 2042/2003 (OL L 315, 2003 11 28, p. 1)

Komisijos reglamentas (EB) Nr. 707/2006 (OL L 122, 2006 5 9, p. 17)

Komisijos reglamentas (EB) Nr. 376/2007 (OL L 94, 2007 4 4, p. 18)

Komisijos reglamentas (EB) Nr. 1056/2008 (OL L 283, 2008 10 28, p. 5)

Komisijos reglamentas (ES) Nr. 127/2010 (OL L 40, 2010 2 13, p. 4)

Komisijos reglamentas (ES) Nr. 962/2010 (OL L 281, 2010 10 27, p. 78)

Komisijos reglamentas (ES) Nr. 1149/2011 (OL L 298, 2011 11 16, p. 1)

Komisijos reglamentas (ES) Nr. 593/2012 (OL L 176, 2012 7 6, p. 38)

▼ M2*Va PRIEDAS***T DALIS**▼ M6▼ C2

TURINYS

T.1 Kompetentinga institucija

A skyrius. Techniniai reikalavimai

A poskyris. BENDROSIOS NUOSTATOS

T.A.101 Taikymo sritis

B poskyris. REIKALAVIMAI

T.A.201 Įsipareigojimai

E poskyris. TECHNINĖS PRIEŽIŪROS ORGANIZACIJA

T.A.501 Techninės priežiūros organizacija

G poskyris. PAPILDOMI REIKALAVIMAI NEPERTRAUKIAMĄJĮ TINKAMUMĄ SKRAIDYTI UŽTIKRINANČIOMS ORGANIZACIJOMS, PATVIRTINTOMS PAGAL Vc PRIEDĄ (CAMO DALĮ)

T.A.701 Taikymo sritis

T.A.704 Nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimo žinynas

T.A.706 Reikalavimai darbuotojams

T.A.708 Nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimas

T.A.709 Dokumentai

T.A.711 Teisės

T.A.712 Valdymo sistema

T.A.714 Užrašų tvarkymas

T.A.715 Nuolatinis patvirtinimo galiojimas

T.A.716 Pažeidimai

B skyrius. Papildoma kompetentingų institucijų darbo tvarka

▼ M8

A poskyris. Bendrosios nuostatos

T.B.101 Taikymo sritis

T.B.102 Kompetentinga institucija

T.B.104 Užrašų tvarkymas

T.B.105 Abipusis keitimasis informacija

▼ M6▼ C2

B poskyris. ATSAKOMYBĖ

T.B.201 Įsipareigojimai

T.B.202 Pažeidimai

G poskyris. PAPILDOMI REIKALAVIMAI NEPERTRAUKIAMĄJĮ TINKAMUMĄ SKRAIDYTI UŽTIKRINANČIOMS ORGANIZACIJOMS, PATVIRTINTOMS PAGAL Vc PRIEDĄ (CAMO DALĮ)

T.B.702 Pradinio sertifikavimo procedūra

T.B.704 Nepertraukiamoji priežiūra

T.B.705 Pažeidimai ir taisomieji veiksmai

▼ M2T.1 **Kompetentinga institucija**

Šioje dalyje orlaivių ir organizacijų priežiūros kompetentinga institucija yra oro vežėjo pažymėjimą operatoriui išdavusios valstybės narės paskirta institucija.

*A SKYRIUS***TECHNINIAI REIKALAVIMAI**

A POSKYRIS

BENDROSIOS NUOSTATOS▼ M6▼ C2T.A.101 **Taikymo sritis**

Šiame skyriuje nustatyti reikalavimai, kuriais užtikrinama, kad 1 straipsnio b punkte nurodytų orlaivių nepertraukiamasis tinkamumas skraidyti būtų užtikrinamas pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2018/1139 V priedo esminius reikalavimus.

Jame taip pat nustatytos sąlygos, kurių turi laikytis už tokių orlaivių nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimą ir techninę priežiūrą atsakingi asmenys ir organizacijos.

▼ M2

B POSKYRIS

NEPERTRAUKIAMASIS TINKAMUMAS SKRAIDYTIT.A.201 **Įsipareigojimai**

1. Operatorius yra atsakingas už orlaivio tinkamumą skraidyti ir užtikrina, kad skristi orlaiviui būtų leista tik jeigu:
 - a) orlaivis turi agentūros išduotą arba patvirtintą tipo pažymėjimą;
 - b) orlaivis yra tinkamas skraidyti;
 - c) orlaivis turi galiojančią tinkamumo skraidyti pažymėjimą, išduotą pagal ICAO 8 priedą;
 - d) orlaivio techninė priežiūra atliekama pagal techninės priežiūros programą, kuri atitinka registravimo valstybės reikalavimus ir taikomus ICAO 6 priedo reikalavimus;
 - e) visi saugiam orlaivio eksploatavimui įtakos turintys defektai arba pažeidimai yra pašalinami registravimo valstybei priimtiniu lygiu;
 - f) orlaivis atitinka:
 - i) visus tinkamumo skraidyti nurodymus arba registravimo valstybės išleistus arba priimtus nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti reikalavimus ir
 - ii) agentūros paskelbtą privalomą saugos informaciją, įskaitant tinkamumo skraidyti nurodymus;
 - g) išleidimo eksploatuoti dokumentas orlaiviui išduotas po to, kai kvalifikuotos organizacijos, laikydamosi registravimo valstybės reikalavimų, atliko techninę priežiūrą. Pasirašytame išleidimo eksploatuoti dokumente visų pirma turi būti nurodyta pagrindinė informacija apie atliktą techninę priežiūrą;
 - h) prieš kiekvieną skrydį atliekamas orlaivio priešskrydinis tikrinimas;

▼ **M2**

- i) visi pakeitimai ir remontas atitinka registravimo valstybės nustatytus tinkamumo skraidyti reikalavimus;
- j) toliau išvardyti orlaivio užrašai saugomi tol, kol jų informacija pakeičiama nauja lygiavertės apimties ir išsamumo informacija, bet ne trumpiau kaip 24 mėnesius:
 - 1) orlaivio ir visų ribotos eksploataavimo trukmės komponentų bendra eksploataavimo trukmė (atitinkamai valandos, ciklai ir kalendorinis laikas);
 - 2) dabartinė T.A.201 dalies 1 punkto f papunkčio reikalavimų įgyvendinimo apimtis;
 - 3) dabartinė techninės priežiūros programos įgyvendinimo apimtis;
 - 4) dabartinė pakeitimų ir remonto būklė, įskaitant aktualią informaciją ir patvirtinamuosius duomenis, kuriais įrodoma, kad pakeitimai ir remontas atitinka registravimo valstybės nustatytus reikalavimus.
- 2. T.A.201 dalies 1 punkte nustatytas užduotis kontroliuoja operatoriaus nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti užtikrinanti organizacija. Todėl organizacija laikosi papildomų T.A. dalies G poskyrio reikalavimų.

▼ **M5**

- 3. 2 punkte nurodyta nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimo organizacija užtikrina, kad orlaivio techninę priežiūrą atliktų ir jį eksploatuoti išleistų šio priedo (T dalies) E poskyrio reikalavimus atitinkanti techninės priežiūros organizacija. Todėl tų reikalavimų neatitinkanti nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimo organizacija sudaro sutartį su tuos reikalavimus atitinkančia techninės priežiūros organizacija.

▼ **M2**

E POSKYRIS

TECHNINĖS PRIEŽIŪROS ORGANIZACIJA▼ **M5**T.A. 501 **Techninės priežiūros organizacija**▼ **M2**

Nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti užtikrinanti organizacija užtikrina, kad orlaivio ir jo komponentų techninę priežiūrą atliktų šiuos reikalavimus atitinkančios organizacijos:

- 1) organizacija turi registravimo valstybės išduotą arba tai valstybei priimtą techninės priežiūros organizacijos patvirtinimą;
- 2) organizacijos patvirtinime numatytos deramos su orlaiviais ir (arba) komponentais susijusios galimybės;
- 3) organizacija yra sukūrusi pranešimo apie įvykius sistemą, kuria užtikrina, kad apie kiekvieną pastebėtą skrydžio saugai pavojingą orlaivio arba komponento būklę būtų pranešta operatoriui, operatoriaus kompetentingai institucijai, už konstrukcijos tipą arba papildomą konstrukcijos tipą atsakingai organizacijai ir nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti užtikrinančiai organizacijai;
- 4) organizacija yra parengusi organizacijos žinyną, kuriame pateiktas visų organizacijos procedūrų aprašymas.

▼ M2

G POSKYRIS

▼ M6▼ C2**PAPILDOMI REIKALAVIMAI NEPERTRAUKIAMAJI TINKAMUMA SKRAIDYTI UŽTIKRINANČIOMS ORGANIZACIJOMS, PATVIRTINTOMS PAGAL Vc PRIEDĄ (CAMO DALĮ)****T.A.701 Taikymo sritis**

Šiame poskyryje nustatyti reikalavimai, kurių kartu su Vc priedo (CAMO dalies) reikalavimais turi laikytis pagal tą priedą patvirtinta organizacija, kad turėtų teisę kontroliuoti, kaip vykdomos T.A.201 dalyje nustatytos užduotys.

T.A.704 Nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimo žinynas

Be to, ko reikalaujama CAMO.A.300 dalyje, žinyne nurodomos procedūros, pagal kurias organizacija užtikrina atitiktį šiam priedui.

T.A.706 Reikalavimai darbuotojams

Be to, ko reikalaujama CAMO.A.305 dalyje, CAMO.A.305 dalies a punkto 3–5 papunkčiuose ir b punkto 2 papunktyje nurodyti darbuotojai turi pakankamai išmanyti taikytinus trečiųjų šalių, kuriose orlaivis registruotas, įstatymus.

▼ M2**T.A.708 Nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimas**▼ M6▼ C2

Nepaisant CAMO.A.315 dalies, jei orlaivio tinkamumas skraidyti užtikrinamas pagal šio priedo reikalavimus, organizacija:

▼ M2

- a) užtikrina, kad iškilus būtinybei orlaivis būtų perduodamas techninės priežiūros organizacijai;
- b) užtikrina, kad visi techninės priežiūros darbai būtų atlikti pagal techninės priežiūros programą;
- c) užtikrina, kad būtų taikoma T.A.201 dalies 1 punkto f papunkčio privaloma informacija;
- d) užtikrina, kad visus per planinę techninę priežiūrą pastebėtus defektus arba defektus, apie kuriuos pranešta, techninės priežiūros organizacija pašalintų pagal registravimo valstybei priimtinius techninės priežiūros duomenis;
- e) siekdama, kad darbas būtų atliekamas tinkamai, derina planinę techninę priežiūrą, T.A.201 dalies 1 punkto f papunkčio privalomos informacijos taikymą, ribotos eksploataavimo trukmės dalių pakeitimą ir komponentų tikrinimą;
- f) tvarko ir archyvuoja pagal T.A.201 dalies 1 punkto j papunktį būtinus nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užrašus;
- g) užtikrina, kad pakeitimai ir remontas būtų patvirtinti pagal registravimo valstybės reikalavimus.

▼ M6▼ C2**T.A.709 Dokumentai**

Nepaisant CAMO.A.325 dalies, organizacija turi turėti taikomus orlaivio registravimo valstybei priimtinius kiekvieno orlaivio, kurio tinkamumas skraidyti užtikrinamas pagal šio priedo reikalavimus, techninės priežiūros duomenis ir jais naudotis.

▼ C2**T.A.711 Teisės**

Pagal Vc priedą (CAMO dalį) patvirtinta organizacija gali atlikti T.A.708 dalyje nustatytas užduotis dėl į jos oro vežėjo pažymėjimą įrašyto orlaivio, jei ji yra parengusi procedūras, kuriomis užtikrinama, kad būtų laikomasi šio priedo reikalavimų, ir tas procedūras yra patvirtinusi kompetentinga institucija.

T.A.712 Valdymo sistema

Be to, ko reikalaujama CAMO.A.200 dalyje, organizacija užtikrina atitiktį šio priedo reikalavimams.

T.A.714 Užrašų tvarkymas

Be to, ko reikalaujama CAMO.A.220 dalies a punkte, organizacija tvarko T.A.201 dalies 1 punkto j papunktyje nurodytus užrašus.

T.A.715 Nuolatinis patvirtinimo galiojimas

Nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti užtikrinančios organizacijos patvirtinimas toliau galioja, jei, be to, ko reikalaujama CAMO.A.135 dalyje, organizacija:

- a) laikosi taikomų šio priedo reikalavimų ir
- b) užtikrina, kad kompetentingos institucijos leidimą turintis asmuo galėtų patekti prie jos įrenginių ar orlaivių arba jam būtų prieinami su jos veikla, įskaitant visą veiklą, dėl kurios sudarytos subrangos sutartys, susiję dokumentai, kad jis galėtų nustatyti, ar laikomasi šio priedo.

T.A.716 Pažeidimai

- a) Organizacija, gavusi pranešimą apie pažeidimus pagal T.B.705 dalį, imasi šių veiksmų:
 - 1) nustato pagrindinę su reikalavimų nesilaikymu susijusio pažeidimo priežastį ar priežastis ir jį nulėmusius veiksniai;
 - 2) parengia, priima ir įgyvendina taisomųjų veiksmų planą;
 - 3) kompetentingai institucijai priimtinu būdu įrodo, kad pažeidimui ištaisyti buvo imtasi būtinų taisomųjų veiksmų.
- b) A punkto 1–3 papunkčiuose nurodyti veiksmai atliekami per kompetentingos institucijos pagal T.B.705 dalį nustatytą laikotarpį.

▼ M2*B SKYRIUS***▼ M6****▼ C2****PAPILDOMA KOMPETENTINGŲ INSTITUCIJŲ DARBO TVARKA****▼ M2***A POSKYRIS****BENDROSIOS NUOSTATOS*****T.B.101 Taikymo sritis**

Šiame skyriuje nustatomi administraciniai reikalavimai, kurių turi laikytis už T dalies A skyriaus taikymą ir vykdymo užtikrinimą atsakingos kompetentingos institucijos.

▼ **M2****T.B.102 Kompetentinga institucija**

1. Bendrosios nuostatos

Valstybė narė paskiria kompetentingą instituciją, kuriai skirtos T.1 dalyje nurodytos užduotys. Ši kompetentinga institucija parengia dokumentais pagrįstą darbo tvarką ir organizacijos struktūrą.

2. Ištekliai

Darbuotojų turi būti tiek, kad jie galėtų įvykdyti šiame skyriuje nurodytus reikalavimus.

3. Kvalifikacija ir mokymas

Visi T dalyje nurodytą veiklą vykdančios darbuotojai turi būti atitinkamai apmokyti ir įgiję reikiamų žinių bei patirties, išklause pradinio mokymo kursą ir nuolatinio profesinio mokymo kursą, kad galėtų atlikti jiems skirtas užduotis.

4. Darbo tvarka

Kompetentinga institucija turi nustatyti konkrečią darbo tvarką, užtikrinančią šios dalies reikalavimų vykdymą.

T.B.104 Užrašų tvarkymas

1. Taikomi I priedo M.B.104 dalies a, b ir c punktų reikalavimai.

2. Minimalūs kiekvieno orlaivio priežiūros užrašai – bent šių dokumentų kopijos:

a) orlaivio tinkamumo skraidyti pažymėjimo,

b) visų svarbių su orlaiviu susijusių susirašinėjimo dokumentų,

c) visų orlaivio apžiūrų ir tikrinimo ataskaitų,

d) išsamios informacijos apie visas išlygas ir įgyvendinimo užtikrinimo priemones.

3. Visi T.B.104 dalyje nurodyti užrašai turi būti prieinami prašymą pateikusiai kitai valstybei narei, agentūrai arba registravimo valstybei.

4. 2 punkte nustatyti užrašai saugomi ketverius metus po nuomos be įgulos laikotarpio pabaigos.

T.B.105 Abipusis pasikeitimas informacija

Taikomi I priedo M.B.105 dalies reikalavimai.

B POSKYRIS***ATSAKOMYBĖ*****T.B.201 Įsipareigojimai**

1. Kompetentinga institucija, kaip nurodyta T.1 dalyje, yra atsakinga už tikrinimų ir tyrimų, įskaitant orlaivio patikras, atlikimą, kad būtų nustatyta, ar laikomasi šios dalies reikalavimų.

2. Kompetentinga institucija tikrinimą ir tyrimą atlieka pirmiau nei patvirtina orlaivio nuomos be įgulos susitarimą pagal ARO.OPS.110 dalies a punkto 1 papunktį, kad nustatytų, ar laikytasi T.A.201 dalies reikalavimų.

3. Kompetentinga institucija užtikrina būtiną veiksmų derinimą su registravimo valstybe, kad įvykdytų šiame Va priedėlyje (T dalyje) nustatytus orlaivio priežiūros įsipareigojimus.

▼ M2T.B.202 **Pažeidimai**

1. Pirmo lygio pažeidimas – tai bet koks esminis T dalies reikalavimų neatitikimas, dėl kurio sumažėja saugos standartas ir kuris kelia didelį pavojų skrydžio saugai.
2. Antro lygio pažeidimas – tai bet koks T dalies reikalavimų neatitikimas, dėl kurio gali sumažėti saugos standartas ir kuris gali kelti pavojų skrydžio saugai.
3. Jei per tikrinimą, tyrimą, orlaivio patikrą arba kitomis priemonėmis pastebimas pažeidimas, kompetentinga institucija:
 - a) imasi būtinų priemonių, pavyzdžiui, uždraudžia orlaiviui skristi, kad užkirstų kelią tolesniam reikalavimų nesilaikymui;
 - b) reikalauja imtis ištaisomųjų veiksmų, kurie atitiktų pažeidimo pobūdį.
4. Jei pastebėtas pirmo lygio pažeidimas, kompetentinga institucija reikalauja, kad prieš kitą skrydį būtų imtasi ištaisomųjų veiksmų, apie tai praneša registravimo valstybei.

G POSKYRIS

▼ M6▼ C2

PAPILDOMI REIKALAVIMAI NEPERTRAUKIAMĄJĮ TINKAMUMĄ SKRAIDYTI UŽTIKRINANČIOMS ORGANIZACIJOMS, PATVIRTINTOMS PAGAL Vc PRIEDĄ (CAMO DALĮ)

T.B.702 **Pradinio sertifikavimo procedūra**

Be to, ko reikalaujama CAMO.B.310 dalyje, kompetentinga institucija patikrina ir nustato, ar tos procedūros atitinka šį priedą, ir patikrina, ar organizacija laikosi šio priedo reikalavimų.

T.B.704 **Nepertraukiamoji priežiūra**

Be to, ko reikalaujama CAMO.B.305 dalyje, 1 straipsnio b punkte nurodytų orlaivių, kurių tinkamumą skraidyti užtikrina organizacija, atitinkamą imtį kompetentinga institucija tikrina per kiekvieną priežiūros planavimo ciklą.

T.B.705 **Pažeidimai ir taisomieji veiksmai**

Tikrindama, ar 1 straipsnio b punkte nurodytų orlaivių nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti užtikrinanti organizacija laikosi šio priedo reikalavimų, kompetentinga institucija taiko CAMO.B.350 dalies reikalavimus.

▼ **C2***Vb PRIEDAS***(ML dalis)**

TURINYS

ML.1

A SKYRIUS. TECHNINIAI REIKALAVIMAI

A POSKYRIS. BENDROSIOS NUOSTATOS

ML.A.101 Taikymo sritis

B POSKYRIS. ATSAKOMYBĖ

ML.A.201 Įsipareigojimai

ML.A.202 Pranešimas apie įvykį

C POSKYRIS. NEPERTRAUKIAMASIS TINKAMUMAS SKRAIDYTI

ML.A.301 Nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užduotys

ML.A.302 Orlaivių techninės priežiūros programa

ML.A.303 Tinkamumo skraidyti nurodymai

ML.A.304 Keitimų ir remonto duomenys

ML.A.305 Orlaivio nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užrašų sistema

ML.A.307 Orlaivio nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užrašų perdavimas

D POSKYRIS. TECHNINĖS PRIEŽIŪROS STANDARTAI

ML.A.401 Techninės priežiūros duomenys

ML.A.402 Techninės priežiūros atlikimas

ML.A.403 Orlaivio defektai

E POSKYRIS. KOMPONENTAI

ML.A.501 Klasifikavimas ir montavimas

ML.A.502 Komponento techninė priežiūra

ML.A.503 Ribotos eksploataavimo trukmės komponentai

ML.A.504 Eksploatuoti netinkamų komponentų kontrolė

H POSKYRIS. IŠLEIDIMO EKSPLOATUOTI PAŽYMĖJIMAS (IEP)

ML.A.801 Orlaivio išleidimo eksploatuoti pažymėjimas

ML.A.802 Komponento išleidimo eksploatuoti pažymėjimas

ML.A.803 Piloto savininko leidimas

I POSKYRIS. TINKAMUMO SKRAIDYTI PATIKROS PAŽYMĖJIMAS (TSPP)

ML.A.901 Orlaivio tinkamumo skraidyti patikra

ML.A.902 Tinkamumo skraidyti patikros pažymėjimo galiojimas

ML.A.903 Tinkamumo skraidyti patikros procesas

ML.A.904 Tinkamumo skraidyti patikros darbuotojų kvalifikacija

ML.A.905 Orlaivio registracijos perleidimas Sąjungoje

ML.A.906 Į Sąjungą importuoto orlaivio tinkamumo skraidyti patikra

ML.A.907 Pažeidimai

▼ **C2****B SKYRIUS. KOMPETENTINGŲ INSTITUCIJŲ DARBO TVARKA****A POSKYRIS. BENDROSIOS NUOSTATOS**

- ML.B.101 Taikymo sritis
- ML.B.102 Kompetentinga institucija
- ML.B.104 Užrašų tvarkymas
- ML.B.105 Abipusis keitimasis informacija

B POSKYRIS. ATSAKOMYBĖ

- ML.B.201 Įsipareigojimai

C POSKYRIS. NEPERTRAUKIAMASIS TINKAMUMAS SKRAIDYTI

- ML.B.302 Išlygos
- ML.B.303 Orlaivio nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti kontrolė
- ML.B.304 Pažymėjimo atšaukimas ir apribojimas, galiojimo sustabdymas

I POSKYRIS. TINKAMUMO SKRAIDYTI PATIKROS PAŽYMĖJIMAS (TSPP)

- ML.B.902 Kompetentingos institucijos atliekama tinkamumo skraidyti patikra
- ML.B.903 Pažeidimai

I priedėlis. Nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimo sutartis

II priedėlis. Ribota pilotui savininkui priklausanti techninė priežiūra

III priedėlis. Sudėtingos techninės priežiūros užduotys, kurias atlikus pilotas savininkas negali išleisti eksploatuoti

IV priedėlis. Tinkamumo skraidyti patikros pažymėjimas (EASA 15c forma)

ML.1

a) Remiantis 3 straipsnio 2 dalimi, šis priedas (ML dalis) taikytinas toliau nurodytiems orlaiviams, kurie nėra sudėtingi varikliu varomi orlaiviai ir kurie nenurodyti pagal Reglamentą (EB) 1008/2008 licenciją įgijusio oro vežėjo pažymėjime:

- 1) lėktuvams, kurių didžiausia kilimo masė (MTOM) yra ne didesnė kaip 2 730 kg;
- 2) sukasparniams, kurių MTOM yra ne didesnė kaip 1 200 kg ir kurių pažymėjime nurodyta, kad jais gali skristi ne daugiau kaip 4 asmenys;
- 3) kitiems ELA2 kategorijos orlaiviams.

b) Šiame priede kompetentinga institucija yra orlaivio registravimo valstybės narės paskirta institucija.

c) Šiame priede vartojamų terminų apibrėžtys:

- 1) nepriklausomi už išleidimą atsakingi darbuotojai –
už išleidimą atsakingi darbuotojai, kurie nedirba patvirtintos techninės priežiūros organizacijos vardu ir kurie laikosi:
 - i) III priedo (66 dalies) reikalavimų arba
 - ii) orlaivių, kuriems netaikomas III priedas (66 dalis), atveju – reikalavimų už išleidimą atsakingiems darbuotojams, galiojančių orlaivio registravimo valstybėje narėje;

▼ C2

- 2) techninės priežiūros organizacija –
organizacija, kuriai patvirtinimas suteiktas pagal:
 - i) I priedo (M dalies) F poskyrį arba
 - ii) II priedo (145 dalies) A skyrių, arba
 - iii) Vd priedo (CAO dalies) A skyrių;
- 3) savininkas –
asmuo, atsakingas už orlaivio nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti, įskaitant:
 - i) registruotąjį orlaivio savininką arba
 - ii) jei pasirašyta nuomos sutartis – nuomininką, arba
 - iii) operatorių.

*A SKYRIUS***TECHNINIAI REIKALAVIMAI***A POSKYRIS**BENDROSIOS NUOSTATOS***ML.A.101 Taikymo sritis**

Šiame skyriuje nustatomos priemonės, kurių reikia imtis, kad būtų užtikrintas orlaivio tinkamumas skraidyti. Jame taip pat nustatomos sąlygos, kurių turi laikytis su orlaivio tinkamumu skraidyti susijusia veikla užsiimantys asmenys arba organizacijos.

*B POSKYRIS**ATSAKOMYBĖ***ML.A.201 Įsipareigojimai**

- a) Orlaivio savininkas yra atsakingas už orlaivio nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti ir užtikrina, kad orlaiviui nebūtų leista skristi, jei neįvykdomi visi šie reikalavimai:
 - 1) orlaivis yra tinkamas skraidyti;
 - 2) visa pritaikyta eksploatacinė bei avarinė įranga yra įmontuota laikantis nustatytų reikalavimų ir tinkama naudoti arba yra aiškiai pažymėta kaip netinkama eksploatuoti;
 - 3) tinkamumo skraidyti pažymėjimas galioja;
 - 4) orlaivio techninė priežiūra atliekama pagal ML.A.302 dalyje nurodytą orlaivio techninės priežiūros programą (OTPP).
- b) Nukrypstant nuo a) punkto, jei orlaivis nuomojamas, a) punkte nurodyti įsipareigojimai taikytini nuomininkui, jei jis nurodytas orlaivio registracijos dokumente arba nuomos sutartyje.
- c) Visi orlaivio ir jo komponentų techninę priežiūrą atliekantys asmenys ar organizacijos yra atsakingi už atliekamas techninės priežiūros užduotis.

▼ **C2**

- d) Orlaivio įgulos vadas yra atsakingas už tai, kad pagal nustatytus reikalavimus būtų atliktas priešskrydinis patikrinimas. Tokį patikrinimą atlieka pilotas arba kitas kvalifikuotas asmuo, tačiau jį nebūtinai turi atlikti patvirtinta techninės priežiūros organizacija arba už išleidimą atsakingi darbuotojai.
- e) Jei orlaivį eksploatuoja komercinės patvirtintos mokymo organizacijos (ATO) ir komercinės deklaruotosios mokymo organizacijos (DTO), nurodytos Reglamento (ES) Nr. 1178/2011 10a straipsnyje, arba jis nėra eksploatuojamas remiantis Reglamento (ES) Nr. 965/2012 VII priedu (NCO dalimi) arba yra eksploatuojamas remiantis Reglamento (ES) 2018/395 II priedo (BOP dalies) ADD poskyriu ar Reglamento (ES) 2018/1976 ⁽¹⁾ II priedo (SAO dalies) DEC poskyriu, operatorius turi:

▼ **M8**

- 1) būti patvirtintas kaip nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti užtikrinanti organizacija (CAMO) arba išplėstinių teisių tinkamumą skraidyti užtikrinanti organizacija (CAO) savo orlaivio nepertraukiamajam tinkamumui skraidyti užtikrinti pagal Vc priedą (CAMO dalį), I priedo (M dalies) G poskyrį ar Vd priedą (CAO dalį) arba sudaryti su tokia organizacija sutartį pagal šio priedo I priedėlyje pateiktą sutarties pavyzdį;

▼ **C2**

- 2) užtikrinti, kad visą techninę priežiūrą atliktų pagal ML.1 dalies c punkto 2 papunktį patvirtintos techninės priežiūros organizacijos;
- 3) užtikrinti, kad būtų patenkinti a punkto reikalavimai.
- f) ► **M8** I e punktą neįtrauktų orlaivių atveju, kad būtų patenkinti a punkto reikalavimai, orlaivio savininkas gali pagal sutartį patikėti su nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimu susijusias užduotis organizacijai, kuri patvirtinta kaip CAMO arba CAO pagal Vc priedą (CAMO dalį), I priedo (M dalies) G poskyrį arba Vd priedą (CAO dalį). ◀ Tokiu atveju organizacija, su kuria sudaroma sutartis, prisiima atsakomybę už tinkamą minėtų užduočių atlikimą, ir pagal šio priedo I priedėlį sudaroma rašytinė sutartis. Jei savininkas sutarties su tokia organizacija nesudaro, jis atsako už tinkamą užduočių, susijusių su nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimu, atlikimą.
- g) Savininkas kompetentingai institucijai suteikia prieigą prie orlaivio ir orlaivio užrašų, kad kompetentinga institucija galėtų nustatyti, ar orlaivis atitinka šio priedo reikalavimus.

▼ **M8**

- h) Jei į oro vežėjo pažymėjimą įrašytas orlaivis naudojamas nekomerciniams arba specialiesiems skrydžiams pagal Reglamento (ES) Nr. 965/2012 ⁽²⁾ III priedo ORO.GEN.310 dalį arba VII priedo NCO.GEN.104 dalį, vežėjas užtikrina, kad su nepertraukiamuoju tinkamumu skraidyti susijusias užduotis atliktų atitinkamai oro vežėjo pažymėjimo turėtojo pagal Vc priedą (CAMO dalį) arba I priedo (M dalies) G poskyrį patvirtinta nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti užtikrinanti organizacija arba pagal Vd priedą (CAO dalį) patvirtinta išplėstinių teisių tinkamumą skraidyti užtikrinanti organizacija.

⁽¹⁾ 2018 m. gruodžio 14 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2018/1976, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2018/1139 nustatomos išsamios skrydžių sklandytuvais vykdymo taisyklės (OL L 326, 2018 12 20, p. 64)

⁽²⁾ 2012 m. spalio 5 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 965/2012, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 216/2008 nustatomi su orlaivių naudojimu skrydžiams susiję techniniai reikalavimai ir administracinės procedūros (OL L 296, 2012 10 25, p. 1).

▼ **C2****ML.A.202 Pranešimas apie įvykį**

- a) Nepažeidžiant II priede (145 dalyje) ir Vc priede (CAMO dalyje) išdėstytų ataskaitų teikimo reikalavimų, bet koks pagal ML.A.201 dalį atsakingas asmuo ar organizacija apie bet kokią nustatytą skrydžio saugai pavojų keliančią orlaivio arba komponento būklę praneša:
- 1) orlaivio registravimo valstybės narės paskirtai kompetentingai institucijai ir operatoriaus valstybės narės paskirtai kompetentingai institucijai, jei operatoriaus valstybė narė skiriasi nuo registravimo valstybės narės;
 - 2) už tipo projektą ar papildomą tipo projektą atsakingai organizacijai.
- b) A punkte nurodyti pranešimai teikiami a punkte nurodytos kompetentingos institucijos nustatytu būdu ir juose turi būti nurodoma visa pranešimą teikiančiam asmeniui arba organizacijai žinoma su būkle susijusi informacija.
- c) Jei orlaivio techninė priežiūra ar tinkamumo skraidyti patikra atliekama remiantis rašytine sutartimi, už šią veiklą atsakingas asmuo ar organizacija apie bet kokią a punkte nurodytą būklę praneša ir orlaivio savininkui, kitu atveju – atitinkamai CAMO ar CAO.
- d) Asmuo ar organizacija a ir c punktuose nurodytus pranešimus pateikia kuo greičiau, bet ne vėliau kaip per 72 valandas nuo to laiko, kai asmuo ar organizacija nustato būklę, dėl kurios teikiamas pranešimas, nebent tai neįmanoma dėl išskirtinių aplinkybių.

C POSKYRIS*NEPERTRAUKIAMASIS TINKAMUMAS SKRAIDYTI***ML.A.301 Nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užduotys**

Orlaivio nepertraukiamasis tinkamumas skraidyti ir eksploatacinės bei avarinės įrangos tinkamumas naudoti turi būti užtikrinami:

- a) atliekant priešskrydinį tikrinimą;
- b) pašalinant saugiam eksploatavimui turinčius įtakos visus defektus ir pažeidimus pagal ML.A.304 ir ML.A.401 dalyse (atsižvelgiant į tai, kas taikoma) nurodytus duomenis, kartu atsižvelgiant į minimalios įrangos sąrašą ir nuokrypių nuo konfigūracijos sąrašą, jeigu jie sudaryti;
- c) atliekant visą techninę priežiūrą pagal ML.A.302 dalyje nurodytą OTPP;
- d) įgyvendinant bet kurią iš šių taikytinų priemonių:
 - 1) tinkamumo skraidyti nurodymus;
 - 2) eksploatavimą užtikrinančius nurodymus, turinčius įtakos nepertraukiamajam tinkamumui skraidyti;
 - 3) Agentūros nustatytus nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti reikalavimus;
 - 4) priemonę, kurią kompetentinga institucija pareikalavo taikyti, kad būtų nedelsiant ištaisyti su sauga susiję pažeidimai;

▼ C2

- e) atliekant keitimą ir remontą pagal ML.A.304 dalį;
- f) atliekant su technine priežiūra susijusius bandomuosius skrydžius, jeigu būtina.

ML.A.302 Orlaivių techninės priežiūros programa

- a) Kiekvieno orlaivio techninė priežiūra organizuojama pagal OTPP.
- b) OTPP ir visus jos vėlesnius pateikimus:
 - 1) pagal ML.A.302 dalies c punkto 7 papunktį paskelbia savininkas, jei orlaivio nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti užtikrina ne CAMO ar CAO, arba
 - 2) patvirtina už orlaivio nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimą atsakinga CAMO arba CAO.

Pagal b punkto 1 papunktį OTPP skelbiantis savininkas arba pagal b punkto 2 papunktį OTPP tvirtinanti organizacija OTPP nuolat atnaujina.

- c) OTPP keliami reikalavimai:
 - 1) joje aiškiai įvardijamas orlaivio savininkas ir susijęs orlaivis, taip pat atitinkamas įmontuotas variklis bei oro sraigtas;
 - 2) joje pateikiami:
 - a) užduotys ar tikrinimai, numatyti d punkte nurodytoje taikytinoje būtiniausio tikrinimo programoje, arba
 - b) projekto patvirtinimo turėtojo pateikti nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti nurodymai);
 - 3) joje savininko, CAMO ar CAO siūlymu gali būti numatyti techninės priežiūros veiksmai, papildantys tai, kas numatyta c punkto 2 papunktyje, arba techninės priežiūros veiksmai, taikytini kaip alternatyva tam, kas nurodyta c punkto 2 papunkčio b dalyje, kai jie jau patvirtinti arba paskelbti pagal b punktą. C punkto 2 papunkčio b dalyje nurodytoms priemonėms alternatyvūs techninės priežiūros veiksmai negali būti mažiau griežti nei numatyti taikytinoje būtiniausio tikrinimo programoje;
 - 4) joje pateikiama visa privaloma nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti informacija, kaip antai pasikartojantys tinkamumo skraidyti nurodymai, nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti nurodymų tinkamumo skraidyti apribojimų skyrius ir konkretūs techninės priežiūros reikalavimai, pateikti tipo pažymėjimo duomenų lape;
 - 5) joje nurodomos visos papildomos techninės priežiūros užduotys, kurios turi būti atliktos atsižvelgiant į konkretų orlaivio tipą, orlaivio konfigūraciją ir operacijos tipą bei specifiką, ir atsižvelgiama bent į šiuos aspektus:
 - a) konkrečią įmontuotą įrangą ir orlaivio pakeitimus;

▼ C2

- b) orlaivyje atliktą remontą;
 - c) ribotos eksploataavimo trukmės komponentus ir kritinius skrydžio saugos komponentus;
 - d) techninės priežiūros rekomendacijas, pavyzdžiui, dėl laikotarpių tarp dviejų kapitalinių remontų, pateiktas techninės priežiūros žurnaluose, techninės priežiūros raštuose ir kitoje neprivalomoje priežiūros darbų informacinėje medžiagoje;
 - e) taikytinus eksploataavimo nurodymus ar reikalavimus, susijusius su periodiniu tam tikros įrangos tikrinimu;
 - f) specialius naudojimo patvirtinimus;
 - g) orlaivio naudojimą ir naudojimo aplinką;
- 6) nurodoma, ar pilotai savininkai turi teisę atlikti techninę priežiūrą;
- 7) joje pateikiamas savininko pasirašytas pareiškimas (jei savininkas tokį paskelbė), kad ši OTTP yra skirta konkrečiai orlaivio registracijai ir kad jis yra visiškai atsakingas už tos programos turinį, ypač už visus nukrypimus nuo projekto patvirtinimo turėtojo rekomendacijų;
- 8) jei OTTP patvirtino CAMO ar CAO, ši organizacija ją pasirašo ir saugo užrašus, kuriuose pagrindžiamas bet koks nukrypimas nuo projekto patvirtinimo turėtojo rekomendacijų;
- 9) ji peržiūrima bent kartą per metus, įvertinant jos veiksmingumą, ir šią peržiūrą atlieka:
- a) kartu su orlaivio tinkamumo skraidyti patikra – šią patikrą atliekantis asmuo arba
 - b) orlaivio nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti užtikrinanti CAMO ar CAO tais atvejais, kai OTTP peržiūra nėra atliekama kartu su tinkamumo skraidyti patikra.
- Jei per peržiūrą nustatoma orlaivio trūkumų, susijusių su OTTP turiniu, atliekami atitinkami OTTP pakeitimai. Šiuo atveju peržiūrą atliekantis asmuo informuoja registravimo valstybės narės kompetentingą instituciją, jei jis nesutinka su savininko, CAMO ar CAO daromais OTTP pakeitimais. Kompetentinga institucija nusprendžia, kurie OTTP pakeitimai reikalingi, atsižvelgdama į atitinkamus pažeidimus ir prireikus imdamasi veiksmų pagal ML.B.304 dalį.
- d) Būtiniausio tikrinimo programai taikomi reikalavimai:
- 1) joje nurodomi šie tikrinimo intervalai:
 - a) lėktuvai, motorizuotieji turo sklandytuvai ir balionai tikrinami kasmet arba kas 100 eksploataavimo valandų, priklausomai nuo to, kuris terminas ankstesnis; šiam tikrinimo intervalui galima taikyti 1 mėnesio arba 10 val. paklaidą. Kitas intervalas skaičiuojamas nuo atlikto patikrinimo laiko;

▼ C2

b) sklandytuvai ir motorizuotieji sklandytuvai, išskyrus motorizuotuosius turo sklandytuvus, tikrinami kasmet; šiam tikrinimo intervalui galima taikyti 1 mėnesio paklaidą. Kitas intervalas skaičiuojamas nuo atlikto patikrinimo laiko;

2) į ją įtraukiama ši informacija, jei taikytina orlaivio tipui:

a) pagal projekto patvirtinimo turėtojo reikalavimus būtini priežiūros darbai,

b) ženklavimo tikrinimas;

c) svėrimo duomenų peržiūra ir svėrimas pagal Reglamentą (ES) Nr. 965/2012, Reglamentą (ES) 2018/395 ir Reglamentą (ES) 2018/1976;

d) atsakiklio (jei įrengtas) veikimo bandymas;

e) orinio slėgio imtuvų sistemos naudojimo bandymas;

f) lėktuvų:

i) galios ir sūkių per minutę, magnetų, degalų ir alyvos slėgio, variklio temperatūros tikrinimas;

ii) paskelbta mėginimo procedūra, jei varikliuose įrengtas automatizuotas variklio valdymas;

iii) sausojo karterio variklių, turbokompresorinių variklių ir skysčiu aušinamų variklių veikimo tikrinimas siekiant išsiaiškinti, ar nėra skysčio apytakos sutrikimų;

g) toliau išvardytų sričių struktūrinių elementų, sistemų ir komponentų būklės ir pritvirtinimo tikrinimas:

i) lėktuvų:

sklandmens, salono ir pilotų kabinos, važiuoklės, sparno ir centrinės dalies, vairų, uodegos, avionikos ir elektros įrangos, jėgainės, sankabos ir pavarų dėžės, oro sraigto ir įvairių sistemų, pavyzdžiui, išsaunamųjų gelbėjimo priemonių sistemos;

ii) sklandytuvų ir motorizuotųjų sklandytuvų:

sklandmens, salono ir pilotų kabinos, važiuoklės, sparno ir centrinės dalies, uodegos, avionikos ir elektros įrangos, jėgainės (motorizuotųjų sklandytuvų) ir įvairių sistemų, pavyzdžiui, nuimamo balasto ir (arba) stabdymo parašiuoto ir jo išskleidimo valdymo, vandens balasto sistemos;

iii) karšto oro balionų:

kupolo, degiklio, gondolos, degalų talpų, įrangos ir prietaisų;

iv) dujinių oro balionų:

kupolo, gondolos, įrangos ir prietaisų.

▼ C2

Tol, kol šiame priede nenurodyta dirizablių ir sukasparnių būtiniausio tikrinimo programa, jų OTPP turi būti pagrįsta projekto patvirtinimo turėtojo išduotais nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti nurodymais, kaip nurodyta c punkto 2 papunkčio b dalyje.

e) Nukrypstant nuo b ir c punktų, savininko pareiškimas arba CAMO ar CAO patvirtinimas nebūtinai ir OTPP dokumento pateikti nebūtinai, jei įvykdytos šios sąlygos:

1) visų projekto patvirtinimo turėtojo pateiktų nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti nurodymų laikomasi be nukrypimų;

2) visų techninės priežiūros rekomendacijų, pavyzdžiui, dėl laikotarpių tarp dviejų kapitalinių remontų, pateiktų techninės priežiūros žurnaluose, techninės priežiūros raštuose ir kitoje neprivalomoje priežiūros darbų informacinėje medžiagoje, laikomasi be nukrypimų;

3) nereikia atlikti jokių papildomų techninės priežiūros užduočių, susijusių su:

a) konkrečia įmontuota įranga ir orlaivio pakeitimais;

b) orlaivyje atliekamam remontui;

c) ribotos eksploataavimo trukmės komponentais ir kritiniais skrydžio saugos komponentais;

d) specialiais naudojimo patvirtinimais;

e) orlaivio naudojimui ir naudojimo aplinka;

4) pilotams savininkams suteikta teisė atlikti pilotui savininkui priklausančią techninę priežiūrą.

Ši išlyga netaikoma, jei pilotas savininkas arba, jei orlaivis valdomas bendrosios nuosavybės teise, bet kuris iš pilotų savininkų neturi teisės atlikti pilotui savininkui priklausančios techninės priežiūros, nes tai turi būti nurodyta paskelbtoje ar patvirtintoje OTPP.

f) Jei įvykdomos e punkto 1–4 papunkčiuose nurodytos sąlygos, orlaiviui taikytiną OTPP sudaro:

1) projekto patvirtinimo turėtojo pateikti nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti nurodymai;

2) techninės priežiūros rekomendacijos, pavyzdžiui, dėl laikotarpių tarp dviejų kapitalinių remontų, pateiktos techninės priežiūros žurnaluose, techninės priežiūros raštuose ir kitoje neprivalomoje priežiūros darbų informacinėje medžiagoje;

3) visa privaloma nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti informacija, kaip antai pasikartojantys tinkamumo skraidyti nurodymai, nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti nurodymų tinkamumo skraidyti apribojimų skyrius ir konkretūs techninės priežiūros reikalavimai, pateikti tipo pažymėjimo duomenų lape;

▼ C2

- 4) užduotys, atliktinos pagal specialius veiklos ar oro erdvės nurodymus arba reikalavimus, susijusius su konkrečiais prietaisais ir įranga.

ML.A.303 Tinkamumo skraidyti nurodymai

Jeigu Agentūra nėra nustačiusi kitaip, visi taikomi tinkamumo skraidyti nurodymai turi būti vykdomi laikantis tų tinkamumo skraidyti nurodymų reikalavimų.

ML.A.304 Keitimų ir remonto duomenys

Orlaivį ar komponentą remontuojantis asmuo ar organizacija įvertina visus pažeidimus. Keitimai ir remontas atliekami, pasinaudojant, jei reikia:

- a) Agentūros patvirtintais duomenimis;
- b) Reglamento (ES) Nr. 748/2012 I priedo (21 dalies) reikalavimus atitinkančios projektavimo organizacijos patvirtintais duomenimis;
- c) Reglamento (ES) Nr. 748/2012 I priedo (21 dalies) 21.A.90B arba 21.A.431B dalyje nurodytuose reikalavimuose pateiktais duomenimis.

ML.A.305 Orlaivio nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užrašų sistema

- a) Užbaigus bet kokią techninę priežiūrą, orlaivio nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užrašų sistemoje daromas įrašas apie išleidimo eksploatuoti pažymėjimą (IEP), kurio reikalaujama pagal ML.A.801 dalį. Kiekvienas įrašas daromas kuo greičiau, bet ne vėliau kaip per 30 dienų nuo techninės priežiūros užduoties užbaigimo.
- b) Orlaivio nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užrašus sudaro orlaivio žurnalas, variklio žurnalas (-ai) arba variklio modulio eksploatavimo formuliarai, oro sraigto žurnalas (-ai) ir visų ribotos eksploatavimo trukmės komponentų eksploatavimo formuliarai, atsižvelgiant į poreikį.
- c) Orlaivio žurnaluose nurodomas orlaivio tipas ir registravimo ženklas, data bei bendra skrydžio trukmė ir skrydžio ciklai bei nusileidimai.
- d) Orlaivio nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užrašuose turi būti pateikta:
 - 1) su tinkamumo skraidyti nurodymais ir priemonėmis, kurias kompetentinga institucija įpareigojo taikyti, kad būtų nedelsiant ištaisyti su sauga susiję pažeidimai, susijusi dabartinė padėtis;
 - 2) su pakeitimais, remontu ir kitomis projekto patvirtinimo turėtojo techninės priežiūros rekomendacijomis susijusi dabartinė padėtis;
 - 3) dabartinė OTPP įgyvendinimo padėtis;
 - 4) dabartinė ribotos eksploatavimo trukmės komponentų būklė;
 - 5) galiojanti ataskaita apie masės ir sunkio centro nustatymą;
 - 6) galiojantis atidėtų techninės priežiūros darbų sąrašas.

▼ C2

- e) Be oficialaus išleidimo dokumento – EASA 1 formos, pateiktos I priedo (M dalies) II priedėlyje, arba lygiaverčių dokumentų, atitinkamame variklio arba oro sraigto žurnale, variklio modulio ar ribotos eksploataavimo trukmės komponento eksploataavimo formuliare pateikiama toliau nurodyta informacija apie visus įmontuotus komponentus, kaip antai variklį, oro sraigta, variklio modulį arba ribotos eksploataavimo trukmės komponentą:
- 1) komponento identifikacinė informacija;
 - 2) orlaivio, variklio, oro sraigto, variklio modulio arba ribotos eksploataavimo trukmės komponento, kuriame buvo įmontuotas tam tikras komponentas, tipas, serijos numeris ir, jei taikoma, registracija bei informacija apie komponento įmontavimą ir išmontavimą;
 - 3) data ir komponento suminis bendras skrydžio valandų, skrydžio ciklų ir tūpimų skaičius ir, jei svarbu konkrečiam komponentui, eksploataavimo kalendorinio laiko trukmė;
 - 4) aktuali d punkte nurodyta informacija, taikoma komponentui.
- f) Už nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimą ir užduočių atlikimą pagal ML.A.201 dalį atsakingas asmuo ar organizacija turi kontroliuoti užrašus, kaip nurodyta ML.A.305 punkte, ir, gavęs prašymą, juos pateikia kompetentingai institucijai.
- g) Visi įrašai, daromi orlaivio nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užrašuose, turi būti aiškūs ir tikslūs. Jeigu būtina ištaisyti įrašą, jis ištaisomas taip, kad būtų galima aiškiai matyti pradinį įrašą.
- h) Savininkas užtikrina, kad būtų įdiegta šių užrašų saugojimo toliau nurodytą laiką sistema:
- 1) orlaivio ir visų jame įmontuotų ribotos eksploataavimo trukmės komponentų visų išsamių techninės priežiūros užrašų – tol, kol juose įrašyta informacija pakeičiama nauja lygiavertės taikymo srities ir vienodo išsamumo informacija, tačiau ne trumpiau kaip 36 mėnesius nuo tos dienos, kai orlaivis arba komponentas buvo išleistas eksploatuoti;
 - 2) orlaivio bei visų jame įmontuotų ribotos eksploataavimo trukmės komponentų bendros eksploataavimo trukmės užrašų (t. y. informacijos apie valandas, kalendorinį laiką, ciklus ir tūpimus) – bent 12 mėnesių nuo tos dienos, kai orlaivį arba komponentą buvo nustota eksploatuoti visam laikui;
 - 3) ribotos eksploataavimo trukmės komponento eksploataavimo laiko (t. y. informacijos apie valandas, kalendorinį laiką, ciklus ir tūpimus) nuo paskutinės planinės techninės priežiūros – bent tol, kol planinės komponento techninės priežiūros darbus pakeičia kiti lygiavertės apimtys ir vienodo išsamumo planinės techninės priežiūros darbai;
 - 4) dabartinės OTPP įgyvendinimo būklės – bent tol, kol planinės orlaivio arba komponento techninės priežiūros darbus pakeičia kiti lygiavertės apimtys ir vienodo išsamumo planinės techninės priežiūros darbai;

▼ **C2**

- 5) su orlaiviui ir komponentams taikomais tinkamumo skraidyti nurodymais susijusios dabartinės padėties – bent 12 mėnesių nuo tos dienos, kai orlaivį arba komponentą buvo nustota eksploatuoti visam laikui;
- 6) išsamios informacijos apie orlaivio, variklio (-ių), oro sraigto (-ų) ir bet kokių kitų skrydžio saugai itin svarbių komponentų einamuosius keitimus ir remontą – bent 12 mėnesių nuo tos dienos, kai juos buvo nustota eksploatuoti visam laikui.

ML.A.307 Orlaivio nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užrašų perdavimas

- a) Orlaivį iš vieno savininko visam laikui perleidžiant kitam savininkui, perduodantis savininkas užtikrina, kad kartu būtų perduoti ir ML.A.305 dalyje nurodyti nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užrašai.
- b) Savininkas, sudarydamas sutartį su CAMO ar CAO dėl nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užduočių atlikimo, užtikrina, kad organizacijai, su kuria sudaroma sutartis, būtų perduoti ML.A.305 dalyje nurodyti nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užrašai.
- c) ML.A.305 dalies h punkte nustatyti užrašų laikymo laikotarpiai toliau taikomi naujajam savininkui, CAMO ar CAO.

D POSKYRIS*TECHNINĖS PRIEŽIŪROS STANDARTAI***ML.A.401 Techninės priežiūros duomenys**

- a) Orlaivio techninę priežiūrą atliekantis asmuo ar organizacija, atlikdamas techninę priežiūrą, naudoja tik taikytinus techninės priežiūros duomenis.

▼ **M11**

- b) Šiame priede terminas „taikomi techninės priežiūros duomenys“ apima:
 1. kompetentingos institucijos arba Agentūros parengtus visus taikytinus reikalavimus, procedūras, standartus ir informaciją;
 2. visus taikytinus tinkamumo skraidyti nurodymus;
 3. taikomus ICA ir kitus techninės priežiūros nurodymus, paskelbtus tipo pažymėjimo turėtojo, papildomo tipo pažymėjimo turėtojo ar bet kurios kitos organizacijos, kuri skelbia tokius duomenis pagal Reglamento (ES) Nr. 748/2012 I priedą (21 dalį);
 4. taikomus komponentų, kuriuos kaip tinkamus įmontuoti patvirtino projekto patvirtinimo turėtojas, techninės priežiūros nurodymus, kuriuos paskelbė komponentų gamintojai ir kurie yra priimtini projekto patvirtinimo turėtojui;
 5. visus pagal 145.A.45 dalies d punktą parengtus taikomus duomenis.

▼ **C2****ML.A.402 Techninės priežiūros atlikimas**

- a) Patvirtintos techninės priežiūros organizacijos techninę priežiūrą atlieka remdamosi I priedo (M dalies) F poskyriu, II priedu (145 dalimi) arba Vd priedu (CAO dalimi), atsižvelgiant į tai, kas taikoma.
- b) Jei techninė priežiūra atliekama ne pagal a punktą, techninę priežiūrą atliekantis asmuo turi:
 - 1) būti kvalifikuotas atlikti užduotį, kaip reikalaujama šiame priede;

▼ **C2**

- 2) užtikrinti, kad techninės priežiūros atlikimo vieta būtų gerai sutvarkyta, švari ir neužteršta;
- 3) taikyti ML.A.401 dalyje nurodytuose techninės priežiūros duomenyse išdėstytus metodus, būdus, standartus ir nurodymus;
- 4) naudoti ML.A.401 dalyje nurodytuose techninės priežiūros duomenyse nurodytą įrangą, įrankius bei medžiagas. Jeigu būtina, įrankiai ir įranga turi būti tikrinami ir kalibruojami pagal oficialiai pripažintą standartą;
- 5) užtikrinti, kad techninė priežiūra būtų atliekama atsižvelgiant į visus su aplinka susijusius apribojimus, nustatytus ML.A.401 dalyje nurodytuose techninės priežiūros duomenyse;
- 6) užtikrinti, kad atšiauriomis aplinkos sąlygomis arba ilgai atliekamai techninei priežiūrai būtų naudojami tinkami įrenginiai;
- 7) užtikrinti kuo mažesnę daugybinių techninės priežiūros klaidų riziką ir tokių pačių techninės priežiūros klaidų kartojimo riziką;
- 8) užtikrinti, kad atlikus ypatingos svarbos techninės priežiūros užduotį būtų taikomas klaidų pastebėjimo metodas;
- 9) užbaigęs techninę priežiūrą, atlikti bendrą patikrinimą, skirtą užtikrinti, kad iš orlaivio arba komponento būtų išimti visi įrankiai, įranga ir visos pašalinės dalys bei medžiagos ir kad visos nuimtos priegos plokštės būtų vėl pritvirtintos;
- 10) užtikrinti, kad būtų tinkamai užregistruoti su visa atlikta technine priežiūra susiję duomenys ir ji būtų tinkamai pagrįsta dokumentais.

ML.A.403 Orlaivio defektai

- a) Visi skrydžio saugai didelį pavojų keliantys orlaivio defektai turi būti pašalinti prieš kitą skrydį.
- b) Toliau nurodyti asmenys turi teisę nuspręsti, kad defektas nekelia didelio pavojaus skrydžio saugai ir todėl atidėti jo šalinimą:
 - 1) pilotas – dėl neprivalomos orlaivio įrangos defektų;
 - 2) pilotas, remdamasis minimalios įrangos sąrašu, – dėl privalomos orlaivio įrangos defektų; priešingu atveju šių defektų šalinimą gali atidėti tik įgalioti už išleidimą atsakingi darbuotojai;
 - 3) pilotas – dėl b punkto 1 papunktyje ir b punkto 2 papunktyje nenurodytų defektų, jei įvykdytos visos šios sąlygos:
 - i) orlaiviai yra eksploatuojami pagal Reglamento (ES) Nr. 965/2012 VII priedą (NCO dalį) arba balionai ir sklaidytuvai eksploatuojami ne pagal Reglamento (ES) 2018/395 II priedo (BOP dalies) ADD poskyrį arba ne pagal Reglamento (ES) 2018/1976 II priedo (SAO dalies) DEC poskyrį;

▼ **C2**

- ii) pilotas defekto šalinimo atidėjimą suderino su orlaivio savininku arba, jei taikytina, su CAMO arba CAO, su kuria sudaryta sutartis;
- 4) tinkamą kvalifikaciją turintys už išleidimą atsakingi darbuotojai – dėl kitų defektų, nenurodytų b punkto 1 ir 2 papunkčiuose, jei neįvykdytos 3 punkto i ir ii papunkčių sąlygos.
- c) Visi skrydžio saugai didelio pavojaus nekeliantys defektai turi būti pašalinami nedelsiant, kai tai įmanoma padaryti, nuo orlaivio defekto nustatymo pirmą kartą dienos ir atsižvelgiant į techninės priežiūros duomenyse nustatytus apribojimus.
- d) Visi prieš skrydį nepašalinti defektai turi būti užregistruoti ML.A.305 dalyje nurodytoje orlaivio nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užrašų sistemoje, ir šie įrašai turi būti prieinami pilotui.

E POSKYRIS

KOMPONENTAI

ML.A.501 **Klasifikavimas ir montavimas**▼ **M11**

- a) Jei šio reglamento I priedo (M dalies) F poskyryje, II priede (145 dalyje) ar Vd priede (CAO dalyje) arba Reglamento (ES) Nr. 748/2012 I priedo (21 dalies) 21.A.307 dalyje nurodyta kitaip, komponentą galima įmontuoti tik jei įvykdytos visos šios sąlygos:
 - (i) jis yra tinkamos būklės;
 - (ii) jis tinkamai išleistas eksploatuoti, išduodant EASA I formą, pateiktą I priedo (M dalies) II priedėlyje, arba lygiavertį dokumentą;
 - (iii) jis paženklintas pagal Reglamento (ES) Nr. 748/2012 I priedo (21 dalies) Q poskyrį.

▼ **C2**

- b) Prieš komponentą įmontuojant į orlaivį, asmuo arba patvirtinta techninės priežiūros organizacija turi įsitikinti, kad tam tikrą komponentą leidžiama įmontuoti, jeigu taikytini skirtingi pakeitimai arba tinkamumo skraidyti nurodymų konfigūracijos.
- c) Standartinės dalis į orlaivį arba komponentą galima įmontuoti tik tada, jeigu tos konkrečios standartinės dalys yra nurodytos techninės priežiūros duomenyse. Standartinės dalis galima įmontuoti tik tada, jeigu su jomis pateikiamas atitiktis taikytinam standartui įrodymas ir jos atitinka atsekamumo reikalavimus.
- d) Žaliavinės ar naudojamosios medžiagos orlaivyje ar komponente naudojamos tik šiais atvejais:
 - i) orlaivio ar komponento gamintojas leidžia naudoti žaliavines ar naudojamąsias medžiagas, nustatytas techninės priežiūros duomenyse arba I priedo (M dalies) F poskyryje, II priede (145 dalyje) arba Vd priede (CAO dalyje);
 - ii) tokios medžiagos atitinka taikytinas medžiagų specifikacijas ir atsekamumo reikalavimus;
 - iii) su tokiomis medžiagomis pateikiami dokumentai, kuriuose aiškiai nurodoma konkreti žaliava ar medžiaga, taip pat gamintojas ir tiekėjas ir pateikiama atitiktis specifikacijai pareiškimas.

▼ **C2**

- e) Balionų atveju, jei konkrečiam kupolui tinka įvairūs gondolų, degiklių ir degalų balionų komplektai, juos montuojantis asmuo įsitikina, kad:
- 1) gondola, degiklis ir (arba) degalų balionai gali būti įmontuojami pagal tipo pažymėjimo duomenų lapą ir kitus jame nurodytus dokumentus;
 - 2) gondola, degiklis ir (arba) degalų balionai yra tinkami naudoti ir turimi tinkami jų techninės priežiūros užrašai.

ML.A.502 **Komponento techninė priežiūra**▼ **M11**

- a) Komponentų, kuriuos pagal Reglamento (ES) Nr. 748/2012 I priedo (21 dalies) 21.A.307 dalies b punkto 2 papunktį priėmė savininkas, techninę priežiūrą atlieka bet kuris asmuo ar organizacija, jei savininkas juos po to vėl priima pagal to priedo 21.A.307 dalies b punkto 2 papunktį. Atlikus šią techninę priežiūrą negalima išduoti EASA 1 formos, pateiktos I priedo (M dalies) II priedėlyje, ir jai taikomi orlaivių išleidimo eksploatuoti reikalavimai.

▼ **C2**

- b) Komponentai išleidžiami eksploatuoti remiantis toliau pateikta lentele.

	Išleisti eksploatuoti, naudojant EASA 1 formą (pateiktą I priedo (M dalies) II priedėlyje)	Išleisti eksploatuoti orlaivio lygmeniu pagal ML.A.801 dalį (EASA 1 formos išduoti negalima)
Komponentai, kurių techninė priežiūra atliekama pagal <u>komponentų</u> techninės priežiūros duomenis (komponento gamintojo pateiktus duomenis)		
Techninė priežiūra, išskyrus kapitalinį remontą	Organizacijos, kvalifikuotos atlikti variklių techninę priežiūrą (variklių atveju) arba komponentų techninę priežiūrą (kitų komponentų atveju)	(i) Organizacijos, kvalifikuotos atlikti orlaivių techninę priežiūrą, ir (arba) (ii) nepriklausomi už išleidimą atsakingi darbuotojai
Komponentų, išskyrus variklius ir oro sraigtus, kapitalinis remontas	Organizacijos, kvalifikuotos atlikti komponentų techninę priežiūrą	Negalima
CS-VLA, CS-22 ir LSA orlaivių variklių ir oro sraigtų kapitalinis remontas	Organizacijos, kvalifikuotos atlikti variklių techninę priežiūrą (variklių atveju) arba komponentų techninę priežiūrą (kitų komponentų atveju)	(iii) Organizacijos, kvalifikuotos atlikti orlaivių techninę priežiūrą, ir (arba) (iv) nepriklausomi už išleidimą atsakingi darbuotojai
Ne CS-VLA, CS-22 ir LSA orlaivių variklių ir oro sraigtų kapitalinis remontas	Organizacijos, kvalifikuotos atlikti variklių techninę priežiūrą (variklių atveju) arba komponentų techninę priežiūrą (kitų komponentų atveju)	Negalima
Komponentai, kurių techninė priežiūra atliekama pagal <u>orlaivių</u> techninės priežiūros duomenis (orlaivio gamintojo pateiktus duomenis)		
Visi komponentai ir visi techninės priežiūros tipai	Organizacijos, kvalifikuotos atlikti variklių techninę priežiūrą (variklių atveju) arba komponentų techninę priežiūrą (kitų komponentų atveju)	— Organizacijos, kvalifikuotos atlikti orlaivių techninę priežiūrą, ir (arba) — nepriklausomi už išleidimą atsakingi darbuotojai

▼ **M11**

- c) Reglamento (ES) Nr. 748/2012 I priedo (21 dalies) 21.A.307 dalies b punkto 3–6 papunkčiuose nurodytų komponentų techninę priežiūrą gali atlikti bet kuris asmuo arba organizacija. Tokiu atveju, nukrypstant nuo b punkto, techninę priežiūrą atlikęs asmuo ar organizacija tuos komponentus išleidžia eksploatuoti išduodamas (-a) atliktos techninės priežiūros deklaraciją. Atliktos techninės priežiūros deklaracijoje pateikiama bent pagrindinė informacija apie atliktą techninę priežiūrą, techninės priežiūros atlikimo data ir deklaraciją išdavusio asmens tapatybę arba ją išdavusios organizacijos pavadinimas. Deklaracija laikoma techninės priežiūros įrašu ir komponento, kurio techninė priežiūra atliekama, atžvilgiu yra lygiavertė EASA 1 formai.

▼ **C2****ML.A.503 Ribotos eksploatavimo trukmės komponentai**

- a) Sąvoka „ribotos eksploatavimo trukmės komponentai“ apima šiuos komponentus:
- 1) komponentus, kuriems galioja nustatyta eksploatavimo trukmė, kuriai pasibaigus jie nebeturėtų būti eksploatuojami;
 - 2) komponentus, kurių eksploatavimo trukmė ribota ir kuriai pasibaigus komponentams atliekama techninė priežiūra, kad jie vėl būtų tinkami eksploatuoti.
- b) Įmontuoti ribotos eksploatavimo trukmės komponentai neturi būti eksploatuojami ilgiau nei patvirtintą ribotą eksploatavimo laiką, nustatytą OTTP ir tinkamumo skraidyti nurodymuose, išskyrus ML.A.504 dalies c punkte numatytus atvejus.
- c) Patvirtinta eksploatavimo trukmė atitinkamai nurodoma kalendoriniu laiku, skrydžių valandomis, tūpimais arba ciklais.
- d) Patvirtintos ribotos eksploatavimo trukmės pabaigoje komponentas turi būti išimtas iš orlaivio ir atlikta jo techninė priežiūra arba jis turi būti pašalintas, jeigu tai nustatytos eksploatavimo trukmės komponentas.

ML.A.504 Eksploatuoti netinkamų komponentų kontrolė

- a) Komponentas laikomas netinkamu eksploatuoti esant bet kuriai iš šių aplinkybių:
- 1) pasibaigė OTTP nustatyta ribota komponento eksploatavimo trukmė;
 - 2) komponentas neatitinka taikomų tinkamumo skraidyti nurodymų ir kitų Agentūros įpareigotų laikytis nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti reikalavimų;
 - 3) nėra būtinos informacijos, į kurią atsižvelgiant būtų galima nustatyti komponento tinkamumo naudoti būklę arba tinkamumą būti įmontuotam;
 - 4) yra komponento defektų arba veikimo sutrikimų įrodymų;
 - 5) sutrinka komponento veikimas arba įvyksta avarija, galintys turėti įtakos jo tinkamumui eksploatuoti.
- b) Netinkami eksploatuoti komponentai identifikuojami kaip:
- 1) netinkami eksploatuoti komponentai ir laikomi saugioje vietoje, kur patvirtinta techninės priežiūros organizacija arba nepriklausomi už išleidimą atsakingi darbuotojai juos prižiūri tol, kol bus nuspręsta dėl būsimo tų komponentų statuso, arba

▼ C2

- 2) komponentai, kurie netinkami eksploatuoti tam asmeniui ar organizacijai, kurie paskelbė komponentą netinkamu eksploatuoti, ir jie perduodami laikyti orlaivio savininkui, o toks perdavimas dokumentuojamas ML.A.305 dalyje nurodytoje orlaivių techninės priežiūros užrašų sistemoje.
- c) Komponentai, kurių nustatyta eksploatavimo trukmė yra pasibaigusi arba kurie turi nepataisomų defektų ar veikimo sutrikimų, priskiriami prie pakartotinai naudoti netinkamų komponentų ir jie neturi vėl patekti į komponentų tiekimo sistemą, jeigu nebuvo išplėsta nustatyta jų eksploatavimo trukmė arba jeigu pagal ML.A.304 dalį nebuvo patvirtintas sprendimas dėl remonto.
- d) Bet koks pagal ML.A.201 dalį atsakingas asmuo ar organizacija dėl c punkte nurodytų pakartotinai naudoti netinkamų komponentų imasi vieno iš šių veiksmų:
 - 1) šiuos komponentus laiko b punkto 1 papunktyje nurodytoje vietoje;
 - 2) pasirūpina, kad prieš atsisakant atsakomybės už komponentą, jis būtų sugadintas taip, jog ekonominiu atžvilgiu to komponento nebūtų tikslinga dar kartą panaudoti arba remontuoti.
- e) Nepaisant d punkto, pagal ML.A.201 dalį atsakingas asmuo arba organizacija atsakomybę už komponentus, priskirtus prie pakartotinai naudoti netinkamų komponentų, kurie nėra sugadinami, gali perleisti organizacijai, kuri juos naudotų mokymo ar tyrinėjimo tikslais.

H POSKYRIS

*IŠLEIDIMO EKSPLOATUOTI PAŽYMĖJIMAS (IEP)***ML.A.801 Orlaivio išleidimo eksploatuoti pažymėjimas**

- a) IEP išduodamas tinkamai atlikus reikiamą orlaivio techninę priežiūrą.
- b) IEP išduoda:
 - 1) atitinkami už išleidimą atsakingi darbuotojai patvirtintos techninės priežiūros organizacijos vardu arba
 - 2) nepriklausomi už išleidimą atsakingi darbuotojai arba
 - 3) pilotas savininkas pagal ML.A.803 dalį.
- c) Nukrypstant nuo b punkto, jeigu esant nenumatytiems aplinkybėms orlaiviui draudžiama pakilti iš vietos, kurioje nėra tinkamai patvirtintos techninės priežiūros organizacijos ir atitinkamų už išleidimą atsakingų darbuotojų, savininkas gali leisti bet kokiam asmeniui, turinčiam ne trumpesnę nei trejų metų atitinkamos techninės priežiūros patirtį ir tinkamas kvalifikacijas, atlikti orlaivio techninę priežiūrą pagal šio priedo D poskyryje nustatytus standartus ir orlaivį išleisti eksploatuoti. Šiuo atveju savininkas turi:
 - 1) turėti ir laikyti orlaivio užrašuose išsamią informaciją apie visus atliktus darbus ir pažymėjimą išdavusio asmens turimą kvalifikaciją;

▼ C2

- 2) užtikrinti, kad tokia techninė priežiūra būtų iš naujo patikrinta ir orlaivis pagal ML.A.801 dalies b punktą išleistas eksploatuoti kuo greičiau, bet ne vėliau kaip per 7 dienas arba, jei orlaiviai yra eksploatuojami pagal Reglamento (ES) Nr. 965/2012 VII priedą (NCO dalį) arba balionai yra eksploatuojami ne pagal Reglamento (ES) 2018/395 II priedo (BOP dalies) ADD poskyrį, arba sklandytuvai yra eksploatuojami ne pagal Reglamento (ES) 2018/1976 II priedo (SAO dalies) DEC poskyrį, – ne vėliau kaip per 30 dienų;
 - 3) per 7 dienas nuo tokio pažymėjimo išdavimo apie tai pranešti CAMO ar CAO, su kuria sudaryta sutartis, arba, jeigu tokia sutartis nesudaryta, – kompetentingai institucijai.
- d) Jeigu eksploatuoti išleidžiama pagal b punkto 1 ar 2 papunktį, už išleidimą atsakingiems darbuotojams techninės priežiūros užduotis atlikti gali padėti už išleidimą atsakingų darbuotojų nuolatos tiesiogiai prižiūrimas vienas arba daugiau asmenų.
- e) IEP turi būti bent šie duomenys:
- 1) pagrindinė informacija apie atliktą techninę priežiūrą;
 - 2) techninės priežiūros darbų baigimo data;
 - 3) išleidimo eksploatuoti pažymėjimą išdavusios organizacijos ar asmens tapatybė, taip pat:
 - i) techninės priežiūros organizacijos ir IEP išdavusių už išleidimą atsakingų darbuotojų patvirtinimo nuoroda arba
 - ii) b punkto 2 papunktyje nurodytu atveju – IEP išdavusių už išleidimą atsakingų nepriklausomų darbuotojų tapatybė ir, jei taikoma, licencijos numeris;
 - 4) tinkamumo skraidyti ar eksploatavimo apribojimai, jei yra.
- f) Nukrypstant nuo b punkto ir neatsižvelgiant į g punktą, kai reikiamos techninės priežiūros baigti neįmanoma, IEP gali būti išduodamas su patvirtintais orlaivio apribojimais. Tokiu atveju IEP nurodoma, kad techninė priežiūra negalėjo būti baigta, taip pat nurodomi visi taikytini tinkamumo skraidyti ar eksploatavimo apribojimai, apie kuriuos informuoti reikalaujama pagal e punkto 4 papunktį.
- g) IEP neišduodamas, jeigu žinoma apie kokį nors pavojų skrydžio saugai keliantį šio priedo reikalavimų nesilaikymą.

▼ C2**ML.A.802 Komponento išleidimo eksploatuoti pažymėjimas****▼ M11**

- a) Išskyrus ML.A.502 dalies c punkte nurodytus atvejus, tinkamai atlikus orlaivio komponento techninės priežiūros darbus pagal ML.A.502 dalį išduodamas komponento išleidimo eksploatuoti pažymėjimas.

▼ C2

- b) I priedo (M dalies) II priedėlyje pateiktas oficialus išleidimo pažymėjimas, t. y. EASA 1 forma, yra komponento IEP, išskyrus atvejus, kai atlikus tokią techninę priežiūrą išleidžiama eksploatuoti orlaivio lygmeniu, kaip nurodyta ML.A.502 dalies b punkte.

ML.A.803 Pilotų savininko leidimas

- a) Pilotui savininkui keliamus reikalavimus atitinkantis asmuo:
- 1) turi turėti galiojančią valstybės narės išduotą arba patvirtintą atitinkamo orlaivio tipo ar klasės kategorijos piloto licenciją arba lygiavertę licenciją;
 - 2) turi būti orlaivio savininkas arba bendrasavininkis. savininkas privalo būti:
 - i) vienas iš registracijos formoje nurodytų fizinių asmenų arba
 - ii) laisvalaikio organizavimo veiklą vykdančio pelno nesiekiančio juridinio asmens narys, jeigu registracijos dokumente tas juridinis asmuo yra nurodomas kaip savininkas arba operatorius; tas narys turi tiesiogiai dalyvauti priimančiam juridinio asmens sprendimus ir būti paskirtas šio juridinio asmens atlikti pilotui savininkui priklausančią techninę priežiūrą.
- b) Jei orlaiviai yra eksploatuojami pagal Reglamento (ES) Nr. 965/2012 VII priedą (NCO dalį) arba balionai yra eksploatuojami ne pagal Reglamento (ES) 2018/395 II priedo (BOP dalies) ADD poskyrį, arba sklandytuvai yra eksploatuojami ne pagal Reglamento (ES) 2018/1976 II priedo (SAO dalies) DEC poskyrį, pilotas savininkas, atlikęs šio priedo II priedėlyje nurodytą ribotą pilotui savininkui priklausančią techninę priežiūrą, gali išduoti IEP.
- c) Įrašas apie IEP daromas orlaivio žurnaluose ir jame pateikiama pagrindinė informacija apie atliktą techninę priežiūrą bei naudotus techninės priežiūros duomenis, techninės priežiūros užbaigimo data ir pažymėjimą išdavusio piloto savininko tapatybę, parašas bei piloto licencijos (ar lygiavertės dokumento) numeris.

▼ C2

I POSKYRIS

TINKAMUMO SKRAIDYTI PATIKROS PAŽYMĖJIMAS (TSPP)

ML.A.901 Orlaivio tinkamumo skraidyti patikra

▼ M11

Kad orlaivio tinkamumo skraidyti pažymėjimas galiotų, periodiškai turi būti atliekama orlaivio tinkamumo skraidyti patikra ir pildomi orlaivio nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti įrašai.

▼ C2

a) TSPP išduodamas pagal šio priedo IV priedėlį (EASA 15c formą), sėkmingai užbaigus tinkamumo skraidyti patikrą. TSPP galioja 1 metus.

b) Pagal ML.A.903 dalį tinkamumo skraidyti patikrą atlieka ir TSPP išduoda:

- 1) kompetentinga institucija arba
- 2) tinkamai patvirtinta CAMO ar CAO, arba

▼ M8

3) patvirtinta techninės priežiūros organizacija, atlikdama OTPP numatytą patikrinimą kas 100 eksploatavimo valandų arba kasmet;

4) jei tai orlaiviai, eksploatuojami pagal Reglamento (ES) Nr. 965/2012 VII priedą (NCO dalį), arba balionai, eksploatuojami ne pagal Reglamento (ES) 2018/395 ⁽¹⁾ II priedo (BOP dalies) ADD poskyrį, arba sklandytuvai, eksploatuojami ne pagal Reglamento (ES) 2018/1976 ⁽²⁾ II priedo (SAO dalies) DEC poskyrį, – nepriklausomi už išleidimą atsakingi darbuotojai, atlikdami OTPP numatytą patikrinimą kas 100 eksploatavimo valandų arba kasmet ir turintys:

▼ C2

i) pagal III priedą (66 dalį) išduotą atitinkamiems orlaiviams skirtą licenciją arba, jei tiems konkreitiems orlaiviams

⁽¹⁾ 2018 m. kovo 13 d. Komisijos reglamentas (ES) 2018/395, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 216/2008 nustatomos išsamios skrydžių oro balionais vykdymo taisyklės (OL L 71, 2018 3 14, p. 10).

⁽²⁾ 2018 m. gruodžio 14 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2018/1976, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2018/1139 nustatomos išsamios skrydžių sklandytuvais vykdymo taisyklės (OL L 326, 2018 12 20, p. 64).

▼ C2

III priedas (66 dalis) netaikytinas – nacionalinę už išleidimą atsakingų darbuotojų kvalifikaciją, galiojančią tiems orlaiviams;

ii) įgaliojimą, kurį suteikė:

A) kompetentinga institucija, išdavusi licenciją pagal III priedą (66 dalį) arba

B) jei III priedas (66 dalis) netaikytinas – kompetentinga institucija, atsakinga už nacionalinę už išleidimą atsakingų darbuotojų kvalifikaciją.

Nepriklausomi už išleidimą atsakingi darbuotojai, turintys pagal III priedą (66 dalį) išduotą licenciją, gali atlikti tinkamumo skraidyti patikras ir išduoti TSPP bet kurioje valstybėje narėje registruotiems orlaiviams. Tačiau nacionalinę kvalifikaciją turintys nepriklausomi už išleidimą atsakingi darbuotojai tinkamumo skraidyti patikras atlieka ir TSPP išduoda tik tiems orlaiviams, kurie registruoti nacionalinę kvalifikaciją suteikusioje valstybėje narėje.

Nacionalinę kvalifikaciją turinčių nepriklausomų už išleidimą atsakingų darbuotojų išduoti TSPP nėra abipusiai pripažįstami perkeliant orlaivį į kitą valstybę narę.

Jei dėl tam tikrų aplinkybių kyla galimas pavojus saugai, kompetentinga institucija atlieka tinkamumo skraidyti patikrą ir pati išduoda TSPP.

c) TSPP galiojimą ne daugiau kaip dukart iš eilės (kiekvieną kartą metams) gali pratęsti tinkamai patvirtinta CAMO ar CAO, jei laikomasi šių sąlygų:

1) per paskutinius 12 mėnesių ši CAMO ar CAO orlaivį nepertraukiamai prižiūrėjo;

2) per paskutinius 12 mėnesių orlaivio techninę priežiūrą atliko patvirtintos techninės priežiūros organizacijos; tai apima pilotui savininkui priklausančias techninės priežiūros užduotis, kurias atliko ir orlaivį eksploatuoti išleido pilotas savininkas arba nepriklausomi už išleidimą atsakingi darbuotojai;

3) CAMO ar CAO neturi įrodymų ar pagrindo manyti, kad orlaivis netinkamas skraidyti.

CAMO ar CAO gali pratęsti galiojimą, nepriklausomai nuo to, kurie b punkte nurodyti darbuotojai ar organizacija išdavė TSPP pirmą kartą.

d) Nukrypstant nuo c punkto, TSPP pratęsimas gali būti paankstintas ne daugiau nei 30 dienų, užtikrinant tinkamumo skraidyti patikros procedūrų tęstinumą, taip siekiant užtikrinti, kad orlaivis būtų prieinamas norint jame palikti TSPP originalą.

e) Jeigu kompetentinga institucija pati atlieka tinkamumo skraidyti patikrą ir išduoda TSPP, savininkas kompetentingai institucijai:

1) pateikia kompetentingos institucijos prašomus dokumentus;

▼ C2

- 2) suteikia tinkamas patalpas jos darbuotojams tinkamoje vietoje;
- 3) jei reikia, užtikrina už išleidimą atsakingų darbuotojų pagalbą.

ML.A.902 Tinkamumo skraidyti patikros pažymėjimo galiojimas

- a) TSPP nustoja galioti esant vienai iš šių sąlygų:
 - 1) jo galiojimas sustabdomas arba jis atšaukiamas;
 - 2) sustabdomas tinkamumo skraidyti pažymėjimo galiojimas arba jis atšaukiamas;
 - 3) orlaivis neįrašytas į valstybės narės orlaivių registrą;
 - 4) sustabdomas tipo pažymėjimo, kuriuo remiantis buvo išduotas tinkamumo skraidyti pažymėjimas, galiojimas arba tipo pažymėjimas atšaukiamas.
- b) Orlaiviui neleidžiama pakilti, jei TSPP negalioja arba jei yra bet kurios iš šių aplinkybių:
 - 1) orlaivio nepertraukiamasis tinkamumas skraidyti arba bet koks orlaivyje įmontuotas komponentas neatitinka šio priedo reikalavimų;
 - 2) orlaivis nebeatitinka Agentūros patvirtinto konstrukcijos tipo;
 - 3) orlaivis buvo eksploatuotas ilgiau, nei nustatyta patvirtintame orlaivio naudojimo vadove arba tinkamumo skraidyti pažymėjime, nesiimant atitinkamų veiksmų;
 - 4) buvo įvykusi orlaivio avarija arba buvo sutrikęs jo veikimas ir tai turėjo įtakos jo tinkamumui skraidyti, tačiau vėliau nebuvo imtasi atitinkamų veiksmų, kad būtų atkurtas orlaivio tinkamumas skraidyti;
 - 5) orlaivio ar bet kokio orlaivyje įmontuoto komponento pakeitimas ar remontas neatitinka Reglamento (ES) Nr. 748/2012 I priedo (21 dalies) reikalavimų.
- c) Atsisakytas arba atšauktas TSPP grąžinamas kompetentingai institucijai.

ML.A.903 Tinkamumo skraidyti patikros procesas

- a) Kad įvykdytų reikalavimą atlikti ML.A.901 dalyje numatytą orlaivio tinkamumo skraidyti patikrą, tinkamumo skraidyti patikros darbuotojai atlieka dokumentais pagrįstą orlaivio užrašų patikrinimą ir įvertina, ar:
 - 1) tinkamai užregistruoti orlaivio sklandmens, variklio ir oro sraigo skraidytų valandų skaičius ir susiję skrydžio ciklai;
 - 2) orlaivio konfigūracijai yra taikomas orlaivio naudojimo vadovas ir jame atsispindi padėtis po paskutinio patikrinimo;
 - 3) orlaivyje atlikti visi pagal OTTP privalomi techninės priežiūros darbai;
 - 4) pašalinti visi žinomi defektai arba jų pašalinimas atidėtas nustatytu būdu;

▼ C2

- 5) taikyti ir tinkamai užregistruoti visi galiojantys tinkamumo skraidyti nurodymai;
 - 6) visi orlaivio pakeitimai ir remonto darbai užregistruoti ir atitinka Reglamento (ES) Nr. 748/2012 I priedo (21 dalies) reikalavimus;
 - 7) visi orlaivyje įmontuoti ribotos eksploataavimo trukmės komponentai yra tinkamai paženklinti, užregistruoti ir nėra pasibaigusi jų patvirtinta ribota eksploataavimo trukmė;
 - 8) visi techninės priežiūros darbai patvirtinti pagal šio priedo reikalavimus;
 - 9) jei reikalaujama, einamasis pareiškimas dėl masės ir sunkio centro nustatymo atitinka orlaivio konfigūraciją ir yra galiojantis;
 - 10) orlaivis atitinka paskutinius Agentūros patvirtintus jo konstrukcijos tipo pakeitimus;
 - 11) jeigu reikalaujama, orlaivis turi esamą jo konfigūraciją atitinkančią triukšmo pažymėjimą pagal Reglamento (ES) Nr. 748/2012 I priedo (21 dalies) I poskyrį.
- b) A punkte nurodyti tinkamumo skraidyti patikros darbuotojai atlieka fizinę orlaivio patikrą. Fizinę orlaivio patikrą atliekantiems tinkamumo skraidyti patikros darbuotojams, kurie neturi tinkamos kvalifikacijos pagal III priedą (66 dalį), turi padėti tokią kvalifikaciją turintys darbuotojai.
- c) Atlikdami fizinę orlaivio patikrą, tinkamumo skraidyti patikros darbuotojai turi užtikrinti, kad:
- 1) visi privalomi ženklai ir nurodomieji užrašai būtų tinkamose vietose;
 - 2) orlaivis atitiktų patvirtinto orlaivio naudojimo vadovo reikalavimus;
 - 3) orlaivio konfigūracija atitiktų patvirtintus dokumentus;
 - 4) nebūtų jokių akivaizdžių defektų, dėl kurių nebūtų imtasi veiksmų pagal ML.A.403 dalį;
 - 5) per dokumentais pagrįstą a punkte nurodytą užrašų patikrinimą nebūtų nustatyta jokių orlaivio ir užrašų neatitikties atvejų.
- d) Nukrypstant nuo ML.A.901 dalies a punkto, tinkamumo skraidyti patikra gali būti paankstinta ne daugiau nei 90 dienų, užtikrinant tinkamumo skraidyti patikros procedūrų tęstinumą ir taip sudarant sąlygas per techninės priežiūros darbų patikrą atlikti fizinę patikrinimą.
- e) IV priedėlyje pateiktas TSPP (EASA 15c forma) išduodamas tik:
- 1) tinkamai įgaliotų tinkamumo skraidyti patikros darbuotojų;
 - 2) užbaigus visą tinkamumo skraidyti patikrą ir pašalinus visus nustatytus pažeidimus;

▼ C2

- 3) tinkamai ištaisius visus pagal h punktą nustatytus OTPP trūkumus.
- f) Visų orlaiviui išduotų TSPP ir pratęsto galiojimo TSPP kopijos per 10 dienų turi būti nusiųstos to orlaivio registravimo valstybei narei.
- g) Tinkamumo skraidyti patikros užduočių negalima pavesti atlikti pagal subrangos sutartis.
- h) OTPP veiksmingumas pagal ML.A.302 c punkto 9 papunktį gali būti peržiūrimas tuo pat metu, kai atliekama tinkamumo skraidyti patikra. Šią peržiūrą atlieka tinkamumo skraidyti patikrą atlikęs asmuo. Jei per peržiūrą nustatoma orlaivio trūkumų, susijusių su OTPP turiniu, OTPP atitinkamai pataisoma. Peržiūrą atliekantis asmuo informuoja registravimo valstybės narės kompetentingą instituciją, jei jis nesutinka su savininko, CAMO ar CAO daromais OTPP pakeitimais. Tokiu atveju kompetentinga institucija nusprendžia, kurie OTPP pakeitimai reikalingi, atsižvelgdama į atitinkamus ML.B.903 dalyje nurodytus pažeidimus ir prireikus imdamasi veiksmų pagal ML.B.304 dalį.

ML.A.904 **Tinkamumo skraidyti patikros darbuotojų kvalifikacija**

- a) Kompetentingos institucijos vardu veikiantys tinkamumo skraidyti patikros darbuotojai turi turėti ML.B.902 dalyje nurodytą kvalifikaciją.

▼ M8

- b) I priedo (M dalies) F arba G poskyryje, II priede (145 dalyje), Vc priede (CAMO dalyje) arba Vd priede (CAO dalyje) nurodytos organizacijos vardu veikiantys tinkamumo skraidyti patikros darbuotojai turi turėti atitinkamą I priedo (M dalies) F arba G poskyryje, II priede (145 dalyje), Vc priede (CAMO dalyje) arba Vd priede (CAO dalyje) nustatytą kvalifikaciją.

▼ C2

- c) Tinkamumo skraidyti patikros darbuotojai, veikiantys savo vardu, kaip numatyta ML.A.901 dalies b punkto 4 papunktyje, turi turėti:
- 1) pagal III priedą (66 dalį) išduotą atitinkamiems orlaiviams skirtą licenciją arba, jei tiems konkreitiems orlaiviams III priedas (66 dalis) netaikytinas – nacionalinę už išleidimą atsakingų darbuotojų kvalifikaciją, galiojančią tiems orlaiviams ir
 - 2) įgaliojimą, kurį suteikė:
 - i) kompetentinga institucija, išdavusi licenciją pagal III priedą (66 dalį) arba
 - ii) jei III priedas (66 dalis) netaikytinas – kompetentinga institucija, atsakinga už nacionalinę už išleidimą atsakingų darbuotojų kvalifikaciją.
- d) c punkto 2 dalyje nurodytą įgaliojimą kompetentinga institucija suteikia šiais atvejais:

▼ C2

- 1) kompetentinga institucija įvertino, kad asmuo yra susipažinęs su tomis šio priedo dalimis, kurios susijusios su nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimu, tinkamumo skraidyti patikrų atlikimu ir TSPP išdavimu;
- 2) prižiūrimas kompetentingos institucijos, asmuo tinkamai atliko tinkamumo skraidyti patikrą.

Įgaliojimas galioja 5 metus, jei jo turėtojas kasmet atlieka bent 1 tinkamumo skraidyti patikrą. Priešingu atveju tinkamumo skraidyti patikra turi būti iš naujo tinkamai atlikta prižiūrint kompetentingai institucijai.

Pasibaigus įgaliojimo galiojimo terminui, jis pratęsiamas dar 5 metams, iš naujo įvertinus atitiktį d punkto 1 ir 2 papunkčiams. Pratęsimų skaičius neribojamas.

Įgaliojimo turėtojas saugo visų atliktų tinkamumo skraidyti patikrų užrašus ir, gavęs prašymą, pateikia juos bet kokiai kompetentingai institucijai ir bet kokiam orlaivio savininkui, kurių užsakymu atliekama tinkamumo skraidyti patikra.

Kompetentinga institucija šį įgaliojimą gali bet kada atšaukti, jei ji nėra patenkinta jo turėtojo kompetencija arba įgaliojimo panaudojimu.

ML.A.905 **Orlaivio registracijos perleidimas Sąjungoje**

- a) Pareiškėjas, perleisdamas orlaivio registraciją Sąjungoje:
 - 1) visų pirma buvusiai orlaivio valstybei narei praneša, kurioje valstybėje narėje orlaivis bus užregistruotas.
 - 2) paskui būsimos registracijos valstybei narei pateikia paraišką pagal Reglamento (ES) Nr. 748/2012 I priedą (21 dalį) išduoti naują tinkamumo skraidyti pažymėjimą.
- b) Nepaisant ML.A.902 a punkto 3 papunkčio, ankstesnis TSPP galioja iki termino pabaigos, išskyrus atvejus, kai TSPP išdavė nepriklausomi už išleidimą atsakingi darbuotojai, pagal ML.A.901 dalies b punkto 4 papunktį turintys nacionalinę už išleidimą atsakingų darbuotojų kvalifikaciją; tokiu atveju taikoma ML.A.906 dalis.
- c) Nepaisant a ir b punktų, tais atvejais, kai orlaivis buvusioje valstybėje narėje buvo netinkamas skraidyti arba nustatyti orlaivio tinkamumo skraidyti būklės remiantis turimais užrašais neįmanoma, taikoma ML.A.906 dalis.

ML.A.906 **Į Sąjungą importuoto orlaivio tinkamumo skraidyti patikra**

- a) ► **M12** Perkeldamas į valstybės narės registrą orlaivį iš trečiosios valstybės arba reglamentavimo sistemos, kurioje Reglamentas (ES) 2018/1139 netaikomas, pareiškėjas: ◀
 - 1) registravimo valstybės narės kompetentingai institucijai pateikia paraišką pagal Reglamento (ES) Nr. 748/2012 I priedą (21 dalį) išduoti naują tinkamumo skraidyti pažymėjimą;

▼ C2

- 2) pasirūpina, kad nenaujiems orlaiviams pagal ML.A.901 dalį būtų tinkamai atlikta tinkamumo skraidyti patikra;
 - 3) pasirūpina, kad būtų atlikta visa techninė priežiūra, siekiant įvykdyti patvirtintos arba paskelbtos OTPP reikalavimus.
- b) Jei orlaivis atitinka taikytinus reikalavimus, kompetentinga institucija, CAMO ar CAO, techninės priežiūros organizacija arba nepriklausomi už išleidimą atsakingi darbuotojai, atliekantys tinkamumo skraidyti patikrą, kaip numatyta ML.A.901 dalies b punkte, išduoda TSPP ir jo kopiją pateikia registravimo valstybės narės kompetentingai institucijai.
 - c) Savininkas registravimo valstybės narės kompetentingai institucijai užtikrina prieigą prie orlaivio, kad ši galėtų atlikti patikrą.
 - d) Jei orlaivis atitinka Reglamento (ES) Nr. 748/2012 I priedo (21 dalies) reikalavimus, registravimo valstybė narės kompetentinga institucija išduoda naują tinkamumo skraidyti pažymėjimą.

ML.A.907 **Pažeidimai**

- a) Pažeidimų kategorijos:
 - 1) Pirmo lygio pažeidimas – nustatytas bet koks esminis šiame priede išdėstytų reikalavimų nesilaikymas, dėl kurio sumažėja saugos standartas ir kyla didelis pavojus skrydžio saugai.
 - 2) Antro lygio pažeidimas – nustatytas bet koks šiame priede išdėstytų reikalavimų nesilaikymas dėl kurio gali sumažėti saugos standartas ir kilti didelis pavojus skrydžio saugai.
- b) Pagal ML.A.201 dalį įsipareigojimus turintis asmuo arba organizacija, gavęs (-usi) pranešimą apie pažeidimus pagal ML.B.903 dalį, parengia ir kompetentingai institucijai per su ja suderintą laiką pateikia taisomųjų veiksmų planą, kuriuo siekiama užkirsti kelią pakartotiniam pažeidimui ir pašalinti pagrindinę pažeidimo priežastį.

*B SKYRIUS***KOMPETENTINGŲ INSTITUCIJŲ DARBO TVARKA****A POSKYRIS***BENDROSIOS NUOSTATOS*ML.B.101 **Taikymo sritis**

Šiame skyriuje nustatomi administraciniai reikalavimai, kurių turi laikytis už šio priedo A skyriaus taikymą ir vykdymo užtikrinimą atsakingos kompetentingos institucijos.

ML.B.102 **Kompetentinga institucija**

a) Bendrosios nuostatos

Valstybė narė skiria kompetentingą instituciją, kurią įpareigoja išduoti, pratęsti, keisti ar atšaukti pažymėjimus arba sustabdyti jų galiojimą ir prižiūrėti nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti. Ši kompetentinga institucija parengia dokumentais pagrįstą darbo tvarką ir organizacijos struktūrą.

▼ C2**b) Ištekliai**

Darbuotojų turi būti tiek, kad jie galėtų įvykdyti šiame skyriuje nurodytus reikalavimus.

c) Kvalifikacija ir mokymas

Visi šiame priede nurodytą veiklą vykdantys darbuotojai turi turėti tinkamą kvalifikaciją, būti įgiję reikiamų žinių ir patirties ir būti išklause pradinio ir nuolatinio profesinio mokymo kursą, kad galėtų atlikti jiems skirtas užduotis.

d) Darbo tvarka

Kompetentinga institucija nustato darbo tvarką, užtikrinančią šio priedo reikalavimų vykdymą.

Darbo tvarka turi būti patikrinta ir pakeista, kad reikalavimai būtų vykdomi nuolatos.

ML.B.104 Užrašų tvarkymas

a) Kompetentinga institucija nustato užrašų tvarkymo sistemą, leidžiančią tinkamai sekti kiekvieno pažymėjimo ir įgaliojimo išdavimo (suteikimo), galiojimo pratęsimo, keitimo, galiojimo sustabdymo arba atšaukimo procesą.

b) Kiekvieno orlaivio priežiūros užrašai – bent šių dokumentų kopijos:

1) orlaivio tinkamumo skraidyti pažymėjimo;

2) TSPP;

3) tiesiogiai valstybės narės atliktų tinkamumo skraidyti patikrų ataskaitų;

4) visų svarbių su orlaiviu susijusių susirašinėjimo dokumentų;

5) išsamios informacijos apie visas išlygas ir vykdymo užtikrinimo veiksmą (-us);

6) visų dokumentų, kuriuos kompetentinga institucija patvirtino pagal šį priedą arba Reglamentą (ES) Nr. 965/2012.

c) B punkte nurodyti užrašai laikomi dvejus metus nuo tos dienos, kai orlaivį nustota eksploatuoti visam laikui.

d) Visi ML.B.104 dalyje nurodyti užrašai, gavus prašymą, pateikiami susipažinti bet kuriai kitai valstybei narei arba Agentūrai.

ML.B.105 Abipusis keitimasis informacija

a) Siekdamas prisidėti prie aviacijos saugos gerinimo, kompetentingos institucijos pagal Reglamento (ES) 2018/1139 72 straipsnį keičiasi visa būtina informacija.

b) Nepažeidžiant valstybių narių kompetencijos, jei galimas pavojus saugai iškyla keliomis valstybėmis narėmis, atitinkamos kompetentingos institucijos turi padėti viena kitai atlikti reikiamus priežiūros veiksmus.

▼ **C2****B POSKYRIS***ATSAKOMYBĖ***ML.B.201 Įsipareigojimai**

ML.1 dalies b punkte nurodyta kompetentinga institucija yra atsakinga už tikrinimų ir tyrimų atlikimą, kad būtų nustatyta, ar laikomasi šio priedo reikalavimų.

C POSKYRIS*NEPERTRAUKIAMASIS TINKAMUMAS SKRAIDYTI***ML.B.302 Išlygos**

Visas pagal Reglamento (ES) 2018/1139 71 straipsnį suteiktas išlygas registruoja ir laiko kompetentinga institucija.

ML.B.303 Orlaivio nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti kontrolė

- a) Kompetentinga institucija, vadovaudamasi rizika grindžiamu metodu, parengia tikrinimo programą, pagal kurią stebima į jos registrą įrašytų orlaivių tinkamumo skraidyti būklė.
- b) Tikrinimo programa apima atrankinį orlaivio produktų tikrinimą ir visus pagrindinių tinkamumo skraidyti atžvilgiu reikšmingų rizikos elementų aspektus.
- c) Atliekant atrankinį produkto tikrinimą, tinkamumo skraidyti standartų laikymasis tikrinamas remiantis taikytiniais reikalavimais ir ieškoma pažeidimų.
- d) Visi pastebėti pažeidimai skirstomi į kategorijas pagal ML.B.903 dalį ir raštu patvirtinami pagal ML.A.201 dalį atsakingam asmeniui arba organizacijai. Kompetentinga institucija turi taikyti pažeidimų svarbos saugai analizės tvarką.
- e) Kompetentinga institucija registruoja visus pažeidimus ir jų ištaisymo veiksmus.
- f) Jeigu atliekant orlaivio stebėjimą randama įrodymų, kad nesilaikoma šio priedo ar kitų priedų reikalavimų, pažeidimo klausimas sprendžiamas kaip numatyta atitinkamame priede.
- g) Jei reikia deramiems reikalavimų vykdymo užtikrinimo veiksams užtikrinti, informacija apie nustatytą reikalavimų nesilaikymą viena kompetentinga institucija su kitomis kompetentingomis institucijomis keičiasi pagal f punktą.

ML.B.304 Pažymėjimo atšaukimas ir apribojimas, galiojimo sustabdymas

Kompetentinga institucija:

- a) iškilus galimam pavojus saugai, dėl pagrįstų priežasčių TSPP galiojimą sustabdo arba
- b) TSPP galiojimą sustabdo arba jį atšaukia pagal ML.B.903 dalies a punktą.

Kompetentinga institucija, pagal ML.A.904 suteikusi įgaliojimą atlikti tinkamumo skraidyti patikrą nepriklausomiems už išleidimą atsakingiems darbuotojams, tokį įgaliojimą atšaukia, jei įgaliojimo turėtojas tinkamumo skraidyti patikrą atlieka netinkamai arba įgaliojimu naudojasi ne pagal paskirtį.

▼ C2

I POSKYRIS

TINKAMUMO SKRAIDYTI PATIKROS PAŽYMĖJIMAS (TSPP)

ML.B.902 **Kompetentingos institucijos atliekama tinkamumo skraidyti patikra**

- a) Jeigu kompetentinga institucija atlieka tinkamumo skraidyti patikrą ir išduoda šio priedo IV priedėlyje pateiktą TSPP (EASA 15c forma), kompetentinga institucija tinkamumo skraidyti patikrą atlieka pagal ML.A.903 dalį.
- b) Tinkamumo skraidyti patikroms atlikti kompetentinga institucija turi turėti reikiamus tinkamumo skraidyti patikros darbuotojus. Šie darbuotojai turi atitikti visus šiuos reikalavimus:
 - 1) turėti ne trumpesnę nei trejų metų patirtį užtikrinant nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti;
 - 2) turėti pagal III priedo (66 dalies) reikalavimus išduotą atitinkamą licenciją arba šalies pripažintą techninės priežiūros darbuotojo kvalifikaciją, atsižvelgiant į atitinkamą orlaivio kategoriją (kai Reglamento (ES) Nr. 1321/2014 5 straipsnio 6 dalyje daroma nuoroda į nacionalines taisykles), arba aviacijos bakalauro ar lygiavertį laipsnį;
 - 3) būti išklause tinkamą techninės orlaivių priežiūros kursą;
 - 4) užimti pareigas, suteikiančias tam asmeniui teisę pasirašyti kompetentingos institucijos vardu.

Nepaisant 1–4 papunkčių, ML.B.902 dalies b punkto 2 papunktyje nurodytą reikalavimą galima pakeisti ketverių metų patirtimi užtikrinant nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti, kuri papildytų patirtį, kurios reikalaujama ML.B.902 dalies b punkto 1 papunktyje.

- c) Kompetentinga institucija tvarko visų tinkamumo skraidyti patikros darbuotojų duomenų užrašus, kuriuose pateikiama išsami informacija apie visas įgytas atitinkamas kvalifikacijas ir atitinkamos su nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimu susijusios patirties bei mokymo kursų santrauka.

▼ M8

- d) Atlikdama tinkamumo skraidyti patikrą, kompetentinga institucija turi turėti prieigą prie ML.A.305 ir ML.A.401 dalyse nurodytų taikytinų duomenų.

▼ C2

- e) Tinkamumo skraidyti patikrą atliekantys darbuotojai, pagal nustatytus reikalavimus užbaigę tinkamumo skraidyti patikrą, išduoda IV priedėlyje pateiktą tinkamumo skraidyti patikros pažymėjimą (EASA 15c forma).
- f) Jei dėl tam tikrų aplinkybių kyla galimas pavojus saugai, kompetentinga institucija atlieka tinkamumo skraidyti patikrą ir pati išduoda TSPP.

ML.B.903 **Pažeidimai**

Jeigu tikrinant orlaivį arba kitomis priemonėmis nustatoma įrodymų, patvirtinančių, kad nesilaikoma šio priedo reikalavimų, kompetentinga institucija:

- a) pirmo lygio pažeidimo atveju reikalauja, kad prieš kitą skrydį būtų imtasi tinkamų taisomųjų veiksmų, ir iškart atšaukia TSPP arba sustabdo jo galiojimą ir
- b) antro lygio pažeidimo atveju nurodo atlikti pažeidimo pobūdį atitinkančius taisomuosius veiksmus.

▼ **C2***I priedėlis***Nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimo sutartis**

a) Kai savininkas pagal M.A.201 dalį sudaro nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimo užduočių atlikimo sutartį su CAMO ar CAO, abiejų sutarties šalių pasirašytos sutarties kopiją kompetentingos institucijos prašymu savininkas nusiunčia registravimo valstybės narės kompetentingai institucijai.

b) Rengiant sutartį atsižvelgiama į šio priedo reikalavimus ir joje nustatomi sutartį pasirašiusių šalių įsipareigojimai orlaivio nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti atžvilgiu.

c) Joje nurodoma bent ši informacija:

- 1) orlaivio registracijos duomenys, tipas ir serijos numeris;
- 2) orlaivio savininko arba registruoto nuomininko pavadinimas arba išsami informacija apie įmonę, įskaitant adresą;
- 3) išsami informacija apie CAMO ar CAO, su kuria sudaryta sutartis, įskaitant adresą;
- 4) operacijos rūšis.

d) Joje nustatoma:

„Savininkas paveda CAMO arba CAO užtikrinti orlaivio nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti, parengti ir patvirtinti techninės priežiūros programą ir pagal tą programą organizuoti orlaivio techninę priežiūrą.

Pagal šią sutartį abi pasirašiusios šalys įsipareigoja vykdyti atitinkamus šia sutartimi nustatytus įpareigojimus.

Savininkas pareiškia, kad jo turimomis žiniomis CAMO ar CAO teikiama visa informacija apie orlaivio nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti yra bei ateityje bus tiksli ir kad orlaivis nebus keičiamas be išankstinio CAMO ar CAO patvirtinimo.

Jeigu viena iš pasirašiusių šalių kaip nors pažeistų šios sutarties nuostatas, sutartis taptų niekine. Tokiu atveju savininkas prisiima visą atsakomybę už visas su orlaivio nepertraukiamuoju tinkamumu skraidyti susijusias užduotis ir per dvi savaites informuoja registravimo valstybės narės kompetentingą (-as) instituciją (-as) apie sutarties nutraukimą.“

e) Jeigu savininkas su CAMO ar CAO sudaro sutartį pagal M.L.A.201 dalį, kiekviena sutarties šalis prisiima šiuos įsipareigojimus:

1) CAMO ar CAO įsipareigojimai:

- i) į savo patvirtinimo sąlygas įtraukti orlaivio tipą;
- ii) laikytis visų toliau išvardytų su orlaivio nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimu susijusių sąlygų:

A) parengti ir patvirtinti orlaivio OTPP;

B) patvirtinus OTPP, pateikti savininkui OTPP kopiją ir bet kokio nukrypimo nuo projekto patvirtinimo turėtojo rekomendacijų paaiškinimo kopiją;

▼ C2

- C) organizuoti susijusį patikrinimą, pasinaudojant ankstesne orlaivio OTPP;
- D) užtikrinti, kad visą techninę priežiūrą atliktų patvirtinta techninės priežiūros organizacija arba, jei leidžiama, nepriklausomi už išleidimą atsakingi darbuotojai;
- E) užtikrinti, kad būtų taikomi visi taikytini tinkamumo skraidyti nurodymai;
- F) užtikrinti, kad visus atliekant techninę priežiūrą ar tinkamumo skraidyti patikras nustatytus defektus arba defektus, apie kuriuos pranešė savininkas, pašalintų patvirtinta techninės priežiūros organizacija arba, jei leidžiama, nepriklausomi už išleidimą atsakingi darbuotojai;
- G) derinti planinę techninę priežiūrą, tinkamumo skraidyti nurodymų taikymą, ribotos eksploataavimo trukmės dalių keitimą ir komponentų tikrinimo reikalavimus;
- H) kiekvieną kartą orlaivio savininkui pranešti apie tai, kad orlaivis turi būti pristatytas patvirtintai techninės priežiūros organizacijai arba, jei leidžiama, nepriklausomiems už išleidimą atsakingiems darbuotojams;
- I) tvarkyti ir archyvuoti visus techninius užrašus;
- iii) užtikrinti, kad visi orlaivio pakeitimai prieš juos įdiegiant būtų patvirtinami pagal Reglamento (ES) Nr. 748/2012 I priedą (21 dalį);
- iv) užtikrinti, kad orlaivio remontas prieš jį atliekant būtų patvirtintas pagal Reglamento (ES) Nr. 748/2012 I priedą (21 dalį);
- v) registravimo valstybės narės kompetentingai institucijai kas kartą pranešti, jeigu savininkas nepristato orlaivio techninei priežiūrai atlikti, kaip reikalauja CAMO ar CAO, su kuria sudaryta sutartis;
- vi) registravimo valstybės narės kompetentingai institucijai kas kartą pranešti, jeigu nesilaikoma šios sutarties;
- vii) užtikrinti, kad orlaivio tinkamumo skraidyti patikra būtų atlikta, kai būtina, ir užtikrinti, kad būtų išduotas TSPP;
- viii) išduoto arba pratęsto TSPP kopiją per 10 dienų išsiųsti registravimo valstybės narės kompetentingai institucijai;
- ix) teikti pranešimus apie visus įvykius, apie kuriuos privaloma pranešti pagal taikytinus reglamentus;
- x) jei viena iš šalių nutraukia šią sutartį, apie tai pranešti registravimo valstybės narės kompetentingai institucijai.

2) Savininko įsipareigojimai:

- i) bendrais bruožais suprasti OTPP;
- ii) bendrais bruožais suprasti šio priedo nuostatas;
- iii) pristatyti orlaivį techninei priežiūrai atlikti, kaip reikalauja CAMO arba CAO, su kuria sudaryta sutartis;

▼ C2

- iv) nekeisti orlaivio iš anksto nepasitarus su CAMO ar CAO, su kuria sudaryta sutartis;
- v) CAMO ar CAO, su kuria sudaryta sutartis, pranešti apie visus techninės priežiūros darbus, kurie išimties tvarka buvo atlikti nepranešus CAMO ar CAO, su kuria sudaryta sutartis, ir be jos kontrolės;
- vi) naudojant orlaivio žurnalą pranešti CAMO ar CAO, su kuria sudaryta sutartis, apie visus vykdant veiklą nustatytus defektus;
- vii) jei viena iš šalių nutraukia šią sutartį, apie tai pranešti registravimo valstybės narės kompetentingai institucijai;
- viii) jei orlaivis parduodamas, apie tai pranešti registravimo valstybės narės kompetentingai institucijai ir CAMO ar CAO, su kuria sudaryta sutartis;
- ix) teikti pranešimus apie visus įvykius, apie kuriuos privaloma pranešti pagal taikytinus reglamentus;
- x) CAMO ar CAO, su kuria sudaryta sutartis, reguliariai informuoti apie orlaivio skraidymo valandas ir teikti kitą su orlaivio naudojimu susijusią informaciją, dėl kurios susitarta su CAMO ar CAO, su kuria sudaryta sutartis;
- xi) atliekant pilotui savininkui priklausančią techninę priežiūrą, padaryti įrašą apie IEP orlaivio žurnaluose, kaip nurodyta M.L.A.803 dalies c punkte;
- xii) ne vėliau nei per 30 dienų nuo bet kokios pilotui savininkui priklausančios techninės priežiūros darbų pabaigos apie tai informuoti CAMO ar CAO, su kuria sudaryta sutartis.

▼ C2*II priedėlis***Ribota pilotui savininkui priklausanti techninė priežiūra**

Be šiame priede išdėstytų reikalavimų, pilotas savininkas, imdamasis bet kokios techninės priežiūros užduoties, laikosi toliau nurodytų pagrindinių principų.

a) Kompetencija ir atsakomybė

- 1) Pilotas savininkas visada atsakingas už visus savo paties atliekamus techninės priežiūros darbus.
- 2) Pilotas savininkas visada turi turėti pakankamą kompetenciją užduočiai atlikti. Pilotas savininkas turi pats susipažinti su standartine orlaivio techninės priežiūros praktika ir OTPP.

b) Užduotys

Pilotas savininkas gali atlikti paprastas vizualines patikras ar veiksmus, kad įvertintų sklandmens, variklių, sistemų ir komponentų bendrą būklę, akivaizdžius pažeidimus ir įprastą veikimą.

Atlikus techninės priežiūros darbą, pilotas savininkas negali išleisti eksploatuoti esant bent vienai iš šių aplinkybių:

- 1) tai – ypatingos svarbos techninės priežiūros užduotis;
- 2) darbui atlikti reikia išmontuoti pagrindinius komponentus arba pagrindines sąrankas;
- 3) darbas atliekamas pagal tinkamumo skraidyti nurodymus arba tinkamumo skraidyti apribojimus, išskyrus atvejus, kai tai daryti konkrečiai leidžiama tinkamumo skraidyti nurodymuose arba tinkamumo skraidyti apribojimuose;
- 4) darbui atlikti reikalingi specialūs ar kalibruoti įrankiai (išskyrus dinamometrinių veržliaraktį ir apspaudimo įrankius);
- 5) darbui atlikti reikalinga bandymų įranga arba reikia atlikti specialius testus (pavyzdžiui, neardomuosius bandymus, sistemos bandymus arba aviacijos įrangos veikimo patikrinimą);
- 6) darbai apima bet kokius nenumatytus specialius patikrinimus (pavyzdžiui, sunkaus nusileidimo patikrinimą);
- 7) darbas turi poveikį sistemoms, kurios labai svarbios vykdant operacijas remiantis skrydžių pagal prietaisus taisyklėmis;
- 8) tai – sudėtinga techninės priežiūros užduotis pagal III priedėlį arba komponento techninės priežiūros užduotis pagal ML.A.502 dalies a arba b punktą;
- 9) tai – kas 100 eksploatavimo valandų arba kasmet atliekamo patikrinimo dalis (toliais atvejais techninės priežiūros užduotis derinama su tinkamumo skraidyti patikra, kurią atlieka techninės priežiūros organizacijos arba nepriklausomi už išleidimą atsakingi darbuotojai).

1–9 punktuose nurodytų kriterijų negali pakeisti ne tokie griežti nurodymai, parengti pagal ML.A.302 dalyje nurodytą OTPP.

▼ C2

Jokios orlaivio naudojimo vadove (ar kituose skrydžių vykdymo vadovuose) aprašytos užduotys, pavyzdžiui, orlaivio parengimas skrydžiui (sklandytuvo sparnų montavimas, patikrinimas prieš skrydį, oro baliono gondolos, degiklio, degalų balionų, kupolo montavimas ir pan.) nėra laikomos techninės priežiūros užduotimis, todėl joms IEP nereikalingas. Vis dėlto minėtas dalis montuojantis asmuo privalo užtikrinti, kad minėtas dalis būtų galima montuoti ir jos būtų tinkamos eksploatuoti.

c) Pilotui savininkui priklausančios techninės priežiūros užduočių vykdymas ir užrašai

Atliekant pilotui savininkui priklausančios techninės priežiūros užduotis, visada turi būti prieinami ML.A.401 dalyje nurodyti techninės priežiūros duomenys ir jų turi būti laikomasi. Duomenys, kuriais atlikdamas techninę priežiūrą remiasi pilotas savininkas, turi būti įtraukti į IEP pagal ML.A.803 dalies d punktą.

Pagal ML.A.305 dalies a punktą pilotas savininkas ne vėliau kaip per 30 dienų nuo pilotui savininkui priklausančios techninės priežiūros darbų pabaigos apie tai privalo informuoti CAMO arba CAO, su kuria sudaryta sutartis (jei ji sudaryta).

▼ C2*III priedėlis***Sudėtingos techninės priežiūros užduotys, kurias atlikus pilotas savininkas negali išleisti eksploatuoti****▼ M8**

Toliau išvardytos sudėtingos techninės priežiūros užduotys, kurių atlikti pagal II priedėlį pilotas savininkas negali. Jas atlikus eksploatuoti išleidžia patvirtinta techninės priežiūros organizacija arba nepriklausomi už išleidimą atsakingi darbuotojai:

▼ C2

- a) bet koks toliau nurodytų orlaivio sklandmens dalių keitimas, remontas arba pakeitimas kniedijant, klijuojant, laminuojant arba virinant:
- 1) dėžinio lonžerono;
 - 2) sparno stringerio arba stygos elemento;
 - 3) lonžerono;
 - 4) lonžerono juostos;
 - 5) santvarinio lonžerono elemento;
 - 6) lonžerono sienelės;
 - 7) skraidančiosios valtės korpuso arba plūdinio lėktuvo plūdės kilio arba šoninės briaunos;
 - 8) gofruotojo skardos lakšto suspaustojo elemento sparno arba uodegos paviršiuje;
 - 9) sparno pagrindinės briaunos;
 - 10) sparno arba uodegos paviršiaus atramos;
 - 11) variklio tvirtinimo;
 - 12) liemens lonžerono arba rėmo;
 - 13) šoninės, išilginės santvaros arba pertvaros elemento;
 - 14) sėdynės atramos sankabos arba laikiklio;
 - 15) sėdynės kreipiamųjų keitimas;
 - 16) važiuoklės spyrio arba atramos;
 - 17) ašies;
 - 18) rato;
 - 19) slidinės važiuoklės arba jos atramos, išskyrus mažo trinties koeficiento dangos;
- b) toliau išvardytų dalių keitimas arba remontas:
- 1) orlaivio arba plūdinio lėktuvo dangos, jeigu atliekant darbus turi būti naudojama atrama, pastoliai arba laikikliai;
 - 2) orlaivio dangos, kurią veikia slėginės apkrovos, jeigu dangos pažeidimas bet kokia kryptimi viršija 15 cm (6 colius);

▼ C2

- 3) apkrovos veikiamų valdymo sistemos dalių, įskaitant vairalazdę, pedalą, veleną, kvadrantą, kreipiamąją svirtį, sukamąjį momentą perduodantį vamzdį, valdymo svirtį ir kaltinę arba lietinę laikinąją atramą, tačiau išskyrus:
 - i) remontuojamos sandūros arba kabelio jungties iškalimą;
 - ii) trauklių antgalių, kurie pritvirtinti kniedėmis, keitimą;
 - 4) visų kitų a punkte neišvardytų konstrukcijos elementų, kuriuos gamintojas techninės priežiūros žinyne, konstrukcijos remonto žinyne arba nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti nurodymuose yra apibrėžęs kaip pirminę konstrukciją;
- c) šių stūmoklinio variklio techninės priežiūros darbų atlikimas:
- 1) stūmoklinio variklio išmontavimas ir sumontavimas iš naujo, išskyrus atvejus, kai tuo siekiama:
 - i) prieiti prie stūmoklių / cilindų sąrankos arba
 - ii) nuimti užpakalinės orlaivio dalies papildomą dangtį, norint patikrinti ir (arba) pakeisti alyvos siurblio sąranką, jeigu į tokį darbą neįeina vidaus įrenginių išmontavimas ir sumontavimas iš naujo;
 - 2) žeminančių pavarų išardymas ir surinkimas iš naujo;
 - 3) sandūrų virinimas ir litavimas, kiti, išskyrus nereikšmingus, išmetimo elementų sujungimo remonto darbai, atliekami tinkamai patvirtinto ar turinčio tokią teisę suvirintojo, tačiau išskyrus komponentų keitimą;
 - 4) elementų, kurie yra tiekiami juos išbandžius ant stendo, atskirų dalių ardymas, išskyrus elementų, kurie paprastai keičiami ar derinami techninio aptarnavimo vietoje, keitimą ar derinimą;
- d) oro sraigto balansavimas, išskyrus:
- 1) statinės pusiausvyros sertifikavimą, jeigu to reikalaujama techninės priežiūros vadove;
 - 2) sumontuotų oro sraigtų dinaminį balansavimą naudojant elektroninę balansavimo įrangą, jeigu tai leidžiama remiantis techninės priežiūros vadovu arba kitais patvirtintais tinkamumo skraidyti duomenimis;
- e) visos papildomos užduotys, kurioms reikia:
- 1) specialių įrankių, įrangos arba įrenginių; arba
 - 2) reikšmingų koordinavimo procedūrų, susijusių su ilga darbų trukme ir keleto asmenų dalyvavimu.

▼ C2

IV priedėlis

▼ M11

Tinkamumo skraidyti patikros pažymėjimas – EASA 15c forma

PASTABA. Asmenys ir organizacijos, atliekantys tinkamumo skraidyti patikrą kartu su kas 100 eksploataavimo valandų atliekamu arba metiniu patikrinimu, išduodami ML.A.801 dalyje nurodytą IEP, kuris atitinka kas 100 eksploataavimo valandų atliekamą arba metinį patikrinimą, gali pasinaudoti kita šios formos puse.

TINKAMUMO SKRAIDYTI PATIKROS PAŽYMĖJIMAS (TSPP) (orlaiviams, atitinkantiems ML dalies reikalavimus)

TSPP nuoroda: ...

Pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2018/1139

[KOMPETENTINGOS INSTITUCIJOS PAVADINIMAS] (**)

patvirtina, kad:

..... pagal Reglamentą (ES) Nr. 1321/2014 atliko šio orlaivio tinkamumo skraidyti patikrą:

[arba]

..... šis naujas orlaivis:

Orlaivio gamintojas: Gamintojo žymuo:

Orlaivio registracijos duomenys: Orlaivio serijos numeris:

(ir šis orlaivis) patikros metu laikomas tinkamu skraidyti.

Išdavimo data: Galiojimo pabaigos data:

Sklandmens skrydžio valandų skaičius patikros dieną (*):

Parašas: Įgaliojimo Nr. (jei taikytina):

[ARBA]

[PATVIRTINTOS ORGANIZACIJOS PAVADINIMAS, ADRESAS ir PATVIRTINIMO NUORODA] (**)

[arba]

[UŽ IŠLEIDIMĄ ATSAKINGO DARBUOTOJO VARDAS IR PAVARDĖ IR LICENCIJOS PAGAL 66 DALĮ (ARBA NACIONALINIO ATITIKMENS) NUMERIS] (**)

patvirtina, kad pagal Reglamentą (ES) Nr. 1321/2014 atliko šio orlaivio tinkamumo skraidyti patikrą:

Orlaivio gamintojas: Gamintojo žymuo:

Orlaivio registracijos duomenys: Orlaivio serijos numeris:

(ir šis orlaivis) patikros metu laikomas tinkamu skraidyti.

Išdavimo data: Galiojimo pabaigos data:

Sklandmens skrydžio valandų skaičius patikros dieną (*):

Parašas: Įgaliojimo Nr. (jei taikytina):

1-as pratęsimas: Orlaivis atitinka Vb priedo (ML dalies) ML.A.901 dalies c punkto sąlygas

Išdavimo data: Galiojimo pabaigos data:

▼ **M11**

Sklandmens skrydžio valandų skaičius išdavimo dieną (*):
Parašas: Įgaliojimo Nr:
Įmonės pavadinimas: Patvirtinimo nuoroda:
=====
2-as pratęsimas: Orlaivis atitinka Vb priedo (ML dalies) ML.A.901 dalies c punkto sąlygas
Išdavimo data: Galiojimo pabaigos data:
Sklandmens skrydžio valandų skaičius išdavimo dieną (*):
Parašas: Įgaliojimo Nr.:
Įmonės pavadinimas: Patvirtinimo nuoroda:

(*) Išskyrus oro balionus ir dirizablius.

(**) Pažymėjimą išduodantis asmuo gali pritaikyti formą prie savo poreikių išbraukdamas jam neaktualų pavadinimą, patvirtinimo pareiškimą, aptariamo orlaivio nuorodą ir išdavimo duomenis.

EASA 15c forma, 4 leidimas.

▼ **C2***Vc PRIEDAS***(CAMO dalis)**

TURINYS

A SKYRIUS. REIKALAVIMAI ORGANIZACIJAI

- CAMO.A.005 Taikymo sritis
- CAMO.A.105 Kompetentinga institucija
- CAMO.A.115 Paraiška išduoti organizacijos pažymėjimą
- CAMO.A.120 Atitikties užtikrinimo priemonės
- CAMO.A.125 ► **M8** Organizacijos patvirtinimo sąlygos ir teisės ◀
- CAMO.A.130 Organizacijos pakeitimai
- CAMO.A.135 Nuolatinis pažymėjimo galiojimas
- CAMO.A.140 Prieiga
- CAMO.A.150 Pažeidimai
- CAMO.A.155 Neatidėliotinas reagavimas į saugos problemą
- CAMO.A.160 Pranešimas apie įvykį
- CAMO.A.200 Valdymo sistema
- CAMO.A.202 Vidaus saugos pranešimų sistema
- CAMO.A.205 Ranga ir subranga
- CAMO.A.215 Įrenginiai
- CAMO.A.220 Užrašų tvarkymas
- CAMO.A.300 ► **M8** Nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimo žinynas ◀
- CAMO.A.305 Reikalavimai darbuotojams
- CAMO.A.310 Tinkamumo skraidyti patikros darbuotojų kvalifikacija
- CAMO.A.315 Nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimas
- CAMO.A.320 Tinkamumo skraidyti patikra
- CAMO.A.325 Nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimo duomenys

B SKYRIUS. REIKALAVIMAI INSTITUCIJAI

- CAMO.B.005 Taikymo sritis
- CAMO.B.115 Priežiūros dokumentai
- CAMO.B.120 Atitikties užtikrinimo priemonės
- CAMO.B.125 Agentūros informavimas
- CAMO.B.135 Neatidėliotinas reagavimas į saugos problemą
- CAMO.B.200 Valdymo sistema
- CAMO.B.205 Užduočių paskyrimas kompetentingiems subjektams
- CAMO.B.210 Valdymo sistemos pakeitimai
- CAMO.B.220 Užrašų tvarkymas
- CAMO.B.300 Priežiūros principai
- CAMO.B.305 Priežiūros programa
- CAMO.B.310 Pradinio sertifikavimo tvarka
- CAMO.B.330 Pakeitimai
- CAMO.B.350 Pažeidimai ir taisomieji veiksmai
- CAMO.B.355 Pažymėjimo galiojimo sustabdymas, pažymėjimo apribojimas ir atšaukimas

▼ **M8**

I priedėlis. Nepertraukiamąjį tinkamumą užtikrinančios organizacijos pažymėjimas – EASA 14 forma

▼ **C2**

A SKYRIUS

REIKALAVIMAI ORGANIZACIJAI

CAMO.A.005 **Taikymo sritis**

Šiame skyriuje nustatomi reikalavimai, kuriuos turi atitikti organizacija, kad būtų pripažinta kvalifikuota išduoti orlaivio ir į jį įmontuoti skirtų komponentų nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimo pažymėjimą ar pratęsti jo galiojimą.

▼ **M13**CAMO.A.105 **Kompetentinga institucija**

Taikant šį priedą, kompetentinga institucija:

- a) organizacijų, kurių pagrindinė verslo vieta yra teritorijoje, už kurią pagal Čikagos konvenciją atsako valstybė narė, atžvilgiu – viena iš šių institucijų:
 - i) institucija, paskirta tos valstybės narės, kurioje yra tos organizacijos pagrindinė verslo vieta, jeigu patvirtinimas neįtrauktas į oro vežėjo pažymėjimą arba su CAMO sudaryta sutartis pagal M.A.201 dalies ea punktą;
 - ii) institucija, paskirta operatoriaus valstybės narės, jeigu patvirtinimas yra įtrauktas į oro vežėjo pažymėjimą;
 - iii) kita nei i arba ii papunktyje nurodyta valstybės narės paskirta institucija, jei tai valstybei narei pagal Reglamento (ES) 2018/1139 64 straipsnį buvo perskirta atsakomybė;
 - iv) Agentūra, jei jai pagal Reglamento (ES) 2018/1139 64 arba 65 straipsnį buvo perskirta atsakomybė;
- b) Agentūra, jei organizacijos pagrindinė verslo vieta yra ne teritorijoje, už kurią pagal Čikagos konvenciją atsako valstybė narė.

▼ **C2**CAMO.A.115 **Paraiška išduoti organizacijos pažymėjimą**

- a) Paraiška išduoti pažymėjimą arba iš dalies pakeisti esamą pažymėjimą pagal šį priedą pateikiama kompetentingos institucijos nustatyta forma ir būdu, atsižvelgiant į taikomus I priedo (M dalies), Vb priedo (ML dalies) ir šio priedo reikalavimus.
- b) Pareiškėjas, prašantis išduoti pradinį pažymėjimą pagal šį priedą, kompetentingai institucijai pateikia:
 - 1) išankstinio audito, kurį organizacija atliko pagal I priede (M dalyje), Vb priede (ML dalyje) ir šiame priede nustatytus reikalavimus, rezultatus;
 - 2) dokumentus, kuriais įrodoma, kaip jie įvykdys šiame reglamente nustatytus reikalavimus.

Šiuose dokumentuose nurodoma CAMO.A.130 dalyje numatyta procedūra, pagal kurią bus atliekami pakeitimai, kuriems nereikia išankstinio patvirtinimo, ir apie juos bus pranešama kompetentingai institucijai.

▼ C2**CAMO.A.120 Atitikties užtikrinimo priemonės**

- a) Organizacija, siekdama užtikrinti atitiktį Reglamentui (ES) 2018/1139 ir jo deleguotiesiems bei įgyvendinimo aktams, gali taikyti Agentūros patvirtintoms priimtinioms atitikties užtikrinimo priemonėms alternatyvias atitikties užtikrinimo priemones.
- b) Jei organizacija nori taikyti alternatyvias atitikties užtikrinimo priemones, prieš jas taikydama ji kompetentingai institucijai pateikia išsamų alternatyvių atitikties užtikrinimo priemonių aprašą. Į aprašą įtraukiami visi galintys būti svarbūs vadovų arba procedūrų patikslinimai ir vertinimas, kuriuo įrodoma atitiktis Reglamentui (ES) 2018/1139 ir jo deleguotiesiems bei įgyvendinimo aktams.

Organizacija šias alternatyvias atitikties užtikrinimo priemones gali taikyti tik gavusi išankstinį kompetentingos institucijos patvirtinimą ir CAMO.B.120 dalyje nurodytą pranešimą.

CAMO.A.125 Organizacijos patvirtinimo sąlygos ir teisės

- a) Patvirtinimas nurodomas I priedėlyje pateiktame pažymėjime, kurį išduoda kompetentinga institucija.

▼ M13

- b) Nepaisant a punkto, pagal Reglamentą (EB) Nr. 1008/2008 išduotas licencijas turintiems oro vežėjams patvirtinimas sudaro oro vežėjo pažymėjimo, kurį kompetentinga institucija išdavė dėl eksploatuojamo orlaivio, dalį, išskyrus atvejus, kai sutartį su CAMO pagal I priedo (M dalies) M.A.201 dalies ea punktą sudaro operatoriai, priklausantys vienai oro vežėjų verslo grupei.

▼ C2

- c) Darbo apimtis nurodoma nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimo žinyne, kaip numatyta CAMO.A.300 dalyje.
- d) Organizacija, patvirtinta remiantis šiuo priedu, gali:
 - 1) užtikrinti pažymėjime išvardytų orlaivių nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti, išskyrus orlaivius, kuriuos naudoja pagal Reglamentą (EB) Nr. 1008/2008 išduotas licencijas turintys oro vežėjai;

▼ M13

- 2) užtikrinti orlaivių, kuriuos naudoja pagal Reglamentą (EB) Nr. 1008/2008 išduotas licencijas turintys oro vežėjai, nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti, jei tie orlaiviai išvardyti tiek jos pažymėjime, tiek oro vežėjo pažymėjime arba jei taikomas M.A.201 dalies ea punktas;

▼ C2

- 3) organizuoti pažymėjime išvardytų ribotų nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimo užduočių vykdymą su organizacija, su kuria sudaryta subrangos sutartis ir kuri dirba pagal jos valdymo sistemą;

▼ M8

- 4) pratęsti tinkamumo skraidyti patikros pažymėjimo galiojimą pagal I priedo (M dalies) M.A.901 dalies f punkte arba Vb priedo (ML dalies) ML.A.901 dalies c punkte nurodytas sąlygas, atsižvelgiant į tai, kas taikoma;

▼ M8

- 5) pagal ML.A.302 dalies b punkto 2 papunktį tvirtinti orlaivio, prižiūrimo pagal Vb priedą (ML dalį), techninės priežiūros programą.

▼ C2

- e) Pagal šį priedą patvirtintai organizacijai, kurios pagrindinė verslo vieta yra vienoje iš valstybių narių, gali būti suteiktas papildomas patvirtinimas atlikti tinkamumo skraidyti patikras pagal I priedo (M dalies) M.A.901 dalį arba Vb priedo (ML dalies) ML.A.903 dalį, atsižvelgiant į tai, kas taikoma, taip pat:

▼ M8

- 1) išduoti atitinkamą tinkamumo skraidyti patikros pažymėjimą, o vėliau pratęsti jo galiojimą laikantis atitinkamai I priedo (M dalies) M.A.901 dalies c punkto 2 papunktyje ir M.A.901 dalies e punkto 2 papunktyje nustatytų sąlygų arba Vb priedo (ML dalies) ML.A.901 dalies c papunktyje nustatytų sąlygų;

▼ C2

- 2) pateikti registravimo valstybės narės kompetentingai institucijai rekomendaciją dėl tinkamumo skraidyti patikros, remiantis I priedo (M dalies) M.A.901 dalies d punkte arba M.A.904 dalies b punkte nurodytomis sąlygomis.
- f) Organizacijai, turinčiai e punkte nurodytas teises, galima suteikti papildomą patvirtinimą išduoti skrydžio leidimą pagal Reglamento (ES) Nr. 748/2012 I priedo (21 dalies) 21.A.711 dalies d punktą tam tikriems orlaiviams, kuriems organizacija yra patvirtinta išduoti tinkamumo skraidyti patikros pažymėjimą, jeigu organizacija patvirtina atitiktį patvirtintoms skrydžio sąlygoms pagal CAMO.A.300 dalyje nurodytame nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimo žinyne nustatytą atitinkamą procedūrą.

CAMO.A.130 Organizacijos pakeitimai

- a) Iš anksto patvirtinti turi būti šie organizacijos pakeitimai:
 - 1) pažymėjimo taikymo srities arba organizacijos patvirtinimo sąlygų pakeitimai;
 - 2) pagal CAMO.A.305 dalies a punkto 3–5 papunkčius ir b punkto 2 papunktį paskirtų darbuotojų pakeitimai;
 - 3) atskaitomybės ryšių tarp darbuotojų, paskirtų pagal CAMO.A.305 dalies a punkto 3–5 papunkčius ir b punkto 2 papunktį, ir atsakingo vadovo pakeitimai;
 - 4) pakeitimų, kuriems nebūtinai c punkte nurodytas išankstinis patvirtinimas, darymo tvarka.
- b) Dėl bet kokio pakeitimo, kuriam pagal Reglamentą (ES) 2018/1139 ir jo deleguotuosius bei įgyvendinimo aktus reikia išankstinio patvirtinimo, organizacija turi pateikti prašymą suteikti kompetentingos institucijos patvirtinimą ir jį gauti. Paraiška pateikiama prieš atliekant tokį pakeitimą, kad kompetentinga institucija galėtų nustatyti, ar toliau užtikrinama atitiktis Reglamentui (ES) 2018/1139 ir jo deleguotiesiems bei įgyvendinimo aktams, ir, jei reikia, atlikti organizacijos pažymėjimo ir susijusių prie jo pridėtų patvirtinimo sąlygų keitimą.

▼ C2

Organizacija kompetentingai institucijai pateikia visus reikalingus dokumentus.

Pakeitimas atliekamas tik gavus oficialų kompetentingos institucijos patvirtinimą pagal CAMO.B.330 dalį.

Atlikdama tokius pakeitimus, organizacija laikosi kompetentingos institucijos nustatytų taikytinų sąlygų.

- c) Visi pakeitimai, kuriems nereikia išankstinio patvirtinimo, tvarkomi ir apie juos pranešama kompetentingai institucijai, kaip nustatyta CAMO.A.115 dalies b punkte nurodytoje ir kompetentingos institucijos pagal CAMO.B.310 dalies h punktą patvirtintoje procedūroje.

CAMO.A.135 Nuolatinis pažymėjimo galiojimas

- a) Organizacijos pažymėjimas galioja, jei užtikrinama atitiktis visoms šioms sąlygoms:

1) organizacija nuolat užtikrina atitiktį Reglamentui (ES) 2018/1139 ir jo deleguotiesiems bei įgyvendinimo aktams, atsižvelgdama į CAMO.B.350 dalyje nurodytas su pažeidimais susijusių veiksmų įgyvendinimo nuostatas;

2) kompetentingai institucijai suteikiama prieiga prie organizacijos, kaip nurodyta CAMO.A.140 dalyje;

3) pažymėjimo nebuvo atsisakyta ir jis nebuvo atšauktas.

- b) Panaikinus ar atšaukus pagal Reglamentą (EB) Nr. 1008/2008 licenciją įgijusio oro vežėjo pažymėjimą arba sustabdžius jo galiojimą, oro vežėjo pažymėjime nurodytų orlaivių registracijos atžvilgiu iš karto netenka galios organizacijos pažymėjimas, nebent kompetentinga institucija aiškiai nurodo kitaip.

▼ M13

- c) Nepaisant b punkto, kai sutartį su CAMO pagal I priedo (M dalies) M.A.201 dalies ea punktą sudaro operatoriai, priklausantys vienai oro vežėjų verslo grupei, panaikinus ar atšaukus oro vežėjo pažymėjimą arba sustabdžius jo galiojimą, CAMO pažymėjimas automatiškai nepraranda galios. Šiuo atveju pagal šio reglamento I priedo (M dalies) I priedėlį sudaryta sutartis netenka galios.

- d) Atšauktas organizacijos pažymėjimas arba pažymėjimas, kurio atsisakyta, nedelsiant grąžinamas kompetentingai institucijai.

▼ **C2****CAMO.A.140 Priega**

Kad būtų galima nustatyti, ar laikomasi atitinkamų Reglamento (ES) 2018/1139 ir jo deleguotųjų bei įgyvendinimo aktų reikalavimų, organizacija bet kuriuo metu suteikia prieigą prie bet kurio įrenginio, orlaivio, dokumento, užrašų, duomenų, tvarkos ar bet kurių kitų su jos veikla, kuriai taikoma sertifikavimo prievolė ir kuri vykdoma pagal rangos / subrangos sutartį arba be tokios sutarties, susijusių dokumentų bet kuriam asmeniui, kurį įgalioja viena iš šių institucijų:

- a) CAMO.A.105 dalyje apibrėžta kompetentinga institucija;
- b) pagal CAMO.B.300 dalies d arba e punktą veikianti institucija.

CAMO.A.150 Pažeidimai

a) Gavusi pranešimą apie pažeidimus pagal CAMO.B.350 dalį, organizacija:

- 1) nustato pagrindinę (-es) neatitikties priežastį (-is) bei susijusius veiksnius;
- 2) parengia taisomųjų veiksmų planą;
- 3) kompetentingai institucijai priimtinu būdu įrodo, kad taisomieji veiksmai vykdomi.

b) Veiksmai, nurodyti a punkto 1, 2 ir 3 papunkčiuose, įvykdomi per laikotarpį, suderintą su CAMO.B.350 dalyje apibrėžta kompetentinga institucija.

CAMO.A.155 Neatidėliotinas reagavimas į saugos problemą

Organizacija:

- a) įgyvendina visas saugos priemones, kurių imtis pagal CAMO.B.135 dalį įpareigojo kompetentinga institucija;
- b) atsižvelgia į visą svarbią privalomą Agentūros pateiktą saugos informaciją.

CAMO.A.160 Pranešimas apie įvykį

a) Taikydama savo valdymo sistemą, organizacija įdiegia pranešimų apie įvykius sistemą, atitinkančią Reglamento (ES) Nr. 376/2014 ir Įgyvendinimo reglamento (ES) 2015/1018 reikalavimus⁽¹⁾.

b) Nepažeisdama a punkto, organizacija užtikrina, kad kompetentingai organizacijai ir už orlaivio projektą atsakingai organizacijai būtų praneša apie bet kokį incidentą, veikimo sutrikimą, techninį defektą, techninių apribojimų viršijimą, įvykius, dėl kurių galėtų paaiškėti netiksli, neišsami arba neiški pagal Reglamento (ES) Nr. 748/2012 I priedą (21 dalį) nustatytuose duomenyse pateikta informacija, arba apie kitas neįprastas aplinkybes, dėl kurių kilo arba galėjo kilti pavojus saugiam orlaivio naudojimui, bet kurie nesukėlė avarijos arba pavojingo incidento.

⁽¹⁾ 2015 m. birželio 29 d. Reglamentas (ES) 2015/1018, kuriuo nustatomas civilinės aviacijos įvykių, apie kuriuos privaloma pranešti pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 376/2014, klasifikacinis sąrašas (OL L 163, 2015 6 30, p. 1).

▼ C2

- c) Nepažeidžiant Reglamento (ES) Nr. 376/2014 ir Įgyvendinimo reglamento (ES) 2015/1018, a ir b punktuose nurodyti pranešimai pateikiami kompetentingos institucijos nustatyta forma ir būdu; juose pateikiama visa susijusi informacija apie organizacijai žinomas aplinkybes.
- d) Pranešimai pateikiami kuo greičiau, tačiau bet kuriuo atveju per 72 val. nuo to laiko, kai organizacija nustato aplinkybes, su kuriomis susijęs šis pranešimas, nebent tai neįmanoma dėl išskirtinių aplinkybių.
- e) Jei taikoma, organizacija parengia pranešimą dėl tolesnių veiksmų, kurių ji ketina imtis, kad išvengtų panašių įvykių ateityje; ši informacija teikiama iš karto, kai tik tokie veiksmai nustatomi. Šis pranešimas pateikiamas kompetentingos institucijos nustatyta forma ir būdu.

CAMO.A.200 **Valdymo sistema**

- a) Organizacija sukuria, įdiegia ir taiko valdymo sistemą, apimančią:
 - 1) aiškiai apibrėžtą atsakomybę ir atskaitomybę visoje organizacijoje, įskaitant tiesioginę su sauga susijusių atsakingo vadovo atskaitomybę;
 - 2) bendro organizacijos požiūrio į saugą ir saugos principų, t. y. saugos politikos, aprašymą;
 - 3) su organizacijos veikla susijusių pavojų aviacijos saugai nustatymą, vertinimą ir susijusios rizikos valdymą, įskaitant šios rizikos mažinimo veiksmus ir jų veiksmingumo tikrinimą;
 - 4) darbuotojų mokymo ir kompetencijos, kurie reikalingi jiems pavestoms užduotims atlikti, užtikrinimą;
 - 5) pagrindinių visos valdymo sistemos procesų dokumentavimą, įskaitant darbuotojų informavimo apie jų pareigas procesą ir dalinio šių dokumentų keitimo tvarką;
 - 6) organizacijos atitikties susijusiems reikalavimams stebėsenos funkciją. Atitikties stebėseną apima grįžtamosios informacijos apie pažeidimus teikimo atsakingam vadovui sistema, kuria užtikrinamas veiksmingas reikiamų taisomųjų veiksmų įgyvendinimas;
 - 7) visus papildomus šiame reglamente nustatytus reikalavimus.
- b) Ši valdymo sistema turi atitikti organizacijos dydį ir jos veiklos pobūdį bei sudėtingumą, atsižvelgiant į šiai veiklai būdingus pavojus ir susijusią riziką.
- c) Jei organizacija turi vieną ar keletą papildomų organizacijos pažymėjimų, patenkančių į Reglamento (ES) 2018/1139 ir jo deleguotųjų bei įgyvendinimo aktų taikymo sritį, valdymo sistema gali būti sujungta su pagal turimą (-us) papildomą (-us) pažymėjimą (-us) reikalaujama valdymo sistema.

▼ C2

- d) Nepaisant c punkto, šiame priede numatyta oro vežėjų, turinčių pagal Reglamentą (EB) Nr. 1008/2008 išduotas licencijas, valdymo sistema yra sudedamoji operatoriaus valdymo sistemos dalis.

▼ M13

- e) Jei pagal I priedo (M dalies) M.A.201 dalies ea punktą sudaroma CAMO ir operatorių, priklausančių vienai oro vežėjų verslo grupei, sutartis, CAMO užtikrina, kad jos valdymo sistema būtų suderinta su tai verslo grupei priklausančių operatorių valdymo sistemomis.

▼ C2**CAMO.A.202 Vidaus saugos pranešimų sistema**

- a) Įgyvendindama savo valdymo sistemą, organizacija nustato vidaus saugos pranešimų teikimo sistemą, kad būtų galima registruoti ir vertinti įvykius, apie kuriuos turi būti pranešta pagal CAMO.A.160 dalį.
- b) Ši sistema taip pat turėtų sudaryti galimybę registruoti ir vertinti klaidas, įvykius be padarinių bei pavojus, apie kuriuos pateiktas vidaus pranešimas ir kurie nepatenka į a punkto taikymo sritį.
- c) Taikydama šią sistemą, organizacija:
- 1) nustato bet kokių klaidų, įvykių be padarinių ir pavojų, apie kuriuos pranešta, priežastis bei susijusius veiksnius ir išnagrinėja juos taikydama saugos rizikos valdymo sistemą pagal CAMO.A.200 dalies a punkto 3 dalį;
 - 2) užtikrina, kad būtų įvertinta visa žinoma svarbi informacija apie klaidas, negalėjimą laikytis procedūrų, įvykius be padarinių bei pavojus ir nustato reikiamą informacijos platinimo būdą.
- d) Organizacija naudotis savo vidaus saugos pranešimų teikimo sistema suteikia galimybę bet kuriai organizacijai, su kuria sudaroma subrangos sutartis.
- e) Saugos tyrimų srityje organizacija bendradarbiauja su visomis kitomis organizacijomis, svariai prisidedančiomis prie jos nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimo veiklos saugos.

CAMO.A.205 Ranga ir subrangą

- a) Sudarydama rangos sutartis dėl techninės priežiūros ar subrangos sutartis dėl bet kurios savo nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimo veiklos dalies, organizacija užtikrina, kad:

▼ C2

- 1) minėta veikla atitiktų taikytinus reikalavimus;
 - 2) visi su tokia ranga ar subranga susiję pavojai aviacijos saugai būtų įvertinti organizacijos valdymo sistemoje.
- b) Jei organizacija sudaro subrangos sutartį su kita organizacija dėl bet kurios savo nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimo veiklos dalies, organizacija, su kuria sudaroma subrangos sutartis, dirba pagal organizacijos patvirtinimą. Organizacija užtikrina, kad kompetentingai institucijai, siekiančiai nustatyti, ar toliau užtikrinama atitiktis taikomiems reikalavimams, būtų suteikta prieiga prie organizacijos, su kuria sudaryta subrangos sutartis.

CAMO.A.215 Įrenginiai

Organizacija CAMO.A.305 dalyje nurodytiems darbuotojams tinkamose vietose suteikia tinkamas biuro patalpas.

CAMO.A.220 Užrašų tvarkymas

- a) Nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimo užrašai
- 1) Organizacija užtikrina, kad M.A.305, ML.A.305 dalyse ir, jei taikytina, M.A.306 dalyje nurodyti užrašai būtų saugomi.
 - 2) Organizacija registruoja visą informaciją apie atliekamus darbus.
 - 3) Jei organizacija turi CAMO.A.125 dalies e punkte numatytą teisę, ji turi saugoti kiekvieno išduoto arba, jei taikoma, pratęsto galiojimo tinkamumo skraidyti patikros pažymėjimo ir rekomendacijos kopiją bei visus patvirtinamuosius dokumentus. Be to, organizacija turi saugoti visų tinkamumo skraidyti patikros pažymėjimų, kurių galiojimą ji pratęsė pasinaudodama CAMO.A.125 dalies d punkto 4 papunktyje numatyta teise, kopijas.
 - 4) Jeigu organizacija turi CAMO.A.125 dalies f punkte nurodytą teisę, ji turi saugoti kiekvieno pagal Reglamento (ES) Nr. 748/2012 I priedo (21 dalies) 21.A.729 dalies nuostatas išduoto skrydžio leidimo kopiją.
 - 5) Organizacija visų a punkto 2–4 papunkčiuose nurodytų užrašų kopijas turi saugoti trejus metus nuo atsakomybės už orlaivį pagal M.A.201 ar ML.A.201 dalį galutinio perleidimo kitam asmeniui ar organizacijai.
 - 6) Jeigu organizacija nutraukia savo veiklą, visi saugomi užrašai perduodami orlaivio savininkui.
- b) Valdymo sistemos, rangos ir subrangos dokumentai
- 1) Organizacija turi užtikrinti, kad būtų saugomi šie užrašai:
 - i) pagrindinių valdymo sistemos procesų, nurodytų CAMO.A.200 dalyje, užrašai;
 - ii) rangos ir subrangos sutartys, nurodytos CAMO.A.205 dalyje;

▼ C2

- 2) valdymo sistemos užrašai, taip pat visos pagal CAMO.A.205 dalį sudarytos sutartys, saugomos ne trumpiau kaip penkerius metus.
- c) Užrašai apie darbuotojus
 - 1) Organizacija turi užtikrinti, kad būtų saugomi šie užrašai:
 - i) darbuotojų, atliekančių nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimo, atitikties stebėsenos ir saugos valdymo užduotis, kvalifikaciją ir patirtį patvirtinantys užrašai;
 - ii) visų tinkamumo skraidyti patikros darbuotojų, taip pat rekomendacijas ir skrydžio leidimus išduodančių darbuotojų kvalifikaciją ir patirtį patvirtinantys užrašai.
 - 2) Užrašuose apie visus tinkamumo skraidyti patikros darbuotojus, taip pat rekomendacijas ir skrydžio leidimus išduodančius darbuotojus turi būti informacija apie visas turimas atitinkamas kvalifikacijas, taip pat susijusios nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimo patirties santrauka ir įgaliojimo kopija.
 - 3) Darbuotojų užrašai saugomi, kol asmuo dirba organizacijoje ir dar trejus metus jam išėjus iš organizacijos.
- d) Organizacija sukuria užrašų saugojimo sistemą, kurią taikydama gali tinkamai saugoti užrašus ir patikimai atsekti savo veiklą.
- e) Koku formatu saugomi užrašai, nurodoma organizacijos tvarkoje.
- f) Užrašai saugomi taip, kad jų nebūtų galima sugadinti, pakeisti ir pavogti.

CAMO.A.300 Nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimo žinynas

- a) Organizacija kompetentingai institucijai pateikia nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimo žinyną ir, kai taikytina, visus vadovus bei procedūras, kuriais remtasi; juose turi būti visa toliau nurodyta informacija:
 - 1) atsakingo vadovo pasirašytas pareiškimas, kuriuo patvirtinama, kad organizacija visą laiką dirbs pagal šį priedą, I priedą (M dalį) ir Vb priedą (ML dalį), atsižvelgiant į tai, kas taikoma, taip pat pagal patvirtintą nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimo žinyną. Jeigu atsakingas vadovas nėra vyriausiasis vykdomasis organizacijos pareigūnas, tada pareiškimą taip pat pasirašo tas vyriausiasis vykdomasis pareigūnas;
 - 2) organizacijos saugos politika, apibrėžta CAMO.A.200 dalies a punkto 2 papunktyje;
 - 3) organizacijos darbo apimtis, susijusi su patvirtinimo sąlygomis;
 - 4) bendras turimų darbo jėgos išteklių bei apsirūpinimo darbuotojais planavimo sistemos, kaip reikalaujama CAMO.A.305 dalies d punkte, aprašymas.

▼ C2

- 5) CAMO.A.305 dalies a punkto 3–5 papunkčiuose, b punkto 2 papunktyje ir f punkte nurodyto (-ų) asmens (-ų) pareigos ir vardas (-ai) bei pavardė (-ės);
- 6) pagal CAMO.A.305 dalies a punkto 3–5 papunkčius, b punkto 2 papunktį ir e bei f punktus paskirtų asmenų pareigos, atskaitomybė, atsakomybė ir įgaliojimai;
- 7) organizacijos schema, parodanti atskaitomybės ir atsakomybės ryšius tarp visų CAMO.A.305 dalies a punkto 3–5 papunkčiuose, b punkto 2 papunktyje ir e bei f punktuose nurodytų ir su CAMO.A.200 dalies a punkto 1 papunkčiu susijusių asmenų;
- 8) darbuotojų, įgaliotų išduoti CAMO.A.305 dalies e punkte nurodytus tinkamumo skraidyti patikros pažymėjimus arba rekomendacijas, sąrašas, kuriame, kai taikytina, išvardijami darbuotojai, įgalioti išduoti skrydžio leidimus pagal CAMO.A.125 dalies c punktą;
- 9) bendras įrenginių aprašas ir išdėstymas;
- 10) CAMO.A.202 dalyje reikalaujamos vidaus saugos pranešimų teikimo sistemos aprašymas;
- 11) procedūros, kuriose nurodoma, kaip organizacija užtikrina atitiktį šiam priedui, I priedui (M daliai) ir Vb priedui (ML daliai) (atsižvelgiant į tai, kas taikoma), visų pirma:
 - i) pagrindinių valdymo sistemos procesų, reikalaujamų CAMO.A.200 dalyje, dokumentai;
 - ii) procedūros, kuriose nurodoma, kaip organizacija kontroliuoja visą rangos bei subrangos veiklą, nurodytą CAMO.A.205 dalyje ir CAMO.A.315 dalies c punkte;
 - iii) nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimo, tinkamumo skraidyti patikros ir skrydžio leidimų išdavimo procedūros (atsižvelgiant į tai, kas taikoma);
 - iv) procedūra, kurioje apibrėžiama pakeitimų, kuriems nebūtinai išankstinis patvirtinimas, aprėptis ir aprašoma, kaip tokie pakeitimai bus valdomi ir kaip apie juos bus pranešama, atsižvelgiant į CAMO.A.115 dalies b punkto ir CAMO.A.130 dalies c punkto reikalavimus;
 - v) nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimo žinyno pakeitimo procedūros;
- 12) patvirtintų orlaivio techninės priežiūros programų, skirtų tiems orlaiviams, dėl kurių pagal M.A.201 ar ML.A.201 dalį pasirašyta nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimo sutartis, sąrašas;
- 13) pagal CAMO.A.315 dalies c punktą sudarytų sutarčių sąrašas;
- 14) šiuo metu patvirtintų alternatyvių atitikties priemonių sąrašas.

▼ C2

- b) Pradinę nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimo žinyno redakciją tvirtina kompetentinga institucija. Jei būtina, jis turi būti keičiamas, siekiant, kad jame visa laiką būtų naujausi duomenys apie organizaciją.

▼ M8

- c) Nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimo žinyno pakeitimai tvarkomi laikantis a punkto 11 papunkčio iv dalyje ir a punkto 11 papunkčio v dalyje nurodytų procedūrų. Bet kokie pakeitimai, nepatenkantys į a punkto 11 papunkčio iv dalyje nurodytos procedūros taikymo sritį, taip pat su CAMO.A.130 dalies a punkte išvardytais pokyčiais susiję pakeitimai turi būti patvirtinti kompetentingos institucijos.

▼ C2

CAMO.A.305 Reikalavimai darbuotojams

- a) Organizacija skiria atsakingą vadovą, kuriam suteikiami tarnybiniai įgaliojimai užtikrinti, visa nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimo veikla galėtų būti finansuojama ir vykdoma pagal Reglamentą (ES) 2018/1139 ir juo remiantis priimtus deleguotuosius bei įgyvendinimo aktus. Atsakingas vadovas:
- 1) pasirūpina visais reikiamais ištekliais, kad būtų užtikrintas nepertraukiamasis tinkamumas skraidyti pagal šį priedą, I priedą (M dalį) ir Vb priedą (ML dalį), atsižvelgiant į tai, kas taikoma, siekiant išlaikyti organizacijos patvirtinimo pažymėjimą;
 - 2) parengia ir įgyvendina CAMO.A.200 dalyje nurodytą saugos politiką;
 - 3) paskiria asmenį ar asmenų grupę, kurie turi užtikrinti, kad organizacija visada atitiktų šiame priede, I priede (M dalyje) ir Vb priede (ML dalyje) išdėstytus taikytinus nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimo, tinkamumo skraidyti patikros ir skrydžio leidimų reikalavimus;
 - 4) paskiria asmenį ar asmenų grupę, kurie pagal valdymo sistemą atsako už atitikties stebėsenos funkcijos valdymą;
 - 5) paskiria asmenį ar asmenų grupę, kurie pagal valdymo sistemą vadovauja rengiant, administruojant ir prižiūrint veiksmingus saugos valdymo procesus;
 - 6) užtikrina, kad pagal CAMO.A.305 a punkto 3–5 papunkčius ir b punkto 2 papunktį paskirti asmenys ar asmenų grupė turėtų galimybę jį tiesiogiai tinkamai informuoti atitikties ir saugos klausimais;
 - 7) įrodo, kad yra iš esmės susipažinęs su šiuo reglamentu.
- b) Organizacijų, kurios yra patvirtintos ir kaip oro vežėjai, turintys licencijas pagal Reglamentą (EB) Nr. 1008/2008, atsakingas vadovas taip pat:
- 1) yra asmuo, paskirtas oro vežėjo atsakingu vadovu, kaip reikalaujama Reglamento (ES) Nr. 965/2012 III priedo (ORO dalies) ORO.GEN.210 dalies a punkte;

▼ C2

- 2) paskiria už nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimą ir priežiūrą atsakingą asmenį, kuris negali būti pasamdytas pagal II priedą (145 dalį) patvirtintos organizacijos, su kuria operatorius yra sudaręs sutartį, nebent dėl to konkrečiai sutarta su kompetentinga institucija.

▼ M13

- ba) Pagal CAMO.A.305 dalies a punkto 3 papunktį paskirtas (-i) asmuo arba asmenys, dalyvaujantis (-ys) nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimo veikloje, susijusioje su sutartimi, sudaryta pagal M.A.201 dalies ea punktą, negali būti įdarbinamas (-i) pagal II priedą (145 dalį) patvirtintos organizacijos, su kuria CAMO yra sudariusi sutartį, nebent dėl to konkrečiai sutarta su kompetentinga institucija.

▼ C2

- c) Pagal CAMO.A.305 dalies a punkto 3–5 papunkčius ir b punkto 2 papunktį paskirtas asmuo arba asmenys privalo gebėti įrodyti, kad jie turi su orlaivio nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimu susijusių atitinkamų žinių, išsilavinimą ir pakankamos patirties, ir įrodyti, kad turi su šiuo reglamentu susijusių darbinių žinių. Toks asmuo (asmenys) yra atsakingas (-i) atsakingam vadovui.
- d) Organizacija turi turėti apsirūpinimo darbuotojais planavimo sistemą, idant užtikrintų, kad turės pakankamai tinkamos kvalifikacijos darbuotojų organizacijos veiklai pagal patvirtinimo sąlygas planuoti, vykdyti, prižiūrėti, tikrinti ir stebėti.
- e) Kad būtų patvirtinta atlikti tinkamumo skraidyti patikras ar teikti rekomendacijas pagal CAMO.A.125 dalies e punktą ir, jei taikytina, išduoti skrydžio leidimus pagal CAMO.A.125 dalies f punktą, organizacija turi turėti tinkamumo skraidyti patikros darbuotojus, kurių kvalifikacija ir įgaliojimai atitinka CAMO.A.310 dalies reikalavimus.
- f) Organizacijos, pratęsiančios tinkamumo skraidyti patikros pažymėjimų galiojimą, kaip numatyta CAMO.A.125 dalies d punkto 4 papunktyje, skiria tai daryti įgaliotus asmenis.
- g) Organizacija nustatyta tvarka ir pagal su kompetentinga institucija suderintą standartą, nustato ir kontroliuoja darbuotojų, atliekančių atitikties stebėsenos, saugos valdymo, nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimo, tinkamumo skraidyti patikrų ar rekomendacijų teikimo ir, jei taikytina, skrydžio leidimų išdavimo užduotis, kompetenciją. Be su darbo užduotimis susijusios būtinosios patirties, kompetencija turi apimti saugos valdymo bei žmogiškųjų veiksnių principų išmanymą, atsižvelgiant į asmens užduotis ir atsakomybę organizacijoje.

▼ C2**CAMO.A.310 Tinkamumo skraidyti patikros darbuotojų kvalifikacija**

- a) Tinkamumo skraidyti darbuotojai, išduodantys tinkamumo skraidyti pažymėjimus ar rekomendacijas pagal CAMO.A.125 dalies e punktą ir, jei taikytina, išduodantys skrydžio leidimus pagal CAMO.A.125 f punktą, turi:
- 1) turėti ne trumpesnę nei penkerių metų patirtį užtikrinant nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti;
 - 2) būti įgiję III priede (66 dalyje) nustatytą atitinkamą licenciją ar aviacijos bakalauro laipsnį arba lygiavertį nacionalinį dokumentą;
 - 3) būti išklause oficialų techninės orlaivių priežiūros kursą;
 - 4) patvirtintoje organizacijoje būti ėję su atitinkama atsakomybe susijusias pareigas.
- b) Nepaisant a punkto 1, 3 ir 4 papunkčių, a punkto 2 papunktyje nustatytą reikalavimą leidžiama pakeisti penkerių metų patirtimi užtikrinant nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti, kuri papildytų a punkto 1 papunktyje reikalaujamą patirtį.
- c) Organizacijos paskirtiems tinkamumo skraidyti patikros darbuotojams ta organizacija leidimą gali išduoti tik tuo atveju, jei, prižiūrimi kompetentingos institucijos arba organizacijos įgaliotų tinkamumo skraidyti patikros darbuotojų, tie darbuotojai pagal nustatytus reikalavimus atlieka tinkamumo skraidyti patikrą ir juos oficialiai patvirtina kompetentinga institucija pagal kompetentingos institucijos patvirtintą nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimo žinyne numatytą procedūrą.
- d) Organizacija užtikrina, kad orlaivio tinkamumo skraidyti patikros darbuotojai galėtų įrodyti, kad jie yra įgiję naujos atitinkamos nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimo patirties.

CAMO.A.315 Nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimas

- a) Organizacija užtikrina, kad visas nepertraukiamasis tinkamumas skraidyti būtų atliekamas vadovaujantis I priedo (M dalies) A skyriaus C poskyriu arba Vb priedo (ML dalies) A skyriaus C poskyriu, atsižvelgiant į tai, kas taikoma.
- b) Kiekvieno prižiūrimo orlaivio atveju organizacija visų pirma:
- 1) užtikrina, kad būtų parengta orlaivio techninės priežiūros programa, įskaitant bet kokią taikytiną patikimumo programą, kaip reikalaujama M.A.302 arba ML.A.302 dalyje, atsižvelgiant į tai, kas taikoma, ir kad būtų kontroliuojamas jos įgyvendinimas;

▼ C2

- 2) jei orlaivį naudoja ne pagal Reglamentą (EB) Nr. 1008/2008 licencijuoti oro vežėjai, pateikia orlaivio techninės priežiūros programos kopiją savininkui ar operatoriui, atsakingam pagal M.A.201 arba ML.A.201 dalį, atsižvelgiant į tai, kas taikoma;
 - 3) užtikrina, kad atliekant keitimus ir remontą naudojami duomenys atitiktų M.A.304 arba ML.A.304 dalies reikalavimus, atsižvelgiant į tai, kas taikoma;
 - 4) visų sudėtingų varikliu varomų orlaivių arba pagal Reglamentą (EB) Nr. 1008/2008 išduotas licencijas turinčių oro vežėjų naudojamų orlaivių atveju – nustato nepriva-lomų pakeitimų ir (arba) tikrinimų vertinimo tvarką ir nusprendžia dėl jų taikymo, pasinaudojant CAMO.A.200 dalies a punkto 3 papunktyje reikalaujama taikyti organizacijos saugos rizikos valdymo procesu;
 - 5) užtikrina, kad orlaivis, jo variklis (-iai), oro sraigtas (-ai) ir komponentai prareikus būtų pristatyti pagal reikalavimus patvirtintai techninės priežiūros organizacijai, nurodytai I priedo (M dalies) F poskyryje, II priede (145 dalyje) ar Vd priede (CAO dalyje);
 - 6) užsako techninę priežiūrą, prižiūri veiklą ir koordinuoja susijusius sprendimus, taip užtikrindama, kad visa techninė priežiūra, skirta orlaivio tinkamumui skraidyti nustatyti, būtų tinkamai atliekama ir orlaivis būtų tinkamai išlei-dziamas eksploatuoti.
- c) Jei organizacija nėra tinkamai patvirtinta pagal I priedo (M dalies) F poskyrį, II priedą (145 dalį) ar Vd priedą (CAO dalį), ji, konsultuodamasi su operatoriumi, administruoja M.A.201 dalies e punkto 3 papunktyje, f punkto 3 papunktyje, g punkto 3 papunktyje ir h punkto 3 papunktyje arba ML.A.201 dalyje nurodytas rašytines techninės priežiūros sutartis, siekdama užtikrinti, kad:
- 1) visą techninę priežiūrą atliktų tinkamai patvirtinta techninės priežiūros organizacija;

▼ M8

- 2) būtų aiškiai nurodytos funkcijos, kurių reikalaujama pagal I priedo (M dalies) M.A.301 dalies b, c, f ir g punktus arba Vb priedo (ML dalies) ML.A.301 dalį, atsižvelgiant į tai, kas taikoma.

▼ **C2**

d) Nepaisant c punkto, sutartimi gali būti laikomi atskirų darbų užsakymai, teikiami techninės priežiūros organizacijai, jei:

- 1) orlaiviui reikia neplaninės priešskrydinės techninės priežiūros;
- 2) atliekama komponento techninė priežiūra, įskaitant variklio ir oro sraigto techninę priežiūrą, jei taikoma.

e) Organizacija užtikrina, kad užtikrinant nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti, taip pat vykdant bet kokią veiklą pagal rangos ar subrangos sutartis, būtų atsižvelgiama į žmogiškuosius veiksnius ir žmogaus galimybių ribas.

CAMO.A.320 **Tinkamumo skraidyti patikra**

Pagal CAMO.A.125 dalies e punktą patvirtinta organizacija tinkamumo skraidyti patikras atlieka pagal I priedo (M dalies) M.A.901 dalį arba Vb priedo (ML dalies) ML.A.903 dalį, atsižvelgiant į tai, kas taikoma.

▼ **M8**CAMO.A.325 **Nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimo duomenys**

Organizacija, atlikdama šio priedo (CAMO dalies) CAMO.A.315 dalyje nurodytas nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimo užduotis, turi turėti ir naudoti galiojančius naujausius atitinkamai I priedo (M dalies) M.A.401 dalies arba Vb priedo (ML dalies) ML.A.401 dalies techninės priežiūros duomenis. Tuos duomenis gali teikti savininkas arba operatorius pagal tam tikrą su šiuo savininku ar operatoriumi sudarytą sutartį. Šiuo atveju nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti užtikrinanti organizacija šiuos duomenis saugo tik sutarties galiojimo laiką, išskyrus atvejus, kai CAMO.A.220 dalies a punkte nurodyta kitaip.

▼ **C2***B SKYRIUS***REIKALAVIMAI INSTITUCIJAI**CAMO.B.005 **Taikymo sritis**

Šiame skyriuje nustatomi administraciniai ir valdymo sistemos reikalavimai, kurių turi laikytis už šio priedo A skyriaus taikymą ir vykdymo užtikrinimą atsakinga kompetentinga institucija.

CAMO.B.115 **Priežiūros dokumentai**

Kompetentinga institucija atitinkamiems darbuotojams pateikia visus teisės aktus, standartus, taisykles, technines publikacijas ir susijusius dokumentus, siekdama jiems sudaryti sąlygas vykdyti jiems paskirtas užduotis ir pareigas.

CAMO.B.120 **Atitikties užtikrinimo priemonės**

a) Agentūra parengia priimtinas atitikties užtikrinimo priemones, kuriomis remiantis gali būti užtikrinta atitiktis Reglamentui (ES) 2018/1139 ir jo deleguotiesiems bei įgyvendinimo aktams.

▼ **C2**

- b) Alternatyviomis atitikties užtikrinimo priemonėmis gali būti užtikrinama atitiktis Reglamentui (ES) 2018/1139 ir jo deleguotiesiems bei įgyvendinimo aktams.
- c) Kompetentinga institucija sukuria sistemą, pagal kurią galėtų nuolat vertinti, ar visomis jos pačios arba jos prižiūrimų organizacijų taikomomis alternatyviomis atitikties užtikrinimo priemonėmis galima užtikrinti atitiktį Reglamentui (ES) 2018/1139 ir jo deleguotiesiems bei įgyvendinimo aktams.
- d) Kompetentinga institucija vertina visas pagal CAMO.A.120 dalį organizacijos pasiūlytas alternatyvias atitikties užtikrinimo priemones: analizuoja pateiktus dokumentus ir, jei reikia, atlieka organizacijos tikrinimą.

Nustačiusi, kad alternatyvios atitikties užtikrinimo priemonės atitinka Reglamento (ES) 2018/1139 ir jo deleguotųjų bei įgyvendinimo aktų reikalavimus, kompetentinga institucija, be reikalo nedelsdama:

- 1) praneša pareiškėjui, kad alternatyvias atitikties užtikrinimo priemones galima įgyvendinti, ir, jei taikoma, atitinkamai iš dalies pakeičia pareiškėjui suteiktą patvirtinimą arba išduotą pažymėjimą;
 - 2) praneša Agentūrai apie jų turinį ir prideda visų susijusių dokumentų kopijas.
- e) Jei siekdama užtikrinti atitiktį Reglamentui (ES) 2018/1139 ir jo deleguotiesiems bei įgyvendinimo aktams pati kompetentinga institucija taiko alternatyvias atitikties užtikrinimo priemones, ji:
 - 1) jas pateikia visoms jos prižiūrimoms organizacijoms ir asmenims;
 - 2) be reikalo nedelsdama apie tai praneša Agentūrai.

Kompetentinga institucija pateikia Agentūrai išsamų alternatyvių atitikties užtikrinimo priemonių aprašą, įskaitant visus procedūrų patikslinimus, kurie gali būti svarbūs, ir pateikia vertinimą, iš kurio galima spręsti, kad jos atitinka Reglamento (ES) 2018/1139 ir jo deleguotųjų bei įgyvendinimo aktų reikalavimus.

CAMO.B.125 Agentūros informavimas

- a) Kompetentinga institucija be reikalo nedelsdama praneša Agentūrai apie visas taikant Reglamentą (ES) 2018/1139 ir jo deleguotuosius bei įgyvendinimo aktus kylančias svarbias problemas.
- b) Kompetentinga institucija, remdamasi pagal CAMO.A.160 dalį gautais pranešimais apie įvykius, Agentūrai pateikia saugos atžvilgiu svarbią informaciją.

CAMO.B.135 Neatidėliotinas reagavimas į saugos problemą

- a) Nepažeisdama Reglamento (ES) Nr. 376/2014 ir Įgyvendinimo reglamento (ES) 2015/1018 ⁽¹⁾, kompetentinga institucija įdiegia sistemą, kurią taikydama galėtų tinkamai rinkti, analizuoti ir skleisti su sauga susijusią informaciją.

⁽¹⁾ 2015 m. birželio 29 d. Reglamentas (ES) 2015/1018, kuriuo nustatomas civilinės aviacijos įvykių, apie kuriuos privaloma pranešti pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 376/2014, klasifikacinis sąrašas (OL L 163, 2015 6 30, p. 1).

▼ C2

- b) Agentūra įdiegia sistemą, kurią taikydama galėtų tinkamai analizuoti visą gautą svarbią su sauga susijusią informaciją ir nedelsdama pateikti valstybėms narėms ir Komisijai visą informaciją, įskaitant rekomendacijas arba informaciją apie taisomuosius veiksmus, kurių joms būtina imtis, kad būtų laiku sureaguota į saugos problemą, susijusią su produktais, dalimis, prietaisais, asmenimis arba organizacijomis, kuriems taikomas Reglamentas (ES) 2018/1139 ir jo deleguotieji bei įgyvendinimo aktai.
- c) Gavusi a ir b punktuose nurodytą informaciją, kompetentinga institucija imasi tinkamų saugos problemos sprendimo priemonių.
- d) Apie priemones, kurių imamasi pagal c punktą, nedelsiant pranešama visiems asmenims arba organizacijoms, kurie jas turi taikyti laikydamiesi Reglamento (ES) 2018/1139 ir jo deleguotųjų bei įgyvendinimo aktų. Kompetentinga institucija apie šias priemones taip pat praneša Agentūrai ir, jei reikia imtis bendrų veiksmų, kitoms susijusioms valstybėms narėms.

CAMO.B.200 **Valdymo sistema**

- a) Kompetentinga institucija sukuria ir taiko valdymo sistemą, kurią sudaro bent:
 - 1) dokumentais pagrįsta politika ir procedūros, kuriomis apibūdinama jos organizacija, priemonės ir metodai, kuriais užtikrinama atitiktis Reglamentui (ES) 2018/1139 ir jo deleguotiesiems bei įgyvendinimo aktams. Procedūrų dokumentai atnaujinami ir jais remiamasi kaip pagrindiniais tos kompetentingos institucijos darbo dokumentais atliekant visas susijusias užduotis;
 - 2) pakankamas skaičius darbuotojų jos užduotims ir pareigoms vykdyti. Siekiant užtikrinti tinkamą visų užduočių atlikimą, turi būti įdiegta apsirūpinimo darbuotojais planavimo sistema;
 - 3) darbuotojai, turintys kvalifikaciją, reikalingą jiems paskirtoms užduotims atlikti, ir reikiamų žinių bei patirties, taip pat baigę pradinį ir periodinius mokymo kursus kompetencijai nuolat užtikrinti;
 - 4) tinkami įrenginiai ir biuro patalpos paskirtoms užduotims atlikti;
 - 5) valdymo sistemos atitiktis susijusiems reikalavimams ir procedūrų tinkamumo stebėjimo funkcija, įskaitant vidaus audito proceso ir saugos rizikos valdymo proceso nustatymą. Atitiktis stebėseną apima grįžtamosios informacijos apie pažeidimus, nustatytus atliekant auditą, teikimo vyresniesiems kompetentingos institucijos vadovams sistemą, kad būtų užtikrintas reikiamų taisomųjų veiksmų įgyvendinimas;
 - 6) asmuo ar asmenų grupė, kuris (-i) už atitikties stebėsenos funkciją būtų galutinai atsakingas (-a) vyresniesiems kompetentingos institucijos vadovams.
- b) Kompetentinga institucija kiekvienoje veiklos srityje, įskaitant valdymo sistemą, paskiria vieną arba kelis visapusiškai už atitinkamos (-ų) užduoties (-čių) valdymą atsakingus asmenis.

▼ **C2**

- c) Kompetentinga institucija nustato dalyvavimo keičiantis visa būtina informacija su kitoms susijusioms kompetentingoms institucijoms ir teikiant savitarpio pagalbą procedūras, kurios apima visus pažeidimus, nustatytus prižiūrint vienos valstybės narės teritorijoje veiklą vykdančius, bet kitos valstybės narės kompetentingos institucijos arba Agentūros sertifikuotus asmenis ir organizacijas, ir su jais susijusius tolesnius veiksmus.
- d) Standartizavimo tikslais Agentūrai ir, gavus prašymą, organizacijoms, kurioms taikomas šis reglamentas, pateikiama su valdymo sistema susijusių procedūrų ir jų pakeitimų kopija.

CAMO.B.205 Užduočių paskyrimas kompetentingiems subjektams

- a) Valstybės narės užduotis, susijusias su pradiniu asmenų arba organizacijų, kuriems taikomas Reglamentas (ES) 2018/1139 ir jo deleguotieji bei įgyvendinimo aktai, sertifikavimu arba nuolatinė priežiūra, paskiria vykdyti tik kompetentingiems subjektams. Skirdama užduotis kompetentinga institucija užtikrina, kad:
 - 1) būtų įdiegta sistema, kurią taikant būtų galima iš pradžių ir nuolat vertinti, ar kompetentingas subjektas atitinka Reglamento (ES) 2018/1139 VI priedo „Kompetentingiems subjektams taikomi esminiai reikalavimai“ reikalavimus. Ši sistema ir vertinimo rezultatai turi būti pagrįsti dokumentais;
 - 2) būtų sudarytas dokumentais pagrįstas ir abiejų šalių atitinkamu valdymo lygmeniu patvirtintas susitarimas su kompetentingu subjektu, kuriame būtų aiškiai apibrėžta:
 - i) kokias užduotis reikia atlikti;
 - ii) kokias deklaracijas, ataskaitas ir užrašus reikia pateikti;
 - iii) kokių techninių sąlygų reikia laikytis vykdant šias užduotis;
 - iv) ką apima atitinkamas atsakomybės draudimas;
 - v) kaip saugoma informacija, gauta vykdant šias užduotis.
- b) Kompetentinga institucija užtikrina, kad CAMO.B.200 dalies a punkto 5 papunktyje reikalaujamas vidaus audito procesas ir saugos rizikos valdymo procesas apimtų visas jos vardu vykdomas sertifikavimo arba nuolatinės priežiūros užduotis.

CAMO.B.210 Valdymo sistemos pakeitimai

- a) Kompetentinga institucija įdiegia sistemą, kurią taikydama ji gali nustatyti pokyčius, turinčius įtakos jos gebėjimui atlikti savo užduotis ir vykdyti savo pareigas, nurodytas Reglamente (ES) 2018/1139 ir jo deleguotuose bei įgyvendinimo aktuose. Sistema turi sudaryti jai sąlygas imtis reikiamų veiksmų užtikrinant, kad jos valdymo sistema išliktų tinkama ir veiksminga.
- b) Kompetentinga institucija laiku atnaujina savo valdymo sistemą, kad ji atitiktų visus Reglamento (ES) 2018/1139 ir jo deleguotųjų bei įgyvendinimo aktų pakeitimus ir taip būtų užtikrintas veiksmingas jų įgyvendinimas.

▼ C2

- c) Kompetentinga institucija praneša Agentūrai apie pakeitimus, turinčius įtakos jos gebėjimui atlikti savo užduotis ir vykdyti savo pareigas, nurodytas Reglamente (ES) 2018/1139 ir jo deleguotuosiuose bei įgyvendinimo aktuose.

CAMO.B.220 Užrašų tvarkymas

- a) Kompetentinga institucija sukuria užrašų tvarkymo sistemą, kuri sudaro sąlygas saugoti, naudoti ir patikimai atsekti:
- 1) valdymo sistemos politikos ir procedūrų dokumentus;
 - 2) jos darbuotojų mokymo, kvalifikacijų ir įgaliojimo dokumentus;
 - 3) užduočių, apimančių pagal CAMO.B.205 dalį reikalaujamus elementus, skyrimo dokumentus ir išsamius duomenis apie paskirtas užduotis;
 - 4) sertifikavimo procesų ir nuolatinės sertifikuotų organizacijų priežiūros dokumentus, įskaitant:
 - i) paraišką išduoti organizacijai pažymėjimą;
 - ii) kompetentingos institucijos nepertraukiamosios priežiūros programą, taip pat visus vertinimo, audito ir tikrinimo užrašus;
 - iii) organizacijos pažymėjimą, įskaitant visus jo pakeitimus;
 - iv) priežiūros programos kurioje nurodytos numatyto atlikti ir atlikto audito datos, kopiją;
 - v) visos oficialios korespondencijos kopijas;
 - vi) informaciją apie pažeidimus, taisomuosius veiksmus, jų atlikimo datą, bet kokias išimtis ir vykdymo užtikrinimo veiksmus;
 - vii) kitos kompetentingos institucijos pagal CAMO.B.300 dalies d punktą pateiktas vertinimo, audito ir tikrinimo ataskaitas;
 - viii) visų organizacijos nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimo žinybų ar vadovų ir jų pakeitimų kopijas;
 - ix) visų kompetentingos institucijos patvirtintų kitų dokumentų kopijas;
 - 5) organizacijų pasiūlytų alternatyvių atitikties užtikrinimo priemonių vertinimą ir pranešimą apie jas Agentūrai, taip pat pačios kompetentingos institucijos taikomų alternatyvių atitikties užtikrinimo priemonių vertinimą;
 - 6) pagal CAMO.B.125 dalį teikiamą saugos informaciją ir informaciją apie tolesnes priemones;
 - 7) informaciją apie lankstumo nuostatų taikymą pagal Reglamentą (ES) 2018/1139 ir jo deleguotuosius bei įgyvendinimo aktus.

▼ **C2**

- b) Kompetentinga institucija tvarko visų savo išduotų organizacijų pažymėjimų sąrašą.
- c) Visi a ir b punktuose nurodyti užrašai saugomi ne trumpiau kaip penkerius metus, laikantis duomenų apsaugos įstatymų.
- d) Visi a ir b punktuose nurodyti užrašai turi būti pateikti prašymą pateikusiai kitos valstybės narės kompetentingai institucijai ar Agentūrai.

CAMO.B.300 Priežiūros principai

- a) Kompetentinga institucija tikrina:
 - 1) prieš išduodama organizacijos pažymėjimą – atitiktį organizacijoms taikomiems atitinkamiems reikalavimams;
 - 2) nuolatinę jos sertifikuotų organizacijų atitiktį taikomiems reikalavimams;
 - 3) atitinkamų saugos priemonių, kurių imtis įpareigojo kompetentinga institucija, įgyvendinimą, kaip nustatyta CAMO.B.135 dalies c ir d punktuose.
- b) Atliekant šį tikrinimą:
 - 1) naudojamasi dokumentais, kurie specialiai parengti siekiant už saugos priežiūrą atsakingiems darbuotojams pateikti jiems pavestų funkcijų vykdymo rekomendacijas;
 - 2) susijusioms organizacijoms pateikiami saugos priežiūros veiklos rezultatai;
 - 3) remiamasi vertinimais, auditu ir tikrinimais, įskaitant tuos, apie kuriuos nepranešama;
 - 4) kompetentingai institucijai pateikiami įrodymai, kurie būtini, kai reikia imtis tolesnių veiksmų, įskaitant CAMO.B.350 dalyje „Pažeidimai ir taisomieji veiksmai“ numatytas priemones.
- c) Priežiūros taikymo sritis, nurodyta a ir b punktuose, nustatoma remiantis ankstesnės priežiūros veiklos rezultatais ir saugos prioritetais.
- d) Jei organizacijos patalpos yra keliose valstybėse, CAMO.A.105 dalyje apibrėžta kompetentinga institucija gali susitarti, kad priežiūros užduotis atliktų valstybės (-ių) narės (-ių), kurioje (-iose) yra tos patalpos, kompetentinga (-os) institucija (-os) arba Agentūra, jei patalpos yra trečiojoje valstybėje. Visos organizacijos, kurioms taikomas toks susitarimas, informuojamos apie jo sudarymą ir taikymo sritį.
- e) Jei priežiūra atliekama kitoje valstybėje esančiose patalpose, CAMO.A.105 dalyje apibrėžta kompetentinga institucija, prieš atlikdama tokių patalpų auditą ar tikrinimą vietoje, informuoja minėtos valstybės kompetentingą instituciją, o jei organizacijos pagrindinė verslo vieta yra trečiojoje valstybėje, – Agentūrą.
- f) Kompetentinga institucija renka ir tvarko visą informaciją, kuri laikoma naudinga vykdant priežiūrą, įskaitant tikrinimus, apie kuriuos nepranešama.

▼ **M13**

- g) Jei sudaroma sutartis pagal I priedo (M dalies) M.A.201 dalies ea punktą, už CAMO priežiūrą atsakinga kompetentinga institucija ir už atitinkamų operatorių priežiūrą atsakingos kompetentingos institucijos bendradarbiauja, kad būtų užtikrintas keitimasis jų užduotims atlikti svarbia informacija. Taip bendradarbiaudamos kompetentingos institucijos, be kita ko, keičiasi informacija apie jų vykdomos priežiūros veiklos rezultatus, o už operatorius atsakingos kompetentingos institucijos gali atlikti CAMO priežiūros užduotis.

▼ C2**CAMO.B.305 Priežiūros programa**

- a) Kompetentinga institucija parengia ir taiko priežiūros programą, apimančią pagal CAMO.B.300 dalį reikalaujamą priežiūros veiklą.
- b) Priežiūros programa rengiama atsižvelgiant į konkretų organizacijos pobūdį, jos veiklos sudėtingumą, ankstesnės sertifikavimo ir (arba) priežiūros veiklos rezultatus ir pagrindžiama susijusios rizikos vertinimu. Į kiekvieną priežiūros planavimo ciklą įtraukiama:
 - 1) vertinimai, auditas ir tikrinimai, įskaitant tikrinimus, apie kuriuos nepranešama, jei taikoma:
 - i) valdymo sistemos vertinimai ir proceso auditas;
 - ii) produkto auditas, per kurį tikrinama atitinkama orlaivių, kuriuos prižiūri organizacija, imtis;
 - iii) atliktų tinkamumo skraidyti patikrų atranka;
 - iv) išduotų skrydžio leidimų atranka;
 - 2) atsakingo vadovo ir kompetentingos institucijos susitikimai, kuriais siekiama abi šalis informuoti svarbiais klausimais.
- c) Kompetentingos institucijos sertifikuotoms organizacijoms taikomas ne ilgesnis kaip 24 mėnesių priežiūros planavimo ciklas.
- d) Nepaisant c punkto, priežiūros planavimo ciklą galima pratęsti iki 36 mėnesių, jei kompetentinga institucija nustatė, kad per praėjusius 24 mėnesius:
 - 1) organizacija įrodė, kad ji veiksmingai nustato pavojus aviacijos saugai ir valdo su jais susijusią riziką;
 - 2) organizacija pagal CAMO.A.130 dalį nuolat įrodė, kad visapusiškai kontroliuoja visus pakeitimus;
 - 3) nenustatyta 1 lygio pažeidimų;
 - 4) visi taisomieji veiksmai įgyvendinti per kompetentingos institucijos priimtą arba pratęstą laikotarpį, kaip nustatyta CAMO.B.350 dalyje.

Neatsižvelgiant į c punktą, priežiūros planavimo ciklo trukmė gali būti papildomai pratęsta iki daugiausia 48 mėnesių, jei, be pirmosios pastraipos 1–4 punktuose nurodytų sąlygų, organizacija nustatė, o kompetentinga organizacija patvirtino veiksmingą nuolatinio pranešimų teikimo kompetentingai institucijai apie pačios organizacijos saugos rodiklius ir reglamentavimo reikalavimų laikymąsi sistemą.
- e) Priežiūros planavimo ciklą galima sutrumpinti, jei yra įrodymų, kad organizacijos saugos rodikliai pablogėjo.

▼ C2

- f) Priežiūros programoje nurodomos būsimo ir jau atlikto audito, tikrinimų ir susitikimų datos.
- g) Pasibaigus kiekvienam priežiūros planavimo ciklui, kompetentinga institucija pateikia rekomendacinį pranešimą dėl patvirtinimo pratęsimo, kuriame atsižvelgiama į priežiūros rezultatus.

CAMO.B.310 Pradinio sertifikavimo tvarka

- a) Gavusi paraišką pirmą kartą išduoti organizacijai pažymėjimą, kompetentinga institucija tikrina organizacijos atitiktį taikomiems reikalavimams.
- b) Bent kartą per tyrimą dėl pradinio sertifikavimo surengiamas susitikimas su atsakingu organizacijos vadovu, kad būtų užtikrinta, jog jis visiškai supranta sertifikavimo proceso svarbą ir priežastį, dėl kurios organizacija pasirašo įsipareigojimą laikytis nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimo žinyne nustatytos tvarkos.
- c) Kompetentinga institucija registruoja visus pažeidimus, jų ištaisymo veiksmus ir rekomendacijas.
- d) Kompetentinga institucija raštu patvirtina visus pažeidimus, nustatytus atliekant organizacijos vertinimą. Jei vertinimas atliekamas pradinio sertifikavimo tikslu, kad pažymėjimas galėtų būti išduotas, organizacija turi kompetentingai institucijai įrodyti, kad visi pažeidimai ištaisyti.
- e) Įsitikinusi, kad organizacija atitinka taikomus reikalavimus, kompetentinga institucija:
 - (1) išduoda pažymėjimą, kaip nustatyta šio priedo I priedėlyje „EASA 14 forma“;
 - (2) oficialiai patvirtina nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimo žinyną.
- f) Pažymėjime (EASA 14 formoje) Agentūros nustatytu būdu nurodomas pažymėjimo nuorodos numeris.
- g) Pažymėjimas išduodamas neribotam laikui. Teisės ir veiklos, kurią organizacija yra patvirtinta vykdyti, sritis, įskaitant visus apribojimus (jei taikomi), nurodomos prie pažymėjimo pridedamose patvirtinimo sąlygose.
- h) Siekdama sudaryti organizacijai sąlygas įgyvendinti pakeitimus be išankstinio kompetentingos institucijos patvirtinimo pagal CAMO.A.130 dalies c punkto nuostatas, kompetentinga institucija patvirtina atitinkamą nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimo žinyne nustatytą procedūrą, pagal kurią apibrėžiama tokių pakeitimų aprėptis ir aprašoma, kaip tokie pakeitimai bus valdomi ir kaip apie juos bus pranešama.

CAMO.B.330 Pakeitimai

- a) Gavusi paraišką dėl pakeitimo, kuriam reikia išankstinio patvirtinimo, kompetentinga institucija, prieš suteikdama patvirtinimą, tikrina organizacijos atitiktį taikomiems reikalavimams.

▼ **C2**

- b) Kompetentinga institucija nurodo sąlygas, kuriomis organizacija gali veikti, kol vyksta pakeitimas, nebent kompetentinga institucija nustato, kad reikia sustabdyti organizacijos pažymėjimo galiojimą.
- c) Įsitikinusi, kad organizacija atitinka taikomus reikalavimus, kompetentinga institucija patvirtina pakeitimą.
- d) Jei organizacija įgyvendina pakeitimus, dėl kurių reikalingas išankstinis patvirtinimas, negavusi c punkte nurodyto kompetentingos institucijos patvirtinimo, kompetentinga institucija, nepažeisdama jokių papildomų vykdymo užtikrinimo priemonių, sustabdo organizacijos pažymėjimo galiojimą, pažymėjimą apriboja arba atšaukia.
- e) Jei pakeitimams nereikia išankstinio patvirtinimo, kompetentinga institucija įvertina organizacijos pagal CAMO.A.130 dalies c punktą atsiųstame pranešime pateiktą informaciją, siekdama patikrinti atitiktį taikomiems reikalavimams. Pastebėjusi bet kokią neatitiktį, kompetentinga institucija:
 - 1) apie ją praneša organizacijai ir prašo atlikti papildomus pakeitimus;
 - 2) jei tai 1 arba 2 lygio pažeidimas – veikia pagal CAMO.B.350 dalį.

CAMO.B.350 Pažeidimai ir taisomieji veiksmai

- a) Kompetentinga institucija įdiegia pažeidimų svarbos saugai analizės sistemą.
- b) Nustačiusi bet kokią reikšmingą neatitiktį taikomiems Reglamento (ES) 2018/1139 ir jo deleguotųjų bei įgyvendinimo aktų reikalavimams, organizacijos procedūroms ir vadovams arba patvirtinimo ar pažymėjimo sąlygoms, dėl kurios mažėja sauga arba kyla didelis pavojus skrydžio saugai, kompetentinga institucija konstatuoja 1 lygio pažeidimą.

1 lygio pažeidimais laikomi, pavyzdžiui, šie pažeidimai:

- 1) kompetentingai institucijai įprastomis darbo valandomis ir pateikus du raštiškus prašymus nesuteikiama CAMO.A.140 dalyje nurodyta prieiga prie organizacijos įrenginių;
- 2) organizacijos pažymėjimas gautas arba jo galiojimas išlaikytas pateikus suklastotus įrodomuosius dokumentus;
- 3) įrodoma neteisėta veikla arba nesąžiningas organizacijos pažymėjimo naudojimas;
- 4) nėra atsakingo vadovo.
- c) Nustačiusi bet kokią neatitiktį taikomiems Reglamento (ES) 2018/1139 ir jo deleguotųjų bei įgyvendinimo aktų reikalavimams, organizacijos procedūroms ir vadovams arba patvirtinimo ar pažymėjimo sąlygoms, dėl kurios gali sumažėti sauga arba kilti pavojus skrydžio saugai, kompetentinga institucija konstatuoja 2 lygio pažeidimą.

▼ C2

- d) Kai pažeidimas nustatomas vykdant priežiūrą arba kitais būdais, kompetentinga institucija, nepažeisdama jokių papildomų Reglamente (ES) 2018/1139 ir jo deleguotuose bei įgyvendinimo aktuose reikalaujamų veiksmų, raštu praneša apie pažeidimą organizacijai ir paprašo imtis taisomųjų veiksmų nustatytai (-oms) neatitiktčiai (-ims) ištaisyti. Jei pažeidimas tiesiogiai susijęs su orlaiviu, kompetentinga institucija informuoja apie tai valstybę, kurioje registruotas orlaivis.
- 1) Nustačiusi 1 lygio pažeidimus, kompetentinga institucija nedelsdama imasi atitinkamų veiksmų veiklai uždrausti arba apriboti ir, jei taikoma, imasi veiksmų pažymėjimui atšaukti arba, atsižvelgiant į 1 lygio pažeidimo dydį, jį visą ar jo dalį apriboti arba sustabdyti jo viso ar jo dalies galiojimą tol, kol organizacija sėkmingai įgyvendins taisomuosius veiksmus.
 - 2) Nustačiusi 2 lygio pažeidimus, kompetentinga institucija:
 - i) skiria organizacijai pažeidimo pobūdį atitinkantį taisomųjų veiksmų įgyvendinimo laikotarpį, kuris bet kuriuo atveju iš pradžių neviršija trijų mėnesių. Šis laikotarpis prasideda nuo rašytinio pranešimo organizacijai apie pažeidimą, kuriame reikalaujama imtis taisomųjų veiksmų nustatytai neatitiktčiai ištaisyti, pateikimo dienos. Pasibaigus šiam laikotarpiui, kompetentinga institucija, atsižvelgdama į pažeidimo pobūdį ir organizacijos rezultatus užtikrinant saugą praeityje, šį trijų mėnesių laikotarpį gali pratęsti, jei su ja suderinamas patenkinamas taisomųjų veiksmų planas;
 - ii) įvertina organizacijos pasiūlytus taisomuosius veiksmus bei įgyvendinimo planą ir jiems pritaria, jei vertinime padaroma išvada, kad jų pakanka neatitiktčiai (-ims) ištaisyti.
 - 3) Jei organizacija nepateikia priimtino taisomųjų veiksmų plano arba neįvykdo taisomųjų veiksmų per kompetentingos institucijos priimtą arba pratęstą laikotarpį, konstatuojamas 1 lygio pažeidimas ir imamasi d punkto 1 papunktyje nurodytų veiksmų.
 - 4) Kompetentinga institucija registruoja visus jos konstatuotus pažeidimus arba pažeidimus, apie kuriuos jai pranešta pagal e punktą, ir, jei taikoma, jos taikytas vykdymo užtikrinimo priemonės, taip pat visus taisomuosius veiksmus ir jų atlikimo datą.
- e) Nustačiusi bet kokią kitos valstybės narės kompetentingos institucijos arba Agentūros sertifikuotos organizacijos neatitiktį taikytiniams Reglamente (ES) 2018/1139 ir jo deleguotųjų bei įgyvendinimo aktų reikalavimams, pagal CAMO.B.300 dalies d punktą veikianti valstybės narės institucija, nepažeisdama jokių papildomų vykdymo užtikrinimo priemonių, informuoja tą kompetentingą instituciją ir nurodo pažeidimo lygį.

CAMO.B.355 Pažymėjimo galiojimo sustabdymas, pažymėjimo apribojimas ir atšaukimas

Kompetentinga institucija:

- a) jeigu iškyla galimas pavojus saugai, dėl pagrįstų priežasčių sustabdo pažymėjimo galiojimą;

▼ C2

- b) pagal CAMO.B.350 dalį pažymėjimo galiojimą sustabdo, pažymėjimą atšaukia arba apriboja;
- c) sustabdo pažymėjimo galiojimą, jei kompetentingos institucijos tikrintojams dėl valstybėje, kurioje yra patalpos, susidariusios saugumo padėties, per 24 mėnesių laikotarpį nepavyksta vykdyti priežiūros atliekant auditą vietoje.

▼ **M13***I priedelis***Nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti užtikrinančios organizacijos pažymėjimas – EASA 14 forma**

[VALSTYBĖ NARĖ (*)]

Europos Sąjungos valstybė narė (**)

NEPERTRAUKIAMĄJĮ TINKAMUMĄ SKRAIDYTI UŽTIKRINANČIOS ORGANIZACIJOS PAŽY-
MĖJIMAS

Nuoroda [VALSTYBĖS NARĖS KODAS*].CAMO.XXXX

(Nuoroda (-os) – pateikite OVP patvirtinimo (-ų) numerį (-ius) AOC XX.XXXX)

Remdamasi 2018 m. liepos 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2018/1139 dėl bendrųjų civilinės aviacijos taisyklių, ir kuriuo įsteigiama Europos Sąjungos aviacijos saugos agentūra, ir Komisijos reglamentu (ES) Nr. 1321/2014 ir atsižvelgdama į toliau nustatytas sąlygas, [VALSTYBĖS NARĖS KOMPETENTINGA INSTITUCIJA*] patvirtina, kad:

[IMONĖS PAVADINIMAS IR ADRESAS]

yra nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti užtikrinanti organizacija pagal Komisijos reglamento (ES) Nr. 1321/2014 Vc priedo (CAMO dalies) A skyrių.

SĄLYGOS:

1. Šis pažymėjimas taikomas atsižvelgiant į Komisijos reglamento (ES) Nr. 1321/2014 Vc priedo (CAMO dalies) A skyriuje nurodyto patvirtinto nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimo žinyno darbo apimties skyriuje nurodytus taikymo srities apribojimus.
 2. Šio pažymėjimo turėtojas privalo užtikrinti atitiktį pagal Komisijos reglamento (ES) Nr. 1321/2014 Vc priedą (CAMO dalį) patvirtintame nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimo žinyne nurodytoms procedūroms.
 3. Šis pažymėjimas galioja tol, kol patvirtinta nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti užtikrinanti organizacija atitinka Komisijos reglamento (ES) Nr. 1321/2014 I priedo (M dalies), Vb priedo (ML dalies) ir Vc priedo (CAMO dalies) reikalavimus.
 4. Jeigu nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti užtikrinanti organizacija, remdamasi savo valdymo sistema, sudaro subrangos sutartį su viena ar keliomis organizacijomis dėl paslaugų teikimo, šis pažymėjimas toliau galioja su sąlyga, kad tokia (-ISO) organizacija (-os) vykdo taikytinus sutartinius įsipareigojimus.
 5. Jeigu laikomasi 1–4 punktuose nurodytų sąlygų, šis pažymėjimas galioja neribotą laiką, nebent jo atsisakoma, jis pakeičiamas kitu, sustabdomas jo galiojimas arba jis atšaukiamas.
- Jeigu ši forma taip pat taikoma oro vežėjo pažymėjimo (OVP) turėtojams (pagal Reglamentą (EB) Nr. 1008/2008 išduotas licencijas turintiems oro vežėjams), nuoro doje, be standartinio numerio, pateikiamas ir OVP numeris arba, jei vadovaujama si Komisijos reglamento (ES) Nr. 1321/2014 I priedo (M dalies) M.A.201 dalies ea punktu, OVP numeriai, o 5 sąlyga pakeičiama toliau išdėstytomis papildomomis sąlygomis.
6. Šis pažymėjimas nesuteikia teisės eksploatuoti 1 sąlygoje nurodytų tipų orlaivių. Leidimas eksploatuoti orlaivį yra OVP.
 7. Jeigu kompetentinga institucija aiškiai nenurodo kitaip, panaikinus ar atšaukus pagal Reglamentą (EB) Nr. 1008/2008 išduotą licenciją turinčio oro vežėjo pažymėjimą arba sustabdžius jo galiojimą, šis pažymėjimas iš karto netenka galios OVP nurodytų orlaivių registracijai, išskyrus atvejus, kai su CAMO yra sudaryta sutartis pagal Komisijos reglamento (ES) Nr. 1321/2014 I priedo (M dalies) M.A.201 dalies ea punktą.
 8. Jeigu laikomasi pirmiau nurodytų sąlygų, šis pažymėjimas galioja neribotą laiką, nebent jo atsisakoma, jis pakeičiamas kitu, sustabdomas jo galiojimas arba jis atšaukiamas.

Pirmojo leidimo data

Pasirašė

Šio pakeitimo data Pakeitimo Nr.:

Kompetentingos institucijos vardu [VALSTYBĖS NARĖS KOMPETENTINGA INSTITUCIJA (*)]

... puslapis iš

▼ **M13**

2 puslapis iš 2

**NEPERTRAUKIAMĄJĮ TINKAMUMĄ SKRAIDYTI UŽTIKRINANČIOS ORGANIZACIJOS
PATVIRTINIMO SĄLYGOS**

Nuoroda [VALSTYBĖS NARĖS KODAS*].CAMO.XXXX
(Nuoroda (-os) AOC XX.XXXX)
Organizacija [[MONĖS PAVADINIMAS IR ADRESAS]

Orlaivio tipas/serija/grupė	Leidžiama atlikti tinkamumo skraidyti patikrą	Leidžiama išduoti skrydžio leidimus	Organizacijos subrangovės
	[TAIP/NE] ***	[TAIP/NE] ***	
	[TAIP/NE] ***	[TAIP/NE] ***	
	[TAIP/NE] ***	[TAIP/NE] ***	
	[TAIP/NE] ***	[TAIP/NE] ***	

Patvirtinimo sąlygos taikytinos tik patvirtinto nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimo žinyno ... skyriuje nurodytai darbo apimčiai.

Nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimo žinyno nuoroda

Pirmojo leidimo data

Pasirašė

Šio pakeitimo data Pakeitimo Nr.

Kompetentingos institucijos vardu [VALSTYBĖS NARĖS KOMPETENTINGA INSTITUCIJA *]

EASA 14 forma, 6 leidimas

(*) Arba EASA, jeigu EASA yra kompetentinga institucija.

(**) Išbraukti, jei tai ne ES valstybė narė arba EASA.

(***) Išbraukti, jei organizacija nėra patvirtinta.

▼ **C2***Vd PRIEDAS***(CAO dalis)**

TURINYS

CAO.1	Bendrosios nuostatos
A SKYRIUS – REIKALAVIMAI ORGANIZACIJAI	
CAO.A.010	Taikymo sritis
CAO.A.015	Paraiškos teikimas
CAO.A.017	Atitikties užtikrinimo priemonės
CAO.A.020	Patvirtinimo sąlygos
CAO.A.025	Išplėstinis tinkamumo skraidyti užtikrinimo žinynas
CAO.A.030	Įrenginiai
CAO.A.035	Reikalavimai darbuotojams
CAO.A.040	Už išleidimą atsakingi darbuotojai
CAO.A.045	Tinkamumo skraidyti patikros darbuotojai
CAO.A.050	Komponentai, įranga ir įrankiai
CAO.A.055	Techninės priežiūros duomenys ir darbų užsakymai
CAO.A.060	Techninės priežiūros standartai
CAO.A.065	Orlaivio išleidimo eksploatuoti pažymėjimas
CAO.A.070	Komponento išleidimo eksploatuoti pažymėjimas
CAO.A.075	Nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimas
CAO.A.080	Nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimo duomenys
CAO.A.085	Tinkamumo skraidyti patikra
CAO.A.090	Užrašų tvarkymas
CAO.A.095	Organizacijos teisės
CAO.A.100	Kokybės sistema ir organizacijos patikra
CAO.A.105	Organizacijos pakeitimai
CAO.A.110	Nuolatinis patvirtinimo galiojimas
CAO.A.115	Pažeidimai
B SKYRIUS – REIKALAVIMAI INSTITUCIJAI	
CAO.B.010	Taikymo sritis

▼ **M8**▼ **C2**

CAO.B.017	Atitikties užtikrinimo priemonės
CAO.B.020	Užrašų tvarkymas
CAO.B.025	Abipusis keitimasis informacija
CAO.B.030	Įsipareigojimai
CAO.B.035	Išlygos
CAO.B.040	Taikymas
CAO.B.045	► M8 Pradinio sertifikavimo procedūra ◀
CAO.B.050	► M8 Pradinio pažymėjimo išdavimas ◀
CAO.B.055	Nepertraukiamoji priežiūra
CAO.B.060	Pažeidimai
CAO.B.065	Pakeitimai
CAO.B.070	Patvirtinimo galiojimo sustabdymas, patvirtinimo apribojimas ir atšaukimas
I priedėlis –	► M8 Išplėstinių teisių tinkamumą skraidyti užtikrinančios organizacijos (CAO) pažymėjimas – EASA 3-CAO forma ◀

▼ **C2****CAO.1 Bendrosios nuostatos**

Šiame priede (CAO dalyje):

- 1) kompetentinga institucija:
 - a) organizacijų, kurių pagrindinė verslo vieta yra valstybėje narėje, kompetentinga institucija – tos valstybės narės paskirta institucija;
 - b) organizacijų, kurių pagrindinė verslo vieta yra trečiojoje šalyje, kompetentinga institucija – Agentūra;
- 2) savininkas – asmuo, atsakingas už orlaivio nuolatinį tinkamumą skraidyti, įskaitant šiuos asmenis:
 - i) registruotąjį orlaivio savininką;
 - ii) nuomininką, jei sudaryta nuomos sutartis;
 - iii) operatorių.

*A SKYRIUS***REIKALAVIMAI ORGANIZACIJAI****CAO.A.010 Taikymo sritis**

Šiame priede nustatomi reikalavimai, kurių turi laikytis išplėstinių teisių tinkamumą skraidyti užtikrinanti organizacija (CAO), kad pateikusi paraišką galėtų gauti orlaivio ir į jį įmontuoti skirtų komponentų techninės priežiūros ir nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti (naudoti) užtikrinimo patvirtinimą ir kad galėtų nuolat vykdyti šią veiklą, jei tokie orlaiviai nėra priskiriami prie sudėtingų varikliu varomų orlaivių ir nėra įtraukti į oro vežėjui, turinčiam pagal Reglamentą (EB) Nr. 1008/2008 išduotą licenciją, priklausanti oro vežėjo pažymėjimą.

CAO.A.015 Paraiškos teikimas

CAO paraiškas dėl jos patvirtinimo išdavimo arba keitimo kompetentingai institucijai teikia tos institucijos nustatyta forma bei būdu.

CAO.A.017 Atitikties užtikrinimo priemonės▼ **M8**

- a) Siekdama įrodyti atitiktį Reglamentui (ES) 2018/1139 ir jo deleguotiesiems bei įgyvendinimo aktams, organizacija gali taikyti Agentūros patvirtintoms priimtinioms atitikties užtikrinimo priemonėms alternatyvias atitikties užtikrinimo priemones.

▼ **C2**

- b) Jei organizacija nori taikyti alternatyvias atitikties užtikrinimo priemones, prieš jas taikydama ji kompetentingai institucijai pateikia išsamų tų alternatyvių atitikties užtikrinimo priemonių aprašą. Į tą aprašą įtraukiamas vertinimas, iš kurio matyti alternatyvių atitikties užtikrinimo priemonių atitiktis Reglamentui (ES) 2018/1139 ir jo deleguotiesiems bei įgyvendinimo aktams.

Organizacija tas alternatyvias atitikties užtikrinimo priemones gali taikyti tik gavusi išankstinį kompetentingos institucijos patvirtinimą ir CAO.B.017 dalyje nurodytą pranešimą.

CAO.A.020 Patvirtinimo sąlygos

- a) Patvirtintą darbo apimtį CAO išsamiai aprašo CAO.A.025 dalyje nurodytame išplėstiniame tinkamumo skraidyti užtikrinimo žinyne.

▼ C2

- 1) Darbo apimties, susijusios su lėktuvais, kurių didžiausia kilimo masė (MTOM) viršija 2 730 kg, ir sraigtasparniais, kurių MTOM viršija 1 200 kg arba kurių pažymėjime nurodyta, kad jais gali skristi daugiau kaip 4 asmenys, apraše nurodomi konkretūs orlaivių tipai. Šios darbo apimties pakeitimus tvirtina kompetentinga institucija, vadovaudamasi CAO.A.105 dalies a punktu ir CAO.B.065 dalies a punktu.
- 2) Darbo apimties, susijusios su sukomplektuotais turbininiais varikliais, apraše nurodomas variklių gamintojas, grupė, serija arba techninės priežiūros užduotis (-ys). Šios darbo apimties pakeitimus tvirtina kompetentinga institucija, vadovaudamasi CAO.A.105 dalies a punktu ir CAO.B.065 dalies a punktu.
- 3) CAO, kuri visoms techninės priežiūros užduotims planuoti ir vykdyti samdo tik vieną darbuotoją, negali būti suteiktos teisės atlikti šią techninę priežiūrą:
 - a) lėktuvų, kuriuose sumontuotas turbininis variklis (organizacijų, kvalifikuotų atlikti orlaivių techninę priežiūrą, atveju);
 - b) sraigtasparnių, kuriuose sumontuotas turbininis variklis arba daugiau nei vienas stūmoklinis variklis (organizacijų, kvalifikuotų atlikti orlaivių techninę priežiūrą, atveju);
 - c) ne mažiau kaip 450 arklio galių sukomplektuotų stūmoklinių variklių (organizacijų, kvalifikuotų atlikti variklių techninę priežiūrą, atveju) ir
 - d) sukomplektuotų turbininių variklių (organizacijų, kvalifikuotų atlikti variklių techninę priežiūrą, atveju).
- 4) Darbo apimtį, susijusią su kitais nei 1 punkte nurodyti orlaiviais, kitais nei sukomplektuoti turbininiai varikliai komponentais ir su neardomųjų bandymų specializuotomis paslaugomis, CAO kontroliuoja vadovaudamasi CAO.A.025 dalies a punkto 11 papunktyje nustatyta tvarka. Darbo apimtis, susijusi su kitų nei sukomplektuoti varikliai komponentų technine priežiūra, klasifikuojama pagal šias sistemos kategorijas:
 - (i) C1 – oro kondicionavimas ir viršslėgio sudarymas;
 - (ii) C2 – automatinis skrydžio valdymas;
 - (iii) C3 – ryšiai ir navigacija;
 - (iv) C4 – durys ir liukai;
 - (v) C5 – elektros energijos tiekimas ir apšvietimas;
 - (vi) C6 – įranga;
 - (vii) C7 – variklis;
 - (viii) C8 – vairai;
 - (ix) C9 – degalai;
 - (x) C10 – sraigtasparnis ir sraigtai;
 - (xi) C11 – sraigtasparnio pavara;
 - (xii) C12 – hidraulinė sistema;
 - (xiii) C13 – būklės rodmenų teikimo ir registravimo sistema;
 - (xiv) C14 – važiuoklė;

▼ C2

- (xv) C15 – deguonies sistema;
- (xvi) C16 – oro sraigtai;
- (xvii) C17 – pneumatinė ir vakuuminė sistemos;
- (xviii) C18 – apsauga nuo apledėjimo / lietaus / ugnies;
- (xix) C19 – langai;
- (xx) C20 – konstrukcinė įranga;
- (xxi) C21 – vandens balastas ir
- (xxii) C22 – varomosios galios didinimas.

Organizacijos, kurioms patvirtinimas suteikiamas pagal šį priedą, remiantis esamu organizacijos patvirtinimu, suteiktu pagal I priedo (M dalies) G ar F poskyrį arba II priedą (145 dalį) vadovaujantis 4 straipsnio 4 dalimi, į darbo apimties aprašą įtraukia visą informaciją, būtiną siekiant užtikrinti, kad jų teisės atitiktų esamame patvirtinime nurodytas teises.

- b) CAO patvirtinimas suteikiamas pagal šio priedo I priedėlyje pateiktą pavyzdį.
- c) CAO, remdamasi techninės priežiūros duomenimis, gali gaminti tam tikras dalis, skirtas naudoti atliekant darbus jos įrenginiuose, kaip nurodyta jos išplėstiniame tinkamumo skraidyti užtikrinimo žinyne.

CAO.A.025 Išplėstinis tinkamumo skraidyti užtikrinimo žinynas

- a) CAO parengia žinyną, į kurį įtraukia bent šią informaciją:
 - 1) atsakingo vadovo pasirašytą pareiškimą, kuriuo patvirtinama, kad organizacija visą laiką dirbs pagal šio priedo ir išplėstinio tinkamumo skraidyti užtikrinimo žinyno reikalavimus;
 - 2) išplėstinio tinkamumo skraidyti užtikrinimo žinyno apimamą darbo apimtį;
 - 3) CAO.A.035 dalies a ir b punktuose nurodyto (-ų) asmens (-ų) pareigas ir vardą (-us) bei pavardę (-es);
 - 4) organizacinę schemą, kurioje parodytos CAO.A.035 dalies a ir b punktuose nurodytų asmenų įsipareigojimų sąsajos;
 - 5) už išleidimą atsakingų darbuotojų (jei tokių yra) sąrašą, kuriame nurodoma tų darbuotojų patvirtinimo taikymo sritis;
 - 6) už orlaivių techninės priežiūros programų (OTPP) kūrimą ir tvirtinimą atsakingų darbuotojų (jei tokių yra) sąrašą, kuriame nurodoma tų darbuotojų patvirtinimo taikymo sritis;
 - 7) tinkamumo skraidyti patikros darbuotojų (jei tokių yra) sąrašą, kuriame nurodoma tų darbuotojų patvirtinimo taikymo sritis;
 - 8) už skrydžio leidimų išdavimą atsakingų darbuotojų (jei tokių yra) sąrašą;

▼ C2

- 9) bendrą įrenginių aprašą ir išdėstymą;
 - 10) CAO taikytinas atitikties šio priedo reikalavimams užtikrinimo procedūras;
 - 11) išplėstinio tinkamumo skraidyti užtikrinimo žinyno pakeitimo procedūrą, kaip nurodyta CAO.A.105 dalies b punkte.
- b) Pirminę išplėstinio tinkamumo skraidyti užtikrinimo žinyno redakciją tvirtina kompetentinga institucija.
- c) Išplėstinio tinkamumo skraidyti užtikrinimo žinyno pakeitimai atliekami pagal CAO.A.105 dalį.

CAO.A.030 Įrenginiai

CAO pasirūpina, kad jai būtų parūpinti visi reikiami įrenginiai, įskaitant tinkamas biuro patalpas, kad ji galėtų atlikti visą suplanuotą darbą.

Be to, jei organizacijos patvirtinimo taikymo sritis apima techninės priežiūros veiklą, CAO užtikrina, kad:

- a) specializuotose dirbtuvėse, angaruose ir patalpose būtų užtikrinta tinkama apsauga nuo taršos ir nuo aplinkos poveikio;
- b) komponentams, įrangai, įrankiams ir medžiagoms būtų skirtos saugios saugyklos ir būtų laikomasi sąlygų, kuriomis būtų užtikrinama, kad netinkami naudoti komponentai ir medžiagos būtų atskirti nuo kitų komponentų, medžiagų, įrangos ir įrankių, kad būtų laikomasi gamintojo pateiktų saugojimo nurodymų ir kad į saugyklas galėtų patekti tik įgaliotieji darbuotojai.

CAO.A.035 Reikalavimai darbuotojams

- a) CAO paskiria atsakingą vadovą ir jam suteikia įgaliojimus užtikrinti galimybę finansuoti visą organizacijos veiklą, kad ji būtų vykdoma pagal šio priedo reikalavimus.
- b) Atsakingas vadovas paskiria asmenį arba asmenų grupę ir jam (jai) suteikia atsakomybę užtikrinti, kad CAO visada atitiktų šio priedo reikalavimus. Tas asmuo arba asmenys yra atsakingas (-i) atsakingam vadovui.
- c) Visi b punkte nurodyti asmenys turi turėti jų funkcijoms atlikti reikalingų atitinkamų žinių, išsilavinimą ir patirties, susijusių su nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimu arba technine priežiūra.
- d) CAO turi turėti pakankamą skaičių tinkamos kvalifikacijos darbuotojų, kad galėtų atlikti suplanuotą darbą. CAO turi teisę laikinai samdyti darbuotojus pagal subrangos sutartį.
- e) CAO įvertina ir užregistruoja visų darbuotojų kvalifikaciją.
- f) Specialias užduotis, pvz., virinimą, arba neardomųjų bandymų tikrinimą, išskyrus paviršiaus įtrūkių tikrinimą, atliekančių darbuotojų kvalifikacija turi atitikti oficialiai pripažintą standartą.

▼ C2**CAO.A.040 Už išleidimą atsakingi darbuotojai**

a) Už išleidimą atsakingi darbuotojai turi atitikti 5 straipsnio reikalavimus. Šie darbuotojai savo išleidimo eksploatuoti teise naudojami tik tuo atveju, jei CAO yra įsitikinusi, kad jie:

- 1) laikosi III priedo (66 dalies) 66.A.20 dalies b punkto reikalavimų, išskyrus atvejus, kai 5 straipsnio 6 dalyje pateikiama nuoroda į valstybės narės teisės aktą, – tuomet jie turi laikytis tame teisės akte nustatytų reikalavimų;
- 2) pakankamai išmano apie tam tikrą orlaivį arba orlaivio komponentą (-us), kurio (-ių) techninė priežiūra turi būti atlikta, arba tiek apie viena, tiek apie kita, ir organizacijos procedūras, kurių reikia laikytis atliekant tokią techninę priežiūrą.

b) Nukrypstant nuo a punkto, jeigu nenumatytomis aplinkybėmis orlaiviui draudžiama pakilti ne pagrindinėje bazėje, o kitoje vietoje, kurioje nėra atitinkamų už išleidimą atsakingų darbuotojų, CAO, su kuria sudaryta techninės priežiūros teikimo sutartis, gali suteikti vienkartinį įgaliojimą išleisti eksploatuoti:

- 1) vienam iš savo darbuotojų, turinčių panašios technologijos, konstrukcijos ir sistemų orlaivio tipo kvalifikacijas, arba
- 2) bet kokiam asmeniui, turinčiam ne mažiau kaip trejų metų techninės priežiūros patirties ir galiojančią ICAO išduotą orlaivių techninės priežiūros licenciją, skirtą orlaivio, kurį reikia išleisti eksploatuoti, tipui su sąlyga, kad toje vietoje nėra pagal šį priedą patvirtintos organizacijos ir kad CAO, su kuria sudaryta sutartis, yra gavusi ir turi dokumentais patvirtintų to asmens patirties įrodymų ir licenciją.

CAO apie vienkartinio įgaliojimo išleisti eksploatuoti suteikimą per 7 dienas nuo tokio įgaliojimo suteikimo dienos praneša kompetentingai institucijai. Vienkartinį įgaliojimą išleisti eksploatuoti suteikianti CAO užtikrina, kad techninė priežiūra, galinti turėti įtakos skrydžio saugai, būtų patikrinta pakartotinai.

c) Nukrypstant nuo a punkto, teikdama techninės priežiūros paslaugas komercinę veiklą vykdančioms operatoriams, CAO gali pasitelkti už išleidimą atsakingus darbuotojus, kurių kvalifikacija atitinka toliau pateikiamus reikalavimus, su sąlyga, kad taiko atitinkamas procedūras, kurios turi būti patvirtintos kaip išplėstinio tinkamumo skraidyti užtikrinimo žinyno dalis:

- 1) jei taikomi pakartotinę priešskrydinę patikrą nustatantys tinkamumo skraidyti nurodymai (TSN), kuriuose aiškiai nustatyta, kad skrydžio įgula gali tuos TSN vykdyti, CAO, atsižvelgdama į turimą skrydžio įgulos nario licenciją, gali įgulos vadui suteikti ribotą už išleidimą atsakingiems darbuotojams suteikiamą įgaliojimą, jei CAO užtikrina, kad įgulos vadui buvo surengti pakankami praktinio mokymo kursai, kad šis galėtų TSN įvykdyti pagal reikalaujamą standartą;
- 2) jei orlaivis eksploatuojamas toli nuo techninės priežiūros stoties, CAO, atsižvelgdama į turimą skrydžio įgulos nario licenciją, gali įgulos vadui suteikti ribotą už išleidimą atsakingiems darbuotojams suteikiamą įgaliojimą, jeigu organizacija užtikrina, kad įgulos vadui buvo surengti pakankami praktinio mokymo kursai, kad šis galėtų užduotį vykdyti pagal reikalaujamą standartą.

▼ **C2**

- d) CAO registruoja išsamius už išleidimą atsakingų darbuotojų duomenis ir nuolat atnaujina visų už išleidimą atsakingų darbuotojų sąrašą, kuriame nurodo jų patvirtinimo taikymo sritį; visi šie duomenys įtraukiami į organizacijos žinyną.

CAO.A.045 **Tinkamumo skraidyti patikros darbuotojai**

- a) Kad CAO būtų patvirtinta atlikti tinkamumo skraidyti patikras ir, jei taikoma, išduoti skrydžio leidimus, ji turi turėti atitinkamų tinkamumo skraidyti patikros darbuotojų, o jie turi atitikti visus šiuos reikalavimus:

- 1) būti įgiję ne mažiau kaip 1 metų patirties nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti srityje sklandytuvų ir oro balionų atveju ir ne mažiau kaip 3 metų patirties – visų kitų orlaivių atveju;

▼ **M11**

- 2) turėti pagal šio reglamento 5 straipsnį išduotą atitinkamą licenciją arba aviacijos mokslo ar lygiavertį laipsnį, arba, be 1 punkte nurodytos patirties, būti papildomai įgiję ne mažiau kaip 2 metų patirtį nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti srityje sklandytuvų ir oro balionų atveju ir ne mažiau kaip 4 metų patirtį – visų kitų orlaivių atveju;

▼ **C2**

- 3) būti išklause atitinkamą orlaivių techninės priežiūros kursą.

- b) Prieš suteikdama tinkamumo skraidyti patikros darbuotojams įgaliojimą atlikti tinkamumo skraidyti patikras, CAO paskiria asmenį, kuris turi atlikti orlaivio tinkamumo skraidyti patikrą prižiūrint kompetentingai institucijai arba asmeniui, jau turinčiam CAO įgaliojimą atlikti tinkamumo skraidyti patikros darbuotojo užduotis. Jei, kompetentingos institucijos nuomone, patikra atliekama tinkamai, ji oficialiai pripažįsta darbuotojus tinkamumo skraidyti patikros darbuotojais.

- c) CAO užtikrina, kad jos tinkamumo skraidyti patikros darbuotojai galėtų įrodyti turį tinkamos neseniai įgytos su nepertraukiamuoju tinkamumu skraidyti susijusios patirties.

- d) Kiekvienas tinkamumo skraidyti patikros darbuotojas įrašomas į išplėstiniame tinkamumo skraidyti užtikrinimo žinyne pateiktą sąrašą, kuriame nurodomas b punkte minimas įgaliojimas atlikti tinkamumo skraidyti patikrą.

- e) CAO tvarko visų savo tinkamumo skraidyti patikros darbuotojų duomenų užrašus, kuriuose pateikiama išsami informacija apie visas konkretaus asmens įgytas atitinkamas kvalifikacijas ir glaustas atitinkamos su nepertraukiamuoju tinkamumu skraidyti susijusios patirties bei mokymo kursų aprašymas, taip pat jo (jos) įgaliojimo kopija. Šiuos įrašus CAO laiko ne trumpiau kaip 2 metus nuo atitinkamo asmens darbo šioje organizacijoje pabaigos dienos.

CAO.A.050 **Komponentai, įranga ir įrankiai**

- a) CAO turi turėti:

- 1) techninės priežiūros duomenų, nustatytų CAO.A.055 dalyje, aprašuose nurodytą įrangą ir įrankius arba išplėstiniame tinkamumo skraidyti užtikrinimo žinyne nurodytą patikrintą lygiavertę įrangą ir įrankius, kurie reikalingi kasdienei techninei priežiūrai atlikti atsižvelgiant į organizacijos patvirtinimo taikymo sritį;

- 2) procedūrą, pagal kurią, kai reikia, užtikrinama prieiga prie visos kitos tik kartais naudojamos įrangos ir įrankių, reikalingų jos darbui atlikti.

▼ C2

- b) CAO užtikrina, kad jos naudojama įranga ir įrankiai būtų tikrinami ir kalibruojami pagal oficialiai pripažintą standartą. Ji tvarko informacijos apie tokį kalibravimą ir taikomus standartus įrašus ir laikosi CAO.A.090 dalies reikalavimų.
- c) CAO tikrina, klasifikuoja ir tinkamai atskiria visus gaunamus komponentus, vadovaudamasi I priedo (M dalies) M.A.501 ir M.A.504 dalimis arba Vb priedo (ML dalies) ML.A.501 ir ML.A.504 dalimis (atsižvelgiant į tai, kas taikoma).

CAO.A.055 Techninės priežiūros duomenys ir darbų užsakymai

- a) Atlikdama techninę priežiūrą, įskaitant keitimus ir remontą, CAO turi turėti ir naudoti taikytinus naujausius techninės priežiūros duomenis, nurodytus I priedo (M dalies) M.A.401 dalyje arba Vb priedo (ML dalies) ML.A.401 dalyje (atsižvelgiant į tai, kas taikoma). Tačiau, jeigu techninės priežiūros duomenis pateikia užsakovas, juos reikalaujama turėti tik tol, kol atliekamas darbas.
- b) Prieš pradėdant techninę priežiūrą, CAO ir techninę priežiūrą atlikti prašantis asmuo ar organizacija suderina raštišką darbo užsakymą, kad būtų aiškiai nustatyti atliktini techninės priežiūros darbai.

CAO.A.060 Techninės priežiūros standartai

Atlikdama techninę priežiūrą CAO turi laikytis visų šių reikalavimų:

- a) užtikrinti, kad visi techninę priežiūrą atliekantys asmenys turėtų šio priedo reikalavimus atitinkančią kvalifikaciją;
- b) užtikrinti, kad techninės priežiūros atlikimo vieta būtų tinkamai sutvarkyta ir švari (nepurvina ir neužteršta);
- c) taikyti CAO.A.055 dalyje nurodytuose techninės priežiūros duomenų aprašuose ir darbų užsakymuose nurodytus metodus, būdus, standartus ir nurodymus;
- d) naudoti CAO.A.050 dalyje nurodytus įrankius, įrangą ir medžiagas;
- e) užtikrinti, kad techninė priežiūra būtų atliekama atsižvelgiant į visus CAO.A.055 dalyje nurodytų techninės priežiūros duomenų aprašuose nustatytus su aplinka susijusius apribojimus;
- f) užtikrinti, kad atšiauriomis aplinkos sąlygomis arba ilgai atliekamai techninei priežiūrai būtų naudojami tinkami įrenginiai;
- g) užtikrinti kuo mažesnę daugybinių techninės priežiūros klaidų riziką ir atliekant tas pačias techninės priežiūros užduotis daromų klaidų kartojimo riziką;
- h) užtikrinti, kad atlikus ypatingos svarbos techninės priežiūros užduotį būtų taikomas klaidų pastebėjimo metodas;
- i) užbaigus techninę priežiūrą atlikti bendrą patikrinimą, skirtą užtikrinti, kad iš orlaivio ar komponento būtų išimti visi įrankiai, įranga ir visos pašalinės dalys bei medžiagos ir kad būtų vėl pritvirtintos visos nuimtos prieigos plokštės;

▼ C2

- j) užtikrinti, kad visa atlikta techninė priežiūra būtų tinkamai užregistruota ir patvirtinta dokumentais.

CAO.A.065 Orlaivio išleidimo eksploatuoti pažymėjimas

Užbaigus visą pagal šį priedą atliekamą orlaivio techninę priežiūrą, pagal I priedo (M dalies) M.A.801 dalį arba Vb priedo (ML dalies) ML.A.801 dalį (atsižvelgiant į tai, kas taikoma) išduodamas orlaivio išleidimo eksploatuoti pažymėjimas (IEP).

CAO.A.070 Komponento išleidimo eksploatuoti pažymėjimas

- a) Užbaigus visą pagal šį priedą atliekamą komponento techninę priežiūrą, pagal I priedo (M dalies) M.A.802 dalį arba Vb priedo (ML dalies) ML.A.802 dalį (atsižvelgiant į tai, kas taikoma) išduodamas komponento IEP. Pagal I priedo (M dalies) II priedėlį išduodama EASA 1 forma, išskyrus atvejus, numatytus I priedo (M dalies) M.A.502 dalies b ar d punktuose ir Vb priedo (ML dalies) ML.A.502 dalyje, ir komponentus, pagamintus pagal CAO.A.020 dalies c punktą.
- b) A punkte nurodyta EASA 1 forma gali būti parengta naudojantis kompiuterine duomenų baze.

CAO.A.075 Nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimas

- a) Visas nepertraukiamasis tinkamumas skraidyti užtikrinamas laikantis I priedo (M dalies) C poskyrio arba Vb priedo (ML dalies) C poskyrio reikalavimų (atsižvelgiant į tai, kas taikoma).
- b) Dėl kiekvieno prižiūrimo orlaivio CAO:
- 1) parengia ir tikrina prižiūrimo orlaivio techninės priežiūros programą ir:
 - i) jei orlaivis atitinka Vb priedo (ML dalies) reikalavimus, patvirtina OTPP ir jos pakeitimus arba,
 - ii) jei orlaivis atitinka I priedo (M dalies) reikalavimus, OTPP ir jos pakeitimus pateikia tvirtinti kompetentingai institucijai, išskyrus atvejus, kai taikoma netiesioginio tvirtinimo procedūra pagal I priedo (M dalies) M.A.302 dalies c punktą;
 - 2) OTPP kopiją pateikia savininkui;
 - 3) užtikrina, kad atliekant bet kokį keitimą ir remontą naudojami duomenys atitiktų M.A.304 arba ML.A.304 dalių (atsižvelgiant į tai, kas taikoma) reikalavimus;
 - 4) užtikrina, kad visa techninė priežiūra būtų atliekama pagal OTPP ir orlaivis būtų išleidžiamas eksploatuoti pagal I priedo (M dalies) A skyriaus H poskyrį, II priedo (145 dalies) A skyrių arba Vb priedo (ML dalies) A skyriaus H poskyrį (atsižvelgiant į tai, kas taikoma);
 - 5) užtikrina, kad būtų įgyvendinami visi įtakos nepertraukiamajam tinkamumui skraidyti turintys taikytini tinkamumo skraidyti ir eksploatavimo nurodymai;

▼ C2

- 6) užtikrina, kad visus atliekant techninę priežiūrą nustatytus defektus arba defektus, apie kuriuos pranešta, pašalintų tinkamai patvirtinta techninės priežiūros organizacija arba nepriklausomi už išleidimą atsakingi darbuotojai;
- 7) užtikrina, kad orlaivio techninę priežiūrą prareikus atliktų tinkamai patvirtinta organizacija arba nepriklausomi už išleidimą atsakingi darbuotojai;
- 8) siekdama, kad darbas būtų atliekamas tinkamai, koordinuoja planinę techninę priežiūrą, TSN taikymą, ribotos eksploataavimo trukmės dalių keitimą ir komponentų tikrinimą;
- 9) tvarko ir archyvuoja visus nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užrašus ir, jei taikoma, orlaivio techninių įrašų žurnalą;
- 10) užtikrina, kad pareiškime apie masės ir sunkio centro nustatymą būtų nurodyta dabartinė orlaivio būklė.

▼ M8**CAO.A.080 Nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimo duomenys**

Atlikdama nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimo užduotis, nurodytas šio priedo (CAO dalies) CAO.A.075 dalyje, CAO turi turėti ir naudoti taikytinus naujausius techninės priežiūros duomenis, nurodytus atitinkamoje I priedo (M dalies) M.A.401 dalyje arba Vb priedo (ML dalies) ML.A.401 dalyje. Tuos duomenis gali pateikti savininkas, atsižvelgdamas į sutartį, nurodytą I priedo (M dalies) M.A.201 dalies h punkto 2 papunktyje, M.A.201 dalies i punkto 1 papunktyje arba M.A.201 dalies i punkto 3 papunktyje arba Vb priedo (ML dalies) ML.A.201 dalies e punkto 1 papunktyje arba ML.A.201 dalies f punkte; tokiu atveju CAO tuos duomenis turi laikyti tik iki sutarties galiojimo pabaigos, išskyrus atvejus, kai tuos duomenis ji turi saugoti pagal šio priedo (CAO dalies) CAO.A.090 dalies b punktą.

CAO.A.085 Tinkamumo skraidyti patikra

CAO visas tinkamumo skraidyti patikras atlieka vadovaudamasi I priedo (M dalies) M.A.901 dalimi arba Vb priedo (ML dalies) ML.A.903 dalimi (atsižvelgiant į tai, kas taikoma).

▼ C2**CAO.A.090 Užrašų tvarkymas**

- a) CAO laiko šiuos užrašus:
 - 1) techninės priežiūros užrašus, būtinus siekiant įrodyti, kad išduodant IEP laikytasi visų šio priedo reikalavimų, ir, be kita ko, subrangovo pateiktus išleidimo eksploatuoti dokumentus; CAO orlaivio savininkui pateikia kiekvieno IEP kopiją ir visų konkrečių atliekant remontą ar keitimą naudotų remonto ar keitimo duomenų kopiją;
 - 2) nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimo užrašus, kurių reikalaujama pagal bet kurią iš šių nuostatų:
 - i) M.A.305 dalį ir, jei taikoma, I priedo (M dalies) M.A.306 dalį;
 - ii) Vb priedo (ML dalies) ML.A.305 dalį;
 - 3) jei CAO turi CAO.A.095 dalies c punkte nurodytą teisę, ji turi laikyti kiekvieno pagal Vb priedo (ML dalies) ML.A.901 dalies a punktą išduoto tinkamumo skraidyti patikros pažymėjimo ir pateiktos arba, jei taikytina, pratęsto galiojimo rekomendacijos kopiją ir visus patvirtinamuosius dokumentus;

▼ C2

- 4) jei CAO turi CAO.A.095 dalies d punkte nurodytą teisę, ji turi laikyti kiekvieno pagal Reglamento (ES) Nr. 748/2012 I priedo (21 dalies) 21.A.729 dalį išduoto skrydžio leidimo kopiją.
- b) CAO a punkto 1 papunktyje nurodytų užrašų kopiją ir visus susijusius techninės priežiūros duomenis laiko 3 metus nuo orlaivio ar orlaivio komponento, su kuriuo susijęs atliktas darbas, išleidimo eksploatuoti dienos.
- c) CAO a punkto 2–4 papunkčiuose nurodytų užrašų kopiją laiko 2 metus nuo dienos, kurią galutinai nutraukiama orlaivio eksploatacija.
- d) Visi užrašai laikomi taip, kad jų nebūtų galima sugadinti, pakeisti ir pavogti.
- e) Visa techninės priežiūros užrašų atsarginei kopijai laikyti naudojama aparatinė įranga laikoma kitoje vietoje nei tų duomenų laikymo įranga ir tokioje aplinkoje, kad būtų užtikrinta gera tų duomenų būklė.
- f) Jeigu pareiga užtikrinti orlaivio nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti perduodama kitai organizacijai arba asmeniui, visi pagal a punkto 2–4 papunkčius laikomi užrašai perduodami minėtai organizacijai arba asmeniui. Nuo pareigos perdavimo momento b ir c punktai taikomi tai organizacijai arba asmeniui.
- g) Jei CAO nutraukia savo veiklą, visi laikomi užrašai perduodami tokia tvarka:
 - 1) a punkto 1 papunktyje nurodyti užrašai perduodami paskutiniam atitinkamo orlaivio ar komponento savininkui ar užsakovui arba laikomi pagal kompetentingos institucijos nurodymus;
 - 2) a punkto 2–4 papunkčiuose nurodyti užrašai perduodami orlaivio savininkui.

CAO.A.095 **Organizacijos teisės**

CAO turi toliau nurodytas teises.

- a) Techninė priežiūra
 - 1) Patvirtinimo pažymėjime ir išplėstiniame tinkamumo skraidyti užtikrinimo žinyne nustatytose vietose atlikti techninę visų orlaivių arba komponentų, dėl kurių ji buvo patvirtinta, priežiūrą.
 - 2) Organizuoti specializuotų paslaugų teikimą kitoje organizacijoje, įgijusioje tinkamą kvalifikaciją, prižiūrint CAO, laikantis išplėstiniame tinkamumo skraidyti užtikrinimo žinyne nustatytų ir kompetentingos institucijos patvirtintų procedūrų.
 - 3) Atlikti visų orlaivių ar komponentų, dėl kurių ji yra patvirtinta, techninę priežiūrą bet kurioje vietoje, kurioje tokią priežiūrą prireikia atlikti, nes orlaivis tampa netinkamas eksploatuoti arba, laikantis išplėstiniame tinkamumo skraidyti užtikrinimo žinyne nustatytų sąlygų, reikia atlikti atsitiktinę techninę priežiūrą.
 - 4) Užbaigus techninę priežiūrą, pagal CAO.A.065 arba CAO.A.070 dalį išduoti išleidimo eksploatuoti pažymėjimus.

▼ C2

- b) Nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimas
- 1) Užtikrinti orlaivio, dėl kurio ji yra patvirtinta, nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti.
 - 2) Pagal ML.A.302 dalies b punkto 2 papunktį tvirtinti orlaivio, prižiūrimo pagal Vb priedą (ML dalį), techninės priežiūros programą.
 - 3) Vykdyti ribotas nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimo užduotis kartu su organizacija, su kuria sudaryta sutartis ir kuri dirba pagal jos kokybės sistemą, kaip numatyta patvirtinimo pažymėjime.

▼ M8

- 4) Pagal I priedo (M dalies) M.A.901 dalies f punktą arba Vb priedo (ML dalies) ML.A.901 dalies c punktą pratęsti kompetentingos institucijos, kitos organizacijos arba asmens (atsižvelgiant į tai, kas taikoma) išduoto tinkamumo skraidyti patikros pažymėjimo galiojimą.

▼ C2

- c) Tinkamumo skraidyti patikra
- 1) CAO, kurios pagrindinė verslo vieta yra vienoje iš valstybių narių ir į kurios patvirtinimą įtrauktos b punkte nurodytos teisės, gali būti patvirtinta atlikti tinkamumo skraidyti patikras pagal I priedo (M dalies) M.A.901 dalį arba Vb priedo (ML dalies) ML.A.903 dalį (atsižvelgiant į tai, kas taikoma) ir:
 - i) išduoti susijusį tinkamumo skraidyti patikros pažymėjimą arba pateikti rekomendaciją dėl tokio pažymėjimo išdavimo;
 - ii) pratęsti turimo tinkamumo skraidyti patikros pažymėjimo galiojimą.
 - 2) CAO, kurios pagrindinė verslo vieta yra vienoje iš valstybių narių ir į kurios patvirtinimą įtrauktos a punkte nurodytos teisės, gali būti patvirtinta atlikti tinkamumo skraidyti patikras pagal Vb priedo (ML dalies) ML.A.903 dalį ir išduoti susijusį tinkamumo skraidyti patikros pažymėjimą.
- d) Skrydžio leidimas

CAO, kurios pagrindinė verslo vieta yra vienoje iš valstybių narių ir į kurios patvirtinimą įtrauktos c punkte nurodytos teisės, gali būti patvirtinta išduoti skrydžio leidimą pagal Reglamento (ES) Nr. 748/2012 I priedo (21 dalies) 21.A.711 dalies d punktą tiems orlaiviams, kuriems ji gali išduoti tinkamumo skraidyti patikros pažymėjimą, kai ji patvirtina atitiktį patvirtintoms skrydžio sąlygoms, laikydamosi atitinkamos išplėtiniamame tinkamumo skraidyti užtikrinimo žinyne nustatytos procedūros.

- e) CAO gali būti patvirtinta naudotis viena ar daugiau teisių.

CAO.A.100 **Kokybės sistema ir organizacijos patikra**

- a) Tam, kad CAO nuolat laikytųsi šio priedo reikalavimų, ji turi įdiegti kokybės sistemą ir paskirti kokybės užtikrinimo darbuotoją.
- b) Kokybės sistema yra skirta kontroliuoti, kaip vykdoma organizacijos veikla, kuriai taikomas šis priedas. Ji visų pirma yra skirta kontroliuoti, ar:
 - 1) visa ta veikla vykdoma pagal patvirtintas procedūras;

▼ C2

- 2) visos techninės priežiūros užduotys, dėl kurių sudaryta sutartis, atliekamos pagal tą sutartį;
- 3) organizacija nuolat laikosi šio priedo reikalavimų.
- c) Saugomi tokios kontrolės užrašai turi apimti bent dvejų pastarųjų metų duomenis.
- d) Jei CAO patvirtintai organizacijai suteikiamas papildomas patvirtinimas pagal kitą nei šis priedą, kokybės sistemą galima derinti su kita sistema, kurią reikalaujama taikyti pagal tą kitą priedą.
- e) CAO laikoma maža CAO, jei ji atitinka vieną iš šių sąlygų:
 - (1) CAO veiklos sritis apima tik orlaivius, kuriems taikoma ML dalis;
 - (2) techninę priežiūrą CAO atlieka ne daugiau kaip 10 visu etatu dirbančių darbuotojų;
 - (3) nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimo veiklą CAO atlieka ne daugiau kaip 5 visu etatu dirbantys darbuotojai.
- f) Gavus kompetentingos institucijos patvirtinimą, mažoje CAO vietoj kokybės sistemos taikymo gali būti atliekamos reguliarios organizacijos patikros. Tokiu atveju CAO negali nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimo užduočių pagal sutartį pavesti atlikti kitoms šalims.

CAO.A.105 **Organizacijos pakeitimai**▼ M11

- a) Kad kompetentinga institucija galėtų nustatyti, ar nuolat laikomasi šio priedo reikalavimų, CAO iš anksto, prieš atlikdama pakeitimus, kompetentingai institucijai praneša apie visus pasiūlymus atlikti bet kuriuos iš šių pakeitimų:

▼ C2

- 1) pakeitimus, turinčius įtakos informacijai, pateiktai I priedėlyje nustatytame patvirtinimo pažymėjime, ir šiame priede išdėstytoms patvirtinimo sąlygoms;
- 2) asmenų, nurodytų CAO.A.035 dalies a ir b punktuose, pakeitimus;
- 3) orlaivių tipų, patenkančių į CAO.A.020 dalies a punkto 1 papunktyje nurodytą darbo apimtį, pakeitimus, jei darbo apimtis susijusi su lėktuvais, kurių MTOM viršija 2 730 kg, ir sraigtasparniais, kurių MTOM viršija 1 200 kg arba kurių pažymėjime nurodyta, kad jais gali skristi daugiau kaip 4 asmenys;
- 4) darbo apimties, nurodytos CAO.A.020 dalies a punkto 2 papunktyje, pakeitimus, jei ji susijusi su sukomplektuotais turbininiais varikliais;
- 5) kontrolės procedūros, nurodytos šios dalies b punkte, pakeitimus.
- b) Visus kitus pakeitimus, susijusius su vietomis, įrenginiais, įranga, įrankiais, medžiagomis, procedūromis, darbo apimtimi ir darbuotojais, CAO kontroliuoja taikydama išplėstiniame tinkamumo skraidyti užtikrinimo žinyne nustatytą kontrolės procedūrą. CAO tokių pakeitimų aprašą ir atitinkamus išplėstinio tinkamumo skraidyti užtikrinimo žinyno pakeitimus per penkiolika dienų nuo pakeitimo dienos pateikia kompetentingai institucijai.

▼ **C2****CAO.A.110 Nuolatinis patvirtinimo galiojimas**

- a) Patvirtinimas suteikiamas neribotam laikui ir galioja, jei:
- 1) organizacija nuolat laikosi šio priedo reikalavimų, visų pirma dėl veiksmų, susijusių su pažeidimais, kurių imamasi pagal CAO.A.115 dalį;
 - 2) kompetentingai institucijai suteikiama galimybė patikrinti, ar organizacija nuolat laikosi šio priedo reikalavimų;
 - 3) kompetentinga institucija patvirtinimo neatsisakė arba neatšaukė.
- b) Organizacija patvirtinimo pažymėjimą, kurio atsisakė arba kuri atšaukė, grąžina kompetentingai institucijai.

CAO.A.115 Pažeidimai

- a) Pirmo lygio pažeidimas – esminis CAO dalies reikalavimų nesilaikymas, dėl kurio sumažėja saugos standartas ir kuris kelia didelį pavojų skrydžio saugai.
- b) Antro lygio pažeidimas – CAO dalies reikalavimų nesilaikymas, dėl kurio gali sumažėti saugos standartas ir kuris gali kelti pavojų skrydžio saugai.
- c) Gavusi pranešimą apie pažeidimą pagal CAO.B.060 dalį, CAO patvirtina taisomųjų veiksmų planą ir kompetentingai institucijai priimtiniu būdu įrodo, kad ėmėsi reikiamų taisomųjų veiksmų pažeidimui per tos institucijos nustatytą laikotarpį pašalinti.

*B SKYRIUS***REIKALAVIMAI INSTITUCIJAI****CAO.B.010 Taikymo sritis**

Šiame skyriuje nustatomi administraciniai reikalavimai, kurių turi laikytis kompetentingos institucijos, vykdydamos su A skyriuje išdėstytais organizacijoms keliamais reikalavimais susijusią veiklą.

CAO.B.017 Atitikties užtikrinimo priemonės

- a) Agentūra parengia priimtinas atitikties užtikrinimo priemones, kuriomis remiantis gali būti įrodoma atitiktis Reglamentui (ES) 2018/1139 ir jo deleguotiesiems bei įgyvendinimo aktams.
- b) Atitiktis Reglamentui (ES) 2018/1139 ir jo deleguotiesiems bei įgyvendinimo aktams gali būti įrodoma alternatyviomis atitikties užtikrinimo priemonėmis.
- c) Kompetentinga institucija sukuria sistemą, pagal kurią nuolat vertina, ar visomis jos prižiūrimų organizacijų taikomomis alternatyviomis atitikties užtikrinimo priemonėmis galima užtikrinti atitiktį Reglamentui (ES) 2018/1139 ir jo deleguotiesiems bei įgyvendinimo aktams.
- d) Kompetentinga institucija vertina visas pagal CAO.A.017 dalį organizacijos pasiūlytas alternatyvias atitikties užtikrinimo priemones: analizuoja pateiktus dokumentus ir, jei reikia, atlieka organizacijos patikrinimą.

▼ C2

Nustačiusi, kad alternatyvios atitikties užtikrinimo priemonės atitinka Reglamento (ES) 2018/1139 ir jo deleguotųjų bei įgyvendinimo aktų reikalavimus, kompetentinga institucija, be reikalo nedelsdama:

- 1) praneša pareiškėjui, kad alternatyvios atitikties užtikrinimo priemonės gali būti taikomos, ir, jei taikytina, atitinkamai iš dalies pakeičia pareiškėjui suteiktą patvirtinimą arba išduotą pažymėjimą;
- 2) praneša Agentūrai apie jų turinį ir prideda visų susijusių dokumentų kopijas.

CAO.B.020 Užrašų tvarkymas

- a) Kompetentinga institucija nustato užrašų tvarkymo sistemą, leidžiančią tinkamai sekti užrašų apie kiekvieno pažymėjimo išdavimą ir išduoto pažymėjimo galiojimo pratęsimą ar sustabdymą arba pažymėjimo keitimą ar atšaukimą tvarkymo procesą.
- b) Kompetentingos institucijos užrašai, tvarkomi atliekant pagal šį priedą patvirtintų organizacijų priežiūrą, apima bent:
 - 1) paraišką suteikti organizacijai patvirtinimą;
 - 2) organizacijos patvirtinimo pažymėjimą, įskaitant visus jo pakeitimus;
 - 3) organizacijos audito programos, kurioje nurodytos atlikto ir numatyto atlikti audito datos, kopiją;
 - 4) nepertraukiamosios priežiūros užrašus, įskaitant visus audito užrašus, numatytus CAO.B.055 dalyje;
 - 5) visus pažeidimus, jiems pašalinti reikalingus veiksmus ir rekomendacijas;
 - 6) visos susijusios korespondencijos su organizacija kopijas;
 - 7) informaciją apie išlygas, suteiktas pagal CAO.B.035 dalį, ir reikalavimų vykdymo užtikrinimo veiksmus;
 - 8) visas kitų kompetentingų institucijų ataskaitas, susijusias su organizacijos priežiūra;
 - 9) išplėstinį tinkamumo skraidyti užtikrinimo žinyną ir jo pakeitimus;
 - 10) visų kitų kompetentingos institucijos patvirtintų dokumentų kopijas.
- c) B punkte išvardyti užrašai laikomi ne trumpiau nei 5 metus.
- d) Gavus prašymą, visi užrašai pateikiami susipažinti kitos valstybės narės kompetentingai institucijai arba Agentūrai.

CAO.B.025 Abipusis keitimasis informacija

- a) Kompetentingos institucijos keičiasi informacija, kuri reikalinga jų užduotims pagal šį reglamentą atlikti.
- b) Jei galimas pavojus saugai iškyla keliuose valstybėse narėse, atitinkamos kompetentingos institucijos turi padėti viena kitai atlikti reikiamus priežiūros veiksmus.

▼ C2**CAO.B.030 Įsipareigojimai**

Kompetentinga institucija atlieka reikiamus tikrinimus ir tyrimus, per kuriuos siekia patikrinti, ar organizacijos, už kurias ji yra atsakinga pagal CAO.1 dalį, laikosi šio priedo A skyriaus reikalavimų, ir užtikrinti tų reikalavimų laikymąsi.

CAO.B.035 Išlygos

Jei valstybė narė, vadovaudamasi Reglamento (ES) 2018/1139 71 straipsnio 2 dalimi, suteikia išlygą, pagal kurią leidžiama netaikyti šio priedo reikalavimų, kompetentinga institucija šią išlygą užregistruoja. Šiuos užrašus ji laiko, kaip nurodyta CAO.B.020 dalies b punkto 6 papunktyje.

CAO.B.040 Taikymas

Jeigu CAO įrenginiai yra keliose valstybėse narėse, pradinio sertifikavimo procedūra ir nepertraukiamoji patvirtinimo priežiūra atliekamos bendradarbiaujant su valstybių narių, kurių teritorijoje yra kiti įrenginiai, paskirtomis kompetentingomis institucijomis.

CAO.B.045 Pradinio sertifikavimo procedūra

- a) Nustačius, kad organizacija laikosi CAO.A.035 dalies a ir b punktuose išdėstytų reikalavimų, kompetentinga institucija oficialiai praneša pareiškėjui apie darbuotojų patvirtinimą.
- b) Kompetentinga institucija užtikrina, kad išplėstiniame tinkamumo skraidyti užtikrinimo žinyne nurodytos procedūros atitiktų A skyrių ir kad atsakingas vadovas būtų pasirašęs CAO.A.025 dalies a punkto 1 papunktyje nurodytą įsipareigojimų pareiškimą.
- c) Kompetentinga institucija patikrina, ar organizacija laikosi A skyriaus reikalavimų.
- d) Kompetentinga institucija bent kartą per patvirtinimo tikslu atliekamą tikrinimą surengia susitikimą su atsakingu vadovu siekdama užtikrinti, kad šis tinkamai supranta patvirtinimo ir CAO.A.025 dalies a punkto 1 papunktyje nurodyto pareiškimo svarbą.
- e) Apie visus pažeidimus, nustatytus pagal CAO.B.060 dalį, raštu pranešama pareiškėjo organizacijai.
- g) Kai organizacija pašalina visus pažeidimus, kompetentinga institucija juos baigia nagrinėti ir suteikia patvirtinimą.

▼ M8**▼ C2****CAO.B.050 Pradinio pažymėjimo išdavimas****▼ M8**

- a) Kompetentinga institucija, nustačiusi, kad pareiškėjas laikosi CAO.B.045 dalies reikalavimų, naudodamasi I priedėlyje nustatyta EASA 3-CAO forma išduoda pažymėjimą ir jame nurodo patvirtinimo sąlygas.

▼ C2

- b) Kompetentinga institucija į jį įtraukia CAO nuorodos numerį, kaip nurodyta I priedėlyje pateiktoje EASA 3-CAO formoje.

CAO.B.055 Nepertraukiamoji priežiūra

- a) Kompetentinga institucija parengia ir nuolat atnaujina priežiūros programą, kurioje nurodomos visos CAO, kurioms ji yra išdavusi pažymėjimą, ir tose CAO atlikto bei suplanuoto atlikti audito datos.
- b) Kompetentinga institucija kiekvienos CAO, kuriai ji yra suteikusi patvirtinimą, auditą atlieka ne rečiau kaip kas 24 mėnesius. Per tą auditą pagrindinis dėmesys visų pirma skiriamas organizacijos pakeitimams, apie kuriuos jai buvo pranešta CAO.A.105 dalies b punkte nurodyta tvarka.
- c) Atitinkama orlaivių, kuriuos prižiūri reikiamą patvirtinimą turinti CAO, imtis turi būti tikrinama kas 24 mėnesius. Imties dydį nustato kompetentinga institucija, atsižvelgdama į ankstesnio audito ir ankstesnių produkto patikrinimų rezultatus.
- d) Kompetentinga institucija raštu praneša CAO apie visus per tą auditą nustatytus pažeidimus.
- e) Kompetentinga institucija registruoja visus per tą auditą nustatytus pažeidimus, visus jiems pašalinti reikalingus veiksmus ir visas pateiktas rekomendacijas.
- f) Kompetentinga institucija bent kartą per 24 mėnesius surengia susitikimą su CAO atsakingu vadovu.

CAO.B.060 Pažeidimai

- a) Jeigu atliekant auditą arba kitomis priemonėmis aptinkama įrodymų, iš kurių matyti, kad nesilaikoma CAO dalies reikalavimų, kompetentinga institucija imasi šių veiksmų:
- 1) jei tai pirmo lygio pažeidimai, kompetentinga institucija nedelsdama imasi veiksmų, kad, atsižvelgiant į pirmo lygio pažeidimo dydį, CAO patvirtinimas būtų atšauktas ar apribotas arba jo galiojimas būtų iš dalies ar visiškai sustabdytas tol, kol organizacija sėkmingai įgyvendins taisomuosius veiksmus; ir
 - 2) jei tai antro lygio pažeidimai, kompetentinga institucija, atsižvelgdama pažeidimo pobūdį, suteikia ne ilgesnį kaip 3 mėnesių laikotarpį, per kurį turi būti imtasi taisomųjų veiksmų; tam tikromis aplinkybėmis šio pradinio laikotarpio pabaigoje kompetentinga institucija, atsižvelgdama į pažeidimo pobūdį, šį 3 mėnesių laikotarpį gali pratęsti, jeigu pateikiamas nustatytus reikalavimus atitinkantis taisomųjų veiksmų planas.
- b) Jeigu kompetentingos institucijos nustatyto tvarkaraščio nesilaikoma, ši imasi veiksmų patvirtinimo galiojimui visiškai arba iš dalies sustabdyti.

CAO.B.065 Pakeitimai

- a) Gavusi pagal CAO.A.105 dalies a punktą teikiamą pakeitimo paraišką, kompetentinga institucija, prieš suteikdama pakeitimo patvirtinimą, patikrina, ar organizacija laikosi taikomų reikalavimų.

▼ C2

- b) Kompetentinga institucija gali nurodyti sąlygas, kuriomis CAO turi vykdyti veiklą tuo metu, kai atliekamas pakeitimas, nebent kompetentinga institucija nusprendžia, kad dėl pakeitimų pobūdžio ar masto organizacijos pažymėjimo galiojimas turi būti sustabdytas.
- c) Jei atliekami pakeitimai, dėl kurių išankstinio patvirtinimo nereikalaujama, kompetentinga institucija, atlikdama priežiūros veiklą, įvertina, ar CAO laikosi CAO.A.105 dalies b punkte nustatytos patvirtintos kontrolės procedūros ir taikomų reikalavimų.

CAO.B.070 Patvirtinimo galiojimo sustabdymas, patvirtinimo apribojimas ir atšaukimas

Kompetentinga institucija:

- a) iškilus galimam pavojui saugai, dėl pagrįstų priežasčių patvirtinimo galiojimą sustabdo arba
- b) patvirtinimo galiojimą sustabdo arba patvirtinimą apriboja ar atšaukia pagal CAO.B.060 dalį.

▼ C2*I priedėlis***Išplėstinių teisių tinkamumą skraidyti užtikrinančios organizacijos (CAO)
pažymėjimas – EASA 3-CAO forma**

- (a) Atsižvelgiant į kompetentingos institucijos suteiktą (-as) patvirtinimo klasę (-es) ir kvalifikaciją (-as), išplėstiniame tinkamumo skraidyti užtikrinimo žinyne nustatytoje darbo apimtyje tiksliai apibrėžiamos patvirtinimo ribos. Todėl svarbu, kad patvirtinimo klasė (-ės) ir kvalifikacija (-os) atitiktų organizacijos darbo apimtį.
- (b) CAO, **kvalifikuota atlikti orlaivių techninę priežiūrą**, gali atlikti orlaivio ir visų komponentų (įskaitant variklius) techninę priežiūrą pagal orlaivio techninės priežiūros duomenis arba, jeigu tam pritarė kompetentinga institucija, pagal komponentų techninės priežiūros duomenis tik jei tie komponentai yra įmontuoti orlaivyje. Vis dėlto CAO, **kvalifikuota atlikti orlaivių techninę priežiūrą**, gali laikinai išmontuoti komponentą, kurio techninę priežiūrą turi atlikti, kad būtų lengviau jį pasiekti, išskyrus tuos atvejus, kai dėl tokio išmontavimo prireikia atlikti papildomą techninę priežiūrą, kuri negali būti atliekama pagal b punkto reikalavimus. Tokiu atveju taikoma išplėstiniame tinkamumo skraidyti užtikrinimo žinyne nustatyta ir kompetentingos institucijos patvirtintina kontrolės procedūra.
- (c) CAO, **kvalifikuota atlikti variklių (turbinių, stūmoklinių ar elektrinių) techninę priežiūrą**, gali atlikti neįmontuoto variklio ir jo komponentų techninę priežiūrą pagal variklio techninės priežiūros duomenis arba, jeigu tam pritarė kompetentinga institucija, pagal komponentų techninės priežiūros duomenis tik jei tie komponentai yra įmontuoti variklyje. Vis dėlto CAO, **kvalifikuota atlikti variklių techninę priežiūrą**, gali laikinai išmontuoti komponentą, kurio techninę priežiūrą turi atlikti, kad būtų lengviau jį pasiekti, išskyrus tuos atvejus, kai dėl tokio išmontavimo prireikia atlikti papildomą techninę priežiūrą, kuri negali būti atliekama pagal c punkto reikalavimus. Be to, CAO, **kvalifikuota atlikti variklių techninę priežiūrą**, laikydamasi išplėstiniame tinkamumo skraidyti užtikrinimo žinyne nustatytos ir kompetentingos institucijos patvirtintos kontrolės procedūros, gali atlikti įmontuoto variklio techninę priežiūrą angare ir priešskrydinę techninę priežiūrą.
- (d) CAO, **kvalifikuota atlikti komponentų (išskyrus sukomplektuotus variklius) techninę priežiūrą**, gali atlikti neįmontuotų komponentų (išskyrus sukomplektuotus variklius), skirtų įmontuoti į orlaivį arba variklį, techninę priežiūrą. Be to, ši CAO, laikydamasi išplėstiniame tinkamumo skraidyti užtikrinimo žinyne nustatytos ir kompetentingos institucijos patvirtintos kontrolės procedūros, gali atlikti įmontuoto komponento (išskyrus sukomplektuotus variklius) techninę priežiūrą angare ar variklių techninės priežiūros įrenginyje ir priešskrydinę techninę priežiūrą.
- (e) **Neardomųjų bandymų kvalifikacija** – atskira kvalifikacija, nebūtinai susijusi su konkrečiu orlaiviu, varikliu ar kitu komponentu. Šią kvalifikaciją privalo turėti tik CAO, kuri neardomuosius bandymus, kaip konkrečią užduotį, atlieka kitos organizacijos pavedimu. CAO, patvirtinta kaip kvalifikuota atlikti orlaivių, variklių ar komponentų techninę priežiūrą, gali atlikti produktų, kurių techninę priežiūrą ji atlieka, neardomuosius bandymus neturėdama neardomųjų bandymų kvalifikacijos, jei neardomųjų bandymų procedūros yra įtrauktos į išplėstinį tinkamumo skraidyti užtikrinimo žinyną.

▼ C2

1 puslapis iš 2

[VALSTYBĖ NARĖ (*)]

Europos Sąjungos valstybė narė (**)

IŠPLĖSTINIŲ TEISIŲ TINKAMUMĄ SKRAIDYTI UŽTIKRINANČIOS ORGANIZACIJOS PAŽYMĖJIMAS

Nuoroda [VALSTYBĖS NARĖS KODAS (*).CAO.[XXXX]

Remdamasi 2018 m. liepos 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2018/1139 dėl bendrųjų civilinės aviacijos taisyklių, kuriuo įsteigiama Europos Sąjungos aviacijos saugos agentūra, ir Reglamentu (ES) Nr. 1321/2014 ir atsižvelgdama į toliau nustatytas sąlygas, [VALSTYBĖS NARĖS KOMPETENTINGA INSTITUCIJA (*)] patvirtina, kad:

[[MONĖS PAVADINIMAS IR ADRESAS]

yra išplėstinių teisių tinkamumą skraidyti užtikrinanti organizacija, atitinkanti Reglamento (ES) Nr. 1321/2014 Vd priedo (CAO dalies) A skyrių.

SĄLYGOS:

- šis patvirtinimas taikomas laikantis pridedamose patvirtinimo sąlygose ir Reglamento (ES) Nr. 1321/2014 Vd priedo (CAO dalies) A skyriuje nurodyto patvirtinto išplėstinio tinkamumo skraidyti užtikrinimo žinyno darbo apimties skyriuje nurodytų apribojimų;
- pagal šį patvirtinimą privaloma laikytis patvirtintame išplėstiniame tinkamumo skraidyti patvirtinimo žinyne nurodytų procedūrų;
- šis patvirtinimas galioja tol, kol patvirtinta išplėstinių teisių tinkamumą skraidyti užtikrinanti organizacija atitinka Reglamento (ES) Nr. 1321/2014 Vd priedą (CAO dalį);
- jeigu patvirtinta išplėstinių teisių tinkamumą skraidyti užtikrinanti organizacija, remdamasi savo kokybės sistema, sudaro sutartį su viena ar keliomis organizacijomis dėl paslaugų teikimo, šis patvirtinimas toliau galioja su sąlyga, kad tokia (-os) organizacija (-os) vykdo taikomus sutartinius įsipareigojimus; ir
- šis patvirtinimas galioja neribotą laiką, jei laikomasi nurodytų sąlygų ir jei anksčiau patvirtinimo nebuvo atsisakyta, jis nebuvo pakeistas, jo galiojimas nebuvo sustabdytas arba jis nebuvo atšauktas.

Patvirtinimo pažymėjimo pirmojo išdavimo data

Šio patvirtinimo pažymėjimo pakeitimo data

Pakeitimo Nr.

Pasirašė

Kompetentingos institucijos vardu [VALSTYBĖS NARĖS KOMPETENTINGA INSTITUCIJA (*)]

(*) Arba EASA, jeigu EASA yra kompetentinga institucija.

(**) Išbraukti, jei tai ne ES valstybė narė arba EASA.

EASA 3-CAO forma, 1 leidimas

▼ C2

2 puslapis iš 2		
IŠPLĖSTINIŲ TEISIŲ TINKAMUMĄ SKRAIDYTI UŽTIKRINANČIOS ORGANIZACIJOS PATVIRTINIMO SĄLYGOS		
Nuoroda [VALSTYBĖS NARĖS KODAS (*)].CAO.XXXX		
Organizacija [IMONĖS PAVADINIMAS IR ADRESAS]		
KLASĖ	KATEGORIJA	TEISĖS (***)
ORLAIVIAI (**)	Lėktuvai – kiti nei sudėtingi varikliu varomi orlaiviai (**)	☐ Techninė priežiūra ☐ Nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimas ☐ Tinkamumo skraidyti patikra ☐ Skrydžio leidimas
	Lėktuvai, kurių maksimali kilimo masė (MTOM) neviršija 2 730 kg (**)	☐ Techninė priežiūra ☐ Nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimas ☐ Tinkamumo skraidyti patikra ☐ Skrydžio leidimas
	Sraigasparniai – kiti nei sudėtingi varikliu varomi orlaiviai (**)	☐ Techninė priežiūra ☐ Nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimas ☐ Tinkamumo skraidyti patikra ☐ Skrydžio leidimas
	Sraigasparniai, kurių MTOM neviršija 1 200 kg ir kurių pažymėjime nurodyta, kad jais gali skristi ne daugiau kaip 4 asmenys (**)	☐ Techninė priežiūra ☐ Nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimas ☐ Tinkamumo skraidyti patikra ☐ Skrydžio leidimas
	Dirižabliai (**)	☐ Techninė priežiūra ☐ Nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimas ☐ Tinkamumo skraidyti patikra ☐ Skrydžio leidimas
	Oro balionai (**)	☐ Techninė priežiūra ☐ Nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimas ☐ Tinkamumo skraidyti patikra ☐ Skrydžio leidimas
	Sklandytuvai (**)	☐ Techninė priežiūra ☐ Nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimas ☐ Tinkamumo skraidyti patikra ☐ Skrydžio leidimas
KOMPONENTAI (**)	Sukomplektuoti turbininiai varikliai (**)	☐ Techninė priežiūra
	Sukomplektuoti stūmokliniai varikliai (**)	
	Elektriniai varikliai (**)	
	Kiti komponentai, išskyrus sukomplektuotus variklius (**)	
SPECIALIZUOTOS PASLAUGOS (**)	Neardomieji bandymai (**)	▶ ⁽¹⁾ ☐ Neardomieji bandymai ◀

▼ **C2****APRIBOJIMAI**

(nurodyti tik organizacijoms, kvalifikuotoms atlikti lėktuvų, sraigtasparnių ar sukomplektuotų variklių techninę priežiūrą, jei tose organizacijose visas techninės priežiūros užduotis planuoja ir atlieka tik vienas žmogus)

Į darbo apimtį neįtraukiama ši techninė priežiūra (**):

- lėktuvų, kuriuose sumontuotas turbininis variklis, techninė priežiūra;
- sraigtasparnių, kuriuose sumontuotas turbininis variklis arba daugiau nei vienas stūmoklinis variklis, techninė priežiūra ir
- ne mažiau kaip 450 arklio galių sukomplektuotų stūmoklinių variklių, taip pat sukomplektuotų turbininių variklių techninė priežiūra.

Pagal kokybės sistemą dirbančių organizacijų sąrašas ()**

Šios patvirtinimo sąlygos taikomos tik patvirtinto išplėstinio tinkamumo skraidyti užtikrinimo žinyno darbo apimties skyriuje nurodytiems produktams, dalims, prietaisams ir veiklos rūšims.

Nuoroda į išplėstinį tinkamumo skraidyti užtikrinimo žinyną

Žinyno pirmojo leidimo data

Paskutinio patvirtinto pakeitimo data Pakeitimo Nr.

Pasirašė

Kompetentingos institucijos vardu [VALSTYBĖS NARĖS KOMPETENTINGA INSTITUCIJA (*)]

(*) Arba EASA, jeigu EASA yra kompetentinga institucija.

(**) Išbraukti, jei organizacija nėra patvirtinta.

(***) Įrašyti tinkamą variantą.

VI priedas

Atitikties lentelė

Reglamentas (EB) Nr. 2042/2003	Šis reglamentas
1 straipsnis	1 straipsnis
2 straipsnis	2 straipsnis
3 straipsnio 1, 2 ir 3 dalys	3 straipsnio 1, 2 ir 3 dalys
3 straipsnio 4 dalis	—
4 straipsnis	4 straipsnis
5 straipsnis	5 straipsnis
6 straipsnis	6 straipsnis
—	7 straipsnis
7 straipsnio 1 dalis	8 straipsnio 1 dalis
7 straipsnio 2 dalis	—
7 straipsnio 3 dalies įžanginė formulė	8 straipsnio 2 dalies įžanginė formulė
7 straipsnio 3 dalies a–g punktai	—
7 straipsnio 3 dalies h punktas	8 straipsnio 2 dalies a punktas
7 straipsnio 3 dalies i punktas	8 straipsnio 2 dalies b punktas
7 straipsnio 4 dalis	—
7 straipsnio 5 dalis	8 straipsnio 3 dalis
7 straipsnio 6 dalis	—
7 straipsnio 7 dalis	—
7 straipsnio 8 dalis	8 straipsnio 4 dalis
7 straipsnio 9 dalis	8 straipsnio 5 dalis
8 straipsnis	9 straipsnis
I priedas	I priedas
II priedas	II priedas
III priedas	III priedas
IV priedas	IV priedas
—	V priedas
—	VI priedas